

Talousarvio 2022

sekä taloussuunnitelma

Sisällysluettelo

ESIPUHE	1
ESPOO-TARINA 2021-2025	3
TALOUELLISESTI KESTÄVÄ ESPOO -tuottavuus- ja sopeutusohjelma	20
TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT	40
Suomen talouskehitys	40
Uudenmaan talousnäkömät	42
Aluetalouden näkymiä Helsingin seudulla	42
Espoon toimintaympäristö	43
Espoon kaupungin tutkimus- ja kehittämistoiminta	52
TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA	55
Taloussuunnitelman perusteet	55
Taloudelliset lähtökohdat	55
Tuloslaskelma	64
Rahoituslaskelma	65
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN JA PELASTUSTOIMEN UUDISTAMINEN	69
ESPOO KONSERNIN TALOUS	73
KÄYTTÖTALOUSOSA	89
1 Yleishallinto	90
Valtuusto ja tarkastustoimi	92
Kaupunginhallitus	93
Kaupunginhallitus	94
Verotustoimi	94
Elinvoiman tulosalue	95
Konsernihallinto	112
Sisäinen tarkastus	120
Muu yleishallinto	120
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	122

2	Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala	127
	Vanhusten palvelut	132
	Terveyspalvelut	141
	Perhe- ja sosiaalipalvelut	149
	Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan esikunta	159
3	Kasvun ja oppimisen toimiala	162
	Kasvun ja oppimisen lautakunta	165
	Svenska rum	183
	Kasvun ja oppimisen toimialan yhteiset	190
4	Kaupunkiympäristön toimiala	192
	Tekninen lautakunta	195
	Kaupunkisuunnittelulautakunta	207
	Ympäristö- ja rakennuslautakunta	209
	Joukkoliikenne	215
	Muut tekniset ja ympäristöpalvelut	219
	Tilapalvelut-liikelaitos	221
	Suurpellon taseyksikkö	234
	Tapiolan taseyksikkö	239
	Urheilupuiston taseyksikkö	245
	TULOSLASKELMAOSA	248
	INVESTOINTIOSA	259
	RAHOITUSOSA	270
	LIITTEET	273
1	Talousarvion sitovuus ja seuranta sekä noudattamista koskevat ohjeet	
2	Investoinnit hankkeittain vuosina 2022-2031	

ESIPUHE

Espoon kaupungiksi julistamisesta tulee vuonna 2022 kuluneeksi 50 vuotta. Espoon kaupungiksi tulon juhla on tilaisuus päästä koronasta kasvuun, nostaa kehittyvän kaupungin monipuolisia palveluja sekä osaamista esille. Tuleva vuosi antaa myös hyvän alustan asukkaiden sekä toimijoiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseen. Samaan aikaan kaupunki valmistautuu uuteen aikakauteen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen muodostaminen vuoden 2023 alusta vaikuttaa merkittävästi kaupungin organisaatioon, talouteen sekä valtaosaan toiminnastamme.

Uusi Espoo -tarina ohjaa Espoon kaupungin kehittämistä ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelua.

Valtuustokausi 2021–2025 käynnistyi Espoo-tarinan päivittämisellä sekä valtuustokauden tavoitteiden määrittämisellä. Kaupungin tärkeimpiä tavoitteita tällä valtuustokaudella ovat talouden tasapainottaminen, koronasta toipuminen, sote-uudistuksen toimeenpano sekä hiilineutraaliuden eteen tehtävä työ. Espoon rooli innovaatiopääkaupunkina korostuu koko suomen kilpailukyvyssä. Lisäksi pureudumme maahanmuuttajien kotouttamiseen ja työllistämiseen. Tavoitteenamme on olla pysyvästi Euroopan kestävin kaupunki ja kehittää kasvavaa Espoota taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti.

Erityisesti tulevana vuonna 2022 on panostettava koronasta toipumiseen ja varmistettava lasten ja nuorten hyvinvointi. Hoitojonoja puretaan kaikkia vaihtoehtoja käyttäen. Erityisesti mielenterveysongelmat ovat koronan myötä korostuneet ja tilanteeseen on etsittävä ratkaisuja.

Espoon on myös reagoitava entistä paremmin maahanmuuttajien kotouttamiseen. Suomen työperäisen maahanmuuton myötä nopeasti muuttuva väestö luo kaupungin palvelutuotannolle ja kehitykselle sekä uudenlaisia mahdollisuuksia että haasteita, joihin on tärkeää tarttua, jotta Espoo säilyttäisi asemansa Euroopan kestävimpanä kaupunkina.

Espoon talousnäkömät ovat hyvät, mutta sote- ja pelastustoimen uudistus lisää Espoon vastuuta koko Suomen sotepalvelujen rahoittamisesta. Tämä on kasvukaupungille kohtuutonta, sillä kasvu edellyttää investointeja palvelutiloihin, kestävään joukkoliikenteeseen ja kaupunkirakenteisiin. Valtion on osallistuttava nykyistä enemmän mm. MAL- ohjelman toteuttamisen rahoittamiseen siten, että koko Suomen kasvua tukevan Espoon kasvu on edelleen mahdollista.

Näiden merkittävien haasteiden ratkominen on yhteinen tehtävämme. Meidän on ponnisteltava, että Espoon ja kaupungin talouden näkömät ovat myös jatkossa positiiviset. Espoo-tarinan toimeenpano vaatii tavoitteellisuutta ja hyvää johtamista.

Perustettavan hyvinvointialueen tulee parantaa espoolaisten ja koko alueen palveluja

Sote- ja pelastustoimen siirtyminen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi tehdään huolellisesti, eikä siirto aiheuta kuntalaisten palveluissa välitöntä muutosta. Palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä olemassa oleva henkilöstö ja ostopalvelutuottajat säilyvät ennallaan. Hyvinvointialue vuokraa soten käytössä olevat toimitilat kolmeksi vuodeksi, joten toimipisteet pysyvät toistaiseksi ennallaan.

Hyvinvointialueen valmistelun tavoitteena on koko alueen asukkaiden palvelujen kehittäminen siten, että ne ovat helposti saatavilla ja joustavasti yhteensovittavissa asukkaiden erilaisiin elämäntilanteisiin. Digitaaliset palvelut helpottavat ja nopeuttavat asiointia, mutta myös perinteisiä kasvokkain tarjottavia palveluja ja puhelinpalveluja kehitetään.

Hyvinvointialueen valmistelun yhteydessä huolehditaan myös Espoon kaupungin toimintaedellytysten säilymisestä. Uuteen rahoitusmalliin sopeutuminen edellyttää Espoon hallinto- ja tukipalvelujen arviointia, palvelujen tuottavuuden kehittämistä sekä investointitason tarkastelua.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmalla sopeudutaan uuteen rahoitusmalliin

Espoo-tarinassa on asetettu tavoitteeksi, että Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen. Valtuustokauden aikana toimeenpanemme Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelman. Ohjelman tavoitteena on menojen ja tulojen tasapainoon saaminen, investointitason laskeminen lähemmäksi tulo-rahoituskykyä ja kunta-valtio -kustannusjaksuhteiden oikeudenmukaistaminen.

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitetään sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Ohjelma jatkuu vuoteen 2025 ja sitoo viranhaltijat ja luottamushenkilöt talouden tasapainottamistavoitteiden toteuttamiseen.

Taloussuunnitelmavuosiin sisältyy paljon epävarmuutta

Talousarvio- ja suunnitelma on laadittu erityisesti vuosien 2023–2024 osalta hyvin alustavilla arvioilla uudistuksen jälkeisen rahoituksen tasosta. Valtio päättää kunnallisveroprosentin leikkauksesta vasta vuoden 2022 kesällä siirtyvien sote- ja pelastustoimen kustannusarvion tarkennuttua. Taloussuunnitelmassa esitetyt vero- ja valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön kevään 2021 siirtolaskelmiin ja syksyn painelaskelmiin.

Taloussuunnitelma toteuttaa Espoo-tarinaa ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa

Vuoden 2022 verotulot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn talouskatsauksen ennusteisiin talouskasvusta. Verorahoituksen arvioidaan vuonna 2022 kasvavan noin 2,7 prosentilla, kasvua pienentää yhteisöveron jako-osuuden määräaikaisen korotuksen päätyminen. Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä kasvaa vuonna 2022 3,6 prosenttia, joka ylittää verorahoituksen kasvun. Vuosikatteen arvioidaan nousevan 204 milj. euron tasolle ja tilikauden tuloksen 15 milj. euron tasolle.

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2022 noin 668 milj. eurolla ja kauden 2022–2031 aikana yhteensä noin 4,2 mrd. eurolla, keskimäärin 420 milj. euroa vuodessa. Investoinnit länsimeetron ja se kehityskäytävään, kaupunkirataan ja Raide-Jokeriin ovat investointeja koko Suomen kasvuedellytyksiin. Kaupungin investointiohjelma on 2,5 miljardia euroa. Suurin osuus investoinneista kohdistuu koulujen ja päiväkotien rakentamiseen ja kunnostamiseen Koulut kuntoon -ohjelman mukaisesti.

Tulo-rahoitus ei riitä kaupungin kasvun edellyttämiin investointeihin ja kaupungin lainakanta kasvaa talousarviovuonna 147 milj. eurolla ja konsernin 275 milj. eurolla. Kaupungin ja konsernin alustavien skenaarioiden perusteella sote- ja pelastustoimen uudistus tulee hidastamaan kaupungin verorahoituksen vuosittaista kasvua, ja vuosikate ei tule riittämään kaupungin ja konsernin mittavien poistojen kattamiseen eikä kasvuinvestointien rahoittamiseen. Velkaantuminen jatkuu, mikäli valtio ei osallistu enemmän kasvun rahoittamiseen.

Espoo-tarinaa ja TakE-ohjelmaa toteuttamalla parannamme Espoon kykyä sopeutua tulevaisuuden haasteisiin.

Jukka Mäkelä
Kaupunginjohtaja

ESPOO-TARINA 2021-2025

Valtuuston 25.10.2021 hyväksymä

JOHDANTO

Espoo-tarina on päivitetty valtuustokaudelle 2021-2025. Espoo-tarina on yhteinen suunnitelmamme, miten paras mahdollinen Espoon tulevaisuus rakennetaan. Se kertoo, mistä olemme tulossa, missä olemme ja minne olemme menossa.

Espoo-tarina on kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaava strategia. Espoo-tarina ohjaa tulostavoitteiden laadintaa. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

STRATEGIAPERUSTA

Espoon visio

Verkostomainen viiden kaupunkikeskuksen Espoo on vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijä-kaupunki, jossa kaikkien on hyvä asua, oppia, tehdä työtä ja yrittää, ja jossa espoolainen voi aidosti vaikuttaa.

Espoon arvot ja toimintaperiaatteet

Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen.

Espoossa on tärkeää, että arki sujuu. Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut.

Espoo on vastuullinen edelläkävijä.

Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, avoimuutta, nykyisen kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Edelläkävijyyteen sisältyy tutkimuksen ja kansainvälisen kokemuksen hyödyntäminen, kokeilut ja myös niihin liittyvien epäonnistumisten kestäminen. Kehitämme Espoota taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

Espoo on oikeudenmukainen.

Toimimme avoimesti, oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti.

Espoo profiloituu vetovoimaisena edelläkävijänä

Espoo profiloituu Suomen turvallisimpana ja elinvoimaisimpana sivistyksen, osaamisen, innovaatioiden ja yritystoiminnan kansainvälisenä edelläkävijäkaupunkina. Espoossa luonto on lähellä kaikkia. Pidämme huolta luonnon monimuotoisuudesta ja saavutamme hiilineutraaliuden vuonna 2030 määrätietoisella kumppanuustoiminnalla yritysten, korkeakoulujen ja muiden yhteisöjen sekä kuntalaisten kanssa.

Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä

Korona ja sote-uudistus muuttavat merkittävästi Espoon toimintaa ja roolia. Kaupunkina varaudumme tähän vuosina 2021–2022 siten, että määrätietoisesti poistamme koronan aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia ja valmistaudumme toiminnan suuntaamiseen elinvoimatoimiin ja sivistykseen.

Koronan vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oppimiseen sekä perheiden jaksamiseen. Osana Restart Espoo -ohjelmaa tehdään määräaikainen panostus koulukohtaisiin opetuksen resursseihin, oppilashuoltoon ja mielenterveyspalvelujen vahvistamiseen oppimisvelan purkamiseksi ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Perheiden arjen sujuvuuteen ja lapsiperheköyhyyden torjuntaan panostetaan. Seuroja ja yhdistyksiä tuetaan määräaikaisella panostuksella, jotta etenkin lapset ja nuoret saadaan aiempaa aktiivisemmin harrastusten pariin. Kaupungin erityinen tavoite on nuorisotyöttömyyden nopea alentaminen.

Koronan torjumisesta siirretään toimenpiteet perustoimintojen kehittämiseen. Nyt on keskityttävä hoitovelkaan ja peruspalveluihin. Hoitajonaja puretaan kaikkia vaihtoehtoja käyttäen. Kaupunki luo monipuolisen yhteistyön avulla perustaa tulevaisuuden työlle ja uusien työpaikkojen synnylle. Erityinen kohde on korkean osaamisen alojen ja sitä tukevien palvelujen vahvistaminen Espoossa. Espoon kaupunki varmistaa riittävän työvoiman saatavuuden ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla tuetaan henkilöstön jaksamista ja hyvinvointia.

Espoon tavoitteena on sote-uudistuksen sujuva toimeenpano siten, että palvelujen toimivuus muutostilanteessa turvataan. Kaupunki lisää yhteistyötä kolmannen sektorin ja järjestöjen kanssa hyvinvoinnin edellytysten lisäämiseksi. Muutoksessa pitää kaikin keinoin kiinnittää huomiota Espoon edunvalvontaan kasvavan kaupungin sekä hyvinvointialueen tehtävissä ja rahoituksessa. Kaupunki selvittää tarkoituksen mukaiset tavat luopua hyvinvointialueen sote-palveluissa käytettävien kiinteistöjen omistamisesta. Kaupungin hallinto ja tukipalvelut sopeutetaan uutta organisaatiota vastaavaksi.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET VUOSILLE 2021-2025

Valtuuston asettamista valtuustokauden tavoitteista johdetaan vuosittain kaupungin ja toimialojen tulostavoitteet ja määritellään niille täsmälliset mittarit. Mittarit esitetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Toimenpiteitä täydennetään ja tarkennetaan tarvittaessa valtuustokauden aikana.

1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki

Espoosta tehdään Suomen paras kaupunki lapsille, nuorille, lapsiperheille ja aikuisoppijoille. Espoo kehittää kulttuurista kestävyttään esimerkillisenä Unescon Learning City -yhteisönä. Turvaamme opetuksen ja varhaiskasvatuksen laadun ja nostamme varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Espoo on jatkossakin Suomen johtava oppimiskaupunki ja oppimistulokset ovat Suomen parhaat sekä perusopetuksessa että toisen asteen koulutuksessa. Säilytämme Espoon perusopetuksen lisätunnit vähintään nykytasolla. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Oppilaiden ja koulujen erilaiset tarpeet tunnustetaan ja kaikkien oppimista edistetään opetuksen eriyttämällä sekä riittävällä erityisellä tuella. Toisen asteen koulutuspaikkoja lisätään. Kiusaamiseen ja väkivaltaan on nollatoleranssi.

Tuemme korkeakoulukampusten kehittymistä vahvoiksi innovaatio- ja osaamiskeskittymiksi. Kampuskehityksen kohteina ovat Otaniemen lisäksi Leppävaara ja Kivenlahti. Näille kaikille alueille asetamme elinvoiman ja kaupunkikehityksen kumppanuustoiminnan erityistavoitteet. Opiskelijat viihtyvät ja haluavat jäädä Espooseen. Espoon kirjastojen palvelut ja niiden saavutettavuus ovat edelleen maailman parhaiden joukossa. Kulttuuri on vahvasti läsnä espoolaisten arjessa laadukkaiden toimijoiden sekä kaupunkirakenteeseen sijoitetun kulttuurin kautta. Espoossa on yliverlainen arkiliikuntakokemus. Tärkeänä tavoitteena on, että jokaisella espoolaisella nuorella on vähintään yksi mieluisa harrastus. Toteutamme Urheilupuiston jalkapallostadionin sekä tilat kaupunginteatterille kulttuurikeskuksen yhteyteen.

2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin

Espoosta tehdään Suomen paras kaupunki lapsille, nuorille, lapsiperheille ja aikuisoppijoille. Espoossa palveluja tuottaa koko kaupunkiyhteisö, ei vain kaupunkiorganisaatio. Yritykset, järjestöt ja muut yhteisöt ovat osa innovatiivisesti toimivaa kaupunkiekosysteemiä ja palvelutuotantoa. Edistämme Kaupunki Palveluna -monituottajamallin toteutumista kaupungissa. Palvelujen kehitystyötä leimaa uutta luova innostus ja moninaisten rajojen rikkominen sekä elinvoimaisuuden vahvistaminen myös teknologisen kehityksen, taiteen, huippu-urheilun ja yritystoiminnan yhteistyön avulla. Etsimme aktiivisesti kumppaneita ja yrittäjiä toteuttamaan merelliseen Espooseen ja Rantaraitille monipuolisia palveluja. Aktivoimme ravintolakulttuurin kehitystä eri puolilla Espoota.

Espoo on hyvä paikka ikääntyneille. Laadukkaat kulttuuri- ja liikuntapalvelut, ulkoilumahdollisuudet sekä vanhenevan väestön oma järjestötoiminta ja yksityiset palvelut tukevat ikääntyneiden hyvinvointia, kotona-asumista ja sosiaalisia kohtaamisia. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö sujuu saumattomasti. Kun sosiaali- ja terveystaloutta tarvitsee, niitä myös saa. Kehitämme tiedolla, data-analyysillä ja vaikuttavuudella johtamista. Espoo kumppaneineen on aktiivinen digitalisaation, robotiikan, tekoälyn ja muun teknologian hyödyntäjä läpi toimintaprosessien. Edistämme yhteiskunnallisia innovaatioita, asukas-, asiakas- ja kumppanuusperustaisuutta, palvelutuotannon vaikuttavuutta, tuottavuuden parantamista sekä kustannussäästöjen aikaansaamista. Digitalisaatiota hyödyntäen lisäämme toimintamme avoimuutta, kehitämme uusia alustamaisia ratkaisuja ja nopeutamme palveluprosesseja. Otamme huomioon myös ne, jotka eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita.

Espoo kokoaa kaupungin oman hallinnon, asukkaiden- ja asiakkaiden sekä yhteistyökumppanien käyttöön eri alueiden suunnitelmallista kestävästä kehitystä tukemaan tietomateriaalin. Tästä kehitetään Espoon aluemalli, jossa digitaalisesti esitetään faktat sekä havainnollistetaan alueen nykytila, vahvistettujen kaavojen mahdollistamat muutokset, suunnitellut investoinnit ja muutokset palveluverkostoon sekä pitemmän aikavälin tavoitetila.

Kaavoituksen ja rakentamisen kuntakohtaista sääntelyä puretaan laatua vaarantamatta samalla kun alueille asetetaan aiempaa selkeämmin toiminnallisia tavoitteita. Teetämme analyysit, miten kaavoitus- ja lupaprosessien sekä maankäyttösopimusten valmistelua voidaan nopeuttaa ja käsittelyaikoja lyhentää. Toimenpiteet tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi. Vahvistetaan asukkaiden osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa Espoon osallisuusmallia toteuttaen ja edelleen kehittäen.

3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen

Valtuustokauden aikana toimeenpanemme Take-ohjelman. Ohjelman tavoitteena on menojen ja tulojen tasapainoon saaminen, investointitason laskeminen lähemmäksi tulorahoituskykyä ja kunta-valtio -kustannusjakosuhteen oikeudenmukaistaminen Espoon osalta. Kaupungin resurssien käytön optimoimiseksi arvioidaan kaupunkikonserniin kuuluvat toiminnot. Kaupungin investointikyky ja -tarpeet on arvioitava ja on varauduttava sote-uudistuksen seurauksena investointikaton laskemiseen. Espoon kunnallisveroa ei nosteta sote-uudistuksen yhteydessä.

Take-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitetään sote – ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Samassa yhteydessä arvioidaan Take-ohjelman kipukohdat. Ohjelman tavoitteet kaupungin talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen kääntämisestä laskuun pidetään ennallaan.

4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki

Espoo vahvistaa asemaansa Pohjois-Euroopan kansainvälisesti kiinnostavimpana ja vetovoimaisimpana osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatiokeskuksena. Tässä kumppaneillamme, etenkin Aalto-yliopistolla, VTT:llä ja yrityksillä on keskeinen rooli. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyritys-kampuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.

Teemme aktiivisen kumppanuustoiminnan avulla yritysten ja osaajien ”houkuttelevuusohjelman”, jonka tavoitteena on myös vahvistaa Espoon tulopohjaa. Espoo tarjoaa huippuosajille ja heidän perheilleen parhaan paikan asua. Asetamme tavoitteeksi, että Espoo on Pohjoismaiden paras paikka expat-työntekijöille. Espoossa on riittävästi englanninkielisiä varhaiskasvatus- ja koulupaikkoja. Espoon kolmas palvelukieli on englanti. Kansallisen elvytysrahoituksen ja EU-rahoituksen hakeminen korostuu erityisesti vihreän siirtymän ja digitalisaation edistämässä, jossa Espoo yhdessä yritysten ja tiedeyhteisöjen kanssa on vahva toimija. Espoo kehittyy ja oppii kansainvälisessä yhteistyössä. Työllisyyttä edistämme asiakas- ja yritysälhtöisesti kohdennetuilla palveluilla.

5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki

Kestävä kasvu, asukkaat ja liikkuminen

Esboota rakennetaan asukas- ja asiakasälhtöisesti viihtyisäksi ja turvalliseksi kotikaupungiksi. Espoon kasvu on taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä. Ehkäisemme alueellista ja myös alueiden sisäistä segregatiota. Parannamme ennaltaehkäise-

vää toimintaa, jotta raskaampien palveluiden tarve vähenee. Espoo saavuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDG) edelläkävijänä sekä kehittyy ja jakaa kestävän kehityksen osaamista kansallisissa ja kansainvälisissä kaupunkiverkostoissa. Kestävät ja älykkäät kaupunkiratkaisut lisäävät arjen ja liikkumisen sujuvuutta. Jokaisella espoo-laisella on hyvät mahdollisuudet tehdä kestäviä valintoja arjessaan ja vaikuttaa lähiympäristöönsä.

Lopetamme vastakkainasettelun julkisen liikenteen kehittämisen ja yksityisautoilun välillä, molempia tarvitaan. Liikenteen päästöjä vähennetään. Panostukset näkyvät esimerkiksi joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamisessa sekä yksityisautoilussa etenkin sähköautojen käytön nopeana lisääntymisenä. Arjen turvallisuutta parannetaan monialaisella yhteistyöllä siten, että Espoo on Suomen turvallisin kaupunki.

Pientalorakentamisen edellytysten vauhdittaminen

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan (POKE) pientalovaltaisten alueiden asemakaavoitukseen osoitetaan riittävät resurssit sekä samalla varmistamme suunnitellun rakentamisen raiteiden varteen ja riittävät työpaikkatontit. Kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia pientaloalueita toteutetaan erityisesti POKE-alueella yhdessä kumppaneiden kanssa. Luomme edellytykset pientalokyliä ja kaupunkipientaloalueiden toteuttamiselle uudentyypisinä yhteistyöhankkeina. Nämä toimivat myös kansainvälisinä esimerkkeinä.

Kestävän rakentamisen edelläkävijyys ja elävien keskustojen vauhdittaminen

Varmistamme monipuoliset ja omaleimaiset alueet, joilla on myös pientaloja, viihtyisää kerrostaloasumista ja riittävästi työpaikkatontteja. Hyvien liikenneyhteyksien varteen rakentuvat tiiviit kaupunkimaiset alueet ovat eläviä ja houkuttelevat palvelualan yrityksiä. Suunnittelussa ja rakentamisessa korostetaan kestävän kehityksen periaatteita ja kiinnitetään huomiota rakennusten elinkaaripäästöihin.

Lähiluontoa hyödynnetään liikkumisen ja hyvinvoinnin lähteenä. Espoossa lähiluonto on kaikkien saavutettavissa. Olemme edelläkävijä kasvavan kaupungin ja monimuotoisen luonnon yhteensovittamisessa. Espoo tekee kartoituksen kaupungin toiminnan luontovaikutuksista. Luonnon monimuotoisuustyö on koko espoolaisyhteisön yhteinen asia. Espoon kaupunkikehitys on luonnon monimuotoisuudesta huolehtivaa, sitä elvyttävää ja lisäävää. Laadimme tiekartan luonnon monimuotoisuuden elpymiseksi ja kokonaisuikentymättömyyden saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä.

6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä

Espoo toimii aktiivisesti ilmastomuutoksen torjunnassa, luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa ja on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Espoo sopeutuu ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Yhteistyö yliopistojen, tutkimuksen, innovaatiotoiminnan ja yritysten kanssa tuottaa ratkaisuja, joiden hiilikädenjälki on merkittävä ja auttaa ratkaisemaan globaalia ilmastohaastetta. Espoo edistää uusia lähienergiatuotannon ratkaisuja ja selvittää edellytykset pienydinvoiman sijoittamiseksi kaupungin alueelle. Kaupungille laaditaan ilmastomuutoksen torjunnan tiekartta, joka kuvaa Espoon kaupungin oman sekä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. Tiekartta pohjautuu Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmaan (Sustainable Energy & Climate Action Plan, SECAP) ja Kestävä Espoo-ohjelmaan. Tiekartan pääperiaatteet tuodaan valtuuston päätettäväksi vuoden 2022 aikana. Jatkossa tiekartan toteutumista tarkastellaan ja arvioidaan sen toimenpiteiden riittävyttä suhteessa hiilineutraaliustavoitteeseen sekä asetetaan puuttuvat toimet tavoitteen saavuttamiseksi.

7. Espoo on Suomen paras kotouttaja

Elinvoimaisuudesta, työvoiman saatavuudesta ja sosiaalisesti kestävästä kehityksestä huolehditaan houkuttelemalla osaajaperheitä muuttamaan Espooseen sekä kohentamalla maahanmuuttajien kotoutumista ja nopeuttamalla työllistymistä. Espoo toimeenpanee tehokkaasti alkuvaiheen kotouttamisohjelman, jonka tarkoituksena on oppia suomen tai ruotsin kieli sekä päästä koulutukseen tai osaamista vastaaviin töihin. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten oppimistulosten ero kantaväestöön puolitetaan valtuustokauden aikana oppimistuloksia nostamalla. Maahanmuuttajataustaisten naisten työllisyysaste nostetaan kohti pohjoismaista tasoa. Maahanmuuttajien osaamiskeskuksen keskeisin tavoite on työllistyminen yksityisen sektorin työpaikkoihin.

POIKKIHALLINNOLLISET KEHITYSOHJELMAT

Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat yhteistyöalustoja, joissa kehitetään kokeillen ja pilotoiden innovatiivisia ratkaisuja Espoo-tarinan mukaisesti yhdessä kumppanien kanssa. Työn vaikuttavaan toteutukseen haetaan ulkoista rahoitusta kansallista lähteistä ja EU-ohjelmista.

Elinvoimainen Espoo

- käynnistää Espoon alueella kokeilujen ja kumppanuuksien avulla strategisesti entistä paremmin kaupungin elinvoimaa lisääviä ja vetovoimaa kasvattavia toimintoja,
- kokeilee ja kehittää toimintamuuotoja siten, että kaupunki kumppaneineen profiloi Espoon innovatiiviseksi tulevaisuuden työn kaupungiksi, jossa korkean osaamisen alat vahvistuvat ja kasvavat sekä jossa syntyy monipuolisesti niitä tukevien ja niiden tarvitsemien alojen uusia työpaikkoja,
- edistää ja ideoi uusia toimintatapoja, jotka parantavat ja sujuvoittavat nuorten, pitkäaikaistyöttömien, osatyökykyisten ja maahanmuuttajien työllistymistä,
- sparraa elinvoima-tulosalueen kehittymistä kaupungin kaikkea toimintaa innovatiivisesti ja laadullisesti kehittäväksi toiminnaksi,
- monipuolistaa ja vahvistaa osallistavaa asukas- ja kumppanuustoimintaa.

Hyvinvoiva Espoo

- ideoi moninaisia tapoja ja edistää toimintamalleja korona-aikana syntyneen hoitovelan purkamiseksi ja mielenterveysongelmien hoitamiseksi sekä ennaltaehkäisemiseksi,
- kehittää sote-uudistuksen sujuvaa toimeenpanoa tukevia kaupungin toimintoja, yhteistyötä järjestöjen ja koko kolmannen sektorin kanssa sekä kuntalaisten omaehtoista toimintaa ja muuta hyvinvointia edistävää työtä, kuten liikunnan, kulttuurin ja nuorisotyön edellytyksiä edistää espoolaisten terveyttä ja onnellisuutta,
- ideoi ja ohjaa viestintää ja toimintatapoja, joilla vahvistetaan asukas- ja asiakaslähtöisyyttä, edistetään henkilökunnan saatavuutta sekä tuetaan henkilökunnan ja kuntalaisten toimintaa sote-uudistuksen toimeenpanossa.

Kestävä Espoo

- toteuttaa laajana kumppanuusyhteistyönä innovatiivisia paikallisia kestäviä kaupunkiratkaisuja, jotka toimivat globaaleina esimerkkeinä hiilineutraaliuden saavuttamisessa ja luonnon monimuotoisuuden suojelussa,
- kehittää ja levittää toimintatapoja, jotka avaavat Espoota, sen kehittyviä alueita ja luontoratkaisuja, entistä kiinnostavamaksi tutkimus- ja kehittämisalueeksi yrityksille ja tutkimuslaitoksille,

- kokoaa kaupungin oman ja Espoo-yhteisön kanssa tehtävän ilmastotyön tiekartaksi, tarkastelee ja vahvistaa sen hiilikädenjälkivaikutusta sekä tukee merkittäväällä tavalla Espoo-tarinan hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista,
- vahvistaa osaltaan kestävän kehityksen kaikkia osa-alueita koko kaupunkikonsernin toiminnassa ja luo ratkaisuja YK kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) saavuttamiseksi Espoossa ja muissa kaupungeissa.

Tapahtumien yhteisöllinen Espoo

- kehittää toimintamuotoja ja kokeilee toimintaa, jotka vahvistavat Espoon veto- ja elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä sekä edistävät mm. kulttuuri- ja liikunta-alan koronasta toipumista tapahtumilla,
- edistää yhteisöllisyyttä, paikallisten aktiviteettien lisääntymistä eri puolilla Espoota sekä lisää ja monipuolistaa osallistavaa asukas- ja kumppanuustoimintaa,
- luo mahdollisia esteitä poistaen ja edellytyksiä lisäten perustaa monipuolisille paikallistapahtumille Espoossa sekä suurtapahtumat mahdollistavalle tapahtumakaupunki Espoo -toimintamallille,
- ideoi monipuolisena yhteistyönä muodot ja tapahtumat, joilla juhlistetaan Espoo 50 vuotta kaupunkina -vuotta.

ESPOO – EUROOPAN KESTÄVIN KAUPUNKI

Mistä olemme tulossa?

Espoon ajanlasku alkoi, kun Espoon seurakunta irtautui Kirkkonummen seurakunnasta vuonna 1458. Espoon keskuksessa sijaitseva Espoon tuomiokirkko on pääkaupunkiseudun vanhimpia rakennuksia. Espoo viettää 50-vuotisjuhlavuotta kaupunkina vuonna 2022.

Espoo rakentui Turusta Viipuriin johtavan Kuninkaantien varteen, ja vuonna 1556 kuningas Kustaa Vaasa perusti Kauklahdessa sijaitsevan Espoon kartanon. Siitä Kuninkaantie jatkui Espoon kirkonkylän kautta Bemböleen. Parin kilometrin osuus Bembölestä Träskändan kartanoon on nykyisinkin viralliselta nimeltään Kuninkaantie.

Espoon kehitys kuvaa Suomea pienoiskoossa. Kehityksestämme löytyvät kaikki samat piirteet kuin Suomenkin kehityksestä: vahva agraarisuus, kartano- ja talonpoikaiskulttuuri, alkava teollistuminen ja kaupungistumiskehitys, keskeinen rooli maan kehityksessä sodan jälkeen, voimakas väestönkasvu, hyvinvointiyhteiskunnan rakentuminen ja nykyinen kehitys osana vahvistuvaa, verkostomaista ja kansainvälistä metropolialuetta.

Ensimmäiset 500 vuotta olivat Esossa hitaan kasvun aikaa. Vasta 1950-luvun alussa asukasmäärämme ylitti 20 000 asukasta. Viimeiset vuosikymmenet Espoo on kasvanut voimakkaasti. Koko Helsingin seudun asukasluku on 1950-luvun alkupuolelta 2,5-kertaistunut nykyiseen noin 1,5 miljoonaan asukkaaseen. Samassa ajassa Espoon väkiluku on yli kymmenkertaistunut.

Valtioneuvosto teki vuonna 1949 päätöksen sijoittaa Teknillinen korkeakoulu Otaniemeen. Otahalli ja Teekkarikylän ensimmäiset rakennukset valmistuivat 1950-luvun alussa Helsingin olympialaisten kisakyläksi. Vuonna 1953 alkoi Tapiolan rakentaminen. Tapiolaa rakennettiin teemalla ”Asuntoja lapsiperheiden tarpeisiin”. Kasvava Espoo rakensi ja lapsiperheet saivat kodit uusista asuintaloista luonnonläheisessä ympäristössä. Samaan aikaan Espoon kieltenemmistö muuttui ruotsinkielisestä suomenkieliseksi.

1960-luvulla alkaneeseen suureen maaltamuuttoon Espoo vastasi aluerakentamissopimusten avulla. Sopimukset mahdollistivat uusille asukkaille asunnot, päiväkodit ja koulut. Tapiolan rakentamista seurasivat Länsiväylän varteen rakentuneet Matinkylä-Olari ja Espoonlahti. Junaradan varressa kasvoivat Leppävaara ja Maxi-Market. Espoota ja sen lähiöitä rakennettiin uudisraivaamisen hengessä. Uudet asukkaat olivat aktiivisia, ja monet tänään merkittävät kulttuuriyhdistykset ja urheiluseurat saivat alkunsa. Teknillisen korkeakoulun päärakennus valmistui 1965 ja Dipoli 1967. Teekkarit muuttivat Otaniemeen. Kaupungin hallinnollinen keskus sijoittui Espoon keskukseen. Esosta tuli kauppala 1963 ja kaupunki 1972. Espoo oli jo 70-luvun alussa kansainvälisen huomion kohteena, kun Otaniemen Dipoli oli useita vuosia vuokrattuna ulkoministeriölle. Siellä toteutettiin SALT-neuvottelut ja ETYK:n valmisteluvaihe.

1980-luvulla Espoon väestönkasvu oli kahta aiempaa vuosikymmentä maltillisempaa. Espoon kulttuurikeskus ja Espontori valmistuivat. 1990-luvulla yksinasuminen yleistyi, vanhimpien ikäryhmien osuudet väestöstä kasvoivat ja vieraskielisten määrä alkoi kasvaa. Espoon väkiluvun kasvu on ollut 1990-luvusta lähtien suurista kaupungeista nopeinta. Nuuksion kansallispuisto perustettiin vuonna 1994. Suomen ensimmäinen Ikea-tavaratalo avattiin Esooseen vuonna 1996. Espoon rooli osana globaalia yhteiskuntaa ja Eurooppaa vahvistui. Shanghai ja Espoo käynnistivät 1990-luvun alussa yhteistyön, joka johti v. 1998 ystävyyskaupunkitoiminnan käynnistämiseen sopimukseen. Aalto-yliopisto aloitti toimintansa vuonna 2010, kun Helsingin kauppakorkeakoulu, Taideteollinen korkeakoulu ja Teknillinen korkeakoulu yhdistyivät.

Missä olemme?

Tänään Espoo on turvallinen ja viihtyisä, luonnonläheinen, kaksikielinen ja kulttuurisesti moninainen kaupunki osana pääkaupunkiseutua. Espoota leimaa vireä kansainvälinen yritys- ja innovaatiotoiminta. Espoo on määrätietoisesti kehittänyt itseään verkostokaupunkina, jossa on viisi kaupunkikeskusta ja kaksi paikalliskeskusta. Tarjoamme kattavat palvelut kaikille noin 300 000 asukkaallemme. Meillä on kuitenkin myös paljon haasteita.

Espoon kasvu jatkuu. Väestömme kasvaa keskimäärin 4 700 asukkaalla vuodessa. Erityisesti vieraskielisen väestömme kasvu on nopeaa. Tällä hetkellä vieraskielisiä asukkaita on yli 58 000, ja määrän ennustetaan kasvavan yli 35 000 asukkaalla vuoteen 2030 mennessä. Myös iäkäämpien asukkaiden määrä ja suhteellinen osuus kasvavat. Nämä muutokset haastavat palvelutuotantomme. Väestönkasvun johdosta myös investointiohjelmamme on euromääräisesti ennätyssuuri.

Espolaiset arvostavat luontoa, ja luonto on lähellä meistä jokaista. Lähiluonnon lisäksi Espoossa on 58 kilometriä merenrantaa, Rantaraitti, 165 saarta, 100 järveä, keskuspuisto ja Pohjois-Espoossa Nuuksion erämaa, jossa asutus kohtaa kansallispuiston luontoarvot ja kymmenet järvet.

Aalto-yliopiston ja VTT:n ansiosta Espooseen on kehittynyt huipputeknologiaa, innovaatioita ja korkeaa osaamista hyödyntävä tieteen, taiteen ja talouden keskittymä. Keilaniemessä on useita kansainvälisten yritysten pääkonttoreita, ja Otaniemestä on muodostunut nuorten yritysten kasvualusta. Kaupunkikeskustemme asukkaita puolestaan palvelee lukuisa määrä eri alojen paikallisia pienyrityksiä. Olemme osa verkostomaista kasvavaa kaupunkiyhteisöä ja metropolialuetta.

Kaupunkirataan tukeutuva Leppävaara on Espoon suurin kaupunkikeskus, jonka ytimessä on tarjolla sekä yksityisiä että julkisia palveluita. Länsimetron varrella Matinkylä-Olarin kaupunkikeskuksessa Palvelutori tarjoaa julkisia palveluja kaupallisten palvelujen yhteydessä, mikä helpottaa asukkaiden arkea ja asiointia. Käytämme hyväksi palvelutorista saatuja kokemuksia kehittäessämme vastaavaa toimintaa muissa kaupunkikeskuksissa.

Taloudellinen toimintaympäristömme, kestävä kehitys, digitalisaatio, kaupungistuminen, ikäänntyminen ja maahanmuuttajien kotoutuminen ovat Espoon suuria haasteita. Koronapandemia on entisestään lisännyt kaupunkimme talouspaineita, työttömyyttä, yksinäisyyttä ja sosiaalisia ongelmia sekä heikentänyt yritysten toimintaedellytyksiä. Kaupunkimme taloutta kiristää myös kuntien välinen verotulojen tasaus ja verotulojen kasvua voimakkaampi väestön lisäys. Vaikka tällä hetkellä talousennusteet ovat positiivisia, pakottaa kaupunkimme käyttötalous ja velkataakka asettamaan kehityskohteita tärkeysjärjestykseen ja tekemään valintoja. Tehostamme toimintaa pitkäjänteisesti ja vastuullisesti.

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on käynnistynyt. Uudistuksen pohjalta perustetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Hyvinvointialueen suunnittelu on käynnistynyt. Uudistus työllistää ja muuttaa kaupunkiorganisaatiomme toimintaa merkittävästi. Lisäksi sillä on isot taloudelliset vaikutukset.

Espoon väestö on keskimäärin hyvinvoivaa ja korkeasti koulutettua. Monet kansainväliset ja alkuvaiheen yritykset ovat löytäneet kotipaikkansa Espoosta. Koronapandemia on syksyllä 2021 taitekohdassa. Koronasulkujen aikana olemme oppineet paljon mm. etätyöskentelystä. Meillä on nyt mahdollisuus miettiä, kokeilla ja ottaa käyttöön kaupungille uusia käytäntöjä ja toimintamalleja.

Minne olemme menossa?

KAIKKIEN ESPOO

Espoossa kaikilla asukkailla on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä omassa elämässään. Osallisuus näkyy espoolaisen arjessa. Jokainen Espoossa asuva on espoolainen. Meillä on nollatoleranssi rasismiin.

Globaalit megatrendit ja kansalliset muutokset haastavat kaupunkien perinteisen roolin ja toimintatavat. Otamme haasteet vastaan. Tulevaisuuden kehityssuunta on kirkas. Toimintamme perustuu yhä enemmän koko espoolaisen ekosysteemin yhteistyöhön. Hyvät palvelut lisäävät alueemme elinvoimaa, kuntalaistemme toimeliaisuutta ja arjen sujuvuutta. Palvelut ovat laadukkaasti, esteettömästi ja tehokkaasti järjestettyjä, ja kehitämme niitä yhdessä asukkaidemme ja asiakkaidemme kanssa. Kun väkilukumme kasvaa, vastaamme lisääntyneeseen palvelutarpeeseen alueittain, lähellä asukasta. Vahvat lähipalvelut ovat asukkaille merkityksellisiä. Perheen taustasta tai varallisuudesta riippumatta kaikki espoolaiset lapset ja nuoret saavat terveistä, turvallisista ja innostavista päiväkodeista ja kouluista hyvät lähtökohdat elämään, jatko-opintoihin ja työhön. Kaupunki panostaa laadukkaaseen opetukseen ja kasvatukseen yhteistyössä vanhempien kanssa. Opetuksella tuetaan tiedonrajat ylittävän laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, joka alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Espoossa kasvatuksessa ja opetuksessa on positiivisen kasvatuksen näkökulma. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Lisäksi lasten ja nuorten pahoinvointia ennaltaehkäistään perheiden tukemisella, oikea-aikaisilla palveluilla ja eri tahojen yhteistyöllä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä turvaamme espoolaisten hyvät terveydenhuollon palvelut ja luomme hyvät yhteistyömallit hyvinvoinnin edistämiseksi Espoossa. Kun ikääntyvien ja vammaisten avuntarve lisääntyy, tuemme heitä monin eri tavoin ja etenkin heidän pärjäämistään kotona. Tätä työtä kaupunki tekee yhdessä omaisten, ystävien, yhdistysten, seurakuntien ja palveluja tarjoavien yritysten kanssa. Kun ikääntyvä ei enää pärjää ja pysty asumaan kotona, tarjoamme kodinomaista hoiva-asumista. Tuemme vammaisten yhdenvertaista arkea ja elämää.

Onnellisuus, terveys, hyvinvointi ja mielen hyvinvointi kehittyvät ennen kaikkea läheisistä ihmissuhteista. Siksi toteutamme palvelut yhdessä hyvinvointialueen kanssa sekä yhteistyössä asiakkaidemme ja heidän läheistensä kanssa. Vaikeimmat haasteet ratkomme yhdessä siten, että painopiste on ennaltaehkäisyssä.

Espoolaiset huolehtivat aktiivisesti ja omatoimisesti itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, jos omat voimat eivät riitä. Yhä useammat osallistuvat itselleen ja elämäntilanteeseensa soveltuvaan toimintaan.

Kaupunki tekee läheistä yhteistyötä alueellaan toimivien suomen- ja ruotsinkielisten ja muun kielisten seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa erityisesti kerhotoiminnassa, syrjäytymisen ehkäisyssä, perheneuvonnassa, vanhustyössä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa. Vähennämme asunnottomuutta yhdessä kumppaniemme kanssa.

Toimintamme on avointa, demokraattista ja helposti lähestyttävää. Kaikki espoolaiset, nuorista ikäihmisiin, voivat osallistua ja vaikuttaa kotikaupunkimme kehittämiseen.

KESTÄVÄ JA LUONNONLÄHEINEN ESPOO

Espoo on viiden kaupunkikeskuksen ja paikalliskeskusten verkostokaupunki. Olemme keskeinen osa kehittyvää metropolialuetta ja Etelä-Suomen työssäkäyntialuetta.

Kaikista kaupunkikeskuksistamme muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helpposti ja esteettömästi saavutettavissa. Pidämme huolta riittävästä kerros- ja pientalorakentamisesta sekä kaavoituksen nopeudesta ja tonttitarjonnasta. Ehkäisemme alueellista ja myös alueiden sisäistä segregatiota.

Kehitämme kaupunkikeskuksia niiden omien vahvuuksien mukaan. Tiiviit pientalovaltaiset ja kylämäiset alueet tukeutuvat läheisiin kaupunki- ja paikalliskeskuksiin. Tapiola, Matinkylä-Olari ja Espoonlahti sijoittuvat metron, Leppävaara ja Espoon keskus kaupunkiradan läheisyyteen. Nykyisten Kaukalahden ja Kalajärven paikalliskeskusten lisäksi tulevia keskuksia ovat merellinen Finnoo metron varrella ja ekologinen Kera kaupunkiradan varrella. Myöhemmin rakennetaan Hista Tunnin juna -radan varrelle. Pääkaupunkiseudun poikittaisliikennettä tehostava Raide-Jokeri yhdistää metron ja kaupunkiradan vuonna 2024. Parannamme joukkoliikenteen ja pyöräilyn edellytyksiä. Samalla huolehdimme henkilöautojen käytön sujuvuudesta. Tavoitteemme on kasvattaa joukkoliikenteen, kävelyn, pyöräilyn ja sähkökäyttöisten autojen suosiota. Pienennämme yhdessä asukkaidemme kanssa espoolaisten ekologista jalanjälkeä ja teemme ilmastotyötä edelläkävijäkaupunkina.

Espoo on Euroopan kestävin kaupunki nyt ja jatkossa. Aidosti verkostomainen raideliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenteemme mahdollistaa taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti parhaan tavan kehittää kaupunkiamme. Espoo voitti vuonna 2018 Maailman älykkäin yhteisö -palkinnon ja on useita kertoja ollut EU:n Innovaatiopääkaupunkikisan finalistiksi. Valtuustokauden aikana toteutamme Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman. Ohjelman tavoitteena on, että saamme käyttötalousmenojemme kasvun tasapainoon, laskemme investointitason lähemmäksi tulorahoituskykyä ja saamme muutettua kuntien ja valtion välisen kustannusjako-suhteen oikeudenmukaisemmaksi. Espoon talous on vahva, mutta roolimme koko Suomen kuntapalvelujen rahoittajana on kasvanut miljardiluokkaan ja muodostunut kasvukaupungille kohtuuttomaksi. Kasvukaupunkina Espoon tehtävänä on luoda perustaa tulevaisuuden työlle, uusien työpaikkojen synnylle, kasvulle, tuottavuudelle, investoinneille, työperäiselle maahanmuutolle, osaamiselle ja korkean osaamisen alojen vahvistumiselle yhdessä kumppaneidemme kanssa.

Teemme töitä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja sen vaikutuksiin sopeutumiseksi. Tavoitteenamme on olla hiilineutraali vuonna 2030. Kunnianhimoiseen tavoitteeseen etenemme yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa panostamalla puhtaaseen energiaan, kiertotalouteen, kestävään maankäyttöön ja rakentamiseen sekä kestäviin kulkumuotoihin. Espoossa kivihiiilestä luovutaan vuoden 2025 aikana ja kaukolämpöä tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä. Espoon kaupunkirakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa kestävä elämäntavan sen kaikilla alueilla. Liikenteen vähähiilisyttä tukevat metron, kaupunkiradan ja raidejokerin valmistuminen sekä liikenteen sähköistyminen. Kestävä kehityksen ja ilmastotyön kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi tiivistämme edelleen suurten kaupunkien yhteistyötä, hydynämme kaupunkiseutujen ekosysteemisopimuksen ja EU:n rahoitusohjelmien kautta saatavissa olevat resurssit sekä vahvistamme metropolialueen yhteistyötä ja eurooppalaisten kaupunkien kumppanuustoimintaa.

Espoolaisten asuinympäristö on viihtyisä. Espoo on edelläkävijä kasvavan kaupungin ja monimuotoisen luonnon yhteensovittamisessa. Lähiluonto, virkistysalueet, järvet ja joet sekä Rantairaitti ja merellisyys ovat Espoon vahvuuksia, joita espoolaiset arvostavat. Huomioimme metsät, pellot ja kulttuurimaiseman kaupunkikehityksessämme myös jatkossa.

KUMPPANUUKSILLA MENESTYKSEEN

Strategisen yhteistyön ja verkostomaisen toiminnan avulla kehitämme Espoota yhdessä asukkaidemme, yhteisöjemme ja yritystemme kanssa. Yhteistyömme on tiivistä hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämässä erityisesti hyvinvointialueen, Helsingin seudun ja Länsi-Uudenmaan kun-

tien kanssa. Edistämme tulevaisuuden kaupunkipolitiikkaa aktiivisella kumppanuudella kansallisesti ja toimimme esimerkillisenä edelläkävijänä EU-tasolla.

Kuntalaisten ja koko kaupunkiyhteisön tarpeet ja toiveet palveluiden suhteen muuttuvat aiempaa moninaisemmiksi. Olemme kansallinen ja eurooppalainen edelläkävijä ihmislähtöisessä palvelu- ja innovaatioekosysteemien kehittämisessä sekä digitalisaation hyödyntämisessä. Kaupunki palveluna -malli hyödyntää verkostomaisesti olemassa olevia resursseja digitalisaation mahdollistama. Mallin mukaisesti palveluja tuottaa koko kaupunkiyhteisö, ei vain kaupunkiorganisaatio. Yritykset ja järjestöt ovat tärkeä osa kaupunkiekosysteemiämme ja palvelutuotantoamme.

AKTIIVISET ESPOOLAISET

Kansainvälinen ja luonnonläheinen Espoo on vetovoimainen tapahtumakaupunki, jota elävöittävät aktiivinen kaupunkikulttuuri ja monipuolinen liikunta.

Espoon kaupunginteatterilla on toimivat tilat, ja kaikissa kaupunkikeskuksissamme on arvostetut kirjastot ja uimahallit. Kirjastomme toimivat kuntalaisten olohuoneina, ja työväenopisto tarjoaa espoolaisille heille tärkeitä kursseja. Urheilupuistot ja liikuntatilat ovat monipuolisen kuntalaisyhteistyön ja aktiivisen seuratoiminnan tulos eri puolilla Espoota.

Lähiluontomme ja laajat metsäalueemme antavat espoolaisille hyvät mahdollisuudet liikuntaan, ja liikuntaseurat liikuttavat kaikenikäisiä espoolaisia monipuolisesti. Espoossa mestaruuksia saavutetaan kaikissa ikäsarjoissa, mikä innostaa varsinkin nuorempia liikuntaharrastusten pariin.

Espoolaisilla on mahdollisuus nauttia rikkaasta ja valtakunnallisesti laadukkaasta kulttuuritarjonnasta. Espoolaisuus on elämää arjessa ja kohtaamisia muun muassa EMMAn näyttelyissä, Sinfoniettan ja Tapiolan kuoron ja muiden espoolaisten kuorojen konserteissa, April Jazzissa, huippu-urheilun ja kulttuurin tapahtumissa, otteluissa ja harrastuksissa. Teemme aktiivista yhteistyötä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntaseurojen, sosiaali- ja terveystieteiden sekä muiden yhdistysten kanssa. Takaamme kaikille espoolaisille lapsille ja nuorille mahdollisuuden harrastaa.

OSAAVAT IHMISET JA YRITYKSET JUURTUVAT ESPOOSEEN

Espoo on kansallisesti ja kansainvälisesti houkutteleva kaksikielinen kaupunki, jonka palvelut ovat saavutettavissa myös englanniksi. Kaupunkimme tunnetaan maailmanlaajuisesti tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristönä, jonka avaintoimijoita ovat Aalto-yliopisto ja VTT yhdessä muiden korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Yritysmönteinen Espoo on hyvä paikka elää, uudistua, yrittää ja tehdä työtä. Kehitämme kaupunkia yrittäjyyden ja yritystoiminnan toimintaympäristönä yhdessä yrittäjien kanssa.

Espoo on osaamisen ja osaajien kaupunki, ja koulumme ovat kansainvälistä huipputasoa. Englanninkielinen kasvatus- ja opetustarjontamme vastaa voimakkaasti kasvavaan kysyntään. Toisiaan täydentävät kaupunkikeskuksemme innovaatio- ja palvelukeskittymineen tarjoavat toimivan alustan osaajien ja kasvavien yritysten kohtaamiselle. Nämä tekijät houkuttelevat ja juurruttavat kaupunkiimme entistä enemmän uusia kansainvälisiä toimijoita.

Vieraskielisten osuuden Espoon työikäisestä väestöstä ennustetaan nousevan 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Kaikkien työikäisten ja -kuntoisten espoolaisten mukanaolo työelämässä varmistaa edellytykset sille, että kaupunkilaisemme voivat hyvin ja kaupungin talous saadaan tasapainoon. Varmistamme yritysten osaavan työvoiman saannin panostamalla etenkin työnhakijoiden osaamisen lisäämiseen. Kehitämme nuorten polkua opinnoista työelämään ja varmistamme, että nuortemme työllisyys on maan parhaalla tasolla. TE-palveluiden rakenneu-

distuksen toimeenpanolla varmistamme, että Espoo tarjoaa Suomen parhaat palvelut niin työnhakijoille kuin työnantajillekin.

KORONASTA KASVUUN

Jatkamme koronan aikana oppimiamme hyviä toimintamalleja. Digitaaliset välineet ovat entistä tutumpia niin kuntalaisillemme kuin työntekijöillemme, ja lisäämme niiden käyttöä palveluisamme.

Koronan jälkeinen aika tarjoaa hyvät mahdollisuudet myös työmarkkinoille ja yrityksille. Espoon elinkeinoelämän ja innovaatioyhteisön kansainvälinen menestys on olennaista pandemian jälkeisessä kasvussa. Ihmiset ovat odottaneet yhteiskunnan avaamista ja käynnistyviä tapahtumia sekä ihmisten kohtaamisia. Tämä on hyvä tilaisuus, jonka hyödynnämme työllisyyden, yrittäjyyden ja elinvoimaisuuden parantamiseksi ja uudistamiseksi.

Samanaikaisesti vastaamme koronasta johtuvaan hoitovelkaan ja ruuhkautuneisiin palveluihin. Reagoimme erityisesti lasten ja nuorten lisääntyneisiin hyvinvointihaasteisiin sekä varmistamme, että hyvinvointierot kuten lapsiperheköyhyys, eivät pääse kasvamaan. Myös mielenterveyden merkitys tulee korostumaan koronasta toipumisessa.

KAUPUNGIN JOHTAMINEN

Johtamisemme perustuu myönteiseen, ihmisiin luottavaan ihmiskäsitykseen. Työyhteisömme tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta sekä hyvinvoivan henkilöstön osaamisesta ja sitoutumisesta. Kannustavalla, laadukkaalla ja vastuullisella johtamisella sekä edistämällä kaupungin työntekijöiden ammatillista kehittymistä ylläpidämme edellytyksiä toimintamme asukas- ja asiakaslähtöisyydelle ja varmistamme samalla, että arki sujuu. Kaupunkimme osaamista edistämme Aalto-yliopiston vetämällä Executive MBA-koulutuksella, johon on jo osallistunut 100 kaupungin ylimmän johdon edustajaa. Espoo tunnetaan hyvänä työnantajana. Se edesauttaa meitä myös osaavan henkilöstön saatavuudessa.

AVOIN JA TOIMIVA DEMOKRATIA

Espoossa päätöksenteko on avointa, ja luottamushenkilömme tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta ja yhteistyökyvystä. Luottamushenkilöidemme ja viranhaltijoidemme keskinäinen luottamus sekä verkostoissa toimiminen ja yhteistyö edistävät Espoon tavoitteiden saavuttamista.

TULOSTAVOITTEET

Kaupungin rooli koronan ja sote-uudistuksen jälkeen vaatii erityistoimenpiteitä (2021-2022)

Tulostavoitteet	Mittarit
Sote-palvelujen saatavuus palautuu koronaa edeltävälle tasolle.	Yleislääkärille pääsy (T3) Neuvola-, koulu- ja opiskeluterveyden-huollon määräaikaistarkastusten toteutuminen Perhesosiaalityön ensiarvioinnin toteutuminen määräajassa Vanhuspalvelujen palvelutarpeen arvioinnin toteutuminen määräajassa
Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle.	Alle 25 v. työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta
Hyvinvointialueuudistus toimeenpannaan hallitusti.	Arviointi kaupungin toiminnan ja talouden näkökulmista

1. Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki

Tulostavoitteet	Mittarit
Espoolaiset lapset osallistuvat laadukkaaseen varhaiskasvatukseen.	Osallistumisaste % Huoltajien tyytyväisyys varhaiskasvatuspalveluihin
Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa.	Päätötodistuksen saaneet % (9lk) Lukion ja ammatillisen opetuksen keskeyttämis-% (negatiivinen keskeyttäminen) Yo-kirjoitusten tulokset Espoolaisten koulutustaso
Kaikilla lapsilla ja nuorilla on sopiva harrastus.	Kysely kouluissa

2. Espoo toteuttaa palveluja koko espoolaisen yhteisön voimin

Tulostavoitteet	Mittarit
Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta.	TakE-ohjelman digikärkihankkeiden eteneminen aikataulussa TakE-ohjelman digikärkihankkeiden hyötytavoitteiden saavuttaminen
Palvelutuotanto kehittyy asukas- ja asiakaslähtöisesti ja kustannusvaikuttavasti monituottajamallia hyödyntäen.	Kuntapalvelututkimus palvelukohtaiset indeksit (liikunta-, opetus-, sosiaali-, terveys- sekä kulttuuri- ja sivistyspalvelut) Laadullinen arvio monituottajamallin hyödyntämisestä

3. Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen

Tulostavoitteet	Mittarit
Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti.	Toimintakatteen alijäämä eli nettomenot Toimialojen talous toteutuu alkuperäisen talousarvion mukaisesti
Investointien tulo-rahoitusaste nousee yli 100 % valtuustokauden aikana ja konsernin lainakanta kääntyy laskuun.	Investointien tulo-rahoitusaste Toiminnan ja investointien rahavirta Konsernin lainakanta

4. Espoo on kansainvälisesti vetovoimainen yrittäjyys- ja innovaatiopääkaupunki

Tulostavoitteet	Mittarit
Espoo houkuttelee tieto- ja osaamisintensiivisiä yrityksiä sijoittumaan ja pysymään Espoossa.	Yritysten halukkuus suositella Espoota Yritysten kiinnostus kaupunkiyhteisöön innovaatio- ja toiminta-alustana Tieto- ja osaamisintensiivisten yritysten nettomäärän muutos
Yritystyöpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.	Yritystyöpaikat yhteensä Yritystyöpaikat, kaupunkirata Yritystyöpaikat, länsimetro
Espoo on haluttu kumppani kestävien kaupunki- ja palveluratkaisujen kehittämisessä.	Uudet ulkoiset kehittämisrahoitukset Aloitettut yhteiskehittämishankkeet

5. Espoo on viihtyisä, turvallinen ja luonnonläheinen kotikaupunki

Tulostavoitteet	Mittarit
Espoo kasvaa kestävästi.	Kaavoituksen ja asuntotuotannon mitoitus ja ajoitukset Kumppanuuksien ja yhteistyömallien hyödyntäminen osana investointien ja kehittämishankkeiden toteuttamista. Kuntapalvelukysely: asukkaiden kokemus turvallisuus Kuntapalvelukysely: tyytyväisyys viheralueiden hoitoon

6. Espoo saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä

Tulostavoitteet	Mittarit
Hiilidioksidipäästöt vähenevät tavoitteen mukaisesti.	Hiilidioksidipäästöt, 1000t CO2-ekv Käyttöön otetut puhtaat ja älykkäät kaupunkiratkaisut

7. Espoo on Suomen paras kotouttaja

Tulostavoitteet	Mittarit
Espoon kotouttaminen on tuloksellista.	Toisella luokalla lukemista testaavan ALLU-testin tulokset vieraskielisille ja suomenkielisille oppilaille (huomioiden varhaiskasvatukseen osallistumisai-ka) Oppimistulosten kaupunkitasoiset erot vieraskielisten ja suomen- sekä ruotsinkielisten välillä perusopetuksen loppuvaiheessa Vieraskielisten osuus 19-vuotiaista sekä Omniasta ja Espoon lukioista valmistuneista Ulkomaalaisten työttömyysaste suhteessa yleisellä työttömyysasteella

RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Kaupungin riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa ja perustehtävien toteuttamisessa.

Valtuusto on kuntalaissa edellytetysti syksyllä 2013 päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Näiden perusteiden toimeenpanoa ohjaavan kaupungin riskienhallintapolitiikan mukaan kaupungin tavoitteita uhkaavia riskejä tunnistetaan ja hallitaan taloussuunnitelmakaudella järjestelmällisesti.

Talousarviotyön yhteydessä käynnistyy kaupungin tavoitteita uhkaavien riskien kartoittaminen. Tunnistettuja ja etenkin keskeisimpiä riskejä ja niiden hallintaa käsitellään taloussuunnittelu- ja -seurantaprosessin yhteydessä sekä kaupunkitasoisesti että tulosyksiköissä. Riskienhallinta kuuluu myös osaksi kaupungin ohjelma- ja projektityötä. Lisäksi riskejä käsitellään keskeisenä osana muutostilanteita: ajankohtaisena esimerkkinä tästä on sote-muutoksen toimeenpano, johon liittyviä valtavia riskejä Espoo on esitellyt eri yhteyksissä.

TALOUELLISESTI KESTÄVÄ ESPOO – TUOTTAVUUS JA SOPEUTUSOHJELMA

Valtuuston 19.10.2020 hyväksymä

1 TALOUDELLISESTI KESTÄVÄ ESPOO

Taloudellinen toimintaympäristö, kestävä kehitys, digitalisaatio, kaupungistuminen, ikääntyminen, menetettyjen teknologiateollisuuden työpaikkojen korvautuminen uusilla, maahanmuuttajien kotoutuminen sekä keväällä 2020 alkanut koronapandemia ovat Espoon suuria haasteita. Kaupungin taloutta kiristävät myös kuntien välinen verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus sekä verotulojen kasvua voimakkaampi väestön- ja toimintamenojen kasvu. Korona pandemia on hidastanut ja hidastaa voimakkaasti niin maailman, Euroopan kuin Suomenkin talouskasvua, joten verotulojen kehitys tulee pysymään hitaana myös lähivuosina.

Lähivuosien hidas talouskasvu, vanhenevan ja kasvavan väestön palvelutarpeet ja kaupungin voimakkaasti kasvanut velkataakka pakottavat asettamaan kehityskohteita tärkeysjärjestykseen ja tekemään valintoja. Toimintaa tehostetaan pitkäjänteisesti ja vastuullisesti.

Korona ei ole vain terveydellinen ongelma, vaan se on myös sosiaalinen ja taloudellinen ongelma. Lisäksi kaupungistuminen ja kasvu tuovat mukanaan myös sosiaaliseen hyvinvointiin liittyviä haasteita kuten yksinäisyys, syrjäytyminen ja monenlaiset psykososiaaliset ongelmat. Näihin meidän on etsittävä yhdessä ratkaisuja.

Espoon vision mukaan Espoo on vastuullinen edelläkävijä. Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, avoimuutta, kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Kehitämme Espoota taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

Espoo-tarinan päämääränä on, että Espoo toimii edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistumiskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käänämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Valtuustokauden 2017-2021 tavoitteeksi on määritelty, että Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmalla toteutetaan ja toimeenpannaan valtuuston päättämän Espoo-tarinan 2017-2020 tavoitteita. Ohjelmalla parannetaan systemaattisesti palvelujen järjestämisen ja tuottamisen tuottavuutta, kehitetään johtamista, tehostetaan resurssien käyttöä ja priorisoidaan kaupungin kehittämistä.

2 VIIME VUOSISTA NYKYHETKEEN JA TULEVAISUUTEEN

2.1 Espoon kasvu hyödyttää koko Suomea

Espoota kokonaisuutena on kuvattu valtakunnan tasolla rahantekokoneeksi. Yhdessä Helsingin kaupungin kanssa espooalaisten verotulojen kasvu on kattanut valtion verotulojen kasvusta vuosina 2014-2018 jopa 88%. Tämän lisäksi Espoo tasoittaa muiden kuntien välisiä tuloeroja toiseksi eniten verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasausmekanismilla 604 euroa/asukas eli yhteensä 168 miljoonalla eurolla.

Investoinnit elinkeinoelämän ja yrittäjyyden toimintaympäristöön ja tämän myötä korkean osaamisen työpaikkojen syntyedellytyksiin Espoossa ovat investointeja koko Suomen

elinvoiman hyväksi. Kilpailu kansainvälisistä investoinneista ja osaajista kovenee entisestään. Erityisesti Otaniemen ja Keilaniemen muodostama innovaatio-, tutkimus-, startup- ja yritys ympäristö, ja sen vetovoiman vahvistuminen on tässä avainroolissa. Espoon kaupungin strateginen yhteistyö Aalto-yliopiston ja VTT:n kanssa on olennainen osa paitsi Espoon myös koko Helsingin metropolialueen ja Suomen elinvoimaisen tulevaisuuden eteen tehtävää työtä.

2.2 Kasvaminen on kallista

Espoon väestö on kasvanut keskimäärin 4600 asukkaalla/vuosi 2010-2019 ja kasvun odotetaan jatkuvan samansuuruisena. Kasvu on tarkoittanut peruskaupungin menojen kasvua. Kun tarkastelujaksoksi valitaan 1997-2019, ovat kaupungin toimintamenot euroa/asukas kasvaneet jopa 5,4 prosenttia/vuosi – samaan kasvulukuun ei yllä yksikään kuutoskaupunki.

Keskeisin tulovirta kaupungille tulee Suomen toiseksi parhaiten ansaitsevien kaupunkilaisten verotuloista. Espoon verotulot ovat kasvaneet kuusikon nopeimmin pitkällä tarkastelujaksolla, noin 3,9 prosenttia /vuosi, mutta verotettavan tulon kasvu euroa/asukas on hiipunut olleen vain hiukan yli 0,5 prosenttia vuodesta 2015 eteenpäin.

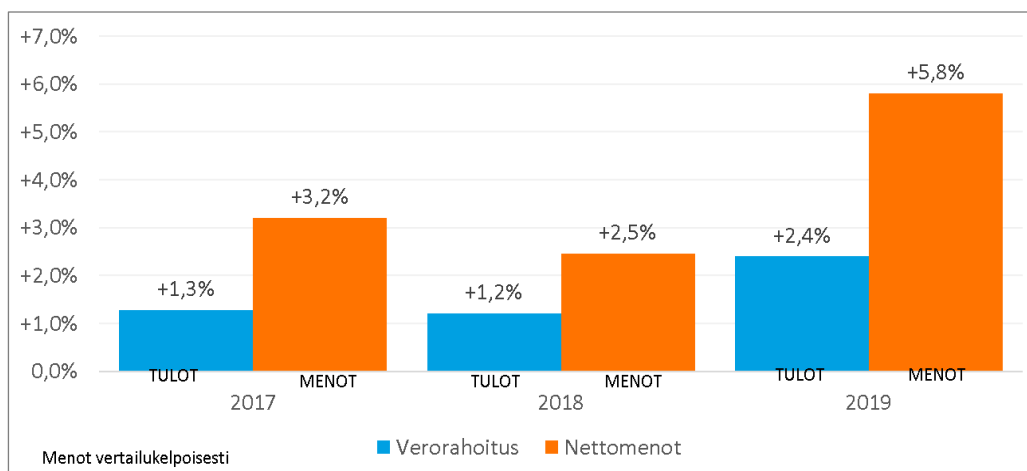
Espoon väestönkasvu tulee paljolti muuttoliikkeestä. Kun tarkastellaan Espoon muuttoliikettä kolmen viimeisen tilastoidun vuoden perusteella, havaitaan, että muuttoliike ei ole ollut kaupungin näkökulmasta taloudellisesti kannattavaa – muuttajista tulee kaupungille jossain määrin enemmän menoja kuin tuloja. Muuttoliike ei ole kasvattanut verotuloja, mutta sen sijaan lisännyt sekä käyttömenoja että investointitarpeita palveluiden järjestämisessä.

Kasvavan kaupunkikonsernin on investoitava palvelutarpeen kasvun edellyttämiin toimitiloihin sekä kestävän joukkoliikenteen ja infran rakentamiseen. Espoon investointien määrät ylittävät konsernitason useiden muiden kuusikkokaupunkien investoinnit ja Espoo konsernin lainakanta euroa/asukas mitattuna on kasvanut Suomen suurimmaksi.

2.3 Espoon kaupungin ja konsernin talous on epätasapainossa

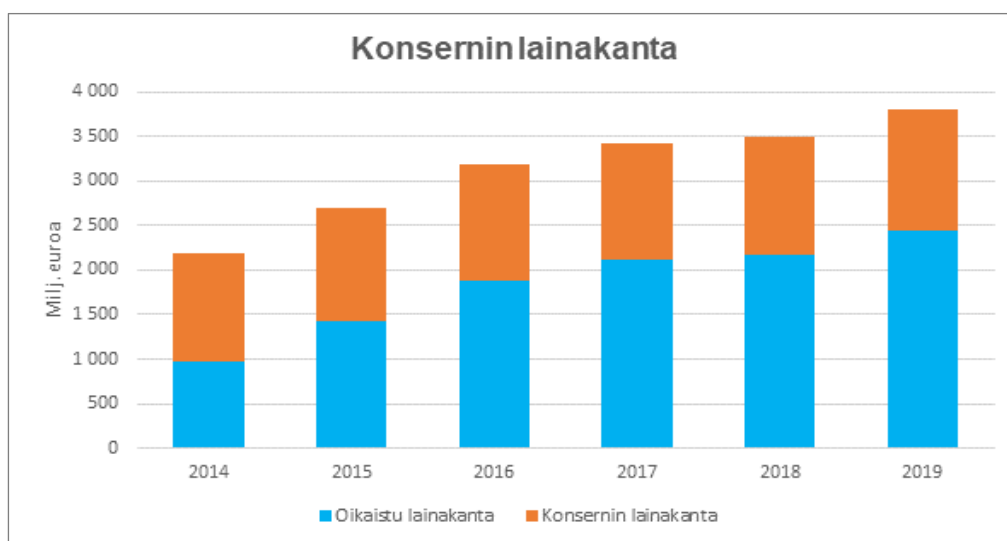
Kuntatalous ja Espoon talous olivat epätasapainossa jo ennen koronapandemiaa. Kuntatalouden tilanne on heikentynyt voimakkaasti viime vuosina. Kuntataloutta on heikentänyt toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys.

Espoon peruskaupungin ja kaupunkikonsernin näkökulmasta käyttötalous on siirtynyt epätasapainoon. Konsernin tuloslaskelman tulos on kahtena vuonna ollut negatiivinen ja kuluva vuosi heikentää tilannetta entisestään. Espoon kaupungin nettotoimintamenojen eli toimintakatteen alijäämän kasvu on useampana vuonna ylittänyt verorahoituksen kasvun. Kasvavissa kaupungeissa verorahoitusta tulee palvelujen rahoituksen jälkeen jäädä myös kaupungin kasvun edellyttämien investointien sekä jo tehtyjen investointien lainan lyhennysten maksamiseen. Toimintamenojen kasvu on saatava taittumaan.

Kuva 1 Kaupungin verorahoituksen ja toimintakatteen alijäämän eli nettomenojen kehitys vertailukelpoisesti 2017-2019.

Ennätyksellisen korkea investointitaso, toimintamenojen liiallinen kasvu ja hiipunut verorahoitus ovat kasvattaneet kaupungin ja konsernin lainakantaa voimakkaasti. Konsernin lainakanta tilinpäätöksessä 2019 oli jo 3,8 miljardia euroa, 13 125 euroa / asukas.

Kuva 2 Konsernin lainakanta sekä oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY)

Espoon käyttötalousmenojen kasvu on saatava kuriin ja investointitaso laskettava lähemmäksi tulo-rahoituskykyä. FCG Perlacon Oy:n tekemän taloustarkastelun mukaan jatkamalla viimevuosien toimintakatteen kasvun perusuralla Espoon tilikauden konsernitulos tulee kääntymään pysyvästi negatiiviseksi ja taseessa oleva suuri ylijäämä sulaa, eli vuonna 2024 taseen ylijäämä on kulutettu. Samaan aikaan jatkuu vakava velkaantuminen, konsernivelka kasvaa 4,3 mrd. eurosta yli 6 mrd. euroon. Perusuralla vuosikate ei kata poistoja eikä nettoinvestointeja. Tulos kääntyy negatiiviseksi, tase alijäämäiseksi ja Espoosta tulee kriisikunta.

2.4 Koronapandemia heikentää talouden kasvunäkymiä

Kuluvan vuoden helmi-maaliskuussa levinneellä koronapandemiolla ja sen vuoksi käyttöön-otetuilla rajoitustoimilla ympäri maailmaa on ollut erittäin rajuja vaikutuksia talouskasvuun. Valtiovarainministeriö syksyn talousennusteen mukaan maailmantalous supistuu 6 prosenttia ja Suomen talous -4,5 prosenttia, olettaen ettei koronan 2. aalto edellytä mittavia rajoitustoimia. Koronapandemian vaikutukset talouskasvuun tulevat jatkumaan ainakin vuoden 2021 loppuun ja normalisoitumaan vasta toimivan rokotteen valmistumisen jälkeen.

Koronapandemia on kasvattanut voimakkaasti työttömyyttä ja siten heikentänyt verotulojen kehitystä sekä kasvattanut sosiaali- ja terveystoimen menoja pandemian hoito-, testaus-, jäljitys-, suojaus- ja hoitovelan purkamisen kustannuksilla. Maailman -, euroalueen ja Suomen talouden heikentyneet kasvuodotukset ja voimakkaasti kasvanut työttömyys tulevat heikentämään verotulojen kehitystä myös tulevina vuosina, joka edelleen heikentää Espoon kykyä selvitä kasvun vaatimien investointien rahoituksesta.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksessa todetaan, että koronaviruspandemiolla tulee olemaan Espoon talouteen merkittävät vaikutukset. Konsernin velkojen ja vastuiden määrä oli korkea jo ennen kriisiäkin, ja nyt haasteet tulevat olemaan vielä vakavampia. Toimintamenoja ja investointiohjelmaa on tarkistettava vastaamaan kaupungin tulopohjaa ja koko maan heikkenevää talouden tilaa. Riskienhallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tarkastuslautakunta suosittaa, että koronaviruspandemian seurauksena kaupunkikonsernin talouden tilaa ja kehitystä on tarkasteltava erityisen kriittisesti. Toiminnan tulee olla joustavaa, jotta muuttuneeseen tilanteeseen voidaan vastata viipymättä.

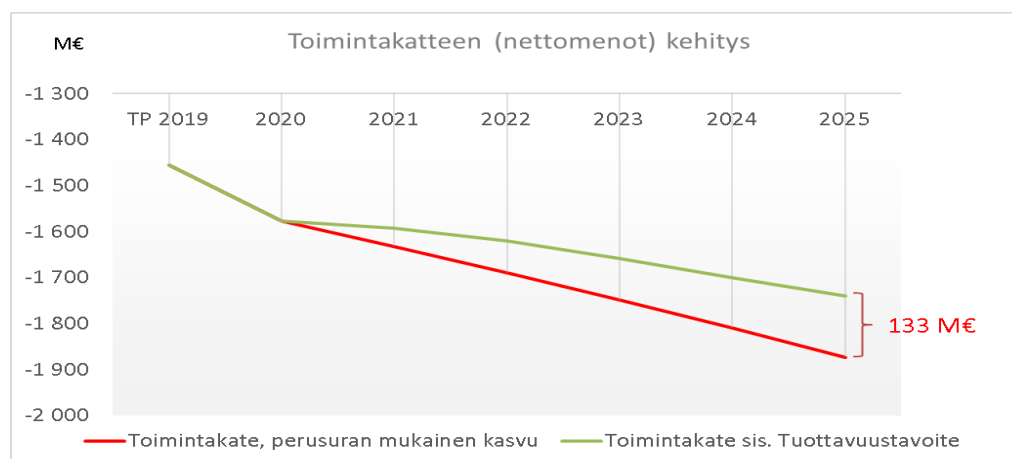
Tarkastuslautakunta suositti, että talouden tasapainottamisen ja tuottavuuden Tatu 2 -ohjelman tavoitteiden toteutuminen on välttämätöntä taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi sekä kaupungin ja konsernin talouden tasapainottamiseksi. Kaikkien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tulee sitoutua talouden tasapainottamistavoitteiden toteuttamiseen.

Kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti on valmisteltu Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma, joka noudattelee tarkastuslautakunnan suosituksia taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa hyödynnetään kehityksen, talousarvioiden ja seuraavan valtuustokauden Espoo-tarinan valmistelussa. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmasta syntynyt valtuustoryhmien neuvottelutulos on asiakirjan lopussa kohdissa linjaukset ja toimenpiteet.

3 TALOUDELLISESTI KESTÄVÄ ESPOO -OHJELMAN TAVOITTEET

Valtuuston neuvottelutoimikunta teki neuvottelusopimuksen 24.9.2020 Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman linjauksista, toimenpiteistä ja tavoitetasoista vuosille 2021-2025. Ohjelman tavoitteena on:

1. hidastaa suunnitelmallisesti käyttötalouden kasvua 147 M€ perusuraan nähden vuoden 2025 loppuun mennessä ohjelman linjauksia ja toimenpiteitä toteuttaen. Tämä edellyttää toimintakatteen kasvun hillitsemistä 133 miljoonalla eurolla seuraavan viiden vuoden aikana, kiinteistöverotuottojen kasvattamista 14 miljoonalla eurolla nostamalla kiinteistöveroprosentteja vuodesta 2021 alkaen sekä varmistamalla, että kaikki kiinteistöt ovat verottajan verokannassa.

Kuva 3 Toimintakatteen muutos perusuran mukaisella kasvulla ja sisältäen tuottavuustavoitteet.

2. laskea kaupungin investointitasoa 10 prosentilla hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla. Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonais-taso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 miljoonaan euroon /vuosi. Tavoit-teella hidastetaan sekä konsernin lainakannan että toimialojen vuokratkustannusten kasvua.
3. kehittää palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuutta suunnitelmallisesti ja viran-haltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteut-tamiseen.

4 LINJAUKSILLA JA TOIMENPITEILLÄ KOHTI TALOUDELLISESTI KESTÄVÄÄ ESPOOTA 2025

Ohjelmassa asetetut 34 linjausta ohjaavat kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista, resurssointia ja päätöksenteon valmistelua aina vuoteen 2025 saakka. Yksittäiset päätökset tehdään kuitenkin normaalin päätöksentekoprosessin mukaisesti. Linjaukset toimi-vat strategisina suuntaviivoina ja menettelytapoina kohti taloudellisesti kestävää Espoota sekä uuden Espoo-tarinan valmistelussa. Ohjelman toimenpiteet konkretisoivat linjausten toimeenpanoa seuraavina vuosina. Toteuttamalla ohjelman 63:a toimenpidettä parannetaan tuottavuutta, karsitaan kustannuksia ja hidastetaan käyttötalouden kasvua perusuraan ver-rattuna 147 miljoonalla eurolla.

Toimenpiteet valmisteltiin seitsemässä poikkihallinnollisessa toimiala- ja tulosyksikköjohta-jista sekä asiantuntijoista koostuvissa työryhmissä. Toimenpiteet euromääräisine tavoittei-neen on vastuutettu tulosyksiköille ja jaettu toteutusvuosille 2021-2025. Ohjelman tavoiteta-sot ja toimenpiteet sisällytetään kehikseen ja taloussuunnitelmiin 2021-2025 sekä valtuusto-kauden tavoiteisiin.

Ohjelman toteutuksen ensimmäinen tarkastuspiste on 31.7.2022 osavuosikatsauksen yhtey-dessä, jolloin arvioidaan ohjelman linjausten ja toimenpiteiden vaikutusta käyttömenojen ja investointien kehitykseen, tulorahoituksen kehitystä ja tarvittavia lisätoimenpiteitä.

Ohjelman vaikutusta tarkastellaan vuosittain kehysvalmistelun yhteydessä, myös tulopuolta. Mikäli talouden sopeutusohjelma ei ole kääntänyt Espoo konsernin tulojen ja menojen epä-tasapainoa syksyyn 2022 mennessä kestäväälle uralle, tarkastellaan silloin sopeutuksen li-sää-mistä ja verojen korotusta. Ohjelmakauden aikana tarkastellaan myös rahastojen käyt-töä.

4.1 Tehokkuutta palveluihin ja prosesseihin

Espoon palvelujen kustannusvaikuttavuutta kehitetään suunnitelmallisesti. Palveluja ja prosesseja kehittämällä, päällekkäisyyksiä poistamalla, palveluohjauksella ja palvelujen paremmalla kohdentamisella saadaan parannettua kustannusvaikuttavuutta.

Espoon kaupungin palvelut järjestetään ja tuotetaan kokonaistaloudellisesti järkevimmällä järjestämistavalla. Espoon palvelut on tuotteistettu ja palvelujen järjestämistapojen kustannuksia seurataan palveluittain. Mikäli jokin markkinoilta ostetun palvelun hinta kasvaa selkeästi omaa tuotantokustannusta kalliimmaksi, palvelu voidaan ottaa takaisin kaupungin omaksi toiminnaksi. Jos oma toiminta on huomattavasti markkinahintaa kalliimpaa, tulee palvelua ostaa markkinoilta.

Palvelujen ja prosessien kehittämisen yhteydessä kaupunkilaisia ja henkilöstöä informoidaan ohjelman sisällöstä ja hyväksytään, että kaupunkilaisen kokema palvelu näyttäytyy eri tavalla tai kokemus voi heikentyä. Säästäminen ja toimintamallien muutokset saavat näkyä, vaikka ohjelman toteutuksessa pyritään minimoimaan asiakkaille kohdistuva haitta.

4.2 Lapsille yhtenäinen kasvun ja opin polku

Espoossa tavoitteena on varmistaa lapselle ehyt ja yhtenäinen kasvun ja opin polku. Opin polun aikaisia tarpeettomia siirtymiä vähennetään, palvelutarjontaa kaupungin eri alueilla yhtenäistetään sekä lisätään lasten tasavertaisten mahdollisuuksien toteutumista ja hillitään eriarvoistumiskehitystä.

Yksityisen palvelutuotannon osuutta varhaiskasvatuksesta nostetaan ottamalla käyttöön palveluseteli. Palvelusetelin avulla voidaan suunnitelmallisesti ohjata yksityisille toimijoille osa palvelutarpeen kasvusta johtuvaa investointitarvetta. Kunnallista ja yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että ne muodostavat jokaisella maantieteellisellä alueella tasapainoisen kokonaisuuden.

Varhaiskasvatuksen yksikkökokoja kasvatetaan ja nopeutetaan luopumista epätarkoituksenmukaisista tiloista. Yksikkökoon kasvattaminen mahdollistaa monipuolisemman ja tasalaatuisemman varhaiskasvatuksen ja kevyemmät kustannukset. Perusopetuksen yksikkökokoja kasvatetaan ja perusopetuksen palveluverkkoa järjeistetään. Suomenkielisessä perusopetuksessa tavoitteena on, että kaikki uudet koulut ovat vähintään 4+ sarjaisia (neljä rinnakkaisluokkaa).

4.3 Palveluihin parempaa saavutettavuutta digitalisoinnilla

Digitaalisten palvelukanavien kehittäminen parantaa palvelujen saatavuutta. Palvelujen digitalisoinnilla pyritään vastaamaan entistä monipuolisemmin, ajasta ja paikasta riippumattommin asiakkaiden tarpeisiin sekä tavoitellaan aiempaa enemmän kustannushyötyjä. Palvelujen digitalisaatioasteen kasvaessa asiakaspalvelun rooli, toimintatavat ja sisällöt muuttuvat. Itsepalvelujen merkitys kasvaa, kun nykyiset lapset ja nuoret siirtyvät aikuisuuteen ja ovat tottuneita hoitamaan asioitaan verkossa. Asiointiportaalin kehittämisen myötä voidaan jatkossa vastata tehokkaammin asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin.

Digitalisaation avulla automatisoidaan prosesseja, palveluja ja tehtäviä, parannetaan tiedon latua ja vähennetään ihmistyön tarvetta. Digitalisaatiohankkeiden osalta seurataan, että vanhoista toimintamalleista ja palvelukanavista luovutaan.

4.4 Johtamista kehitetään pitkäjänteisesti, henkilöstömäärän kasvua pienennetään

Tuottavuuden kehittäminen edellyttää johtamisen ja nykyisten toimintatapojen muuttamista. Tuottavuustavoitteiden saavuttaminen edellyttää koko organisaatiossa parempaa tavoitteiden asettamista sekä suorituksen johtamista ja mittaamista. Uutta JoTo – järjestelmää ja HR- digi työkaluja kehitetään tukemaan johtajia tavoitteiden asettamisessa ja tuottamaan parempaa tietoa henkilöstö- ja suorituksen johtamisen tarpeisiin. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan, jotta tuottavuuden kehittäminen on mahdollista.

Kaupungin henkilöstömäärän tulevaa kasvua pienennetään noin puoleen ns. kasvun perusuraan verrattuna hyödyntämällä eläköitymisiä, digitalisaatiota sekä tehtävien uudelleen järjestelyjä. Kasvua rajoitetaan myös ottamalla käyttöön tehtäväkohtaisia rekrytointirajoituksia sekä asettamalla tulevalle kasvulle selkeät rajat. Tämä tarkoittaa, että henkilöstömäärä kasvaa edelleen palveluvaltaisilla toimialoilla, mutta kasvua rajoitetaan aiempaan tasoon verrattuna.

4.5 Investointien määrät, laajuudet ja ajoitukset tarkasteluun

Kaupungin kymmenen vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 M€:oon /vuosi. Tämä edellyttää toimitilainvestointien laajuuksien pienentämistä m²/oppilas tai m²/henkilö sekä tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutusta ja standardoimista rakentamista ja kalustamista. Myös infra-investointien laajuutta ja laatua pienennetään 10 prosenttia. Uusien ja merkittävien alueiden avaamisen ajoitusta ja priorisointia tehdään siten, että kaupungin kokonaistaloudellisuus kaupunkirakenteen ja palveluverkon toteuttamisen kannalta paranee.

4.6 Kaupungin tulopohjaa on vahvistettava

Espoon mittava väestönkasvu ei ole kasvattanut verotuloja aiempien vuosien tapaan. Tulopohjan vahvistaminen edellyttää analysointia espoolaisten verokertymän ja muuttoliikkeen muutoksista ja suunnitelmaa tulopohjan vahvistamiseen tarvittavista toimenpiteistä. Espoo rahoittaa palvelujen järjestämisen verotuloilla, valtionosuudet kattavat rahoituksesta vain noin neljä prosenttia. Espoon maan keskiarvoa korkeammat verotulot leikkaavat valtionosuusjärjestelmän tulopohjan tasausjärjestelmällä voimakkaasti tarveperusteista valtionosuutta, keskimäärin 170 milj. euroa / vuosi. Valtionosuusjärjestelmä ei riittävästi huomioi kasvavien kaupunkien palvelutarpeen aiheuttamia investointitarpeita. Espoo pyrkii vaikuttamaan valtioon siten, että tulopohjan tasausta kohtuullistettaisiin ja että valtio osallistuisi aiempaa enemmän mittavien kasvu- ja kestävyys sekä MAL- sopimuksen vaatimien investointien rahoittamiseen. Investointien keventämiseksi on myös hyödynnettävä EU – rahoitusta sekä vaikutettava korona- elvytysrahojen kohdentamiseen myös Espoon tarpeisiin.

Verorahoitusta kasvatetaan nostamalla kiinteistöveroprosentteja vuonna 2021. Tulorahoituksen kehitykseen sisältyy merkittävää epävarmuutta koronapandemian leviämisen ja tarvittavien rajoitustoimien vaikutuksesta tulokehitykseen. Mikäli talouden sopeutusohjelma ei ole kääntänyt Espoo konsernin tulojen ja menojen epätasapainoa syksyyn 2022 mennessä kestävälle uralle, tarkastellaan silloin sopeutuksen lisäämistä ja verojen korotusta.

5 NEUVOTTELUTULOS

5.1 Linjaukset

Linjaukset, prosessien kehittäminen

1. Palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuutta kehitetään suunnitelmallisesti, viranhaltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistavoitteiden toteuttamiseen.
2. Espoon kaupungin palvelut järjestetään ja tuotetaan kokonaistaloudellisesti järkevimmällä järjestämistavalla. Palvelu voidaan ottaa omaksi toiminnaksi silloin, kun se on kokonaistaloudellisesti edullisempaa. Palveluja siirretään ostopalveluilla tai kumppanuudella järjestettäväksi, mikäli tulosityksikön oma toiminta on kalliimpaa/tehottomampaa kuin markkinoilta saatava palvelu.
3. Tulosityksiköt voivat vaihtaa palveluntuottajaa, eli palvelutuotantoa on mahdollista kilpailuttaa suunnitelmallisesti (osissa) markkinoille, mikäli konserniyhteisö ei pysty tehostamaan/kehittämään tuottavuutta omistajan esittämän tuottavuustavoitteen mukaisesti. Kilpailutus tehdään suunnitelmallisesti konsernin kokonaisuus huomioiden.
4. Palvelusopimusneuvotteluissa ja -suunnittelussa sekä strategiatyössä on tulosityksikön toiminnasta ja taloudesta vastaava viranhaltija mukana; esim. HUS-neuvotteluissa on tärkeää, että terveys- tai sosiaalipalvelujen vastuviranhaltija on mukana neuvottelemassa yhteistyön kehittämisestä ja muuttamisesta samalla tavalla kuin ostopalveluista neuvotellessa.
5. Espoolle räätälöityjen Emba-kurssien tavoitteena on parantaa Espoo-tarinan ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimeenpanoa. Emba-kursseilla tehtävät erikois- ja harjoitustyöt valjastetaan Taloudellisesti kestävä -Espoo ohjelman toimeenpanoon.
6. Palvelujen ja prosessien kehittämisen yhteydessä kaupunkilaisia ja henkilöstöä informoidaan ohjelman sisällöstä ja hyväksytään, että kaupunkilaisen kokema palvelu näyttäytyy eri tavalla. Säästäminen ja toimintamallien muutokset saavat näkyä.

Linjaukset, yhtenäinen kasvun ja opinpolku

7. Yksityisen palveluntuotannon osuutta varhaiskasvatuksesta nostetaan ottamalla käyttöön palveluseteli. Yksityiselle ohjataan suunnitelmallisesti palvelutarpeen kasvusta johtuvaa investointitarvetta. Kunnallista ja yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että ne muodostavat jokaisella maantieteellisellä alueella tasapainoisen kokonaisuuden. Lapset saavat myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa tarvitsemansa kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen.
8. Palveluverkkoinvestointeja suunnitellaan kokonaisuutena yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa varmistaen, ettei alueelle synny ylikapasiteettia. Investointiohjelmaa voidaan tarkastaa tavoitteen toteuttamiseksi.
9. Varhaiskasvatuksen yksikkökoko kasvatetaan ja nopeutetaan luopumista epätarkoituksenmukaisista tiloista.
10. Kotihoidontuen kuntalisän kesto rajataan alle 2,5 vuotiaisiin ja summaa tarkistetaan tasolle 160 euroa. Kuntalisän tulevaisuudesta päätetään viimeistään sitten, kun hallituksen perhevapaauudistus astuu voimaan.

11. Perusopetuksen yksikkökokoja kasvatetaan – suomenkielisessä perusopetuksessa tavoitteena on päästä 4+ sarjaisiin kouluihin.
12. Suomenkielinen ja ruotsinkielinen opetus tuodaan lähtökohtaisesti samalle tasolle.
13. Uusissa kouluissa ja päiväkodeissa otetaan käyttöön kustannustehokkaat tyyppiratkaisut ja standardivarustelu.

Linjaukset, digitalisaatio

14. Digihankkeista haetaan nykyistä enemmän konkreettista kustannushyötyä.
15. Keskitytään digitalisoinnissa päätettyihin kärkihankkeisiin – nivotaan yhteen toimialojen samankaltaiset hankkeet. Hyödynnetään samaa ratkaisua kaupunkitasoisesti yli hallinnon rajojen.
16. Kärkihankkeiden läpiviemiseksi luovutaan osasta toimialojen omia suunniteltuja hankkeita.
17. Kärkihankkeiden osalta varmistetaan uusien, yhteisten toimintamallien luominen ja muutoksen johtaminen läpi organisaation maksimaalisen hyötytavoitteen saavuttamiseksi.
18. Palvelujen digitalisoinnissa seurataan, että vanhoista toimintamalleista, palvelukanavista ja järjestelmistä luovutaan.
19. Parannetaan sähköisten palvelujen saavutettavuutta, ja käytetään tehokkaammin kaupungin tiloja siten, että kaikissa kaupunkikeskuksissa säilyy asiointimahdollisuus

Linjaukset, henkilöstö

20. HR- järjestelmiä kehitetään tuottamaan laadukkaampaa tietoa henkilöstöjohtamiseen ja henkilöstön käytön suunnitteluun.
21. Tavoitteiden asettamista, suorituksen johtamista ja mittaamista kehitetään, huomioiden lisääntyvän etätönn mahdollisuudet.
22. Henkilöstösopimuksen sisältöä tarkistetaan sote-uudistuksen ja digitalisaatiohankkeiden osalta
23. Rekrytointiprosessia tiukennetaan, hyödynnetään eläköitymisiä, tehtävien uudelleen järjestelyjä ja digitalisaatiota, jotta henkilöstömäärän kasvu saadaan taitettua. Rekrytointikielto/-rajoitukset asetetaan tehtäväryhmittäin.
24. Mahdollistetaan etätö myös koronapoikkeustilan jälkeen työn tekemisen joustavuuden parantamiseksi ja tilatarpeen pienentämiseksi.
25. Parannetaan työterveyshuollon ja työkykyjohtamisen toimintaa. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan.

Linjaukset, investoinnit

26. Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 M€:oon /vuosi. Investointiohjelmasta päätetään vuosittain talousarvioneuvotteluissa. Kaupungin investointiohjelman kokonaistaso lasketaan 10 prosenttia hankkeiden kustannuksia alentamalla. Pyritään pysymään investointiohjelman 2020-2030 mukaisten peruskorjaushankkeiden suunnitellussa aikataulussa.
27. Toimitilainvestointien laajuutta m²/oppilas tai m²/henkilö vähennetään, jatketaan tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutusta ja standardoitua rakentamista. Otetaan käyttöön standardi kalustaminen sekä kalusteiden uudelleen käyttö. Infrainvestointien laatu- ja kustannustasoa lasketaan.
28. Toimitilojen suunnittelu keskitetään (esimerkiksi) Tilapalveluihin.
29. Olemassa olevia tiloja hyödynnetään tehokkaammin (hallinnon tilatarpeen vähentäminen, koulu palveluna -toimintamalli, peruskorjausinvestoinnit).
30. Uusien alueiden avaamisen ajoitusta tarkastellaan ja Infra-investointien toteutusta priorisoidaan, jotta niiden palvelurakentaminen voidaan toteuttaa kaupungin talouden kannalta kestävästi. Merkittävien alueiden ajoitusta ja keskinäistä priorisointia sekä kaavoituksen volyymin tavoitetasoa arvioidaan siten, että kaupungin kokonaistaloudellisuus kaupunkirakenteen ja palveluverkon toteuttamisen kannalta paranee.
31. Rakennusten ja toimitilojen myynnistä ja mahdollisesta takaisin vuokrauksesta tehdään tapauskohtainen selvitys. Rakennuksia ja toimitiloja myydään strukturoidulla kilpailutuksilla useita vähintään 50-100 milj. euron kohteita tai em. kohteista koottuja kokonaisuuksia eli salkkuja yhteensä 300-500 milj. euroa myyntiarvolla 3-5 vuoden kuluessa.
32. Kaupungin maanomistusta kehitetään kaavahankkeiden yhteydessä aktiivisesti, työpaikka, kerrostalo, ja pientalorakentamiseen soveltuvaksi. Maata kaavoitetaan myyntiä ja vuokrausta varten markkinaehtoisesti.
33. Kaupunki palveluna eli as a service -tyyppisten toimintamallien avulla vähennetään uusien investointien tarvetta ja tehostetaan kaupungin ja yritysten ja muiden organisaatioiden olemassa olevien tilojen yhteiskäyttöä, kun se on kokonaistaloudellisesti järkevää.
34. Tehdään analyysi Espoolaisten verokertymän ja muuttoliikkeen muutoksista ja suunnitellaan tämän perusteella tarvittavia toimenpiteitä.

MUUT LINJAUKSET

- Paikallissopimukset puretaan ja neuvotellaan tarvittaessa uudelleen esimerkiksi, jos sopimuksissa sovituista asioista on aika ajanut ohi tai sopimukset ovat huomattavasti Espoon kaupungin (työnantajan) edun vastaisia
- Työllisyyspalvelujen tuottaman sosiaalihoitolain mukainen työtoiminta siirretään osaksi sosiaali- ja terveystaloutta
- Tarkastetaan työllisyyspalveluiden vanhuspalveluille ja varhaiskasvatukselle tuottamien palveluiden tarkoituksenmukaisuus.
- Etäopetusta ja opiskelua lisätään lukiokoulutuksessa

5.2 Toimenpiteet		Tavoiteltava vuositasen säästö / tulon lisäys viimeistään ohjelmakauden lopulla.		
		Menojen vähennys	Tulojen lisäys	Tuottavuuden lisäys yht.
		Tuottavuuslisäys/toimenpide		
TULOSYKSIKKÖ / TOIMIALA / TEEMA	KUVAUS	Menojen vähennys	Tulojen lisäys	Tuottavuuden lisäys yht.
HENKILÖSTÖ, yleinen tavoite				31 225 000
Yleinen henkilöstösäästö-tavoite	Tuottavuuden lisäys toiminnassa, jota ei ole erikseen toimenpiteinä alla lueteltu, vaikutus 500-600 htv perusuraan nähden. Uuden henkilöstön määrän kasvun pienentäminen henkilöstöä koskevien linjausten noudattamisella seuraavan viiden vuoden aikana, tuottavuuden parantaminen kohdistuu henkilöstömäärän kasvun rajaamiseen suhteessa perusuraan. Ensisijaisia keinoja digitalisaatio, eläköityminen, tehokkuuden lisääminen toimintatapoja kehittämällä, koskee myös henkilöstöpalveluostoja (mm. Seure). Tässä htv keskihinta 61 000 €.	31 225 000		
DIGITALISAATIO -TEEMA				16 500 000
JOHTAMINEN				
Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmä-uudistus	Käynnissä. Järjestelmän käyttöönottotavoite on viimeistään vuoden 2022 alussa. Tuolloin korvataan kaikki perustaloushallinnon järjestelmät ja otetaan käyttöön ensimmäinen vaihe suunnittelu-, analytiikka ja raportointijärjestelmistä. Järjestelmien kehittäminen toiminnan raportoinnin osalta jatkuu vuosia. JoTolla korvattavien järjestelmien vuosikustannus 1,2 miljoonaa euroa / vuosi).	2 200 000		
HR Digi	HR-käytäntöjen yhtenäistäminen ja toimintamallien kokonaisuudistaminen. Mahdollistaja tehokkaalle ja läpinäkyvällä suorituksen johtamiselle. Edellyttää HR:n palkkajärjestelmän ja siihen liittyvien HR-perustoimintojen käyttöönottoa (Sisu-projekti). Karsitaan pois muut HR:n ICT-hankkeet; Sisu ja HR:n digiratkaisut korvaavat nykyisen Hijat-järjestelmän ja erityisesti HR-digiratkaisu korvaa useita muita pienempiä HR-järjestelmiä. Harkittava markkinakartoitustiedon perusteella myös työvuorosunnittelun lisäämistä hankkeen laajuuteen (kaupunkitasoinen ratkaisu pl. sote, jolla on perustellusti erilaiset vaatimukset muihin verrattuna). Korvautuvien järjestelmien kustannus (1,2-1,5 miljoonaa euroa/vuosi).	3 300 000		
ASIOINTI				
Asiointiportaali	Tavoitellaan kokonaisratkaisua, johon sisältyy myös Contact Center, Chatbot ja palvelunhallintatoiminnallisuudet. Haetaan kaupunkitasoista ratkaisua, sotet, Länsi-Uusimaa sekä sisäiset palvelut (esim. HR ja talous).	1 500 000		
Contact center	Kaupungin yhteinen monikanavainen asiointi - osa asiointin kokonaisratkaisua.			
Chatbot -alusta	Hankitaan kaupungille yhteinen Chatbot-alusta (huomioiden esim. Sotetin erityistarpeet) ja sopimustoimittaja (sama toimintamalli kuin ohjelmistorobotiikassa). Korvaa toimialojen omat hankkeet, jotka lakkaavat, kun kaupunkitasoinen toiminta on käytössä.			

SUURET TOIMIALOJEN KOKONAISRATKAISUT	Tavoitteena sujuvat, yhteen toimivat järjestelmät varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle			
eVaka	Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä eVakan jatkokehittäminen, johon Espoo on saanut VM-digikannustinrahoitusta. Korvaa Effican toiminnanohjaukseen liittyviä operatiivisia toiminnallisuuksia ja lisäksi tullut palvelusetelitoiminnallisuus. Kytkeä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, pedagogiseen dokumentointiin, läsnäolon seurantaan, viestintään ja varhaiskasvatus-koti-yhteistyöhön jne.	1 200 000		
DigiOne	DigiOne toteutetaan suurten kaupunkien välisenä yhteistyönä. Oppimisen kansallinen digitaalinen alusta ja ekosysteemi, joka yhdistää palvelut varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. DigiOne korvaa minimissään nykyisen oppilashallinnon järjestelmäkokonaisuuden (Primus, Wilma, Kurre). Korvaavan järjestelmän kustannus 0,3 miljoonaa euroa/vuosi.	900 000		
Sähköinen sotekeskus	Neuvontapalvelut, itsenäinen omahoito, digiklinikka.	6 000 000		
Ostopalveludigitalisaation hyödyntäminen	Sote tiedon hyödyntäminen eri palveluntuottajien välillä mahdollistaa mm. yksikköhinnan optimoinnin.	1 400 000		
ASIAKASPALVELU -TEEMA				1 500 000
Toimipisteiden vähentäminen ja asiakaspalvelun automatisointi	Nyt 10 toimipistettä (joista kaksi sisäisille asiakkaille), tulevaisuudessa 2-3, pitkällä tähtäimellä 2. Parannetaan sähköisten palvelujen saavutettavuutta ja käytetään tehokkaammin kaupungin tiloja siten, että kaikissa kaupunkikeskuksissa säilyy asiointimahdollisuus.	1 500 000		
YHTENÄINEN OPINPOLKU -TEEMA				8 900 000
VARHAISKASVATUS				2 400 000
<i>Työkalut, joista voidaan valita sopivimmat ja vaikuttavimmat tavoitteen toteuttamiseksi</i>				
Palveluverkkouudistus	Suuremmat yksiköt ja suunnitelmallisempi palveluverkon kehittäminen mahdollistaa henkilöstön tehokkaamman käytön, vähentää sijaistarvetta, mahdollistaa paremman käyttöasteen, vähentää tukipalvelujen kustannuksia ja tuottaa mahdollisuuden laadukkaampaan ja yhtenäisempään varhaiskasvatukseen, vuoropäivähoitoon sekä helpottaa koulupolkujen suunnittelua. Epätarkoituksenmukaisista tiloista voidaan luopua, kun korvaavat tilat alueella on olemassa, eivätkä lasten matkat merkittävästi kasva. Varhaiskasvatuksen palveluverkon tulee olla alueellisesti kattava ja jokaisella suuralueella tulee olla tarjolla myös kunnallista varhaiskasvatusta.	1 000 000		
Varhaiskasvatusikäisen väestön määrän kehityksen ja varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousun johtaminen	Varhaiskasvatusikäisen väestön määrän nousussa on Espoon väestöennusteen mukaan meneillään notkahdus, mutta väestömäärän arvioidaan kääntyvän jälleen kasvuun vuonna 2022. Samaan aikaan varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee, jolloin varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä ei vähene. Jos ennusteista huolimatta varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä vähenee, varhaiskasvatuksen käytössä on runsaasti pieniä epätarkoituksenmukaisia tiloja, joista luopumisen vauhtia voidaan nopeuttaa. Poikkeusjärjestelyin järjestetyistä varhaiskasvatuspaikoista voidaan luopua.			

	Kilpailuttamattomissa ostopalveluissa on noin 700 lasta ja osa näistä ostopalveluista tulee poistumaan vähitellen.			
Palvelusetelin käyttöön-otto	Tavoitteena on nostaa yksityisen palveluntuotannon osuutta palvelusetelin käyttöön otolla 24 %:sta 35 %:n, varmistetaan, että yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen maksut eivät eriydy liikaa (yksityisen maksukatto). Mahdollisuuksien mukaan yksityiselle ohjataan palvelutarpeen kasvusta johtuvaa investointitarvetta. Kunnallista ja yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että ne muodostavat jokaisella maantieteellisellä alueella tasapainoisen kokonaisuuden. Lapset saavat myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa tarvitsemansa kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen silloin, kun tuen järjestelyt eivät edellytä tavanomaista mittavampia toimintaympäristöön tehtäviä muutoksia tai erityisiä henkilöstöresursseja.			
Avoimen varhaiskasvatuksen järjestämisen muutos	Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa kehitetään asukaspuistojen yhteydessä yhdessä kunkin alueen lapsiperheiden kanssa huomioiden perheiden erilaiset tarpeet ja sosioekonomiset taustat. Avoimien päiväkotien toiminta integroidaan osaksi asukaspuistojen toimintaa.	400 000		
Kotihoidontuen kuntaliikkeen muutos	Kotihoidontuen kuntaliikkeen kesto rajataan alle 2,5 vuoteen ja summaa tarkistetaan tasolle 160 €/kk. Maksetaan 1.3.2021 alkaen. Kuntaliikkeen tulevaisuudesta päätetään viimeistään sitten, kun hallituksen perhevapauudistus astuu voimaan.	1 000 000		
PERUSOPETUS				
<i>Työkalut, joista voidaan valita sopivimmat ja vaikuttavimmat tavoitteen toteuttamiseksi</i>				6 500 000
Perusopetuksen palveluverkkoa järjeistetään	Uusien koulujen rakentaminen ja peruskorjaukset, lakkautettavat yksiköt. Pääasiassa linjaus koskee uusia investointeja. Pyritään välttämään alakoulujen jakamista useampaan toimipisteeseen. Mikäli toimintoja yhdistellään suuremmiksi yksiköiksi olemassa olevien koulujen osalta, tehdään se siten, etteivät koulumatkat kasva merkittävästi. Toimintojen muutoksista tehdään aina erilliset päätökset. Ruotsinkielisen kouluverkon kattavuus ja saavutettavuus varmistetaan. Kymmenen vuoden investointiohjelmalla tavoitellaan 7,2 M€ säästöjä.	3 200 000		
Isommat yksiköt, tarkoituksenmukaisen yksikkökoon mukainen tehostuminen	Isommissa yksiköissä kiinteistökustannus, opetuksen järjestäminen, tukipalvelut ja oppilashuolto ovat edullisemat/oppilas. Koulukokonaisuuksien investointien kautta pyritään isompiin kokonaisuuksiin. Suomenkielisessä perusopetuksessa tavoitteena on päästä 4+ sarjaisiin kouluihin.	3 000 000		
Toisen asteen koulutukseen pääsyn helpottaminen	Helpotamme 2. asteen koulutukseen pääsyä, joka mahdollistaa kymppiluokkalaisten määrän vähentämisen.	300 000		
LUKIO				0
<i>Työkalut, joista voidaan valita sopivimmat ja vaikuttavimmat tavoitteen toteuttamiseksi</i>				
Ulkopuolisen hankerahoituksen lisääminen	Tällä hetkellä hankkeiden rahoitus pääsääntöisesti kaupungin rahalla. Tavoitteena lisätä ulkopuolisen rahoituksen hakemista strategian mukaiseen kehittämistoimintaan.			

NUORISOPALVELUT				288 000
Nuorisopalvelujen uusi toimintamalli	Tilojen ja palvelujen tehokkaampi käyttö, pienistä yksittäisistä tiloista siirtyminen suurempiin alueellisiin harrastamisen yksiköihin. Nuorisopalvelut jalkautuvat nuorten pariin kirjastoihin, kauppakeskuksiin, oppilaitoksiin jne. Digitaalisen nuorisopalvelun hyödyntäminen.	238 000		
Tyttöjen talon toiminnan siirtäminen omaksi toiminnaksi	Säästö omaksi toiminnaksi ottamisesta 50 000 euroa / vuosi.	50 000		
KULTTUURI, KIRJASTO, MUSEOT, TEATTERIT JNE.				1 490 000
Kirjastojen palveluverkon tarkastelu	Kirjaston palveluverkon tarkastelu kirjastoverkkoselvityksen jälkeen ja kirjaston toimintatapojen uudistaminen esimerkiksi itsepalveluaikoja laajentamalla.	1 100 000		
Käyttökorvausten ja hintojen tarkastaminen	200 000 €		200 000	
Kulttuurin muun tilaverkon tarkastelu	Karatalo: Toiminta jatkuu ja sitä avataan erityisesti asukaskäyttöön paikallisten yhteisöjen ja yhdistysten kautta. Kaupungin omasta toiminnasta talossa päättää pääsääntöisesti sivistystoimen lautakunnat. Talossa on nyt nuorisotoiminnan ja kulttuuritoiminnan alaista toimintaa ja päätökset toiminnasta ja sen laajuudesta tehdään ko. lautakunnissa. Kiinteistön kunnosta ja toimivuudesta vastaa kaupungin Tilapalvelut. Säästö näkyy nuorisotoiminnan ja kulttuuripalvelujen budjetissa.	190 000		
LIIKUNTA				1 400 000
Liikuntatiloista saatavien maksutuottojen lisääminen	Koulujen salien hyödyntäminen niin, että ne annetaan vapaa-ajan käyttöön esim. klo 16 nykyisen klo 17 sijaan.		900 000	
Liikuntapalvelujen oman toiminnan tehokkuuden parantaminen	Liikuntapalvelujen toimintojen tehokkaampi järjestäminen.	500 000		
TYÖLLISYYDEN HOITO				3 620 000
Ikäraajattomat työpajat	Toiminnan siirtäminen esim. Omnialle siten, että ensimmäisenä vuonna sitoudutaan ostamaan nykyisellä määrällä, mutta seuraaville vuosille tuottavuustavoite. Omaan työhön toteutetun työpajapäivän hinta 60 €, ostopalvelun 40 €. Kuntouttavan työtoiminnan oma tuotanto tulisi siirtää liikkeenluovutuksella esimerkiksi Omnialle ja asettaa toiminnalle selkeät tuottavuustavoitteet. Kuntouttavan työtoiminnan ja nuorisolain mukaisen pajatoiminnan kokonaisuus yhdistetään yhdeksi ikäraajattomaksi pajakokonaisuudeksi.	120 000		

Työllisyydenhoidon kuntakokeilu	Tulevan työllisyyden kuntakokeilun myötä asiakasmäärän ja lakisääteisten työtehtävien kasvaessa tulee suora-viivaistaa ja terävöittää toimintaa. Toiminnassa tulee keskittyä asiakaspalveluun ja asiakasohjaukseen sekä ostopalvelujen ja kaupunkien toimialojen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Omaista palvelutuotannosta siirrytään palvelun tuottajalta hankittavaan palveluun. Ostopalveluissa mitoitetaan palvelumäärät ja palvelujen sisällöt paremmin suhteessa työmarkkinoihin. Tällaisia muutoksia ovat mm. työhönvalmennuspalvelut, erilaiset ryhmäpalvelut sekä kuntouttava työtoiminta, jossa oman tuotannon hinta ylittää palveluntuottajilta hankitun palvelun kustannukset. Oman tuotannon palveluissa keskitytään niihin palveluihin, joissa voidaan hyödyntää viranomaisstatusta tai kaupungin verkostoja. Työllisyyspalvelujen oma tuotanto ja hankinnat tarkastellaan suhteessa niihin palveluihin, joita voidaan toteuttaa ELY-keskuksen hankkimien palveluiden kautta, toteuttaa yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Maahanmuuttajataustaisten entistä parempi työllistäminen mm. yhteistyössä Omnian kanssa (osaamiskeskukset) mahdollistaa mm. maahanmuuttajataustaisten tuki- ja koulutustoimien päivittäminen Suomessa hyväksytyiksi ja siten helpotetaan työllistymistä myös vaativiin, korkeamman koulutustason, tehtäviin. On huomattava, että työllisten lisääminen saattaa edellyttää heidän kuntouttamistaan mm. sote-palvelujen avulla. Poikkihallinnollinen projekti, joka saattaa edellyttää panostusta aikuissosiaalityön puolella.	1 500 000		
Työttömien terveyspalvelut ja väylät kuntoutukseen ja eläkkeelle	Työttömien terveystarkastusten ja työkykyarviointien -projekti, jonka tavoitteena on kartoittaa työmarkkinatuon kuntaosuuslistalta henkilöt, joiden paikka on esim. eläkkeellä eikä työvoimassa. Projekti toteutetaan kahden seuraavan vuoden aikana. Projekti tulee toteuttaa yhteistyössä työllisyyspalvelujen ja sosiaali- ja terveystoimen kesken. Projektiin ja laajemmin Työllisyyskokeilu ja Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeiden yhdistämiseen on haettu sosiaali- ja terveysministeriöltä rahoitusta. Hankkeet on yhdistettävä tarvittaessa omalla rahoituksella ja projekti toteutettava ilman ulkopuolista rahoitusta.	2 000 000		
KAUPUNKITEKNIikka				860 000
Maa-ainesten yms. Vastaa- noton taksojen korot- taminen	Maanvastaanottomaksujen korotus 10 % = 300.000€ Kaivuulupien käsittelymaksut 40.000€ Kaupunkimittauksen rakennusvalvontamaksujen nosto 3% = 20.000€		360 000	
Pysäköintitulojen lisäys	Maksullisen pysäköinnin tulojen kertyminen kaupungin- hallituksen päättämien pilottialueiden mukaisesti.		500 000	

TILAPALVELUT				11 200 000
Kiinteistöhoidon osamisen ja tuottavuuden kehittäminen	Ennakoiva ylläpito, yhteistyö kuntien sisäilmaverkostossa, sähköinen tilaaminen jne.	3 000 000		
Väistötilojen vähentyminen	Siirtokelpoisten väistötilojen vähentäminen.	3 200 000		
Toimistotilan vähennys	Tavoitteeksi 6 m2/hlö toimistotilaa - kustannusvaikutus.	3 000 000		
Käytöstä poistetuista kiinteistöistä luopuminen - käyttö- ja ylläpitokustannukset	Käytöstä poistettujen kiinteistöjen ylläpitokustannukset tällä hetkellä noin 2 miljoonaa euroa. Kiinteistöistä luopuminen (myynti, purku, lahjoitus yms.).	2 000 000		
MUITA TEKNISEN TOIMIALAN KEINOJA	TYT, KAUPUNKISUUNNITTELU			4 000 000
Joukkoliikenteen kustannusten alentaminen	HSL:n on mahdollista hillitä joukkoliikenteen kustannusten kasvua liikennejärjestelmä-, palvelutaso- ja linjasto-suunnitteluvaiheen yhteydessä. Tämä edellyttää, että kaikki toimitukset sitoutuvat tavoitteeseen. Tulevaisuudessa bussiliikenteen ja raideliikenteen yhteensovittamisella voidaan välttää tai ainakin siirtää pidemmälle tulevia investointeja ja hillitä kustannusten kasvua. Säästöjä haettaessa tulee huomioida eri alueiden tasapuolinen kohtelu ja turvata kohtuullinen palvelutaso. Edellyttää HSL:n päätöstä.	4 000 000		
RAKENNUSVALVONTA				7 500 000
Kiinteistöveroselvitys	Kiinteistöveropohjan laajentaminen - rekisteröimättömien/luvattomien kiinteistöjen ja kiinteistöihin tehtyjen muutosten vieminen verohallinnon tietokantaan. Prosessi käynnissä, vauhditetaan tulosten saamista.		7 500 000	
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS				294 000
Sijaisten käytön vähentäminen	Vakituisen henkilöstön lisääminen, kun se on perusteltua (jatkuva sijaistarve, sijaisen kustannus lopulta kalliimpi).	294 000		
Kevytyksikköjen käyttöönotto "varaventiilinä"	Jos alueen tarve kasvaa tai vähenee, pelastuskapasiteettia voidaan lisätä tai vähentää tarpeen mukaan kevytyksiköitä hyödyntämällä. Osaksi normaalia palveluvalikoimaa.			
YMPÄRISTÖ				200 000
Suomen Luontokeskus Haltian sopimus	Haltian sopimuksen uudelleen neuvottelu. Vuonna 2019 Haltian sopimus oli 344.021 €	200 000		
TIETOHALLINTO				3 870 000
Lisenssit, järjestelmät, käyttäjähallinta jne.	Säästöpotentiaali jopa 0,4 miljoonaa (seurannan helpottamiseksi tiha).	400 000		
Yhtenäinen oppimisympäristö, yhtenäiset laitteet	Nyt koulussa ylläpidetään ja kehitetään kolmen ekosysteemin oppimisympäristöjä ja laitteistoja: Microsoft, Google ja Apple. Rinnakkaisista sähköisistä oppimisympäristöistä luovutaan. Päällekkäisen oppimateriaalin karsiminen.	3 300 000		
Ajanvarauspalvelujen järjestäminen uudelleen (sotet)	Ajanvaraus ja palveluhallinta järjestelmästä luopuminen	100 000		

Asiakirjojen dokumentointi ja sähköinen säilytys (tyt)	Jo nykyään käytössä useita hyllykilometrejä, jotka va-pauttamalla voitaisiin saada tehokkaammaksi tilankäyt-töä.	70 000		
SOSIAALIPALVELUT				8 900 000
Lastensuojelun vaativan laitoshoidon ottaminen omaksi toiminnaksi	Muutaman oman yksikön perustaminen "vastavoimaksi" ostopalveluille. Nyt markkina hinnoittelee palvelut yli-hintaan, kun omaa tuotantoa ei ole - ja tiedetään, ettei omaa toimintaa ole. Tilat valmiina - ei edellytä investoin-tia	1 400 000		
Vammaisten asumispalvelut, osa omaksi toiminnaksi, neuvottelut/uudelleen kilpailutus	Vammaispalvelujen asumispalvelujen kustannuskehityk-sen hallinnan parantaminen uudelleen kilpailuttamalla ja omaa palvelutuotantoa lisäämällä. Perustetaan yksi oma yksikkö (10-20 paikkaa) tasapainottamaan aspa-tuotan-toa.	2 000 000		
Kuljetusten yhdistely	Vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kulje-tusten kehittäminen ja yhteiskuljetusten edistäminen. Huomioidaan asiakkaan henkilökohtainen palveluprofiili.	4 500 000		
Sosiaalipalvelujen palvelutarjonnan kohtuullistaminen	Yli lakisääteisen palvelun oleva palvelutarjonta kohtuul-listetaan.	1 000 000		
IKÄIHMISTEN PALVELUT				3 300 000
Kotihoidon tuottavuuden parantaminen	Palvelujen ja prosessien kehittäminen, automatisointi ja optimointi. Parempi asiakasaika / välittömän työajan li-sääminen. Prosessikehittäjiksi sen alan osaajat (ei hoito-työsubstanssi). Tukipalvelujen integrointi.	1 800 000		
Pitkäaikaishoidossa oman tuotannon hinnan eron supistaminen suhteessa yksityisiin palveluntuottajiin	Pitkäaikaishoidossa oman tuotannon hinnan eron supis-taminen suhteessa yksityisiin palveluntuottajiin.	500 000		
Sairaalan kustannusrakenteen tarkastelu	Ulkopuolinen arvioija tekemään kustannusrakenteen tarkastelu.	1 000 000		
TERVEYSPALVELUT				11 700 000
Sähköinen sotekeskus - yhteisestä digitalisoinnin hankkeesta johtuva toimintatapojen muutos terveysasemilla	Uudet toimintamallit, palveluiden yhteen tuominen ja palveluiden yhteistyö Vaikuttava neuvonta ja ohjaus Yhtenäinen työkalutuuuri Ennaltaehkäisevä hyvinvointityö	3 700 000		
Terveysasemien tehokkuusprojekti	Palvelujen ja työnjaon ym. tehostaminen.	2 000 000		
Perusterveydenhuollon ja ESH vastuunjakko	Omassa toiminnassa voitaisiin hoitaa 25-30% erikoissai-raanhoidon poliklinikakäynneistä. Vähentää erikoissai-raanhoidon tarvetta ja toisaalta helpottaa esh resurssi-pulaa. Yhteistyössä hoitopolkujen rakentaminen ja eri-koisalojen "vetovastuun siirto". Esimerkkejä mahdolli-sista itse hoidettavista poliklinikoista: lastentaudit, psyki-atria, geriatria jne. Poliklinikakäynti HUS:ssa 300 €/kpl, yksityiseltä 60-80 €/kpl.	2 000 000		

Läheteseuranta	Erikoissairaanhoidon lähtevien läheteiden seuranta. Voidaan myös ostaa ulkopuolelta.	2 000 000		
Yksityisen palvelutuotannon tuominen erikoissairaanhoidon vaihtoehtodoksi	Yhteistyössä HUS kanssa valikoidaan joitakin toimenpiteitä yms., joissa palvelutuotanto voitaisiin kilpailuttaa yksityisen toimijan kanssa. Esim. silmänpohjan pistokset, ultrat, skopiat jne. Kilpailutettu hinta 10-15 % ESH hintaa alempi. Potilaiden valinnanvapaus lisääntyy.	2 000 000		
KONSERNIHALLINTO, YMS.				2 800 000
Keskitetty johto/ohjaus kaupungin sopimuksellisiin suhteisiin. Strategisille kumppanuuksille tuottavuustavoite.	Hankinnat tehdään keskitetysti siten, että kaikki kaupungin yksiköt ostavat samaa palvelua samaan hintaan. Tällä hetkellä esim. nuorten seinättömät työpajat kaupunki ostaa kahteen eri hintaan 100 €/pv tai 60 €/pv. Strategisten kumppanuuksien tuottavuustavoitteeksi asetetaan 3 % saadun avustuksen, kompensaaion yms. määrästä. Yhteistyö-, sopimus-, sisältöneuvottelujen yhteydessä kumppanitoimintaa rakennetaan niin, että kaupungin maksuosuutta on mahdollista pienentää 2019 vuoden tasosta 3 % seuraavan viiden vuoden aikana. Kulttuurikumppanuudet 10 miljoonaa euroa, liikunnan kumppanuudet (vuokra-avustukset, tilavuokrat 2,6 miljoonaa euroa).	1 000 000		
Suunnittelun keskittäminen	Kaikki investointeihin liittyvä suunnittelu keskitetään esimerkiksi tilapalveluihin. Suunnittelun yhtenäistäminen säästää investointikustannuksissa ja henkilöstöressursissa.	100 000		
Kaupungin sisäisen hallinnon sekä kehittämisen uudelleenorganisointi	Sisäisen hallinnon, palvelujen sekä sisäisen kehittämisen ja sen tuen uudelleen organisointi. Uudistetaan ulkoisten kumppaneiden kanssa tehtävän kehittämistyön ja ulkoisen rahoituksen toimintamalli.	1 700 000		
HENKILÖSTÖN (JA LUOTTAMUSHENKILÖIDEN) TOIMINTATAVAT, OHJEISTUS, EDUT JNE.				20 250 000
<i>Työkalut, joista voidaan valita sopivimmat ja vaikuttavimmat tavoitteen toteuttamiseksi</i>				
Sijaisten käyttö	Lyhytaikaisten sijaisuuksien määrätietoinen vähentäminen, ei koske perusopetusta.	6 000 000		
Erilliskorvaukset	Erilliskorvaukset ovat mm. ylitoista, ylitunneista, päivystyksistä, hälytyksistä, toimenpiteistä yms. Maksettavia korvauksia. Tavoitteeksi erilliskorvausten vähentäminen esim. noin 10 prosentilla.	3 500 000		
Säästövapaiden (pitämättömien vuosilomien) purkaminen	Pitämättömiä vuosilomia oli taseessa yhteensä noin 30.000 päivää. Suunnitelmallisesti aletaan purkaa vanhoja vuosilomia. Jatkossa lomien siirtämisen pitäisi edellyttää suunnitelmaa koska siirretyt lomat pidetään.	6 750 000		
Työterveyshuollon ja työkykyjohtamisen toiminnan parantaminen	Haetaan vaikuttavuutta, sairauspoissaolojen vähentymistä (lyhentymistä) ja kustannusten hallintaa. Tavoitteena ottaa poissaolot paremmin seurantaan ja työterveyshuolto mukaan aiemmin (varhaisen puuttumisen mallin mukaan).	2 000 000		
Matkakustannusten, vieraanvaraisuuden, suhdetoiminnan yms. kustannusten vähentäminen	Kaupungin sisäinen liikkuminen Ulkomaanmatkat (mm. isot delegaatiot) Virka- ja työmatkat	2 000 000		

Keinot yhteensä				139 797 000
Tulojen lisäys toimenpiteillä yhteensä		9 460 000		
Kiinteistöveron korotus	Yleisen kiinteistöveron (rakennukset, maapohja) 0,07 %-yksikön, muussa kuin vakituisessa asuinkäytössä olevan rakennuksen 0,07 %-yksikön ja rakentamattoman rakennuspaikan 0,5 %-yksikön kiinteistövero-% korotus	7 500 000		
Menojen vähennykset yhteensä		130 337 000		
Tuottavuustavoite yhteensä		147 297 000		
MYYTÄVÄT em. lisäksi tavoitellaan				
Rakennusten ja toimitilojen myynti	Pääoman vapauttamiseksi myydään strukturoidulla kilpailutuksilla useita vähintään 50-100 milj. euron rakennuksia, toimitiloja tai salkkuja yhteensä 300-500 milj. euroa myyntiarvolla 3-5 vuoden kuluessa (aiheuttaa takaisinvuokrauksen kustannukset, sale and lease back)	500 000 000		
Käytöstä poistetut kiinteistöt	Käytöstä poistetut kiinteistöt uusiokäyttöön, kaupungin ylläpitokustannukset vähenevät			

TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT

JOHDANTO

Taloussuunnitelma 2022–2024 perustuu Espoo-tarinaa ja siitä johdettuihin tavoitteisiin, Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman linjauksiin ja toimenpiteisiin sekä valtuuston 25.10.2021 päätökseen vuoden 2022 talousarvion sekä vuosien 2023–2024 taloussuunnitelman kehyksestä sekä tulo- ja kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2022. Vuosien 2023–2024 taloussuunnitelmassa on huomioitu sote- ja pelastustoimen uudistuksen lainsäädäntö sekä uusi rahoitusmalli. Vuosien 2023–2024 vero- ja valtionosuustuotot ovat alustavia arvioita perustuen valtiovarainministeriön 5/2021 siirtolaskelmiin ja 10/2020 painelaskelmiin.

SUOMEN TALOUSKEHITYS

Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön syksyn 2021 taloudellisen katsauksen mukaan kesän aikana on vahvistunut näkemys, että Suomen talous toipuu koronan aiheuttamasta iskusta nopeasti loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana, kasvupyrähdys jää kuitenkin väliaikaiseksi.

Valtiovarainministeriö arvioi bruttokansantuotteen kasvavan 3,3 prosenttia vuonna 2021. Talouden toipuminen covid-19-pandemiasta on ollut nopeaa kuluvaan vuoden keväästä alkaen. Varsinkin työllisyys on kohentunut nopeasti. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu vuonna 2022.

Talouskasvu jatkuu vuonna 2022 viennin tukemana, sillä kehittyneen maailman ja ennen kaikkea euroalueen toipuminen jatkuu edelleen voimakkaana. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 prosenttia vuonna 2022.

Suhdannekierron tasoituttua vauhti hiipuu ja kasvun määrittää talouden rakenteellinen suorituskyky – työllisyyden ja tuottavuuden kasvu sekä talouden kilpailukyky. Kasvupyrähdysten jälkeen BKT:n kasvu uhkaa hidastua 1–1,5 prosentin haarukkaan, vanheneva Suomi ei nykyisellä rakenteella parempaan kasvuvauhtiin yllä.

Ennusteessa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteessa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekattavuuteen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa.

Kuntatalouden kehitys

Vuosi 2020 oli koronavirus-epidemian vuoksi hyvin poikkeuksellinen koko kuntataloudelle. Kuntien verotulot kasvoivat huomattavasti keväällä 2020 ennakoitua enemmän ja koronavirus-epidemian

hoito kasvatti toimintamenoja ennakoitua vähemmän. Verotulojen kasvuun vaikutti kuntien yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus. Valtio tuki kuntasektoria koronaepidemiaan liittyen hyvin huomattavalla tukipaketilla, joka ylitti kuntataloudelle aiheutuneet taloudelliset menetykset. Tuista merkittävä osa kohdennettiin peruspalvelujen valtionosuuksien kautta, joten valtionosuudet kasvoivat vuonna 2020 28 prosenttia edellisestä vuodesta. Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate kaksinkertaistui edellisestä vuodesta ja negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vain kaksi. Kuntatalouden investointien määrä säilyi korkeana, mutta hyvä vuosikate pienensi lainamäärän kasvua. Kuntakonsernien tilinpäätökset olivat erityisesti tulorahoituksen osalta peruskuntien tapaan hyvin vahvat. Vuosikate vahvistui, kuntakonsernien taseen kertynyt ylijäämä kasvoi 2 mrd. eurolla.

Vuosi 2021 on ollut koronavirus-epidemian vuoksi kuntataloudessa edelleen poikkeuksellinen. Koronatilanteen hoitaminen ja torjuminen muun muassa rajoitustoimenpitein ovat hidastaneet paluuta normaaliin toimintaan, ja terveydenhuollossa monia kiireettömän hoidon toimenpiteitä on jouduttu jälleen siirtämään koronakriisin akuutin hoidon vuoksi. Kunnille on edelleen aiheutunut koronakustannuksia, jotka on päätetty korvata kunnille täysimääräisesti. Vuoden 2021 verotuloennuste on huomattavasti keväällä arvioitua parempi talouden aiempaa arvioitua myönteisemmän kehityksen vuoksi, vaikka kuntien ja valtion kunnallisveron jako-osuutta oikaistaan. Jako-osuuden muuttaminen johtuu työllisyyden, palkkasumman ja erityisesti pääomatulojen aiemmin ennustettua korkeammasta kasvusta. Kuntatalouden vuosikatteen sekä toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan pysyvän lähellä vuoden 2020 tasoa.

Valtiovarainministeriön kuntatalouden kehitysarvion perusteella vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronaepidemiasta aiheutuvien lisäkustannusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet, kuten yhteisöveron jako-osuuden korotus ja valtionosuuslisäykset, poistuvat. Koronan suorien ja välillisten vaikutusten lisäksi kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu, hallituksen päättämät tehtävien laajennukset sekä hintojen nousu.

Kuntien kustannustason nousuksi arvioidaan 2,5 prosenttia vuonna 2022. Kunta-alan työ – ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Kehitysarvioissa kunta-alan ansiokehityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden ennustettua ansiokehitystä vuosina 2022–2023. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kuntasektorilla, monilla aloilla ja ammattiryhmissä on jo pulaa työvoimasta.

Valtion toimenpiteet lisäävät vuonna 2022 kuntien menoja nettomääräisesti noin 60 milj. euroa ja kuntien tuloja valtion toimenpiteet vähentävät vuonna 2022 noin 1,2 mrd. euroa, tästä yhteisöveron määräaikaisen jako-osuuden 10-prosenttiyksikön poistuminen on 600 milj. euroa sekä valtionosuusjärjestelmässä tehtävä kustannustenjaon tarkastuksen valtionosuusvaikutuksen neutralointi 564 milj. euroa. Tulojen vähenemiseen vaikuttaa eniten vuoteen 2021 kohdistuneet poikkeukselliset koronatuet, jotka poistuivat vuodelta 2022.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus valtion budjetissa on vuonna 2022 hieman alle 8 mrd. euroa, kasvua noin 290 milj. eurolla vuoteen 2021. Valtionosuutta kasvattaa indeksitarkastus, kustannustenjaon tarkastuksen korvaava erillinen valtionosuuden korotus sekä uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat vanhuspalvelulain muutos, sote-asiakasmaksulain muutos, lastensuojelun jälkihuollon laajennus ja oppilas- ja opiskelijahuollon.

Kuntien saamien verotulojen kasvu hidastuu 0,7 prosenttiin vuonna 2022. Kasvua hidastaa yhteisöveron kuntien jako-osuuden määräaikaisen korotuksen päättyminen. Kuntatalouden vuosikate laskee vuodesta 2021. Kuntatalouden investointien taso pysyy korkealla koko ennustejakson ja toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy 1,5 mrd. euroa negatiiviseksi vuonna 2022.

UUDENMAAN TALOUSNÄKYMÄT

Suhdannenäkymät positiiviset, mutta osaavan työvoiman puute haasteena

Elinkeinoelämän tilanne Uudellamaalla oli Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan syksyllä 2021 huomattavasti parempi verrattuna vuotta aikaisempaan, mutta ei kuitenkaan pandemiaa edeltävää aikaa parempi. Näkymät ovat erittäin positiiviset, tosin osaavan työvoiman puute uhkaa hidastaa kasvua huomattavasti tulevaisuudessa.

Myös Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) heinäkuussa julkaiseman suhdannebarometrin mukaan Uudellamaalla suhdannenäkymät olivat positiiviset ja tuotanto- sekä myyntimäärät olivat yleisesti nousussa. Kuitenkin teollisuuden ja rakentamisen yrityksissä suhdannenäkymien kohentuminen kevään 2020 pudotuksesta taittui vuoden 2021 heinäkuussa, jolloin näillä aloilla odotukset olivat Uudellamaalla melko lähellä koko maan keskiarvoa. Palveluyritysten suhdanneodotukset nousivat Uudellamaalla edelleen vuoden 2021 keväällä ja kesällä. Ne olivatkin heinäkuussa hieman korkeammalla tasolla kuin valtakunnallisesti. Syyskuun lopulla EK:n julkaisemien luottamusindikaattorien mukaan kiivain vaihe talouden parantumisessa alkoi olla ohi, vaikka kokonaiskuvassa kasvu jatkuu potentiaaliin nähden voimakkaana.

Lähteet:

Työ- ja elinkeinoministeriö. Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2021.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Luottamusindikaattorit, syyskuu 2021.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Suhdannebarometri, heinäkuu 2021, Uusimaa

ALUETALouden NÄKymiÄ HELSINGIN SEUDULLA

Helsingin seudun aluetalous lähti keväällä 2021 toipumaan edellisen vuoden keväällä alkaneen koronapandemian aiheuttamasta suhdannekuopasta. Vuonna 2020 seudun tuotannon määrä laski ennakoarvion mukaan noin 4 prosenttia edellisvuodesta, selvästi enemmän kuin koko maassa. Lasku jatkui samaa tahtia vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä, mutta toisella neljänneksellä tuotanto kasvoi seudulla arvion mukaan noin 3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Pandemian aiheuttamat poikkeusolot saivat aikaan erittäin rajun pudotuksen majoitus- ja ravitsemisalan, henkilöliikenteen, muiden matkailupalveluiden sekä kulttuuri-, viihde- ja virkistyspalveluiden liiketoimintaan. Näiden Helsingin seudun taloudelle merkittävien toimialojen vaikutuksesta seudun talous supistui pandemian vaikutuksesta jyrkemmin kuin koko maan talous. Sen sijaan teollisuuden, rakentamisen, kaupan, liike-elämän palveluiden sekä informaatiopalveluiden talouteen pandemia aiheutti melko lyhytaikaisen notkahduksen.

Helsingin seudun työllisyys kääntyi pandemian aiheuttaman supistuksen jälkeen vahvaan nousuun alkuvuoden 2021 aikana. Vuoden toisella neljänneksellä seudun työllisten määrä ylitti pandemiaa edeltäneen tason. Osaavan työvoiman saatavuudesta tuli jo syksyllä 2021 akuutti ongelma seudun yrityssectorille.

Suomen keskeiset talousennusteiden laatijat arvioivat koko maan bruttokansantuotteen (Bkt) kasvavan reaalisesti yli 3 prosenttia kuluvana ja seuraavana vuonna, mutta kasvun hidastuvan sen jälkeen. ETLA ennustaa 3,5 prosentin kasvua vuodelle 2021, 3,0 prosenttia vuodelle 2022 ja 1,7 prosenttia vuodelle 2023. ETLA:n arvion mukaan kasvu perustuu yksityisen kulutuksen, investointien sekä viennin kasvuun. Kulutuksen ja investointien nousu perustuu kuluvana vuonna osin pandemia-ajan aikana syntyneen patouman purkautumiseen. Viennin kasvun taustalla on EU-alueen ja globaalin kysynnän nousu pandemiaa seuranneen elvytyksen sekä mm. energiatuotannon suuriin muutoksiin liittyvien laajamittaisten investointien vuoksi.

Helsingin seudun talouden näkökulmasta lähivuosien talouskehitykseen liittyy sekä mahdollisuuksia että riskejä. ETLA:n ennusteen mukaan sähkö- ja elektroniikkateollisuuden sekä koneiden ja laitteiden viennin arvioidaan kasvavan vahvasti kuluvana ja seuraavina vuosina, mikä vaikuttaa positiivisesti Helsingin seudulla, jossa on näiden alojen suuri keskittymä Suomessa.

Palveluvienti, joka on Suomessa keskittynyt vahvasti Helsingin seudulle, tulee ETLA:n mukaan myös kasvamaan erittäin vahvasti, mikä vauhdittaa mm. informaatio- ja viestintäalan kasvua. Kotitalouksien tulojen ja sen myötä kulutuksen kasvun seurauksena tukku- ja vähittäiskaupan sekä useiden muiden palveluiden ennakoitaan kasvavan vahvasti.

Riskejä liittyy mm. Helsingin seudulle suuntautuvan matkailun elpymiseen pandemian jälkeen. Jos elpyminen on hidasta, se heijastuu negatiivisesti mm. majoitus- ja ravitsemistoiminnan, henkilöliikenteen ja muiden matkailupalveluiden kehitykseen. Myös osaavan työvoiman saatavuudesta voi tulla pullonkaula Helsingin seudun elinkeinotoiminnalle ja talouden kasvulle. Kuitenkin on realistista odottaa, että Helsingin seudun talous kasvaa lähivuosina nopeammin kuin koko maan talous, kuten pandemiaa edeltävinä vuosina.

Lähteet:

Helsingin seudun toimialakatsaus 3/2021 (29.9.2021). Helsingin seudun kauppakamari ja Kaupunkitutkimus TA. Suhdanne syksy 2021 (20.9.2021). Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA. Työvoimatutkimus. Tilastokeskus.

ESPOON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Väestömäärä vuoden 2020 lopussa ja vuoden 2020 väestönlisäys osatekijöittäin

Vuoden 2020 lopussa Espoossa oli 292 796 asukasta. Väestömäärä kasvoi vuoden 2020 aikana 3 065 hengellä eli 1,1 prosenttia. Väestön lisäys oli 3 034 asukasta pienempi kuin vuotta aiemmin. Viimeisen viiden vuoden aikana Espoon keskimääräinen vuotuinen väestönkasvu on ollut noin 4 600 asukasta. Vuoden 2020 väestönkasvusta 1 384 henkeä oli luonnollista väestönkasvua, millä tarkoitetaan elävänä syntyneiden (3 074 henkeä) ja kuolleiden (1 690 henkeä) välistä erotusta. Vuoden 2020 Espoon väestönkasvusta suurin osa, 1 777 henkeä eli 58,0 prosenttia, tuli muuttovoitosta. Muuttovoitosta 2 379 henkeä oli ulkomaista muuttovoittoa. Muualta Suomesta Espooseen suuntautuvaa muuttotappiota oli 602 henkeä. Viime vuosina muuttoliikkeen merkitys väestönlisäystekijänä on voimistunut ja luonnollisen väestönkasvun heikentynyt.

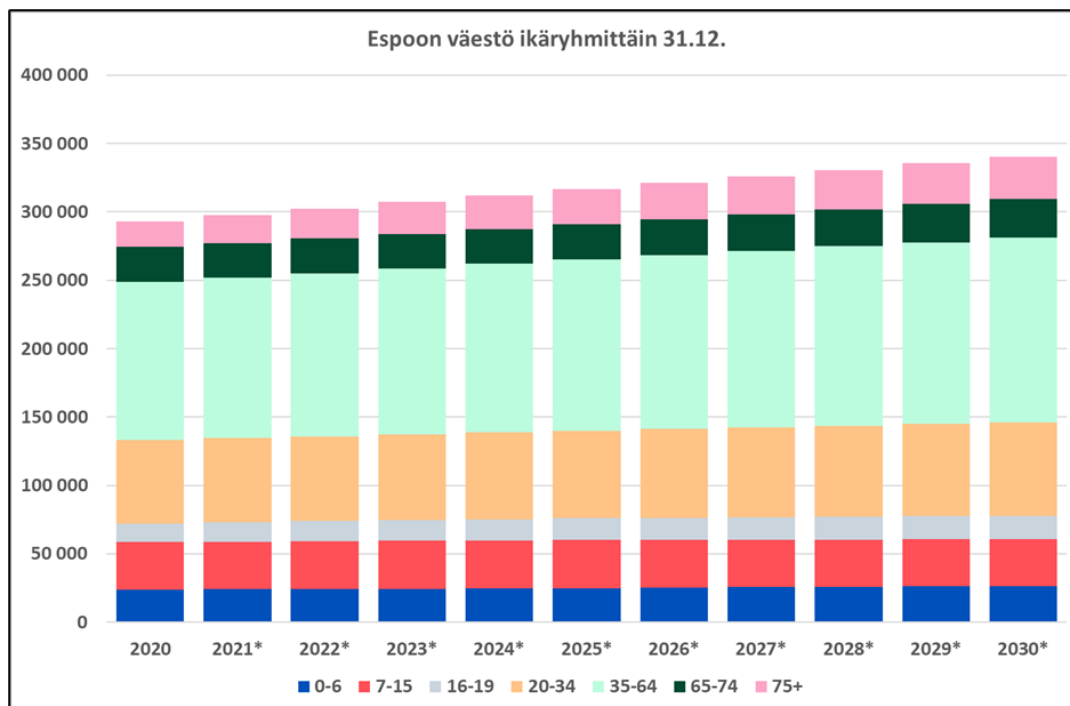
Ennakkotietoihin perustuva väestönkasvu vuonna 2021

Väestönmuutosten ennakkotietojen mukaan Espoossa oli kuluvan vuoden heinäkuun lopussa 295 577 asukasta. Vuoden alusta väestö oli kasvanut 2 781 hengellä. Muuttovoitto muista kunnista oli tammi-heinäkuussa 95 henkeä. Ulkomailta saatua muuttovoittoa oli 1 584 henkeä. Syntyneiden enemmyys kuolleisuuteen nähden kerrytti 970 henkeä väestönlisäystä.

Vuoden 2021 kokonaisväestönkasvu riippuu pääosin maan sisäisen muuttoliikkeen loppuvuoden kehityksestä, jota on vaikea ennustaa. Kuntien välinen muuttoliike on ollut hyvin vaihtelevaa kuukausittain, joskus tappiollista, joskus voitollista. Vuoden 2021 luonnollinen väestönkasvu vaikuttaa hieman vuotta aiempaa suuremmalta.

Väestöennusteen mukainen väestönkasvu

Vuoden 2020 lopussa Espoon väkiluku oli 292 796. Vuoden 2021 Espoon väestöennusteen mukaan Espoossa tulee olemaan 316 600 asukasta vuoden 2025 lopussa. Vuoden 2030 loppuun mennessä Espoon väestömäärä kasvaa ennusteen mukaan 340 100 asukkaaseen. Tämä kehitys tarkoittaisi 47 300 asukkaan lisäystä vuosina 2021–2030 eli vuosittain keskimäärin noin 4 700 asukkaan väestönlisäystä.

Kuva: Espoon väestö ikäryhmittäin vuoden 2020 lopussa ja väestöennusteen mukainen ikäryhmittäinen väestön kehitys vuosina 2021-2030 (* = ennuste)

Väestönkasvun vaikutus ikärakenteeseen ja väestölliseen huoltosuhteeseen

Väestönkasvun myötä Espoon ikärakenteessa tapahtuu muutoksia tulevan kymmenen vuoden aikana. Väestön määrä kasvaa kaikissa ikäryhmissä, vaikka joidenkin ikäryhmien suhteellinen osuus väestöstä pienenee. Merkittävin muutos tapahtuu ikääntyneissä väestöryhmissä: 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä kasvaa suhteellisesti 66 prosenttia nykyisestä ja heitä tulee olemaan 30 600 henkeä vuoden 2030 lopussa. Seuraavan kymmenen vuoden aikana 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 12 100 hengellä, mikä on yli kaksi kertaa enemmän kuin alle 20-vuotiaiden määrän kasvu, 5 900 lasta tai nuorta.

Palvelujen näkökulmasta muista keskeisistä ikäryhmistä alle kouluikäisten väestönosuus pienenee hieman, vaikka määrällisesti ryhmä kasvaa 2 350 lapsen verran seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Peruskouluikäisten 7–15-vuotiaiden osuus hieman supistuu, kun taas nuorten 16–19-vuotiaiden osuus kasvaa. Yhteensä nämä ikäryhmät kasvavat määrällisesti 3 600 kouluikäisen lapsen ja nuoren verran. Sitä vastoin 20–34-vuotiaiden nuorten aikuisten väestönosuus supistuu, kun taas parhaassa työiässä olevien, 35–64-vuotiaiden osuus väestöstä pysyy lähes samana, vaikka määrä kasvaa 19 000 hengellä. Kokonaisuutena työikäisten eli 20–64-vuotiaiden määrä kasvaa 26 300 hengellä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

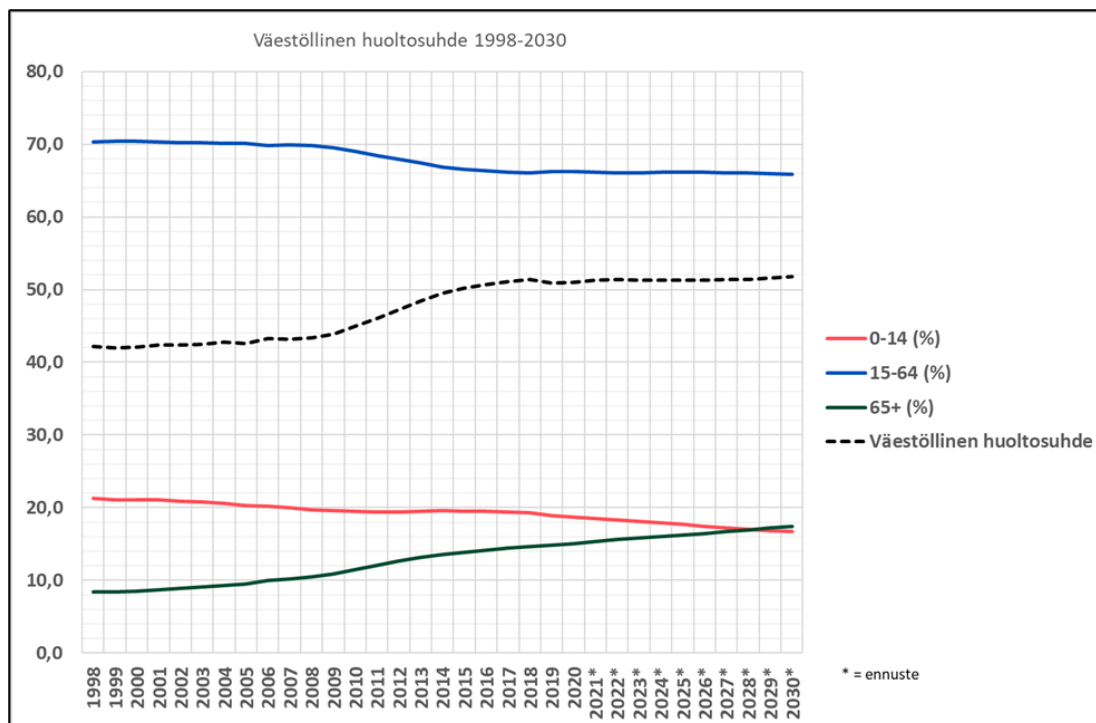

Ikä	0-6	7-15	16-19	20-34	35-64	65-74	75+	Väestö yhteensä
2020	23 952	34 513	13 479	61 073	115 740	25 563	18 476	292 796
2025*	24 950	35 094	15 862	64 023	125 357	25 467	25 846	316 600
2030*	26 297	34 525	17 020	68 402	134 693	28 543	30 622	340 100
Muutos 2020-2030	2 345	12	3 541	7 329	18 953	2 980	12 146	47 304
Osuus väestöstä %								
2020	8,2	11,8	4,6	20,9	39,5	8,7	6,3	100,0
2025*	7,9	11,1	5,0	20,2	39,6	8,0	8,2	100,0
2030*	7,7	10,2	5,0	20,1	39,6	8,4	9,0	100,0
Muutos 2020-2030 (%)	9,8	0,0	26,3	12,0	16,4	11,7	65,7	16,2

* = ennuste

Taulukko: Ikäryhmittäiset väestömäärät ja -osuudet (%) 31.12. 2020 ja väestöennusteen perusteella vuosina 2021-2030 sekä väestömuutos vuosina 2020-2030

Väestön ikärakenteen muutos heijastuu myös väestölliseen huoltosuhteeseen eli siihen, kuinka monta 0-14-vuotiasta lasta ja vähintään 65-vuotiasta ikääntynyttä on sataa 15-64-vuotiasta työikäistä kohti. Espoon väestöllinen huoltosuhde on heikentynyt viimeiset kymmenen vuotta eli lasten ja vanhusten suhteellinen osuus on kasvanut työikäisiin nähden. Vuonna 2010 huoltosuhde oli 45. Kun taas vuonna 2020 sataa 15-64-vuotiasta kohti väestössä oli 51 lasta tai vanhusta. Tämä tarkoittaa, että lapsia ja vanhuksia on noin kolmannes väestöstä. Erityisesti ikääntyneiden suhteellisen väestöosuuden kasvu heikentää väestöllistä huoltosuhdetta hieman myös vuoteen 2030 ulottuvassa tarkastelussa. Vuonna 2030 sataa työikäistä kohden on 52 lasta tai vanhusta. Eläkeikäisten, 65 vuotta täyttäneiden, osuus väestöstä ylittää 0-14-vuotiaiden osuuden vuodesta 2029 alkaen.

Kuva: Espoon väestöllisen huoltosuhteen ja siihen vaikuttavien ikäryhmittäisten väestöosuuksien kehitys vuosina 1998-2030

Vieraskielinen väestö Espoossa

Vuoden 2020 lopussa espoolaisista oli ulkomaan kansalaisia 35 800 henkeä eli 12,2 prosenttia. Vieraskielisiä oli huomattavasti enemmän, 55 600 henkeä ja heidän osuutensa väestöstä oli kohonnut vuoden aikana 18,0 prosentista 19,0 prosenttiin.

Yleisimmät Espoossa puhutut vieraat kielet olivat venäjä (noin 7 800 puhujaa) ja viro (lähes 5 700 puhujaa). Arabiankielisiä puhujia oli 4 800 henkeä, englanninkielisiä 3 600 henkeä, kiinankielisiä 3 100 ja somalinkielisiä 2 900 henkeä. Vertailun vuoksi ruotsinkielisiä espoolaisia oli vajaa 20 000 henkeä eli 6,8 prosenttia väestöstä ja suomen- tai saamenkielisiä 217 200 henkeä eli 74,2 prosenttia väestöstä.

Espoon vieraskielisten määrä kasvaa. Vuonna 2018 tehdyn Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennusteen mukaan vuoden 2025 lopussa 22,4 prosenttia espoolaisista eli 71 000 henkeä olisi vieraskielisiä. Seuraavan kymmenen vuoden aikana eli vuoden 2030 loppuun mennessä vieraskielisten määrä kasvaisi nykyisestä 33 800 asukkaalla ja vieraskielisiä olisi 89 400 eli 26,3 prosenttia espoolaisista.

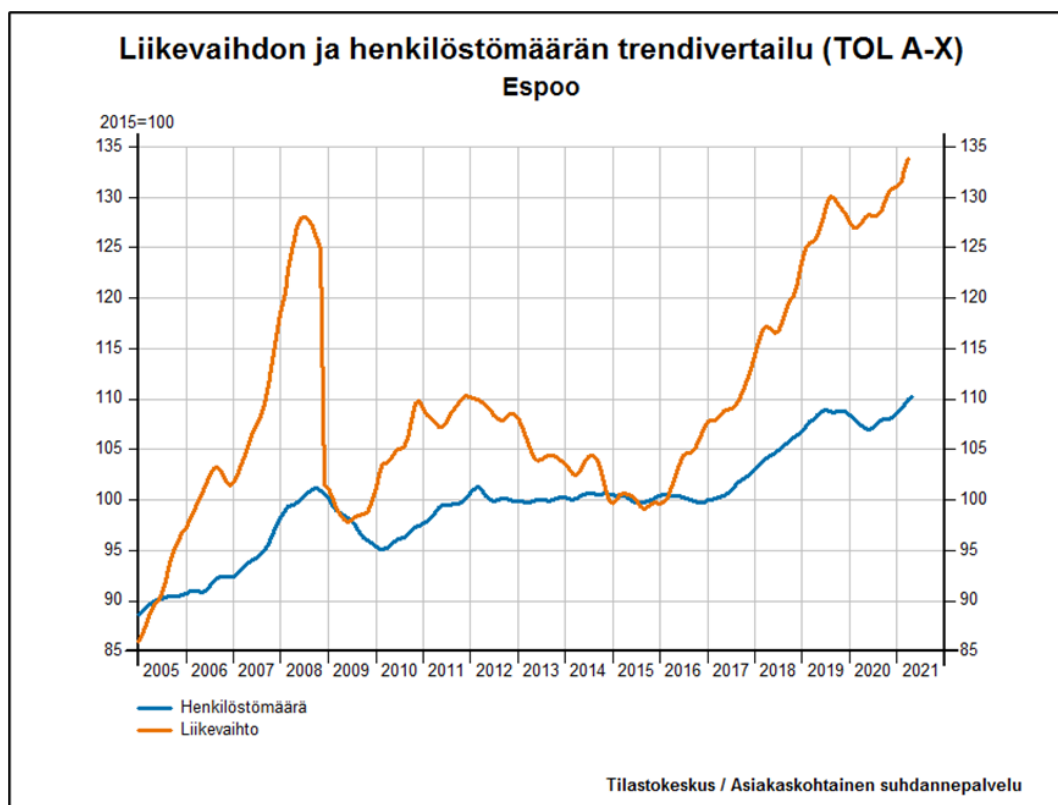
	Ikä							Väestö yhteensä
	0-6	7-15	16-19	20-34	35-64	65-74	75+	
2020	6 148	6 815	2 211	16 478	22 334	1 210	428	55 624
2025*	7 083	9 086	3 479	18 356	30 082	2 104	783	70 973
2030*	8 252	10 756	4 820	22 451	38 469	3 337	1 357	89 442
Muutos 2020-2030	2 104	3 941	2 609	5 973	16 135	2 127	929	33 818
Osuus väestöstä %								
2020	11,1	12,3	4,0	29,6	40,2	2,2	0,8	100,0
2025*	10,0	12,8	4,9	25,9	42,4	3,0	1,1	100,0
2030*	9,2	12,0	5,4	25,1	43,0	3,7	1,5	100,0
Muutos 2020-2030	34,2	57,8	118,0	36,2	72,2	175,8	217,1	60,8
* = ennuste								

Taulukko: Vieraskielisten espoolaisten ikäryhmittäiset väestömäärät ja -osuudet (%) 31.12.2020 ja väestöennusteen* perusteella 31.12.2021–2030 sekä väestönmuutos vuosina 2020–2030

Yritysten liikevaihto ja henkilöstömäärä kasvoivat vuodentakaisesta tammi-toukokuussa 2021

Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun estimoima yritysten kokonaisliikevaihto Espoossa kasvoi vuonna 2020 vuositasolla 0,3 prosenttia edellisvuoden tasosta. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 3,2 prosenttia vuodentakaisesta ja vuoden 2021 huhtikuussa kasvua kertyi 7,0 prosenttia.

Yritysten estimoitu henkilöstömäärä eli työpaikkojen määrä Espoossa supistui vuositasolla 2,0 prosenttia edellisvuodesta vuonna 2020. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 0,3 prosenttia vuodentakaisesta. Huhtikuussa kasvua kertyi 4,6 prosenttia ja toukokuussa 8,1 prosenttia.

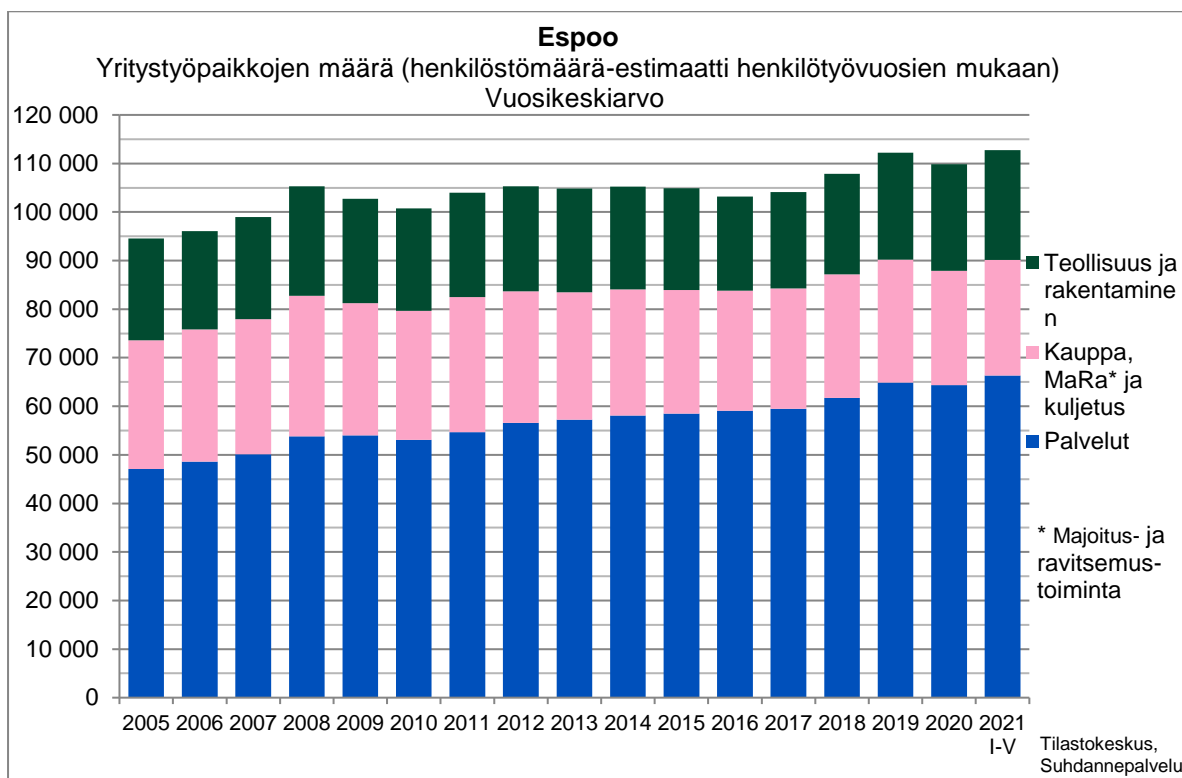
Kuva: Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendi Espoossa vuodesta 2005 indeksi-arvoina (vuosi 2015=100)

Espoossa oli vuoden 2021 tammi-toukokuussa henkilötyövuosien mukaan estimoituna noin 113 000 yritystyöpaikkaa. Vuosina 2011-2017 määrä oli 104 000 - 105 000, ja kääntyi vuonna 2018 selvään nousuun. Vuonna 2020 kasvu taittui ja työpaikkamäärä väheni edellisvuodesta. Vuoden 2021 tammi-toukokuussa määrä palasi vuoden 2019 tasolle.

Yritystyöpaikoista lähes 60 prosenttia on palvelualoilla, joiden osuus on hienoisesti kasvanut viimeisten viidentoista vuoden aikana. Palvelualojen kokonaisuuteen tässä tarkastelussa kuuluvat mm. informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutus toiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on noin viidesosa, samoin teollisuuden sekä rakentamisen osuus.

Länsimetron kehityskäytävällä oli vuoden 2021 tammi-toukokuussa noin 57 000 yritystyöpaikkaa. Vuonna 2020 määrä oli kahdentoista kuukauden keskiarvona noin 55 000, mikä oli suunnilleen sama määrä kuin vuonna 2019. Työpaikkamäärä kasvoi vuoden 2021 alkupuolella erityisesti Tapiolan asemansseudulla, johon kuuluvat myös Aalto-yliopiston (Otaniemi) ja Keilaniemen metroasemat.

Kaupunkiradan kehityskäytävällä oli vuoden 2021 tammi-toukokuussa estimaatin mukaan noin 35 000 yritystyöpaikkaa. Määrä kasvoi edellisvuoden lukemista noin tuhannella palaten lähes vuoden 2019 tasolle.

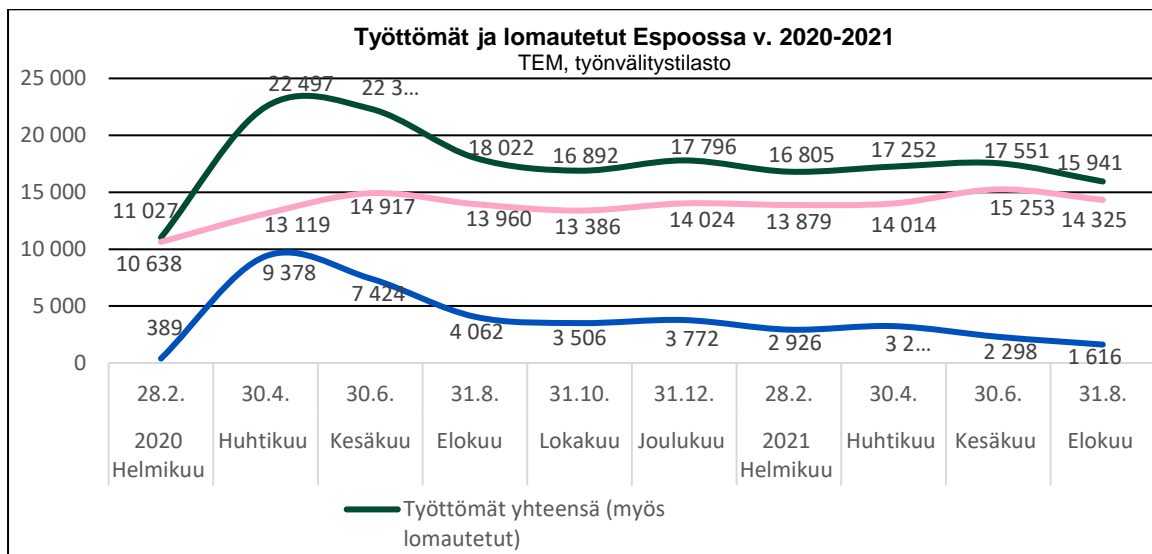
Kuva: Yritysten estimoitu työpaikkamäärä Espoossa vuosikeskiarvoina 2005-2020 sekä tammi-toukokuun 2021 keskiarvona

Työttömyys on laskenut vuodentakaisesta, mutta oli elokuussa 2021 edelleen huomattavasti korkeampi kuin ennen koronakriisiä. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut voimakkaasti.

Elokuun 2021 lopulla **työttömien osuus työvoimasta** oli Espoossa 10,7 prosenttia eli 1,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Koronakriisin kynnyksellä helmikuussa 2020 työttömien osuus työvoimasta oli 7,5 prosenttia. Korkeimmillaan työttömyysluvut olivat vuoden 2020 toukokuussa, minkä jälkeen suunta kääntyi laskuun.

Työttömiä työnhakijoita oli Espoossa elokuun 2021 lopulla 15 941. Määrä oli 11,5 prosenttia (2 081 henkeä) pienempi kuin vuotta aiemmin, mutta 59 prosenttia (6 524 henkeä) suurempi kuin koronakriisin kynnyksellä helmikuussa 2020. Naisia oli 48 prosenttia työttömistä.

Lomautettuja oli elokuun 2021 lopulla 1 616 eli 10 prosenttia työttömistä. Määrä on laskenut kulu-neen vuoden aikana. Koronakriisin aikana lomautettuja oli enimmillään vuoden 2020 toukokuussa 9 722 eli 42 prosenttia työttömistä. Ennen koronakriisiä helmikuussa 2020 lomautettuja oli 3 89 eli 3,5 prosenttia työttömistä.

Kuva: Työttömien ja lomautettujen määrä Espoossa, helmikuun loppu 2020 – elokuun loppu 2021

Vuoden 2021 alkupuoliskolla työttömien määrä pysytteli keskimäärin reilussa 17 000:ssa. Syksyn 2021 aikana yritysten suhdannenäkymät ovat olleet varovaisen toiveikkaita. Kuitenkin samoihin aikoihin julkaistut taloustutkimuslaitosten ennusteet maalailevat erilaisia näkymiä työmarkkinoille. PTT:n mukaan työllisyyden kasvu on tullut valtaosin osa- ja määräaikaisista työsuhteista, ja kasvuun ovat todennäköisesti vaikuttaneet koronatoimet, kuten työttömyysturvan suojaosan väliaikainen korotus sekä testaukseen, jäljitykseen ja rokotusten järjestämiseen työllistyneet. Etlä ennustaa valtakunnan tasolla työttömyyden hellittävän vuoden 2022 puolella, myös TEM ennustaa työttömyystilanteen olevan vuonna 2022 nykyistä parempi. Kuluneen vuoden kehityksen sekä ennustelaitosten arvioiden perusteella työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa saattaisi vuoden 2022 elokuussa olla alle 14 000.

Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus samanikäisestä työvoimasta oli vuoden 2021 elokuussa 11 prosenttia kun vuotta aiemmin työttömyysaste oli 14,5 prosenttia. Koronakriisin kynnyksellä helmikuussa 2020 osuus oli 7 prosenttia. Työttömiä alle 25-vuotiaita oli vuoden 2021 elokuussa 1 473 eli 24 prosenttia vuodentakaista vähemmän, mutta 59 prosenttia enemmän kuin helmikuussa 2020. Nuorten työttömyys oli pahimmillaan viime vuoden huhti-kesäkuussa (yli 2 600 työtöntä), minkä jälkeen määrä pieneni joulukuuhun asti. Vuoden 2021 puolella määrä on pysytellyt suunnilleen 1 500:n ja 1 800:n välillä. TEM:n mukaan merkkejä paremmasta kuitenkin on, sillä nuorten työntekijöiden kysyntä on kasvanut voimakkaasti TE-toimiston yrityspalveluissa. Lisäksi perinteiset nuoria työllistävät alat tarvitsevat lähitulevaisuudessa paljon uusia työntekijöitä (mm. ravintolat). Kuluneen vuoden kehityksen sekä taloussuunnusteiden valossa alle 25-vuotiaita työttömiä on vuoden 2022 elokuussa arviolta noin 1 000.

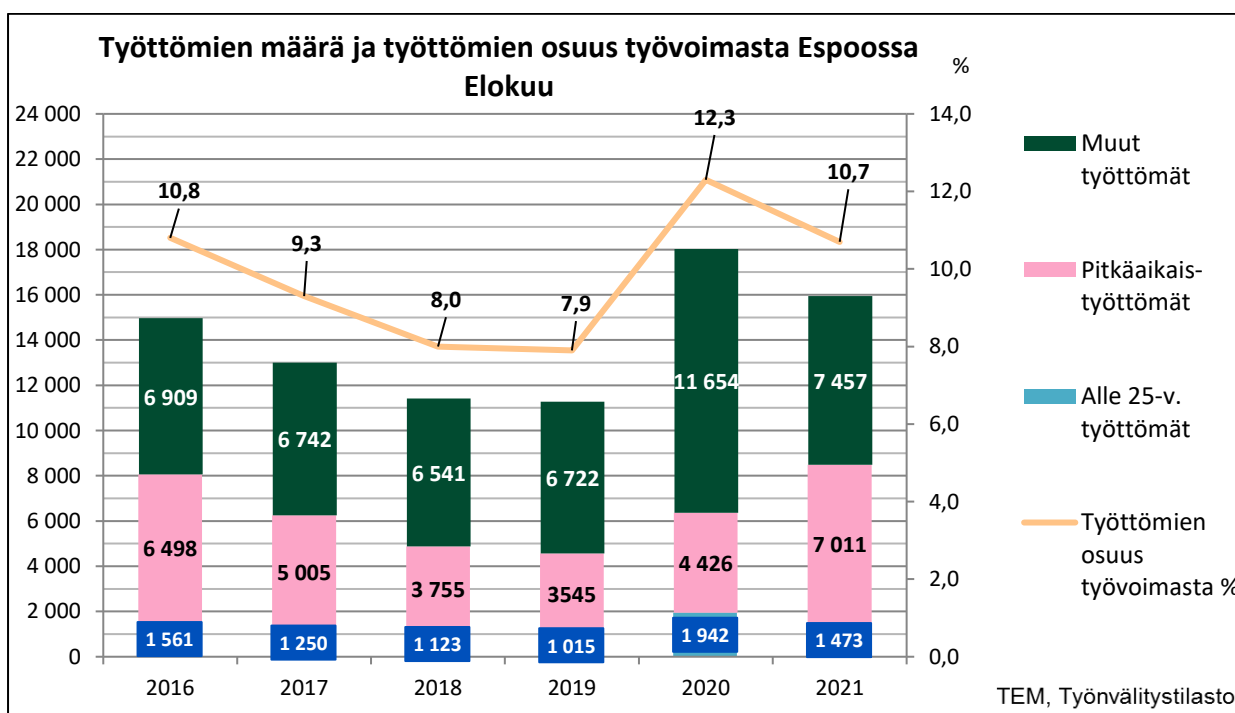
Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli elokuun 2021 lopulla Espoossa 7011 eli 58 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut koko koronapandemian ajan. Uhkana on, että monen työllistyminen muodostuu yhä vaikeammaksi, jos heidän ammatitaitonsa ja kosketuksensa työmarkkinoihin rapistuvat pitkittyvän työttömyyden seurauksena (TEM, Alueelliset kehitysnäkymät, kevät 2021). Viime vuosien trendin perusteella ja koronatilanteen vaikutus huomioiden pitkäaikaistyöttömien määrä saattaa olla nykyisellä tasolla myös vuoden kuluttua.

Ulkomaan kansalaisia oli elokuun lopulla työttömänä 4025 ja ulkomaalaisten osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 23,3 prosenttia. Koronakriisin seurauksena myös ulkomaalaisten työttömyys nousi vuoden 2020 keväällä jyrkästi saavuttaen huippunsa heinäkuussa 2020. Karkea arvio ulkomaalaisten työttömien määrästä elokuussa 2022 on 3 500 henkeä. Todennäköisesti ulkomaan kansalaisten työttömyystilanne on tilastoitua huonompi, sillä huomattava osa ulkomaalaisista ei ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Osalla syynä tähän on puutteelliset tiedot työttömyysturvan hakemisesta, osalla pelko oleskeluluvan katkeamisesta työpaikan menetyksen seurauksena.

Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat **korkeasti koulutetut työttömät**. Vähintään alimman korkeasteen tutkinnon suorittaneita on vajaa kolmannes kaikista Espoon työttömistä. Ammattiryhmistä työttömänä oli elokuun 2020 lopulla 4 500 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (28 prosenttia työttömistä).

Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli elokuun 2021 lopulla 3 145 avointa työpaikkaa, mikä oli 1 438 työpaikkaa enemmän kuin vuotta aiemmin ja 836 enemmän kuin kaksi vuotta aiemmin, jolloin koronarajoituksia ei ollut. Monilla aloilla yritysten suurimpana ongelmana tällä hetkellä on pula osaavasta työvoimasta samalla kun työttömien määrä on korkea. Työmarkkinoilla vallitsee huomattava kohtaanto-ongelma.

Arviot työttömien määrästä vuoden kuluttua ovat hyvin karkeita ja niihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työttömyysluvussa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi korkeimmillaan. Tämä johtuu mm. siitä, että oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä työvoimaa työmarkkinoille. Myös vuoden lopussa työttömyysluvut ovat säännöllisesti koholla.

Kuva: Työttömien määrä ja työttömyysaste Espoossa, elokuu 2016-2021

Lähteet: TEM, työnvälitystilasto, TEM: Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2021

Lähivuosina Espoossa valmistuu noin 4500 uutta asuntoa vuosittain

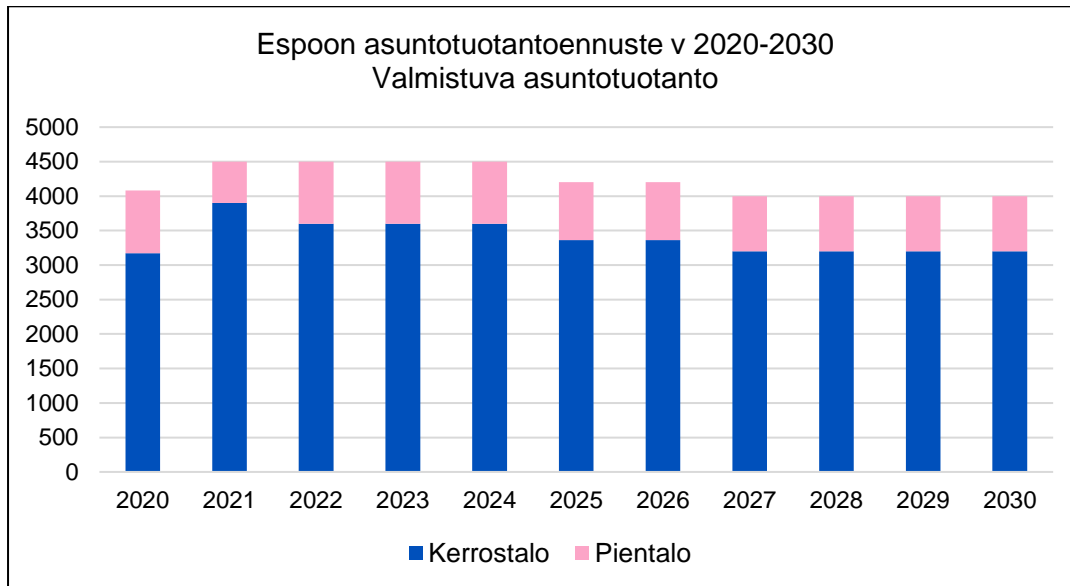
Ennakkotiedon mukaan tammi-syyskuussa 2021 on rekisteröity valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa yhteensä noin 370 000 k-m². Uusia asuntoja valmistui tammi-syyskuussa Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 3734 eli 1267 asuntoa vuodentakaisista enemmän. Valtion tukemia vuokra-asuntoja valmistui 509, josta Espoon Asunnot Oy:lle 182 asuntoa. Asumisoikeusasuntoja valmistui 215 ja lyhyen korkotuen asuntoja 61.

Talonrakentamisen uudistuotantoa on tammi-syyskuulle rekisteröity alkaneeksi noin 412 000 k-m². Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan uusia asuntoja oli aloituksissa 4 768 eli 605 asuntoa enemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Käynnistyneistä 614 (13 prosenttia) oli valtion tukemia vuokra-asuntoja ja 136 (3 prosenttia) asumisoikeusasuntoja. Lyhyen korkotuen hankkeita aloitettiin 147 (3 prosenttia). Espoon Asunnot Oy:n hankkeita alkoi 331 asuntoa.

Uusia rakennuslupia on rekisteröity vuoden 2021 tammi-syyskuussa myönnettyksi noin 457 000 k-m². Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 4 254, mikä on 29 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Toteutuneet rakennustuotannon kerrosneliömetrivolyymit ovat todennäköisesti rekisteritietoja korkeampia, sillä rekisteri päivittyy viiveellä. Siksi rekisteritiedot ovat ennakkotietoja. Asuntotuotannon osalta rekisteritiedot on täydennetty kaupungin Asuntoyksikön tiedoilla.

Vuonna 2021 arvioidaan valmistuvan 4 500 uutta asuntoa (kuva alla). Lähivuosina tuotannon arvioidaan pysyvän samalla tasolla ja vuosikymmenen loppua kohden laskevan 4 000 asuntoon vuodessa. Tulevien vuosien tuotannosta noin 80 prosenttia on kerrostaloasuntoja.

Kuva: Espoon asuntotuotantoennuste (valmistuva asuntotuotanto) v. 2020-2030

Hiilineutraali ja kestävä kehitys Espoo tehdään yhdessä

Espoo haluaa olla Euroopan kestävin kaupunki nyt ja tulevaisuudessa. Osana tavoitteen saavuttamista kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja toimii YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) edelläkävijänä. Kehitämme kiertotalouden mukaisia ja vähähiilisiä ratkaisuja

sekä kaupungin omassa toiminnassa että yhteistyössä kansainvälisten verkostojen ja paikallisten kumppaneiden kanssa.

Kestävän kehityksen työllä tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää osana koronakriisistä toipumista ja talouden jälleenrakentamista. Espoo toimii kehittämisalustana älykkäille ja kestäville kaupunkiratkaisuille. Kaupunki, yritykset ja kehittäjäkumppanit toteuttavat uusia energian, liikkumisen, kiertotalouden ja älykaupungin ratkaisuja, joilla rakennetaan parempaa kaupunkiympäristöä ja arjen palveluja espoolaisille.

Yhteistyö kumppaneiden kanssa varmistaa, että espoolaiset saavat tulevaisuudessa käyttöönsä yhä puhtaammin tuotettua energiaa. Hiilineutraaliuuden saavuttamisessa paras vaikuttavuus saavutetaan luopumalla fossiilisista polttoaineista lämmön ja sähkön tuotannossa, kehittämällä kestäviä kaupunkiratkaisuja ja edistämällä sujuvaa joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä sekä yksityisautoilun vähäpäästöisyyttä. Kaupunki on sopinut Fortumin kanssa Espoo Clean Heat -kokonaisuudesta, jonka myötä kaukolämmön tuotannossa luovutaan kivihielestä vuonna 2025 ja kaukolämpö on uusiutuva 2020-luvun aikana. Espoon asukaskohtaiset ilmastopäästöt on saatu ensi kertaa puolitettua vertailuvuoteen 1990 verrattuna ja ovat pääkaupunkiseudun pienimmät jo viidettä vuotta. Myös kokonaispäästöt ovat pudonneet ja Espoon kaupungin kestävänsä energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) mukaan hiilineutraaliustavoitteen edellyttämät päästövähennykset on mahdollista toteuttaa yhteistyössä keskeisten kumppaneiden kanssa.

ESPOON KAUPUNGIN TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lähtökohtia

Kaupunkitasoisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tarkoituksena on tukea Espoo-tarinan, valtuustokauden tavoitteiden ja poikkihallinnollisten kehitysohjelmien toteuttamista ja seuranta. Lisäksi sen tarkoituksena on havainnoida ja ennakoida kaupungin toimintaan vaikuttavia tekijöitä ja arvioida niiden vaikutuksia. Pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, tuottavuuden ja kaupungin rahoitustasapainon parantaminen, valmentautuminen tuleviin haasteisiin, uusien yhteisten ratkaisujen ja toimintatapojen kehittäminen sekä seutuyhteistyön vahvistaminen ovat toiminnan keskiössä.

Tutkimustoiminta tuottaa kaupungille Espoo-tarinaan kiinnittyvää tietoa johtamisen, päätöksenteon ja palvelujen kehittämisen tueksi. Toiminnalla parannetaan palvelujen järjestämisen edellytyksiä, ennakoita toimintaympäristössä ja palvelutarpeissa tapahtuvia muutoksia sekä varmistetaan entistä tuottavampien järjestämistapojen käyttöönotto. Lisäksi mahdollistetaan tutkijoiden ja käytännön toimijoiden yhteinen pohdinta siitä, miten tutkimustietoa voidaan soveltaa ja käyttää kaupungin johtamisessa, päätöksenteossa, kehittämisessä ja palvelutuotannossa.

Kaupunkitasoisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sisällöllisesti tärkeää on väestön hyvinvoinnin ja kestävänsä kehityksen tavoitteiden edistäminen sekä kaupunkirakenteen kehittäminen erityisesti raideliikenteen kehityskäytävien osalta. Myös kaupungin tuottamiin palveluihin, niiden rakenteisiin, laatuun ja käyttäjien tyytyväisyyteen ja toiminnan vertailtavuuteen liittyvä sekä Espoon elinvoimaan, kilpailukykyyn ja elinkeinoelämän toimintaan liittyvä tutkimus ja kehittäminen ovat keskeisiä. Lisäksi henkilöstön ja työvoiman saatavuuteen, osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät teemat ovat olennaisia. Menetelmällisesti kiinnitetään huomiota laajempaan dataan ja digitalisaatioon liittyvien mahdollisuuksien hyödyntämiseen sekä näihin liittyvään kyvykkyyksien kehittämiseen. Erityisesti kehittämistoiminnassa tehdään monialaista yhteiskehittämistä myös yritysten kanssa.

Seudullinen yhteistyö ja kumppanuus

Espoon kaupungin tutkimus- ja kehittämistoiminnalla on vahvat sidokset seudulliseen ja kansalliseen tutkimusyhteistyöhön. Yhä useammat tutkittavat ilmiöalueet kattavat maantieteellisesti laajoja

alueita ja yhteistyössä voi olla alueittaista ja teemakohtaista vaihtelua. Espoo tekee yhdessä Helsingin, Vantaan ja kehyskuntien kanssa yhä vahvistuvaa yhteistyötä tietohuollon harmonisoinnissa, yhteisissä tutkimushankkeissa ja tietoaineistojen hankinnassa.

Kaupunkiakatemian toiminta on vakiintunut

Kaupunkiakatemia on Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien sekä Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston tutkimuspohjaisen kaupunkikehittämisen yhteistyöalusta, jossa edistetään kaupunkitutkimuksen ja kaupunkikehittämisen välistä vuorovaikutusta sekä tuetaan monitieteistä yhteistyötä. Kaupunkiakatemiatoiminta keskittyy osaltaan ratkomaan tutkimuksellisin keinoin kaupunkien suuria haasteita ja on kaupunkitutkimusyhteistyön foorumi sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kanava. Se tukee kestävien ja elinvoimaisten kaupunkien kehittämistä sekä pääkaupunkiseudun ja sen yliopistojen vetovoimaisuutta. Kaupunkiakatemian toiminta koostuu tutkimustoiminnan edistämisestä, tapahtumista ja tilaisuuksista sekä opetusohjelmayhteistyöstä.

Yhteistyön puitteissa kaupungit rahoittavat kaupunkitutkimuksen tutkijatohtoreita (post doc) ja määrittelevät yhdessä tutkimuksen aihepiirejä. Osapuolten välinen rahoitus sopimus on voimassa vuodesta 2018 vuoteen 2023. Koronapandemian vuoksi rahoituksen käyttöaika on esitetty jatkettavaksi vuoteen 2025. Akatemia järjestää myös erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia, jotka edistävät tutkimustulosten välittymistä päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille. Kaupunkiakatemian johtoryhmään kuuluvat Espoon ja Vantaan kaupunginjohtajat, Helsingin pormestari sekä Helsingin yliopiston ja Aalto yliopiston rehtorit.

Koulutusyhteistyö ja sopimus pohjainen T&K -yhteistyö Aalto-yliopiston, ammattikorkeakoulujen, ministeriöiden ja muiden toimijoiden kanssa

Kaupunki vahvistaa ja kehittää verkostoyhteistyötä kumppaneina toimivien oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Oppilaitokset ovat mukana hakemassa ratkaisuja kaupungin isoihin haasteisiin omassa koulutus- ja T&K&I -toiminnassaan sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tehtävässään. Koulutusyhteistyön tavoitteena on kehittää yhdessä tekemisen myönteistä ilmapiiriä ja eri tahojen kohtaamisia. Tarkoitus on myös vahvistaa yhteistyötä mm. opiskelijoiden harjoittelun ja harjoitustöiden tekemisessä sekä vahvistaa koulutusorganisaatioiden ja kaupungin henkilöstön työelämäosaamista. Oppilaitosten lisäksi yhteistyötä rakennetaan myös tutkimuslaitosten, ministeriöiden sekä muiden paikallisten, seudullisten ja kansallisten toimijoiden kanssa.

Espoon kaupunki ja Aalto-yliopisto allekirjoittivat 16.6.2020 jatkosopimuksen strategisesta kumppanuudesta. Sopimuksella syvennetään vakiintunutta ja hyviä tuloksia tuottanutta yhteistyötä. Yhteistyöllä Espoo ja Aalto haluavat löytää keinoja rakentaa kestävämpää maailmaa paikallisesti ja globaalisti. Yhteistyö sisältää muun muassa tutkimukseen, koulutukseen, terveydenhuoltoon, kaupunkisuunnitteluun, rakentamiseen, tapahtumiin ja palveluiden muotoiluun liittyviä teemoja.

Hyvinvointityö, palvelujen ja yritystoiminnan arviointi

Valtuustokauden alkuun liittyen toteutetaan kaupungin toimialojen yhteistyönä hyvinvointiteemaan ja Espoo-tarinan seurantaan liittyvä laaja, koko valtuustokauden kattava 'Espoolaisten hyvinvoinnin tila' -raportti. Vuosittain hyvinvointityötä raportoidaan myös tilinpäätöksen yhteydessä. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma (2021–2025) tuodaan kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn vuodenvaihteessa 2021–2022. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvää työtä parannetaan kaupunkiorganisaatiossa sen rakenteita ja johtamista kehittämällä sekä 'Hyvinvoiva Espoo' -ohjelmatyöllä. Pääkaupunkiseudun kuntien vuonna 2021 toteuttaman laajan hyvinvointikyselyn tuottaa tietoa väestön koetusta terveydestä ja hyvinvoinnista käytetään esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä ja Espoo-tarinan toimeenpanossa.

Vuonna 2022 toteutetaan Kuntapalvelujen laatu -tutkimus, joka tuottaa tietoa Espoo-tarinan tavoitteiden ja palveluiden toimivuuden ja laadun arviointiin ja seurantaan. Espoo yritysten toimintaympäristönä -puhelinhaastattelututkimus toteutetaan espoolaisiin yrityksiin kohdentuvana. Sen tuloksia käytetään kehitettäessä elinvoimaa, elinkeino- ja yritystoiminnan edellytyksiä ja seurattaessa yrittäjyysmyönteisyyden parantumista Espoossa.

THL:n toteuttama Ulkomailla syntyneiden hyvinvointitutkimus (FinMONIK) selvittää Suomessa asuvan ulkomaalaisväestön hyvinvointia, terveyttä sekä kokemuksia sosiaali- ja terveystaloudellista. Lisäksi tietoa kerätään työllisyydestä ja työn löytämiseen liittyvistä mahdollisista esteistä sekä mahdollisista syrjintäkokemuksista. Tiedonkeruu toteutetaan vuonna 2022. Lisäksi Espoo osallistuu E2 Tutkimuksen Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimushankkeeseen. Konsortioyhteistyönä toteutetaan maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaan ja korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskukseen liittyviä tutkimushankkeita.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan resursointi

Kaupungilla on runsaasti sellaista tutkimus- ja kehittämistoimintaa, joka on merkittävää palvelutuotannon ja -toiminnan kehittämisen kannalta. Kaiken kaikkiaan Espoon kaupunki käyttää erilaiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan vuosittain omaa työtään arvion mukaan noin 200 henkilötyövuotta, joista tutkimustoiminnan osuus on noin 15 henkilötyövuotta, mikä tarkoittaa noin 13 milj. euron henkilötyöpanosta/vuosi. Suuri osa kehitystyötä tapahtuu parantamalla omia ja työyhteisön työ- ja toimintatapoja sekä verkostomaisena yhteistyönä ulkopuolisten tahojen kanssa. Kaupungilla on lisäksi käytössä tilapäistä ja määräaikaista työvoimaa (esim. opiskelijat, harjoittelijat, tukityöllistetyt).

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Valtuusto hyväksyi 25.10.2021 Espoo-tarinan, joka on Espoon strategia vuosille 2021–2025. Strategiaperusta sisältää vision, arvot ja toimintaperiaatteet sekä valtuustokauden tavoitteet. Espoo-tarina on kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaava strategia, jota toteutetaan vuosittain asetettavilla tulostavoitteilla, toimialatasoisilla tarinoilla ja tulosityksikkötasoisilla tavoitteilla sekä poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Espoo-tarina ohjaa kehityksen ja taloussuunnitelman valmistelua sekä talousarvioon liittyvien tulostavoitteiden laadintaa. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Valtuusto hyväksyi 19.10.2020 Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman. Ohjelman tavoitteena on hidastaa kaupungin nettomenojen kasvua 133 milj. eurolla perusuraan nähden ja kasvattaa kiinteistöveron tuottoa 14,5 milj. eurolla vuoden 2025 loppuun mennessä. Lisäksi investointikustannuksia lasketaan 10 prosenttia hankkeiden laajuutta ja laatua laskemalla sekä parannetaan kunta – valtio -suhteen edunvalvontaa.

Valtuustokauden 2021–2025 tavoitteena on, että Espoo on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen. Valtuustokauden aikana toimeenpannaan TakE-ohjelma. Kaupungin resurssien käytön optimoimiseksi arvioidaan kaupunkikonserniin kuuluvat toiminnot. Kaupungin investointikyky ja -tarpeet arvioidaan ja on varauduttava sote-uudistuksen seurauksena investointikaton laskemiseen. Espoon kunnallisveroa ei nosteta sote-uudistuksen yhteydessä.

Talousarvio 2022 ja -suunnitelma vuosille 2023–2024 on laadittu toteuttaen Espoo – tarinaa sekä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitetasoja, linjauksia ja toimenpiteitä.

TakE-ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet päivitetään sote – ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana siten, että ohjelma parantaa Espoon kykyä sopeutua uudistuksen aiheuttamiin taloudellisiin muutoksiin. Samassa yhteydessä arvioidaan TakE-ohjelman kipukohtat. Ohjelman tavoitteet kaupungin talouden tasapainottamisesta ja velkaantumisen kääntämisestä laskuun pidetään ennallaan.

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja taloussuunnitelma vuosille 2023–2024 sote- ja pelastustoimen uudistusta koskevan lainsäädännön sekä uuden rahoitusmallin mukaisesti. TE- palvelujen siirtoa kunnilta valtiolle ei ole huomioitu valmistelun keskenäisyydestä johtuen. Taloussuunnitelmavuosien vero- ja valtionosuustuotot ovat hyvin alustavia arvioita perustuen valtiovaraministeriön 5/2021 siirtolaskelmaan, sen mukaiseen kunnallisveroprosentin leikkaukseen sekä 10/2021 painelaskelmiin.

TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

Vuosi 2021

Vuoden 2021 talousarvio laadittiin Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman tavoitetasojen ja toimenpiteiden mukaisesti. Vuoden 2021 talousarvion mukainen vuosikate oli 132 milj. euroa ja tulos - 53 milj. euroa. Investointeja oli talousarviovuodelle nettona 373 milj. euroa, josta arvioitiin rahoitettavan tulorahoituksella 40 prosenttia.

Syykuun lopun tilanteessa talouden arvioidaan toteutuvan alkuperäistä talousarviota parempana. Talousarvio laadittiin covid-19 epidemian ja rajoitustoimien keskellä. Valtiovarainministeriön ennusteet talouskasvusta, työllisyydestä, ansiotasosta sekä verotulojen kehityksestä olivat varsin heikkoja. Suomen talouden toipuminen covid-19-epidemiasta on ollut nopeaa kuluvan vuoden keväästä alkaen. Varsinkin työllisyys on kohentunut nopeasti ja kuntien verotulot ovat kasvaneet huomattavasti talousarvion laadintahetkellä oletettua enemmän.

Ulkoiset toimintatuotot ylittävät alkuperäisen talousarvion 61 milj. eurolla pääosin valtion koronakustannuksia korvaavien avustusten takia. Ulkoiset toimintamenot ylittävät alkuperäisen talousarvion 68 milj. eurolla koronan jäljitys-, rokotus- ja hoitokustannuksista, oppimisen lisätuesta, työmarkkina-tuen kuntaosuuden kasvusta sekä vanhus- ja perhepalvelujen ostopalveluista johtuen. Ylitystä pienentää HUS erikoissairaanhoidon kuntaosuus, jonka arvioidaan alittuvan 5 milj. eurolla. Nettomenojen eli toimintakatteen alijäämän ennustetaan toteutuvan vain 4 milj. euroa talousarviota heikompana ja kasvavan 5,7 prosentilla tilinpäätökseen 2020 verrattuna.

Parantuneesta työllisyystilanteesta, ansiotason noususta, yritysten hyvistä tulonäkymistä ja yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotuksesta johtuen verotuloja yhteensä arvioidaan kertyvän 1 672 milj. euroa, joka ylittää talousarviossa oletetun 72 milj. eurolla. Vuoteen 2020 nähden kasvua on 4,2 prosenttia. Valtionosuuksia tilitetään Espoolle 137 milj. euroa ja verorahoitusta yhteensä 1 809 milj. euroa. Verorahoitus yhteensä ei kasva vuodesta 2020, jolloin valtio kompensoi kunnille koronakustannuksia valtionosuusjärjestelmän kautta.

Espoon rahastojen tuotot ovat kasvaneet talousarviossa arvioitua paremmin, keskuspankit ovat tukeneet voimakkaasti markkinoita ja maailmantalouden kasvu on ollut nopeaa. Lisäksi vuoden 2021 aikana on Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastossa toteutettu yksi täyden valtakirjan varainhoitajavaihdos, jonka johdosta irtisanotun varainhoitajan osalta rahoitustuottoihin on kirjattu n. 33 milj. euron kirjanpidollinen tuotto.

Vuoden 2021 vuosikatteen arvioidaan toteutuvan 246 milj. euron tasolla ja tuloksen 61 milj. euron tasolla. Investointeja arvioidaan toteutuvan bruttona 346 milj. eurolla ja nettona 317 milj. eurolla. Vuoden 2021 315 milj. euron lainannostovaltuutta ei ole käytetty, koska lainoja nostettiin etupainotteisesti vuoden 2020 aikana. Vuoden 2021 talous on toteutumassa huomattavasti talousarviossa oletettua parempana.

Taloussuunnitelma 2022–2024

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys noudattaa valtuuston 25.10.2021 hyväksymää kehystä pienin tarkennuksin. Kaupunginjohtajan esityksessä on lasten ja nuorten hyvinvointiin lisätty 0,2 milj. euroa ja Hyvinvoiva Espoo -ohjelmalle 0,2 milj. euroa kasvatuksen ja opetuksen toimialalle. Vanhustenpalvelujen henkilöstömitoituksen korottamiseen on lisätty 0,73 milj. euroa ja hoitojonojen purkuun 0,5 milj. euroa. Koronasta kasvuun hankkeille on lisätty 0,5 milj. euroa, pohjoismaisen työvoimapalvelumallin toteuttamiseen 0,6 milj. euroa, kuntouttavaan työtoimintaan 0,15 milj. euroa ja elinvoiman muihin kustannuksiin 0,15 milj. euroa. Yleisurheilun alle 23-vuotiaiden EM kisojen välineistön hankintaan on lisätty 0,2 milj. euroa vuodelle 2023 ja investointiohjelmaan lisätty kisoja varten Leppävaaran yleisurheilukentän rakenteiden korjaukseen 0,9 milj. euroa vuodelle 2022 ja 0,8 milj. euroa vuodelle 2023. Investointiohjelmasta on vähennetty sote ICT kehittämistä 1,3 milj. euroa ja lisätty perhekeskuksen kalustamiseen ja varustamiseen 1 milj. euroa. Lisäksi taloussuunnitelmaan on tarkennettu valtionosuudet valtiovarainministeriön 18.10.2021 julkaiseman korjatun painelaskelman mukaisesti vuosille 2023–2024.

Toimialojen talousarviot ovat Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman tavoitetasojen mukaiset. Ohjelman tuottavuustoimenpiteet on jaettu toimialoille ja tulosyksiköille. Tulosyksiköt ovat jakaneet toimenpiteiden tuottavuustavoitteet vuosille 2021–2025. Tuottavuustoimenpi-

teiden euromääräiset tavoitteet on vähennetty toimialan palvelutarpeen mukaisesta peruskasvurasta vuosilta 2021–2024.

Osana Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman toteuttamista jatketaan palvelujen tuottavuuden ja vaikuttavuuden kehittämistä käyttäen Patu 2.0 projektissa valmistunutta uutta, asiakasnäkökulmasta tehtyä palvelutuotevalikoimaa. Palvelutuotteiden kustannuslaskenta automatisoidaan JoTo – projektissa vuoden 2022 aikana, jonka jälkeen palvelutuotteiden käyttö toiminnan ja talouden suunnittelussa, seurannassa ja ennustamisessa mahdollistuu ja palvelujen järjestämisen tiedolla johtaminen paranee.

Verorahoitus

Vuonna 2022 ansiotuloveroperusteisiin tehdään ansiotasoindeksin muutosta vastaava tarkistus, joka vähentää kunnallisveron tuottoa koko suomen tasolla 209 milj. euroa. Lisäksi kotitalousvähenystä kasvatetaan määräaikaisesti niin kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön kuin öljylämmityksestä luopumisen osalta tehtävien lämmitystapamuutosten osalta. Vähäpäästöisten työsuhteautojen verotusarvoa alennetaan. Ansiotuloveroperusteiden muutosten vaikutus on yhteensä noin 230 milj. euroa ja ne kompensoidaan kunnille valtion budjetista maksettavina veromenetysten korvauksina.

Taloussuunnitelmien kunnallis- ja yhteisöveron kehitysarviot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen oletuksiin talouden kehityksestä, joka sisältää vielä epävarmuutta koronapandemian etenemiseen liittyen. Taloussuunnitelmien verotuloarvioissa on huomioitu yhteisöveron jako-osuuden määräaikaisen korotuksen poistuminen, valtuuston 25.10.2021 päättämät veroprosentit, veroperustemuutokset, kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverojen toteuma 2021 sekä Suomen kuntaliiton ylläpitämässä veroennustekehikossa esitetyt arviot verotulojen kehityksestä. Taloussuunnitelmavuosien vero- ja valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön 5/2021 siirtolaskelmien oletuksiin verotulojen leikkauksesta sekä valtiovarainministeriön 10/2021 painelaskelman arvioihin Espoon valtionosuuksien kehityksestä.

Vuonna 2022 verotuloja arvioidaan tilitettävän yhteensä 1 702 milj. euroa, joka on 1,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Kokonaiskertymää heikentää yhteisöveron kuntien jako-osuuden määräaikaisen 10 prosenttiyksikön korotuksen poistuminen.

Vuonna 2022 kunnallisverotuottojen arvioidaan kasvavan 5,6 prosenttia parantuneen työllisyystilanteen ja ansiotason kehityksen takia. Vuonna 2023 toteutuu sote- ja pelastustoimen uudistus ja kunnallisverosta siirtyä valtiolle hyvinvointialueiden rahoittamiseen alustavan arvion mukaan 12,39 veroprosentin tuotto. Espoon kunnallisveron tuotto laskee -62 prosenttia ja vuonna 2023 vielä -11 prosenttia, kun vuodelle 2023 ei enää kohdistu vuoden 2022 korkeamman veroprosentin tilityksiä ja oikaisuja.

Yhteisöveron kuntien jako-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus päättyy vuonna 2021. Siten yhteisöverotuoton arvioidaan laskevan -27 prosentilla vuonna 2022. Arvio perustuu valtakunnalliseen arvioon yhteisöveron kokonaiskertymästä. Vuonna 2023 kuntien yhteisöveron jako-osuutta leikataan kolmanneksella hyvinvointialueen rahoittamiseksi. Yhteisöverotuoton arvioidaan alustavasti laskevan - 25 prosenttia vuonna 2023 ja edelleen - 3,6 prosenttia vuonna 2024, kun vuodelle 2023 ei enää kohdistu vuoden 2022 korkeamman jako-osuuden tilityksiä ja oikaisuja.

Kiinteistöveroarvio perustuu valtuuston 25.10.2021 päättämiin kiinteistöveroprosentteihin ja verohallinnon tilastoihin. Vuonna 2022 kiinteistöverotuoton arvioidaan kasvavan 1,9 prosentilla 137 milj. euroon ja vuosina 2023–2024 kasvua noin 1,8 prosenttia. Kiinteistöveron osalta arvio perustuu verohallinnon kiinteistöverotilastoihin sekä rakentamisennusteisiin. Kiinteistöverotuksen pohjana käytävästä maan- ja rakennusten verotusarvonmäärityksistä on valmisteilla lakimuutos, jonka vaikutuksia ei ole vielä arvioitu.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen on valtion talousarviossa noin 8 mrd. euroa vuonna 2022. Lisäystä vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon on 290 milj. euroa. Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä on 2,6 miljardia euroa vuonna 2022.

Talousarvion valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön 18.10.2021 julkaisemassa painelaskelmassa esitettyihin kuntakohtaisiin VM:n kunta- ja aluehallinto-osaston arvioihin. Laskelman mukaan Espoon valtionosuudet vuodelle 2022 ovat 63 milj. euroa ja veromenetysten kompensatiot 93,4 milj. euroa, yhteensä 156,4 milj. euroa. Vuonna 2023 valtionosuudet sis. muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus, nousevat 202,2 milj. euroon ja veromenetysten kompensatiot 30,3 milj. euroon. Vuonna 2024 valtionosuusrahoitus yhteensä kasvaa arviolta 2,8 prosenttia.

Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä kasvaa vuonna 2022 2,7 prosenttia vuoden 2021 ennusteeseen nähden, vuonna 2023 muutos on -41 prosenttia ja vuonna 2024 noin -4,7 prosenttia.

Tuloslaskelma

Vuoden 2022 talousarvion tuloslaskelman toimintatulot ja menot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2021 muutettuun talousarvioon tai ennusteeseen nähden. Vuodelle 2021 kohdistuu koronan testaus-, jäljitys- ja rokotuskustannuksia noin 60 milj. euroa sekä oppimisen tukeen kohdistettua tukea arviolta 8 milj. euroa.

Vertailukelpoisesti toimintatuotot kasvavat noin 2 prosenttia. Toimintamenot kasvavat vertailukelpoisesti noin 3 prosenttia, kasvussa on huomioitu palvelutarpeen kasvu, yleinen kustannuskehitys ja arvio palkkaratkaisusta, vanhusten hoitamitoituksen muutos, uuden pohjoismaisen työvoimapalvelumallin kustannukset, toimitilakustannusten kasvu sekä Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman mukaisten, vuodelle 2022 kohdistettujen tuottavuustoimenpiteiden vaikutukset.

Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä kasvaa vuonna 2022 3,6 prosenttia, joka ylittää verorahoituksen kasvun.

Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä kasvaa vuonna 2022 2,7 prosenttia vuoden 2021 ennusteeseen nähden, vuonna 2023 muutos on -41 prosenttia ja vuonna 2024 noin -4,7 prosenttia.

Rahoitustuottoja, jotka koostuvat rahastojen tuotoista, osinkotuotoista sekä peruspääoman korkotuotoista on arvioitu vuodelle 2022 22,5 milj. euroa, vuonna 2023 HUS peruspääoman korko poistuu ja rahoitustuottoja kertyy vuosittain noin 20 milj. euroa.

Korkokustannukset on laskettu olettaen, että korkotaso pysyy edelleen lähivuodet alhaisena. Vuonna 2022 korkokustannuksiksi oletetaan 11,8 milj. euroa ja taloussuunnitelmakauden lopussa 1,3 miljardin euron tasolle nousevasta lainakannasta 14,4 milj. euroa.

Vuonna 2022 vuosikatetta arvioidaan kertyvän 207,6 milj. euroa, vuonna 2023 270 milj. euroa ja vuonna 2024 203,4 milj. euroa. Talousarviovuoden 2022 tulos on 15 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2023 tulos nousee arviolta 74,5 milj. euroon sote- ja pelastustoimen rahoitusjärjestelmän muutostasausten ja vuodelta 2022 siirtävistä verotuloista johtuen. Vuonna 2024 tulokseksi arvioidaan 4 milj. euroa. Vuosien 2023–2024 luvut ovat alustavia arvioita.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kaupungin johtoryhmälle ja kaupunginhallitukselle kuukausittain ja valtuustolle osavuosisikastausten rytmissä.

Investoinnit

Vuoteen 2031 ulottuvan 10 vuoden investointiohjelman kokonaismäärä on yhteensä 2,5 mrd. euroa, keskimäärin 249 milj. euroa vuodessa. Kokonaismäärään lukeutuvat myös vuokra- ja leasing sekä

projektiyhtiömallilla hankittavat pitkäaikaiset toimitilat. Investointiohjelmasta on vuodesta 2023 eteenpäin poistettu Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan kone- ja kalustoinvestoinnit, it-investoinnit sekä Länsi-uudenmaan pelastuslaitoksen kalustoinvestoinnit. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman linjauksen mukaisesti kaupungin investointitasoa on laskettu hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla. Ohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä ovat mm. toimitilainvestointien laajuuden m²/oppilas tai m²/henkilö vähentäminen, tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutuksen jatkaminen sekä standardoitu rakentaminen. Lisäksi otetaan käyttöön standardi kalustaminen ja kalusteiden uudelleen käyttö, sekä infrainvestointien laatu- ja kustannustasoa lasketaan. Investointiohjelma on valmisteltu siten, että kaupungin investoinnit ovat noin 2,26 mrd. euroa ja vuokra-, leasing- ja projektiyhtiökohteita ajoittuu kaudelle 2022–2031 yhteensä 230 milj. euroa. Vuonna 2022 kaupungin bruttoinvestoinnit ovat 318 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 313 milj. euroa.

Kaupungin 10 vuoden investointiohjelma on vahvasti etupainotteinen. Panostukset Koulut kuntoon -ohjelman toteuttamiseen mittavalla toimitilainvestointiohjelmalla, kaupunkirakenteen kehittämiseen länsimetron kehityskäytävällä sekä Raide-Jokerin loppuun saattaminen ja Kaupunkiradan rakentamisen aloitus painottuvat ohjelmakauden alkupuolelle ja nostavat investointitason yli 300 milj. euron tasolle seuraavan 2 vuoden aikana. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteiden mukaisesti investointitasoa lasketaan, joka näkyy investointitason laskuna siten, että vuonna 2031 investointien määrä on 176 milj. euroa.

Keskeisenä tavoitteena on saada koulut kuntoon ja varmistaa, että kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden ja hätäväistöjen lukumäärä on nolla. Kaupunki ja sen omistamat kiinteistöyhtiöt toteuttavat palvelutilojen investointeja seuraavan 10 vuoden aikana yhteensä noin 450 milj. eurolla. Lisäksi kaupunki hankkii koulu- ja päiväkotisekä muita palvelutiloja vuokra-, leasing- ja projektiyhtiömallilla.

Kaupungin infrastruktuurin kehittämiseen investoidaan vuonna 2022 90 milj. euroa ja yhteensä noin 670 milj. euroa seuraavan 10 vuoden aikana. Investoinnit sisältävät Raide-Jokerin, Kaupunkiradan, Metron kehityskäytävän osittain maankäyttösopimuksilla rahoitettavan rakentamisen, aluekeskusten kehittämistä sekä kaupunkirakenteen kehittämiseen liittyvät liikenneväylähankkeet.

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2022 noin 668 milj. eurolla ja kauden 2022–2031 aikana yhteensä noin 4,2 mrd. eurolla, keskimäärin 420 milj. euroa vuodessa. Konsernin nettoinvestoinnit vuonna 2022 ovat 663 milj. euroa. Konserniyhteisöjen investoinneista merkittävimmät kohdistuvat Länsimetron II-vaiheen toteutukseen, tytäryhtiöiden kautta toteutettaviin kouluinvestointeihin, Espoon Asunnot Oy:n hankkeisiin sekä HSY-kuntayhtymän investointeihin. Lisäksi uusien ja kehittyvien alueiden pysäköintilaitoksiin liityntäpysäköintipaikkoineen investoidaan kaupungin pysäköintiyritysten kautta. Useissa pysäköintiratkaisuissa kaupunki toimii yhtiöiden perustajana, rakennuttajana ja alkuvaiheen rahoittajana, mutta luopuu omistuksista alueiden rakentuessa ja myy valtaosan pysäköintipaikoista alueen kiinteistöille.

Rahoituslaskelma

Kaupungin nettoinvestoinnit ovat talousarviovuonna noin 313 milj. euroa, josta voidaan rahoittaa tulorahoituksella 66 prosenttia. Loppuosa katetaan purkamalla peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastoa ja lisälainalla. Vuosina 2022–2024 peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioitua lisätuottoa käytetään investointien rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Mikäli verorahoitus jatkossa riittää investointien rahoitukseen, rahaston tuottoa ei käytetä.

Mittavasta investointiohjelmasta johtuen toiminnan ja investointien rahavirta pysyy negatiivisena koko taloussuunnitelmakauden. Investoinneista pystytään rahoittamaan tulorahoituksella kauden lopulla 69 prosenttia.

Kaupungin lainakantaa kasvattaa emokaupungin investointien lisäksi Euroopan investointipankista ja Euroopan neuvoston kehityspankista (CEB) nostettavat edulliset mm. Espoon Koulu- ja päiväkotikiinteistöt Koy:lle edelleen lainattavat erät. Kaupunkikonsernille on kokonaistaloudellisesti edullisempaa nostaa lainaa kaupungille ja antolainata edelleen tytäryhtiöille. Nettolainananto tytäryhtiöille kaudella 2022-2024 on yhteensä 35 milj. euroa.

Sekä kaupungin että konsernin lainakannan kasvu jatkuu taloussuunnitelmakaudella. Kaupungin lainakanta kasvaa yhteensä 273 milj. eurolla. Toimintamenot kasvavat palvelutarpeen lisääntyessä, Koulut kuntoon- ohjelman toteuttaminen kasvattaa koulujen kunnostusta ja kaupungin kestävä kasvu vaatii investointeja infrastruktuuriin. Kaupungin kasvua tukevia investointeja on tehtävä etupainoisesti suhteessa siihen, kuinka maanmyynti- ja sopimuskorvaustuotot sekä verotulot kertyvät. Länsimetro ja sen jatke Kivenlahteen, Raidejokeri sekä kaupunkiradan rakentaminen Leppävaarasta Kauklahteen mahdollistavat kaupunkirakenteen tiivistymisen ratojen varteen ja luovat uusia mahdollisuuksia niin yritysten, palvelujen kuin asuntojen sijoittumiseen.

Etupainoinen rakentaminen lisää kaupungin taloudellista riskiä kasvattamalla konsernin oikaistun lainakannan (pl. Espoon Asunnot, HSY ja Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus) 3,2 miljardin euron tasolle. Korkeimmillaan oikaistu lainakanta on vuoden 2022 lopussa länsimetron II-vaiheen valmistuessa. Lainamäärän kääntäminen laskuun edellyttää Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaista kehitystä siten, että nettomenojen kasvu saadaan tasoittumaan alle 2,3 prosentin ja investointiohjelman toteutetaan ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Koko konsernin lainakanta nousee 4,7 miljardin tasolle, jonka jälkeen kääntyy hitaaseen laskuun.

Henkilöstö

Uuden Espoo-tarinan mukaisesti kaupungin johtaminen perustuu myönteiseen, ihmisiin luottavaan ihmiskäsitykseen. Työyhteisöt tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta sekä hyvinvoivan henkilöstön osaamisesta ja sitoutumisesta. Kannustavalla, laadukkaalla ja vastuullisella johtamisella sekä edistämällä kaupungin työntekijöiden ammatillista kehittymistä ylläpidetään edellytyksiä toiminnan asukas- ja asiakaslähtöisyydelle ja samalla varmistetaan, että arki sujuu. Kaupungin osaamista edistetään Aalto-yliopiston vetämällä Executive MBA-koulutuksella. Espoo tunnetaan hyvänä työnantajana. Se edesauttaa kaupunkia myös osaavan henkilöstön saatavuudessa.

Kaupungin palveluksessa oli syyskuussa 2021 yhteensä 15 322 henkilöä. Kaupungin henkilöstömäärä on viime vuodet ollut nousussa johtuen asukas- ja asiakasmäärän jatkuvasta vuosittaisesta kasvusta. Lisäksi vuosina 2020-2021 on palkattu ylimääräistä henkilöstöä liittyen koronapandemian hoidon edellyttämiin tehtäviin erityisesti terveydenhoidossa ja opetuksessa.

Vuoden 2022 kuluessa valmistaudutaan vuoden 2023 alussa voimaan tulevan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toiminnan käynnistymiseen. Hyvinvointialueelle siirtyy koko Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan henkilöstö, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstö sekä pienemmissä määrin henkilöstöä myös muilta toimialoilta ja konsernihallinnosta. Muutoksen toteuttaminen edellyttää vahvaa muutosjohtamista koko organisaation osalta.

Samalla jatketaan Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteiden toteuttamista, mikä merkitsee mm. sitä, että uutta henkilöstöä palkataan pääsääntöisesti vain kuntalaisille tarjottaviin peruspalveluihin.

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan. Henkilöstökokemusta johtamisesta, työn sujuvuudesta ja työhyvinvoinnista sekä työnantajan suosittelemisesta seurataan Kunta 10 -tutkimuksella sekä kaupungin omalla henkilöstökokemuksen mittaustyökalulla.

Henkilöstökehittämisen osalta esihenkilöille tarjotaan säännöllistä valmennusta ja konsultointia johtamistyöhön. Lisäksi tarjotaan valmennuksia ja työkaluja suorituksen, osaamisen ja työkyvyn seu-

rantaan ja kehittämiseen arjen työssä. Tärkeänä kehittämisen osa-alueena tulevana vuosina on myös organisaation muutostilanteiden tuki sekä henkilöstökoulutusohjelma, jossa painopisteinä ovat mm. digitaaliset taidot sekä erilaisten työtapojen hallinta.

Sukupuolittainen budjetointi 2022

Elinvoiman tulosalue, kirjastopalvelut

Selvityksen suunnittelun pohjana hyödynnetään Vantaan kirjastojen aiemman suppeamman selvityksen tuloksia ja sitä laadittaessa saatuja kokemuksia.

Keväällä 2021 laadittiin suunnitelma kirjastolain mukaisten palveluiden kokonaisvaltaisesta tarkastelusta sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta, valittiin arviointikumppani toteuttamaan arviointi ja suunniteltiin asiakaskuulemisten toteuttaminen loka-marraskuussa 2021.

2022: Asiantuntijakumppaneiden kanssa toteutetaan selvitys sukupuolten tasa-arvon toteutumisesa kirjastopalveluissa, tunnistetaan sen avulla sukupuolten tasa-arvon toteutumisen kehittämistarpeet ja valmistellaan selvityksen perusteella määrärahojen jako tasa-arvotietoisemmaksi huomioiden nämä kehittämistarpeet. Tutkittuun tietoon perustuvan sukupuolittaisuuden rooli korostuu niukkenevassa resurssitoimintaympäristössä, jossa tulisi turvata sukupuolten tasa-arvon toteutuminen toimintaa tehostettaessa. Tehdään yhteistyötä kaikkien pääkaupunkiseudun kaupunkien kirjastopalveluiden kanssa yhteistyöstä selvityksen tulosten hyödyntämisessä, millä tavoin saamme lisää alueellista vaikuttavuutta.

Talousarviossa ja käyttösunnitelman laadinnassa tartutaan havaittujen tasa-arvon toteutumisen epäkohtien korjaamiseen.

2023: Ensimmäiset huomioidut tuloksista on muunnettu käytänteiksi.

Konsernihallinto, asiointipisteet

2019–2020: Asiointipisteiden kaksi sukupuolisen budjetoinnin selvitystä (2019–2020) tuki havaintoa, että asiointiyksikössä oli tarve suuremmalle muutokselle. Maahanmuuttaja-asiakkaiden lisääntyvä määrä ja pitkään esiintynyt tarve palvella tätä ryhmää syvemmin, johti Maahanmuuttajien neuvontapisteiden perustamiseen v. 2020. Piste sijaitsee Ison Omenan palvelutorilla, ja palvelee myös puhelimitse ja sähköpostitse. Toiminta on osa Espoon ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittämistä. Maahanmuuttajien neuvontapisteessä työskentelee eri toimialojen työntekijöitä kokopäiväisesti. Tilastoissa on mahdollista erottaa asiakkaat myös sukupuolen perusteella; tammikuusta 2021 alkaen naisten osuus on ollut noin 38 prosenttia.

2021: Asioinnissa on myös toiminnan muutoksen myötä tarve vähentää toimitiloja ja jalkautua enemmän asiakkaiden pariin. Jalkautumisella pyritään tavoittamaan asiakkaita, jotka eivät kenties käy asiointipisteissä, mutta jotka hyötyisivät arkisten asioiden hoitamisen tuesta. Tarkoituksena on myös lisätä digineuvontaa eli opastaa ihmisiä hoitamaan asioitaan sähköisesti, ja hälventää sähköiseen asiointiin liittyvää haasteen tuntua. Syksyllä 2021 pilotoidaan liikkuvaa asiointipalvelua Askel ry -nimisen yhdistyksen tiloissa.

Sukupuoleen liittyvän selvityksen myötä havahduttiin siihen, että Espoon kaupungin asiakaspalvelussa on töissä pääsääntöisesti naisia. Tämän vuoksi päätettiin lisätä sähköisissä asiointipalveluissa käytettäviin aliaksiin (virkailijan suojanimi) myös miesten nimiä. Nimet ovat suomalais- että kansainvälisperäisiä. Yhtenä tavoitteena on, että asiakaspalvelussa työskentelisi enemmän miehiä. Nimien käyttö on yksi keino luoda kuvaa asiakaspalvelijoista ja työmahdollisuuksista.

2022: Liikkuvaa asiointipalvelua-pilotista saatavien kokemusten myötä kehitetään palvelua edelleen ja pohditaan jalkautumisen lisäämistä. Vuoden 2021 havaintojen perusteella kohdennetaan resurssi.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala (HYTE), maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut 2021: Työstetään suunnitelmaa sukupuolten tasa-arvon toteutumisen seuraamisessa maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluissa. Erytystä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajataustaisten naisten osuuden tarkasteluun ja siihen, miten heidän ohjauksessaan näkyy työllistymisen ja koulutuspolulle pääsemisen edistäminen. Tehdään yhteistyötä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvonta -hankkeen ja työllisyyspalvelujen kanssa. Jatketaan yhteistyötä maahanmuuttajien osaamiskeskusten, aikuissosiaalityön ja järjestöjen, Nicehearts ry, sekä muiden relevanttien toimijoiden kanssa. Otetaan sukupuolitietoinen budjetointi huomioon toimintaa yhdessä kehitettäessä.

Yhtenä sukupuolten tasa-arvoa edistävänä tavoitteena on löytää palveluissa entistä enemmän paikkoja naisten voimaannuttamisen edistämiseksi. Tätä on toteutettu jo esim. neuvolan Moniku-palvelussa. Korona-aikana on havaittu tarve viedä tietoa suoraan kotitalouksiin, jotta esimerkiksi myös kotona olevat naiset saisivat ensimmäisen käden tietoa helpommin. Suorapostituksia onkin toteutettu sekä yleisestä koronainfosta että koronarokotuksista. Viimeksi mainittua tietoa sisältävä kirje postitettiin suoraan arabian, somalin, venäjän, viron ja farsin kielisiin koteihin.

2022: Jatketaan Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden seurantaan sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Toteutetaan tarkennettu seuranta naisten työllistymis- ja koulutusohjauksesta yhdessä Maahanmuuttajien neuvontapisteen sekä Työllisyys Espoon kanssa. Kiinnitetään huomiota alueellisen matalan kynnyksen toiminnan vahvistamiseen ja uudelleen käynnistämiseen koronajan jälkeen. Tavoitteena on vahvistaa naisten osallisuutta siten, että heillä on mahdollisuus tutustua ensin kaupungin ja muiden toimijoiden palveluihin omalla alueellaan. Tässä toiminnassa hyödynnetään esimerkiksi asukastilojen tarjontaa ja järjestöyhteistyötä. Jatketaan yhteiskehittämistä ja muuta yhteistyötä hytetin palvelualueiden, eri toimialojen sekä järjestöjen kanssa. Tasa-arvon edistäminen otetaan huomioon talousarviossa ja käyttösuunnitelman laadinnassa. Resurssien suuntaamisessa kiinnitetään huomiota havaittujen tasa-arvon toteutumisen epäkohtien korjaamiseen.

Kasvatuksen ja opetuksen toimiala (KOTO), Espoon aineistopankin ja lukiokoulutuksen kuva-aineiston nykytilan kartoitus

Uusi Espoo.fi -verkkosivusto ja Espoon uusi graafinen ilme on edellyttänyt lukiokoulutuksen kuva-aineiston perusteellista läpikäymistä. Lukiokoulutuksessa uusitaan erilaisia oppaita ja esitteitä vuosittain. Tämän työn myötä on havahduttu lukiokoulutuksen kuvapankin yksipuolisuuteen sukupuolineutraaliuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Viestinnässä käytetyllä kuvastolla vahvistetaan tarinaa kaupungista ja kaupunkilaisista. Lukiokuvastolla on suuri merkitys siinä, minkälaista mielikuvaa rakennamme ja vahvistamme lukio-opiskelijoista. Kuvastolla voidaan joko edistää tai rajoittaa vieraskielisten opiskelijoiden sekä tyttöjen ja poikien hakeutumista lukio- opintoihin.

2021: Toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalveluiden tulosityksikön (KONTU) viestintä käynnistää syksyllä 2021 hankkeen 1-vaiheen, jolla tuotetaan lukiokoulutuksen aineistopankkiin uutta sukupuolineutraaliutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kuvamateriaalia. Kehityshankkeen pilotti tehdään yhteistyössä Leppävaaran lukion kanssa. Viestinnän resursseja kohdennetaan hankkeen perusteella toisella tavalla.

2022: Pilottihankkeesta saatava kuvamateriaali on koko Espoon viestinnän käytössä. Lukioita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan omassa toiminnassaan ja viestinnässään sukupuolineutraaliutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kuvamateriaalia. Pilottihankkeesta saatua tietoa ja toimivia käytänteitä sovelletaan jatkossa muissa lukioissa tapahtuviin kuvausjärjestelyihin.

Hankkeen 2-vaiheessa lukiokoulutuksen kirjallista viestintää ja oppimateriaaleja tarkastellaan sukupuolineutraaliuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

2022–2023: Pidemmän tähtäimen tavoitteena on päivittää ensin lukiokoulutuksen, edelleen Kasvun ja opetuksen ja lopulta koko Espoon kaupungin kuvapankki sukupuolineutraaliutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäväksi.

Kaupunkiympäristön toimiala (KYT), kestävät kulkutavat

Vuosina 2019–2020 arvioitiin asemakaavoituksen sukupuolivaikutuksia, espoolaisia miehiä ja naisia kestävien kulkutapojen käyttäjinä. Tarkastelu tehtiin joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapojen käytön näkökulmasta. Vuonna 2019 selvitettiin mitä aineistoja espoolaisista palvelujen käyttäjistä on saatavissa sukupuolittain ja ikäryhmittäin jaoteltuna. Vuonna 2020 aineistosta laadittiin kooste ja toimintaa arvioitiin yhteenvedon perusteella.

2021 tavoitteena on selvittää koronan vaikutuksia espoolaisten kestävien kulkutapojen käyttöön. Tarkastelukohteena on joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuudet. Vuonna 2021 selvitetään aihealueesta saatavilla oleva aineisto. HSL:n tutkimuksen mukaan matkustusmäärät ovat laskeneet, mutta silti asiakastyytyväisyys on noussut. Joukkoliikenteen käytön kulkutapaosuus on laskenut koronan aikana.

2022 tarkastellaan selvityksen johtopäätökset ja suunnitellaan toimenpiteet, tavoitteena kestävät kulkutavat.

Osallistuva budjetointi

Espoo-tarinassa asukkaiden aktiivinen osallistuminen palveluiden kehittämiseen on kirjattu yhdeksi arvoksi ja toimintaperiaatteeksi. Tapahtumien yhteisöllinen Espoo -kehitysohjelma edistää yhteisöllisyyttä, paikallisten aktiviteettien lisääntymistä eri puolilla Espoota sekä lisää ja monipuolistaa osallistavaa asukas- ja kumppanuustoimintaa, Toimialat ja tulosityksiköt kehittävät oman toimintansa asiakasosallisuutta osana linjaorganisaationsa toimintaa. Tavoitteena on, että toimialat ottavat käyttöön osallistuvan budjetoinnin menetelmiä osoittamalla osan toimintaansa varatuista määrärahoista asukkaiden päätettäväksi.

TULOSLASKELMA

Yhdistetty tuloslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt. Toimintatuotoissa ja -menoissa mukana kaupungin sisäiset erät. Toimintakate ja siitä alaspäin ulkoisia, tilinpäätöksen mukaisia eriä.

Tuloslaskelma (1000 €)		TP 2020	ENN 9/2021*	TA 2022	2023	2024
Varsinainen toiminta						
Toimintatulot	+	802 405	883 827	832 115	711 533	718 741
Valmistus omaan käyttöön	+	12 158	13 726	13 312	12 890	12 890
Toimintamenot	-	-2 340 954	-2 512 293	-2 518 186	-1 561 175	-1 581 981
Toimintakate	=	-1 526 391	-1 614 740	-1 672 759	-836 752	-850 350
Verotulot	+	1 605 340	1 672 000	1 702 500	774 500	714 100
Valtionosuudet	+	119 202	57 480	62 997	202 139	214 850
Veroperustemuutosten kompensatio	+	85 885	80 169	93 386	30 258	31 361
Muutosrajoitin	+			0	69 002	69 002
Siirtymätasaus	+			0	13 000	8 000
Käyttökate	=	284 036	194 909	186 124	252 147	186 963
Rahoitustulot ja -menot		20 379	63 159	21 488	17 828	16 495
Korkotulot	+	15 430	15 845	15 813	15 934	15 798
Muut rahoitustulot	+	23 811	63 887	22 547	20 137	20 117
Korkomenot	-	-9 340	-10 500	-11 822	-13 193	-14 370
Muut rahoitusmenot	-	-9 522	-6 073	-5 050	-5 050	-5 050
Vuosikate	=	304 415	258 068	207 612	269 976	203 458
Suunnitelmapoistot	-	-174 976	-184 561	-192 460	-195 514	-199 105
Arvon alentumiset	-	-343	-156	0	0	0
Tilikauden tulos	=	129 096	73 351	15 152	74 462	4 353
Poistoeron lisäys (-)	-	-1 232	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Poistoeron vähennys (+)	+	0	5 015	5 015	5 015	5 015
Rahastojen/varausten lisäys	-	0	0	0	0	0
Rahastojen/varausten vähennys	+	15 019	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	=	142 883	78 366	20 167	79 477	9 368

* ENN = ennuste vuoden lopun tilanteesta

Tunnuslukuja	TP 2020	ENN 9/2021*	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot/-menot %	34,3	35,2	33,0	45,6	45,4
Vuosikate poistoista %	174,0	139,8	107,9	138,1	102,2
Vuosikate euroa/asukas 31.12.	1 039	867	687	879	652
Asukkaat 31.12.	292 913	297 600	302 400	307 200	311 900
kasvu	3 178	4 687	4 800	4 800	4 700
kasvu -%	1,1 %	1,6 %	1,6 %	1,6 %	1,5 %

RAHOITUSLASKELMA

Yhdistetty rahoituslaskelma sisältäen peruskaupungin, liikelaitokset ja taseyksiköt.

Rahoituslaskelma (1000 €)	TP 2020	ENN 9/2021*	TA 2022	2023	2024	
Varsinainen toiminta ja investoinnit						
Tulorahoitus						
Vuosikate	+	304 415	258 068	207 612	269 976	203 458
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	-68 980	-71 032	-80 098	-73 137	-73 117
Yhteensä	=	235 435	187 036	127 514	196 839	130 341
Investoinnit						
Investointimenot	-	-424 525	-346 794	-318 138	-308 993	-295 418
Rahoitusosuudet investointeihin	+	82 341	25 737	3 704	3 840	1 840
Pysyvien vastaavien luovutustulot	+	71 141	49 520	61 211	54 500	54 500
Rahastojen käyttö investointeihin	+	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Investoinnit netto	=	-256 043	-256 537	-238 223	-235 653	-224 078
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto		-20 608	-69 501	-110 709	-38 814	-93 737
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-	-27 000	-53 230	-39 162	-27 143	-1 750
Antolainasaamisten vähennys	+	4 902	5 660	7 222	9 957	16 224
Antolainojen nettomuutos	=	-22 098	-47 570	-31 940	-17 186	14 474
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	285 000	0	218 000	125 000	161 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-68 170	-75 000	-71 287	-81 124	-79 010
TA-lainojen nettomuutos	=	216 830	-75 000	146 403	43 876	82 490
Muut maksuvalmiuden muutokset		47 471	-721	-3 301	12 373	-2 820
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	221 595	-192 792	453	249	407
Tunnuslukuja						
Investointien tulorahoitus %		89,0	80,4	66,0	88,5	69,3
Lainakanta 31.12		1 110 469	1 035 469	1 181 872	1 225 748	1 308 238
Lainat euroa/asukas 31.12		3 791	3 479	3 908	3 990	4 194

Talousarvio 2022 (1000 €)

	Peruskaupunki	Tilapalvelut	LUP	Liikelaitokset yhteensä	Suurpelto	Tapiola	Urheilupuisto	Rahastot	Taseyksiköt yhteensä	Espoon kaupunki YHT.	Sisäiset erät	Espoon kaupunki ilman sis.eriä
Toimintatulot	424 619	303 343	50 142	353 485	8 700	44 818	65	428	54 011	832 115	-430 078	402 037
Valmistus omaan käyttöön	13 212	100	0	100	0	0	0	0	0	13 312		13 312
Toimintamenot	-2 274 298	-192 495	-48 573	-241 068	-236	-1 549	-265	-770	-2 820	-2 518 186	430 078	-2 088 108
Toimintakate	-1 836 467	110 948	1 569	112 517	8 464	43 269	-200	-342	51 191	-1 672 759	0	-1 672 759
Verotulot	1 702 500									1 702 500		1 702 500
Valtionosuudet	66 997									66 997		66 997
Veroperustemuutosten kompens.	89 386									89 386		89 386
Muutosrajoitin	0									0		0
Siirtymätasaus	0									0		0
Rahoitustulot ja -menot												
Korkotulot	15 567	0	0	0	0	0	0	800	800	16 367	-554	15 813
Muut rahoitustulot	30 778	0	0	0	0	0	0	20 187	20 187	50 965	-28 418	22 547
Peruspääoman korko	0	-28 418	0	-28 418	0	0	0	0	0	-28 418	28 418	0
Kunnalle maksetut korkomenot	0	-190	-14	-204	0	-350	0	0	-350	-554	554	0
Korkomenot	-11 822	0	0	0	0	0	0	0	0	-11 822	0	-11 822
Muut rahoitusmenot	-1 000	0	0	0	0	0	0	-4 050	-4 050	-5 050	0	-5 050
Vuosikate	55 939	82 340	1 555	83 895	8 464	42 919	-200	16 595	67 778	207 612	0	207 612
Poistot ja arvonalentumiset	-104 105	-54 320	-1 555	-55 875	-6 368	-26 112	0	0	-32 480	-192 460		-192 460
Satunnaiset menot ja tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Tilikauden tulos	-48 166	28 020	0	28 020	2 096	16 807	-200	16 595	35 298	15 152	0	15 152
Poistoeron lisäys (-)	-15 000	0	0	0	0	0	0	0	0	-15 000		-15 000
Poistoeron vähennys (+)	0	5 015	0	5 015	0	0	0	0	0	5 015		5 015
Rahastojen/varausten lisäys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Rahastojen/varausten vähennys	15 000	0	0	0	0	0	0	0	0	15 000		15 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-48 166	33 035	0	33 035	2 096	16 807	-200	16 595	35 298	20 167	0	20 167

Peruskaupungin, liikelaitosten, Suurpellon, Tapiolan ja rahastojen yhdistetty rahoituslaskelma

Talousarvio 2022 (1000 €)

	Peruskaupunki	Tilapalvelut	LUP	Liikelaitokset yhteensä	Suurpelto	Tapiola	Urheilupuisto	Rahastot	Taseyksiköt yhteensä	Espoon kaupunki YHT.	Sisäiset erät	Espoon kaupunki ilman sis.eriä
Vuosikate	55 939	82 340	1 555	83 895	8 464	42 919	-200	16 595	67 778	207 612	0	207 612
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Tulorahoituksen korjaukset	-32 000	0	-211	-211	-2 700	-25 000	0	0	-27 700	-59 911	-20 187	-80 098
Tulorahoitus	23 939	82 340	1 344	83 684	5 764	17 919	-200	16 595	40 078	147 701	-20 187	127 514
Investointimenot	-152 200	-142 388	-2 100	-144 488	-5 300	-16 150	0	0	-21 450	-318 138	0	-318 138
Rahoitusosuudet investointeihin	3 640	0	64	64	0	0	0	0	0	3 704	0	3 704
Pysyvien vastaavien luovutustulot	33 300	0	211	211	2 700	25 000	0	0	27 700	61 211	0	61 211
Rahastojen käyttö investointeihin	15 000	0	0	0	0	0	0	0	0	15 000	0	15 000
Nettoinvestoinnit	-100 260	-142 388	-1 825	-144 213	-2 600	8 850	0	0	6 250	-238 223	0	-238 223
Nettokassavirta	-76 321	-60 048	-481	-60 529	3 164	26 769	-200	16 595	46 328	-90 522	-20 187	-110 709
Antolainasaamisten lisäykset	-38 912	0	0	0	0	0	0	-250	-250	-39 162	0	-39 162
Antolainasaamisten vähennykset	6 872	0	0	0	0	0	0	350	350	7 222	0	7 222
Antolainauksen muutokset	-32 040	0	0	0	0	0	0	100	100	-31 940	0	-31 940
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	218 000	0	0	0	0	0	0	0	0	218 000	0	218 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-71 287	0	0	0	0	0	0	0	0	-71 287	0	-71 287
Lyhytaikaisten lainojen lis. kunn	0	68 044	581	68 625	172	-34 389	-310	0	-34 527	34 098	-34 408	-310
Lainakannan muutokset	146 713	68 044	581	68 625	172	-34 389	-310	0	-34 527	180 811	-34 408	146 403
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	-15000	-15000	-15000	15000	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-7 994	-100	-8 094	-3 337	7 620	510	0	4 793	-3 301		-3 301
Rahoituksen nettokassavirta	114 673	60 050	481	60 531	-3 165	-26 769	200	-14 900	-44 634	130 570	-19 408	111 162
Rahavarojen muutos	38 352	2	0	2	-1	0	0	1 695	1 694	40 048	-39 595	453

Peruskaupunki (ilman liikelaitoksia ja taseyksiköitä)

Vuosien 2022 - 2024 taloussuunnitelma

Tuloslaskelma (1000 €)	TP 2020	ENN 2021*	TA 2022	2023	2024
Varsinainen toiminta					
Toimintatulot	+ 435 544	497 302	424 619	359 858	363 727
Valmistus omaan käyttöön	11 746	13 648	13 212	12 790	12 790
Toimintamenot	- 2 115 857	-2 277 862	-2 274 298	-1 368 179	-1 385 960
Toimintakate	= -1 668 567	-1 766 912	-1 836 467	-995 531	-1 009 443
Verotulot	+ 1 605 340	1 672 000	1 702 500	774 500	714 100
Valtionosuudet	+ 119 202	57 480	62 997	202 139	214 850
Veroperustemuutosten kompensatio	+ 85 885	80 169	93 386	30 258	31 361
Muutosrajoitin	+		0	69 002	69 002
Siirtymätasaus	+		0	13 000	8 000
Käyttökate	= 141 860	42 737	22 416	93 368	27 870
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot muilta	+ 14 832	15 585	15 567	15 674	15 538
Korkotulot liikelaitoksilta	+ 0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	+ 2 416	2 665	2 360	0	0
Peruspääoman korko liikelaitoksilta	+ 28 418	28 418	28 418	28 418	28 418
Korkomenot muille	- 9 340	-10 500	-11 822	-13 193	-14 370
Muut rahoitusmenot	- 52	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vuosikate	= 178 134	76 905	55 939	123 268	56 456
Suunnitelmapoistot	- 90 238	-95 839	-104 105	-107 521	-109 742
Tilikauden tulos	= 87 896	-18 934	-48 166	15 747	-53 286
Poistoeron muutos	- 8 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen/varausten vähennys	+ 15 019	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	= 94 162	-18 934	-48 166	15 747	-53 286

* ENN = ennuste vuoden lopun tilanteesta

Rahoituslaskelma (1000 €)	TP 2020	ENN 2021*	TA 2022	2023	2024
Tulorahoitus					
Vuosikate	+ 178 134	76 905	55 939	123 268	56 456
Tulorahoituksen korjauserät	+/- -30 795	-31 200	-32 000	-27 000	-27 000
Yhteensä	= 147 339	45 705	23 939	96 268	29 456
Investoinnit					
Investointimenot	- 276 339	-215 623	-152 200	-161 871	-165 386
Rahoitusosuudet investointeihin	+ 81 887	25 523	3 640	3 840	1 840
Pysyvien vastaavien luovutustulot	+ 31 001	31 200	33 300	28 500	28 500
Rahastojen käyttö investointeihin	+ 15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto	-1 112	-98 195	-76 321	-18 263	-90 590
Rahoitustoiminta					
Antolainasaamisten lisäys	- 27 000	-53 000	-38 912	-26 893	-1 500
Antolainasaamisten vähennys	+ 4 252	5 319	6 872	9 607	15 874
Antolainojen muutokset	= -22 748	-47 681	-32 040	-17 286	14 374
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+ 285 000	0	218 000	125 000	161 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 68 170	-75 000	-71 287	-81 124	-79 010
Lainakannan muutokset	= 216 830	-75 000	146 713	43 876	82 490
Muut maksuvalmiuden muutokset	= 48 367	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/- 241 337	-220 876	38 352	8 327	6 274
Peruskaupungin tunnuslukuja					
Toimintatulot/-menot %	20,6	21,8	18,7	26,3	26,2
Vuosikate euroa/asukas 31.12.	608	258	185	401	181

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN JA PELASTUSTOIMEN UUDISTUS

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvän Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023

Espoo osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta

Uudistus hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Suomeen muodostetaan 21 hyvinvointialuetta, joille siirtyvät kuntien ja kuntayhtymien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät. Uudenmaan erillisratkaisun perusteella Uudellamaalla hyvinvointialueita on neljä. Helsingin kaupungille jää edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuu. Lisäksi Uudellamaalla erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaa HUS-yhtymä. Terveydenhuollon järjestämistä vastuu jakautuu laissa ja HUS-järjestämissopimuksessa erikseen määriteltävällä tavalla alueen hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän välillä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue muodostuu seuraavien kuntien sosiaali- ja terveystoimista: Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Siuntio, Inkoo, Hanko, Raasepori, Lohja, Vihti ja Karkkila. Lisäksi hyvinvointialueelle siirtyy Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tuottamat palvelut.

Sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien toiminta siirtyy hyvinvointialueille. Samoin opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden järjestämistä vastuulle. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavat hyvinvointialueet ja kunnat yhdessä. Ympäristöterveydenhuollon järjestäminen jää kunnille mutta tietyin ehdoin kunnat ja hyvinvointialue voivat sopia ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoidon jatkamisesta osana sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuusta, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, lähipalvelujen ja kielellisten oikeuksien turvaamisesta sekä ohjauksesta ja valvonnasta säädetään sote-järjestämislaissa.

Pelastustoimi on hyvinvointialueilla erillinen, sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa rinnakkainen toimiala. Pelastustoimen järjestävät hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki, jotka vastaavat myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan. Uudistuksen myötä valtion ohjaus pelastustoitimesta vahvistuu. Sisäministeriö ohjaa ja valvoo jatkossakin pelastustointia ja sen palvelujen saatavuutta. Vahvemman valtakunnallisen ohjauksen tavoitteena on tuottaa entistä yhdenmukaisempia ja siten yhdenvertaisempia pelastustoimen palveluita koko maassa. Tavoitteena on myös kehittää pelastustoimen toimintaa valtakunnallisena järjestelmänä. Pelastustoimen osalta järjestämistä vastuusta ja valvonnasta säädetään pelastustoimen järjestämislaissa. Pelastuslaitokset voivat edelleen tuottaa ensihoitopalveluita terveydenhuollolle.

Siirron valmistelu on käynnistetty elokuussa 2021

Toimeenpanon keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että muodostuvien hyvinvointialueiden kaikki keskeiset toiminnot ja palvelut toimivat asiakkaiden ja henkilöstön kannalta häiriöttä uudistuksen tullessa voimaan. 1.1.2023

Länsi-Uudenmaan väliaikainen valmistelutoimielin johtaa hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttää sitä koskevaa päätösvaltaa sekä vastaa tehtäviinsä liittyvästä puhevallan käyttämisestä aluevaltuuston toimikauden alkuun asti. Väliaikainen toimielin valmistelee asioita aluevaltuuston ratkaistavaksi ja se voi tehdä sopimuksia sekä palkata henkilöstöä määräaikaisesti, korkeintaan 31.12.2023 saakka. Länsi-Uudenmaan väliaikainen toimielin nimettiin 23.8.2021 Väliaikaisen toimielimen jäsenet ovat virkasuhteessa osapuoliin.

Aluevaalit pidetään 23.1.2022 ja aluevaltuusto aloittaa toimintansa mahdollisimman pian

Hyvinvointialueen ylin päättävä toimielin on suorilla vaaleilla valittava aluevaltuusto. Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän hyvinvointialuestrategian mukaisesti ja aluevaltuusto päättää myös hyvinvointialueen organisaatorakenteesta. Aluevaltuusto päättää lisäksi mm. talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, maksuista sekä tilinpäätöksestä ja vastuuvapaudesta.

Kunnan ja hyvinvointialueen rahoitus sekä valtion ohjaus

Hyvinvointialueiden toiminta rahoitetaan pääosin valtion rahoituksella ja osaksi palvelujen käyttäjiltä perittävillä asiakasmaksuilla. Hyvinvointialueiden rahoitus on yleiskatteista ja se jaetaan alueille asukkaiden laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä kuvaavien tekijöiden perusteella. Lisäksi osa rahoituksesta määräytyy asukasmäärän mukaisesti sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin perusteella. Pelastustoimen rahoitukseen vaikuttaa lisäksi riskikerroin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallinen rahoitus perustuu palvelutarvetta kuvaaviin terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelutarvekertoimiin. Näiden kertoimien laskennassa hyödynnetään tietoja muun muassa väestön ikä- ja sukupuolirakenteesta, sairastavuudesta ja sosioekonomisista tekijöistä sekä palvelujen käytöstä ja palvelujen käytön aiheuttamista kustannuksista. Kullekin hyvinvointialueelle muodostuu vuosittain hyvinvointialuekohtaiset terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelutarvekertoimet, jotka kuvaavat hyvinvointialueen asukkaiden palvelutarpeita muihin hyvinvointialueisiin verrattuna.

Kun rahoitusvastuu siirtyy kunnilta valtiolle, on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Kuntien valtionosuudesta vähennetään sote- ja pelastustoimen laskennallisten kustannusten osuus. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, veloitetaan kunnat alentamaan kunnallisveroa. Kunnallisveron vähennys on kevään 2021 arvion mukaan 12,39 prosenttiyksikköä kaikissa kunnissa, kun lait tulevat voimaan. Vähennys päätetään keväällä 2022 siirtyvien sote- ja pelastustoimen kustannusten uuden arvion päivityttyä. Myös kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan ja valtion osuutta vastaavasti kasvatetaan.

Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi strategiset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollolle ja pelastustoimelle. Hyvinvointialueiden tulee ottaa tavoitteet huomioon omassa toiminnassaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen valmistelussa.

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö käyvät vuosittain kunkin hyvinvointialueen kanssa neuvottelut, joissa seurataan, arvioidaan ja ohjataan strategisella tasolla hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä. Hyvinvointialue laatii vuosittain investointisuunnitelman, jonka hyväksymisestä päättävät sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö. Hyväksytty investointisuunnitelma on edellytyksenä hyvinvointialueen uusille investoinneille ja omaisuuden luovutuksille.

Henkilöstösiirrot

Kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy tehtäviensä mukana kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen. Lisäksi kuntien opetustoitimesta hyvinvointialueen palvelukseen siirtyvät opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit. Kuntien yhteisten tukipalvelujen työntekijä siirtyy hyvinvointialueen palvelukseen, jos henkilön nykytehtävistä vähintään puolet kohdistuu kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluihin.

Henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksen periaatteen mukaisesti ns. vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Uudistuksen edellyttämät järjestelyt valmistellaan vuosina 2021 ja 2022 yhteistoiminnassa hyvinvointialueiden, kuntien ja kuntien henkilöstön edustajien kanssa. Työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoiminnasta kunnassa annettua lakia laajennettaisiin koskemaan myös hyvinvointialuetta. Myös muun kunnallisen palvelussuhdelainsäädännön soveltamisalaa laajennetaan koskemaan hyvinvointialueen henkilöstöä, eikä henkilöstön asema tältä osin muutu.

Omaisuus- ja velkaerien siirrot

Sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät siirtyvät hyvinvointialueille varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen. Kuntien ja muiden kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä oleva irtain omaisuus, sopimukset ja siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka siirtyvät hyvinvointialueille ilman korvausta.

Hyvinvointialue vuokraa kunnilta niiden omistukseen jäävät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat kolmen vuoden siirtymäajaksi, jota hyvinvointialue voi pidentää lisävuodella. Sairaanhoitopiireiltä ja erityishuoltopiireiltä hyvinvointialueille siirtyville veloille myönnetään valtionta-kaus, jolla turvataan velkojien asema ja säilytetään lainat nollariskiluokassa. Siirrot toteutetaan kuntien ja kuntayhtymien laatimien selvitysten pohjalta.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen uudistuksen vaikutus Espoon talouteen

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmallissa menojen ja tulojen siirto on symmetrinen koko maan tasolla, mutta yksittäisten kuntien kohdalla on suuria eroja. Kuntien rahoituksen leikkaus määräytyy siten, että koko maan siirtyvien sote-palvelujen ja pelastustoimen nettokustannukset tulevat katetuksi kunnilta siirrettävillä tuloilla. Nettokustannuksia kattamaan siirretään kuntien valtionosuudesta sote- ja pelastustoimen osuus, 70 prosenttia veroperustemuutosten korvauksista ja kolmannes kuntien yhteisöveron jako-osuudesta. Lopuksi lasketaan, kuinka paljon kunnallisverosta tulee leikata, jotta hyvinvointialueelle siirtyvät nettomenot katetaan. Valtiovarainministeriön kevään 2021 siirtolaskelmassa arvio oli 12,39 prosenttiyksikköä, lopullinen leikkaus määräytyy kevään tai kesän 2022 aikana perustuen vuoden 2021 kuntatietotilastojen ja kuntien 2022 talousarvioiden nettomenoihin sekä valtiovarainministeriön verotuloarvioihin 2022.

Yksittäisen kunnan osalta em. tavalla siirrettävien tulojen ja menojen suhteet vaihtelevat merkittävästi. Valtio korvaa 60 prosenttia siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta valtionosuusjärjestelmään lisättävällä pysyvällä muutosrajoittimella. Muutoksen vaikutusta kuntien talouden tasapainoon rajataan maksimissaan 60 €/asukas vuoden 2027 loppuun mennessä valtionosuusjärjestelmään lisättävällä siirtymätasauksella.

Espoon alustavien laskelmien perusteella Espoosta siirtyisi hyvinvointialueen rahoitukseen 115 milj. euroa tuloja enemmän kuin siirtyviä menoja. Tästä valtio korvaa pysyvällä muutosrajoittimella 60 prosenttia 69 milj. euroa. Muutosrajoitin tulee staattiseksi osaksi uutta valtionosuusjärjestelmää, muutosrajoittimeen ei tehdä indeksi- tai muitakaan korotuksia, joka heikentää tulorahoituksen kasvua. Espoolta leikattavaa kunnallis- ja yhteisöveron tuottoa korvataan valtionosuusrahoituksella ja Espoon tulorahoituksesta tulee uudistuksen jälkeen noin 30 prosenttia valtionosuuksista. Valtionosuudet kasvavat vain lisääntyvien tehtävien ja indeksikorotusten myötä, joten kaiken kaikkiaan tulorahoituksen vuosittainen euromääräinen kasvu hidastuu verrattuna aiempaan, asukkaiden työllisyyden ja tulotason kasvun mukaan kasvavaan verorahoitukseen.

Espoo konsernin 5 miljardin euron tasolle nouseva lainakanta jää kaupungin vastuulle pl. HUS ja muiden sote- kuntayhtymien lainat, mutta verorahoitusta leikataan voimakkaasti. Espoo konsernin

talouden tunnusluvut heikkenevät, mikä todennäköisesti kasvattaa vieraan pääoman korkokustannuksia.

HUS- ja muiden sote -kuntayhtymien omistukset sekä soten ja pelastustoimen irtain omaisuus siirretään hyvinvointialueille vastikkeetta, Espoon osalta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyy vastikkeetta arviolta 78 milj. euron omaisuuserät sekä siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka, nämä kirjataan kaupungin taseessa peruspääomaa vasten.

Espoon kaupungin asukasmäärän kasvun arvioidaan jatkuvan noin 4 700 asukkaan vuosivauhdilla sote- ja pelastustoimen uudistuksen jälkeenkin. Kasvavan kaupungin tulee jatkossakin investoida uusiin palvelutiloihin, kuten kouluihin ja päiväkoteihin sekä toimivaan joukkoliikenteeseen ja kaupunkitekniikkaan. Uusi rahoitusmalli heikentää tulo-rahoituksen vuosittaista euromääräistä kasvua ja siten heikentää Espoon investointien tulo-rahoituskykyä.

Sopeutuminen uuteen rahoitusmalliin vaatii Espoo -konsernin Investointitason tarkastelua, palvelujen tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden kehittämistä sekä hallinto ja tukipalvelujen skaalaimista uutta organisaatiota vastaavaksi siten, että verorahoitusta jää enemmän investointien rahoittamiseen. Lisäksi valtion tulee varmistaa kasvukaupunkien investointikyky ja osallistua nykyistä enemmän mm. MAL-investointien rahoittamiseen.

Espoolaisten palvelujen jatkuvuus turvataan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

Kuntalaisten palveluissa ei ole välitöntä muutosta 1.1.2023. Palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnalta hyvinvointialueelle tehdään liikkeenluovutuksen säätelyn mukaisesti, jolloin olemassa oleva henkilöstö ja ostopalvelutuottajat säilyvät muutoksessa ennallaan. Hyvinvointialue on velvollinen vuokraamaan sote-käytössä olevat kuntien toimitilat kolmen vuoden ajan. Siten myöskään toimipisteisiin ei ole tulossa välittömiä muutoksia.

Hyvinvointialueen toiminnan rahoitus vastaa toiminnan käynnistyessä kunkin alueen kuntien sote- ja pelastustoimeen aiemmin kohdentamia määrärahoja. Pysyvä rahoitusmalli perustuu hyvinvointialueen tarveperusteeseen. Tarveperusteinen rahoitus lasketaan asukasmäärän, terveydenhuollon palvelutarpeen, vanhustenhuollon palvelutarpeen, sosiaalihuollon palvelutarpeen, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, asukastiheyden ja saaristolaisuuden perusteella. Lisäksi rahoitusta saa hyvinvoinnin edistämisen perusteella. Rahoituksen siirtymäkauden 2023–2029 aikana rahoitusperuste muuttuu portaittain tarveperusteiseksi. Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lähtötason rahoitus on 214 euroa / asukas eli 101 miljoonaa euroa tarvevakioitua rahoitusta suurempi, mikä tarkoittaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle rahoitusleikkausta. Rahoitusleikkaus on kuitenkin rajattu olemaan enintään 100 euroa / asukas eli noin 47 miljoonaa euroa. Ensimmäinen rahoituksen leikkaus kohdistuu vuoteen 2024, jolloin rahoitusta leikataan 10 euroa / asukas eli noin 4,7 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin on laatinut toiminnan käynnistämisen riskiarvioinnin. Keskeisimmät riskit liittyvät hyvinvointialueen käynnistämisen hallinnollisiin kysymyksiin, erityisesti tarpeeseen ottaa käyttöön hallinnon tietojärjestelmiä erittäin kireällä aikataululla.

ESPOO-KONSERNIN TALOUS

Espoon kaupunkikonserni

Espoon kaupunki

Yhteisömuoto	Kpl	62 Konserniyhteisöä
Tytäryhteisö, yhtiö	29	
Tytäryhteisö, säätiö	3	
Osakkuusyhteisö	21	
Kuntayhtymä	9	

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Yhteisö	Omistus %
Länsimetro Oy	84 %
Suurpellon jätehuolto Oy	29 %
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY)	23 %
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	22 %

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne / pysäköinti

Yhteisö	Omistus %
Kiinteistö Oy Finnoon pysäköinti I	100 %
Kiinteistö Oy Jousenpuiston Pysäköinti	100 %
Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti II	100 %
Kaupinkallion Paikoitustalo Oy	96 %
Kiinteistö Oy Espoon Keskusten Pysäköintitalo	95 %
Leppävaaran Pysäköinti Oy	80 %
Kiinteistö Oy Espoon terminaali	50 %
Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti I	41 %
Valurinkujan Paikoitus Oy	29 %
Kiinteistö Oy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	28 %
Papinniityn Paikoitus Oy	27 %
Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	22 %

Sivistys ja hyvinvointi

Yhteisö	Omistus %
Espoo Catering Oy	100 %
EMMA-taidemuseosäätiö sr	100 %
Helinä Rautavaaran etnografisen museon säätiö sr	100 %
Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia	87 %
Laurea-ammattikorkeakoulu Oy	32 %
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	27 %
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	18 %
Eteva kuntayhtymä	14 %
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	12 %
Kärkulla samkommun	8 %
Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola	3 %
Espoon kaupunginteatterisäätiö sr	

Asunto ja kiinteistö

Yhteisö	Omistus %
Espoon Asunnot Oy	100 %
Espoon Elä ja Asu Oy	100 %
Kiinteistö Oy Espoon Keskuskeittiö	100 %
Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat	100 %
Kiinteistö Oy Espoon sairaala	100 %
Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt	100 %
Kiinteistö Oy Matinkylän lukio	100 %
Kiinteistö Oy Matinkylän uimahalli	100 %
Kiinteistö Oy Opinmäen Kampus	100 %
Kiinteistö Oy Soukan Puotitalo	100 %
Kiinteistö Oy Tapiolan Kulttuuriauukio	100 %
Kiinteistö Oy Tapiolan Stadion	100 %
Tapiolan Urheilutalo Oy	100 %
Weegee Oy	100 %
Espoon Toimistotalo Oy	76 %
Otahalli Oy	50 %
Kiinteistö Oy Espoon Asematori	46 %
Tapiolan Harjoitusareena Oy	45 %
Kiinteistö Oy Sokinsuonkuja 4	41 %
Kiinteistö Oy Soukan Liiketalo	38 %
Kiinteistö Oy Merenpauhu	28 %
Kiinteistö Oy Soukan Pienteollisuustalo	24 %
Tapiolan Teollisuustalo Oy	22 %
As. Oy Rajalax	21 %
Nuuksiokeskus Oy	21 %
Kiinteistö Oy Merenselkä	20 %

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Yhteisö	Omistus %
Enter Espoo Oy	100 %
Kiinteistö Oy Olarinluoma 15	100 %
Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot	100 %
Suurpellon Markkinointi Oy	100 %

- Tytäryhteisö
- Kuntayhtymä
- Osakkuusyhtiö

Konserniin yhdistellään emoyhteisö Espoon kaupunki ja tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt. Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaan. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy muodostaa alakonsernin, johon kuuluu viisi tytäryhteisöä ja 13 osakkuusyhteisöä. Myös muilla konserniyhteisöillä on omistuksia muista yhtiöistä.

Yleistä konsernista

Kunnan toiminta on kuntalaissa määritelty siten, että kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin lisäksi kunnan osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä kunnan muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kuntalain taloussäännösten tarkoituksena on edistää mm. toiminnan suunnitelmallisuutta sekä korostaa konserninäkökulmaa. Lain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Espoo-konsernin emoyhteisö Espoon kaupunki muodostuu konsernihallinnosta ja kolmesta toimialasta: hyvinvoinnin ja terveyden toimialasta, kasvun ja oppimisen toimialasta sekä kaupunkiympäristön toimialasta, Tilapalvelut- ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos liikelaitoksista sekä Tapiolan ja Suurpellon taseyksiköistä ja rahastoista.

Konsernilla tarkoitetaan Espoon kaupunkia emoyhteisönä ja sen tytäryhteisöjä, joissa Espoon kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa kirjanpito-laissa tarkoitettu määräysvalta. Kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistellään konserniin omistusosuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös konserniyritysten omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyrityksen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Valtuusto määrittelee merkittävimmille konserniyhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet Espoo-tarinan pohjalta taloussuunnitteluprosessin yhteydessä. Konserniyhteisöille asetetut tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallituksen konsernijaostolle sekä osavuosi-katsausten yhteydessä myös valtuustolle. Vuonna 2022 tulos- ja/tai toiminnallisia tavoitteita on asetettu Espoon Asunnot Oy:lle, Omniaalle, HSL:lle, HSY:lle, HUS:lle Länsimetro Oy:lle, Espoo Catering Oy:lle, Espoo Marketing Oy:lle, EMMA-Espoon modernin taiteen museolle, Espoon Kaupunginteatterille sekä kiinteistöjä omistaville yhtiöille.

Riskienhallinta Espoo-konsernissa

Sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on hyvän johtamis- ja hallintotavan edellytys Espoo-konsernissa. Kaupunkikonsernin riskienhallintaa kehitetään yhä koordinoitummaksi toiminnaksi.

Espoo-konsernin riskienhallintaa tehdään käytännön tasolla mm. osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Kaupungin tytäryhteisöt ovat veloitettuja ottamaan omassa riskienhallinnassaan huomioon kaupunginhallituksen päättämän riskienhallintapolitiikan. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Riskienhallinnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu pääsääntöisesti Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmän kautta. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa

käsitellään yhtiön sisäisesti esim. johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiö sisäisen valvonnan toimivuudesta.

Konsernirakenteen muutokset taloussuunnitelmakaudella 2022-2024

Hyvinvointialueuudistus aiheuttaa merkittäviä muutoksia taloussuunnitelmakaudella 2022–2024. Uudistuksella tulee myös olemaan vaikutusta kaupungin konsernirakenteeseen tulevina vuosina.

Esimerkiksi tiettyjen sosiaali- ja terveystalouksien tuottavien kuntayhtymien palvelut jakautuvat jatkossa hyvinvointialueiden järjestettäväksi lain mukaan ja kuntayhtymät puretaan. Myös etenkin sidosyksikköinä toimivien konserniyhtiöiden omistus pohjiin on odotettavissa muutoksia.

Konsernin taloudellinen asema vuonna 2020

Espoo-konsernin tulot vuonna 2020 olivat 3,0 mrd. euroa ja menot 2,6 mrd. euroa. Toimintatuotot olivat 1 179 milj. euroa ja toimintakulut 2 601 milj. euroa. Toimintakate oli -1 421 milj. euroa. Toimintatuotot kattoivat 45 prosenttia toimintakuluista.

Vuosikate oli 435 milj. euroa eli 165 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikate asukasta kohden oli 1 484 euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen kate oli -17 milj. euroa alijäämäinen. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 331 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui 104 milj. euroa, joka oli 157 milj. euroa edellisvuotta parempi. Merkittävimpiä syitä ylijäämäiseen tulokseen ja suureen kasvuun edellisestä vuodesta olivat kaupungin saamat koronatuotet sekä koronatukena tehty yhteisöveron jako-osuuden kuntaryhmän korotus.

Kaupunkikonsernin bruttoinvestoinnit olivat 785 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 85 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 700 milj. euroa eli 97 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulo-rahoituksella 62,1 prosenttia. Konserniyhtiöistä eniten investointeja toteuttivat Länsimetro Oy (166 milj. euroa valtionavustusosuus vähennettynä), Espoon Asunnot Oy (84 milj. euroa) ja Koy Espoon Koulu- ja päiväkotitalat (22 milj. euroa). Kuntayhtymistä bruttoinvestointeja puolestaan eniten toteuttivat HSY (Espoon osuus 65 milj. euroa) ja HUS (Espoon osuus 44 milj. euroa).

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli 269 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 249 milj. euroa. Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 7 697 milj. euroa eli kasvoi vuodessa 675 milj. euroa.

Taseen vastaavaa puolen merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 700 milj. euroa eli ne kasvoivat 338 milj. euroa vuodessa. Suurin keskeneräisin hanke vuonna 2020 oli Länsimetron II-vaihe.

Konsernin omavaraisuusaste oli 36,2 prosenttia ja se pieneni 1,9 prosenttiyksikköä vuodessa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70,0 prosentin omavaraisuutta.

Oma pääoma oli vuoden lopussa 2 704 milj. euroa eli 104 milj. euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Tilikauden 2020 ylijäämä oli 123 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 4 286 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 14 632 euroa.

Konsernin 10 vuoden tuloseennuste

Kaupungin talousarvion yhteyteen on koottu ennuste Espoo-konsernin taloudellisesta kehityksestä seuraavan 10 vuoden aikana. Ennuste perustuu kaupungin ja konserniyhtiöiden talousarviotietoihin sekä kaupungin ja yhtiöiden pidemmän aikavälin kehitysarvioihin, joissa on mm. ennakointi merkittävien investointien valmistumisen vaikutuksia talouteen.

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat mm. verotuksellisista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden lopulliseen tulokseen vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja mm. poisto-oikaisuista, jossa tyttärien poistoajat oikaistaan kaupungin poistoaikojen mukaiseksi sekä tiettyjen konserniyhtiöiden sekä kuntayhtymien alijäämäisistä budjeteista.

TULOSSELKELMA

Milj. euroa	TP 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Toimintatuotot	1 179	1 291	1 255	783	803	824	833	842	850	858	869	878
Toimintakulut	-2 601	-2 805	-2 795	-1 506	-1 537	-1 574	-1 601	-1 631	-1 659	-1 688	-1 719	-1 749
Toimintakate	-1 421	-1 514	-1 540	-723	-733	-750	-768	-789	-809	-829	-851	-810
Verotulot	1 605	1 672	1 703	775	714	729	744	760	776	792	809	826
Valtionosuudet	267	191	210	369	379	380	381	386	390	395	398	402
Rahoitustuotot ja -kulut	-17	-11	-38	-44	-47	-46	-43	-42	-42	-41	-40	-40
Vuosikate	435	338	334	377	314	313	314	315	315	316	316	317
Poistot ja arvonalentumiset	-331	-330	-351	-366	-374	-376	-382	-386	-388	-391	-364	-366
Tilikauden tulos	104	8	-17	11	-60	-63	-68	-72	-72	-75	-48	-49

TULOSSELKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,3 %	46,0 %	44,9 %	52,0 %	52,3 %	52,3 %	52,0 %	51,6 %	51,2 %	50,9 %	50,5 %	50,2 %
Vuosikate/Poistot, %	131,5 %	102,4 %	95,1 %	103,1 %	83,9 %	83,3 %	82,1 %	81,4 %	81,3 %	80,8 %	86,8 %	86,6 %
Vuosikate, euroa/asukas	1484	1136	1104	1226	1005	987	975	967	955	946	933	922

Ennustekauden merkittävimmät muutokset ajoittuvat vuoteen 2023, kun sote- ja pelastustoimen uudistus astuu voimaan. Tällöin uudelle hyvinvointialueelle siirtyy kuntayhtymistä HUS, Eteva, Kärkulla Samkommun sekä Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Lisäksi kaupungin sote-palvelut ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyvät hyvinvointialueelle. Konsernin rahoitusrakenteessa tapahtuu myös merkittävä muutos, kun verotuloja leikataan ja valtionosuusrahoitusta lisätään. Vuoden 2023 tammikuulle ja oikaisuihin tilittyy vielä veroja korkeammalla prosentilla, joka nostaa vuoden 2023 verotulokertymää. Vastaava oikaisu tehdään seuraavana vuonna, joka pienentää verotuloja vuonna 2024.

Sote-uudistuksen myötä konsernin toimintatuotot laskevat vuonna 2023 noin 500 milj. eurolla. Ennustekauden aikana kaupungin tuottoja lisää eniten Länsimetron infrakorvausten kasvu, jonka vaikutus nostaa tuottoja vuodesta 2023 alkaen. Espoo-konsernin tytäryhtiöiden toimintatuotot ja niiden kasvu vuosina 2023–2031 muodostuu suurimmaksi osaksi Espoon Asunnot Oy:n osuudesta. Uudiskohteita valmistuu vuosittain ja tämä vaikuttaa vuokratulojen kasvuun. Espoon oppilas- ja lapsimäärien kasvu kasvattaa myös Espoo Catering Oy:n ateriapalvelujen tuotantoa ja liikevaihtoa. HSL:n osalta kuntaosuudet sekä lipputulot kasvavat matkustajamäärien lisääntymisen seurauksena.

Espoo-konsernin toimintakulut laskevat hieman vuodelle 2022, johtuen koronapandemian aiheuttamista lisääntyneistä kuluista vuonna 2021. Sote-uudistuksen myötä toimintamenot laskevat vuonna 2023 noin 1,3 miljardilla eurolla HUS:n ja kaupungin sote- ja

pelastustoimenpalveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle. Menot kasvavat vuosina 2023-2031 lisääntyvän palvelutarpeen seurauksena.

Konsernin vuosikatteen ennustetaan olevan 334 milj. euroa, vuonna 2022 ja sote-uudistuksen jälkeen vuonna 2023 noin 377 milj. euroa. Vuodesta 2023 lähtien vuosikatteen ennustetaan pysyvän reilussa 300 milj. eurossa. Poistojen ennustetaan kasvavan vuoteen 2029 asti. Ennustekauden alkupuolella poistojen kasvu on voimakasta, mitä selittää kaupungin ja isojen kuntayhtymien voimakas etupainotteinen investointiohjelma, länsimetron toisen vaiheen valmistuminen ja liikennöinnin aloitus sekä Espoon Asuntojen investoinnit asuntotuotannon kasvattamiseksi.

Espoo-konsernin tuloksen ennustetaan olevan vuonna 2022 noin -17 milj. euroa tappiollinen. Vuonna 2023 sote-uudistuksen jälkeen tulos on vielä 11 milj. voitollinen, mutta vuodesta 2024 lähtien selvästi tappiollinen verotulojen laskun ja poistojen kasvun myötä. Tulos pysyy selvästi alijäämäisenä poistojen ollessa selvästi vuosikatetta suuremmat.

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta on vuonna 2022 noin -328 milj. euroa. Investointeja rahoitetaan ottamalla noin 460 milj. euroa lainaa. Lyhennysten jälkeen lainakanta kasvaa noin 277 milj. eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirran alijäämä pienenee investointitason laskiessa ja vuosina 2029-2031 se on lähes nolla. Toiminnan ja investointien rahavirran alijäämä on kuitenkin noin 0,9 mrd. euroa koko ennustekauden aikana eli vuosina 2022-2031.

Investoinnit

Taloussuunnitelman investointiosassa ja liikelaitosten ja taseyksiköiden talousarvioissa esitetään ne investointisuunnitelmat, joista valtuusto päättää taloussuunnitelman yhteydessä. Alla olevassa tekstissä on käsitelty koko Espoo-konsernin investointiohjelmaa ja investointien rahoitusta, koska hyvin merkittävä osa toimitila- ja infrarakentamisesta toteutetaan tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien taseisiin, vaikka niiden rahoitus pitkällä aikavälillä hoidetaan kaupungin verorahoituksella.

Konsernin investointiohjelma jatkuu edellisvuoden tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2022 noin 668 milj. eurolla ja kauden 2022-2031 aikana yhteensä noin 4,2 mrd. eurolla, keskimäärin 420 milj. euroa vuodessa. Konsernin nettoinvestoinnit vuonna 2022 ovat 663 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen ja olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Keskeisenä tavoitteena on Koulut kuntoon -ohjelma, jolla varmistetaan kouluille ja päiväkodeille terveelliset ja toimivat tilat. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat Länsimetron rakentaminen Kivenlahteen asti, metron asemaseutujen kehittäminen, Raide-Jokerin ja kaupunkiradan toteuttaminen sekä uusien päivähoitotilojen rakentaminen ja nykyisten tilojen peruskorjaaminen. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain uusia vuokra-asuntoja valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä investoi vesijohto- ja viemäriverkostoon Espoon alueella yhteistyössä kaupungin kanssa valmistellun investointiohjelman mukaisesti. Kunnallistekniikan rakentamisessa korostuu Länsimetron rakentamiseen liittyvä kaupunkirakenteen kehittäminen metrokäytävän varrella. Rakentamisen painopiste on siirtynyt metron II-vaiheen vaikutusalueelle. Panostus joukkoliikenteen ratahankkeisiin jatkuu kaupunkiradan rakentamisen alkaessa.

Toimitilainvestointeja toteutetaan palveluverkon kehittämisen tavoitteiden mukaisesti siten, että kasvavan väestön palvelutarpeeseen voidaan vastata. TaKE -ohjelman tavoitteiden mukaisesti palvelutuotannon tilankäyttöä tehostetaan, toimitilainvestointien laajuutta mm. m2/oppilas tai m2/henkilö vähennetään ja tilojen rakennuskustannuksia alennetaan mm. jatkamalla tyyppikoulujen ja -päiväkotien toteutusta sekä standardoitua rakentamista hyödyntäen.

Toimitilarakentamisessa tärkeitä kohteita ovat teknisen peruskorjauksen tarpeessa olevat sekä sisäilmaongelmista kärsivät palvelutilat. Kaupunki varautuu laajalla investointiohjelmalla korjaamaan palvelutiloissa, erityisesti kouluissa ja päiväkodeissa havaitut ennakoimattomat sisäilmaongelmat.

Suurimpia konsernin investointiohjelman sisältyviä rakennushankkeita ovat:

- **Länsimetron** LM1-käyttövaiheen investoinnit jatkuvat vuonna 2022. Merkittävimpiä investointihankkeita ovat asetinlaitteen ja palorullaovien käytettävyyden ja huollettavuuden parantaminen sekä metron kapasiteetin kehityshankkeen suunnittelu.

Matinkylä-Kivenlahti -vaiheen hankesuunnitelman mukaiset työt jatkuvat liikenteen aloittamisen jälkeen mm. liityntäpysäköintihankkeiden osalta. Näiden toteutus metrolinjan rakennusvaiheessa ei ole ollut mahdollista, johtuen keskeneräisestä kaavoituksesta sekä ympäröivien hankkeiden vaiheista. Lisäksi Kivenlahteen tullaan toteuttamaan hankesuunnitelmasta poikkeava sisäänkäyntirakennus myöhemmässä vaiheessa alueen muun rakentamisen yhteydessä.

- **Espoon Asunnot Oy:n** Investointeja nostaa asuntotuotannon kasvattaminen 2020-2022 vuosina edeltävien vuosien tasosta, jotta saavutetaan asetettua asuntotuotantotavoitetta. Uudiskohteiden rakennusaika on keskimäärin 20 kuukautta, jolloin asuntotuotannon kasvattaminen heijastuu useampaan tilikauteen. Vuoden 2022 jälkeen asuntotuotanto alenee 2023 vuonna alle 400 asuntoon, mutta nousee tämä jälkeen parina seuraavana vuotena yli 400 asuntoon, joka näkyy 2025-2026 investointien kasvuna. Kiinteistökannan ikääntyessä peruskorjausten määrää vuosittain pyritään kasvattamaan nykyisestä tasosta.

- **HSY:** Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen suunnitelmakaudella tulee pudottamaan vesihuollon investointien tason lähemmäksi pitkän aikavälin normaalia. Toisaalta viime vuosina jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin ovat olleet suuret ja tämä on nostanut myös HSY:n vesihuollon investointeja näiltä osin (kaupunkilähtöiset investoinnit). Jäsenkuntien investoinnit näyttävät säilyvän korkealla tasolla myös suunnitelmakaudella. Erityisesti jos jäsenkuntien suuret raidehankkeet lähtevät liikkeelle ennakoidulla tavalla, pitävät nämä liitännäishankkeineen vesihuollon investoinnit 10 vuoden investointiohjelmalla korkeammalla tasolla. Korkeana säilyvä vesihuollon investointibudjetin taso asettaa paineita vesimaksuille ja suurilla haasteita HSY:n rahoitukselle.

Jätehuollon investointitaso laskee vuosille 2022-2024 vuoteen 2021 verrattuna, ollen viimeisintä 10 vuoden investointiohjelmalla selvästi matalampi. Alustavaan talous- ja toimintasuunnitelmaan verrattuna suunnitelmavuodelta 2024 on poistettu pyrolyysin täyden mittakaavan laitoksen hankinnan lisäksi tuulivoimalan investointivaraus.

- **Elinkaarimallilla peruskorjattavat koulut.** Elinkaarikoulujen neljännessä erässä toteutetaan Kirstin, Viharlaakson, Tuomarilan ja Laajalahden koulujen peruskorjaus- ja laajennusurakat vuosina 2019-2023. Kirstin koulu on jo valmistunut. Laajalahden, Tuomarilan ja Viharlaakson koulujen hankkeet valmistuvat vuosina 2021-2023.

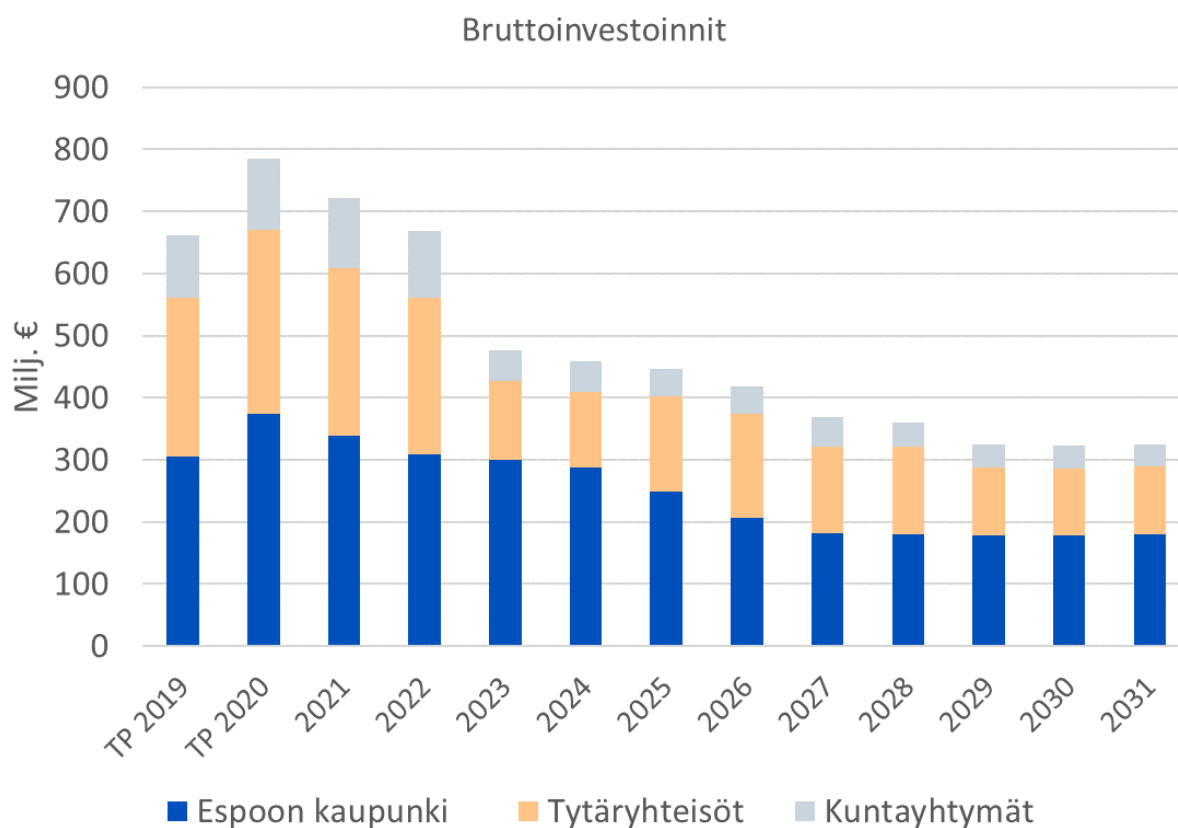
- **Vuokra-, leasing- ja projektiyhtiömalleilla** hankittavat palvelutilat. Kaupunki hankkii useita toimitiloja pitkäaikaisilla vuokra- tai palvelusopimuksilla. Hankittavia kohteita ovat mm. pysyvä- tai siirtokelpoiset koulu- ja päiväkotitilat, useampi paloasema sekä Espoonlahden aluekirjasto. Projektiyhtiömallilla toteutetaan 5 uuden koulun ja 3 päiväkodin rakentaminen. Ensimmäiset kohteet valmistuvat vuonna 2022.

• **Liikenneväyliä ja katuja** rakennetaan laaditun investointiohjelman mukaisesti. Suunnitelma-kaudelle ajoitettuja rakennushankkeita ovat mm. Turuntie ja Espoonväylä. Metron II-vaiheen asemaseutujen ympärille rakennetaan metron liityntäliikenteen ja kaupunkirakenteen kehittymisen edellyttämää kunnallistekniikkaa. Painopiste on siirtynyt metron toisen vaiheen asemaseutujen rakentamiseen. Kasvavalla Kurttilan alueella kehitetään alueen infraa.

• **Raide-Jokeri** tuo uuden raideyhteyden Espooseen ja kytkee toisiinsa Länsimetron sekä ranta- ja kehäradat mahdollistaen sujuvan raideyhteyden muun muassa lentoasemalle. Tarkennetun hankesuunnitelman mukainen kustannusarvio on yhteensä 386 milj. euroa, josta Espoon kaupungin osuus on 118 milj. euroa (MAKU 11/2018). Valtionapu tuo hankkeelle 27 milj. euroa tuloja.

• **Kaupunkirata** on Espoon, Kauniaisten ja Väyläviraston yhteinen hanke, jossa rakennetaan uusi raidepari Leppävaarasta Kauklahteen. Ratahankkeen yhteydessä toteutetaan Espoon kaupungin omia erillishankkeita, kuten Rantaradanbaana kevyelle liikenteelle sekä uusia yli- ja alikulkuja radan yhteyteen. Kaupunkiradan rakennussuunnittelu on käynnistynyt keväällä 2021 jatkuen vuoteen 2023. Rakentaminen aloitetaan vuonna 2022 ja rata valmistuu 2028. Kokonaiskustannus on 275 milj. euroa (vuoden 2019 kustannustaso, MAKU 130), joka jakautuu 50 prosenttia valtiolle, 40 prosenttia Espoolle ja 10 prosenttia Kauniaisille. Hankkeen rakentamiselle tullaan hakemaan EU tukea.

• **Matinkylän uimahallin** rakentaminen on aloitettu syksyllä 2019. Uimahalli rakennetaan Matinkylän keskustaan Ison Omenan kauppakeskuksen läheisyyteen ja sen arvioitu valmistumisaika on vuodenvaihteessa 2021-2022.

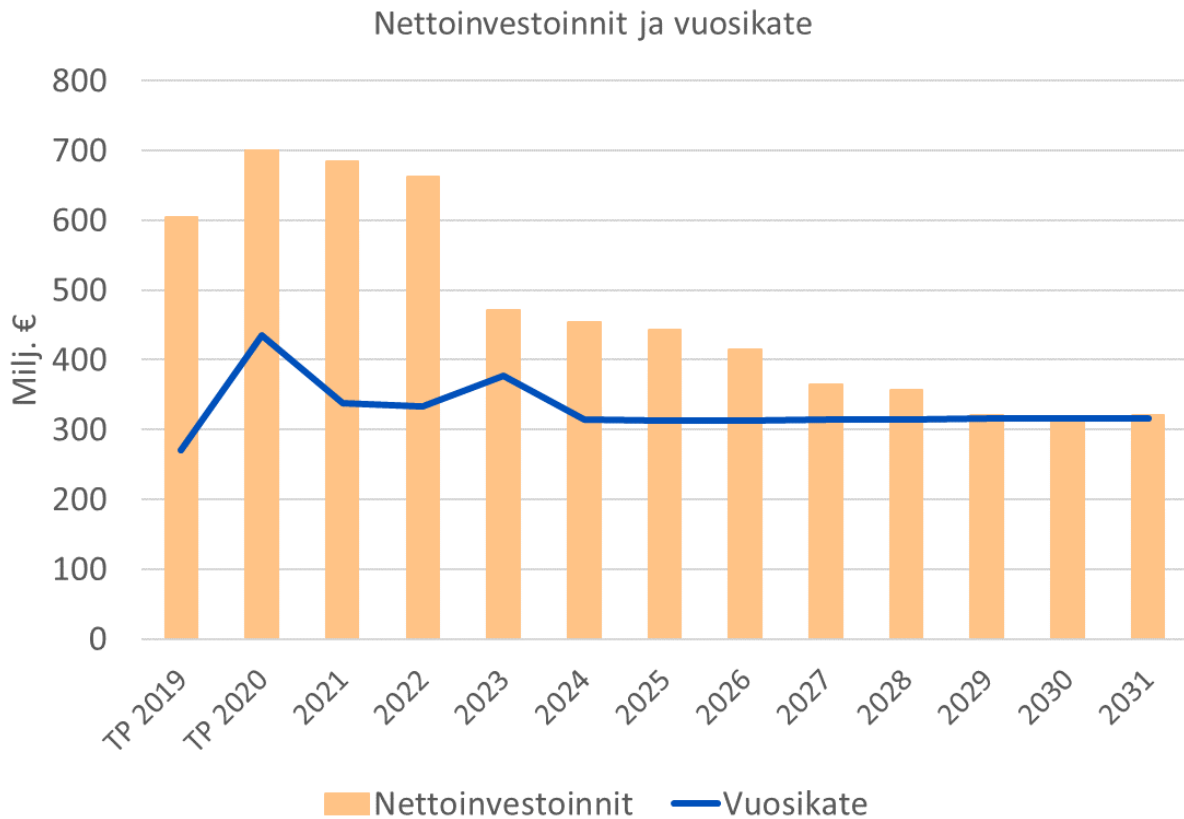
Espoo-konsernin investointiohjelma on voimakkaasti etupainotteinen. Konsernin kokonaisinvestoinnit ovat 668 milj. euroa vuonna 2022 ja 477 milj. euroa vuonna 2023. Vuosina 2023-2031 kokonaisinvestoinnit ovat 470 milj. euron ja 320 milj. euron välillä. Kaupungin investointiohjelma

on samansuuntainen. Vuosina 2022-2024 kaupungin vuosittaiset investoinnit ovat noin 300 milj. euroa ja vuosina 2027-2031 alle 200 miljoonaa vuodessa. Espoon tytäryhtiöissä investointitarve laskee huomattavasti vuodesta 2023 alkaen kun länsimetron toinen vaihe valmistuu. Kuntayhtymien investointiohjelma on myös etupainotteinen. Espoon osuus kuntayhtymien investoinneista on vuonna 2022 noin 107 milj. euroa. Sote uudistuksen jälkeen vuodesta 2023 lähtien kuntayhtymien investoinnit laskevat alle 50 milj. euron tasolle HUS:n poistumisen myötä.

Investointien rahoitus

Konsernitarkastelun lisäksi suunnitelmakauden investointien rahoitusta on tarkasteltu kaupungin sekä niiden tytäryhtiöiden osalta, joiden investoinnit rahoitetaan pääosin lainarahoituksella ja ovat verorahoituksella katettavia. Tytäryhtiöistä Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla, mutta pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan eli asuntojen vuokratuloilla. Kuntayhtymien (mm. HUS, HSY, HSL) investoinnit rahoitetaan yhtymien tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla yhtymien rahoitusstrategian mukaisesti. Konsernin euro-määräisesti isoimmat vastuut liittyvät suuriin investointihankkeisiin.

Kaupungin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman keskeisiä tavoitteita on investointien määrän vähentäminen ja rajaaminen taloudellisesti kestäväälle tasolle. Ohjelman yhteydessä kaupungin nettoinvestoinneille määritelty investointikatto on keskimäärin 250 milj. euroa vuodessa seuraavan 10v aikana. Investointikatto ei mahdollista uusia palvelutilojen yhtiöhankkeita, vuokrahankkeita tms. Jos jokin hanke päätetään tehdä yhtiöhankkeena tai muuna taseen ulkopuolisena hankkeena, vähentää se vastaavasti kaupungin investointien enimmäismäärää. Uudet pysäköintiyhtiöt on rajattu kattotarkastelun ulkopuolelle. Kaupunki rakennuttaa ja rahoittaa pysäköintiyhtiöiden alkuvaiheen, mutta luopuu pääosin omistuksesta alueen rakentuessa. Kaupungin omistukseen jää metron liityntäpysäköintipaikkoja sekä vähäisissä määrin muita velvoitepaikkoja.

Konsernin vuoden 2022 nettoinvestoinneista noin 50 prosenttia rahoitetaan tulorahoituksella. Loput investoinneista rahoitetaan lainarahoituksella. Tulorahoituksen osuus on alhainen johdun meneillään olevista mittavista rakennushankkeista, joilla varaudutaan kaupungin kasvuun. Jatkuvuotina investointitason laskiessa tulorahoitusosuus nousee ja saavuttaa lähes 100 prosenttia vuonna 2029. Tulorahoituksen saavuttaessa 100 prosenttia ei lisälainan otolle investointien rahoitukseen ole enää tarvetta.

milj. euroa	TP 2020	ENN 2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investoinnit												
Konserni	785	722	668	477	458	447	418	369	360	325	322	325
Rahoitus												
Konsernin vuosikate	435	338	334	377	314	313	314	315	315	316	316	317
Rahoitusosuudet	85	37	5	5	3	4	4	4	4	4	4	4
Rahastojen purku	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Lainakannan muutos	483	86	275	58	89	41	14	-48	-60	-95	-80	-49
Konsernin lainakannan kehitys												
Konsernilainat	4 286	4 372	4 647	4 572	4 651	4 680	4 683	4 624	4 563	4 466	4 385	4 336
-euroa / asukas	14 632	14 679	15 355	14 874	14 900	14 773	14 566	14 209	13 830	13 356	12 939	12 627
Oikaistut konsernilainat *)	3 005	3 026	3 206	3 069	3 083	3 037	2 963	2 844	2 727	2 577	2 442	2 344
-euroa / asukas	10 258	10 161	10 593	9 983	9 878	9 585	9 215	8 740	8 265	7 705	7 205	6 825

*) Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinveotintinsa pääasiassa lainoilla ja pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Länsimetron lainoista on huomioitu Espoon vastuulla olevat lainat.

TaloussuunnitelmaKirjan lopussa olevassa investointiliitteessä on esitetty kaupungin sekä tytäryhtiöiden kautta toteutettavien merkittävien investointien ajoitukset ja kustannusarviot. Liitteen lopussa on selvityskohdeluettelo, johon on merkitty sellaisia hankkeita, joiden tarkemmasta

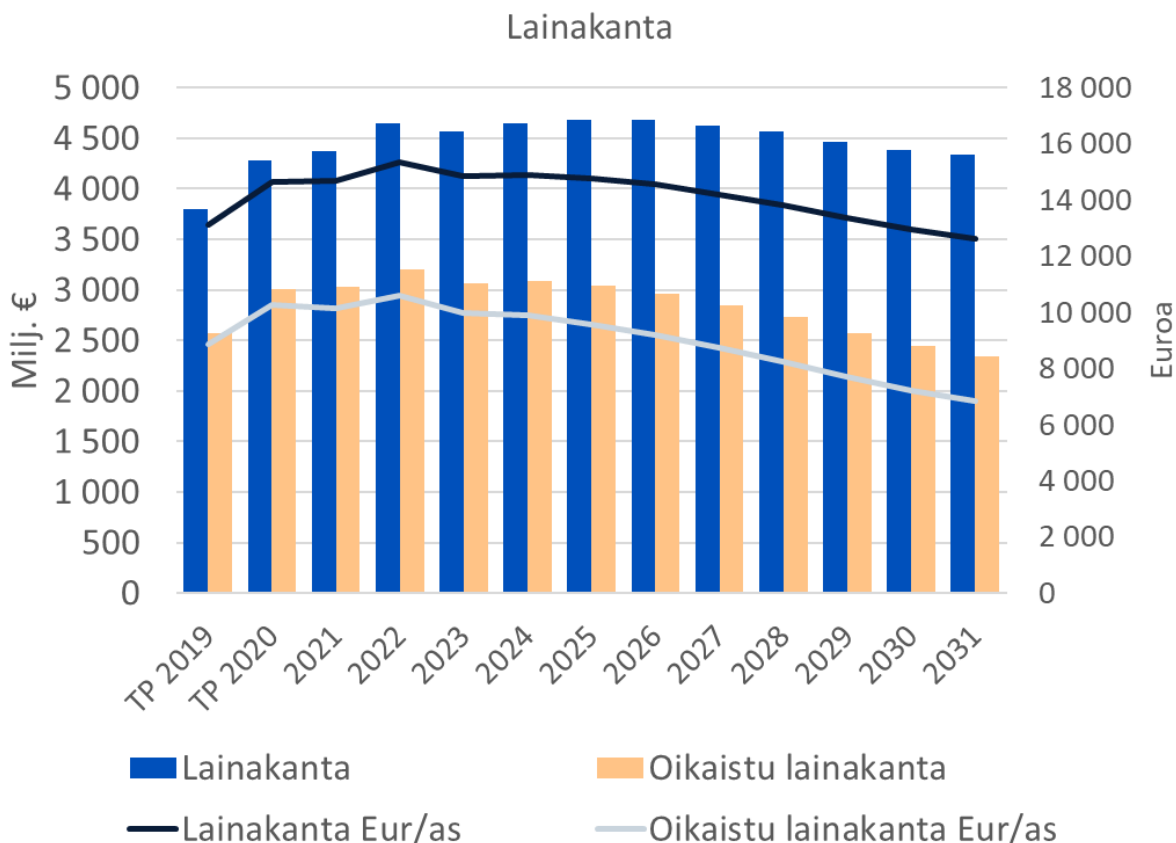
sisällöstä, sijoituspaikasta, ajoituksesta, toteutustavasta, kustannuksista tai rahoituksesta ei ole riittävästi tietoa, jotta ne voitaisiin sisällyttää investointiohjelmaan.

Konsernilainat

Sote- ja pelastustoimen uudistus vaikuttaa konsernilainojen määrään vuonna 2023 kun HUS:n ja muiden siirtyvien kuntayhtymien lainat poistuvat Espoo-konsernista. Sekä konsernin lainakanta että oikaistu lainakanta laskevat noin 150 milj. euroa vuonna 2023. Uudistuksen jälkeen lainakanta kasvaa jälleen vuonna 2024.

Suurin osa Espoo-konsernin lainakannasta koostuu kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n, Espoon Koulu- ja päiväkotitilat Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut kuntayhtymän vieraasta pääomasta. Konsernin lainakanta kasvaa suuren investointiohjelman myötä 275 milj. euroa vuonna 2022. Konsernin lainakanta on vuonna 2022 noin 4 647 milj. euroa, joka on 15 355 euroa asukasta kohden. Lainakanta on korkeimmillaan vuonna 2026, jolloin se on 4 683 milj. euroa, joka on 14 566 euroa asukasta kohden. Vuonna 2027 lainakanta kääntyy laskuun ja ennustekauden lopussa vuonna 2031 se on 4 336 milj. euroa, joka on 12 627 euroa asukasta kohden.

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla sekä Länsimetron Oy:n Helsingin osuus) vuonna 2022 on 3 206 milj. euroa. Ennustekauden aikana oikaistu lainakanta on korkeimmillaan vuonna 2022, jolloin se on 3 206 milj. euroa. Ennustekauden lopulla vuonna 2031 se tulee olemaan 2 523 milj. euroa, joka on 7 345 euroa asukasta kohden. Konsernin oikaistu lainakanta Soteuudistus huomioiden kääntyy laskuun vuonna 2025.

Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Konserniyhteisö	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri
Espoon Asunnot Oy	Asuntojen keskimääräinen vuosittainen käyttöaste on vähintään 98,5 %	Käyttöaste %
Espoon Asunnot Oy	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	NPS-kyselyn suosittelemuus on +40
Espoon Asunnot Oy	Keskimääräinen asuntotuotannon aloitus 400 vuodessa, kunnes asunto-ohjelmasta päätetään uudestaan	Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo
Espoon Asunnot Oy	Lämmityksen energiatehokkuus paranee	Kiinteistöjen keskimääräinen lämpöindeksi
Espoo Catering Oy	Tuottavuus nousee säilyttäen ruuan laadukkaan tason	Käyttökate% -vertailu edelliseen vuoteen
Espoo Catering Oy	Aterioiden laatu säilyy vakaana ja hinnoittelu toimii kilpailukykyisesti ja liiketaloudellisin periaattein	1.1.2022 käyttöön otettu kouluruokailun lautashinnoittelu on kilpailukykyinen muihin toimijoihin vertailtaessa, eli markkinaosuus on säilynyt.
Espoo Catering Oy	Yhtiön toiminta on sidosyksikkönä kilpailukykyistä ja markkinaehtoista niin, että yhtiö tuottaa pääsääntöisesti hyvin maltillista voittoa.	Liiketulos on suunnitellun mukainen.
Espoo Catering Oy	Asiakastyytyväisyyskyselyn kokonaisarvosana palvelusta on aiempaa paremmalla tasolla ja jatkuva asiakaskokemuksen seuranta on toiminnassa	Tilaaja-asiakkaiden antama yleisarvosana on vähintään samalla tasolla kuin vuonna 2021 ja päivittäinen asiakaspalautemäärä on saatu nousuun.
Espoo Catering Oy	Vastuullisuus toteutuu mitattuna sekä sosiaalisella että kestävässä kehitykseen liittyvillä toimenpiteillä.	Sosiaalinen vastuu todennetaan henkilöstön työtyytyväisyysmittauksessa. Ruoan hävikki-% vähintään -1 prosenttiyksikköä alle edellisen vuoden toteuman. Lisäksi Espoo Catering osallistuu kahteen yhteiskunnallisesti merkittävään hankkeeseen. Esim. energian säästöviikko, hävikkiviikko.
Enter Espoo Oy	Rakentaa Espoon kestävästä kasvua	12 onnistunutta ja merkittävää yritysprojektia, jotka voivat olla a)

	a) houkuttelemalla yrityksiä asettumaan Espooseen, b) törmäyttämällä sijoittajia startupeihin ja kasvuyrityksiin, c) esittelemällä startupeja, kasvuyrityksiä ja tiedeyhteisön toimijoita kotimaisiin ja kansainvälisiin yrityksiin	yrityksen asettuminen, b) investointi kasvuyritykseen tai c) yhteistyöprojekti Enter Espoo ekosysteemin toimijan ja yrityksen tai vastaavan välillä
Enter Espoo Oy	Rakentaa Espoon kestäväää kasvua houkuttelemalla yöpyviä vierailijoita ja matkailijoita Espooseen	Visit Espoon digikanavien näyttökerrat henkilöille yhteensä 9 900 000 kertaa Luku sisältää kanavat: Visitespoo.fi Tapahumat.visitespoo.fi Visitespoo.travel Blog.visitespoo.fi Visit Espoo SOME: Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn ja VKontakte Uutiskirjeet
Enter Espoo Oy	Toiminnan vaikuttavuus kasvaa	Vaikuttavuusindeksin mittarin kehitys ja arvioidut euromääräiset hyödyt
Länsimetro Oy	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	LM2-hankkeen kustannusennuste ≤ 1 159 miljoonaa
Länsimetro Oy	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	LM2-hankkeen odotettu luovutus liikennöintiä varten viimeistään vuoden 2023 aikana
Länsimetro Oy	Riskienhallinnasta ja realistisesta aikataulu- ja kustannustoteutumasta raportoidaan tiiviisti ja avoimesti omistajalle sekä mahdolliset merkittävät muutokset hankkeessa käsitellään omistajien kanssa.	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa
Kiinteistöjä omistavat yhtiöt	Rakennusten sisäilmaolosuhteiden parempi hallinta sekä turvalliset ja terveelliset sisäilmaolosuhteet käyttäjille ja rakennuksille	Energian kulutusjoustojen ja älykkään lämmönohjauksen asteittainen käyttöönotto ja siirtyminen käyttämään uusiutuvaa energiaa.

		Säästetty energian määrä, uusiutuvan energian määrä sekä sisäilmaolosuhteet
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	Museon käyntimäärät ovat suuremmat kuin vuonna 2019
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen	Toiminnan omarahoitusosuus on suurempi kuin vuonna 2019
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen mittauksen tasolla.
Espoon Kaupunginteatteri	Kulttuurisen ja sosiaalisen vaikuttavuuden lisääminen	Teatterin käyntimäärät ovat suuremmat kuin vuonna 2019
Espoon Kaupunginteatteri	Toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen.	Toiminnan omarahoitusosuus on suurempi kuin vuonna 2019
Espoon Kaupunginteatteri	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen mittauksen tasolla.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Talouden tasapainon varmistaminen	Liikevoitto, 0 € Liikevoittoprosentti, 0 % (liikevoitto/liikevaihto x 100, %)
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään tai jatko-opintoihin	Vähintään 80 % (sijoittuneiden määrä / tutkinnon suorittaneiden määrä x 100, %)
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Tutkintokoulutuksesta eronneiden osuus	Enintään 10 % (eronneiden määrä / virtauma periodilla x 100, %)
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	TUVA-koulutuksen käynnistäminen	TUVA-koulutuksen järjestämissuunnitelma on laadittu ja koulutus aloitettu
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja seuraamista kehitetään	Uudet mittarit ovat valmistuneet ja ne tuottavat ajantasaista tietoa johtamisen tueksi
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Tuottavuusohjelma on laadittu ja se toteutuu pks-tavoitteen mukaisesti	Tuottavuuden nousu, matkustajakilometrikustannus (infrakulujen kanssa ja ilman) pks-mittarin mukaisesti.
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Saavutettavuustarkastelu ja asiakastyytyvyyden parantuminen alueittain	Joukkoliikenteen palvelutaso on parantunut ja alueellinen yhdenvertaisuus parantunut

	niin, että asiakastyytyväisyydessä ei ole olennaisia eroja alueiden välillä	
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja uusien liikkumispalvelujen kulkutapaosuus kasvaa ja uusia liikkumispalveluja otetaan käyttöön	Kulikutapaosuuksien määrä ja yritysten tarjoamat liikkumispalvelut Ajantasainen tieto joukkoliikenteen käytön ja lipputulojen kehityksestä vähintään puolivuositain
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Joukkoliikenteen energiatehokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön sähköbusseja ja muun linja-autokaluston osalta siirrytään käyttämään yhä enemmän biopohjaisia polttoaineita	Sähköbussien määrän kasvu Espoossa ja biopohjaisten polttoaineiden osuuden kehitys
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Tuottavuusohjelma on laadittu ja se toteutuu pks-tavoitteen mukaisesti	Tuottavuuden nousu, rahoituskellisesti kestävä investointitaso
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Kotitalouksien jätteen kierrätysasteen ja palveluiden saavutettavuuden parantaminen	- Erilliskeräyksen, ml. muovinkeräyksen tehostaminen - Sortti-asemien viikonloppuaukioloajat - Keräyspisteiden saavutettavuus
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Jätteiden hyödyntäminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa	-Kg / jätteiden määrä -Arvio toimenpiteiden riittävydestä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Blominmäen puhdistamon rakentaminen edistyy hallitusti siten, että laitos voidaan ottaa käyttöön suunnitelman mukaisesti 2022	Kustannukset ja toteutusaikataulu / seuranta
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	HUS kuntayhtymän tuottavuuden nousu vähintään 1 % / vuosi	Laskutuksen kasvu verrattuna toiminnan volyymin kasvuun, ero vähintään 1 prosenttiyksikköä
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Investointien kokonaistaso mitoitettava rahoituskellisesti kestävä tasolle	HUS:n investointitaso, velkamäärän muutos. Arvio kestävydestä.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Jorvin sairaala-alueen yhteisten palvelupolkujen asiakaslähtöistä kehittämistä jatketaan kaupungin kanssa yhteistyössä	Arvio toimenpiteiden riittävydestä

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Kiinteistöomaisuuden arviointi ja realisointi	Tuloutukset omistajille ja Espoolle
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	HUS ei ylitä talousarviota	Toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

KÄYTTÖTALOUSOSA

YLEISHALLINTO

PERUSKAUPUNKI

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

YLEISHALLINTO

1 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	115 566	134 648	122 110	91 695	92 565
Valmistus omaan käyttöön	542	424	300	0	0
Toimintamenot	-298 850	-337 130	-333 976	-281 997	-286 505
Toimintakate	-182 742	-202 058	-211 566	-190 303	-193 940
Suunnitelmapoistot	-11 109	-12 418	-15 111	-15 659	-15 180
Tilikauden tulos	-193 939	-214 476	-226 677	-205 962	-209 120
Menot euroa/asukas	1 020	1 132	1 104	918	918

Yleishallinto sisältää valtuuston, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen, kaupungin-hallituksen, elinvoiman, konsernihallinnon ja sisäisen tarkastuksen määrärahat sekä valtiolle maksettavat verotuskustannukset. Muun yleishallinnon määrärahat sisältävät eri yhteisöjen jäsenmaksuja ja maksuosuuksia, avustuksia, vaalit sekä Espoon maksuosuuden Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos -liikelaitokselle.

Kulkukeskuksen ulkopaikkakuntien poisjääminen ja asiakaskuljetusten kustannusten kohdistamisesta suoraan hyvinvointi ja terveys -toimialalle on vaikuttanut merkittävästi tuloihin ja menojen alittumiseen edellisvuoteen konsernihallinnossa. Elinvoiman tulosalueella menoja kasvattavat Matinkylän uimahalli, Espoonlahden aluekirjasto, WeeGeen toimitilojen vuokrat, jäävuorojen ostaminen Matinkylän uudesta jääurheilukeskuksesta, liikunnan avustukset sekä työmarkkina-tuen kuntaosuuden ja työllistämistoimien lisäykset.

Yleishallinnon toimintakatteen alijäämä kasvaa vuoden 2021 muutettuun talousarvioon 9,6 milj. euroa.

Toimintamenot tehtäväalueittain vuosina 2020 - 2024

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
YLEISHALLINTO	298 850	337 130	333 976	281 997	286 505
Valtuusto	1 358	1 562	1 542	1 572	1 601
Tarkastusltk ja tilintarkastus	614	889	893	910	927
Kaupunginhallitus	10 553	11 310	11 431	11 139	11 350
Verustoimi	7 636	8 085	7 451	2 662	2 818
Elinvoiman tulosalue	137 820	146 756	159 125	159 413	162 786
Konsernihallinto	115 323	140 939	125 024	98 854	98 573
Sisäinen tarkastus	493	625	643	654	665

1 YLEISHALLINTO (pl. 112 tarkastuslautakunta ja tilintarkastus sekä 124 elinvoiman tulosalue)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	106 306	123 972	109 187	78 193	78 390
Valmistus omaan käyttöön	542	424	300	0	0
Toimintamenot	-160 416	-189 486	-173 958	-121 674	-122 792
Toimintakate	-53 568	-65 090	-64 471	-43 481	-44 401
Suunnitelmapoistot	-8 493	-9 879	-11 832	-12 231	-12 258
Tilikauden tulos	-62 149	-74 969	-76 302	-55 712	-56 659
Menot euroa/asukas	548	636	575	396	394

1 Yleishallinnon (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus sekä elinvoiman tulosalue) toimintakate on sitova.

Investoinnit

911 Aineettomat hyödykkeet

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	68 214	32 500	1 140	840	840
Menot	-77 366	-46 459	-10 600	-7 600	-9 500
Netto	-9 152	-13 959	-9 460	-6 760	-8 660

949 Liikuntapaikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 200	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
Netto	-2 200	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416

951 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-4 095	-3 501	-4 643	-3 500	-3 500
Netto	-4 095	-3 501	-4 643	-3 500	-3 500

961 Osakkeet ja osuudet

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2019	2020	TA 2021	2022	2023
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	0	-800	-200	-200	-200
Netto	0	-800	-200	-200	-200

Aineettomaan omaisuuteen on budjetoitu keskitetysti kaupungin IT-järjestelmien kehityksen ja hankinnan investointimäärärahat.

Liikunnan perusparannusraha käytetään liikunta- ja ulkoiluapaikkojen perusparantamiseen.

Kone ja kalustoinvestoinnit sisältävät logistiikan auto- ja konehankinnat. Tietohallinto investoi tietoliikennelaitteiden elinkaaren mukaisiin uusintoihin sekä kuituverkkoihin. Kulttuuri ensikertaiseen kalustamiseen sekä teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen. Liikunta lähiliikunta- paikkojen ulkoliikuntavälineistöön sekä uusien ja peruskorjattavien tilojen ensikertaiseen kalustamiseen ja liikuntapaikkojen välineistöön.

Osakkeissa ja osuuksissa on varauduttu olemassa olevien tai perustettavien yhtiöiden osake- merkintöihin.

11 VALTUUSTO JA TARKASTUSTOIMI

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	1	4	4	4	4
Toimintamenot	-1 971	-2 451	-2 435	-2 482	-2 528
Toimintakate	-1 971	-2 447	-2 431	-2 478	-2 524
Suunnitelmapoistot	-72	-34			
Tilikauden tulos	-2 043	-2 481	-2 431	-2 478	-2 524
Menot euroa/asukas	7	8	8	8	8

111 VALTUUSTO

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot		4	4	4	4
Toimintamenot	-1 358	-1 562	-1 542	-1 572	-1 601
Toimintakate	-1 358	-1 558	-1 538	-1 568	-1 597
Suunnitelmapoistot	-72	-34			
Tilikauden tulos	-1 430	-1 593	-1 538	-1 568	-1 597
Menot euroa/asukas	5	5	5	5	5

Määrärahasa on varauduttu valtuuston toiminnasta aiheutuviin menoihin, jotka muodostuvat pääasiassa valtuutettujen vuosi- ja kokouspalkkioista, sisäisistä it-palvelukustannuksista, valtuustotalon toimitilavuokrasta sekä valtuustoryhmien toiminnan tukemisesta.

112 TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	1	0			
Toimintamenot	-614	-889	-893	-910	-927
Toimintakate	-613	-889	-893	-910	-927
Tilikauden tulos	-613	-889	-893	-910	-927
Menot euroa/asukas	2	3	3	3	3

Tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tehtäviin kuuluu arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä sitä, onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella ja tuloksellisella tavalla. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja toimii lakisääteisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä sekä huolehtii sidonnaisuusilmoitusten toimittamisesta valtuustolle tiedoksi vuosittain.

Tilintarkastajan on tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

12 KAUPUNGINHALLITUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	115 565	134 644	122 106	91 691	92 561
Valmistus omaan käyttöön	542	424	300	0	0
Toimintamenot	-296 879	-334 679	-331 541	-279 515	-283 977
Toimintakate	-180 772	-199 611	-209 135	-187 825	-191 416
Suunnitelmapoistot	-11 037	-12 384	-15 111	-15 659	-15 180
Tilikauden tulos	-191 896	-211 995	-224 246	-203 484	-206 596
Menot euroa/asukas	1 014	1 124	1 096	910	910

Kaupunginhallituksen määrärahat sisältävät tehtäväalueiden 121 kaupunginhallitus, 123 verotustoimi, 124 elinvoiman tulosalue, 125 konsernihallinto sekä 129 muu yleishallinto toimintatulot ja -menot.

121 KAUPUNGINHALLITUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	368	487	57	0	0
Toimintamenot	-10 553	-11 310	-11 431	-11 139	-11 350
Toimintakate	-10 185	-10 823	-11 374	-11 139	-11 350
Suunnitelmapoistot	-4	0			
Tilikauden tulos	-10 189	-10 823	-11 374	-11 139	-11 350
Menot euroa/asukas	36	38	38	36	36

Tehtäväalue sisältää kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen ja kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien toimintamenot, nuorisovaltuuston kokouspalkkiot, kaupunginjohtajan käyttömenot sekä valtuustokauden mittaisten poikkialueellisten kestävä Espoo, elinvoimainen Espoo ja Tapahtumien yhteisöllinen Espoo kehitysohjelmien menot.

Tehtäväalue sisältää myös kaupunkitasoisesti keskitettyjä henkilöstöön liittyviä määrärahoja. Varaukset ovat maahanmuuttajien rekrytointimallin edistämiseen, rekrytoivaan oppisopimuskoulutukseen, urapalvelujen ja kesätyöntekijöiden palkkaukseen sekä kehitysvammaisten ja autismin kirjon henkilöiden työllistämiseen. Näitä keskitetyksi varattuja henkilöstömäärärahoja siirretään vuoden aikana toimialoille käytön mukaan. Tehtäväalueella on lisäksi määrärahat seuraaviin henkilöstöetuihin: työsuhdematkalippu, liikunta- ja kulttuurietu, lounasetu, stipendikkaro ja henkilöstöneuvoston toiminta. Mukana on myös muita strategisen henkilöstöjohtamiseen varattuja määrärahoja käynnissä oleviin johtamisen kehittämissuunnitelmiin.

123 VEROTUSTOIMI

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintamenot	-7 636	-8 085	-7 451	-2 662	-2 818
Toimintakate	-7 636	-8 085	-7 451	-2 662	-2 818
Tilikauden tulos	-7 636	-8 085	-7 451	-2 662	-2 818
Menot euroa/asukas	26	27	25	9	9

Tehtäväalue sisältää valtiolle maksettavat verotuskustannukset, jotka ovat korvaus verohallinnon tekemistä verotuksen valmisteluun, veronkantoon ja verojen tilittämiseen liittyvistä tehtävistä. Ennakkotiedon mukaan verotuskustannukset laskevat vuodesta 2021.

Jatkovuosilla on huomioitu verottajan antama arvio hyvinvointialueen vaikutus verotuskustannuksiin.

124 ELINVOIMAN TULOSALUE

Elinvoiman tulosalue vastaa kaupungin elinvoiman, kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistamisesta sekä edistää kuntalaisten ja asiakkaiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteistyössä toimialojen ja kumppaneiden kanssa.

Elinvoiman tulosalue muodostuu kolmesta tulosyksiköstä: elinkeino ja työllisyys, liikunta ja urheilu sekä kulttuuri.

Tulosalueen toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Tulosalueen yhteisessä työssä elinvoiman, kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistamisessa ja valtuustokauden tavoitteiden saavuttamisessa korostuu talousarviovuonna kolme painopistettä:

- 1) Määritetään tulosyksiköiden väliset synergiat ja haetaan tulosalueelta lisäpotentiaalia kaupungin elinvoiman vahvistamiseksi matkalla sote-uudistuksen jälkeiseen aikaan sekä valmistaudutaan tulevaan TE2024-uudistukseen.
- 2) Nostetaan kulttuurin, liikunnan ja urheilun roolia osana kaupungin elinvoimaa ja asukkaiden hyvinvointia, tarjoten samalla asukkaille tilaisuuksia yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksiin samalla edistään koronasta toipumista.
- 3) Muotoillaan kaupungin työllisyyden, yritystoiminnan ja kilpailukyvyn edistämisen periaatteet, joiden mukaisesti resursseja voidaan kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti.

Tulosalue on vahvasti ja aktiivisesti mukana kaupungin poikkihallinnollisissa ohjelmissa ja varsinkin Elinvoimainen Espoo sekä Tapahtumien yhteisöllinen Espoo määrittävät tulosalueen työtä talousarviovuonna.

Tulosalueella ei ole omaa esikuntaa. Tulosalueen yksiköt saavat tarvittavat henkilöstö-, talous-, ICT-, laki- ja muut tukipalvelut konsernihallinnon vastaavista yksiköistä kustannustehokkaasti. Toimintatapoja ja –prosesseja kehitetään edelleen talousarviovuonna.

Elinvoiman tulosalueen palvelutuotanto, toiminnan kehittäminen ja TakE-ohjelman edistyminen sekä koronasta toipumisen toimenpiteet kuvataan tulosyksiköittäin alla.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	9 259	10 676	12 922	13 502	14 174
Valmistus omaan käyttöön	0	0			
Toimintamenot	-137 820	-146 756	-159 125	-159 413	-162 786
Toimintakate	-128 562	-136 080	-146 203	-145 911	-148 612
Suunnitelmapoistot	-2 616	-2 539	-3 279	-3 428	-2 922
Tilikauden tulos	-131 177	-138 619	-149 481	-149 339	-151 534
Menot euroa/asukas	471	493	526	519	522

Elinvoiman tulosalueen tulot kasvavat 2,2 milj. euroa (21 prosenttia) vuoden 2021 muutetusta talousarviosta. Tulojen kasvuun vaikuttavat ulkoisen rahoituksen osuudet työllistämishankkeisiin, Matinkylän uimahallin avaaminen ja siitä saatavat asiakasmaksut sekä TakE- ohjelman mukaiset asiakasmaksujen korotukset.

Menot kasvavat 12,4 milj. euroa (9 prosenttia). Kasvu johtuu keväällä 2022 avattavasta Matinkylän uimahallista, Espoonlahden aluekirjaston avaamiseen liittyvästä määrärahojen lisäyksestä sekä WeeGeen toimitilojen vuokrien kasvusta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ja työllistämistoimien lisäykset, jäävuorojen ostaminen Matinkylän uudesta jääturheilukeskuksesta ja liikunnan avustukset ovat myös kasvattaneet menoja.

Toimintakatteen alijäämä kasvaa 10,1 milj. euroa (7 prosenttia).

Henkilöstö

Tulosalueen yhteenlaskettu oma henkilöstö on talousarviovuoden alussa noin 661 henkeä. Tämän lisäksi tulosalueen Työllisyyspalvelut-palvelualueella on työnjohdollinen vastuu noin 90 henkilöstä, jotka ovat TE-toimistojen palveluksessa. Tulosalueen henkilöstön yhteenlaskettu määrä tulee vuonna 2022 kasvamaan johtuen kaupungin vastuulle valtiolta (lähinnä TE-toimistoilta ja ELY-keskuksilta) siirtyvistä tehtävistä ja työllisyyden hoidon lainsäädännöllisistä muutoksista (pohjoismaisen mallin käyttöönotto).

Talousarviovuonna tulosalueen henkilöstön kehittämistä tuetaan monin tavoin mm. koulutuksin, osallistamalla työn suunnitteluun ja palvelumuotoiluun sekä hyvän johtamisen ja esihenkilötyön kautta. Tulosalueen yksiköt ovat kukin laatineet johtamissopimukset Espoon johtamisen mallin mukaisesti.

Tulosyksikkö	TP20	ENN21	TA22	TA23	TA24
Kulttuuri brutto	228	231	236	236	236
Kulttuuri netto	134	140	145	145	145
Liikunta ja urheilu	157	160	156	156	156
Elinkeino ja työllisyys	91	109	124	124	124
YHT elinvoiman tulosalue	610	640	661	661	661

C20 ELINKEINO JA TYÖLLISYYS -TULOSYKSIKÖ

Elinkeino ja työllisyys -tulosyksikkö vastaa kaupungin elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn kehittämisestä ja siihen liittyvistä kumppanuuksista ja kaupunkimarkkinoinnista, työllisyyspalveluiden järjestämisestä ja työllisyyden edistämisestä sekä yrityspalveluiden verkostoimisesta kehittämisestä ja koordinoinnista.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Työllisyyspalveluiden kehittämisen painopisteet vuonna 2022 ovat asiakastyöhön ja -ohjaukseen keskittyminen tulevan pohjoismaisen mallin lainsäädännön mukaisesti sekä kaupungin toimiala- ja yritys yhteistyön vahvistaminen osana työllisyyden kuntakokeilua. Panostetaan työnantajien tarpeiden kartoittamiseen ja kuntakokeilun asiakkaiden osaamisen kehittämiseen työelämän tarpeita vastaavaksi ja luodaan väyliä työelämään mm. osaamiskeskusten kautta. Vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen parempaa saatavuutta yhdessä sote-toimialan kanssa. Aloitetaan TE-palvelujen pysyvän siirron valmistelu kaupunkitasoisesti ja valmistaudutaan siirtyvien palveluiden siirtoon hyvinvointialueelle ja rakennetaan sote-työllisyys yhdyspinnat.

Business Espoo -yrityspalveluverkoston (Espoon kaupunki, Enter Espoo Oy, Helsingin seudun kauppakamari, YritysEspoo, Espoon yrittäjät ry, Omnian yrityspalvelut, TE-yrityspalvelut) palvelulupaus on ”parhaat palvelut yrityksille yhdestä osoitteesta”. Yrityksille tarjottavien rekrytointi- ja lupapalveluiden toimintaa kehitetään.

Espoon elinvoimaisuutta sekä veto- ja pitovoimaa vahvistetaan laadukkaalla kaupunkimarkkinoinnilla. Kaupunkimarkkinointia tehdään verkostomaisesti yhdessä asukkaiden, yhteisöjen, korkeakoulujen, oppilaitosten, yritysten ja muiden kumppanien kanssa.

Espoo vakiinnuttaa rooliaan valtioneuvoston Talent Boost – toimenpideohjelman toteuttamisessa. Ohjelman tavoitteena on saattaa Suomessa jo opiskelu- tai perhesyistä asuvat ja ulkomailta houkuteltavat kansainväliset osaajat yhteen kasvavien ja kansainvälistyvien yritysten kanssa. Tietoisuutta tarjolla olevista palveluista vahvistetaan kansainvälisten osaajien ja heitä rekrytoivien työnantajien keskuudessa. Kansainvälisten espoolaisten osallisuutta vahvistavan Town Hall Meetings –konseptin kehittämistä jatketaan ja maahanmuuttajien työllisyyttä edistävää järjestöyhteistyötä kehitetään. Kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimaa vahvistavia toimenpiteitä tehostetaan yhdessä Aalto-yliopiston, VTT:n ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.

Enter Espoo Oy:n rooli kaupungin elinkeinopoliittisena toimijana korostuu entisestään, tavoitteenaan kansainvälisten yritysten, investointien ja vierailijoiden houkuttelu Espooseen. Yritysten houkuttelu- ja sijoittumispalveluita vahvistetaan kaupunkiorganisaation ja Enter Espoo Oy:n yhteistyönä, tavoitteena asettuneiden yritysten ja uusien työpaikkojen määrän kasvu. Espoolaista matkailuelinkeinoa tuetaan lähimatkailumarkkinoinnin lisäksi kansainvälisellä matkailumarkkinoinnilla. Kaupungin elämyksellisyyttä ja vetovoimaa lisätään Rantaraittia ja muita lähiluontokohteita kehittämällä.

Edistääkseen kaupungin elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistumista tuloksikkoo myöntää myös avustuksia, joilla tavoitellaan positiivisia katalysoivia vaikutuksia yritys- ja innovaatio-ekosysteemissä.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

Työllisyyspalveluissa valmistaudutaan ns. pohjoismaisen mallin käyttöönottoon, jossa tarkoituksena on lain säätämällä tavalla tavata asiakkaita tiheämmin ja enemmän kasvokkain. Tämä vaatii toteutuakseen lisäresursseja. Omavalmentajien resurssit keskitetään asiakaspalveluun ja –ohjaukseen pohjoismaisen mallin lainsäädännön mukaisesti.

Tehostetaan yhdessä Omnian kanssa työpajatoiminnan tuottavuutta asiakasohjausta lisäämällä ja parannetaan asiakkaiden digitaitoja sekä lisätään osaamista (mm. korttikoulutukset) ja tuetaan uraohjauksen avulla asiakkaita työllistymään.

Vauhditetaan maahanmuuttajien työllistymistä osaamiskeskus-palvelujen avulla vahvistaen työnantajayhteistyötä. Näihin toimiin hyödynnetään valtion rahoitusta (jatkuvan oppimisen rahoitus ja osaamiskeskusten rahoitus).

Ohjataan kokeilun asiakkaita aktiivisesti työllistymistä edistävään toimintaan ja kohdennetaan niitä erityisesti niille asiakkaille, joista kunnalla on työmarkkinatuen kuntaosuuden myötä maksuvelvoite. Hyvinvointi- ja terveystyökalujen kanssa jatketaan STM:n rahoittaman työkyky -hankkeen toimenpiteitä, joiden avulla ohjataan erityisesti yli 1000 päivää työttöminä olleita asiakkaita kuntoutukseen ja eläkkeelle.

Koronasta toipuminen

Covid 19 -pandemia on suistanut monet työttömyyteen. Pandemian alkuvaiheessa työttömäksi jääneet ovat nyt pandemian päätyttyä luisuneet jo pitkäaikaistyöttömyyteen. Yhteiskunnan sulkeutuessa TE-palvelujen ja kunnan työllisyyspalvelujen henkilöstö siirtyivät etätöihin ja asiakkaiden saama kasvokkain tapahtuva palvelu väheni. Sulun myötä asiakkaita ei voitu ohjata palveluihin, sillä esim. ryhmämuotoiset palvelut oli hallituksen päätöksellä suljettu. Lisäksi TE-toimisto keskittyi työttömyysturvan hoitoon uusien alkavien työttömyyksien vuoksi eikä aikaa jäänyt vanhojen asiakkaiden kontaktoinneille. Erityisesti jo ennen pandemiaa pitkään työttämänä olleiden tilanne on vaikeutunut entisestään ja sotepalvelujen tarve lisääntynyt.

Työllisyyden kuntakokeilu alkoi 1.3.2021, jolloin asiakkaat siirtyivät kunnan vastuulle ja TE-toimiston ja kunnan henkilöstöstä syntyi Työllisyys Espoo -organisaatio. Uuden toimintakulttuurin luominen, lainsäädäntöön perehtyminen ja asiakastyön tekeminen pandemian aikana ovat vaatineet paljon henkilöstöltä. Jotta pandemian jälkeen voidaan käynnistää elpymistyö ja vastata tuleviin isoihin lainsäädännöllisiin ja rakenteellisiin muutoksiin, tulee se vaatimaan resurssointia henkilöstöön ja panostusta työhyvinvointiin. Luottamuksen ja uskon palauttaminen työnhakijoille sekä yrittäjille on ensiarvoisen tärkeää ja vaatii pitkäjänteistä henkilö- ja yritysasiakastyötä sekä resurssointia mm. palveluiden kehittämiseen ja markkinointiin.

Myös yrityskehittä erityisesti palveluvaltaisilla aloilla on kärsinyt koronaepidemiasta, vaikka pelätty konkurssiaalto ei olekaan toteutunut siinä laajuudessa, jota vielä vuoden 2020 aikana ennustettiin. YritysEspoo tukee elpymistä tarjoamalla palveluitaan espoolaisille yrityksille. Jotta palvelut tavoittaisivat yhä suuremman osan niitä tarvitsevista yrityksistä, on pystyttävä tekemään lisäpanostuksia yrityspalveluiden markkinointiin ja kehittämiseen. Näin valmistaudutaan myös tulevaan kaupungin rooliin elinkeinopalveluiden lakisääteisenä järjestäjänä.

124 Elinvoiman tulosalue (pl. C23 kulttuuri ja C24 liikunta)

Elinvoiman tulosalue pois lukien kulttuuri ja liikunta on sitova. Sisältää elinvoiman tulosalueen johdon ja yhteiset menot sekä elinkeino ja työllisyys -tulosyksikön.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	2 995	2 924	3 614	3 212	3 231
Valmistus omaan käyttöön	0	0			
Toimintamenot	-40 029	-42 146	-46 393	-43 416	-43 943
Toimintakate	-37 034	-39 222	-42 779	-40 204	-40 712
Suunnitelmapoistot	-39	0			
Tilikauden tulos	-37 073	-39 222	-42 779	-40 204	-40 712
Menot euroa/asukas	137	142	153	141	141

Toimintatulot koostuvat työllistämistuista, korvauksista kuntouttavaan työtoimintaan, valtion rahoitusosuuksista maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintoihin ja Talent Boost toimenpideohjelmaan. Kasvua 0,7 milj. euroa edellisvuoden talousarvioon.

Toimintamenot kasvavat 4,2 milj. euroa (10 prosenttia). Henkilöstömenot ovat 10,9 milj. euroa, joka sisältää määrärahat kaupungin palkkatukityöpaikkoihin. Ulkoiset palvelujen ostot 4,0 milj. euroa sisältää elinkeino- ja työllistämistä edistävien palvelujen hankinnat.

Avustusten osuus on 29,9 milj. euroa, josta kunnan osarahoittamaan työmarkkinatukeen on varattu 24,7 milj. euroa, kasvua 2 milj. euroa edellisvuoteen. Lisäksi määrärahat sisältävät muun

muassa yritysten taloudellisen tuen työllistämiseen, avustukset kaupungin elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn edistämiseen sekä rahoitusosuuden Enter Espoon toimintaan.

C23 KULTTUURILAUTAKUNTA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kulttuurin tulosityksikkö vastaa kaupungin kulttuuritarjonnasta ja kulttuurisesta profiilista sekä tulosityksikön vastuulla olevien vapaa-ajan palveluiden tuottamisesta. Kulttuurin tulosityksikön ja sen palvelualueiden tehtävänä on vahvistaa myönteistä kaupunkikuvaa ja ohjata kulttuurin hankkeita ja tapahtumia. Lisäksi tulosityksikön tehtäviin kuuluu alueellisten kulttuuripalveluiden ja vapaa-ajan palveluiden koordinointi sekä kuntalaisten tiedonhankinnan, itsensä kehittämisen ja harrastustoiminnan mahdollistaminen.

Tulosityksikköön kuuluu viisi palvelualueita, jotka ovat kaupunginkirjasto, kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri, tapahtuma- ja kulttuuripalvelut ja kulttuurin yhteyspalvelut. Lisäksi tulosityksikkö koordinoi yhteistä viestintää ja tiedotusta, vastaa strategia- ja arviointityöstä sekä valmistele kulttuurilautakunnan alaiset avustukset sekä yhteistyöperiaatteet kumppaneiden kanssa.

Palvelualueista kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri ja tapahtuma- ja kulttuuripalvelut kuuluvat taloushallinnollisesti samaan nettobudjettiin. Kaupunginkirjasto, kulttuurin yhteyspalvelut ja m. avustukset ja viestintä ovat bruttobudjetoituja.

Kulttuurin tulosityksikön kärkitavoitteet vuonna 2022 ovat:

- Tuotetaan ja tuetaan vetovoimaisia palveluita ja kulttuurisisältöjä
- Mahdollistetaan alueellinen, fyysinen, kulttuurinen ja taloudellinen saavutettavuus
- Tehdään moninaisuus näkyväksi sisällöissä ja rakenteissa
- Pyritään toiminnan ja talouden tasapainoon (Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelma)

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

Kulttuurin tulosityksikön TakE- ohjelman toimenpiteiden taloudellinen vaikutus tulosityksikön talousarvioon on reilu 0,8 milj. euroa, josta tulotavoitteen nostaminen on noin 0,05 milj. euroa.

Kulttuurin bruttobudjetoitujen palvelualueiden menovähennys on noin 0,5 milj. euroa, josta henkilöstökulujen osuus on noin 0,25 milj. euroa. Kaupunginkirjastossa vapautui vuoden 2021 aikana 5 asiakasoppaan vakanssia, jotka lakkautetaan vuoden 2022 alusta alkaen, ja erilliskorvaukset pienenevät palveluaikojä supistamalla. Palvelualueiden työntekijöitä kehoitetaan pitämään säästövapaita pois. Toiminta-avustuksien määrärahaan sisältyy noin 0,06 milj. euron sopeutus. Toimitilavuokrien osuus on noin 0,15 milj. euroa, joka koostuu kolmen kirjaston lakkauttamisesta. Lakkauttamiset viedään kulttuurilautakunnan päätettäväksi.

Kulttuurin nettobudjetoitujen palvelualueiden vaikutus on noin 0,34 milj. euroa, josta tulotavoitteen nosto on noin 0,05 milj. euroa. Tulotavoitetta nostetaan käyttökorvauksia sekä lippu- ja pääsylipputuloloja korottamalla. Palvelualueiden menovähennykset kohdistuvat säästövapaisiin sekä sijaisuuksiin. Asiakaspalveluiden ostoja ja asiantuntijapalkkioita vähennetään. Toimitilavuokrien säästö kohdistuu Karatalon tiloista luopumisen.

Koronasta toipuminen

Covid-19-pandemian aiheuttamat toimenpiteet kulttuurikentälle ovat olleet erittäin merkittäviä ja vakavia. Kulttuurilaitokset, museot, kirjastot ym. ovat olleet ajoittain täysin suljettuina ja pitkiä aikoja rajoitetusti avoinna. Kulttuuri- ja taidekentän toimijat ovat olleet sulk- ja rajoitustoimenpiteiden kohteena vaihdellen ja osittain, alasta riippuen kärsineet niiden vaikutuksista eri tavoilla. Selvää kuitenkin on, että näiden dramaattisten, ja aikanaan tietysti tarpeellisten toimenpiteiden merkitys näkyy kulttuurikentällä monella tavalla. Etenkin taloudelliset vaikutukset ovat merkittäviä, kuten henkilöstövaikutukset, toiminnan lamaantuminen ja tietysti kuntalaisten hyvinvointivaikutus ja yleisökato.

Jotta pandemian jälkeen voidaan käynnistää elpymistyö, tulee se vaatimaan resurssointia kaupungin omaan kulttuurin tulosityksikön henkilöstöön, kumppaneiden tukemista avustusten kautta sekä lisäpanostusta markkinointiin. Kokonaiskokemuksen huomioiminen asiakaskokemuksen luomisessa nousee entistäkin tärkeämmäksi. Luottamuksen palauttaminen yleisöihin ja kumppaneihin on ensiarvoisen tärkeää, jotta elpymisen voi käynnistyä.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	TA 2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
Henkilöstömäärä	228	231	231	236	2,2 %	235	234
Htv	174,7	192	192	195,9	2,0 %	195	194,2
Kirjastopalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	20 229 669	22 660 556	21 725 556	23 942 701	10,2 %		
- suorite: aukiolotunti	54 020	74 300	52 150	75 000	43,8 %	72 000	70 700
- yksikkökustannus e/tunti	374,48	304,99	416,60	319,24	-23,4 %		
- suorite: käynti	2 761 013	4 460 000	2 700 000	4 600 000	70,4 %	4 600 000	4 600 000
- yksikkökustannus e/käynti	7,33	5,08	8,05	5,20	-35,3 %		
Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 173 710	12 670 529	12 907 279	19 021 508	47,4 %		
- suorite: asiakas	575 781	745 000	402 700	546 113	35,6 %	580 620	632 520
- yksikkökustannus e/asiakas	21,14	17,01	32,05	34,83	8,7 %		
C233 KULTTUURI, NETTO							
Henkilöstömäärä	134	140	140	145	3,6 %	146	143
Htv	108,6	110	110	114,5	4,1 %	115,3	113
Kulttuurin olo-tilapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 948 813	8 767 857	8 613 607	9 094 790	5,6 %		
- suorite: aukiolotunti	8 846	15 898	7 910	12 740	61,1 %	12 740	12 740
- yksikkökustannus e/tunti	898,58	551,51	1088,95	713,88	-34,4 %		
Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 504 363	8 966 058	8 932 558	9 116 001	2,1 %		
- suorite: palvelu asiakas	84 743	315 230	91 100	320 720	252,1 %	335 720	267 920
- yksikkökustannus e/asiakas	100,35	28,44	98,05	28,42	-71,0 %		

Vuoden 2022 tunnuslukuja vertaillaan vuoden 2021 ennusteeseen. Tunnuslukujen vertailussa on huomioitava covid-19-pandemian arvioidut vaikutukset vuoden 2021 kustannuksiin, suoritteisiin ja yksikkökustannuksiin. Yksikkökustannukset eivät ole vertailukelpoisia näiltä osin.

Vuonna 2022 kirjastopalveluiden kokonaiskustannusten muutokseen vaikuttavin tekijä on Lipulaivan kirjaston avautuminen keväällä. Vaikutukset näkyvät henkilöstökustannusten, aineistomäärärahan, palveluidenostojen sekä toimitilavuokrien kasvuna. Suoritemäärän ennakoidaan palautuvan covid-19-pandemiaa edeltävälle tasolle. Aukiolotuntien määrässä on huomioitu mahdolliset palveluverkkoa koskevat muutokset. Yksikkökustannus laskee vuoden 2021 ennusteeseen nähden. Merkittävin tekijä on pandemian aiheuttama muutos aukioloaikoihin.

Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto

Taiteen perusopetus sekä Suomen Kansallisoopperan ja -baletin avustusmäärärahat siirtyivät organisaatiomuutoksen yhteydessä kulttuurin tulosityksikköön. Vaikutus näkyy avustusmäärärahojen sekä toimitilavuokrien muutoksena. Lisäksi palvelutuotteen kokonaiskustannukseen vaikuttavat palkankorotus- ja sivukulumuutokset sekä WeeGeen toimitilavuokrien kasvu.

Kulttuurin olo/-tilapalvelut

Palvelutuotteen kokonaiskustannuksiin vaikuttavat palkankorotusvaikutukset ja tukipalveluiden kasvu sekä toimitilavuokrien muutokset. Suoritemäärässä on huomioitu palveluverkkoa koskeva muutos. Yksikkökustannus laskee vuoden 2021 ennusteeseen nähden suoritemäärän kasvun vuoksi.

Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto

Palvelutuotteen kokonaiskustannusten muutos johtuu palkankorotusvaikutuksista, tukipalveluiden sekä toimitilavuokrien muutoksista. Suoritemäärän ennakoidaan palautuvan pandemiaa edeltävälle tasolle, yksikkökustannus laskee suoritemäärän kasvun vuoksi.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	1 965	1 748	1 797	1 966	2 034
Toimintamenot	-53 302	-58 647	-61 175	-62 623	-63 975
Toimintakate	-51 337	-56 899	-59 378	-60 657	-61 941
Suunnitelmapoistot	-778	-629	-779	-1 028	-922
Tilikauden tulos	-52 116	-57 528	-60 157	-61 685	-62 863
Menot euroa/asukas	182	197	202	204	205

Tulosityksikön toimintatulot kasvavat noin 3 % edellisvuoteen verrattuna. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimenpiteiden mukaisesti kulttuurin tulosityksikön tulotavoitteita nostetaan tilanmyynnissä sekä lippu- ja pääsymaksuissa.

Tulosityksikön toimintamenot kasvavat noin 4 % edellisvuoteen verrattuna. Merkittävimmät tekijät ovat Lippulaivan kirjaston määrärahalisäys noin 1,4 milj. euroa sekä WeeGeen toimitilavuokrien kasvu noin 1,2 milj. euroa. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman suunniteltujen toimenpiteiden mukaiset vaikutukset tulosityksikön toimintamenoihin on noin - 0,8 milj. euroa.

Taiteen perusopetuksen määrärahat sekä Suomen Kansallisooppera ja -baletin avustusmääräraha siirtyivät organisaatiomuutoksen yhteydessä kulttuurin tulosityksikön toimintamenoihin.

Henkilöstö

Kulttuurin tulosityksikössä oli yhteensä 358 työntekijää 31.12.2020 ja ennuste 371 työntekijää v. 2021.

Kulttuurin tulosityksikön henkilöstömäärän ennakoidaan kasvavan jonkin verran vuoden 2022 aikana Lippulaivan kirjastossa, sekä koronasulun aikana täyttämättä jätettyjen avointen vakanssien täyttämisestä. Henkilöstömäärään tulee vaikuttamaan myös Seuren kautta palkattavan henkilöstön rekrytointi normaalilaajuiseen palvelutarjontaan palattaessa.

Vuosien 2022–2024 aikana kulttuurin henkilöstömäärä tulee kasvamaan maltillisesti.

Koneet ja kalusto

95150 Kulttuurilautakunta

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-418	-843	-2 097	-700	-380
Netto	-418	-843	-2 097	-700	-380

Kulttuurin tulosityksikön investointiesitys vuodelle 2022 sisältää 1,3 milj. euroa Lippulaivan kirjaston ensikertaiseen kalustamiseen ja 0,8 milj. euroa teknisen kaluston täydentämiseen sekä uusimiseen.

Toimintasuunnitelmavuodet 2023–2024 sisältävät määrärahat teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen.

KULTTUURIN TULOSYKSIKKÖ

KULTTUURI, brutto

Tulosityksikön johto, kehittäminen, viestintä, kulttuurin yhteyspalvelut ja avustukset sekä kaupunginkirjasto muodostavat bruttobudjetoidun tulosityksikön.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	753	950	950	983	1 017
Toimintamenot	-37 211	-41 428	-43 472	-44 502	-45 443
Toimintakate	-36 458	-40 478	-42 522	-43 519	-44 426
Suunnitelmapoistot	-138	-172	-367	-562	-539
Tilikauden tulos	-36 596	-40 650	-42 889	-44 081	-44 965
Menot euroa/asukas	127	139	144	145	146

C231 KULTTUURIN ESIKUNTA

Sisältää tulosityksikön hallinnon, kehittämisen ja viestinnän sekä yhteyspalveluiden ja avustusten määrärahat.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kulttuurin yhteyspalvelut vastaavat kulttuurilautakunnan avustuksin tuettujen taide- ja kulttuuriryhteisöjen kehittämis- ja kumppanuustyöstä, yhteistyöstä ammattitaiteen edustajien ja kansainvälisten toimijoiden kanssa, tulosityksikötasoisesta strategiatyöstä ja kulttuuripolitiikkaan liittyvästä suunnittelusta. Se vastaa taiteen perusopetuksen kokonaisuudesta Espoossa ja koordinoi Kulttuurin edistäminen -palveluita, joiden tavoitteena on edistää eri väestöryhmien osallisuutta kulttuuripalveluihin ja asukkaiden hyvinvointi. Palveluja kohdennetaan erityisesti niille, joille taiteen hyvinvointivaikutusten merkitys on suuri eli lapsille ja nuorille, ikääntyneille, työttömille ja syrjään jäämisen vaarassa oleville asukkaille. Kulttuurin edistäminen -palveluja ovat KULPS-kulttuuri- ja liikuntapolku, Kulttuurikurkkaus varhaiskasvatuksessa, Kulttuuriketju hoivalaitoksissa, Kulttuurikaveri, Kulttuurikansalainen uusille asukkaille ja Kaikukortti taloudellisesti tiukassa tilanteessa oleville kuntalaisille.

Suurin osa espoolaisista taide ja kulttuuripalveluista tehdään yhdessä kumppanien kanssa. Kulttuuriyhteisöt tulevat tarvitsemaan edelleen vuonna 2022 tukitoimia palauttaakseen toimintaansa koronaa edeltävälle tasolle. Kulttuuritoimijoiden rahoitusrakenteeseen voi olla vaikutuksia uudella lailla esittävän taiteen edistämisestä, joka tulee voimaan 1.1.2022. Ammattimaisten kulttuuriyhteisöjen vuosiavustusten menopaineet kohdistuvat uusien tilojen käyttöoikeuksiin ja tilavuokriin. Suomen kello- ja korumuseo sekä Suomen Lelumuseo Hevosenkenkä avautuvat uusissa toimitiloissa Kulttuurimajakassa Tapiolassa keväällä 2022.

Kulttuurin yhteyspalvelut vastaa Espoon harrastuspolku – Esbo Hobbystigen – Suomen harrastamisen mallin mukaisen toiminnan käynnistämisestä ja koordinoimisesta Espoossa.

Oppivelvollisuusiän laajentumisen myötä KULPS-kulttuurikasvatustoiminta pyritään ulottamaan toisen asteen opiskelijoihin ja opettajiin. Espoon eri alueilla asuvien lapsiperheiden tasapuolisen kohtelun perusteella Kulttuurikurkkauksen tulisi saavuttaa myös ne lapset, jotka ovat ostopalvelu- tai yksityisissä päiväkodeissa. Tällä hetkellä yhteistyötä tehdään kunnallisten päiväkotien kanssa.

Valtionvarainministeriön digitalisaation edistämiseen myönnetyllä DigiCult-hankerahoituksella kehitetään uusi digitaalinen palvelualusta yhdessä Oulun ja Kuusamon kanssa. Alusta tuo kulttuurikokemukset ja luontokohteet entistä tehokkaammin kuntalaisten ja vierailijoiden tietoisuuteen. Espoon käyttötapauksena hankkeessa on Rantaraitti.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	51	0			
Toimintamenot	-17 159	-19 060	-19 805	-20 301	-20 732
Toimintakate	-17 108	-19 060	-19 805	-20 301	-20 732
Suunnitelmapoistot	-13	0	-13	0	0
Tilikauden tulos	-17 121	-19 060	-19 818	-20 301	-20 732
Menot euroa/asukas	59	64	65	66	66

C232 KAUPUNGINKIRJASTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kirjastolain mukaan kunnallisen kirjaston tehtävänä on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Maksuttomuus on keskeinen yhdenvertaisuutta luova tekijä.

Espoon kaupunginkirjasto on toiminut edelläkävijänä kirjastolain tavoitteiden toteuttamisessa toiminannassaan. Osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisen tavoitteena on, että ihmisellä on kokemus siitä, että tämä maailma ja yhteiskunta on myös minua varten. Kirjasto toimii matalan kynnyksen paikkana osallistua, vaikuttaa ja antaa oma panoksensa yhteiseen hyvään.

Kaikkien lukutaitojen edistämisellä on merkittävä rooli osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden mahdollistajina. Kansallisesti yleiselle kirjastolle on määritelty keskeinen rooli digituen antajana.

Espoonlahden kirjastopalvelut saadaan uuden aluekirjaston Lippulaivan kirjaston valmistumisen myötä muiden Espoon suuralueiden tasolle.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	702	950	950	983	1 017
Toimintamenot	-20 052	-22 368	-23 667	-24 201	-24 711
Toimintakate	-19 350	-21 418	-22 717	-23 218	-23 694
Suunnitelmapoistot	-125	-172	-353	-562	-539
Tilikauden tulos	-19 474	-21 590	-23 070	-23 780	-24 233
Menot euroa/asukas	68	75	78	79	79

C233 KULTTUURI, netto

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut, kaupunginmuseo ja kaupunginorkesteri muodostavat kulttuurin nettobudjetoidun yksikön.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	1 212	798	847	983	1 017
Toimintamenot	-16 091	-17 219	-17 703	-18 121	-18 532
Toimintakate	-14 879	-16 421	-16 857	-17 138	-17 515
Suunnitelmapoistot	-641	-457	-412	-466	-383
Tilikauden tulos	-15 520	-16 878	-17 268	-17 604	-17 898
Menot euroa/asukas	55	58	59	59	59

Nettobudjetoidun kulttuurin palvelualueiden sitova toimintakate on -16 857 000 euroa

Tapahtuma ja kulttuuripalvelut

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut vastaavat kaupungin kulttuuritalojen toiminnasta, varustelusta ja ohjelmistosta. Toimipisteitä ovat Lasten kulttuurikeskus Aurora Järvenperässä, Karatalo Karakalliossa, Kannusali Espoon keskuksessa, Espoon kulttuurikeskus ja Näyttelykeskus WeeGee Tapiolassa sekä Sellosali Leppävaarassa. Toimipisteissä tuotetaan ensisijaisesti ammattimaista kulttuuritarjontaa laajoille kohderyhmille.

Espoonlahden suuralueen palvelutarjontaa rakennetaan yhdessä alueen toimijoiden kanssa ja toteutetaan erilaisilla kumppanuusmalleilla. Saavutettavuuden ja moninaisuuden näkökulmat huomioidaan palvelutarjonnan suunnittelussa.

KulttuuriTapiolan ja kaupunkitasoisten tapahtumien kehittäminen on nostettu tulosityksikkötasolla keskeiseksi tehtäväksi. Tapiolan kulttuurin kokonaisuuden painopisteet ovat WeeGeen sisältökonseptin kehittämisessä arkkitehtuurin ja muotoilun kärjellä sekä Espoon

kulttuurikeskuksen käyttäjäyhteistyön tiivistämisessä. Espoon kulttuurikeskuksen historiikki julkistetaan vuonna 2022.

Vuonna 2022 vietetään Espoon kaupungiksi tulon 50-vuotisjuhlaa. Painopisteinä valmisteluissa ovat vuoden avaus sekä elokuun viimeisellä viikolla vietettävä juhlaviikko, joka huipentuu Espoo-päivään.

Kaupunginmuseo

Espoon kaupunginmuseo on kulttuuriperinnön oppimis- ja osaamiskeskus, joka luo Espoo-identiteettiä tuottamalla espoolaista kulttuuriperintöä yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Museon missio on: Merkityksellisiä kohtaamisia – Historiasta ammentaen, nykyhetkeen peilaten, tulevaisuuteen tähtäen.

Museo vastaa viiden museon toiminnasta ja kahdesta erillisestä kokoelmatilasta, joiden ylläpitäminen vie suurimman osan museon käyttötaloudesta. Museo tuottaa lisäksi suuren määrän asiantuntijapalveluita vuosittain, joista erityisesti lakisääteiset alueellisen vastuumuseon kulttuuriympäristön viranomaistehtävät palvelevat kaupunkiympäristön toimialaa.

Espoon kaupunginmuseo KAMU toteuttaa vuonna 2022 Espoon esihistoriaa avaavan Johtolan-koja juurillemme -näyttelyn, joka juhlistetaan Espoon tuloa kaupungiksi 50 vuotta sitten. Kaupunginmuseo valmistelee myös Espoonkartanon tutkimushanketta palveluostona. Hankkeen tuloksena syntyy vuonna 2023 näyttely, julkaisu, mobiilireitti ja pedagogisia palveluita.

KUHA - kulttuuriperintöjärjestelmän hankinta etenee kilpailutus- ja hankintavaiheeseen vuonna 2022. Uudistettu järjestelmä mahdollistaa tehokkaat digitaaliset palvelut

Poikkihallinnollinen Esko – Espoon kulttuuriympäristö -ohjelma linjaukset valmistuvat vuoden 2022 aikana. Kulttuuriympäristöön liittyvien digitaalisten tietopalveluiden ja osallistavan asiakastyön kysyntä on kasvanut merkittävästi ja tällä hetkellä museolla ei ole riittävää osaamista ja resursseja näiden toteuttamiseen. Toteutuakseen nämä kuitenkin vaativat opetus- ja kulttuuriministeriön museotoimintaan antaman valtiosuusjärjestelmä (vos) -määrärahan siirtämistä museon budjettiin.

Kaupunginorkesteri

Espoon kaupunginorkesteri Tapiola Sinfonietta on Suomen johtava kamariorkesteri, joka on saanut mainetta etenkin wieniläisklassisten teosten tyylitietoisista tulkinnoista, kamarimusiikillisista esiintymisistään ilman kapellimestaria, teosharvinaisuuksien esiin nostamisesta sekä rohkeista ohjelmistovalinnoista yli taiteenalojen. Monista muista orkestereista poiketen orkesteri vastaa itse taiteellisista linjauksistaan.

Yleisötyön edelläkävijänä orkesterin muusikot esiintyvät säännöllisesti perinteisten konserttien lisäksi Espoon neuvoloissa, päiväkodeissa, sairaaloissa ja hoivakodeissa. Orkesteri tekee yhteistyötä espoolaisten kulttuuritoimijoiden kanssa, vierailee koti- ja ulkomaisilla festivaaleilla, ja yli 70 levyn diskografiassa on useita arvostelumenestyksiä. Vuosittain orkesteri toteuttaa yhteensä noin 80 konserttia ja tapahtumaa, joista yli kolmasosa on yleisötyötä, mukaan lukien koululaiskonsertit.

Tapiola Sinfoniettan mielenkiintoisten ja vaihtelevien ohjelmistojen, musiikkia taustoittavien konserttien oheistilaisuuksien ja taiteilijatapaamisten sekä aktiivisen asiakasviestinnän kautta pyritään palauttamaan erityisesti kausikorttiasiakkaiden osallistuminen tapahtumiin asteittain pandemiaa edeltävälle tasolle.

C24 LIIKUNTALAUTAKUNTA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Sisäliikuntapaikoilla kävijämäärät ovat toimintaympäristön odottamattoman muutoksen vuoksi laskeneet. Tunnusluvut poikkeavat normaalista ja niitä tuleekin tarkastella Covid-19:n vuoksi kriittisesti.

Tulosityksikön henkilöstömäärä ei ole kasvanut, vaikka liikunta- ja ulkopaikat ovat kaupungin kasvun myötä lisääntyneet. Toimintaa on tehostettu, työnkuvia laajennettu ja muutettu. Lisäksi palvelujen tuottamisessa hyödynnetään kumppanuuksia yhä enemmän. Osaamista kehitetään kouluttamalla ja työtehtäviä laajentamalla.

Vuonna 2022 avattavan Matinkylän uimahallin myötä kävijämäärä uimahalleissa arvioidaan nousevan 1,3 milj. kävijään vuodessa. Kasvua entiseen on n. 30 %. Lisäksi lokakuussa 2021 aukesi Matinkylän jääurheilukeskus Jääurheilun Tuki ry:n ja kaupungin kumppanuushankkeen.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma, toimenpiteet

Take –ohjelman tavoite on valtuustokauden aikana 2,6 miljoonaa euroa. Tavoite toteutetaan liikuntapalveluissa noin 1 miljoonan euron säästöillä ja 1,6 miljoonan euron maksutulojen lisäyksillä. Tavoite toteutetaan neljän vuoden aikana. Palvelutaso säilyy muutoksista huolimatta entisenä.

Maksutuloja kerätään enemmän uimahallilipuista, liikuntatilojen vuokrista, kentistä sekä merellisistä palveluista. Sopeutus rakentuu töiden uudelleen järjestelyillä henkilöstösäästöinä, ostopalveluja, koulutuksia ja seminaareja vähentämällä. Lisäksi ohjelmassa on laaja työhyvinvointiin panostaminen.

Koronasta toipuminen

Korona jätti aukon ohjatun liikunnan, uinninopetuksen ja seuratoiminnan palveluihin. Haluamme tavoittaa kaikki palveluista poisjääneet lapset ja nuoret sekä seniorit. Uinninopetuksessa on mahdollisuus lisäryhmien järjestämiseen, kun Matinkylän ja Espoonlahden uimahallit ovat samaan aikaan poikkeuksellisesti käytössä.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	TA 2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
C24 LIIKUNTALAUTAKUNTA							
Henkilöstömäärä	157	157	160	156	-2,5 %	155	155
Htv	115	115	120	117	-2,5 %	116,2	116,2
Uimahallipalvelut, omana toimintana							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 227 550	7 784 279	7 640 997	11 640 200	52,3 %	0	0
- suorite: kävijät	556 161	760 000	500 000	1 423 000	184,6 %	1 145 000	1 145 000
- yksikkökustannus e/kävijä	13,00	10,24	15,28	8,18	-46,5 %	0	0
Uimahallipalvelut, ostopalveluna							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 919 482	2 024 922	1 967 732	2 069 677	5,2 %	0	0
- suorite: kävijät	130 836	176 000	80 000	220 000	175,0 %	220 000	220 000
- yksikkökustannus e/kävijä	14,67	11,51	24,60	9,41	-61,8 %	0	0
Omat liikuntahallit ja urheilupuistot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 216 773	17 671 309	17 896 275	17 827 144	-0,4 %	0	0
- suorite: aukiolotunnit	102 485	140 000	132 000	140 000	6,1 %	140 000	140 000
- yksikkökustannus e/aukiolotunti	158,24	126,22	135,58	127,34	-6,1 %	0	0
Mannerukoilu ja liikuntapaikkojen kunnoss							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 899 319	5 784 003	5 757 637	6 352 474	10,3 %	0	0
Pääsääntöisesti alle 20-vuotiaille tytöille ja							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 633 338	1 695 101	3 047 375	1 974 380	-35,2 %	0	0
- suorite: harrastajat	43 407	41 000	38 300	45 000	17,5 %	45 000	45 000
- yksikkökustannus e/harrastaja	37,63	41,34	79,57	43,88	-44,9 %	0	0
Muut palvelutuotteet	10 592 796	11 003 512	10 717 109	11 693 125	9,1 %		
Lautakunta yhteensä	44 489 258	45 963 126	47 027 126	51 557 000			

Palvelutuotteiden kustannuksiin ja yksikköhintoihin vaikuttaa Nuorisopalvelujen siirtyminen 1.8.2021 alkaen Kasvun- ja oppimisen toimialalle. Liikunnan ja nuorison palvelutuotteille oli vyörytetty tulosyksikön tukipalvelujen osuus eurojen suhteessa. Kun Nuorisopalvelut siirtyi pois liikunnan yhteydestä, tukipalvelujen kustannukset kohdistettiin uudelleen koskemaan pelkästään liikuntaa ja urheilua.

Koronan vaikutukset palvelutuotteisiin näkyvät mm. suoritemäärien laskuna. Suoritemäärän lisäksi palvelujen sulkeminen ja kävijämäärien rajoittaminen on vaikuttanut kustannuksiin ja yksikköhintoihin. Vaikka koronan vaikutukset näkyvät vuosina 2020 ja 2021, ei näitäkään vuosia voi verrata keskenään, koska palvelujen sulkeminen ja kävijämäärien rajoitukset eivät olleet ko. vuosina samanlaisia.

Sisäisten palvelujen ostojen keskittäminen tukipalveluihin vuoden 2022 alusta, vaikuttaa palvelutuotteiden kustannuksiin ja sitä kautta yksikköhintoihin. Sisäisten palvelujen ostot vyörytetään palvelutuotteille eurojen suhteessa, ei aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kuten aikaisemmin.

Vuosien 2020 ja 2021 palvelutuotteet eivät ole verrannollisia aikaisempiin vuosiin koronan, tulosyksikön muutosten ja sisäisten palvelujen veloitusmuutosten käyttänteen takia.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	4 299	6 004	7 512	8 324	8 909
Toimintamenot	-44 489	-45 963	-51 557	-53 374	-54 868
Toimintakate	-40 190	-39 959	-44 045	-45 050	-45 959
Suunnitelmapoistot	-1 798	-1 910	-2 500	-2 400	-2 000
Tilikauden tulos	-41 988	-41 869	-46 545	-47 450	-47 959
Menot euroa/asukas	152	154	170	174	176

Vuoden 2022 talousarvion menot kasvavat noin 5,6 milj. euroa (12 prosenttia) vuodesta 2021. Merkittävin tekijä menojen kasvuun on Matinkylän uimahallin valmistuminen keväällä 2022. Uimahallin toimitilavuokra, henkilöstöresurssit sekä uimahallitoimintaan liittyvät toiminnot kuten uinninvalvonta ja lipunmyynti ovat yhteensä noin 3,3 milj. euroa. Lisäksi talousarviossa on varauduttu nuorten EM yleisurheilukisoihin noin 0,3 milj. eurolla vuonna 2022 ja 0,2 milj. eurolla vuonna 2023. Pandemian koettelemien urheiluseurojen vuokra- ja muihin avustuksiin on varattu 0,4 milj. euroa. Uudesta Matinkylän jäähallista ostetaan noin 0,8 milj. eurolla jäävuoroja mm. koululaiskäyttöön.

Liikunta- ja urheilupalvelujen tulosityksikön tulot koostuvat pääosin asiakasmaksutuloista, kuten uimahalli- ja liikuntatilojen asiakasmaksuista. Tulosityksikön vuoden 2021 talousarvion tulot (6 004 milj. euroa) nousevat noin 1,5 milj. euroa (25 prosenttia) vuodelle 2022. Tulojen kasvuun vaikuttaa Matinkylän uimahallin avaaminen ja siitä saatavat asiakasmaksut noin 1 milj. euroa. Maksutulokertymä on laskettu Matinkylän uimahallista koko vuoden arviona. Uimahalli aukeaa tämän hetken tiedon mukaan 1.4.2022, joten maksukertymä ei toteudu ennustetun mukaisesti. Lisäksi TakE-ohjelman mukaisesti asiakasmaksut tuovat noin 0,5 milj. euroa maksutulokasvua.

Investoinnit

949 Liikuntapaikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 200	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
Netto	-2 200	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416

Liikuntalautakunnan perusparannusraha käytetään liikunta- ja ulkoilupaikkojen perusparantamiseen. Niitä ovat mm. kenttien aidat ja valot, tekonurmien uusiminen, kuntoratojen kunnostus, kuntoportaat, laitureiden uusiminen, saariston keittokatokset, uimarantojen kunnostus yms.

95151 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-940	-1 532	-1 103	-1 680	-1 250
Netto	-940	-1 532	-1 103	-1 680	-1 250

Koneet ja kalustossa varaudutaan mm. lähiliikuntapaikkojen ulkoliikuntavälineisiin sekä uusien ja peruskorjattavien tilojen ensikertaiseen kalustamiseen ja liikuntapaikkojen välineistöön. Määrärahoilla varaudutaan tekojäähjelman toteuttamiseen hankkimalla kylmäenergialaitteistoja.

Vuoden 2022 investointisuunnitelmaan kuuluu tekojäähjelman toteuttamisen lisäksi mm. ulkoliikuntapaikkojen lisääminen kaupunkitasoisen lähiliikuntaohjelman mukaisesti sekä lumetusjärjestelmien parantamista Puolarmaariin. Uusia tiloja valmistuu vuonna 2022 mm. Espoonlahden huoltorakennus. Matinkylän uimahalli avataan huhtikuussa, mutta sen kalustaminen aloitetaan jo vuoden 2021 lopussa.

C241 LIIKUNNAN JA URHEILUN TULOSYKSIKKÖ

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Liikunta ja Urheilu tulosityksikön valtuustokauden ja vuositason tavoitteet perustuvat Espoo tari-
naan sekä Espoo Liikkuu 2030 ohjelmaan.

Tulosityksikön painopisteet vuodelle 2022:

- Matalan kynnyksen harrastemahdollisuuksien kehittäminen, yhdenvertaisuuden edistäminen ja pandemian tuomien haittavaikutusten minimointi yhteistyössä seurojen ja nuorisojärjestöjen kanssa sekä koronasta toipuminen koko tulosityksikön toimialalla.
- E-urheilun kehittäminen osana liikuntapalveluiden toimintaa yhteistyössä urheiluseurojen ja kasvun ja oppimisen toimialan kanssa.
- Kasvun ja oppimisen tilojen käytön poikkitoiminnallinen tehostaminen - omavalvonnan lisääminen.
- Seura- ja järjestöyhteistyön syventäminen.
- Yhteistyön tiivistäminen venekerhojen kanssa.
- Palvelulupauksen ylittäminen

Kuntalaisia aktivoidaan ja osallistetaan omatoimiseen liikuntaan tarjoamalla liikuntaneuvontaa sekä avointa, ilman ennakoilmoittautumista järjestettyä toimintaa. Liikunta- ja ulkoilupaikoilla lisätään osallistumismahdollisuuksia varaamalla vapaavuoroja monipuolisesti eri liikuntatiloihin seuraharjoittelun ulkopuolelta. Maksutonta harrastamisen polkua kehitetään edelleen. Palveluja kehitetään yhteistyössä seurojen ja yksityisten toimijoiden kanssa.

Talous

Tehtäväalue sisältää lautakunnan, tukipalveluiden sekä viestinnän ja markkinoinnin määrära-
hat. Budjetoitiperusteita muutetaan vuodesta 2022 alkaen siten, että sisäisten palvelujen ostot budjetoidaan tukipalveluihin, josta ne jaetaan eurojen suhteessa olosuhde- ja liikuntapalveluihin

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	1	0			
Toimintamenot	-1 989	-1 830	-3 259	-3 004	-3 037
Toimintakate	-1 988	-1 830	-3 259	-3 004	-3 037
Tilikauden tulos	-1 988	-1 830	-3 259	-3 004	-3 037
Menot euroa/asukas	7	6	11	10	10

Henkilöstö

Liikunnan ja Urheilun tulosityksikön toimintaympäristön keskeiset muutokset ovat uusien kohteiden valmistuminen, digitalisaatio, seuratoiminnan kehittäminen, oman ja ostopalvelutoiminnan jatkuva arviointi sekä koronan tuomat vaikutukset eri palvelualueille.

Henkilöstömäärä ei kasva.

Toiminnan tehostaminen edellyttää toiminnan muutoksia ja resurssien uudelleen suuntaamista, kun toimintoja yhdistetään ja henkilöstöresursseihin sisältyviä riskejä vähennetään. Henkilöstöresurssien arvioinnissa hyödynnetään lähtövaihtuvuutta esimerkiksi eläkepoistumaa. Asukkaiden määrän kasvu aiheuttaa jatkuvaa painetta resurssien riittävyyteen. Toimintaympäristön muutoksiin vastataan osaamista jakamalla ja yhdessä tekemisellä sekä kiinnittämällä huomio

henkilöstön digitaalisiin taitoihin. Uusien tehtävien ja vapautuvien vakanssien osaamisprofiilit suunnitellaan osaamistarpeita vastaaviksi.

C242 OLOSUHDEPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kumppanuus urheiluseurojen kanssa

Liikuntapaikkojen valvontaa suoritetaan yhteistyössä urheiluseurojen kanssa. Uusissa ja peruskorjatuissa tiloissa siirrytään ns. omavalvontaan. Urheiluseurojen ja muiden yhteisöjen liikuntapaikkarakentamista hyödynnetään myös kaupungin tarvitsemisissä tiloissa. Siksi vuokra-avustuksia tulee tarkistaa ylöspäin.

Olosuhteet kehittyvät urheilupuistoissa

Leppävaaran urheilupuistossa alkaa Kameleontti – liikuntahallin rakentaminen. Halli valmistuu keväällä 2023. Stadionin yleisurheilun radat ja suorituspaikat sekä nurmi uusitaan yleisurheilun nuorten alle 23-vuotiaiden EM-kisoja varten. Kenttä toimii myös Veikkausliigan väistökenttänä.

Perkkaalle valmistuu uuden koulun rakentamisen yhteydessä pallokenttä ja tekojää sekä huoltorakennus. Laaksoalahden urheilupuiston tekonurmi uusitaan ja lämmitys asennetaan.

Espoonlahden urheilupuistossa alkaa pesäpallokentän ja tekojään huoltorakennuksen rakentaminen. Uimahallin peruskorjaus ja laajennus alkaa vuodenvaihteessa 2022–2023.

Matinkylän uimahalli avataan yleisölle huhtikuussa 2022. Uuden lukion ja sen yhteyteen rakennettavan liikuntahallin rakentaminen alkaa ja halli valmistuu loppuvuonna 2023.

Tapiolan urheilupuiston stadionin, uusien pallokenttien sekä uuden liikuntahallin suunnittelu jatkuu.

Ulkoilu

Puolarmaarin ulkoilualueelle saadaan keinolumentusasema ja Oittaaan uimarannan palveluita kehitetään. Ulkoilureittejä kehitetään yhteistyössä kaupunkitekniikan keskuksen kanssa. Lähiliikuntaolosuhteita kehitetään rakentamalla uusia suosion saaneita ulkokuntosaleja.

Merelliset ulkoilupalvelut

Saariston reittiliikennettä lisätään. Uutena reittinä kokeillaan ns. Fillarireittiä Otaniemestä Kivenlahteen. Satamien huonokuntoisten laitureiden uusimista jatketaan, tavoitteena uusia kaksi laituria vuosittain. Myös venekerhojen kanssa tehtävillä kumppanuussopimuksilla edistetään laitureiden uusimista.

Klobbenin ja Toppelundin uimarantojen yhteyteen suunnitellaan kahvilaa/ravintolaa yhteistyössä alan yrittäjien kanssa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	4 244	5 901	7 409	8 221	8 806
Toimintamenot	-34 560	-36 740	-40 468	-42 524	-43 683
Toimintakate	-30 316	-30 840	-33 059	-34 304	-34 878
Suunnitelmapoistot	-1 798	-1 910	-2 500	-2 400	-2 000
Tilikauden tulos	-32 115	-32 750	-35 559	-36 704	-36 878
Menot euroa/asukas	118	123	134	138	140

C243 LIIKUNTAPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Seurat ovat toteuttaneet liikuntarakentamista kaupungin myötävaikutuksella. Liikuntapalvelut on edistänyt uusien paikkojen syntymistä mm. ostosopimuksin. Liikuntatilojen vuokra-avustus seuroille on tällä hetkellä jo alle 30 prosenttia toteutuneista vuokratukustannuksista. Vuokra-avustuksen suhteellinen pieneneminen lisää eriarvoisuutta ja se on uhka kumppanuusmallien lisäämiselle. Tavoitteena on, että avustus seuroille olisi vähintään 40 prosenttia toteutuneista vuokratukustannuksista. Pandemian vuoksi vuonna 2020 seurojen omien tilojen käyttökiellot ovat johtaneet merkittäviin taloudellisiin tappioihin.

Koulujen liikuntatilojen ilta- ja viikonloppuaikojen omavalvontaa siirretään edelleen urheiluseuroille kustannustehokkuuden lisäämiseksi.

Ohjattua liikuntaa toteutetaan pääsääntöisesti erityisryhmille ja ikäihmisille vahvasti kumppanuuksin ja yhteistyötä hyödyntäen. Terveytensä kannalta liian vähän liikkuville annetaan liikuntaneuvontaa ja kannustetaan uusia liikkujia mm. ulkoliikuntaan tukemaan mielen hyvinvointia. Ohjatut ulkoliikuntaryhmät mahdollistetaan vuodenaajat huomioiden.

Espoon kaupungin henkilöstölle suunnattuja liikuntaryhmiä toteutetaan ostopalveluna myös virtuaalisina mahdollistaen kaikille työkäisille osallistumisen. Matinkylän uuden uimahallin ohjattua liikuntatarjontaa suunnitellaan huomioiden mahdollinen Olarin uimahallin ohjattu liikuntatarjonta.

Lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrasteliikuntaryhmiä lisätään alueelliset tarpeet huomioiden. Toimintaan on tuotu myös harrastetoimintaa erityistukea tarvitsevien nuorten ryhmäsyksyllä 2020. Harrasteliikunta tavoittaa noin 2300 lasta / viikko.

Talous ja henkilöstö

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	54	104	104	104	104
Toimintamenot	-7 940	-7 393	-7 830	-7 846	-8 148
Toimintakate	-7 886	-7 290	-7 726	-7 743	-8 044
Tilikauden tulos	-7 886	-7 290	-7 726	-7 743	-8 044
Menot euroa/asukas	27	25	26	26	26

125 KONSERNIHALLINTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Konsernihallinnon tehtävänä on johtaa, ohjata, valvoa ja tukea koko kaupunkikonsernia kaupunginjohtajan johdolla. Konsernihallinto ohjaa Espoo-tarinan kaupunkitasoista valmistelua, toimeenpanoa sekä kehittämistä, edistää hyvää hallintoa, päätöksentekoa, yhtenäisiä toimintatapoja, kaupungin elinvoimaisuutta ja kestävästä kehitystä sekä asukkaiden ja asiakkaidensa hyvinvointia. Konsernihallinto vastaa keskitetyistä julkishallinnon asiointipalveluista ja kaupungin sisäisistä palveluista.

Konsernihallinnon vuoden 2022 toimintaa leimaa valmistautuminen sosiaali- ja terveyden huollon ja pelastustoimen uudistukseen. Uudistuksen toimeenpano vaikuttaa merkittävästi palvelualueiden toimintamalleihin ja tehtävänkuviin. Muutos edellyttää muutosjohtamista koko kaupungissa ja muutostyötä tukee henkilöstöyksikkö. Hankintojen sopimuskannan analysointi ja osittainen siirto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle on ensi vuonna yksi hankintakeskuksen toiminnan painopisteistä. Lisäksi selvitetään, miten lainsäädäntö mahdollistaa yhteistyön Espoon ja hyvinvointialueen välillä esimerkiksi asioinnissa.

Asukastoiminnan uusi malli otetaan käyttöön ja asukasosallisuuden kokemusta mitataan vuonna 2022 tekemällä Espoon oma asukaskysely. Osallisuusverkoston toimintaa kehitetään edelleen. Verkoston painopisteinä ovat yhtenäisten toimintatapojen edistäminen, henkilöstön tukeminen ja kouluttaminen.

Valtuustokauden aikana vieraskielisten osuuden espoolaisista arvioidaan nousevan noin viidesosasta lähelle neljäsosaa. Espoo-tarinan linjausten pohjalta valmistellaan valtuustolle ehdotus Espoon uudeksi lakisääteiseksi kotouttamisohjelmaksi. Vuoden 2022 aikana tutkimus- ja tietotuotanto toteuttaa vakiintuneiden kyselyiden lisäksi THL:n ulkomaista syntyperää olevien hyvinvointia ja terveyttä koskevan tiedonkeruun sekä osallistuu Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimushankkeeseen.

Kestävän kehityksen osaamiskeskus laatii vuoden 2022 aikana Kestävä Espoo -kehitysohjelman toimintasuunnitelman innovatiivisten paikallisten kestävän kehityksen ja ilmastoratkaisujen toteuttamiseksi ja kaupunkiyhteisön kestävyuden parantamiseksi kumppanikentän kanssa. Kaupungin oman ja Espoo-yhteisön kanssa tehtävä ilmastotyö kootaan tiekartaksi hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä.

Kesäkuussa Espoossa järjestetään Eurocities-kaupunkiverkoston vuosikokous ja konferenssi. Tietojärjestelmiä kehitetään tukemaan monenlaista kaupungin toimintaa. Työterveyshuolto ottaa käyttöön sähköiset terveystarkastukset, asiakasohjausjärjestelmä otetaan käyttöön 13 kohteessa ja henkilöturvajärjestelmä kymmenessä toimipisteessä. Kaupunkitekniikan keskus ottaa käyttöön työn- ja tuotannonohjauksen järjestelmän. Hankinnanhallinnan järjestelmä kilpailutetaan ja mahdollinen uusi järjestelmä otetaan käyttöön. Kaupungin keskitetyn perustietotekniikkakilpailutuksen kilpailutus aloitetaan. Kilpailutus on merkittävä ICT-infran kilpailutuskokonaisuus Suomessa.

Ruokapalveluissa edistetään kaupungin digitalisaatiota pilotoimalla koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstöaterioiden maksamista mobiilimaksuvälineellä, jonka tarkoituksena on poistaa käytöstä nykyiset ruokailulipukkeet. Logistiikan sähköinen kuljetustietojen hallinnointi otetaan täysimääräisesti käyttöön vuoden 2022 alusta. Kulkukeskuksessa keskitytään asiakokemuksen parantamiseen.

Konsernihallinnolle ja koko kaupungille suuri ponnistus on uuden johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäkokonaisuuden (JoTo) käyttöönotto ja henkilöstön kouluttaminen järjestelmän

käyttöön. JoTon käyttöönotto ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat osa Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa on sitouduttu vähentämään kaupungin kiinteitä asiointipisteitä. Suunnitelma asiointipisteiden sulkemisesta toimeenpannaan päätösten mukaisesti. Näillä alueilla käynnistetään liikkuva neuvontatyö, jonka ytimen muodostaa julkisten palveluiden neuvonta sekä digituki. Vuonna 2020 päivitetyn asioinnin liiketoimintamallin toimeenpanoa jatketaan. Sähköisten palveluiden käyttöä edistetään kehittämällä OmaEspoo -sivustoa ja digituen palvelumallia.

Tietohallinto on mukana useissa Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimenpiteissä mm. JoTo, OmaEspoo, DigiOne ja eVaka. DigiOne-hankkeen yksityiskohtaisemmat tavoitteet ja suunnitelmat eivät ole vielä täsmentyneet vuodelle 2022 Vantaan johtamassa hankkeessa. Espoon kehittämän eVakan jatkokehittäminen jatkuu Tampereen, Turun, Oulun ja Espoon yhteistyönä.

Ulkoisten kumppaneiden kanssa tehtävän kehittämistyön ja ulkoisen rahoituksen toimintamallin uudistaminen (KUURA) -hankkeella parannetaan kaupunkiyhteisön pääsyä EU-hankkeisiin ja ulkoisen kehittämisrahoituksen saantoa sekä vahvistetaan Espoon näkyvyyttä innovaatiopääkaupunkina. Hankkeessa tuotetaan kaupunkiyhteisötasoinen kumppanuuksien ja yhteiskehittämisen toimintamalli sekä kaupunkiorganisaation ulkoisen rahoituksen toimintamalli.

Konsernipalveluihin liittyviä avustuksia ja jäsenmaksuja arvioidaan ja keskitetään kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Ruokapalveluissa siirrytään kouluaterioiden lautashinnoittelumalliin kaikkien ateriapalvelutuottajien kanssa, jolloin hinnoittelu on vertailukelpoista. Tämä mahdollistaa ateriapalvelut voidaan järjestää kokonaistaloudellisesti järkevimmällä tavalla.

Koronasta toipuminen

Koronavirusepidemian aiheuttamasta poikkeustilanteesta saatuja oppeja digitaalisten välineiden käytöstä hyödynnetään asiakas- ja asukaskohtaamisissa sekä muussa yhteistyössä ja viestinnästä. Havaintojen pohjalta tehdään myös korjaustoimenpiteitä kriisiviestintäohjeistuksiin.

Rokotukset ja testaaminen ovat aiheuttaneet hoitovajetta työterveyden perustoiminnassa ja tiilannetta pyritään kuromaan kiinni vuoden 2022 aikana. Työntekijöille tarjottava mahdollinen kolmas rokote kierros tulee toteutuessaan hidastamaan hoitovajeen paikkaamista.

Hankintakeskuksessa jatketaan koronan aiheuttaman kilpailutusvelan purkamista.

Erilaisilla kokeiluilla vauhditetaan myös digitalisaatiota kaupungin palveluissa ja kaupunkiympäristössä valtuustokauden aikana. Taustalla on jatkuva tiedonhallintatyö laadukkaasti datan hyödyntämiseksi. Myös kestävä kehityksen työllä tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää osana koronakriisistä toipumista ja talouden jälleenrakentamista.

Koronavirusepidemia on vaikuttanut maahanmuuttajien hyvinvointiin muuta väestöä voimakkaammin. Tämä huomioidaan koronasta toipumista tukevissa palveluissa sekä kaupungin kotoittamisohjelman valmistelussa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	103 183	123 481	108 627	76 073	77 511
Valmistus omaan käyttöön	542	424	300	0	0
Toimintamenot	-115 323	-140 939	-125 024	-98 850	-98 569
Toimintakate	-11 598	-17 034	-16 097	-22 776	-21 059
Suunnitelmapoistot	-7 487	-8 915	-10 902	-11 301	-11 328
Tilikauden tulos	-19 173	-25 948	-26 999	-34 077	-32 386
Menot euroa/asukas	394	473	413	322	316

Konsernihallinto koostuu kolmesta yksiköstä: rahoitus ja talous, henkilöstö sekä hallinto ja kehittäminen.

Konsernihallinnon tulot muodostuvat pääosin sisäisten palvelujen tuottamisesta toimialoille 96,9 milj. euroa, joista suurimmat ovat IT-palvelut 69,1 milj. euroa, henkilöstöpalvelut 9 milj. euroa, talouspalvelut 7,6 milj. euroa ja logistiikan koneiden vuokrat 6,9 milj. euroa. Lisäksi saadaan ulkopuolista hankerahoitusta sekä Kelalta korvausta työterveyshuollon kustannuksiin. Ulkoisten tulojen osuus on 5,1 milj. euroa. Tulot vähenevät edellisvuodesta 14,9 milj. euroa (12 prosenttia), johon suurimpana syynä on ulkopaikkakuntalaisten poisjääminen Kulkukeskuksesta ja asiakaskuljetusten kustannusten kohdistaminen suoraan hyvinvointi ja terveys -toimialalle.

Menot koostuvat pääosin henkilöstökuluista 33,7 milj. euroa ja ulkoisista palvelujen ostoista 58,6 milj. euroa. Vuokrat 12 milj. euroa koostuvat toimitilavuokrista sekä pääte- ja av-laitteiden leasingvuokrista. Menot vähenevät edellisvuodesta 15,9 milj. euroa (11 prosenttia), josta suurin osa selittyy Kulkukeskuksella ja asiakaskuljetusten kustannusten kohdistamisesta suoraan hyvinvointi ja terveys -toimialalle.

Konsernihallinnon toimintamenoissa on huomioitu vuodelle 2022 taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaisesti 1,1 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet. Jatkovuosilla on huomioitu hyvinvointialueelle siirtyvät tukipalvelut.

Investoinnit

9111 Aineettomat investoinnit

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	68 214	32 500	1 140	840	840
Menot	-77 366	-46 459	-10 600	-7 600	-9 500
Netto	-9 152	-13 959	-9 460	-6 760	-8 660

Aineettomiin investointeihin on varattu 10,6 milj. euroa. Yhteistyökaupunkien, Oulu, Tampere ja Turku, tuloutukseen on varattu 1,14 milj. euroa. Aineettomat investoinnit koostuvat pääosin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa linjattujen digikärkihankkeiden investointipanostuksista, joista suurin on johtamisen ja talousohjauksen järjestelmä 5 milj. euroa.

951 Koneet ja kalusto (pl. 9515)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-4 095	-3 501	-4 643	-3 500	-3 500
Netto	-4 095	-3 501	-4 643	-3 500	-3 500

Tietohallinto investoi ICT-infran elinkaaren mukaisesti uusintoihin (ml. tietoliikennelaitteet) sekä uusiin järjestelmiin ja niiden jatkokehitykseen yhteensä 2,6 milj. euroa. Logistiikan kalustoinvestoinnit ovat 2 milj. euroa.

Palvelutuotteet

Koronavirusepidemia on vaikuttanut merkittävästi parin viime vuoden suoritemääriin. Tilanne normalisoituu vähitellen, mutta vuoden 2023 jälkeen konsernihallinnon palvelutuotteiden suoritemäärät laskevat taas merkittävästi, kun toimintoja siirtyy hyvinvointialueelle.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C182 TALOUSPALVELUT							
Henkilöstömäärä	85	81	81	79	-2,5 %		
Htv	73,8	70,5	70,5	69,0	-2,1 %		
Myyntireskontra ja myyntilaskutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 155 459	1 240 839	1 280 998	1 092 409	-14,7 %		
- suorite: myyntilasku, manuaalinen/kpl	10 383	15 256	10 000	15 256	52,6 %	7 628	7 628
- yksikkökustannus e/kpl	21,80	17,58	27,68	15,49	-44,0 %		
- suorite: myyntilasku, sähköinen/kpl	456 150	599 220	547 162	550 000	0,5 %	192 500	192 500
- yksikkökustannus e/kpl	2,04	1,62	1,84	1,56	-15,2 %		
Ostotilaukset, ostolaskutus, ostoreskontra ja maksuliikenteen hoitaminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 987 297	2 108 098	2 060 046	1 923 251	-6,6 %		
- suorite: ostolasku, manuaalinen/kpl	123 321	130 000	110 634	130 000	17,5 %	67 653	55 909
- yksikkökustannus e/kpl	12,29	12,63	14,40	11,53	-19,9 %		
- suorite: ostolasku, sähköinen/kpl	172 770	190 000	196 768	190 000	-3,4 %	134 187	147 931
- yksikkökustannus e/kpl	2,73	2,45	2,38	2,23	-5,9 %		
Tilaus-toimitusketjun palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 145 621	2 587 131	2 939 999	2 408 272	-18,1 %		
- suorite: Terminaali- ja kuljetustoiminta	141 000	131 170	130 000	140 000	7,7 %	30 000	30 000
- yksikkökustannus e/ tapahtuma	7,43	11,69	13,14	10,08	-23,3 %		
- suorite: asiantuntijatyö	9 853	8 858	8 200	8 858	8,0 %	4 500	4 500
- yksikkökustannus e/kpl	212,94	119,03	150,26	112,63	-25,0 %		
Muut palvelutuotteet *)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 284 837	2 544 242	2 598 848	2 485 792	-4,4 %		
- yksikkökustannus: e/kokonaispalvelu							

*) Muut palvelutuotteet = Kirjanpito ja tilinpäätökset sekä myyntilaskutuksen vain Hyteteille tehtävät erityistehtävät

Taloussuunnitelman palvelutuotteiden yksikkökustannukset laskevat, kun uusi JoTo-järjestelmä otetaan käyttöön. Terminaali- ja kuljetuspalvelun määrä kasvaa keskitetyn toimitusketjupalvelun tarjonnan kasvaessa. Kaupungin yksiköt ostavat erilaisia arjen tarvikkeita kaupungin keskusvarastosta 15 milj. eurolla vuodessa.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C192 HENKILÖSTÖPALVELUT							
Henkilöstömäärä	97	96	106	104	-1,9 %		
Htv	80	82,8	80,2	86	6,8 %		
HR-neuvomon erityissasiantuntemusta vaativa työ (koulutukset, viestintä, sanktitoimenpiteet, kohdennettu konsultointi)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	576 485	612 344	560 550	628 816	10,9 %		
- suorite: Asiantuntijapalvelu kpl	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus e/kpl	576 485	612 344	560 550	628 816	10,9 %		
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdetehtävät (Lisälaskenta, huomiointitapaukset, palvelusuhdetodistukset)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	230 594	244 937	224 220	251 526	10,9 %		
- suorite: Tehtävien lukumäärä kpl	7 000	7 000	7 000	7 000	0,0 %	4 900	4 900
- yksikkökustannus e/kpl	32,94	34,99	32,03	35,93	10,9 %		
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdepalvelut (sähköposti ja puhelin)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	336 330	367 406	345 891	377 289	8,3 %		
- suorite: Yhteydenotot kpl	31 000	15 500	15 106	18 000	16,1 %	12 600	12 600
- yksikkökustannus e/kpl	10,85	23,70	22,90	20,96	-9,2 %		
Rekrytointi-ilmoitukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 108 594	1 140 238	933 779	1 147 802	18,6 %		
- suorite: Rekrytointi-ilmoitukset kpl	3 100	2 650	3 177	3 177	0,0 %	2 319	2 319
- yksikkökustannus e/ilmoitus	357,61	430,28	293,92	361,28	18,6 %		
Kaupunkitasoiset rekrytointipalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	369 531	380 079	311 260	382 601	18,6 %		
- suorite: Asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus e/kokonaispalvelu	369 531	380 079	311 260	382 601	18,6 %		
Kaupunkitasoiset palkanlaskennan palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 571 000	4 619 022	5 507 628	3 817 522	-44,3 %		
- suorite: palkanlaskennan suoritteet/kpl	260 000	260 000	267 867	270 000	0,8 %	183 600	183 600
- yksikkökustannus e/kpl	21,43	17,77	20,56	14,14	-45,4 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 361 240	2 169 572	2 051 113	2 247 317			

Henkilöstöpalveluiden palvelutuotannon kustannuksien arvioidaan asettuvan maltillisesti vuoden 2020 kustannuksia korkeammalle tasolle johtuen kustannusten yleiskorotuksista sekä koronavirusepidemian laantumisesta. Palkanlaskennan palvelutuotteen kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi konsernihallinnon sisäisen laskutuksen muutokset sekä palkanlaskentajärjestelmien päällekkäisyydestä eroon pääseminen.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT							
Henkilöstömäärä	38	38	38	38	0,0 %		
Htv	28,6	28,6	28,6	28,6	0,0 %		
KELA I							
Tietojen anto ja ohjaus, organisaatio (työpaikkatoiminta)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	34 676	46 614	63 907	83 221	23,2 %		
- suorite: kpl	120	120	71	140	49,3 %	100	100
- yksikkökustannus e/kpl	288,97	388,45	900,10	594,44	-51,4 %		
Työpaikkaselvitys (työpaikkatoiminta)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	44 840	66 976	100 931	128 598	21,5 %		
- suorite: selvitys/kpl	180	200	180	300	40,0 %	200	200
- yksikkökustannus e/kpl	249,11	334,88	560,73	428,66	-30,8 %		
Työkykyarviot (yksilöön kohdistuva toiminta)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	60 188	64 728	97 878	130 871	25,2 %		
- suorite: käynnit/kpl	500	400	326	600	45,7 %	400	400
- yksikkökustannus e/kpl	120,38	161,82	300,24	218,12	-37,6 %		
Työterveysneuvottelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	107 682	132 693	110 128	143 591	23,3 %		
- suorite: käynnit/kpl	1 500	1 200	1 423	1 500	5,1 %	1 000	1 000
- yksikkökustannus e/kpl	71,79	110,58	77,39	95,73	19,2 %		
Lakisääteiset määräaikaistarkastukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 203	42 585	80 719	98 925	18,4 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	400	350	384	400	4,0 %	250	250
- yksikkökustannus e/kpl	90,51	121,67	210,21	247,31	15,0 %		
Terveystarkastukset muut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	405 984	363 840	328 209	415 954	21,1 %		
- suorite: kpl	4 300	3 000	4 279	5 300	19,3 %	3 500	3 500
- yksikkökustannus e/kpl	94,41	121,28	76,70	78,48	2,3 %		
Tietojen anto ja ohjaus yksilö							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 813 930	1 567 575	490 812	686 314	28,5 %		
- suorite: selvitys/kpl	35 000	22 500	33 954	26 300	-29,1 %	17 500	17 500
- yksikkökustannus e/kpl	51,83	69,67	14,46	26,10	44,6 %		
B-lausunnot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	59 161	66 275	92 981	129 318	28,1 %		
- suorite: käynnit/kpl	800	600	942	940	-0,2 %	600	600
- yksikkökustannus e/kpl	73,95	110,46	98,71	137,57	28,3 %		
Erikoislääkärikonsultaatiot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	52 556	80 744	172 841	188 512	8,3 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	350	400	257	400	35,8 %	270	270
- yksikkökustannus e/kpl	150,16	201,86	672,53	471,28	-42,7 %		
Fysioterapiastot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	48 685	79 170	117 984	197 352	40,2 %		
- suorite: kpl	1 100	1 500	1 241	1 200	-3,4 %	800	800
- yksikkökustannus e/kpl	44,26	52,78	95,07	164,46	42,2 %		
Laboratoriotutkimukset (KELA I)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 393	65 160	153 816	122 379	-25,7 %		
- suorite: selvitys/kpl	15 000	18 000	13 496	14 000	3,6 %	9 500	9 500
- yksikkökustannus e/kpl	2,69	3,62	11,40	8,74	-30,4 %		
Kuvantamistutkimukset (KELA I)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	141 264	18 990	67 785	90 069	24,7 %		
- suorite: käynnit/kpl	250	300	307	300	-2,3 %	200	200
- yksikkökustannus e/kpl	565,06	63,30	220,80	300,23	26,5 %		
Muut Kela I							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	567 734	763 200	376 491	415 513	9,4 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	20 000	15 000	13 496	14 000	3,6 %	9 300	9 300
- yksikkökustannus e/kpl	28,39	50,88	27,90	29,68	6,0 %		

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT							
KELA II							
Lääkärikontaktit							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	620 089	694 650	1 252 350	919 794	-36,2 %		
- suorite: kpl	20 000	15 000	20 970	21 000	0,1 %	14 000	14 000
- yksikkökustannus e/kpl	31,00	46,31	59,72	43,80	-36,4 %		
Hoitajakontaktit							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	42 403	57 002	128 358	156 437	17,9 %		
- suorite: kpl	2 000	2 200	4 761	2 000	-138,1 %	1 300	1 300
- yksikkökustannus e/kpl	21,20	25,91	26,96	78,22	65,5 %		
Erikoislääkärikonsultaatiot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	44 473	35 871	109 994	137 119	19,8 %		
- suorite: selvitys/kpl	500	300	687	500	-37,4 %	330	330
- yksikkökustannus e/kpl	88,95	119,57	160,11	274,24	41,6 %		
Laboratoriotutkimukset (KELA II)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	115 213	140 800	396 436	295 578	-34,1 %		
- suorite: käynnit/kpl	25 000	20 000	19 736	20 000	1,3 %	13 300	13 300
- yksikkökustannus e/kpl	4,61	7,04	20,09	14,78	-35,9 %		
Kuvantamistutkimukset (KELA II)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	71 067	63 690	204 935	281 888	27,3 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	1 500	1 000	1 486	1 500	0,9 %	1 000	1 000
- yksikkökustannus e/kpl	47,38	63,69	137,91	187,93	26,6 %		
Muut Kela II							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	238 564	320 700	145 190	173 085	16,1 %		
- suorite: käynnit/kpl	10 000	10 000	12 705	10 000	-27,1 %	7 000	7 000
- yksikkökustannus e/kpl	23,86	32,07	11,43	17,31	34,0 %		
KELA 0							
KELA 0 palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	79 135	102 834	126 004	151 503	16,8 %		
- suorite: neuvottelut/kpl	3 000	2 900	3 504	3 000	-16,8 %	2 000	2 000
- yksikkökustannus e/kpl	26,38	35,46	35,96	50,50	28,8 %		

Työterveyden palvelutuotteissa arvioidaan päästävän vuoden 2019 tasolle ja mahdollisesti myös päästään kuroma hoitovelkaa, elleivät koronarokotukset jatku.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C215 ASIOINTI							
Henkilöstömäärä (asiointipalvelut)							
Htv	57	61	61	54	-11,5 %		
	40,1	42,7	42,7	37,8	-11,5 %		
Toimipisteasiointi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 820 008	2 073 081	1 993 081	2 100 313	5,4 %		
- suorite: asiointi kpl	149 602	196 190	128 000	160 000	25,0 %	140 000	125 000
- yksikkökustannus e/asiointi	12,17	10,57	15,57	13,13	-15,7 %		
Palvelutorikonseptin koordinointi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	960 012	1 089 294	1 089 294	1 068 471	-1,9 %		
- suorite: asiakaskäynti kpl	963 667	1 585 067	1 000 000	1 500 000	50,0 %	1 500 000	1 500 000
- yksikkökustannus e/asiakaskäynti	1,00	0,69	1,09	0,71	-34,6 %		
Sähköinen asiointi (Vaihdopalvelu + cc)							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	800 120	812 760	812 760	938 843	15,5 %		
- suorite: asiointi kpl	82 944	116 013	116 013	125 000	7,7 %	89 000	89 000
- yksikkökustannus e/asiointi	9,65	7,01	7,01	7,51	7,2 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	814 044	1 018 080	1 015 384	1 027 373	1,2 %		

Asioinnissa on seurattu useamman vuoden vakiintuneita palvelutuotteita: toimipisteasiointi, palvelutorikonseptin koordinointi ja sähköinen asiointi. Koronan aikana palvelua supistettiin ja asiointia rajattiin. Tämän vuoksi suoritelmäärät nousevat merkittävästi vuonna 2022. Asiakkaat ovat löytäneet hyvin sähköiset palvelukanavat ja niiden käytön ennakoitaan pysyvän hyvällä tasolla. Asiointipisteiden käyntimäärät eivät todennäköisesti nouse enää koronaa edeltävälle tasolle, mutta edelliseen vuoteen nähden yksikkökustannukset laskevat merkittävästi. Palvelun painopisteitä ja palvelutuotteita uudistetaan. Toimipisteiden vähentämisen myötä toimipisteiden ja sähköisen asioinnin suoritelmäärät laskevat vuosina 2023–2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C216 TIETOHALLINTO							
Henkilöstömäärä	54	57	59	59	0,0 %		
Htv	45,4	45,4	50,6	50,6	0,0 %		
Päätelaitepalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 924 851	9 198 000	8 725 000	11 856 407	26,4 %		
- suorite: laitemäärä	55 058	62 727	59 890	70 625	15,2 %	56 500	56 500
- yksikkökustannus ka € / laitemäärä	125,77	146,64	145,68	167,88	13,2 %		
IT-järjestelmien ylläpito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	22 058 536	28 615 000	29 436 000	31 050 000	5,2 %		
- suorite: järjestelmien ylläpitopäivä	50 866	66 893	68 813	73 085	5,8 %	47 213	47 213
- yksikkökustannus € / ylläpitopäivä	433,66	427,77	427,77	424,85	-0,7 %		
Keskitetyt IT- ja infrapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 823 000	11 717 000	12 178 000	13 791 050	11,7 %		
- suorite:	367 399	470 449	488 449	567 103	13,9 %	457 008	466 148
- yksikkökustannus € / IT-palvelu	26,74	24,91	24,93	24,32	-2,5 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 892 000	16 814 000	16 581 000	13 384 000	-23,9 %		

Tietohallinnon merkittävimmät palvelutuotteet ovat päätelaitepalvelu, IT-järjestelmien ylläpito sekä keskitetyt IT- ja infrapalvelut. Budjetoinnissa on varauduttu yli neljä vuotta vanhojen laitteiden elinkaaren mukaiseen laiteuusintaan sekä kasvun ja oppimisen toimialan toisen asteen maksettomien IT-laitteiden hankintaan sekä opettajien laitetilauksiin. Muiden palvelutuotteiden volyymin kasvu johtuu useiden järjestelmien käyttöönotoista sekä IT-laitteiden kapasiteetin kasvupaineesta. Muiden palvelutuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritteiden määrä laskee, sillä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman linjauksien mukaisesti painopiste on priorisoitujen kärkihankkeiden edistämässä, jolloin muuta pienkehittämistä toteutetaan maltillisemmin.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C217 LOGISTIIKKA							
Henkilöstömäärä	18	16	16	16	0,0 %		
Htv	14	13,3	13,3	13,3	0,0 %		
Kalustonvuokrauspalvelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 150 000	5 995 729	5 978 662	6 033 631	0,9 %		
- suorite: vuokrattu kalusto kpl	775	775	775	780	0,6 %	510	510
- yksikkökustannus e/kalusto	6 645	7 736	7 714	7 735	0,3 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 331 807	19 758 271	11 014 262	1 332 369	-87,9 %		

Kalustonvuokrauspalvelu on euomääräisesti suurin logistiikan menoerä. Taseessa olevia pakettiautoja on korvattu leasingautoilla, mikä nostaa käyttömenoja. Vuokratun kaluston määrä nousee edellisvuoden lopun ennusteesta ja kalustonvuokrauspalvelun yksikkökustannukset nousevat hieman. Muissa logistiikan palvelutuotteissa kustannusten suurta muutosta selittää Kulukeskuksen laskutusmallin muutos, jonka myötä logistiikkayksikölle jää vain kulkukeskuksen hallinnolliset kustannukset.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-%	2023	2024
C218 HANKINTAKESKUS							
Henkilöstömäärä	35	36	36	36	9,1 %		
Htv	29,2	29,2	29,2	29,4	3,9 %		
Kevyt kilpailutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	270 101	245 000	256 470	248 780	-3,0 %		
- suorite: Kevyt kilpailutus / kpl	37	35	30	40	33,3 %	35	35
- yksikkökustannus €/kpl	7 300	7 000	8 549	6 220	-27,2 %		
Keskiraskas kilpailutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	540 009	525 000	549 579	533 100	-3,0 %		
- suorite: Keskiraskas kilpailutus / kpl	29	35	45	40	-11,1 %	35	35
- yksikkökustannus €/kpl	18 621	15 000	12 213	13 328	9,1 %		
Raskas kilpailutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	888 130	875 000	915 966	888 500	-3,0 %		
- suorite: Raskas kilpailutus / kpl	35	35	45	40	-11,1 %	35	35
- yksikkökustannus €/kpl	25 375	25 000	20 355	22 213	9,1 %		
Hankintojen suunnittelu							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	118 023	1 225 000	1 282 352	1 243 900	-3,0 %		
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus €/kpl	118 023	1 225 000	1 282 352	1 243 900	-3,0 %		
Toimittajahallinta							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	509 921	630 000	659 495	639 720	-3,0 %		
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %	1	1
- yksikkökustannus €/kpl	509 921	630 000	659 495	639 720	-3,0 %		

Koronavirusepidemian aiheuttamien kilpailutusvelan kiinniottaminen nosti sekä kustannuksia että suoritemääriä vuonna 2021, jolloin myös keskeytettyjä projekteja käynnistettiin uudelleen. Vuonna 2022 arvioidaan tehtävän 120 kilpailutusta.

126 SISÄINEN TARKASTUS

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2021	2022	2023
	TP 2019	2020			
Toimintatulot	1	0			
Toimintamenot	-501	-568	-625	-625	-625
Toimintakate	-500	-568	-625	-625	-625
Tilikauden tulos	-500	-568	-625	-625	-625
Menot euroa/asukas	2	2	2	2	2

Sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa kaupungin sisäisen valvonnan ja toiminnan tuloksellisuuden tarkastuksesta ja arvioinnista ja siihen liittyvistä asiantuntijatehtävistä.

129 MUU YLEISHALLINTO

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	2 755	0	500	440	880
Toimintamenot	-25 053	-26 965	-27 867	-6 794	-7 785
Toimintakate	-22 298	-26 965	-27 367	-6 354	-6 905
Suunnitelmapoistot	-930	-930	-930	-930	-930
Tilikauden tulos	-23 229	-27 895	-28 297	-7 284	-7 835
Menot euroa/asukas	86	91	92	22	25

Tehtäväalue sisältää eri yhteisöjen jäsenmaksut, maksuosuudet ja avustukset muun muassa seuraaville: Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto, Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinajärjestö, Uudenmaan virkistysalueyhdistys, Sydkustens Landskapsförbund, Laatuyhdistys, Suomen Riskienhallintayhdistys ja Svenska Finlands folkting. Määrärahat sisältävät myös hallinnon kopiointikulukorvauksen Kopiosto ry:lle sekä eläkemenoperusteiset eläkemaksut lakkautetuista toiminnoista.

Toimialojen ja tulosyksiköiden talousarvioihin sisältyvät niiden toimintaan liittyvien yhteisöjen jäsenmaksut.

Määrärahat sisältävät keskusvaalilautakunnan tulot ja menot, joka vastaa vaalien järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Vuonna 2022 järjestetään aluevaalit, joihin valtio maksaa korvauksia. Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit ja vuonna 2024 presidentinvaali ja europarlamenttivaalit.

Lisäksi määrärahoihin sisältyy Espoon maksuosuus 21,2 milj. euroa Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminnasta, kasvua edellisvuoteen 0,8 milj. euroa sekä eläkemenoperusteiset eläkemaksut henkilöistä, jotka ovat jääneet eläkkeelle Espoon pelastustoimesta ennen alueellisen pelastuslaitoksen muodostamista.

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2022

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

Pelastuslain 24 §:n mukaisesti kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa valtioneuvoston määräämällä alueella (alueen pelastustoimi). Tätä tarkoitusta varten Länsi-Uudenmaan pelastustoimen alueen kunnat (Espoo, Hanko, Inkoo, Karkkila, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti) ovat yhteistoimintasopimuksella perustaneet Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen, joka toimii osana Espoon kaupunkia. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on voittoa tavoittelematon kuntalain 65 § tarkoittama kunnallinen liikelaitos.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Tätä varten tarvitaan valmisteluorganisaatio, joka ei heikennä pelastuslaitoksen tuottamia palveluja rakentamisen aikana. Lähtökohtaisesti hyvinvointialueen valmistelun rahoitus tulee täysimääräisesti valtiolta, osana hyvinvointialueelle myönnettyä valmistelurahoitusta. Lisäksi tulee mahdollisuus hakea rahoitusta mm. ICT-kustannuksiin.

Pelastuslaitoksen perustehtävänä on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia neuvomalla, ohjaamalla, kouluttamalla ja valvomalla. Tilanteen vaatiessa pelastamme ihmisiä ja omaisuutta, suojellemme ympäristöä sekä autamme hätätilanteissa. Pelastuslaitos on jatkuvassa valmiudessa.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminta ja kehittäminen perustuvat pelastuslain 28 §:n ja 29 §:n mukaiseen palvelutasopäätökseen. Palvelutasopäätös 2021–2024 tuli voimaan vuoden 2021 alusta. Palvelutasosta päättää pelastuslaitoksen johtokunta, joka on pelastuslain tarkoittama alueen pelastustoimen monijäseninen toimielin.

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja yhteistoiminnassa sairaanhoitopiiriin kanssa Jorvin (Espoo, Kauniainen ja Kirkkonummi), Länsi-Uudenmaan (Hanko, Inkoo ja Raasepori) ja Lohjan ensihoitoalueilla (Lohja, Vihti, Karkkila ja Siuntio) yhteistoimintasopimusten sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti. HUS maksaa ensihoitopalveluista aiheutuvat nettokustannukset.

Vuosina 2022–2024 toiminta pyritään pitämään palvelutasopäätöksen 2021–2024 mukaisella tasolla ottaen huomioon toimintaympäristössä tapahtuneet ja tapahtuvat muutokset. Keskeinen muutostekijä on pelastustoimen siirtäminen Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle v. 2023 alusta.

Vuoden 2022 avaintavoitteita ovat:

1. Asiakaspalvelun yhtenäistäminen Uudenmaan alueella
2. Suuronnettomuuksiin ja vaativiin johtamistilanteisiin liittyvän suorituskyvyn parantaminen
3. Palvelutasopäätöksen mukaisen tason saavuttaminen
4. Työhyvinvointi kehittyä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Jotta edellä mainitut avaintavoitteet voidaan saavuttaa, tulee asiakastarpeet kartoittaa ja kuvata sen mukaiset palvelut koko Uudenmaan alueella. Keskeisenä tavoitteena on pelastustoiminnan ja ensihoitopalvelujen avunsaantiajan minimointi koko Uudenmaan alueella.

Henkilöstö

Henkilöstösuunnitelmassa on otettu huomioon Länsi-Uudenmaan pelastustoimen palvelutasopäätöksestä johdetut tavoitteet. Laajentuneet osaamisvaatimukset pyritään ensisijaisesti

hoitamaan nykyisillä vakanssimäärillä, täydennettynä henkilöstösuunnitelman mukaisin lisäyksin, sekä mahdollisesti tehtävillä vakanssimuutoksilla. Hyvinvointialueeseen liittyvät mahdolliset lisätarpeet tai muutokset tarkentuvat vasta valmistelun edetessä. Henkilöstörakenteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin verrattuna. Sairauspoissaolojen määrät ovat usean vuoden laskun jälkeen lähteneet kasvamaan. LUP organisaatio tarkistetaan viimeistään siinä yhteydessä, kun henkilöstö siirtyy hyvinvointialueelle.

Sitovat tulostavoitteet vuodelle 2022

1. Tilikauden tulos ei jää alijäämäiseksi.
2. Investointien kokonaismäärä on enintään valtuuston hyväksymän talousarvion mukainen

Talous ja investoinnit

Pelastuslaitoksen talousarvio 2022 koostuu neljästä elementistä: Pelastustoimi, HUS/HYKS/Jorvin ensihoitopalvelut, HUS Länsi-Uudenmaan ensihoitopalvelut ja HUS Lohjan ensihoitopalvelut. Tulot ja menot kohdennetaan näihin aiheuttamisperiaatteen mukaan ja yleiskulut jaetaan esim. henkilöstön määrän, kaluston määrän (Virve-päätelaitteet, ajoneuvot) tms. suhteessa.

Espoon väkiluku on kasvanut viimeisen 6 kuukauden aikana noin 2 040 asukkaalla. Koko Länsi-Uudenmaan pelastustoimen alueella väestönkasvun ennustetaan olevan v. 2021 noin 4 700 henkilöä. Väestönkasvu ja väestön ikärakenteen muutos kasvattavat sekä pelastustoimen että ensihoidon palvelutarvetta.

Vuonna 2022 pelastustoimen ja ensivastetoiminnan osuus kokonaismenoista on 34,7 milj. euroa. HUS Jorvin ensihoitopalvelujen osuus on 6,9 milj. euroa, HUS Länsi-Uudenmaan ensihoitopalvelujen osuus on 4,2 milj. euroa ja HUS Lohjan ensihoitopalvelujen osuus on 4,3 milj. euroa.

Tilikauden tulos on 0.

Vuoden 2022 talousarviossa arvioidut kuntien pelastustoimen maksuosuudet määräytyvät joko kuntien ilmoittamien tai Tilastokeskuksen arvioimien talousarviovuoden asukaslukujen perusteella.

	Pelastustoimen maksuosuudet		Muutos € 2021–2022	Muutos % 2021–2022
	TA 2021	TA 2022		
Espoo	20 357 882	21 159 922	802 040	3,9 %
Hanko	556 131	558 218	2 087	0,4 %
Inkoo	368 085	374 145	6 060	1,6 %
Karkkila	596 378	605 507	9 129	1,5 %
Kauniainen	695 923	722 317	26 394	3,8 %
Kirkkonummi	2 730 952	2 802 102	71 149	2,6 %
Lohja	3 148 879	3 196 503	47 624	1,5 %
Raasepori	1 894 961	1 937 424	42 464	2,2 %
Siuntio	424 416	433 927	9 511	2,2 %
Vihti	2 019 565	2 067 151	47 585	2,4 %
Maksuosuudet yht. sis.laskenn.erät	32 793 172	33 857 216	1 064 045	3,2 %

Investoinnit

Investoinnit katetaan kuntien maksuosuuksilla poistojen muodossa.

Pelastuslaitos varaa investointeihin vuodelle 2022 nyt voimassa olevan pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaisen tason toteutumisen ja ensihoitopalvelujen sopimusten edellyttämät määrärahat ajoneuvo- ym. kaluston hankintaan ja paloasemien ensikertaiseen kalustamiseen. Taloussuunnitelma on tehty Espoon kaupungin talousohjauksen mukaisesti, vaikka pelastuslaitoksen talous vuonna 2023 alkaen tulee olemaan osa hyvinvointialueen taloutta.

Investointiohjelmaa on kevennetty siirtämällä merkittävä osa hankinnoista leasing-rahoituksen piiriin (Kuntarahoitus Oyj). Tämä kasvattaa käyttötalouden kehystä tulevina vuosina, koska leasing-aika on merkittävästi lyhyempi kuin investointina hankitun kaluston poistoaika. Osin tätä painetta keventää kaluston myynnistä saatavat tulot.

Palosuojelurahasto ei pysty tukemaan leasing-hankintoja. Näin ollen sellainen kalusto, johon on saatavissa Palosuojelurahaston avustus, on tarkoituksenmukaista hankkia investointina. Samoin Öljysuojelurahasto ei korvaa leasing-hankintoja. Toimitilojen ensikertainen kalustaminen käsitellään Espoon kaupungin ohjeistuksen mukaisesti investointihankintana. Taulukossa Espoon kaupunginjohtajan kehysohjeen 27.8.2021 mukainen investointiesitys.

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Tulot	205	214	64
Menot	-2261	-2100	-2100
Netto	-2056	-1886	-2036

Palvelutuotteet

Uudet Patu2 palvelutuotteet otetaan käyttöön JoTon (johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmä) käyttöönottovaiheen KO2 yhteydessä maaliskuussa 2022. Vuoden 2022 seuranta ja raportointi tehdään Patu2 palvelutuotteiden mukaan.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselle on arvioitu seuraavat kaksi kehittämiskohdetta:

1. Päätoimisen henkilöstön vakanssien lisääminen, kun se on perusteltua. Selvitetään päätoimisen henkilöstön vakanssien kokonaislukumäärä sekä arvioidaan käytettävissä olevien resurssien riittävyys ja eri keinovalikoimat palvelun tuottamiseksi kustannustehokkaasti. Valmiuden ylläpito erityisesti ylitöinä on kalliimpaa kuin henkilöstömäärän lisääminen.
2. Kevyt-, kärki- ja hybridiyksiköiden lisääminen pelastuslaitoksen palveluvalikoimaan. Niiden käyttö mahdollistaa kustannusrakenteelta tavanomaista pelastusyksikköä kevyemmän reagoinnin pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM 2012) mukaisen valmiuden rakentamiseen ja ylläpitämiseen. Nyt arvioituna kärkiyksiköt voisivat olla käyttökelpoisia esimerkiksi Kirkkonummen Masalassa (2026 alkaen) ja Veikkolassa (2031 alkaen). Lisäksi kevyt-, kärki- ja hybridiyksiköiden käyttömahdollisuus huomioidaan tilavarauksina Vihdin ja Inkoon paloasemahankkeissa.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Vuoden 2022 aikana hyvinvointi- ja terveystalouksissa valmistaudutaan kaikissa palveluissa siirtoa hyvinvointialueeseen 2023 alkaen. Samaan aikaan jatketaan edelleen asiakaslähtöistä ja taloudellisesti kestävästä toiminnan kehittämistä. Toimialan yhteiset painopisteet tulevalle kaudelle ovat palvelujen hyvä saatavuus, espoolaisten parantunut tyytyväisyys palveluihin sekä parantunut asiakaskokemus palveluista ja niiden hyödyllisyydestä. Painopisteenä on lisäksi espoolaisten tasapainoinen ja onnellinen elämä, kaupunginosien välisten hyvinvointierojen kaventuminen, ennaltaehkäisevien ja kotiin vietävien palvelujen laajempi käyttö espoolaisten arjen helpottamiseksi sekä vieraskielisen väestön integroitumisen vahvistuminen. Muita painopisteitä ovat digitaalisten asiointikanavien lisääntyneen käyttö, työnantajana Espoo on pidetty ja houkutteleva työpaikka ja kaupungin talous ja toiminta on kestäväällä pohjalla.

Vanhusten palvelujen painopisteet:

- Varaudutaan ikääntyneiden määrän voimakkaaseen kasvuun
- Tuetaan ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotona turvallisesti ja toimintakykyisenä kotona mahdollisimman pitkään sekä vähennetään raskaiden palveluiden tarvetta
- Parannetaan palvelujen saatavuutta asiakasvirtausta tehostamalla
- Tehostetaan toiminnan tuottavuutta ja parannetaan talouden johtamista eri organisaatioilla
- Kehitetään pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen toimittajahallintaa ja yhteistyötä, muutetaan hinnoittelumekanismi ja mitoitus hallitusti
- Pienennetään henkilöstövajetta: nykyisen työvoiman pitovoiman lisääminen, aloitetaan oppisopimuskoulutukset (kotihoito ja pitkäaikaishoito) ja lisätään opiskelijoiden harjoittelupaikkoja huomattavasti
- Kehitetään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tulosyksiköiden välillä ja valmistaudutaan uuteen hyvinvointialueen rakentamiseen

Terveyshuollon palvelujen painopisteet:

- Parannetaan terveysasema- ja mielenterveyspalveluiden saatavuutta
- Suunnitellaan ja toteutetaan monialaisia palveluja yhteistyökumppaneiden kanssa
- Laajennetaan digitaalisia palveluja
- Edistetään osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuutta
- Valmistaudutaan sote-uudistukseen
- Järjestellään koronapandemian jälkihoitoa

Perhe- ja sosiaalipalvelujen painopisteet:

- Jatketaan palvelurakenteen keventämistä
- Lisätään sähköisiä palveluita palvelujen saatavuuden parantamiseksi ja tuetaan omaehtoisuuteen perustuvaa elämänhallintaa ja hyvinvointia
- Otetaan huomioon palveluissa eri kielisten ja taustaisten asukkaiden tarpeet Espoon väestön monimuotoisuudessa
- Kehitetään paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kanssa työskentelyssä verkostoyhteistyötä, konsultaatiota sekä asiakkaan omatyöntekijän tehtäviä, roolia ja vastuita
- Vastataan monimuotoisiin asumisen tarpeisiin asumisen ohjelmien mukaisesti
- Valmistaudutaan toiminnan sujuvaan siirtymään hyvinvointialueelle

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan palvelukysynnän kasvuun vastataan tehtävien ja organisaatorakenteiden uudelleenjärjestelyillä. Toimialan henkilöstömäärän lisäykset perustuvat lääkäriteisten hoitajamitoitusten nostamiseen sekä tehtävien hoidon turvaamiseen ja ovat osittain vaihtoehtokustannuksia ostopalvelulle ja vuokratyövoiman käytölle.

Toimialan houkuttelevuutta työnantajana parannetaan ja työvoimavajealueiden rekrytointia sekä oppilaitosyhteistyötä tehostetaan. Toimialan nykyinen lähtövaihtuvuus (ilman eläköityneitä) on noin 9 prosenttia. Lähtövaihtuvuuden vähentämisen keinoja ovat mm. joustavat rekrytointimallit, urasiirtymismahdollisuudet, työkykyjohtaminen sekä esimiestyön kehittäminen.

Toimialan kehittämistyössä painottuu sote-uudistuksen läpimenon jälkeen erityisesti Länsi-Uudenmaan tasoiset kehittämiskokonaisuudet ja eri palveluissa toteutettavat osaprojektit. Toimenpiteissä keskeistä on asiakaskokemuksesta, esimiestyön kehittämisestä sekä henkilöstön osaamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen. Henkilöstön kehittämisessä korostuvat kielitaitotason vahvistaminen ja muiden kulttuurienvälisen työvalmiuksien edistäminen sekä digitaitojen vahvistaminen.

Hyvä henkilöstökokemus turvaa laadukkaan ja sujuvan asiakaspalvelun. Henkilöstökokemusta seurataan neljännesvuosittain kaupungin Työfiilis-kyselyllä, jossa tarkastellaan jaksamista, työn sujuvuutta sekä työyhteisön ja esimiestyön tukea. Lisäksi työhyvinvointia seurataan joka toinen vuosi toteutettavalla Kunta 10 -tutkimuksella. Tulosten perusteella yksiköt laativat työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmia. Myönteistä työkuiltuuria ylläpidetään ”Näin me toimimme” -pelisäännöillä.

Espoon oma projektimalli (Espro) ja keskitetty projektisalkku jämäköittävät suunnittelua ja projektien johtamista. Projektisalkusta löytyvät kaikki toimialan keskeiset kehittämishankkeet. Syksyllä 2021 käynnissä oli noin 40 Espoon hyvinvoinnin ja terveyden toimialan omaa kehittämisprojektia ja 32 Länsi-Uusimaan hanketoimiston organisoimaa alueen yhteisprojektia. Lisäksi käynnissä oli 82 toimialan TakE-ohjelman (Taloudellisesti kestävä Espoo) toimenpidettä.

Vuoden 2022 painopiste tulee laajasti olemaan hyvinvointialueen rakentamisessa. Syksyn 2021 aikana projektisalkkuja yhtenäistetään hanketoimiston ja Espoon omien kehittämisprojektien osalta, ja alkuvuoden 2022 aikana käynnissä olevia omia kehittämisprojekteja saatetaan loppuun valmistautuessa siirtymään. Erityisesti digitalisaatiohankkeissa fokus on siirtymässä uuteen infrastruktuuriin ja tuleviin hallintomalleihin. Täydentävä valtionapu ict-muutosprojekteille ratkeaa kuitenkin vasta loppuvuonna 2021. Hyvinvointialueen rakentamisprojekteja on käynnistettävä useita kymmeniä, mikä tulee venyttämään toimialan projektiosaamisen ja muutoshallinnan äärimmilleen.

Ruotsinkielisen väestön palvelujen järjestämisessä äidinkielellä on panostettu vuonna 2021 puhelinpalveluun ja asiakkaiden ohjaamiseen sote-palveluun palvelukieli huomioiden. Myös henkilöstön kielitaidon vahvistaminen ja uskallus puhua on ollut fokuksessa. Tulevana kautena keskitytään mm. tiedolla johtamiseen ja palvelukohtaisiin toimenpiteisiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue huomioiden.

Asiakaskokemuksen osalta kehittämis työ jatkuu hyvinvointialueen projekteissa, painopisteenä sujuvien asiakaspolkujen luominen ja asukasosallisuuden lisääminen kattavasti projektien eri kehitysvaiheissa. Asiakaskokemuksen mittaamiselle luodaan toimialatasoinen konsepti osana tiedolla johtamisen kokonaisuutta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen rakentamisen rinnalla toteutetaan palvelujen ja toimintamallien kehittämistä ja yhdenmukaistamista Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa. Kansallisia tavoitteina on parantaa palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja oikea-aikaisuutta, siirtää painopistettä ennaltaehkäisyyn ja ennakointiin, kehittää laatua ja vaikuttavuutta sekä parantaa

monialaisen työskentelyn toimintamalleja ja eri palvelujen yhteentoimivuutta. Näiden tavoitteiden saavuttamisella voidaan saada aikaan kustannusten kasvun hillintää.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa todettiin, että Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman toteuttaminen on välttämätöntä kaupungin ja konsernin talouden tasapainon saavuttamiseksi. Kaupungin johdon ja henkilöstön sekä luottamushenkilöstön tulee määrätietoisesti jatkaa tasapainotus- ja tuottavuustoimenpiteiden toteuttamista. Kaupungin vuosien 2022–2024 kehys perustuu Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma tavoitetasoihin ja toimenpiteisiin.

Toimenpiteitä ovat mm.:

- integraation edistäminen
- palvelurakenteen muutokset, mm. panostaminen ennaltaehkäiseviin palveluihin raskaiden palveluiden sijasta
- päivittäisjohtamisen sekä prosessien kehittäminen
- monituottajamallin osaamisen ja hallinnan vahvistaminen
- palveluverkon kehittäminen
- palvelujen digitalisoiminen kustannusvaikuttavasti.

Talous

2 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021*	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	67 379	78 435	70 405	0	0
Valmistus omaan käyttöön	20	22	22	0	0
Toimintamenot	-865 296	-945 704	-913 751	0	0
Toimintakate	-797 897	-867 246	-843 324	0	0
Suunnitelmapoistot	-845	-589			
Tilikauden tulos	-798 742	-867 835	-843 324	0	0
Menot euroa/asukas	2 954	3 177	3 021	0	0

* Vuoden 2021 muutettu talousarvio sisältää koronakustannuksia 58,1 milj. euroa. Vuosi 2022 ei sisällä varauksia koronan tai hoitovelan hoitoon, koska valtio on sitoutunut kustannusten korvaamiseen vuoden 2021 budjetissa. Vertailukelpoinen kasvu vuoteen 2021 verrattuna on 26,2 milj. euroa eli 3,0 prosenttia.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan vuoden 2022 talousarvio on laadittu epävarmassa taloudellisessa tilanteessa. Talousarvio ei sisällä koronan aiheuttamia menoja tai vastaavia tuloja. Toimialan menokehitys on valmisteltu Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman mukaan perustuen ikäryhmittäiseen väestön tai palvelutarpeen kasvuun, kustannus- ja palkkakehityksen huomioivaan peruspalvelujen hintaindeksin muutokseen sekä TakE- tuottavuustavoitteisiin. Taloudellinen tilanne on nykytasoisten palveluiden turvaamisen kannalta haastava. Taloudellinen tilanne edellyttää taloudellisia säästötoimia, tuottavuuden parantamista sekä prosessien ja johtamisen jatkuvaa kehittämistä.

Vuoden 2022 hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintakate on -843,3 milj. euroa. Ilman koronakustannuksia vertailukelpoinen toimintakate heikkenee vuoteen 2021 verrattuna 34,2 milj. euroa (-4,2 prosenttia). Toimintakatetta heikentää palvelutarpeen kasvusta johtuva menojen

nousu, joihin ei kohdistu samassa suhteessa tuottojen kasvua. Vuonna 2022 toimialan toimintatulot ovat 70,4 milj. euroa.

Vuonna 2022 hyvinvoinnin ja terveyden toimialan menomääräraha on 913,7 milj. euroa. Ilman koronakustannuksia vertailukelpoinen kasvu vuoteen 2021 verrattuna on 26,2 milj. euroa eli 3,0 prosenttia. Toimialan menoja kasvattavat määrällisesti eniten erikoissairaanhoidon menot, menokasvu 12,6 milj. euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna (+4,0 prosenttia). Menokasvu on suuri myös vanhusten pitkäaikaishoidossa, jossa menokasvu on 5,3 milj. euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna (+6,8 prosenttia).

Vanhusten palvelujen menokasvu vuoden 2021 muutettuun talousarvioon nähden on 8,4 milj. euroa (+4,2 prosenttia). Vanhusten palvelujen lisäys kohdistuu eniten pitkäaikaishoittoon. Perusterveydenhuollon menot kasvavat 6,2 milj. euroa vuoden 2021 vertailukelpoiseen talousarvioon nähden (+5,1 prosenttia). Suurimmat lisäykset tulevat avosairaanhoidon ja suun terveydenhuoltoon. Perhe- ja sosiaalipalveluiden menokasvu on 5,3 milj. euroa (+2,3 prosenttia). Kustannusnousu johtuu pääosin panostuksesta lasten ja lapsiperheiden tarvelähtöisiin palveluihin.

Toimintamenot tulosityksittäin vuosina 2020–2022

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA	865 296	945 704	913 751	0	0
VANHUSTEN PALVELUT	193 127	200 485	208 826	0	0
TERVEYSPALVELUT	434 079	492 582	455 038	0	0
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	227 296	232 351	237 672	0	0
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN ESIKUNTA	10 794	20 285	12 215	0	0

Investoinnit

952 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-397	-1 480	-1 610	0	0
Netto	-397	-1 480	-1 610	0	0

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu ensikertaisen kalustamiseen ja laitehankintojen toteuttamiseen yhteensä 1,5 milj. eurolla. Lisäksi määrärahaa kohdennetaan palveluverkkomuutoksien ennakoimattomiin tarpeisiin 0,1 milj. euroa. Perhekeskus Campukseen kuuluvat kaluste- ja laitehankinnat toteutetaan pääosin vuonna 2022.

24 VANHUSTEN PALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Asiakkaat ja palvelut

Vanhusten palvelujen vastuulla on järjestää espoolaisille senioreille kotihoitoa ja muita kotona asumista tukevia avohoidon palveluja, ikääntyneiden omaishoidon tuen palvelua, perustason sairaalatoimintaa sekä pitkäaikaishoitoa asumispalveluna. Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestori vastaa keskitetysti ikääntyvän väestön neuvonnasta ja ohjauksesta sekä iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeen selvittämisestä, sosiaalipalvelujen päätöksenteosta sekä palveluohjauksesta. Lisäksi Nestorin tehtävänä on koordinoida ja osaltaan tuottaa ikääntyneiden ennaltaehkäiseviä toimintoja. Nestori vastaa myös veteraanipalvelujen järjestämisestä.

Keväällä 2020 alkanut koronaepidemia on vaikuttanut merkittävästi kaikkiin vanhusten palvelujen toimintoihin myös vuonna 2021. Epidemia on edelleen vaikuttanut toiminnan suoritekehitykseen sekä talouden toteumaan. Vuoden 2022 suunnitelmassa ei ole lähdetty ennakoimaan mahdollista koronaepidemian jatkumista, vaan toiminnan- ja talouden suunnittelu on tehty ”koronavapaasti”.

Yli 75-vuotiaiden väestönkasvu on taloussuunnitelmakaudella keskimäärin 8 prosenttia vuodessa. Suurten ikäluokkien kasvava määrä tulee näkymään palvelutarpeen kasvuna. Myös vieraskielisten ikääntyneiden määrä lisääntyy ennusteiden mukaan nopeasti. Muistisairaiden määrä kasvaa, mikä on yksi tärkeimmistä palvelujen tarvetta aiheuttavista tekijöistä.

Vuoden 2022 talousarvio mahdollistaa kotihoidon käyntimäärän 7,5 prosentin kasvun vuoden 2021 osavuosikatsaus 2:n ennusteeseen verrattuna, omaishoidon tuen 4,5 prosentin kasvun, SHL-kuljetuspalvelun matkojen 10 prosentin kasvun sekä pitkäaikaishoidon paikkamäärän kasvun 19:lla. Lisäksi se mahdollistaa Kotiutustiimi 2.0 toiminnan vakinaistamisen. Talousarviossa on varauduttu myös pitkäaikaishoidon henkilöstömitoituksesta aiheutuviin lisäkustannuksiin. Talousarvioon on esitetty lisävakansseja ja nimikkeenmuutoksia.

Tulosityksikön painopisteet

Espoo-tarinan mukaisesti espoolaiset ikääntyneet asuvat turvallisesti ja toimintakykyisinä kotona ja yksinäisyyden aiheuttamien ongelmien määrä vähenee. Tarvittaessa varmistetaan sujuva pääsy palveluasumisen piiriin. Tavoitteena on, että 94 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä espoolaisista asuu omassa kodissaan.

Tavoitteeseen päästään toimenpiteillä, jotka edistävät vanhusten palveluiden vuoden 2022 painopisteiden toteutumista. Painopisteet ovat seuraavat:

- Varaudutaan ikääntyneiden määrän voimakkaaseen kasvuun
- Tuetaan ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotona turvallisesti ja toimintakykyisenä kotona mahdollisimman pitkään sekä vähennetään raskaiden palveluiden tarvetta
- Parannetaan palvelujen saatavuutta asiakasvirtausta tehostamalla
- Tehostetaan toiminnan tuottavuutta ja parannetaan talouden johtamista eri organisaatioilla
- Kehitetään pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen toimittajahallintaa ja yhteistyötä, muutetaan hinnoittelumekanismi ja mitoitus hallitusti

- Pienennetään henkilöstövajetta: nykyisen työvoiman pitovoiman lisääminen, aloitetaan oppisopimuskoulutukset (kotihoito ja pitkäaikaishoito) ja lisätään opiskelijoiden harjoittelupaikkoja huomattavasti
- Kehitetään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tulosyksiköiden välillä ja valmistaudutaan uuteen hyvinvointialueen rakentamiseen

Keskeiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmistellaan Länsi-Uudellamaalla vuosille 2021–2022 myönnetyn valtionavustuksen mahdollistamassa Tulevaisuuden sote –keskus ohjelmassa. Vuosille 2022–2023 Länsi-Uudellemaalle haetaan täydentävää valtionavustusta, jonka turvin hyvinvointialueen palvelujen yhdenmukaistaminen jatkuu.

Jo ennen koronaepidemiaa vanhusten palveluissa oli työvoimapulaa. Koronan hoitamiseen, erityisesti näytteenottoon, tartunnanjäljitykseen ja rokottamiseen, on ohjautunut suuri määrä terveydenhuollon henkilökuntaa, ja henkilöstön saatavuus on muuttunut kriittiseksi tekijäksi palveluiden tuottamisessa. Näköpiirissä ei ole helpotusta henkilöstön saatavuuteen. Ensi vuoden talousarviossa panostetaan oppisopimuskoulutuksen laajentamiseen. Lisäksi lisätään harjoittelijoiden määrää ja huolehditaan hyvästä perehdytyksestä.

Keskeiset muutokset tähtäävät asiakasvirtauksen tehostamiseen. Nestorissa panostetaan muun muassa muistisairauksien ennaltaehkäisyyn Finger-projektissa, millä pitkällä aikavälillä voidaan vaikuttaa kotihoidon palvelutarpeen kasvuun. Kotihoidossa jatketaan vuonna 2021 päättyneen Kotona asumista tukevien palvelujen kehittämisohjelman toimenpiteitä TakE-ohjelman ja muiden erillisten projektien puitteissa. Länsi-Uusimaahankkeeksi ehdotetun sairaaloiden asiakasohjauksen kehittämisen avulla voidaan parantaa sairaalahoidon kohdentumista tarpeen mukaisesti. Pitkäaikaishoidossa Espoonlahden hoivakotia muutetaan muistipalvelukeskukseksi, mikä edellyttää henkilöstön koulutusta ja tilamuutoksia. Leppävaaran elä ja asu –seniorikeskuksessa pilotoidaan tuetun senioriasuminen ja hoiva-asumisen yhdistymistä yhdelle palvelualueelle, jossa tavoitteena on sujuvoittaa asiakaspalvelua ja henkilöstöhallintoa.

Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toteuttaminen

TakE-toimenpiteitä on edistetty, mutta tavoitteiden saavuttaminen vuonna 2021 täysimääräisesti ei ole ollut mahdollista koronan aiheuttamasta poikkeustilanteesta johtuen. Lisäksi asiakkaiden määrät ja palvelujen kysyntä ovat kovassa kasvussa koko Vanhusten palveluissa. TakE-kehittämisessä vuonna 2022 tullaan panostamaan erityisesti henkilöstöön liittyvien TakE-toimenpiteiden edistämiseen. TakE-tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on vakituisen henkilöstön saatavuuden parantaminen sekä henkilöstön pysyvyyden varmistaminen. Taloudellisesti kestävä on, että panostamme kevyempiin palvelumuotoihin hyödyntämällä teknologiaa ja lisäämällä esimerkiksi kotihoidon etäpalveluita. Toimialalla sekä palvelutuottajilla oleva henkilöstöpula hidastaa myös asiakasvirtauksen tehostamista. Tiedon saatavuutta erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä parannetaan teknologisuilla ratkaisuilla (tietoallas), jotta vältetään esimerkiksi ylimääräisten laboratoriotutkimusten teettämistä. Pitkäaikaishoidossa TakE-kokonaisuuteen tulee vaikuttamaan tulevaan mitoitukseen liittyvät valmistelevat toimenpiteet.

Koronasta toipuminen

Vuonna 2020 koronan aikana palvelujen kysyntä väheni monissa vanhusten palveluissa ja osa palveluista jouduttiin sulkemaan rajoitusten vuoksi. Palvelujen supistuksista johtuvan hoitovelan arvioiminen on kuitenkin ollut erittäin vaikeaa. Vuoden 2021 aikana ikääntyneen väestön saamien rokotusten edetessä myös palvelujen kysyntä on lähtenyt kasvuun. Samaan aikaan henkilöstön saatavuus on oleellisesti heikentynyt, mikä on rajoittanut palvelutarpeeseen vastaamista.

Palveluja tarjotaan mahdollisimman normaalisti rajoitusten sallimissa rajoissa. Talousarvio mahdollistaa väestön ikääntymisestä johtuvan palvelutarpeen kasvun.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020–2022.

Koronapandemian vaikutus näkyy etenkin lyhytaikaishoidossa sekä päivätoiminnassa, joissa toiminnan sulkua on purettu, ja suoritelmäärät ovat nousemassa lähemmäs pandemiaa edeltäneelle tasolle. Tehostetussa palveluasumisessa yksikkökustannusten vertailulaskennan avulla on onnistuttu puuttumaan niihin kustannuseriin, joissa on ollut isoja eroja muihin kuusikkokuntiin verrattuna tai Espoon kaupungin eri yksiköiden välillä. Tämän ansiosta yksikkökustannusten arvioidaan hieman pienentyvän vuoden 2021 tasoon verrattuna. Kotihoidossa käyntimäärien kasvun ennakoidaan olevan noin 7,5 prosenttia ja kustannusten kasvua hillitään panostamalla henkilöstön saatavuuden parantamiseen, jotta voidaan vähentää vuokratyövoiman käyttöä, sekä arvioimalla palveluiden eri järjestämistapojen osuutta kokonaisuudesta. Omaishoidon tuessa tukikuukausien määrien arvioidaan kasvavan 6,2 prosenttia, pandemian jälkeisen notkahduksen jälkeen. Espoon sairaalan palvelutuotteissa näkyy strateginen panostus avosairaanhoidon ja kotisairaaloimintaan: palvelut viedään enenevässä määrin asiakkaan kotiin. Myös kuntoutusosastolla suoritelmäärissä näkyy hieman kasvua, kun osastoille ei enää ennakoita sulkutoimenpiteitä vuonna 2022.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
24 VANHUSTEN PALVELUT					
Henkilöstömäärä	1 490	1 523	1 560	1 619	3,8 %
Htv	1 146	1 171	1 171	1 192	1,8 %
Tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	64 128 000	66 875 000	68 850 143	69 890 569	1,5 %
- suorite: hoitopäivä	482 793	503 700	504 432	510 635	1,2 %
- yksikkökustannus e/hp	132,83	132,77	136,49	136,87	0,3 %
Lyhyaikainen tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 632 000	3 611 000	3 400 000	5 382 347	58,3 %
- suorite: hoitopäivä	15 235	28 470	19 800	29 235	47,7 %
- yksikkökustannus e/hp	172,76	126,84	171,72	184,11	7,2 %
Auroranmäen lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusyksikkö (aiemmin laitoshoidon)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 163 000	5 093 000	5 088 000	5 139 000	1,0 %
- suorite: hoitopäivä	18 857	18 980	18 632	18 980	1,9 %
- yksikkökustannus e/hp	273,80	268,34	273,08	270,76	-0,8 %
Kotihoidon tukipalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	38 605 000	40 356 000	41 617 156	43 194 145	3,8 %
- suorite: käynti	1 152 846	1 286 236	1 285 200	1 381 240	7,5 %
- yksikkökustannus e/käynti	33,49	31,38	32,38	31,27	-3,4 %
Kotihoidon tukipalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 035 000	2 185 000	1 999 000	2 280 620	14,1 %
- suorite: käynti	20 685	20 660	19 313	21 895	13,4 %
- yksikkökustannus e/käynti	98,38	105,76	103,51	104,16	0,6 %

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
Päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 440 000	2 548 000	1 550 000	2 598 000	67,6 %
- suorite: käynti	8 168	20 795	9 159	20 795	127,0 %
- yksikkökustannus e/käynti	176,30	122,53	169,23	124,93	-26,2 %
Omaishoidon tuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 127 000	7 026 000	6 450 000	6 850 000	6,2 %
- suorite: tukikuukausi	7 610	8 850	8 000	8 370	4,6 %
- yksikkökustannus e/tukikk	805,12	793,90	806,25	818,40	1,5 %
Kuntoutusosastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	34 225 000	30 151 000	32 051 000	32 020 510	-0,1 %
- suorite: hoitopäivä	72 009	76 650	75 750	76 650	1,2 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	475,29	393,36	423,12	417,75	-1,3 %
Perustason akuuttiosastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 757 000	3 920 000	3 920 000	3 959 200	1,0 %
- suorite: hoitopäivä	6 599	7 227	7 227	7 227	0,0 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	569,33	542,41	542,41	547,83	1,0 %
Saattohoito-osastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 773 000	2 648 000	2 648 000	2 674 480	1,0 %
- suorite: hoitopäivä	4 851	5 201	5 201	5 201	0,0 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	571,63	509,13	509,13	514,20	1,0 %
Avosairaanhoido					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 055 000	3 542 000	3 542 000	3 609 298	1,9 %
- suorite: kontakti	11 324	14 700	15 700	16 014	2,0 %
- yksikkökustannus e/kontakti	269,78	240,95	225,61	225,38	-0,1 %
Kotisairaala					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 401 000	2 578 000	2 578 000	2 626 982	1,9 %
- suorite: kontakti	18 957	37 800	25 000	25 500	2,0 %
- yksikkökustannus e/kontakti	126,66	68,20	103,12	103,02	-0,1 %
Espeen sairaala					
Sairaalan kustannukset yhteensä	58 620 000	54 494 000	56 716 000	57 084 000	0,6 %
Muut palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	14 377 000	16 689 000	15 386 701	16 407 020	6,6 %

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	34 459	34 500	34 839	0	0
Toimintamenot	-193 127	-200 485	-208 826	0	0
Toimintakate	-158 668	-165 985	-173 987	0	0
Suunnitelmapoistot	-383	-136			
Tilikauden tulos	-159 050	-166 121	-173 987	0	0
Menot euroa/asukas	659	673	690	0	0

Tulojen ennakkoidaan kasvavan noin 0,3 milj. euroa vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon verrattuna. Asiakasmaksulain muutosten myötä tulot lisääntyvät pitkäaikaishoidossa.

Vuonna 2022 vanhusten palvelujen menot kasvavat vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon verrattuna noin 8,4 milj. euroa (4,2 prosenttia). Merkittävin menojen lisäys syntyy yli 75-

vuotiaiden määrän kasvun myötä kotihoidon palvelutarpeen kasvusta, pitkäaikaishoidon lisääntyneestä paikkatarpeesta sekä mitoituksen muutoksesta sekä omaishoidon tukea saavien määrän kasvusta. Tällä hetkellä kasvavaan kysyntään on vaikea vastata, mikä näkyy asiakasvirtauksen hitautena. Asiakasvirtauksen parantaminen on yksi tärkeimmistä painopisteistä vuonna 2022.

Voimavarojen riittävyys varmistetaan parantamalla tuottavuutta ja panostamalla työvoiman saatavuuteen esimerkiksi laajentamalla oppisopimuskoulutusta. Tuottavuuden parantaminen perustuu asiakkaalle arvoa tuottavan ajan lisäämiseen, toimintaprosessien uudistamiseen mm. teknologian avulla sekä hoitamalla asiat kerralla kuntoon.

Koronapandemia on vaikeuttanut hoitohenkilöstön rekrytointia vanhusten palveluissa. Työvoimavajealueisiin kohdistetaan tehostettuja rekrytointitoimenpiteitä ja mahdollisuutta rekrytoida ulkomaista hoitohenkilökuntaa selvitetään. Henkilöstömäärään vaikuttavat avoimien vakanssien täyttö ja hoitajamitoituksen lakisääteiset vaateet. Henkilöstötyövuosien kasvu on arviolta 2 prosenttia.

242 PITKÄAIKAISHOITO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Pitkäaikaishoito järjestää sosiaalihuoltolain mukaiset ikääntyneiden ympärivuorokautiset asumis- ja laitospalvelut espoolaisille senioreille. Espoossa tehostetun palveluasumisen tiloja on riittävästi, mutta henkilöstön rekrytointihaasteet vaikuttavat tilojen käyttöön.

Ympärivuorokautinen hoiva-asuminen järjestetään pääsääntöisesti tehostettuna asumispalveluna joko ostettuna yksityisissä hoivakodeissa tai kaupungin hoivakodeissa. Vuonna 2022 varaudutaan tehostetun palveluasumisen paikkojen määrän lisäykseen sekä palvelutarpeen kasvun että Auroranmäen palvelurakennemuutoksen takia. Tehostetussa palveluasumisessa käytössä oleva hankintasopimus on sama kuin muissa Länsi-Uudenmaan kunnissa. Hoivakotitiedot esitellään julkisesti Länsi-Uudenmaan hoivakodit –internetsivulla. Käytössä oleva toimintatapa vahvistaa asiakkaiden valinnanvapautta.

Laki henkilöstömitoituksesta iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa astui voimaan 1.10.2020. Henkilöstömitoitus nousee 0,7:ään asteittain siirtymäaikana 1.4.2023 mennessä. Vuoden 2022 alusta henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,6, mikä toteutuu sekä Espoon kaupungin ostopalvelujen hoivakodeissa että kaupungin hoivakodeissa. Oppisopimuskoulutusta hyödynnetään henkilöstön saatavuuden varmistamiseksi.

Auroranmäen arviointi- ja kuntoutusyksikön toimintaa kehitetään edelleen kotiutumisen ja kotona asumisen tueksi. Leppävaaran elä ja asu –seniorikeskuksessa pilotoidaan tuetun senioriasuminen siirtymistä kotihoidosta pitkäaikaishoidon palvelualueelle, tavoitteena sujuvoittaa asiakaspalvelua ja henkilöstöhallintoa. Pilotissa tuettu senioriasuminen muuttuu palveluasumiseksi. Pitkäaikaishoidon resurssipalvelua (ResPa) kehitetään edelleen ja sijaispalveluja pyritään enenevästi keskittämään ResPaan. Espoonlahden hoivakoti muuttuu vaihteittain muis- tipalvelukeskukseksi. Espoonlahden hoivakodin lyhytaikaishoito käynnistetään vuoden 2022 aikana ja päivätoiminta käynnistyy tilamuutosten myötä myöhemmin.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	16 803	14 711	15 039	0	0
Toimintamenot	-74 317	-78 062	-83 408	0	0
Toimintakate	-57 514	-63 351	-68 369	0	0
Suunnitelmapoistot	-107	-59			
Tilikauden tulos	-57 620	-63 409	-68 369	0	0
Menot euroa/asukas	254	262	276	0	0

245 VANHUSTEN PALVELUJEN YHTEISET KUSTANNUKSET

Vanhusten palvelujen yhteiseen määrärahavaraukseen sisältyvät tulosityksikön keskitetyt johtaja- ja asiantuntijapalvelut sekä kaikille palvelualueille kohdentuvia yhteisiä sisäisiä menoja, kuten asiointi-, taloushallinto- ja hankintapalveluja. Varaukseen sisältyvät myös strategisten kehittämishankkeiden projekti- ja konsultointikustannukset.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	2	3			
Toimintamenot	-4 250	-4 814	-4 553	0	0
Toimintakate	-4 248	-4 811	-4 553	0	0
Suunnitelmapoistot	-17	-17			
Tilikauden tulos	-4 265	-4 829	-4 553	0	0
Menot euroa/asukas	15	16	15	0	0

246 SENIORINEUVONTA JA PALVELUOHJAUS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestori vastaa keskitetysti ikääntyvän väestön neuvonnasta ja ohjauksesta sekä iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeen selvittämisestä, sosiaalipalvelujen päätöksenteosta sekä palveluohjauksesta asiakkaan polun eri vaiheissa. Lisäksi Nestorin tehtävänä on koordinoita ja osaltaan tuottaa ikääntyneiden ennaltaehkäiseviä toimintoja.

Monikanavaista ja laajaa palveluvalikkoa kotona asumisen tueksi kehitetään edelleen laajentamalla matalan kynnyksen palveluohjausta ja lisäämällä sähköisen asiointin mahdollisuuksia. Yhteistyötä kaupungin asiointipisteiden ja muiden tulosityksiköiden sekä kolmannen sektorin kanssa lisätään asiakkaiden tavoittamiseksi ja asiakkaiden tarpeisiin kohdennettujen palvelujen kehittämiseksi.

Palvelutarpeen arvioinnin työtapoja kehitetään erityisesti eri palvelujen rajapinnoissa. Nestorin omatyöntekijä-toimintamallia kehitetään edelleen. Yhteistyötä mielenterveys ja

päihdepalvelujen kanssa lisätään. Muistisairaiden palveluohjauksen ja hoidon kehittämisen tulosten jalkauttamista jatketaan yhteistyössä muiden muistisairaiden hoitoon osallistuvien toimijoiden kanssa.

Palvelukeskusten asemaa senioreiden kohtaamis- ja tiedonsaantipaikkoina vahvistetaan ja palveluvalikoimaa laajennetaan. Hyvinvointia tukevaa palvelukeskus- ja päivätoimintaa kehitetään. Koronaepidemian aikana käyttöön otettujen virtuaalipalvelujen kehittämistä jatketaan.

Omaishoitajien tiedonsaantia, valmennusta ja tukimuotojen kehittämistä jatketaan. Rintamavertaa-tereaaneille järjestetään erilaisia tukimuotoja Valtiokonttorin linjausten mukaisesti. Liikkumista tukevien palveluiden kokonaisuutta selvitetään yhteistyössä vammaispalvelujen kanssa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	855	2 624	2 630	0	0
Toimintamenot	-14 071	-16 813	-17 514	0	0
Toimintakate	-13 215	-14 189	-14 884	0	0
Suunnitelmapoistot	-34	-27			
Tilikauden tulos	-13 250	-14 216	-14 884	0	0
Menot euroa/asukas	48	56	58	0	0

247 KOTIHOITO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kotihoidon tavoitteena on mahdollistaa turvallinen asuminen kotona kaikenikäisille espoolaisille, jotka tarvitsevat kotisairaanhoidoa, kotipalvelua tai kotihoidon tukipalveluja. Espoon kotihoito muodostuu viidestä alueellisesta kotihoidon yksiköstä, kotikuntoutuksesta ja resurssipoolista. Etäkotihoito on osa resurssipoolia. Kotihoidon ostopalveluyksikkö keskittyy ostopalvelu- ja palveluseteliasiakkaiden valvontaan.

Vuodelle 2022 varaudutaan noin 188 350 asiakaskäynnin lisäykseen (7 prosentin kasvu) verrattuna vuoden 2021 osavuositarkastus 2:n ennusteeseen. Kasvua on sekä omassa toiminnassa, ostopalveluissa että palveluseteleissä. Välittömän asiakastyön lisäämisellä tavoitellaan tuottavuuden parantamista. Tämä vähentäisi vuokratyövoiman käyttöä. Henkilöstöön liittyvänä haasteena on kasvanut henkilöstön liikkuvuus, kasvava tyhjien vakanssien määrä ja rekrytoinnin vaikeus, jotka vaikeuttavat myös välittömän asiakastyön positiivista kehittymistä. Kotihoito on nimetty hankalasti rekrytoitavaksi alueeksi. Rekrytointiyksikön ja henkilöstöryhmän kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä vakinaisen henkilöstön saatavuuden edistämiseksi. Jatkossa tavoitteenamme on lisätä perusopiskelijoiden määrää kotihoidossa. Työvoimapolitiittisen lähihoitajien oppisopimuskoulutuksen suunnittelu on aloitettu ja sieltä odotetaan saatavan opiskelijoita ja työntekijöitä myös kotihoitoon.

Kotihoidon asiakkaiden toiveena on, että heidän luonaan käy mahdollisimman usein sama tuttu hoitaja. Lisääntynyt henkilöstön liikkuvuus, kasvava tyhjien vakanssien määrä ja vaikeutunut rekrytointi hankaloittavat tavoitteisiin pääsyä. Tavoitteeseen pyritään edistämällä rekrytointia, nostamalla välittömän asiakastyöajan osuutta ja jatkuvasti arvioimalla ja kehittämällä asiakasreittejä. Kotihoidon asiakkaiden turvallista kotona asumista edistetään kiinnittämällä huomiota asiakkaiden kivun kokemuksen lievittämiseen, kaatumisvaaran pienentämiseen, ravitsemuksen

parantamiseen sekä yksinäisyyden kokemuksen vähentämiseen. Edellä mainitut toimet vähentävät päivystyskäyntejä. Henkilöstön työn sujuvuutta lisätään mahdollistamalla henkilöstön osallistuminen kotihoidon arjen toiminnan parantamiseen.

Kotihoidon kehittäminen jatkuu vuonna 2020 päivitetyn kotihoidon kehittämisohjelman 2019–2021 mukaisesti. Vuonna 2021 alkanut henkilöstön osaamisen kehittäminen jatkuu hankkeessa käyttöön otetun perehdytysmallin vakinaistamisella. Etäkotihoidon toimintamallia lisätään koko Espoon alueella. Tavoitteena on, että entistä suurempi osa käynneistä toteutetaan etäkäynteinä videon välityksellä, myös etäkuntoutusta lisätään. Teknologiaa hyödynnetään myös kotihoidon asiakkaiden lääkehuollossa ottamalla lääkerobotit käyttöön. Kehittämisessä otetaan huomioon niin vieraskieliset asiakkaat kuin työntekijätkin.

Valvontasuunnitelma on käytössä ja tavoitteena on toteuttaa valvontaa kaikkien palveluja tuottavien tuottajien sekä oman toiminnan yksiköiden kanssa. Tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä ostopalvelu- sekä palvelusetelituottajien kanssa ja varmistaa kotihoidon asiakkaiden hyvä palvelun laatu. Vuodelle 2020 suunniteltu yhden maantieteellisen kotihoitoalueen ulkoistaminen on siirtynyt covid-19-epidemian ja toiminnanohjauksen käyttöönoton takia vuoden 2021 loppuun. Vuonna 2022 jatketaan keväällä 2021 aloitettua vertaiskehittämistä ulkoistetun alueen ja oman toiminnan Kivenlahden tiimeissä.

Yhteistyötä Espoon sairaalan sekä Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestorin kanssa tehdään edelleen, tavoitteena kotiutusprosessin toimivuuden varmistaminen sekä asiakkaiden palveluohjauksen kehittäminen.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	7 594	6 503	6 510	0	0
Toimintamenot	-41 869	-44 401	-46 267	0	0
Toimintakate	-34 275	-37 897	-39 757	0	0
Suunnitelmapoistot	-28	-32			
Tilikauden tulos	-34 303	-37 930	-39 757	0	0
Menot euroa/asukas	143	149	153	0	0

248 ESPOON SAIRAALA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Espon sairaalan tehtävänä on toimia ikääntyneiden kotona asumisen tukipalveluna. Sairaala toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa yhteisellä Jorvin sairaalakampuksella. Espoon sairaala vastaa perustason sairaalahoidosta Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen asukkaille.

Espon sairaalan osastojen käyttöaste on palautunut vuoden 2020 koronapandemian alun jälkeeseen korkeaksi. Vuoden 2021 loppukeväästä alkaen sairaala on joutunut ostamaan lisäpaikkoja Kaunialan sairaalasta sekä maksamaan HUS:lle siirtoviivemaksuja. Tilannetta vaikeutti kevään aikana koronaviruksen hoitoon tarvittu kohorttiosasto sekä kesän aikana koko Uttamaata koskenut hoitohenkilöstön puute, jonka takia kesän ajaksi jouduttiin sulkemaan 3–6 prosenttia potilaspaikoista. Hoivakotipaikkojen saatavuuden heikentymisen myötä sairaalassa

hoivakotipaikkaa odottavien odotusajat ovat kasvaneet haitaten sairaalan normaalia potilasvir-
 tausta. Potilasmäärien ennakoita pöyvään korkeina vuonna 2022.

Henkilöstön osaamista tuetaan systemaattisella kouluttamisella, esimerkiksi geriatrisen potilaan
 toimintakyvyn arviointiin. Henkilöstön saatavuutta edistetään koko hyvinvoinnin ja terveyden toi-
 mialan yhteisillä rekryointitoimenpiteillä.

Kotiuttamisen prosessia on kehitetty viime vuosina yhteistyössä Espoon vanhusten palveluiden
 ja HUS:n kanssa. Vuonna 2021 on aloitettu HUS:n kanssa projekti sairaalan kotiutustiimin ke-
 hittämiseksi. Alustavat tulokset vaikuttavat myönteisiltä ja projektin toimintamallia esitetään jat-
 kettavaksi kaupungin omana toimintana vuonna 2022.

Osastohoidon ohella avohoidon palveluita tarjotaan geriatrisella arviointi- ja kuntoutuspolikli-
 nilla ja oireenmukaisen hoidon poliklinikalla. Poliklinikan saatavuus on kohentunut sisäisiä pro-
 sesseja kehittämällä vuonna 2021 ilman ulkopuolisia lisäostoja. Kysynnän oletetaan edelleen
 kasvavan vuoden 2022 aikana. Kasvava kysyntä tulee haastamaan nykyisen palveluntuotan-
 non kantokyvyn ilman lisäpanostuksia.

Espeen sairaala vastaa niin kotihoidon kuin pitkäaikaishoidon lääkäripalveluista. Pitkäaikaishoi-
 don lääkäripalvelut on ulkoistettu ja palvelutuottajan toimintaa seurataan yhteistyössä pitkäai-
 kaishoidon palvelualueen kanssa. Vuonna 2022 valmistaudutaan toiminnan uuteen kilpailutuk-
 seen. Kotihoidon lääkäripalveluihin on panostettu ja lääkäripalveluiden asiakkaaksi pääsyä ke-
 hitetty.

Koronaviruksen hoitoon ja kustannuksiin on varauduttava myös vuonna 2022. Testaaminen,
 suojautuminen ja tartunnan saaneiden eristäminen ja näistä aiheutuvat kustannukset tulevat
 jatkumaan, vaikka rokotusten myötä koronaviruksen hoitoon keskittyneitä osastokohortteja ei
 enää tarvittaisikaan.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	9 205	10 658	10 660	0	0
Toimintamenot	-58 620	-56 395	-57 083	0	0
Toimintakate	-49 416	-45 737	-46 423	0	0
Suunnitelmapoistot	-196	0			
Tilikauden tulos	-49 612	-45 737	-46 423	0	0
Menot euroa/asukas	200	189	189	0	0

25 TERVEYSPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Asiakkaat ja palvelut

Terveyspalvelujen tulosityksikön tehtävänä on vastata terveysasematoiminnasta, suun terveydenhuollosta, mielenterveys- ja päihdepalveluista, avokuntoutuksesta sekä erikoissairaanhoidon järjestämiseen liittyvistä kaupungin vastuulle kuuluvista tehtävistä. Erikoissairaanhoidon laboratorio- ja kuvantamispalvelut sekä apuvälinepalvelut hankitaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS).

Terveyspalvelujen tavoitteena on ennaltaehkäistä sairauksien syntymistä, todeta mahdolliset sairaudet varhaisessa vaiheessa ja antaa terveyshyötyä tuottavaa hoitoa ja kuntoutusta sekä ylläpitää ja edistää toimintakykyä. Tavoitteena on palvelujen järjestäminen mahdollisimman asiakaslähtöisesti, kustannustehokkaasti ja huolehtia riittävästä henkilöstöstä ja henkilöstön työhyvinvoinnista. Kehittämisessä huomioidaan väestön kasvu, ikääntyminen, maahanmuutto sekä ylipäättään vieraskielisten lisääntyminen ja toimintaympäristön kulttuurinen monimuotoistuminen.

Terveysasemien asiakkaina ovat kaikenikäiset espoolaiset, joista vuositasolla noin puolet asioidivat terveysasemien palveluissa. Kaikkiaan yhteydenottokontakteja terveysasemille oli vuonna 2019 yli miljoona ja vuonna 2020 noin 800 000. Lääkärin tai hoitajan vastaanotolla käytiin 2019 noin 490 000 kertaa ja vastaavasti vuonna 2020 noin 300 000 kertaa. Yhteydenottopäivänä hoitettavien kiireellisiin terveysongelmiin liittyvien käyntien osuus oli vuonna 2019 yli puolet ja vuonna 2020 43 prosenttia. Vuonna 2022 asiakas- ja käyntimäärien arvioidaan palaavan hiljalleen pandemiaa edeltävälle tasolle toiminnan palautuessa normaaliksi.

Myös suun terveydenhuollon palveluita käyttävät kaikenikäiset espoolaiset. Vuonna 2019 espoolaisista 32 prosenttia käytti suun terveydenhuollon palveluita ja vuonna 2020 27 prosenttia. Aikuisasiakkaita on noin 60 prosenttia kaikista asiakkaista. Alle 18-vuotiaat käyttävät pääsääntöisesti kunnallisia palveluita. Kiireellistä hoitoa tarvitsevien asiakkaiden osuus on ollut ennen pandemia-aikaa noin 13 prosenttia. Vuonna 2020 kiireellistä hoitoa tarvitsevien asiakkaiden osuus oli 24 prosenttia. Tämä johtui siitä, että kiireetöntä toimintaa ajettiin alas, mutta päivystys toimi normaalisti. Vuonna 2022 asiakas- ja käyntimäärien arvioidaan palaavan pandemiaa edeltävälle tasolle toiminnan palautuessa normaaliksi. Mielenterveys- ja päihdepalvelut tarjoaa kaikille 13 vuotta täyttäneille neuvontaa, ohjausta, hoitoa ja kuntoutusta mielenterveyden sekä päihteiden käytön ongelmiin. Avokuntoutuspalveluissa suunnitellaan ja toteutetaan lääkinnällistä kuntoutusta sekä annetaan kuntoutuksen ohjausta ja neuvontaa sekä toiminta- ja puheterapiaa yli 18-vuotiaille sekä kaikenikäisille kehitysvammaisille. Fysioterapiapalvelua tarjotaan kaikille ikäluokille.

Tulosityksikön painopisteet

Tulosityksikön painopisteet vuodelle 2022 ovat:

- Terveysasema- ja mielenterveyspalveluiden saatavuus
- Monialaisten palveluiden suunnittelu ja toteutus yhteistyökumppaneiden kanssa
- Digitaalisten palveluiden käyttöönotto
- Osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuus
- Sote-uudistukseen valmistautuminen
- Koronapandemian jälkihoito

Terveyspalvelujen tavoitteet saavutetaan palvelujen ja palvelurakenteen uudistamisella, huolehtimalla saatavuudeltaan vaikuttavista ja laadukkaista palveluista. Terveyspalvelujen kehittämisen pääpaino 2022 on koronapandemian aikaisten poikkeavien toimintamallien purkamisessa, digitaalisten palveluiden käyttöönotossa ja riittävän henkilöstöresurssin varmistamisessa. Terveysasematoiminnassa pilotoidaan tiimimallikonseptia kahdella terveysasemalla osana Länsi-Uudenmaan Sote-hankkeita loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Pilottien kokemuksen perusteella arvioidaan konseptin jalkauttamista espoolaiseksi malliksi muillekin terveysasemille. Länsi-Uudenmaan Sote-hankkeen Digiklinikka-projektissa Espoon kaupunki pilotoi chat-vastaanottoa, joka helpottaa kuntalaisten pääsyä palveluiden piiriin. Pilotin on määrä käynnistyä vuoden 2021 lopussa ja käyttöä laajennetaan vuoden 2022 aikana. Henkilökunnan rekrytoinneissa erityinen painopiste on lääkäreiden saatavuuden parantamisessa. Tätä varten syksyllä 2021 laaditaan toimenpideohjelma, jonka avulla on tarkoitus saada kaikki vakanssit täytettyä vuoden 2022 aikana.

Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toteuttaminen

Terveyspalveluilla on yhteensä 30 Taloudellisesti kestävä Espoo -toimenpidettä. Näistä 28:lle on asetettu säästö- tai tulojen lisäystavoite vuodelle 2022. Tavoitteen mukaisesti Terveyspalveluiden tulisi säästää vuoden 2022 aikana 3,0 milj. euroa. Vuosien 2023–2024 säästötavoite on yhteensä 7,5 milj. euroa. Terveyspalveluissa koronapandemia on aiheuttanut merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia, jonka vuoksi tiettyjen toimenpiteiden käynnistäminen ja edistäminen ei ole toteutunut suunnitellusti. Koronatyö vie merkittävästi myös hallinnon resursseja kehittämistyöltä. Lisäksi useiden toimenpiteiden edistämiseksi tarvitaan yhteistyötä ja tukea monilta eri kumppanitahoilta, mm. Tietohallinto, HUS ja LU-Sote.

Koronasta toipuminen

Avosairaanhoidossa on jouduttu muokkaamaan monia toimintatapoja koronaturvallisiksi, mutta samalla toiminnan tuottavuus on heikentynyt huomattavasti. Toiminnan normalisoitumiseen pandemiatilanteesta on suuri tarve avosairaanhoidossa. Avosairaanhoito on valmistellut yhdessä tartuntatautiyksikön vastuulääkärin kanssa niin kutsuttua exit-suunnitelmaa, jossa pyritään normalisoimaan terveysasemien toiminta niin, että koronaoireisten ja koronapositiivisten potilaiden hoito tapahtuu osana kaikkien terveysasemien toimintaa. Tavoitteena on, että alkuvuoden 2022 aikana kohorttiasematoimintaa ei enää olisi.

Suun terveydenhuollossa on koronan aiheuttamaa hoitovelkaa erityisesti asiakkaiden puolikiireellisen hoidon saatavuudessa sekä lasten ja nuorten ikäkausitarkastusten toteuttamisessa. Oikomishoidon jonoa on kasvattanut erityisesti henkilöstön siirrot tartunnanjäljitykseen. Aikuisasiakkaiden hoidossa sekä ostopalvelu että palvelusetelitoiminta on todettu kustannustehokkaaksi palvelujen järjestämistavaksi ja tätä lisäämällä pyritään parantamaan puolikiireellisen hoidon saatavuutta. Ohjaamalla aikuisasiakkaat ostopalveluiden ja palvelusetelin piiriin, omassa toiminnassa pystytään paremmin hoitamaan nuorten ikätarkastuksia ja tekemään oikomishoitoa.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa pitkään kestänyt pandemia on vaikuttanut monilla eri tavoin: samalla kun palvelujen kysyntä mm. avohoidon, vieroitushoidon ja korvaushoidon osalta on kasvanut, on henkilöstön lähtövaihtuvuus kasvanut ja henkilöstön saatavuus (erityisesti sairaanhoitajat ja lääkärit) heikentynyt. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa on siis paraikaa kohtaanto-ongelma, jossa kasvanutta palvelutarvetta pitäisi pystyä hoitamaan vähentyneellä henkilöstöresurssilla. Tilanne ei tule helpottumaan vuoden 2022 aikana, vaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen kysynnän nähdään pysyvän tutkimustenkin mukaan korkeana seuraavien 2–4 vuoden aikana pandemiasta johtuen.

Avokuntoutuksessa sekä palvelujen kysyntä että tarjonta ovat olleet normaalia vähäisempiä pandemian aikana sekä rajoitusten että koronapelon vuoksi. Pandemian jälkeen on jo nähtävissä ja tulevaisuudessa odotettavissa palvelutarpeen lisääntymistä. Väestön toimintakyvyn arvioidaan heikentyneen sekä kuntoutuksen puuttumisen että muiden rajoitusten, varsinkin liikunnan ja sosiaalisten kontaktien vähentymisen vuoksi ja tämän suhteen on kirittävä. Long covid –potilaat, sekä koronan vuoksi hoidotta jääneet muiden sairauksien potilasryhmät tulevat tarvitsemaan aiempaa enemmän ja tehokkaampaa kuntoutusta toimintakykynsä parantamiseksi.

Palvelutuotteet

Tunnusluvut sisältävät tulosityksikön merkittävimmät palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehityksen ja tavoitteet vuosina 2020–2022.

Terveyspalveluissa palveluiden kysynnän ja asiakasmäärän arvioidaan kasvavan lähes kaikissa palveluissa vuonna 2022. Koronasta johtuvan poikkeustilan ja toiminnan muutosten vuoksi suoritteet olivat alhaisemmalla tasolla useissa palveluissa vuosina 2020–2021 normaali-tilanteeseen nähden. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa tuettua asumista ostetaan ensi vuonna enemmän ja kalliimpaa palveluasumista ja tehostettua palveluasumista vähemmän. Ostettavien palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen vuorokausien arvioidaan vähentyvän 5 prosenttia vuodesta 2021. Avohoidossa käyntimäärien arvioidaan lisääntyvän 9 prosenttia vuodesta 2021 muun muassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen kohdennetun lisämäärärahan ansiosta. Terveysasematoiminnassa vastaanottomäärät tippuivat koronapandemiasta johtuen merkittävästi. Vuonna 2022 vastaanottomäärän odotetaan palaavan koronaa edeltävälle tasolle ja täten vastaanottojen yksikkökustannukset laskevat tavoitetasolle. Vastaanottoja (käynti, puhelin-, video- ja chat-vastaanotot) arvioidaan toteutuvan noin 728 000 kpl vuonna 2022. Myös suun terveydenhuollossa käynti- ja asiakasmäärät tippuivat koronasta johtuen merkittävästi. Vuonna 2022 käyntejä arvioidaan toteutuvan 240 000 eli 4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
25 TERVEYSPALVELUT					
Henkilöstömäärä	1 057	1 055	1 091	1 062	-2,7 %
Htv	741	739	760	743	-2,2 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, avohoito (oma ja osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 223 932	4 747 038	4 878 863	5 061 000	3,7 %
- suorite: käynti	44 351	48 520	47 000	51 000	8,5 %
- yksikkökustannus e/käynti	95,24	97,84	103,81	99,24	-4,4 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, korvaushoito (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 823 010	1 857 000	2 187 000	2 150 000	-1,7 %
- suorite: asiakas	279	280	290	290	0,0 %
- yksikkökustannus e/asiakas	6 534,09	6 632,14	7 541,38	7 413,79	-1,7 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, palveluasuminen (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 137 563	4 400 000	4 420 200	4 322 000	-2,2 %
- suorite: vuorokausi	57359	60500	58000	56500	-2,6 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	72,13	72,73	76,21	76,50	0,4 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, tehostettu palveluasuminen (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 834 084	5 890 000	5 600 000	5 200 000	-7,1 %
- suorite: vuorokausi	48 298	48 600	45 500	41 500	-8,8 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	120,79	121,19	123,08	125,30	1,8 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, päihdelaitoshoido (oma)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 218 093	2 033 810	2 043 541	2 079 000	1,7 %
- suorite: vuorokausi	4 682	4 850	4 100	4 800	17,1 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	473,75	419,34	498,42	433,13	-13,1 %

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
Avosairaanhoito, vastaanottopalvelut (oma, osto ja palveluseteli)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 378 060	40 145 271	41 164 272	43 189 064	4,9 %
- suorite: käynti	551 094		441 564	736 543	66,8 %
- yksikkökustannus e/käynti	73,27		93,22	58,64	-37,1 %
Suun terveydenhuolto, perustaso					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	23 041 383	25 695 341	26 213 155	27 736 453	5,8 %
- suorite: asiakas	79 367	101 400	93 000	100 000	7,5 %
- suorite: käynti	172 988	255 500	230 000	240 000	4,3 %
- yksikkökustannus e/asiakas	290,31	253,41	281,86	277,36	-1,6 %
- yksikkökustannus e/käynti	133,20	100,57	113,97	115,57	1,4 %
Avokuntoutus, fysioterapiapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 138 334	2 662 409	2 662 409	2 739 435	2,9 %
- suorite: asiakas	22 695	29 500	26 500	29 500	11,3 %
- yksikkökustannus e/käynti	94,22	90,25	100,47	92,86	-7,6 %
Avokuntoutus, apuvälinepalvelut (osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 525 792	3 210 553	3 210 553	3 271 554	1,9 %
- suorite: luovutetut apuvälineet	24 321	25 500	26 300	26 200	-0,4 %
- yksikkökustannus e/apuväline	144,97	125,90	122,07	124,87	2,3 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	352 589 872	350 902 870	410 236 939	364 489 547	-11,2 %

Muut mittarit 2020-2022					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
Avosairaanhoidon vastaanottokäynnit	551 094		441 564	728 000	64,9 %
Hoitajakäynnit	398 203		292 820	511 000	74,5 %
Lääkärikäynnit	152 891		148 744	217 000	45,9 %

Talous

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		2023	2024
		2021*	TA 2022		
Toimintatulot	12 797	14 011	13 406	0	0
Toimintamenot	-434 079	-492 582	-455 038	0	0
Toimintakate	-421 281	-478 571	-441 632	0	0
Suunnitelmapoistot	-277	-240			
Tilikauden tulos	-421 558	-478 811	-441 632	0	0
Menot euroa/asukas	1 482	1 655	1 504	0	0

* Vuoden 2021 muutettu talousarvio sisältää koronakustannuksia 56,4 milj. euroa. Vuosi 2022 ei sisällä varauksia koronan tai hoitovelan hoitoon, koska valtio on sitoutunut kustannusten korvaamiseen vuoden 2021 budjetissa. Vertailukelpoinen kasvu vuoteen 2021 verrattuna on 18,8 milj. euroa eli 4,3 prosenttia.

Terveysspalveluiden talousarvion 2022 oman toiminnan menot kasvavat 5,1 prosentilla eli 6,2 milj. euroa vuoden 2021 vertailukelpoiseen talousarvioon verrattuna. Merkittävimmät menojen lisäykset kohdistuvat omaan terveysasematoimintaan, perustason suun terveydenhuoltoon sekä ICT-kustannuksiin. Erikoissairaanhoidon menot kasvavat 12,6 milj. euroa eli 4,0 prosenttia vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon verrattuna. Tuloja terveyspalveluissa arvioidaan kertyvän 13,4 milj. euroa vuonna 2022. Asiakasmaksulain muutosten myötä tulot pienentyvät noin 0,6 milj. euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna.

Henkilöstömäärä lisääntyy lähinnä avoimien vakanssien täytöstä ja koronapandemian pitkittyessä määräaikaisista pandemiatyöntekijöistä. Rekrytointitoimenpiteitä tehostetaan työvoimava-jealueiden tehtäviin (lääkärit, sairaanhoitaja). Määräaikaisen henkilöstön määrä vähenee

jos/kun koronatyöhön liittyvä jäljitys ja rokotustoiminta supistuu eikä näkymissä ole henkilötyövuosien merkittävää kasvua.

250 MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Mielenterveys- ja päihdepalvelut vastaa espoolaisten ja Espoossa asuvien mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämisestä. Näiden palvelujen järjestämiseksi mielenterveys- ja päihdepalvelut tuottaa ja hankkii ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä, hoitavia ja kuntouttavia vastaanottopalveluja nuorille ja aikuisille, kotiin vietäviä palveluja, lyhytaikaista päihdehoitoa, laitosten päihdekuntoutusta, korvaushoitoa ja eri tasoisia asumispalveluja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille.

Vuoden 2022 aikana jatketaan yhteistyön kehittämistä muiden palvelualueiden kanssa (ml. avosairaanhoidon tiimimalli) ja ollaan tiiviisti mukana suunnittelemassa ja käynnistämässä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelua. Erytistä huomiota kiinnitetään myös henkilöstön työssäjaksamiseen ja esimiestyössä tukemiseen osana koronapandemian jälkihoitoa. Vuoden 2022 talousarvion kehys on mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta niukka. Niukka kehys nostaa riskiä talousarvion ylittämiseen mm. asumispalvelujen ostojen osalta.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	2 131	2 174	2 000	0	0
Toimintamenot	-25 597	-26 310	-26 261	0	0
Toimintakate	-23 466	-24 135	-24 261	0	0
Suunnitelmapoistot	-7	0			
Tilikauden tulos	-23 474	-24 135	-24 261	0	0
Menot euroa/asukas	87	88	87	0	0

251 AVOSAIRAANHOITO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Avosairaanhoitoon kuuluvat terveysasemien lääkäri- ja hoitajavastaanottotoiminta, diabeteskeskuksen toiminta, tartuntatautien ennaltaehkäisy, maahanmuuttajien ja työttömien terveydenhuolto, ravitsemusterapia, seulonta ja maksuttomat hoitotarvikkeet. Espoossa on tällä hetkellä 11 terveysasemaa, joista Oma Lääkärisi Espoontori ja Terveystalo Espoontori toimivat Espoon keskuksessa ja Oma Lääkärisi Matinkylä Piispankylässä.

Vuoden 2022 aikana toiminnan kehittämisen painopisteinä ovat pandemiatoiminnasta palautuminen, saatavuuden parantaminen, digipalveluiden kehittäminen ja monituottajamallin tavoitteiden ja hyödyntämistapojen arviointi ja kehittäminen. Palveluiden saatavuuden parantumista haetaan mm. pilotoimalla tiimimalli-toimintakonseptia terveysasemilla osana LU-sote-hankkeita. Tiimimallissa haetaan monialaista ja moniammatillista potilaan hoitoa heti ensimmäisestä yhteydenotosta.

Vahva painopiste on myös digipalvelujen kehittämisessä ja sähköisten asiointimahdollisuuksien laajentamisessa (itsepalvelu, oirearviot, etävastaanotto, chat). Myös tämä on projektoitu LU-soten pilottikohteena (tunnistautuneen chat-vastaanotto) ja tavoitteena on tunnistaa ja toteuttaa optimaalinen digipalveluiden hyödyntämistapa asiakkaille terveysasematoimintaympäristössä. Espoo-tarinan mukaisen monituottajamallin arviointi ja siinä parhaiden käytänteiden tunnistaminen ja hyödyntäminen tukee toiminnan suunnittelua taloudellisesti vastuullisella tavalla. Kehittämisen painopisteillä tavoitellaan Espoo-tarinan tavoitteiden mukaisesti hoidon jatkuvuutta, hoidon vaikuttavuutta, henkilöstön hyvinvointia, hyvää asiakaskokemusta sekä taloudellista tuottavuutta.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman yhtenä toimenpiteenä on maksuttomien hoitotarvikkeiden säästötavoite, jossa pyritään rakentamaan kustannustehokkaammat toimintatavat muun muassa tilaamiseen ja logistiikkaan. Näiden toimenpiteiden avulla säästöjä pyritään aikaansamaan vuoden 2022 aikana talousarviota vastaavaksi.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	2 832	3 271	3 246	0	0
Toimintamenot	-70 767	-111 454	-58 530	0	0
Toimintakate	-67 935	-108 184	-55 284	0	0
Suunnitelmapoistot	-59	-87			
Tilikauden tulos	-67 994	-108 271	-55 284	0	0
Menot euroa/asukas	242	374	193	0	0

252 SUUN TERVEYDENHUOLTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suun terveydenhuolto järjestää ehkäisevät suun terveydenhuollon palvelut, hammashoidon ja suun terveydenhuollon päivystyspalvelut kaiken ikäisille espoolaisille. Espoossa on vuoden 2022 alussa 12 hammashoitola. Oikomishoito on keskitetty Kivenlahden ja Leppävaaran hammashoitoloihin ja virka-aikainen päivystys on Espoon sairaalassa. Suun terveydenhuollon ilta- ja viikonloppupäivystys toteutetaan HUS-yhteistyönä Meilahdessa. Myös suun erikoishoito järjestetään PKS-yhteistyönä Helsingissä.

Vuoden 2022 aikana toiminnan kehittämisen painopisteenä on saatavuuden parantaminen prosessien kehittämisen, mm. henkilökunnan osaamisen edistämisen ja ylläpitämisen sekä potilaan hoitopolkujen selkiyttämisen ja palvelusetelin vakinaistamisen avulla. Palveluita kehitetään edelleen asiakaslähtöisesti ja Espoon sairaalassa ja Tapiolassa jatketaan laajennettuja aukioloaikoja. Espoonlahden hammashoitolan peruskorjauksen aikana Matinkylän hammashoitola toimii väistötiloina ja siellä aloitetaan terveydenedistämistoiminta. Oikomishoidossa kehitetään työnjakoa ja digitalisaatiota (oikomismallien digitaalinen skannaus ja 3D-printtaus). Asiakaspalvelukeskuksen ajanvarauksen tueksi vakiinnutetaan asiantuntijahammaslääkäritoiminta. Tapiolassa toimii laajennettu perushoidon yksikkö, jossa hoidetaan erityisosaamista ja paljon palveluita tarvitsevia potilaita. Lisäksi Espoon sairaalan hoitola on auki myös lauantaisin. Toiminnanohjausjärjestelmän pilotointiin palataan koronan aiheuttaman poikkeustilanteen normalisoiduttua, mahdollisesti vuonna 2022.

Palvelutuotannon lisäämistä omilla henkilöstöresursseilla on hankala toteuttaa. Palveluseteli- ja ostopalvelutoiminta on todettu kustannustehokkaaksi ja TakE-tavoitteiden mukaisesti tätä toimintaa pyritään lisäämään. Vuoden 2022 tuottavuuden lisäystavoitteet kohdistuvat ostotoiminnan kehittämiseen ja ajanvarauksen tehostamiseen (sähköisen asioinnin lisääminen).

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	5 896	7 854	7 500	0	0
Toimintamenot	-23 591	-26 937	-28 406	0	0
Toimintakate	-17 695	-19 083	-20 906	0	0
Suunnitelmapoistot	-195	-137			
Tilikauden tulos	-17 890	-19 220	-20 906	0	0
Menot euroa/asukas	81	90	94	0	0

253 ERIKOISSAIRAANHOITO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Erikoissairaanhoidon palvelualueelle kuuluvat HUS-palvelusopimus, ensihoito, yhteispäivystys ja muut erikoissairaanhoidon palvelut. Erikoissairaanhoidon palvelujen piiriin lähettää kaupungin terveysasemien ja muiden toimipaikkojen lisäksi muun muassa työterveyshuollot, yksityiset lääkäriasemat ja sairaalat. Erikoissairaanhoidon palveluja käyttää vuosittain noin 30 prosenttia espoolaisista.

Sote-rakennuudistukseen sisältyvässä osahankkeessa kehitetään erikoissairaanhoidon ohjausta koko Uudenmaan laajuisena yhteisprojektina. Uudenmaan verkostoyhteistyön tavoitteena on tiedon ja kokemusten jakaminen sekä hyvien käytäntöjen ja ratkaisujen levittäminen Uudenmaan alueiden välillä. Verkostomaista yhteistyötä tehdään joustavasti sekä Tulevaisuuden sote-keskus- että rakennuudistushankkeen niissä kehityskohteissa, joissa siitä on arvioitu tai arvioidaan hankkeiden aikana olevan hyötyä. Projekti toteutetaan osana Helsingin hallinnoimaa ylläalueellista hankekokonaisuutta, johon Espoo ja terveyspalvelut osaltaan osallistuvat.

HUS:n kanssa tehdään systemaattista yhteistyötä perus- ja erityistason integraation parantamiseksi ja palveluketjujen sujuvoittamiseksi. Terveyspalveluiden terveysasematoiminta on yhteistyössä HUS:n kanssa edistämässä reaaliaikaisen etäkonsultaation (REK) pilotointia ja käyttöönottoa. Pilotissa luodaan yhtenäinen toimintamalli erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon reaaliaikaisille etäkonsultaatioille HUS-alueella. Tavoitteena on, että terveyskeskuksen lääkäri tai hoitaja voi reaaliaikaisesti konsultoida erikoissairaanhoidon lääkäriä tai hoitajaa potilaan vastaanottokäynnin aikana. Potilas hyötyy saadessaan ratkaisun ongelmaansa nopeammin ja perusterveydenhuollon toimijat saavat tukea työhönsä ja kehittää osaamistaan. Lisäksi erikoissairaanhoidon läheteiden määrän odotetaan vähenevän. Tavoitteena vuodelle 2022 on vahvistaa omaa toimintaa niin, että erikoissairaanhoidon konsultaatioiden kohdennus on optimaalista. Lisäksi edelleen kehitetään perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä useilla eri erikoisaloilla. Tiivis toiminnan integraatio HUS:n kanssa vahvistaa potilaiden hoidossa vaikuttavuutta, turvallisuutta, potilaskeskeisyyttä, kustannustehokkuutta ja tasavertaisuutta vahvistavia käytänteitä.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	1 740	549	500	0	0
Toimintamenot	-300 556	-313 864	-326 445	0	0
Toimintakate	-298 816	-313 315	-325 945	0	0
Tilikauden tulos	-298 816	-313 315	-325 945	0	0
Menot euroa/asukas	1 026	1 054	1 079	0	0

254 AVOKUNTOUTUSPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Avokuntoutuksen palvelualueeseen kuuluvat avofysioterapia, kuntoutussuunnittelu ja terapiat sekä apuvälinepalvelut, jotka hankitaan HUS apuvälinekeskuksesta. Kuntoutuspalvelujen tavoitteena on neuvonnan, ohjauksen ja terapioiden avulla ylläpitää ja parantaa asiakkaan toimintakykyä ja sen omatoimista edistämistä sekä tukea kotona asumista.

Kuntoutuksen ja apuvälineiden tarve lisääntyy väestön ikääntyessä. Laajenevaan palvelutarpeeseen vastataan esimerkiksi etäkuntoutuksella, fysioterapian lyhytohjauskäynneillä ja moniammatillisella ryhmäkuntoutuksella. Lisäksi palvelualueella kehitetään yhtenäisiä kuntoutuskäytäntöjä sekä mitataan ja arvioidaan palveluiden vaikuttavuutta ja kustannuksia.

Kehitysvammaisten palvelujen osalta avokuntoutus tekee tiivistä yhteistyötä ja osallistuu erilaisiin yhteistyöhankkeisiin niin kaupungin sisällä kuin erä-alueellakin. Hankkeiden tavoitteena on prosessien ja palveluketjujen sujuvoittaminen, saatavuuden parantaminen ja palveluiden yhtenäistäminen sekä kustannusvaikuttavuuden parantaminen näiden myötä.

Vuonna 2022 jatketaan yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä yhteistyökumppaneiden kanssa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen suunnittelussa pyritään olemaan aktiivisia. Työ tulee olemaan erityisesti kuntoutuksen sektorilla suuri, koska kuntoutuspalvelut ovat eri kunnissa sijoittuneet hyvin eri tavoin eri toimialoille. Kehitysvammaisten palveluihin sote-uudistus tuo myös monia uudistuksia.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	197	163	160	0	0
Toimintamenot	-7 110	-7 863	-8 076	0	0
Toimintakate	-6 913	-7 699	-7 916	0	0
Tilikauden tulos	-6 913	-7 699	-7 916	0	0
Menot euroa/asukas	24	26	27	0	0

257 TERVEYSPALVELUJEN YHTEISET KUSTANNUKSET

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	2	0			
Toimintamenot	-6 457	-6 155	-7 319	0	0
Toimintakate	-6 456	-6 155	-7 319	0	0
Suunnitelmapoistot	-16	-16			
Tilikauden tulos	-6 472	-6 171	-7 319	0	0
Menot euroa/asukas	22	21	24	0	0

Terveyspalvelujen yhteisiin kustannuksiin sisältyvät tulosityksikön keskitetty johtaminen ja muun muassa yhteiset ICT-, koulutus- ja kehittämismäärärahat.

27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Asiakkaat ja palvelut

Äitiys- ja lastenneuvoloiden asiakkaina ovat lasta odottavat perheet ja 0–6-vuotiaat lapset ja perheet. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja tarjotaan kaikille peruskoulujen, lukkioiden ja ammatillisen oppilaitoksen oppilaille ja heidän vanhemmilleen.

Lasten kuntoutuspalvelujen asiakkaita ovat pääosin alle kouluikäiset lapset perheineen. Lastenpsykiatrisen yksikkö tarjoaa palvelua alakouluikäisille alle 13-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Lapsiperheiden muissa palveluissa perheneuvolassa, perhesosiaalityössä ja lastensuojelussa asiakkaina ovat 0–17-vuotiaat lapset ja nuoret perheineen sekä jälkihuollossa olevat 18–25-vuotiaat nuoret.

Aikuisten sosiaalipalveluiden asiakkaina aikuissosiaalityössä on pääosaltaan työikäiset henkilöt. Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden, Länsi-Uusimaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen ja asumisen tuen palveluiden asiakkaina on sekä lapsia, aikuisväestöä että ikäihmisiä.

Vammaispalvelujen tehtävänä on vammaisen ihmisen elämäntilanteen arvioinnin kautta järjestää hänelle tukea ja palveluja, jotka edistävät hänen yhdenvertaisuuttaan, oman näköistä elämää sekä läheisten hyvinvointia.

Tulosityksikön painopisteet

- Palvelurakenteen keventämistä jatketaan. Palvelujen painopisteen siirtäminen kevyempiin palveluihin edellyttää avun tarpeen varhaista tunnistamista, nopeaa tarpeeseen vastamista sekä tarvittaessa palvelujen vahvaa integraatiota eri toimijoiden välillä.

- Palvelujen saatavuuden parantamiseksi lisätään sähköisiä palveluja ja tuetaan omaehtoisuuteen perustuvaa elämänhallintaa ja hyvinvointia. Matalan kynnyksen palveluja tuodaan lähelle kuntalaisten arkea. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelutarpeeseen vastataan viiveettä. Yhteistä monialaista ensiarviointia laajennetaan ja kehitetään edelleen.
- Palveluissa otetaan huomioon eri kielisten ja taustaisten asukkaiden tarpeet Espoon väestön monimuotoistuesssa.
- Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kanssa työskentelyssä kehitetään verkostoyhteistyötä, konsultaatiota sekä asiakkaan omatyöntekijän tehtäviä, roolia ja vastuita. Tavoitteena on tarjota asiakkaalle helposti saavutettavia, sujuvia ja yhtenäisiä palvelupolkuja hyvän asiakaskokemuksen varmistamiseksi. Sujuvat prosessit lisäävät myös ammattilaisten työn mielekkyyttä ja työhyvinvointia.
- Monimuotoisiin asumisen tarpeisiin vastataan asumisen ohjelmien mukaisesti. Vammaisten, asunnottomien/asunnottomuusuhan alaisille ja lastensuojelun asiakkaille turvataan heidän tarpeidensa mukainen asumispalvelu.
- Valmistaudutaan toiminnan sujuvaan siirtymään hyvinvointialueelle.

Keskeiset muutokset

Espoon perhekeskustoimintaa kehitetään osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelua. Länsi-Uudenmaan perhekeskustoiminnan keskeisenä tavoitteena on tukea alueen lapsiperheitä heidän arjessaan sekä tarjota heidän tarpeistaan lähtevät, alueellisesti yhdenvertaiset ja oikea-aikaiset palvelut. Perhekeskustoiminnassa lapsiperhepalvelut yhteensovitetaan perheiden tarpeiden mukaisiksi helposti saavutettaviksi kokonaisuuksiksi. Palvelujen yhteensovittaminen tarkoittaa ensisijaisesti asiakkaan sujuvia palvelu-/hoitopolkuja sekä perhekeskustoimijoiden yhteensovittavia toimintamalleja.

Perhekeskustoimintamalli mahdollistaa kaupungin omien ja kolmannen sektorin palvelujen tiiviimmän verkostoitumisen, jolloin asiakkaalle muodostuu eheämpi lapsi- ja perhelähtöinen palvelukokonaisuus. Tällä hetkellä perhekeskuspalvelut tuotetaan suuralueiden palveluverkostoissa, joita johdetaan verkostojohtamisen rakenteella neljällä suuralueella. Ensimmäinen perhekeskusrakennus nousee Espoon keskukseen ja käyttöön otetaan toukokuussa 2022. Muidenkin alueiden perhekeskusrakennusten suunnittelu on jo työn alla. Perhekeskustoimijat tekevät myös merkittävän osan työstään lasten, nuorten ja perheiden arkiympäristöissä – kotona, varhaiskasvatuksessa ja kouluilla.

Vammaispalveluissa keskitytään vuonna 2022 tulevan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluihin. Kehitysvammaisten palveluissa toteutuu merkittävä uudistus: nykyiset kehitysvammaisten erityishuoltopiirit Eteva kuntayhtymä ja Kärkulla samkommun lakkautetaan ja palveluiden järjestäminen siirtyy hyvinvointialueiden järjestettäväksi vuosina 2022–2023. Espoo toimii koordinaattorina kehitysvammaisten palvelujen uudelleen organisoinnissa ja järjestämisessä koko Uudellamaalla. Syksyllä 2022 valmistaudutaan myös uuden vammaispalvelulain tuomiin muutoksiin palveluissa.

Aikuisten sosiaalipalveluiden keskeisenä tavoitteena on sujuvan arjen ja osallisuuden vahvistaminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi työtä tehdään yhä enemmän monialaisesti Työllisyys Espoon, terveystieteiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa yhdessä. Palvelualueen toiminnot ovat olennainen osa tulevaisuuden sote -keskusten monialaista työikäisten palvelukokonaisuutta ja vuonna 2022 olemassa olevat kehittämisresurssit käytetään siihen.

Kaikissa toiminnoissa lisätään digitaalisten yhteydenotto- ja yhteydenpitokanavien käyttöä. Toimintamalleja sekä tässä ensilinjassa että paljon palveluja käyttävien asiakkaiden palvelukokonaisuuksissa kehitetään läheisessä yhteistyössä toimialan muiden tulosyksiköiden kanssa yhteensovittettavien sote-palvelujen varmistamiseksi nykyistäkin paremmin. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelu.

Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toteuttaminen

Terveydenhoidon alueella on jouduttu supistamaan palveluita koronan seurauksena. Tavoitteena on vuonna 2022 normalisoida peruspalvelut. Taloudellisesti kestävä on, että panostetaan matalan kynnyksen ennaltaehkäisevään palveluun kuntalaisten auttamiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa korjaavien palvelujen välttämiseksi.

Lapsiperheiden hyvinvointialueen tärkein taloudellisuuteen liittyvä tavoite on toiminnan tehostaminen. Tähän kokonaisuuteen liittyy useita toimenpiteitä kuten asiakassegmentoinnin kautta palvelun entistä tarkempi kohdentuminen, sujuvien palvelupolkujen avulla vaikuttavamman palvelun toteutuminen sekä etä- ja digipalvelujen kehittäminen.

Lapsiperheiden erityispalveluissa tärkeimmät taloudelliset tavoitteet kohdistuvat lastensuojelun sijaishuoltoon. Asiakasohjauksen kehittämisen projektissa on toimenpiteitä perhehoidon osuuden kasvattamiseen, joka on sekä edullisin että lastensuojelulain mukaan ensisijainen sijaishuollon muoto. Laitoshoidon osalta asiakasohjausta kehitetään niin, että palveluntuottajien valikko on mahdollisimman laajasti käytössä ja joukosta valitaan aina edullisin lapsen edun mukainen vaihtoehto. Laitoshoidon otetaan myös omaksi toiminnaksi, vaativan tason sijaishuollon yksikkö perustetaan Kuusikodinmäelle loppuvuodesta 2021.

Aikuisten sosiaalipalveluissa jatketaan määrätietoista asunnottomuuden vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn liittyvää työtä. Tavoitteena on tehdä tämä työ taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaisesti hillitsemällä tuetun asumisen ja tilapäismajoituksen kustannusten nousua. Vammaispalveluissa jatketaan kaupungin asumispalvelutuotannon lisäämisen suunnittelua osana palveluverkkokartoitusta. Sosiaalipalvelujen kohdentamista varten valmistellaan määrärahasidonnaisten palvelujen toimintaohje. Vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten kehittäminen ja yhteiskuljetusten edistäminen jatkuu koronaepidemiatilanne huomioiden.

Koronasta toipuminen

Koronan johdosta terveydenhoidon palvelualue on toiminut supistetusti vuonna 2021. Palvelualueen henkilöstö on siirtynyt turvaamaan koronantorjunnan kannalta kriittisiä toimintoja kuten rokottamista ja tartunnanjäilytystä. Palveluvelkaa perustoiminnassa on kertynyt. Matalan kynnyksen universaalina palveluna palvelualueella kohdataan lasten, nuorten ja perheiden koronasta aiheutuvat monenlaiset haasteet ja huolet, joihin moniin pystytään vastaamaan jouhevasti, mikäli henkilökuntaa on riittävästi. Digitaalisilla palveluilla ei ole toistaiseksi pystytty korvaamaan vastaanottokäyntejä ennakoidussa määrin. Kolmas koronarokotekierros tulee supistamaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimintaa kuuden viikon ajan.

Koronan tuomat haasteet näkyvät Lapsiperheiden hyvinvointipalveluiden palvelualueen asiakasmäärän kasvussa. Tähän pyritään vastaamaan mahdollisimman tehokkaan palvelutuotannon ja yhteensovittavien toimintatapojen avulla. Jonon purkamisessa käytetään mahdollisuuksien mukaan myös ostopalvelua. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen osoitettu lisäkehysmääräraha esitetään osoitettavaksi perhesosiaalityön vahvistamiseen määräraikaisten sosiaaliohjaajien työsuhteita jatkamalla. Lisäksi esitetään nuorisoihkaisten kasvatus- ja perheneuvonnan laajentamista uuden työparin voimin.

Lastensuojelussa koronan aikana lastensuojeluilmoitukset ja sitä kautta palvelutarpeen arvioinnit ja uudet asiakkuudet kääntyivät laskuun. Näissä näkyy sittemmin jo nousua, mutta edelleenkin ei olla koronaa edeltävällä tasolla. On todennäköistä, että lastensuojelussa koronasta johdettu palvelutarve tulee näkymään viiveellä. Omissa vastaanottolaitoksissa on jouduttu varautumaan koronapositiivisten lasten hoitamiseen, mikä on näkynyt käyttöasteen laskemisena. Lastenpsykiatrisessa yksikössä koronan tuomat haasteet on näkynyt konsultaatioiden määrän kasvamisena ja samaan aikaan on ollut henkilöstövajetta ja rekrytointihaasteita.

Palvelutuotteet

Tunnusluvut sisältävät tulosyksikön merkittävimmät palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehityksen ja tavoitteet vuosina 2020–2022.

Terveystieteiden suoritemäärä nousee hieman koronapandemiaa edeltävää tasoa korkeammalle, osittain lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen kohdennetun lisämäärärahan sekä digitaalisten kontaktien kasvun ansiosta. Kokonaiskustannukset nousevat, mutta yksikkökustannus laskee merkittävästi kasvavien kontaktimäärien ansiosta. Lapsiperheiden hyvinvointipalveluiden suoritemäärä jatkaa kasvuaan. Perhe- ja sosiaalipalveluiden strategisena tavoitteena on vahvistaa näitä matalan kynnyksen kevyitä palveluita, jotta vähennetään tarvetta raskaille palveluille. Yksikkökustannus nousee hieman tälle vuodelle ennustetusta, poikkeuksellisen alhaisesta tasosta. Lastensuojelun sijaishuollossa toteutetaan järjestämistapamuutos TakE:n mukaisesti seuraavien 5 vuoden aikana. Tavoitteena on siirtää suurempi osuus sijoituksista oman palvelun ja perhehoidon piiriin. Vuonna 2022 avataan uusi oman tuotannon yksikkö, jonka myötä kalleimpien ostopalveluyksiköiden ostoja vähennetään. Aikuissosiaalipalvelujen asumispalveluissa jatketaan strategian mukaista siirtymää tilapäisestä asumisesta tuettuun asumiseen. Tätä tukee uusi Friisinkallion ostopalveluyksikkö, jolla vahvistetaan tuetun asumisen kapasiteettia. Toimeentulotuen arvioidaan olevan lähellä koronapandemiaa edeltävää tasoa. Vammaispalveluiden kuljetuspalveluiden yksikkökustannuksen odotetaan laskevan tälle vuodelle asetetulle tavoitetasolle, mikä tarkoittaa merkittävää pudotusta yksikkökustannuksiin. Vammaisten asumispalveluiden osalta jatketaan mahdollisuuksien mukaan hallittua siirtymää tuettuun asumiseen. Lisäksi suoritetaan siirtymää kalleimmista tuetun asumisen ostopalveluista oman palvelutuotannon piiriin. Siirtymää kalleimmista ostopalveluyksiköistä oman tuotannon piiriin tehdään myös työ- ja päivätoiminnassa. Lisäksi yksikkökustannus työ- ja päivätoiminnassa laskee suoritemäärän palatessa lähelle koronapandemiaa edeltävää tasoa.

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT					
Henkilöstömäärä	1 325	1 349	1 358	1 359	0,1 %
Htv	992	1 010	1 016	1 044	2,8 %
Terveystieteiden (ilman YTHS)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 285 697	16 307 643	16 454 891	16 902 258	2,7 %
- suorite: kontakti	238 580	262 900	238 500	267 800	12,3 %
- yksikkökustannus e/kontakti	64,07	62,03	68,99	63,12	-8,5 %
Lapsiperheiden hyvinvointipalvelut (ilman POP)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	11 998 735	12 880 419	12 442 212	13 417 263	7,8 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	67 153	84 675	86 900	91 200	4,9 %
- yksikkökustannus e/kontakti	178,68	152,12	143,18	147,12	2,8 %
Lasten sijaishuolto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	46 215 165	42 885 486	46 053 537	45 049 356	-2,2 %
- suorite: hoitovuorokausi	194 096	194 930	189 100	195 105	3,2 %
- yksikkökustannus e/hoitovuorokausi	238,10	220,00	243,54	230,90	-5,2 %

Palvelutuotteet 2020-2022 (€)					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
Lastensuojelun avohuollon tukitoimet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 710 032	4 068 538	4 023 626	4 050 000	0,7 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	16 723	20 510	18 500	18 000	-2,7 %
- yksikkökustannus e/suorite	221,85	198,37	217,49	225,00	3,5 %
Aikuissosiaalipalvelujen tuettu ja tilapäinen asuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 208 708	6 024 934	5 828 557	6 300 000	8,1 %
- suorite: vuorokausi	217 533	226 000	204 000	240 500	17,9 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi	28,54	26,66	28,57	26,20	-8,3 %
Toimeentulotuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 618 297	6 392 711	5 305 259	5 950 000	12,2 %
- suorite: kotitalous	7 285	7 535	7 450	7 500	0,7 %
- yksikkökustannus e/kotitalous	771,21	848,40	712,12	793,33	11,4 %
Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 296 820	11 045 867	9 398 109	8 250 000	-12,2 %
- suorite: yhdensuuntainen matka	246 697	326 800	230 000	243 000	5,7 %
- yksikkökustannus e/yhdensuuntainen matka	37,69	33,80	40,86	33,95	-16,9 %
Vammaisten asumispalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 221 569	41 470 775	45 513 789	45 283 551	-0,5 %
- suorite: käyttövuorokausi	245 483	253 900	253 448	252 500	-0,4 %
- yksikkökustannus e/käyttövuorokausi	163,85	163,34	179,58	179,34	-0,1 %
Vammaisten työ- ja päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	11 491 751	12 757 878	14 387 494	13 400 176	-6,9 %
- suorite: toimintapäivä	76 635	98 000	90 857	94 000	3,5 %
- yksikkökustannus e/toimintapäivä	149,95	130,18	158,35	142,56	-10,0 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	77 249 205	77 787 875	76 929 968	79 069 416	2,8 %

Muut mittarit 2020-2022					
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%
- Terveystieteiden asiakkaita *	71 950	83 200	81 000	82 000	1,2 %
- Sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita					
lapsiperheiden sosiaalipalveluissa	3 138	3 600	3 600	3 700	2,8 %
- Avohuollon lastensuojeluasiakkaita 0-17 v.	2 152	2 450	2 206	2 206	0,0 %
- Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaita	954	1 620	1 250	1 400	12,0 %
- Lapsiperheiden perhetyön asiakkaita (osto)**			300	320	
- Lapsiperheiden tukisuhteiden asiakkaita (osto)**			130	140	
- Lapsiperheiden ShL sosiaaliohjauksen asiakkaita (osto) **			150	180	
- Pakolais- ja maahanmuuttajapalvelujen asiakkaita	2 488	2 970	2 600	2 600	0,0 %
- Sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydenottoja	14 463	20 706	14 450	15 200	5,2 %
- Vammaispalvelujen asiakkaita ***	4 539	5 246	4 740	4 839	2,1 %

* sis. päällekkäisyyttä

** uusi mittari 2021

*** tilastointi korjattu

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	19 927	21 000	21 000	0	0
Toimintamenot	-227 296	-232 351	-237 672	0	0
Toimintakate	-207 369	-211 351	-216 672	0	0
Suunnitelmapoistot	-111	-107			
Tilikauden tulos	-207 480	-211 458	-216 672	0	0
Menot euroa/asukas	776	780	786	0	0

Perhe- ja sosiaalipalvelujen tuloarvio pidetään ennallaan vuoden 2021 talousarvion sekä ennusteen tasolla. Tulosityksikön menot kasvavat 5,3 milj. euroa eli 2,3 prosenttia edellisen vuoden talousarviosta. Perhe- ja sosiaalipalveluissa jatketaan ehkäisevien ja asiakkaiden arkiympäristöön vietävien palvelujen lisäämistä raskaiden palvelujen kasvun hillitsemiseksi. Tavoitteena on myös lisätä hillitysti omaa tuotantoa palvelujen yhteensovittamisesta vaativissa palveluissa sekä lastensuojelun laitoshoidossa. Palvelurakennetta muuttamalla, palvelujen uusilla järjestämistavoilla ja tuottavuutta parantamalla on tavoitteena hillitä kustannuskasvua. Esimerkkinä konkreettisista toimenpiteistä on perhekeskus-palvelukonsepti, jolla pyritään varmistamaan lapsiperheiden palveluiden oikea-aikaisuus ja näin vähentämään raskaiden palveluiden tarvetta. Panostusta palvelualueiden esimiesten talousosaamiseen jatketaan. Palvelujen tehostamisesta ja varhaisemman tuen laajentumisesta ja monipuolistumisesta huolimatta erityisiä haasteita syntyy kysynnän voimakkaasta lisääntymisestä paljon palveluja tarvitsevien joukossa sekä vieraskielisten asiakkaiden huomattavasta osuudesta palveluissa. Koronapandemia ja sen aiheuttama piilevä hoitovelka tuottaa epävarmuutta talouden näkyymiin.

Henkilöstön työvoimavajealueiden rekrytointitoimenpiteitä tehostetaan. Henkilöstön saatavuuden haasteet vaikuttavat vakituisen henkilöstön työssä pysyvyyteen. Henkilöstömäärän lisäykset aiheutuvat kalliiden ostopalvelujen siirrosta osaksi omaa palvelua, mikä pidemmällä aikavälillä hillitsee kustannuskasvua. Henkilötyövuosien kasvu on arviolta noin 3 prosenttia.

271 TERVEYDENHOITO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Vuonna 2021 Länsi-Uusimaan tasoiset pilotoidut digitaaliset ratkaisut otetaan käyttöön vuonna 2022 pilotoinnista saatujen tulosten perusteella. Näitä ovat chat-palvelu ja palvelualueiden kehittäminen (GDM ja 3 lk:n vanhempien esitietolomake sekä kastelu- ja ummetus-hoitopolut). Digitaalista omahoitoa kehitetään edelleen (esim. vanhempien perhepolku). Nettiavoneuvola laajenee Espoo -tasoiseksi.

Espoon keskuksen perhekeskusrakennukseen fuusioituu 3 alueellista neuvolaa. Tiloihin muutetaan myös neuvolan keskitetty ajanvaraus ja neuvonta. Neuvolassa lääkäriltä siirtyy säännöllisten synnytysten jälkitarkastusten hoitaminen terveydenhoitajalle. Neuvolapolin toimintaa tulee Ison Omenan lisäksi Espoon keskuksen perhekeskukseen. Sujuvan kotiutumisen toimintamalli otetaan käyttöön HUS neuvolapolin kanssa yhteistyössä.

Lasten, nuorten ja perheiden mielenhyvinvoinnin ja –terveyden tukeminen jatkuu Länsi-Uusimaan yhteishankkeissa esim. IPC ja Cool Kids -työmenetelmien laajentaminen. Uusimaa -tasoinen Nepsy (neuropsykiatrisesti oireilevien lasten) -hoitopolun kehittäminen jatkuu siten, että

diagnostiikka tulee siirtymään koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Painopisteen siirto erikoistasolta perustasolle edellyttää resurssien uudelleen kohdentamista ja/tai lisäystä. Elämä edessä -toimintamalli laajennetaan toiselta asteelta peruskouluihin. Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologitoiminnot siirtyvät hyvinvointialueille vuonna 2023. Siirtymistä valmistellaan muun henkilöstön siirtymisen osana.

Opiskeluterveydenhuollon uusi opas on päivitetty vuona 2021. Oppaan mukaan suositusten mukainen resurssointi edellyttäisi neljän uuden terveydenhoitajan työpanosta. Lisäksi oppivelvollisuuden nostaminen vaikuttaa resurssitarpeeseen. Haasteeseen pyritään vastaamaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävärakenteen muutoksella. Terveydenhoitajalla on kokonaisvastuu asiakkaasta ja lääkäri keskittyy enemmän erityistä tukea tarvitsevien hoitamiseen ja lääketieteellisiin kysymyksiin.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	194	245	245	0	0
Toimintamenot	-16 471	-17 567	-18 000	0	0
Toimintakate	-16 277	-17 322	-17 755	0	0
Tilikauden tulos	-16 277	-17 322	-17 755	0	0
Menot euroa/asukas	56	59	60	0	0

274 AIKUISTEN SOSIAALIPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Aikuisten sosiaalipalvelut muodostuvat aikuissosiaalityöstä, maahanmuuttajapalveluista ja Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystyksestä. Aikuisten sosiaalipalveluiden tavoitteena on sujuva arki ja osallisuuden mahdollistaminen syrjäytymisuhan ehkäisemiseksi. Asiakkaan, läheisten, järjestöjen ja eri alojen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään edelleen vaikuttavaksi palvelukokonaisuudeksi.

Aikuissosiaalityön ja maahanmuuttajapalveluiden asiakkaat saavat tarvittaessa yhä kokonaisvaltaisempia palveluita työllistymisen edistymiseksi, kun jatkamme asiakasprosessien sujuvoittamista yhdessä Työllisyys Espoon kanssa. Erityisesti vieraskielisten iso osuus työttömistä ja aikuissosiaalityön asiakkaista (yli 50 prosenttia) kertoo suuresta eriarvoisuuden kasvusta niin koulutuksen, työmarkkinoille pääsyn kuin kaiken kaikkiaan osallisuuden osalta. Viimesijaisen sosiaalihuollon asiakkuudessa oleville tarjotaan neuvontaa ja ohjausta matalalla kynnyksellä, ehkäistään digisyrjäytymistä (DigiOn -hanke) ja rakennetaan monialaisia sote- ja työllisyyden edistämisen asiakasprosesseja. Aikuissosiaalityön sosiaalialan ammattilaisen vastaanottoja terveysasemilla jatketaan ja liitytään niiden myötä työikäisten monialaisiin tiimimallipilotteihin osana valmistautumista Länsi-Uusimaan hyvinvointialueen rakentamiseen.

Espoo on sitoutunut valtakunnalliseen asunnottomuuden vähentämisen ohjelmaan vuonna 2021 tehdyssä asunnottomuuden puolittamisen suunnitelmassa. Ohjelman keskeisinä tavoitteina on ennaltaehkäisevien toimenpiteiden lisääminen muun muassa talousneuvonnan ja asumisneuvonnan kehittämisenä osana ns. monialaista asumistaloussosiaalityötä. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteen mukaisesti tilapäismajoituksen ostamisen vähentämistä

jatketaan vuoden 2021 hyvien kokemusten suuntaisesti. Nuorten asumisen ongelmia helpottamaan tulee vuoden 2022 alusta uusi Friisinmäen ostopalveluasumisyksikkö.

Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden asiakasmäärä on pysynyt melko tasaisena vuoden 2021 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä. Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden asiakkaita siirtyy kotoutumisajan jälkeen tasaisesti muihin palveluihin mm. aikuissosiaalityöhön ja asioimaan maahanmuuttajien neuvontapisteessä. Uudet asiakkaat maahanmuuttajapalveluihin tulevat erityisesti perheen yhdistämisen ja maan sisäisen muuton seurauksena. Espoo osallistuu EU-sisäisinä siirtoina Suomeen otettujen alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottoon. Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluissa jatkuu kotouttava perhehoito alaikäisille yksin maahan tulleille oleskeluluvan saaneille lapsille. Lisäksi kaksi perheryhmäkotia tarjoaa tälle asiakasryhmälle kodinomaista asumista.

Vailla laillista oleskeluoikeutta Suomessa oleskelevien asiakkaiden määrä on pysynyt melko vakaana. Heille järjestetään kiireellistä sosiaalihuollon palvelua eli majoitus, ruoka ja lääkkeet. Majoitusta tarjotaan kaupungin omassa hätämajoitusyksikössä.

Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteistyöstä yhdeksän muun kunnan kanssa saatuja kokemuksia hyödynnetään edelleen myös muiden palveluiden kehittämisessä.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	12 661	13 200	13 200	0	0
Toimintamenot	-31 618	-32 849	-32 848	0	0
Toimintakate	-18 956	-19 649	-19 648	0	0
Suunnitelmapoistot	-58	0			
Tilikauden tulos	-19 015	-19 649	-19 648	0	0
Menot euroa/asukas	108	110	109	0	0

275 VAMMAISTEN PALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja käyttää 1,4 prosenttia ja kehitysvammalain perusteella järjestettäviä palveluja 0,3 prosenttia espoolaisesta väestöstä. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaista 53 prosenttia on 65 vuotta täyttäneitä. Kuitenkin kehitysvammalain palvelujen asiakkaiden nuori ikärakenne näkyy lisääntyvässä asumisen ja päiväaikaisen toiminnan palveluissa, 49 prosenttia kehitysvammalain palvelujen asiakkaista on alle 25-vuotiaita. Nuoret kehitysvammaiset muuttavat aiempaa aikaisemmin lapsuuskoodistaan itsenäiseen asumiseen ja tarvitsevat asumispalvelujen rinnalla usein myös muita tukipalveluja.

Vammaisten ihmisten asumisen tuen tarpeisiin vastataan kehittämällä monipuolisia asumispalveluja. Tuetun asumisen osuutta kasvatetaan suhteessa tehostettuun palveluasumiseen. Kevyemmän, tuetun asumisen osuus asumispalveluista kasvaa palvelutarpeen arviointien ja uusien tukimuotojen kautta edelleen. Tehostetun palveluasumisen tarpeen arvioidaan kasvavan kuitenkin edelleen vuosittain. Erityisesti vammautuneiden ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden asumispalvelujen tarve on kasvanut merkittävästi.

Kulkukeskus aloitti toimintansa helmikuussa 2021. Kulkukeskuksen ennakoitaan vaikuttavan kustannuksia laskevasti kuljetusten uuden hankinnan, matkojen yhdistelyn ja palvelun paremman hallinnoinnin myötä.

Vammaispalveluissa keskitytään 2022 tulevan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluihin. Kehitysvammaisten palveluissa toteutuu merkittävä uudistus: nykyiset kehitysvammaisten erityishuoltopiirit Eteva kuntayhtymä ja Kärkulla samkommun lakkautetaan ja palveluiden järjestäminen siirtyy hyvinvointialueiden järjestettäväksi vuosina 2022–2023. Espoo toimii koordinaattorina kehitysvammaisten palvelujen uudelleen organisoinnissa ja järjestämisessä koko Uudellamaalla. Syksyllä 2022 valmistaudutaan myös uuden vammaispalvelulain tuomiin muutoksiin palveluissa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	3 867	3 000	3 000	0	0
Toimintamenot	-92 963	-95 759	-97 720	0	0
Toimintakate	-89 096	-92 759	-94 720	0	0
Suunnitelmapoistot	-30	0			
Tilikauden tulos	-89 125	-92 759	-94 720	0	0
Menot euroa/asukas	317	322	323	0	0

276 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUJEN HALLINTO

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	33	5	5	0	0
Toimintamenot	-4 897	-4 570	-4 900	0	0
Toimintakate	-4 864	-4 565	-4 895	0	0
Suunnitelmapoistot	-4	-4			
Tilikauden tulos	-4 868	-4 568	-4 895	0	0
Menot euroa/asukas	17	15	16	0	0

Perhe- ja sosiaalipalvelujen hallinnon kustannuksissa on tulosityksikön yhteisiä menoja.

278 LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINTIPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Palvelualueeseen kuuluvat perhesosiaalityön, perheneuvolan, perheoikeudellisten palvelujen ja lasten kuntoutuspalvelujen yksiköt. Palvelualueen palvelut kohdentuvat perheen arjen sujumisen, perheen vuorovaikutussuhteiden ja vanhemmuuden tukemiseen. Lisäksi tarjotaan tukea lapsen kehityksellisiin haasteisiin. Lapsen näkökulma on keskiössä kaikessa toiminnassa.

Kehittämisen ja tehostamisen painopisteenä jatkaa Perhekeskus-toimintatavan jalkauttaminen alueellisesti ja sen avulla oikea-aikaisen ja vaikuttavan palvelun järjestäminen kuntalaisille. Sujuvaa palveluun pääsyä tehostetaan lapsiperheiden palvelujen yhteisen ohjauksen, neuvonnan ja ensiarvion laajentamisen kautta. Tämä toteutuu Länsi-Uudenmaan sote-hankkeen puitteissa pilottiprojektina. Pilotissa myös vahvistetaan lapsiperheiden palvelujen tärkeimpien palvelupolkujen kokonaisuuksia.

Erityistä huomiota kiinnitetään paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelukokonaisuuden yhteensovittamiseen ja toisaalta etävälinein toteutettaviin palveluihin ja kuntalaisille tuotettaviin omahoito- ja ohjausmateriaaleihin.

Palvelualueen tiedolla johtamisen käytäntöjen vahvistaminen jatkuu.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	136	250	250	0	0
Toimintamenot	-14 764	-17 058	-17 358	0	0
Toimintakate	-14 627	-16 808	-17 108	0	0
Tilikauden tulos	-14 627	-16 808	-17 108	0	0
Menot euroa/asukas	50	57	57	0	0

279 LAPSIPERHEIDEN ERITYISPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Lapsiperheiden erityispalveluja ovat lastensuojelu eli sosiaalityö ja avo-, sijais- ja jälkihuollon palvelut sekä lastenpsykiatrinen yksikkö. Lapsiperheiden erityispalvelujen tehtävänä on tarjota apua espoolaisille lapsiperheille, jotka tarvitsevat erityistä tukea arjen hallinnassa tai vanhemmuudessaan.

Lastenpsykiatrinen hoitopolku on tehty yhteistyössä HUS lastenpsykiatrian kanssa ja malli on käytössä Espoon yksikössä. Mallin toimivuus ja kehittämistarpeet ovat arvioitavana. Lastenpsykiatrisen yksikön tuottamien palvelujen osalta tullaan kartoittamaan laajemmin Länsi-Uusimaan valmistelussa, miten vastataan lasten tarpeisiin, joiden tilanne vaatii erikoislääkärinä, mutta joiden osalta erikoissairaanhoidon kriteerit eivät täyty. Yhteistyötä ja työnjakoa kehitetään jatkuvasti kumppaneiden kanssa. Kasvavaan asiakastarpeeseen on tarkoitus vastata ryhmätoiminnoilla, kehittämällä digipalveluja sekä edistämällä työnjakoa ja yhteistyötä esimerkiksi kouluterveydenhuollon kanssa.

Lastensuojelussa osallistutaan Länsi-Uusimaa - perhekeskuskehittämisen lisäksi, STM-rahoitukseen lastensuojelun monitoimijaiseen kehittämiseen. Hankkeessa Espoon ja Länsi-Uusimaan painopiste on erityisesti systeemisen lastensuojelun toimintamallin eli suhdeperustaisen työn vahvistamisessa. Tämän lisäksi osallistutaan hankkeen muihin kehittämispaketteihin. Jälkihuollon ikärajan nouseminen 21 vuodesta 25 ikävuoteen vaatii uutta sisällöllistä kehittämistä. Lastensuojelun palveluissa on vahvistettu omaa toimintaa ja tätä työtä jatketaan sekä kehitetään yhteistyötä ostopalvelujen kanssa. Vaativan tason laitoshoidon yksikkö avataan loppuvuodesta 2021 – alkuvuodesta 2022. Lapsiperheiden erityispalvelujen onnistuminen tavoitteissaan

edellyttää vahvistuvaa yhteistyötä toisten lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kanssa sekä aikuisille suunnattujen palvelujen kanssa. Tätä vahvistetaan osallistumalla yhteiseen kehittämiseen muun muassa perhekeskuskontekstissa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	3 035	4 300	4 300	0	0
Toimintamenot	-66 584	-64 549	-66 846	0	0
Toimintakate	-63 549	-60 249	-62 546	0	0
Suunnitelmapoistot	-19	-103			
Tilikauden tulos	-63 568	-60 352	-62 546	0	0
Menot euroa/asukas	227	217	221	0	0

29 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALAN ESIKUNTA

Toimialan esikunta tukee ja edistää toimialan strategista johtamista, kehittämistä, digitalisointia, päätöksentekoa, viestintää, hyvää hallintoa, yhtenäisyyttä sekä tuottaa toimialalle keskitettyjä asiantuntijapalveluita.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	195	8 924	1 160	0	0
Valmistus omaan käyttöön	20	22	22	0	0
Toimintamenot	-10 794	-20 285	-12 215	0	0
Toimintakate	-10 579	-11 339	-11 033	0	0
Suunnitelmapoistot	-74	-106			
Tilikauden tulos	-10 653	-11 445	-11 033	0	0
Menot euroa/asukas	37	68	40	0	0

290 TOIMIALANJOHTO JA TOIMIALAN YHTEISET

Tehtäväalueeseen sisältyvät mm. toimialajohtaminen, toimialan valmiussuunnittelu sekä varautuminen määrättyihin yhteisiin menoihin. Tehtäväalue sisältää myös tulevaisuuden sote-keskus-hankkeen tulot ja menot.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	182	8 896	1 132	0	0
Toimintamenot	-2 958	-11 910	-3 680	0	0
Toimintakate	-2 775	-3 014	-2 548	0	0
Suunnitelmapoistot	-59	-94			
Tilikauden tulos	-2 834	-3 108	-2 548	0	0
Menot euroa/asukas	10	40	12	0	0

293 TALOUS JA HALLINTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tehtävälle sisältyvät talous- ja hallintojohtajan, lautakunnan, jaoston, neuvostojen sekä talous-, henkilöstö-, laki- ja asiakkuus- sekä asiakasmaksuyksiköiden menot. Lisäksi menoihin sisältyvät koko toimialan työsuojeluvaltuutetut, pääluottamusmiehet ja järjestöavustukset.

Talouden ja hallinnon alue vastaa toiminnan ja talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä muista hallintopalveluista, mm. yhteisten prosessien ja toimintamallien noudattamisesta ja kehittämisestä, asiamiestoiminnasta, päätöksenteon valmistelun laadusta ja ohjeistuksesta, juridisien tuen järjestämisestä, johdon tuesta henkilöstöstrategian toteuttamisessa sekä henkilöstövoimavaran ja työhyvinvoinnin hallinnassa ja kehittämisessä, yksilöasioiden jaoston prosesseista, johdon raportoinnin kehittämisestä sekä asiakasmaksuprosesseista.

Talouden ja hallinnon henkilöstön työaikaosuus tulee siirtymään portaittain Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintojen rakentamiseen.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	3	16	28	0	0
Valmistus omaan käyttöön	19	22	22	0	0
Toimintamenot	-5 653	-5 852	-5 874	0	0
Toimintakate	-5 631	-5 814	-5 824	0	0
Suunnitelmapoistot	-15	-13			
Tilikauden tulos	-5 646	-5 827	-5 824	0	0
Menot euroa/asukas	19	20	19	0	0

296 KEHITTÄMINEN

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunnassa sijaitseva kehittäminen alue tukee toimialan digitalisaatiota, palveluiden kehittämistä ja tukee sähköisten työkalujen käyttöä. Kehittämisalue koostuu palvelukehitysyksiköstä ja digikehitysyksiköstä, joka pitää sisällään myös sovellustuen tiimin.

Kehittämisen alueen tehtävinä ovat toimialan projektisalkun hallinta, järjestelmien kehitys yhdessä tietohallinnon kanssa, projektipäällikköpalvelut ja sovellustuki. Lisäksi alue tukee laadun ja asiakaskokemuksen kehittämistä sekä potilasturvallisuutta, kehittää ruotsinkielisiä palveluita, sekä palveluverkon suunnittelua. Alueen vastuulla ovat myös järjestöavustukset sekä tutkimusluvut ja tietopyynnöt.

Vuoden 2022 aikana kehittämistoiminnan painopiste siirtyy erittäin vahvasti hyvinvointialueen rakentamiseen. Rakentamisvaihe sisältää kymmeniä aliprojekteja, joiden resurssointiin ja johtamiseen on kriittinen tarve osaavalle henkilöstölle. Kehittämisalueen projektipäälliköt täyttävät tarvetta osaltaan, mutta lisää tekijöitä tarvitaan kipeästi joko sisäisesti tai ostamalla asiantuntijapalveluita.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	10	12			
Valmistus omaan käyttöön	1	0			
Toimintamenot	-2 183	-2 523	-2 661	0	0
Toimintakate	-2 173	-2 511	-2 661	0	0
Tilikauden tulos	-2 173	-2 511	-2 661	0	0
Menot euroa/asukas	7	8	9	0	0

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Toiminnan painopisteet talousarviokaudella

Toimialan työ perustuu uuden, syksyllä 2021 käyttöön otetun organisaation yhteisten toimintamallien käyttöönottoon ja hiomiseen. Tulosityksiköt täydentävät ja tukevat toinen toisiaan tarjoten lapsille ja nuorille yhtenäisen kasvun ja oppimisen polun varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Henkilöstön hyvinvoinnista, osaamisesta ja saatavuudesta pidetään huolta. Tärkeässä roolissa on koronan aiheuttaman oppimisvajeen paikkaaminen ja kasvavan vieraskielisten osuuden huomioon ottaminen toiminnassa. Palvelusetelin käyttöönotto vakiintuu varhaiskasvatuksessa. Oppivelvollisuuden laajentaminen koskee syksystä 2022 lähtien kahta ikäluokkaa. Kustannustehokkuutta lisätään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaisesti.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa on sitouduttu kustannustason ja investointien sopeuttamiseen vastaamaan kaupungin tulotasoa jaksolla 2021-2025. Palvelutaso ja -tarjonta perustuu väestönkasvun tuomaan palvelutarpeeseen, lainsäädäntöön ja ohjelman tavoitteisiin. Toiminnassa pyritään kustannusvaikuttaviin palveluratkaisuihin.

Sopeutuskohteet on määritelty ja tarvittavat toimenpiteet dokumentoitu ja aikataulutettu suunnittelu-kaudelle. Suunnitelmia tarkennetaan toiminnan edetessä. Merkittävimmät sopeutuskohteet liittyvät henkilöstö- ja kiinteistökuluihin. Taloussuunnittelu tuleville vuosille perustuu vuosittaisen tuottavuuskasvuvaatimuksen lisäksi taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman pitkäjänteiselle toteuttamiselle. Ohjelmaa ohjataan kokonaisvaltaisesti, jotta hallitaan sopeutuskohteiden väliset kytkökset ja päällekkäisyydet sekä ajalliset reunaehdot.

Talous

3 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	38 663	46 195	38 554	39 470	40 446
Valmistus omaan käyttöön	97	0			
Toimintamenot	-675 585	-729 167	-738 882	-746 124	-758 001
Toimintakate	-636 825	-682 972	-700 328	-706 654	-717 555
Suunnitelmapoistot	-3 064	-3 582	-3 098	-3 297	-3 363
Tilikauden tulos	-639 919	-686 554	-703 426	-709 951	-720 919
Menot euroa/asukas	2 306	2 449	2 443	2 428	2 429

Talousarviota laaditaan uudistuneen organisaatorakenteen mukaisesti, joten talousarvio ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosien sekä vuoden 2021 muutetun talousarvion osalta. Osa organisaatio-uudistuksiin liittyvistä määrärahojen siirroista toteutetaan vasta vuoden 2022 talousarviossa.

Toimintatuotot ovat 38,6 milj. euroa, kun ne vuoden 2021 muutetussa talousarviossa ovat 46,2 milj. euroa. Vuoden 2021 toimintatuottoja nostavat saadut korona-avustukset.

Vuoden 2021 muutettuun talousarvioon verrattuna vuoden 2022 talousarvion toimintamenojen kehys kasvaa 9,7 milj. euroa eli 1,3 prosenttia. Muutettuun talousarvioon sisältyy noin 7 milj. euron määrärahojen lisäys, joka on johtunut saaduista avustuksista. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna vuoden 2022 talousarvion toimintamenojen kehys kasvaa 16,7 milj. euroa. Henkilöstökuluissa on kasvua vuoden 2021 muutettuun talousarvioon verrattuna 1,5 milj. euroa (0,4 prosenttia) ja alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 6,7 milj. euroa (1,9 prosenttia). Sisäiset toimitilavuokrat nousevat noin 4,8 milj. eurolla. Määräraha-esitykseen sisältyvät panostukset lasten ja nuorten hyvinvointiin (0,2 milj. euroa vuodelle 2022) sekä Hyvinvoiva Espoo -ohjelmaan (vuosille 2022-2024 vuosittain 0,2 milj. euroa).

Henkilöstömäärän arvioidaan vähenevän vuonna 2022 noin 55 henkilötyövuotta eli noin 0,77 prosenttia. Henkilöstömäärän väheneminen johtuu pääosin määräaikaisten hankeavustusten päättymisestä sekä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaan liittyvistä säästötoimenpiteistä. Talousarvion yhteydessä perustetaan 194 virkaa ja toimea sekä muutetaan 39 nimikettä. Virat ja toimet ovat pääosin olemassa olevaa toimintaa, korvaavat Seuren henkilöstöpalvelujen toimintaa tai jäävät vakanssipankkiin. Nimikemuutokset kohdistuvat pääosin varhaiskasvatuksen henkilöstörakennemuutokseen.

Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyvät useassa ammattiryhmässä, erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstössä ja psykologeissa. Saatavuuden haasteet lisäävät vuokratyövoiman käyttöä ja määräaikaisten henkilöstön määrää. Vuoden 2023 osalta henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet laskevat yhden prosentin verran. Vuonna 2023 psykologit ja kuraattorit siirtyvät hyvinvointialueelle.

Kasvun ja oppimisen toimialan määrälliset henkilöstöresurssit ja toiminnassa tarvittavat kriittiset osaamistarpeet varmistetaan palvelualueiden osaamisperusteisella henkilöstösuunnittelulla. Priorisoidut kehittämiskohteet ovat johtamisen ja johtamisjärjestelmän kehittäminen, henkilöstön saatavuuden varmistaminen ja systemaattinen osaamisen kehittäminen suhteessa lainsäädäntöön ja toimintaympäristön muutoksiin. Lisäksi tarkastellaan prosesseja, toimintatapoja ja nykyisten henkilöstöresurssien uudelleensuuntaamista. Tavoitteena ovat laaja-alaiset roolit ja tehtävät sekä osaamisprofiilit tehtävään nähden. Henkilöstöresurssien arvioinneissa hyödynnetään henkilöstön lähtövaihtuvuutta ja eläköitymistä. Osaamista kehitetään henkilöstön kehittämisohjelmilla, työssä oppimalla, sosiaalisissa verkostoissa, koulutusten ja valmennusten kautta tulevaisuuden ja muuttuvan työelämän tarpeisiin. Tulosityksikköjen henkilöstösuunnittelu varmistaa, että tulosityksiköillä on riittävät henkilöstöresurssit ja toiminnassa tarvittavat osaamiset vastata kuntalaisten tarpeisiin ja odotuksiin. Erityistä huomiota kiinnetään osaamisperusteiseen henkilöstösuunnitteluun ja ennakoivan henkilöstösuunnittelun toimenpiteisiin siten, että erityisesti työvoimapula-aloilla saadaan riittävästi henkilöstöä.

Jatkovuosien 2023-2024 määräraha-kehyksissä on huomioitu SOTE-uudistuksen vaikutus.

Investoinnit

953 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 719	-4 085	-6 400	-7 575	-2 290
Netto	-2 719	-4 085	-6 400	-7 575	-2 290

Tehtäväalueelle 953 Koneet ja kalusto on budjetoitu uusien toimitilojen ensikertainen kalustaminen.

Henkilöstömäärä ja htv

3 KASVU JA OPPIMINEN	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
Henkilöstömäärä	7 850	7 898	8 029	7 986	-0,5 %	7 904	7 943
Htv	6 961	6 441	7 123	7 068	-0,8 %	7 003	7 036

Toimintamenot lautakunnittain vuosina 2020–2024

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021	2022			
KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA	675 585	729 167	738 882	738 882	746 124	758 001
KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA	581 696	628 563	639 388	639 388	645 560	655 843
SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA	62 364	69 132	70 355	70 355	71 073	72 205
KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTE	31 525	31 472	29 139	29 139	29 491	29 953

31 KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Talous

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021	2022			
Toimintatulot	31 812	38 942	31 362	31 362	32 120	32 931
Valmistus omaan käyttöön	24	0				
Toimintamenot	-581 696	-628 563	-639 388	-639 388	-645 560	-655 843
Toimintakate	-549 861	-589 621	-608 026	-608 026	-613 440	-622 912
Suunnitelmapoistot	-2 965	-3 582	-2 792	-2 792	-2 792	-2 792
Tilikauden tulos	-552 854	-593 203	-610 818	-610 818	-616 232	-625 704
Menot euroa/asukas	1 986	2 111	2 114	2 114	2 101	2 102

9531 Koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021	2022			
Tulot	0	0	0	0	0	0
Menot	-2 272	-3 640	-5 456	-5 456	-7 450	-2 090
Netto	-2 272	-3 640	-5 456	-5 456	-7 450	-2 090

Määräraha ensikertaiseen kalustamiseen ja varustamiseen.

310 LAUTAKUNTA

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintamenot	-119	-100	-103	-105	-106
Toimintakate	-119	-100	-103	-105	-106
Tilikauden tulos	-119	-100	-103	-105	-106
Menot euroa/asukas	0	0	0	0	0

Tehtäväalue sisältää lautakunnan määrärahat.

31A SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö toteuttaa osaltaan kaupungin strategiaa eli Espoo-tarinaa ja valtuustokauden tavoitteita. Kasvun ja oppimisen toimialan tulosityksikkönä se rakentaa osaltaan yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen. Tulosityksikön toiminta-ajatuksena on järjestää lapsille ja nuorille oppilaslähtöistä, korkeatasoista ja alueellisesti yhdenvertaista perusopetusta. Toiminnan lähtökohtana on koulutuksellinen tasa-arvo sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Tulosityksikkö toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja toisen asteen toimijoiden kanssa.

Suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikkö tarjoaa laadukasta opetusta esi- ja perusasteella. Laadukkuuden osoittamiseksi suomenkielisen opetuksen tavoitteena on, että espoolaisten koululaisten ja opiskelijoiden oppimistulokset ovat kärkisijoilla valtakunnallisissa vertailuissa. Oppivelvollisuus uudistuksen myötä on entistä tärkeämpää, että kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen ja mahdollisimman moni jatkaisi toisen asteen koulutukseen suoraan peruskoulun jälkeen. Erityisen haasteen muodostavat perusopetuksen kannalta ikätasoisesti myöhään Suomeen tulleet oppilaat.

Suomenkielisen perusopetuksen kokonaisoppilasmäärän arvioidaan kasvavan vuoden keskiarvona noin 418 oppilasta (+1,4 prosenttia) vuodesta 2021. Kasvu painottuu yläkoululaisiin. Esioppilaiden määrän ennakoitaan hieman pienenevän. Yhteistyötä suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa tiivistetään tavoitteena sujuvoittaa oppilaan siirtymistä varhaiskasvatuksesta peruskouluun.

Peruskoulun lisäopetukseen valittiin elokuussa 2021 oppivelvollisuus uudistuksen mukaisesti ne oppilaat, jotka eivät saaneet toisen asteen koulutuspaikkaa. Lisäopetus muuttuu 1.8.2022 alkaen tutkintoon valmentavaksi koulutukseksi (TUVA) ja uudistuu sisällöllisesti. Tutkintoon valmentavan koulutuksen osalta tehdään tiivistä yhteistyötä Omnian kanssa.

Opetuksen kehittäminen

Syksystä 2019 alkaen on kaikilla luokka-asteilla käytössä olevan viimeisimmän opetussuunnitelman ytimessä ollut oppiaineisiin sitomattomat laaja-alaiset osaamisen alueet. Oppiminen on koulutyön keskiössä. Oppimisen ilo parantaa oppimisen laatua, lisää kouluviihtyvyyttä ja edistää yhteenkuuluvuutta. Näin syntyy elämänikäinen oppimisen halu ja KuntaKesä -työskentelyn yhteydessä kuvattu osaava espoolainen. Kuvattu toimintakulttuurin muutos vaatii prosessiluonteensa takia jatkuvaa täydennyskoulutusta sekä opetustoimen suunnittelu- ja seurantatyötä sekä suunnitelmallista digitaalisten oppimateriaalien, työtapojen sekä ICT-infran päivittämistä. Tätä työtä on tehty jatkuvasti vuodesta 2016 asti ja päivittävän täydennyskoulutuksen prosessia jatketaan edelleen vahvistettuna kehittäjäopettajien uudistetulla toimintamallilla.

Tieto- ja viestintätekniikka

Tieto- ja viestintätekniikan määräraha sisältää peruskoulujen ja lukioiden tietoliikenne-, tietojärjestelmä-, ylläpito- ja tukipalvelukustannukset, tietotekniikkalaitteiden leasing-vuokrat sekä opetushenkilöstön täydennyskoulutuksesta aiheutuvat menot.

Koulujen toimintakulttuuria ja opetushenkilöstön osaamista kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti ja kehitetään oppimisen pilvipalveluiden pedagogista käyttöä.

Oppilaiden käytössä olevien digilaitteiden määrää pyritään edelleen tasavertaistamaan lisäämällä edullisempien päätelaitteiden määrää. Tavoitteena on saavuttaa kaikkien perusopetuksen koulujen osalta laitteiden määrässä suhdeluku 1,5 oppilasta / päätelaite. Oppilaskäytössä olevia päätelaitteita uusitaan noin 6 000 kappaletta.

Oppimistilojen esitystekniikkaa uusitaan elinkaarivaihdoin. Talousarviossa varaudutaan koulujen muuttoihin ja niistä koituviin muuttokustannuksiin sekä uusien koulujen varustamiseen nykyaikaisella AV-tekniikalla. Ohjelmoinnin, robotiikan ja uusien teknologioiden sekä niihin liittyen maker-tekemisen osaamista edistetään. Mediataitojen osaamista vahvistetaan mm. Mediapajan keinoin.

Oppimisen kolmiportainen tuki

Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki järjestetään 1.8.2016 voimaan tulleen opetussuunnitelman mukaisesti. Yleinen ja tehostettu tuki järjestetään oppilaan omassa lähikoulussa.

Erityisen tuen piirissä opiskelee lukuvuonna 2021-2022 yhteensä 2 927 oppilasta eli noin 9,6 prosenttia oppilaista. Tuki järjestetään oppilaan tarpeen mukaan joko yleisopetuksen ryhmässä tai erityisluokassa. Oppilaan tarvitsema erityinen tuki pyritään järjestämään entistä useammin omassa koulussa tai omalla alueella. Näin oppilas käy mahdollisuuksien mukaan koulua omassa sosiaalisessa ympäristössään ja koulumatkan pituus pysyy kohtuullisena. Tilauskuljetuksissa (koulutaksi) siirrytään vuoden 2022 alusta aluepohjaiseen hinnoitteluun, jossa Espoo on jaettu neljään alueeseen. Alueen sisäiset kuljetukset ovat edullisempia kuin aluerajan ylittävät kuljetukset, mikä myös tukee ajatusta järjestää erityinen tuki oppilaan asuinpaikan lähellä.

Monikulttuuriset opetuspalvelut sekä kansainvälinen opetus

Suomenkielisessä perusopetuksessa opiskelee yli 6 900 vieraskielistä oppilasta, mikä on noin 23 prosenttia kokonaisoppilasmäärästä. Oman äidinkielen opetusta järjestetään 1. luokasta alkaen 40 eri kielellä yhteensä noin 4 500 oppilaille. Osa opetuksesta toteutetaan etäopetuksena.

Oman äidinkielen opetuksesta saadaan erillistä valtionosuutta pidettyjen tuntien mukaan. Katso-
musaineiden opetusta tehostetaan laajentamalla etäopetusta, jotta oppilaiden kuljetustarve toiseen kouluun oman uskonnon tunneille vähenisi. Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden tukemista tehostetaan tarjoamalla samanaikaisopetusta omalla äidinkielellä. Yhteistyötä maahanmuuttajahuoltajien kanssa vahvistetaan kulttuuriohjaajien avulla.

Maahanmuuttajien valmistavaa opetusta järjestetään entistä useammin oppilaan omassa lähikoulussa, jolloin oppilas pääsee heti mukaan lähikoulun sosiaaliseen ympäristöön ja siirtyminen yleisopetuksen ryhmään tapahtuu sujuvasti.

Englanninkielistä opetusta järjestetään kahdessa, kaksikielistä (suomi - englantia) opetusta seitsemässä ja ruotsinkielistä kielikylypyopetusta viidessä peruskoulussa. Aloittavan ryhmän minimikoko on 18 oppilasta.

Iltapäivätoiminta

Perusopetuksen iltapäivätoimintaan osallistuu lukuvuonna 2021-2022 yhteensä noin 4 600 oppilasta. Iltapäivätoiminta järjestetään koulujen tiloissa. Iltapäivätoiminnan palveluntuottajat saavat koulujen tilat käyttöönsä korvauksetta.

Iltapäivätoiminnan järjestämisperiaatteita uudistetaan syksystä 2022 alkaen huomioiden hankintalaki sekä Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman linjaukset palvelujen hankintatavoista.

Iltapäivätoimintapaikat jaetaan hakuaikana hakeneille oppilaille. Talousarvioehdotus sisältää iltapäivätoiminnan kaikille paikkaa hakeneille, sekä 1. ja 2. luokan oppilaille että sitä vanhemmille erityisen tuen oppilaille.

Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon osalta vuonna 2022 valmistaudutaan sote-uudistuksen tuomaan muutokseen, jossa opiskeluhoollon henkilöstö siirtyy Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tavoitteena on, että opiskeluhoollon palvelut jatkuvat siirtymävaiheen yli sujuvasti ilman katkoksia. Edetään Espoossa-hankkeella sekä opiskeluhoollon ja koulun uusilla toimintatavoilla tuetaan perheiden ja uusien oppilaiden koulupolun alkua.

Syrjäytymisen ehkäisyyn pyritään panostamaan entistä varhemmin yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskelun keinoin sekä opinto-ohjausta tehostamalla. Harrastustoimintaa peruskouluissa lisätään harrastamisen Suomen mallin avulla. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi yläkoulussa järjestetään kaksi ryhmää joustavaa perusopetusta (JOPO) Karakallion koulussa. Joustavan perusopetuksen laajentamista eteläiseen Espooseen harkitaan tarveperustaisesti.

Vuoden 2022 erityisenä haasteena perusopetuksessa on poikkeusoloista aiheutuneen oppimis- ja hyvinvointivajeen paikkaaminen. Tässä hyödynnetään vuosille 2021–2022 myönnettyä erityistä valtionavustusta, josta suomenkielisen perusopetuksen osuus vuonna 2022 on noin 1,2 milj. euroa.

Kehittämishankkeet

Lukuvuonna 2021–2022 on perusopetuksessa käynnissä useita kehittämishankkeita, joista merkittävimmät ovat Inklusion ja yhdenvertaisuuden käytänteet, Poikkeusolojen vaikutusten tasaaminen ja sitouttava kouluyhteistyö. Hankkeiden budjetoitu kustannus vuosille 2021–2022 on 3,25 milj. euroa, josta vuoden 2022 osuus on noin 2,3 milj. euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen etenee suunnitellusti. Tärkeimpiä vuonna 2022 toteutuvia toimenpiteitä ovat yleinen henkilöstösäästö, kouluyksiköiden koon kasvattaminen, väistötiloista luopuminen, ICT-laitteiden yksikköhinnan pienentäminen sekä pienistä kouluyksiköistä luopuminen. Edellä mainittujen toimenpiteiden toteuttaminen jatkuu valtuustokauden loppuun asti.

Palvelutuotteet

Toimintaa tehostetaan siten, että yksikköhinnat kasvavat maltillisesti tai laskevat, vaikka vuokratannukset kasvavat 1,6 prosenttia. Henkilöstökustannukset kasvavat 0,9 prosenttia.

Yleisopetuksen 1-9 luokkien yksikkökustannus laskee vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna -1,7 % johtuen vuoden 2021 suuresta hankerahan määrästä, joka on kasvattanut vuoden 2021 henkilöstökustannuksia talousarvioon verrattuna. Toimitilavuokrien ja henkilöstökustannusten kasvusta huolimatta yleisopetuksen 1-9 lk yksikkökustannus laskee vuonna 2022 -0,3 prosenttia verrattuna vuoden 2021 talousarvioon, koska kokonaiskulut kasvavat vähemmän (+1,3 prosenttia) kuin oppilasmäärä kasvaa (1,6 prosenttia).

Erityisopetuksen 9-v ja maahanmuuttajien valmistavan opetuksen yksikköhinnat laskevat vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna -0,4 prosenttia, koska hanketulon suuri määrä on nostanut vuoden 2021 henkilöstökustannuksia talousarvioon verrattuna. Erityisopetuksen 9-v ja maahanmuuttajaopetuksen yksikköhinnat kuitenkin kasvavat vuoden 2021 talousarvioon verrattuna 1,0 %, koska kokonaispanostukset em. toimintoihin kasvavat suhteellisesti enemmän kuin oppilasmäärät kasvavat.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
31A SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS							
Henkilöstömäärä	3 512	3 550	3 574	3 518	-1,57 %	3 434	3 434
Htv	3 107	3 150	3 169	3 105	-2,02 %	3 043	3 043
Yleisopetus 1-9 lk							
- suorite: oppilas	214 435 077	233 565 938	236 803 115	236 631 947	-0,1 %	241 179 387	244 984 746
- yksikkökustannus €/oppilas	24 116	24 729	24 729	25 127	1,6 %	25 314	0
- yksikkökustannus €/oppilas	8 892	9 445	9 576	9 417	-1,7 %	9 528	0
Erityisopetus 9v.							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	29 285 766	26 398 446	26 764 323	26 744 977	-0,1 %	27 258 945	27 689 040
- suorite: oppilas	2 275	2 350	2 350	2 358	0,3 %	2 375	0
- yksikkökustannus €/oppilas	12 873	11 233	11 389	11 342	-0,4 %	11 475	0
Mamu/valmistava opetus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 918 074	20 173 952	20 453 559	20 438 775	-0,1 %	20 578 978	20 903 676
- suorite: oppilas	1 853	1 864	1 864	1 870	0,3 %	1 884	0
- yksikkökustannus €/oppilas	9 670	10 823	10 973	10 930	-0,4 %	10 923	0
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	41 126 835	39 326 664	40 244 496	40 162 301	-0,2 %	36 401 634	37 051 482
Muut mittarit 2020-2024							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko peruskoulu	13,2	13,5	13,5	13,9	3,0 %		

Henkilöstö

Suomenkielisen opetuksen henkilöstömäärän arvioidaan hieman vähenevän vuodesta 2021 vuoteen 2022. Syinä tähän ovat opetuksen määrärahojen pienentyminen sekä hankerahoituksen arvioitu pieneneminen. Henkilöstömäärän pienentyminen pystytään toteuttamaan hallitusti hyödyntämällä eläköitymistä ja määräaikaisuuksien päättymisiä. Uudet vakanssit kohdistuvat lähinnä määräaikaisten työsuhteiden vakinaistamiseen oppilasmäärän kasvaessa. Myös henkilöstövuokrausta vähennetään ja korvataan se omalla henkilökunnalla. Vuoden 2022 jälkeen henkilöstömäärän ennakoidaan jälleen kasvavan oppilasmäärän mukaisesti.

Tulosityksikön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat strategiaan, opetussuunnitelmiin ja tulostietojen tavoitteisiin. Tulosityksikön henkilöstön osaamisen kehittämisen painopistealueita vuonna 2022 ovat kolmiportainen tuki, vieraskielisyyden tuki sekä digitalisaatio. Näillä pyritään vahvistamaan kolmiportaiseen tukeen liittyvää osaamista, vastaamaan vieraskielisten oppilaiden määrän kasvun mukaan tuomaan haasteeseen sekä hyödyntämään digitalisaation mahdollisuuksia entistä paremmin. Painopistealueiden mukainen osaamisen kehittäminen koskee kaikkia henkilöstöryhmiä.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	12 454	17 113	12 213	12 508	12 824
Toimintamenot	-284 089	-324 265	-323 978	-325 671	-330 881
Toimintakate	-271 635	-307 152	-311 765	-313 163	-318 057
Suunnitelmapoistot	-2 397	-2 792	-2 792	-2 792	-2 792
Tilikauden tulos	-274 032	-309 944	-314 557	-315 955	-320 849
Menot euroa/asukas	970	1 089	1 071	1 060	1 061

Opetuksen henkilöstömäärärahat määrärahat vuodelle 2022 ovat noin 137 M€, missä on laskua noin 0,9 milj. euroa vuoteen 2021 verrattuna. Oppilasmäärien kasvusta aiheutuvat menojen lisäykset tasapainotetaan talousarviossa vähentämällä perusopetuksen jakotunteja erityisesti niiden ryhmien osalta, jotka jo lähtökohtaisesti työskentelevät pienemmissä ryhmissä mm. kielen opetuksessa. Tarvikemäärärahat pysyvät oppilasta kohden vuoden 2021 tasolla. Avustajapalvelumäärärahojen kokonaissumma pysyy vuoden 2021 tasolla, mutta oppilasmäärän kasvua ei ole huomioitu.

Tilakustannukset kasvavat noin 1,5 milj. euroa vuoteen 2021 verrattuna. Vuonna 2022 valmistuvat Tuomarilan koulun peruskorjaus ja laajennus, Jousenkaaren koulu sekä PPP-hankkeina (Public-Privat Partnership) toteutettavat Nauriskasken, Perkkaan ja Pohjois-Tapiolan koulut. Näiden valmistuessa vastaavasti luovutaan osasta väliaikaisia ja huonokuntoisia koulutiloja. Pitkän tähtäimen tavoite on kasvattaa peruskoulujen yksikkökokoja, sillä oppilaskohtaiset kustannukset ovat isossa kouluyksikössä pienemmät ja erikoisluokkatilojen käyttöaste parempi kuin pienessä koulussa.

31B TOINEN ASTE JA NUORISOPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

2. asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö

Suomenkielisen 2. asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen vuonna 2021 perustettu tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Lisäksi se vastaa perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Oppimispalveluiden osalta tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen johtamisesta ja 2. asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista. Suomenkielisiä lukioita on 10 ja niissä on noin 5900 opiskelijaa.

2. asteen koulutuksen koordinointiin liittyy kaupunkitasoinen vastuu vuonna 2021 laajennetun oppivelvollisuuden toteutumisesta. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Toiminnasta vastaa tulosityksikön koulutuspalvelualue, joka toimii yhteistyössä mm. Ohjaamotalon ja Omnian kanssa. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia oli Espoossa vuonna 2021 noin 3200.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on tulosityksikön toiminnan keskiössä. Hyvinvointia tukee Nuorisopalvelut, joiden toiminnan pääasiallisena kohderyhmänä ovat 12–17-vuotiaat nuoret. Kesätoiminnassa kohderyhmä on 9–17-vuotiaat. Ohjaamotalon palvelut kohdentuvat puolestaan alle 30-vuotiaisiin

nuoriin. Tulosityksikkö vastaa myös kaupunkitasoisesti koko 2. asteen koulutuksen opiskeluhollosta kuraattori- ja psykologipalveluiden osalta. Kohderyhmä on kooltaan noin 12 500.

Uuden tulosityksikön keskeisenä tavoitteena vuonna 2022 on luoda eheä toimintamalli nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Tavoitteet on kuvattu tarkemmin alla.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen

Lukiokoulutuksen Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman tavoitteita ovat tehostaminen sijaisten käytöstä, erilliskorvauksista, JOTO-hankkeesta, HR-digistä, johtokuntien lakkauttamisesta, henkilöstöstä, matkoista ja isompia yksiköitä hyödyntäen. Vuoden 2021 tehostamisvelvoite oli 790 000 euroa. Koska lyhytaikaisia sijaisuuksia käytetään lukioissa harvoin ja osa kohteista toteutuu vasta myöhempinä vuosina, tehostaminen kohdennettiin yleisiin henkilöstömenoihin siten, että lukioille jaettiin 720 000 euroa vähemmän opetusresurssia suhteessa perusuraan, mikä tarkoittaa keskimäärin 22 vuosiviikkotuntia lukiota kohden. Vuoden 2022 tehostamisvelvoite on 260 000 euroa ja myös siitä suurin osa kohdistuu opetukseen.

Vuoden 2021 lukiokoulutuksen toimintamenoja nosti oppivelvollisuuden laajennus, ja syksyllä on myös valmisteltu siihen liittyvä lisätalousarvio. Kustannusarvio oppivelvollisuuden laajentamisesta on tarkentunut vuoden 2022 talousarvioon.

Nuorisopalvelujen keskeisimmät TakE-säästöt vuodelle 2022 perustuvat tytöille suunnatun avoimen nuorisotyön toteuttamisesta osana omaa toimintaa (aiemmin sopimus Loisto ry:n kanssa) sekä päivitetyn Omnian nuorten työpajasopimuksen mukaisen toiminnan käynnistämisestä. Kokonaisuudessa nuorisopalvelujen TakE-säästöt vuodelle 2022 ovat 207 500 euroa.

Pandemian vaikutus ja toimenpiteet nuorten tukemiseksi

Covid19-pandemia vaikutti lukiolaisten opiskeluun jo keväällä 2020, jolloin siirryttiin ensimmäistä kertaa etäopiskeluun. Myös suuri osa lukuvuodesta 2020–2021 opiskeltiin etänä. Sen lisäksi lukio-koulutuksen tärkeitä perinteitä kuten vanhojen tansseja ja ylioppilasjuhlia jouduttiin perumaan tai siirtämään.

Espoon kaupungin suomenkielinen ja ruotsinkielinen lukiokoulutus sai ensimmäisen noin 1,2 milj. euron korona-avustuksen syksyllä 2020, ja syksyn 2021 alussa haettiin uutta 1,2 milj. euron avustusta. Avustuksen avulla lukioilla on mahdollisuus a) tarjota tukiopetusta eri oppiaineissa b) toteuttaa samanaikaisopetusta esim. resurssiopettajan avulla c) jakaa tiettyjä opetusryhmiä pienemmiksi yksilöllisemmän tuen lisäämiseksi ja oppimisen edistämiseksi, d) tehostaa ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan ja aineenopettajan ohjausta e) ja lisätä erityisopettajien tarjoamaa tukea. Yksilöohjauksessa arvioidaan koronapandemian vaikutuksia ja tarvittaessa ohjataan opiskelija opiskeluhollopalveluiden tai muun tuen piiriin. Lukiot ovat kartoittaneet kyselyin lukiolaisten hyvinvointia ja oppimista.

Nuorisopalveluissa covid-19 muutti ajoittain erityisesti nuorisonohjaajien työtehtäviä nuorisotilojen ollessa suljettuna. Myös Ohjaamotalon palveluja oli saatavilla rajatusti. Nuorisotilojen ja Ohjaamotalon palvelujen avaaminen sekä erilaisten ryhmätoimintojen ja muun toiminnan käynnistäminen tukevat nuorten sekä henkilöstön hyvinvointia. Covid-19 ajasta saadut opit seinättömien ja monikanavaisten työtapojen osalta jäävät pysyviksi käytännöiksi mm. digitaalisen nuorisotilatoiminnan osalta.

Huomioitavaa on, että Covid-19:n aikana espoolaisen nuorisotyön toimintaympäristö muuttui muutenkin merkittävästi. Kyseisenä aikana käynnistyi työllisyyden kuntakokeilu, oppivelvollisuuden laajeneminen, Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma ja Espoon harrastuspolku – Esbo hobbystigen -toiminta. Lisäksi Espoo 2021 -organisaatiouudistus astui voimaan. Näillä kaikilla on ollut koronan lisäksi osaltaan vaikutuksia espoolaiseen nuorisotyöhön.

Lukiokoulutus

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee noin 5 900 opiskelijaa (2020: 5 600). Kaikissa lukioissa on yleislinja sekä osassa painotus tai erityinen koulutustehtävä. Etelä-Tapiolan lukio tarjoaa IB-koulutusta. Lisäksi Otaniemen ja Tapiolan lukioissa on myös erityistehtävään liittyvä kansallinen kehittämistehtävä.

Lukuvuoden 2021–2022 opiskelijaksi otton aloituspaikkamääräksi opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti 1 977, mikä on 66 prosenttia perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2020–2021: 1819, 64 prosenttia). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,67 (2020: 7,83).

Ikäluokan kasvun johdosta aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkosakin lukiopaikkoja varataan 66 prosentille ikäluokasta. Lukuvuonna 2022–2023 aloituspaikkoja pitäisi olla 2 090 ja sitä seuraavana vuonna 2 130. Lukioiden opiskelijamäärä kasvaa lähivuosina noin 300 opiskelijalla vuodessa.

Lukiokoulutuksen kehittämistä ohjaavat useat valtakunnalliset uudistukset. Uusi lukiolaki ja -asetus sekä ylioppilastutkintoa koskeva laki astuivat voimaan 1.8.2019. Lukion uudet opetussuunnitelman perusteet otettiin käyttöön 1.8.2021 lukien. Lakiuudistukset velvoittavat koulutuksen järjestäjiä lisäämään oppiainerajat ylittävää opiskelua, opinto-ohjausta ja kansainvälistä toimintaa sekä toimimaan yhteistyössä korkeakoulujen kanssa. Sen lisäksi laki tuo opiskelijoille oikeuden erityisopetukseen sekä yo-kokeiden rajattomaan uusimiseen.

Samaan aikaan opetussuunnitelmauudistuksen kanssa astui voimaan laajennettu oppivelvollisuus sekä maksuton toinen aste. Uudistuksen toteuttamiseen liittyy lisääntyvää hallinnollista työtä sekä kustannuksia, joiden täysimääräinen korvaaminen valtionhallinnon toimesta on epävarmaa.

Espoon lukiokoulutuksen visiossa 2022 on painotettu uuden opetussuunnitelman mukaista oppimista, koulu yhteisön hyvinvointia, tulevaisuustaitoja, verkostoyhteistyötä sekä avointa toimintakultuuria. Vuoden 2022 aikana laaditaan Espoon lukiokoulutuksen visio 2025.

Nuorisopalvelut

Nuori Espoo -toiminnan pohjana on Nuori Espoo -tarina, jonka keskeiset teemat ovat: Nuorten osallisuus, kiva tekeminen yhdessä kavereiden kanssa, aikuisten aikaa arjessa sekä tukea nuorille pulmatilanteissa. Nuorisopalveluiden toiminnan pääasiallisena kohderyhmänä ovat 12–17-vuotiaat nuoret. Kesätoiminnassa kohderyhmä ovat 9–17-vuotiaat. Ohjaamotalon palvelut kohdentuvat alle 30-vuotiaisiin nuoriin.

Nuorisopalvelut kehittää NE Suuntaamo 1.2:n mukaisesti vuonna 2022 kaikessa toiminnassaan erityisesti seuraavia palveluja: Digitaalinen nuorisotyö, kansainvälinen nuorisotyö, kestävä nuorisotyö, nuorten osallisuus- ja vaikuttamistoiminta sekä yhdenvertaisuustyö. Lisäksi nuorisopalvelut

osallistuu aktiivisesti espoolaiseen, suomalaiseen sekä eurooppalaiseen nuorisopoliittiseen keskusteluun ja palvelujen kehittämiseen.

Keväällä 2022 valmistuu Luukin leirikeskuksen päärakennuksen remontti. Leirikeskus osoitetaan kesäaikana ensisijaisesti nuorisoyhdistysten käyttöön. Elokuun alussa avataan uusi Perkkaan nuorisotila.

Alueellisissa nuorisopalveluissa jatketaan seinättömien ja monikanavaisten palvelujen kehittämistä. TakE-ohjelman tavoitteisiin liittyen tarkastelemme tilaverkkoamme ja käynnistämme projektin tähän liittyen. Lisäksi vahvistamme nuorten osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Käynnistämme toimintaa kotikansainvälisyyden edistämiseksi ja suuntaamme pienryhmätoiminnan resursseja avoimesta toiminnasta kohdennettuun pienryhmätoimintaan. Käynnistämme työille suunnatun avoimen nuorisotoiminnan omana toimintanamme kolmena päivänä viikossa Linntuvaarantie 2:ssa Leppävaarassa.

Vuonna 2022 kirkastetaan Ohjaamotalon roolia oppivelvollisuuden laajenemisen toteuttamiseen liittyen. Ohjaamotalo on kaikkien alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen monialainen palvelupiste. Ohjaamotalossa tarjotaan tietoa, neuvontaa, ohjausta sekä palveluja. Ohjaamotalo on alusta, jossa julkiset toimijat ja kolmas sektori tarjoavat yhdessä monialaisesti palveluita työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin liittyen. Vuonna 2022 kehitämme Ohjaamotalon digitaalisia palveluja sekä liikkuvaa Ohjaamotalo-palvelua.

Nuori Espoo 16-tiimissä jatketaan etsivän ja jalkautuvan nuorisotyön kehittämistä. Kotiin vietävän etsivän nuorisotyön kehittämistä jatketaan erillisen projektin sekä työparin hankinnan avulla.

Nuorten työllistymistä tuetaan kesä- ja yritysseteleillä. Näihin ovat oikeutettuja vähintään 15 vuotta ja enintään 19 vuotta täyttävät espoolaiset. Kesäseteli-prosessin kehittämistä jatketaan.

Nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien toimintaa avustetaan. Leirivälinevuokrauskustannuksia tuetaan leirivälineinaamo-palvelulla. Kumppanuuksia yhdistystoimijoiden kanssa jatketaan kumppanuusrahan tuella.

Teemme tiivistä yhteistyötä Elinvoima-tulosalueen kanssa Espoon Harrastuspolku – Esbo Hobbystigen -hankkeen koordinoinnissa. Nuorisopalveluiden vastuulla on etsivän harrastustoiminnan kehittäminen.

Palvelujen kehittäminen vammaisille nuorille on yksi nuorisopalveluiden toiminnallisista kärjistä. Vahvistamme lisäksi sateenkaarevan nuorisotyön jatkuvuutta hankintamenettelyllä.

Palvelutuotteet

Vuoden 2021 ennustettuun toteumaan verrattuna yleislukiokoulutuksen kustannukset lisääntyvät 5,3 prosenttia oppivelvollisuuden laajentamisen ja toimitilavuokrien kasvun vuoksi, mutta toisaalta opiskelijamäärä kasvaa 7,2 prosenttia, joten yksikköhinta laskee 1,8 prosenttia.

Mikäli koronapandemia ei vaikuta nuorisopalvelujen toimintaan enää vuonna 2022, alueellisessa nuorisotyössä kohdattujen nuorten määrä kasvaa 55,9 prosenttia vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna, ja Perkkaan uuden nuorisotilan kustannuksista huolimatta yksikköhinta laskee 31 prosenttia.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
Henkilöstömäärä	522	525	527	540	2,47 %	523	533
Htv	466	472	471	480	1,91 %	462	470
Yleislukiokoulutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 209 143	42 185 184	46 782 775	49 247 514	5,3 %	50 586 540	51 450 077
- suorite: opiskelija	4 921	5 206	5 171	5 545	7,2 %	6 081	6 289
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 171	8 103	9 048	8 882	-1,8 %	8 319	8 181
Erityislukiokoulutus, matematiikka/luonnontiede							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 263 330	1 540 342	1 656 521	1 899 577	14,7 %	1 951 226	1 984 534
- suorite: opiskelija	136	170	170	202	18,5 %	224	224
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 276	9 061	9 720	9 404	-3,3 %	8 711	8 860
Erityislukiokoulutus, musiikki							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 028 772	938 030	1 011 996	1 007 183	-0,5 %	1 034 568	1 052 229
- suorite: opiskelija	110	97	102	98	-4,7 %	95	95
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 352	9 670	9 881	10 321	4,5 %	10 890	11 076
Lukiokoulutus IB							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 024 123	1 232 569	1 326 273	1 315 038	-0,8 %	1 350 794	1 373 853
- suorite: opiskelija	114	135	126	137	9,2 %	150	150
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 960	9 130	10 554	9 587	-9,2 %	9 005	9 159
Lukioon valmistava koulutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	137 768	163 346	175 557	133 684	-23,9 %		
- suorite: opiskelija	14	18	17	10	-41,7 %		
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 911	9 075	10 327	13 481	30,5 %		
Kuraattoripalvelut, lukio							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	574 839	451 915	740 903	738 605	-0,3 %		
- suorite: opiskelija	5 296	5 627	5 586	5 991	7,3 %		
- yksikkökustannus €/opiskelija	109	80	133	123	-7,1 %		
Psykologipalvelut, lukio							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	652 200	514 634	749 186	871 264	16,3 %		
- suorite: opiskelija	5 296	5 627	5 586	5 991	7,3 %		
- yksikkökustannus €/opiskelija	123	91	134	145	8,4 %		
Alueellinen nuorisotyö							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 075 321	7 110 029	6 554 746	7 047 485	7,5 %	7 182 919	7 296 269
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	101 765	157 000	102 000	159 000	55,9 %	159 000	161 000
- yksikkökustannus e/kohdattu nuori	59,70	45,29	64,26	44,32	-31,0 %	45	45
Ohjaamotalo							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 833 133	4 009 864	3 823 962	4 110 925	7,5 %	4 189 926	4 256 045
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	34 835	34 210	33 210	37 060	11,6 %	37 060	37 060
- yksikkökustannus e/kohdattu nuori	110,04	117,21	115,14	110,93	-3,7 %	113	115
Avustukset ja järjestöyhteistyö							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	286 275	323 029	289 735	312 406	7,8 %	318 409	323 434
- suorite: osallistumiskerrat	164 660	130 000	130 000	130 000	0,0 %	130 000	130 000
- yksikkökustannus e/osallistumiskerta	1,74	2,48	2,23	2,40	7,8 %	2	2
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	55 084 905	58 468 942	63 111 654	66 683 682	5,7 %	66 614 382	67 736 440

Henkilöstö

Lukiokoulutuksen päätoimisen opetushenkilöstön määrä vuonna 2021 on noin 370 henkilöä. Edellä mainittu 220 vuosiviikkotuntin tehostaminen tarkoittaa noin 11 päätoimisen opetushenkilön työpanosta. Toisaalta korona-avustuksen avulla on palkattu määräaikaista opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstöä, ja sillä on vaikutus myös vuoden 2022 talousarvioon. Vuonna 2021 sekä 2. asteen psykologeja että kuraattoreita on 12, ja vuoden 2022 talousarvioon on sisällytetty 1 psykologi ja 1 kuraattori toisen asteen koulutukseen lisää. Sen lisäksi on haettu valtionavustusta psykologi- ja kuraattorihenkilöstön lisäämiseksi syksyllä 2021/kevällä 2022.

Nuorisopalveluiden henkilöstö kasvaa vuonna 2022 viidellä vakituisella henkilöllä. Lisäksi nuorisopalvelujen henkilöstöön kuuluu yksi projektityöntekijä Espoon harrastuspolku – Esbo hobbystigen – projektin etsivän harrastustoiminnan koordinoimiseksi yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa. Kokonaisuudessaan nuorisopalveluissa on töissä 102 henkilöä vuonna 2022.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	1 280	1 132	482	494	506
Toimintamenot	-50 996	-61 696	-69 729	-69 488	-70 609
Toimintakate	-49 716	-60 564	-69 247	-68 994	-70 103
Suunnitelmapoistot	-43	-340			
Tilikauden tulos	-49 759	-60 904	-69 247	-68 994	-70 103
Menot euroa/asukas	174	207	231	226	226

Tulosityksikön menoja lisäävät toisen asteen koulutuksen osalta oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvat kustannukset (3 milj. euroa), toimitilavuokrien kasvu (1,5 milj. euroa) sekä toimialan esikunnasta siirtyvät erät (3,1 milj. euroa) sekä nuorisopalvelujen osalta Perkkään uuden nuorisotilan ja liikkuvan nuorisotyön henkilöstökustannukset (0,2 milj. euroa) ja Perkkään nuorisotilan ja keväällä valmistuvan Luukin leirikeskuksen päärakennuksen toimitilavuokrat (0,2 milj. euroa).

314 SUOMENKIELISEN VARHAISKASVATUKSEN TULOYKSIKKÖ

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja. Varhaiskasvatuspalvelut sisältävät myös esiopetuksen, avoimen varhaiskasvatuksen ja yksityisen hoidon tuen, palvelusetelin sekä lasten kotihoidon tukeen liittyvät tehtävät. Palvelut järjestetään siten, että ne ovat myös kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaisesti toteutettuja. Espoossa oli vuoden 2020 lopussa noin 19 700 varhaiskasvatusikäistä (10kk-6 v) suomen- ja vieraskielistä lasta.

Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää. Tavoitteena on, että lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen jo ennen esiopetusvuotta. 3-vuotta täyttäneiden ikäluokissa varhaiskasvatuksen osallistumisaste on jo 90 prosentin tuntumassa tai korkeampi, jolloin osallistumisasteen kasvu toteutuu erityisesti alle 3-vuotiaiden osalta.

Espoossa varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, ostopalvelupäiväkodeissa sekä yksityisissä päiväkodeissa, joihin lapsen huoltaja voi hakea yksityisen hoidon tukea. Uutena tukimuotona on elokuun 2021 alussa käyttöön otettu varhaiskasvatuksen palveluseteli yksityisiin päiväkoteihin. Tavoitteena on, että yksityinen ja julkinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Vaihtoehtona varhaiskasvatukselle on lasten kotihoidon tuki perheille, joilla on alle 3-vuotias lapsi.

Espoo on osallistunut kahden toimintavuoden ajan valtakunnalliseen 5-vuotiaiden lasten maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeiluun. Elokuussa 2021 käynnistyi valtakunnallinen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu, johon Espoo ei tullut valituksi. Espoossa jatketaan 20 viikkotunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämistä 5-vuotiaiden lasten ikäluokalle.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on että, jokainen lapsi voi oppia, kasvaa ja kehittyä omaan parhaimpaansa ja että lapset ja heidän huoltajansa kokevat yhteisöissämme osallisuutta,

turvallisuutta ja oppimisen iloa. Lapsia ohjataan omaksumaan kestävän kehityksen mukainen elämäntapa. Uuden Kasvun ja oppimisen toimialan keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa yhtenäiset opinpolut.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista pedagogista kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään valtion avustuksia ja hankerahoitusta. Valtion rahoituksen osalta kehittämistoiminnan kustannukset eivät sisälly menokehykseen.

Hallitus on antanut esityksen varhaiskasvatuslain muuttamisesta siten, että siinä säädettäisiin nykyistä tarkemmin lapsen oikeudesta tarvitsemaansa tukeen. Varaudutaan lakimuutoksen voimaan tulon esityksen mukaisesti 1.8.2022. Varaudutaan myös kehittämään positiivisen erityiskohtelun menetelmiä varhaiskasvatusyksiköille, joissa lasten tuen tarvetta on paljon ja näin esittämään päiväkotien eriytymiskehitystä.

Lasten ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksia kehitetään. Vuoden loppupuolella toteutetaan pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen asiakaskysely.

Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää uudistetaan arvioimalla ja kokeilemalla yksikköjohtajien johtamismalleja ja varajohtajuusjärjestelyjä. Pedagogiikan johtamisen koulutus turvataan kaikille esimiehille.

Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa varmistetaan kehittämällä palvelusetelin käytettävyyttä, markkinointia ja yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä. Varaudutaan todennäköisesti toteutuvan varhaiskasvatuslain muutoksen myötä lasten tuen järjestämisen lisääntymiseen yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmä eVakaa kehitetään yhdessä Tampereen, Turun ja Oulun kanssa.

Tavoitteet ja kehittämisen painopisteet tarkennetaan Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden mukaisesti.

Palvelutuotteet

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa. Vuonna 2022 kunnallisissa päiväkodeissa ennakoidaan olevan 11 785 lasta ja perhepäivähoidossa (hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) 425 lasta. Päiväkodeissa olevien lasten määrä kasvaa ja perhepäivähoidossa olevien vähenee. Kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannukset kasvavat palkankorotusten, toimitilavuokrien ja sisäisten erien kasvusta johtuen. Yksikkökustannukset alenevat lasten määrän kasvun myötä.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään asukaspuistoissa ja kerhoissa. Asukaspuistoissa pienille koululaisille on mahdollisuus maksulliseen välipalaan lukuvuoden aikana.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut

Yksityisen varhaiskasvatuksen (palveluseteli, yksityisen hoidon tuki, ostopalvelu) lasten kokonaismäärä kasvaa. Tavoitteena on vähitellen saada yksityisen varhaiskasvatuksen osuus toiminnasta nousuun. Vuosina 2022–2023 muutokset lapsimäärissä toteutuvat pääosin siirtyminä

järjestämis muodosta toiselle. Palvelusetelillä olevien lasten määrä kasvaa ja muissa yksityisissä palveluissa olevien määrä vähenee. Toteutuminen riippuu perheiden todellisista valinnoista.

Palvelusetelin ja yksityisen hoidon tuen yksikkökustannukset tulevat näin ollen vaihtelevaan lähivuosiin ja vertailutiedot yksikköhinnoina eivät anna todellista kuvaa siirtymistä johtuen. Uusien palvelusetelipäiväkotien toiminta näkyy vähitellen kokovuotisena. Varaudutaan varhaiskasvatustilanteen muutoksen myötä tuen järjestämisen kustannusten kasvuun yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatus palvelusetelillä

Palveluseteli otettiin käyttöön 1.8.2021. Varhaiskasvatuksen palvelusetelituottajiksi on hyväksytty 23 suomenkielistä päiväkotia. Uusia päiväkoteja hyväksytään sitä mukaa, kun hakemuksia tulee. Merkittävä osa hyväksytyistä päiväkodeista on aiemmin toiminut Espoossa yksityisen hoidon tuella.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tukea maksetaan perheille, jotka valitsevat lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen tai palkkaavat työsopimussuhteisen hoitajan hoitamaan lasta. Espoon kaupunki rahoittaa lakisääteiset tuet ja kuntalisät. Espoossa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisää seuraavasti:

Espoo-lisä lakisääteiseen hoitorahaan:

Varhaiskasvatus	Alle 3-v.	3–6-v.
Päiväkotia tai ryhmäperhepäiväkotia	680 €/kk,	470 €/kk
Perhepäivähoitajan kotona tapahtuva varhaiskasv.	330 €/kk,	200 €/kk
Perheen kotiinsa palkkaama työsopimussuhteinen hoitaja lapsille	560 €/kk,	200 €/kk
<u>Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus,</u>	<u>Esiopetusikäinen lapsi</u>	
Kaikki varhaiskasvatusmuodot	110 €/kk	

Espoo-lisä tulosidonnaiseen hoitolisään:

100 €/kk niille lapsille, joista maksetaan lakisääteisen tuen tulosidonnaista hoitolisää.

Espoo maksaa lisäksi yksityisen hoidon tuen sisaruslisää perheen toisesta lapsesta lukien perheille, joilla on useampi kuin yksi lapsi varhaiskasvatuksessa. Sisaruslisä on 60 prosenttia palveluntuottajan perheeltä perimästä lapsen varhaiskasvatusmaksusta, kuitenkin enintään 173 €/kk. Sisaruslisän maksamisen ehtona on, että palveluntuottaja pienentää sisaruslisää saavan lapsen varhaiskasvatusmaksua sisaruslisää vastaavalla euromäärällä.

Espoo-lisien maksamisen ja yksityisten palveluntuottajien hyväksymisen ehtona on, että palveluntuottaja järjestää sekä osa-aikaista että koko-aikaista varhaiskasvatusta. Perheen palkkaaman työsopimussuhteisen hoitajan työajan tulee olla yli 20 tuntia viikossa.

Esiopetuksesta suoritettava korvaus esiopetuksen järjestämispaikaksi hyväksytyille yksityisille päiväkodeille on 510 euroa/kk/esiopetuksessa oleva lapsi ajalta 1.8.2022 - 31.5.2023.

Ostopalvelut

Suomenkielinen varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatusta kilpailutetuilta päiväkodeilta. Lisäksi Espoossa on päiväkoteja, joilta palvelu ostetaan vuosisopimuksella. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuosisopimuksella toimivia ostopalvelupäiväkoteja kannustetaan organisoimaan toimintansa siten, että ne voisivat tulevaisuudessa siirtyä joko yksityisen hoidon tuen tai palvelusetelin piiriin. Vuonna 2022 ostopalveluissa ennakoidaan olevan 875 lasta.

Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen palvelutuotteiden kustannukset eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Kunnan oman toiminnan kustannuksiin sisältyvät kaikki palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset (bruttokustannukset), joista asiakasmaksu- ja muita tuloja ei ole vähennetty. Yksityisen hoidon tuen kustannukset sisältävät vain Espoon asiakkaille maksaman avustuksen ja palvelusetelillä Espoon maksaman osuuden palvelusetelin maksimiarvosta, jolloin niistä puuttuvat palveluntuottajan asiakkailta perimät asiakasmaksut.

Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen sekä kielen ja kulttuurin tuen palvelut

Osa lapsista tarvitsee tavanomaisen varhaiskasvatuksen lisäksi kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palveluja ja/tai lasten kielen ja kulttuurin tuen palveluja. Palveluihin sisältyy muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja kieli- ja kulttuuriopettajien sekä avustamispalvelujen henkilöstön kustannukset. Lasten tukemiseen liittyvää varhaiskasvatuslain muutosta ennakoiden varaudutaan muutoksiin tuen järjestämisessä sekä lisäämään resursointia lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palveluihin yksityiseen varhaiskasvatukseen.

Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen sekä kielen ja kulttuurin tuen palveluiden lasten määrä kasvaa lisäten kokonaiskustannuksia. Kokonaiskustannusten ja yksikkökustannusten nousu vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna johtuu rekrytointivaikeuksista. Henkilöstöä ei ole saatu palkatuksi palvelutarpeen mukaisesti, jolloin yksikkökustannus alenee vuoden 2021 talousarvioon verrattuna.

Esiopetus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen tulee osallistua vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Valmistavan opetuksen tarpeessa oleville esiopetusikäisille lapsille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esiopetusta järjestetään Espoon esiopetuksen järjestämispaikoiksi hyväksymissä kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Esiopetusta varaudutaan järjestämään yhteensä 2 800 lapselle päiväkodeissa tai koulujen tiloissa. Esiopetuksen lapsimäärät ja kustannukset sisältyvät kunnallisten sekä yksityisten päiväkotien kustannuksiin. Suurin osa näistä lapsista on myös esiopetukseen liittyvässä varhaiskasvatuksessa.

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tukea voivat saada vanhempainrahakauden päätyttyä perheet, joilla on alle 3-vuotias lapsi. Kotihoidon tukea voidaan maksaa ottovanhemmille myös 3 vuotta täyttäneestä lapsesta ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut kaksi vuotta. Tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoidontuki ja harkinnanvarainen kuntalisä (Espoo-lisä).

Alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmat voivat saada myös ns. joustavaa hoitorahaa työaikansa palkattomaan lyhentämiseen. Pienten koululaisten (1-2 lk) vanhemmille työajan palkattomasta lyhentämisestä voidaan maksaa osittaista hoitorahaa.

Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman mukaisesti kotihoidon tuen Espoo-lisään tulee muutos. Kotihoidon tuen kuntalisänä maksetaan 1.3.2022 alkaen Espoo-lisää 160 €/kk alle 2-vuotiaasta perheen nuorimmasta lapsesta (ennen 1.3.2022 kuntalisä alle 2,5-vuotiaasta on 160 €/kk).

Espoo-lisän ehtona on, että perheen kaikista tukeen oikeuttavista lapsista maksetaan kotihoidon tukea, jolloin he eivät voi osallistua muihin varhaiskasvatuspalveluihin kuin avoimeen varhaiskasvatukseen. Esiopetukseen oikeutettu lapsi voi osallistua esiopetukseen. Jos kotihoidon tuella olevan lapsen sisaruksella todetaan kasvun ja oppimisen tuen tarve ja siitä on asiantuntijalausunto sekä tuen toteutuminen varhaiskasvatuspaikassa on varmistettu, Espoo-lisää maksetaan, vaikka tukea tarvitseva lapsi on varhaiskasvatuksessa.

Espoossa on lisäksi käytössä kaksi harkinnanvaraista muuta kotihoidon tuen Espoo-lisää:

- Niin sanottu monikkoperheille suunnattu tuki, jos perheeseen on syntynyt tai otettu ottop lapseksi samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi. Monikkoperheille maksetaan kunnallisena lasten kotihoidon tukena 160 euroa kuukaudessa normaalin vanhempainrahakauden jatkeeksi käytetyiltä päiviltä. Tuki maksetaan toisesta samanaikaisesti syntyneestä tai ottop lapseksi otetusta lapsesta alkaen.
- Ottovanhemmille maksetaan 1.3.2022 alkaen kotihoidon tuen Espoo-lisää 160 euroa kuukaudessa 3 vuotta täyttäneestä lapsesta ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut 1 vuosi 8 kk. Ennen 1.3.2022 tukea maksetaan 2 vuoden ajalta. Muutoksen myötä lisää maksetaan vastaava aika kuin alle 2-vuotiaista lapsista maksetaan Espoo-lisää.

Kotihoidon tuen lasten määrä ja kokonaiskustannukset alenevat. Yksikkökustannusten kasvuun vaikuttaa kotihoidon tuen saajien ikärakenne sekä hallinnolliset kulut, mistä johtuen yksikkökustannus ei alene suoraan samassa suhteessa kuin lasten määrä ja kustannukset.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
314 SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS							
Henkilöstömäärä	2 886	2 912	2 980	2 980	0,0 %	3 010	3 040
Htv	2 537	2 087	2 614	2 614	0,0 %	2 640	2 666
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 500 385	40 281 967	42 039 214	41 936 100	-0,2 %	0	0
- suorite: Lapsia	2 181	2 260	2 290	2 305	0,7 %	2 351	2 398
- yksikkökustannus e/lapsi	16 736	17 824	18 358	18 194	-0,9 %	0	0
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	108 598 858	120 532 721	121 814 802	124 302 100	2,0 %	0	0
- suorite: Lapsia	9 079	9 450	9 269	9 480	2,3 %	9 575	9 766
- yksikkökustannus e/lapsi	11 962	12 755	13 142	13 112	-0,2 %	0	0
Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 541 256	8 404 007	8 439 385	9 174 300	8,7 %	0	0
- suorite: Lapsia	1 267	1 315	1 464	1 480	1,1 %	1 450	1 435
- yksikkökustannus e/lapsi	5 952	6 391	5 765	6 199	7,5 %	0	0
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 553 200	1 975 661	1 909 030	2 023 000	6,0 %	0	0
- suorite: Lapsia	3 374	3 580	3 615	3 740	3,5 %	3 890	4 070
- yksikkökustannus e/lapsi	460	552	528	541	2,4 %	0	0
Yksityisen hoidon tuki päiväkodissa, perhepäivähoitossa ja lapsen kotona annettavaan varhaiskasvatukseen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	21 814 780	17 154 320	17 562 100	10 406 300	-40,7 %	0	0
- suorite: Lapsia	2 423	1 068	2 078	990	-52,4 %	891	802
- yksikkökustannus e/lapsi	9 003	16 062	8 451	10 511	24,4 %	0	0
Varhaiskasvatuksen palveluseteli 1.8.2021 alkaen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset		7 015 852	6 433 900	14 764 200	129,5 %	0	0
- suorite: Lapsia		1 669	1 000	1 931	93,1 %	2 317	2 686
- yksikkökustannus e/lapsi		4 204	6 434	7 646	18,8 %	0	0
Kotihoidon tuki							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	19 999 797	18 428 075	17 695 970	17 893 000	1,1 %	0	0
- suorite: Lapsia	3 673	3 550	3 400	3 350	-1,5 %	2 848	2 420
- yksikkökustannus e/lapsi	5 445	5 191	5 205	5 341	2,6 %	0	0
Muut palvelutuotteet	28 157 862	27 259 397	26 691 600	25 129 000	-5,9 %	0	0
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	224 166 139	241 052 000	242 586 000	245 628 000	1,3 %		0
Muiden palvelutuotteiden osuus				10,2 %			
Muut mittarit 2020-2024							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
Lapset keskimäärin vuoden aikana							
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	15 571	16 394	16 444	16 356	-0,5 %	16 740	17 162
- kunnalliset päiväkodit	11 260	11 710	11 559	11 785	2,0 %	11 926	12 164
- perhepäivähoito	543	512	472	425	-10,0 %	406	390
- kerhotoiminta	367	390	313	350	11,8 %	350	350
- ostopalvelut	978	1 045	1 022	875	-14,4 %	850	770
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen		1 669	1 000	1 931	93,1 %	2 317	2 686
- yksityisen hoidon tuki	2 423	1 068	2 078	990	-52,4 %	891	802
Kotihoidon tuella olevia lapsia	3 673	3 550	3 400	3 350	-1,5 %	2 848	2 420

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen perustana on henkilöstön laaja-alainen osaaminen, jolla edistetään lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Työyhteisöjä kehitetään oppiviksi ja välittäviksi ja henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan työn ja ammattitaidon kehittämiseen.

Espoon kunnallisessa varhaiskasvatuksessa työskentelee noin 2 800 ammattilaista. Kilpailu osaavasta kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä on kiristynyt. Rekrytointi on erittäin haasteellista. Rekrytointien pitkittyessä joudutaan käyttämään runsaasti henkilöstövuokrausta ja lyhytaikaisia sijaisia. Tarvitaan aktiivista vaikuttamista koulutuspaikkojen riittävyyden edistämiseen sekä monimuotoisia rekrytointi- ja henkilöstön palkitsemistapoja. Koulutuspaikkojen ja erilaisten kouluttautumisväylien lisäämistä edistetään yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Henkilöstön saatavuuden parantamiseksi laaditaan valtuustokauden mittainen ohjelma, joilla pyritään takaamaan kelpoisen ja riittävän henkilöstön saaminen varhaiskasvatukseen. Ohjelman valmistelu, toteutus ja seuranta tehdään laajana yhteistyönä kaupungin eri toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kesken.

Päiväkotien henkilöstörakenteen muuttamista jatketaan varhaiskasvatustalouden edellyttämällä tavalla. Vuoden 2022 aikana tavoitteena on muuttaa vähintään 30 varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävää varhaiskasvatuksen opettajan tehtäväksi. Päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olevan henkilöstön kokonaismäärä kasvaa hieman uusien päiväkotien käynnistymisestä ja lapsimäärän kasvusta johtuen. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä on otettu käyttöön ja näitä tehtäviä lisätään suunnitelmallisesti varhaiskasvatustyksiköihin ja avoimeen varhaiskasvatukseen.

Huolehditaan vakinaisen henkilöstön lakisääteisestä ja muusta täydennyskoulutuksesta sekä etsitään keinoja ei-kelpoisen henkilöstön varhaiskasvatusosaamisen kehittämiseksi. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	18 016	20 697	18 667	19 118	19 601
Valmistus omaan käyttöön	24	0			
Toimintamenot	-224 106	-242 502	-245 578	-250 297	-254 247
Toimintakate	-206 067	-221 805	-226 911	-231 179	-234 646
Suunnitelmapoistot	-505	-450			
Tilikauden tulos	-206 602	-222 255	-226 911	-231 179	-234 646
Menot euroa/asukas	765	815	812	815	815

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion laadinnassa on otettu huomioon Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman mukaisesti asetetut vuosittaiset säästötavoitteet.

Varhaiskasvatuksen tulot koostuvat pääosin asiakasmaksutuloista. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulot vähenevät 5,2 prosenttia 1.8.2021 voimaan tulleen asiakasmaksulain muutoksen takia. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin nostamalla tuloarvoja ja lisäksi sisaruk-silta perittäviä maksuja alennettiin. 5-vuotiaiden 20 viikkotuntin maksuton varhaiskasvatus jatkuu vuonna 2022.

Menot kasvavat 1,3 prosenttia palkankorotusten, toimitilavuokrien, tukipalvelukulujen, uusien yksiköiden perustamisten ja lasten määrän kasvun myötä. Menojen kasvu kohdentuu kunnalliseen ja palvelusetelillä tuotettavaan yksityiseen päiväkotitoimintaan.

Vuokratyöhön on varauduttu vuoden 2021 talousarvion tasolla. Henkilöstöä hankitaan vuokratyönä henkilöstön lyhytaikaisiin sijaistuksiin sekä tilanteissa, jolloin pitkäaikaisempaan sijaistukseen tai vakinaiseen tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöstöä muulla tavalla.

Yksityisen hoidon tuki ja kotihoidon tuki sisältävät sekä lakisääteisen tuen että kuntalisten kustannukset.

Investoinnit

Tammikuussa 2021 otetaan käyttöön Espoon keskuksen Suviniityn ympärivuorokautinen päiväkotikoti sekä Matinkylän Matinraitin päiväkotikoti. Vuoden 2021 aikana valmistuu lisäksi Matinkylän asukaspuisto ja Leppävaaran Monikon koulu ja päiväkotikoti. Keran alueelle rakennetaan siirtokelpoinen päiväkotikoti, joka toimii alkuvaiheessa Kilon päiväkodin väistötilana. Kilon päiväkotikoti ja koulu

puretaan ja korvaavan uudisrakennuksen rakentaminen aloitetaan nykyiselle tontille. Pisan päiväkoti peruskorjataan.

Vuonna 2022 valmistuvat Vermon päiväkoti Leppävaaraan, Mankkaan päiväkodin laajennus sekä Metsolan päiväkoti Tapiolaan ja Nöykkiönniityn päiväkoti Espoonlahteen. Tuomarilan koulun laajennukseen valmistuu kahden esiopetusryhmän tilat. Mankkaan alkuperäisen päiväkodin ja Tapiolan päiväkodin tilat peruskorjataan.

Vuonna 2023 valmistuvat Viherkallion korvaava uusi päiväkoti Leppävaaraan, Aarrekartan päiväkoti, Kalajärven korvaava uusi päiväkoti ja Pitkänotkon päiväkoti Espoon keskukseen sekä Espoonlahden päiväkoti II.

Investointihankkeisiin liittyvä tavoite luopua osasta pienistä ja epätarkoituksenmukaisista tiloista.

32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosityksikkö tarjoaa laadukkaita palveluja, jotka antavat espoolaisille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen, kehittymiseen, hyvinvointiin ja mielekkääseen ja kestävään arkeen ruotsin kielellä. Tulosityksikkö vastaa ruotsinkielisen oppimispolun jatkuvuudesta yhdistämällä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja työväenopiston palvelut. Lisäksi tulosityksikkö vastaa osaltaan perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteuttamisesta sekä ruotsinkielisestä nuoris- ja kulttuuritoiminnasta, iltapäivätoiminnasta ja taiteen perusopetuksesta. Tulosityksikkö tekee yhteistyötä kaupungin muiden yksiköiden ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa.

Tulosityksikössä eri toimintamuodot työskentelevät yhdessä saavuttaakseen kustannustehokkaita ratkaisuja ja muodostaakseen pohjan espoolaisten ruotsinkieliselle arjelle elämän eri vaiheissa. Toiminta tukee ja vahvistaa Espoon kaksikielistä kulttuuriperinnettä. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tarjoaa espoolaisille mahdollisuuden tutustua ruotsinkieliseen kulttuuriin tekemällä ruotsinkielisestä toiminnasta näkyvää ja helposti saavutettavaa. Palveluja tuotetaan tiiviin, moniammatillisen yhteistyön ja hyvin koordinoitujen toimintojen puitteissa.

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen toiminta on vakiintunutta. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät tulosityksikön strategian päivittämistä Espoo-tarinan puitteissa. Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden yhteisenä tavoitteena tuleville vuosille on turvata kaikille lapsille, oppilaille ja opiskelijoille laadukas ja yhdenvertainen oppiminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella yksiköstä ja ryhmästä riippumatta sekä tarjota ja kehittää laadukkaita kulttuurin, nuorisotoiminnan ja vapaa-sivistyksen palveluja asiakaslähtöisesti yhdessä espoolaisten kanssa. Strategiatyö on aloitettu ja se jatkuu.

Ruotsinkielisten sivistyspalvelujen esimiehet kehittävät osaamisensa kehittämisen puitteissa edellytyksiään johtaa arjessa ja tulevaisuutta silmällä pitäen. Esimiesten muutosjohtamisosaaminen on kehittynyt koronaviruspandemian aikana. Nyt on aika johtaa koronan jälkeistä toimintaa ja luoda laadukas arki, jonka kaikki kokevat mielekkääksi.

Lukion uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön ja laajennettu oppivelvollisuus toteutetaan. Syksyä varten määritellään prosesseja sekä kaupungin sisällä että tutkintokoulutukseen valmentavaan

koulutukseen (TUVA) liittyen yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien ja Practicumin kanssa. Tulevat varhaiskasvatustilain muutokset edellyttävät kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivittämistä.

Ruotsinkielisillä sivistyspalveluilla on käynnissä yli kaksikymmentä valtion rahoittamaa hanketta eri alojen toiminnan kehittämiseksi. Kehitetään muun muassa sitouttavaa kouluyhteisötyötä perusopetuksen luokilla 5–9 tavoitteena tukea oppilaiden yhteenkuuluvuuden tunnetta koulussa ja edistää läsnäoloa. Toimintakulttuuria kehitetään myös tuki ja inkluusio -hankkeessa, jonka tavoitteena on parantaa koulunkäynnin ja oppimisen tuen jatkuvuutta esiopetuksesta perusopetukseen monialaisessa yhteistyössä yhdessä suomenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Varhaiskasvatuksen vastaava hanke on alkamassa. Hankkeessa keskitytään valmistelemaan varhaiskasvatustilain tulevia muutoksia tuen osalta. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhdenvertaisuutta on tuettu valtionavustuksella jo vuosia. Näiden lisäksi on käynnissä hankkeita, joissa edistetään oppilaiden lukuintoa, sairaalaopetuksen konsultaatiopalveluja ja perusopetuksessa annettavaa ohjausta. Valtio on myös myöntänyt avustusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasaamiseksi.

Espoon ruotsinkielisen työväenopiston toimintaa on sopeutettu koronaviruspandemian ehdoilla. Osa toiminnasta on kehittynyt myönteisesti, kun etäopetus on ollut vaihtoehto, kun taas joitakin toiminnan osa-alueita ei ole pystytty toteuttamaan. Nykytilan arviointi on jatkokehitystyön perusta. Espoon ruotsinkielinen työväenopisto kehittää ja pilotoi yhteistyössä työterveyshuollon kanssa päiväkotien henkilöstölle suunnattuja kursseja työssä jaksamisen edistämiseksi.

Nuorisotoimintaa on koronaviruspandemian aikana jouduttu sopeuttamaan vallitseviin olosuhteisiin. Avoin nuorisotoiminta on ollut suljettuna suuren osan viime toimintavuosista, mikä on johtanut siihen, että uusia nuorisotoiminnan muotoja on kehitetty verkossa ja on keskitytty muun muassa partioivaan työhön. Nämä kokemukset luovat pohjaa nuorisotoiminnan jatkokehittämiselle, jossa avointa toimintaa täydennetään jatkossakin muun muassa säännöllisellä, verkossa tapahtuvalla toiminnalla.

Espoon Ohjaamotalo tarjoaa ohjauspalveluja alle 30-vuotiaille nuorille, ja ruotsinkielisten sivistyspalveluiden nuoriso-ohjaajilla on säännölliset työvuorot Ohjaamotalon Starttipisteessä. Yhteistyössä suomenkielisten nuorisopalveluiden kanssa nuoriso-ohjaajat osallistuvat säännöllisesti myös partioivaan nuorisotyöhön. Nuorten tieto- ja neuvontapalveluja ostetaan UngInfo/Luckanilta ja ruotsinkielisiä nuorten työpajoja Sveps/Practicumilta. Sveps/Practicum vastaa myös ruotsinkielisestä etsivästä nuorisotyöstä Espoon osalta.

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut tarjoaa ruotsinkielistä kulttuuria eri kohderyhmille, ensi sijassa lapsille, nuorille ja senioreille. Konsertteja, esityksiä ja näyttelyitä tarjotaan Tuuliniityssä, mutta myös muualla Espoossa. Ruotsinkieliset sivistyspalvelut on mukana Kulttuurikurkkauksessa, Kulpsissa ja Kulttuuriketjussa, jotka tarjoavat taidetta ja kulttuuria Espoon päiväkodeille, kouluille ja palveluasumiselle. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa on edellytys sille, että espoolaisille voidaan tarjota kulttuurielämyksiä monipuolisesti myös ruotsiksi.

Musikinstitutet Kungsvägen -musiikkiopisto (MIK) tarjoaa taiteen perusopetusta ja ammattiin valmistavaa koulutusta ruotsiksi.

Palvelutuotteet

Tunnuslukuja vertailtaessa tulee huomioida, että Covid-19 epidemia on vaikuttanut vuoden 2020 tilinpäätökseen merkittävästi. Luvut eivät tältä osin ole vertailukelpoisia.

Palvelutuotteiden suoritmäärä kasvaa lukion yleisopetuksessa 4,6 prosenttia ja perusopetuksessa laskee 0,9 prosenttia, muissa palvelutuotteissa volyymi säilyy ennallaan.

Päiväkodeissa omana toimintana järjestetyssä varhaiskasvatuksessa yksikköhinnat kasvavat palkankorotus- ja toimitilavuokrakustannuksien vaikutuksesta. Tasapainottamistoimenpiteenä vähennetään mm. avustajapalveluja kuitenkin niin, että eniten tukea tarvitsevien avustajapalvelut varmistetaan. Päiväkotien henkilöstömitoitus perustuu lakiin, mutta pitkällä tähtäimellä tavoitteena on tehostaa toimintaa ottamalla käyttöön isompia yksiköitä.

Yleisopetuksen 1-9 -luokkien yksikköhinta kasvaa palkankorotus- ja toimitilavuokrakustannuksien vaikutuksesta. Toimitilavuokrat nousevat yli 7 % johtuen uudiskohteista. TakE-toimenpiteiden lisäksi tasapainottamistoimenpiteenä vähennetään opetuksen henkilöstökustannuksista vuositasolla 1,3 % mm. vähentämällä tunteja ja suurentamalla opetusryhmiä.

Lukiokoulutuksen yksikkökustannuksen kasvu aiheutuu palkankorotuksista ja toisen asteen maksutomasta opetuksesta. TakE-toimenpiteiden lisäksi tasapainottamistoimenpiteenä vähennetään opetuksen henkilöstökustannuksista vuositasolla 1,3 % mm. vähentämällä kurssitarjontaa ja suurentamalla opetusryhmiä.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA							
Henkilöstömäärä	838	816	864	865	0,1 %	855	855
Htv	763	661	786	786	0,0 %	776	776
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 012 911		5 685 073	5 719 854	0,6 %	0	0
- suorite: Lapsia	310	310	310	310	0,0 %	310	310
- yksikkökustannus e/lapsi	16 171	0	18 339	18 451	0,6 %	0	0
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 482 329	14 428 498	14 430 977	14 462 825	0,2 %	0	0
- suorite: Lapsia	1 108	1 108	1 108	1 108	0,0 %	1 108	1 108
- yksikkökustannus e/lapsi	11 266	13 022	13 024	13 053	0,2 %	0	0
Yleisopetus 1-9 lk							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	27 542 317	30 388 010	30 388 010	31 125 118	2,4 %	0	0
- suorite: Oppilas	2 874	2 901	2 901	2 869	-1,1 %	2 810	2 761
- yksikkökustannus e/oppilas	9 583	10 475	10 475	10 849	3,6 %	0	0
Yleislukio koulutus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 638 400	5 249 598	5 264 598	5 820 016	10,6 %	0	0
- suorite: Opiskelija	586	617	617	646	4,6 %	672	684
- yksikkökustannus e/opiskelija	7 915	8 508	8 533	9 016	5,7 %	0	0
Muut palvelutuotteet	12 688 041	13 352 995	13 362 996	13 227 187	-1,0 %	0	0
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	62 363 998	63 419 101	69 131 654	70 355 000	1,8 %	0	0
Muut mittarit 2020-2024							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
Opetuksen muut mittarit							
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko peruskoulu	13,3	13,4	13,4	13,7	2,2 %		
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko lukio	17,8	18,2	18,2	18,4	1,1 %		
Lapset keskimäärin vuoden aikana							
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	1 574	1 574	1 574	1 574	0,0 %	1 574	1 574
- kunnalliset päiväkodit	1418	1418	1418	1418	0,0 %	1418	1418
- perhepäivähoito	30	30	30	30	0,0 %	30	30
- ostopalvelut	60	60	50	30	-40,0 %	30	30
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen			10	30		30	30
- yksityisen hoidon tuki	66	66	66	66	0,0 %	66	66
Kotihoitoon tuella olevia lapsia	290	290	290	290	0,0 %	290	290

Henkilöstö

Tulosityksien henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet pysyvät samalla tasolla. Varhaiskasvatuksessa 1.8.2018 voimaan astunut varhaiskasvatustaloussuunnitelma muuttaa henkilöstörakennetta ja nostaa pedagogisia osaamisvaatimuksia.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöpulan jatkuminen aiheuttaa sen, että ruotsinkielisten sivistyspalveluiden täytyy työnantajana arvioida ja kehittää tapoja hallita arjen työtä ja rekrytoida henkilöstöä. Innovatiiviset ratkaisut, kaupungin tukipalvelujen tuen lisääminen ja aktiivinen yhteistyö varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstöä kouluttavien yksiköiden kanssa ovat välttämättömiä. Oppilaanohjaajien,

erityisluokanopettajien, erityisopettajien, matemaattisten aineiden lehtorien ja koulupsykologien puute on huomattava.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	3 667	4 126	4 042	4 140	4 244
Toimintamenot	-62 364	-69 132	-70 355	-71 073	-72 205
Toimintakate	-58 697	-65 006	-66 313	-66 933	-67 961
Suunnitelmapoistot	-4	0	-306	-505	-571
Tilikauden tulos	-58 701	-65 006	-66 619	-67 438	-68 532
Menot euroa/asukas	213	232	233	231	231

Vuoden 2022 talousarvion tulotavoite pienenee vajaat 0,1 miljoonaa euroa. Pieneneminen johtuu varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutoksista.

Vuoden 2022 talousarviokehitys kasvaa 1,9 prosenttia, eli runsaat miljoona euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna. Talousarvion menojen lisäys liittyy pääasiassa tilavuokriin, palkankorotuksiin, lukion opiskelijoiden määrän kasvuun sekä maksuttomaan toiseen asteeseen. Tilojen kulut nousevat miljoonalla eurolla johtuen Alberga daghem och skola -päiväkodin ja koulun käyttöön-otosta syksyllä 2021 sekä Kungsgårds daghem och skola -päiväkodin ja koulun uusien tilojen käyttöönotosta vuonna 2022. Vuoden 2022 talousarviossa palkankorotusten vaikutus on runsaat 0,2 miljoonaa euroa. Lukion opiskelijamäärän arvioidaan kasvavan 25:llä ja tästä aiheutuu yhteensä runsaan 0,1 miljoonan euron lisämenot. Maksuttomasta toisesta asteesta arvioidaan aiheutuvan 0,4 miljoonan euron lisämenot. Talousarviovuoden aikana toteutetaan Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa koskeva valtuuston päätös. Talousarviokehityksen saavuttamiseksi tarvitaan tämän lisäksi 0,3 miljoonan euron lisäsopeutuksia.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen etenee suunnitellusti. Tärkeimpiä vuonna 2022 toteutuvia toimenpiteitä ovat yleinen henkilöstösäästö, tilojen käytön tehostaminen sekä AV-laitteiden määrän ja kustannusten pienentäminen.

Investoinnit

9532 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	0	-445	-944	-125	-200
Netto	0	-445	-944	-125	-200

TakE-ohjelman mukaisesti palveluverkkoa kehitetään tehostamalla tilojen käyttöä, kasvattamalla yksikkökokoja ja luopumalla epätarkoituksenmukaisista ja pienistä tiloista silloin kun se on mahdollista. Näin hillitään kustannusten kasvua, lisätään tilojen käytön joustavuutta sekä toiminnan laatua.

Kevään aikana Kungsgårdsskolan-koululle ja Kungsgårds daghem och förskolanin esiopetukselle sekä 5-vuotiaiden toiminnalle otetaan käyttöön uudet tilat. Jatketaan Mattlidenin koulukeskuksen

korttelin asemakaavan valmistelua samoin kuin työtä korvaavan, Espoonlahdessa sijaitsevan, Utkens daghem -päiväkodin kanssa.

Vuoden 2022 investointitalousarvioon sisältyy määräraha, joka on varattu Kungsgårds daghem och skola -päiväkodin ja koulun korvaavien tilojen kalustamiseen sekä Alberga daghem och skola -päiväkodin ja koulun tarvikkeiden täydentämiseen.

321 RUOTSINKIELISET SIVISTYSPALVELUT -TULOYSKSIKKÖ

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut valmistelee asiat lautakunnalle ja toimeenpanee lautakunnan päätökset. Tuloyksikkö johtaa strategista työtä sekä vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, toisen asteen ja vapaan sivistystyön toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä sekä ruotsinkielisestä nuoris- ja kulttuurityöstä. Tuloyksikkö tuottaa yleisiä suunnittelu- ja hallintopalveluja, koordinoi eri tehtäviä ja vastaa tuloyksikön henkilöstön osaamisen kehittämisestä. Tuloyksikkö vastaa kasvatuksen ja opetuksen digitarinan toimeenpanosta. Kaupunki tukee Musikinstitutet Kungsvägen -musiikkiopistoa (MIK), joka tarjoaa taiteen perusopetusta ja ammattiin valmentavaa koulutusta ruotsiksi. Yhteistyötä kehitetään siten, että useammat lapset ja nuoret voivat tutustua musiikkiopiston toimintaan.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	1	0			
Toimintamenot	-4 092	-4 007	-4 565	-4 587	-4 614
Toimintakate	-4 092	-4 007	-4 565	-4 587	-4 614
Tilikauden tulos	-4 092	-4 007	-4 565	-4 587	-4 614
Menot euroa/asukas	14	13	15	15	15

Tuloyksikön määrärahaan sisältyy lautakunnan ja hallinnon menot, taiteen perusopetus sekä ICT ja muut sisäiset hallinnolliset ostopalvelut. Taiteen perusopetuksen avustus on yhteensä 0,6 milj. euroa ja se jakaantuu toiminta-avustuksiin ja tilavuokriin. ICT:ssä panostetaan muun muassa koulujen ja päiväkotien opetusteknologian kehittämiseen. ICT:hen varataan tuloyksikössä yhteensä 2,5 milj. euroa.

322 PERUSKOULUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisiä kouluja vuosiluokille 1–4 on kaksi, vuosiluokille 1–6 neljä, vuosiluokille 1–9 kaksi ja vuosiluokille 1–9 ja 10 yksi. Pienryhmäopetusta järjestetään Finno skola -koulun vuosiluokille 1–9 sekä vuosiluokille 7–9 myös Lagstads skola -koulussa. Oppilaat voivat osallistua joustavaan perusopetukseen Mattlidens skola -koulussa. Esikouluryhmät on sijoitettu samaan tilaan tai sen läheisyyteen, jossa perusopetusta järjestetään, mikä tukee lapsen opintopolun jatkuvuutta.

Iltapäivätoimintaa järjestetään vuosiluokille 1–2 sekä erityisen tuen piirissä oleville vanhemmille oppilaille.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	738	854	979	1 059	1 153
Toimintamenot	-30 583	-34 110	-34 566	-34 644	-34 865
Toimintakate	-29 845	-33 256	-33 587	-33 585	-33 712
Suunnitelmapoistot	-2	0	-236	-390	-397
Tilikauden tulos	-29 847	-33 256	-33 823	-33 975	-34 109
Menot euroa/asukas	104	115	114	113	112

Määräraha sisältää hallinnon, opetuksen, oppilashuollon, kouluruokailun, kiinteistöjen, koulukuljetusten ja muun toiminnan, kuten iltapäivätoiminnan avustusten, kustannukset. Oppilasmäärä laskee noin 30 oppilaalla.

323 LUKIOT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Mattlidens gymnasium -lukio on kaupungin ainoa ruotsinkielinen lukio. Lukiossa on yleislinja ja IB-linja. Lukion yleislinjan opiskelijapaikkojen määrää on tarpeen kasvattaa vielä tulevina vuosina perusopetuksen päättävien oppilaiden määrän kasvaessa. Toiseen asteen maksuton opetus kasvattaa menoja.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	222	89	77	85	95
Toimintamenot	-4 431	-5 113	-5 504	-5 919	-6 261
Toimintakate	-4 210	-5 024	-5 427	-5 834	-6 166
Tilikauden tulos	-4 210	-5 024	-5 427	-5 834	-6 166
Menot euroa/asukas	15	17	18	19	20

Määräraha sisältää hallinnon, opetuksen, oppilashuollon, kouluruokailun ja kiinteistöjen kustannukset. Uutena on huomioitu toisen asteen maksuton opetus. Opiskelijamäärä kasvaa 25 opiskelijalla.

324 RUOTSINKIELINEN VARHAISKASVATUS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa on noin 1 700 lasta. Paikoista reilut 90 prosenttia on kunnallisia ja loput yksityisiä hoitopaikkoja tai paikkoja ostopalvelupäiväkodeissa. Esiopetukseen osallistuu noin 300 lasta.

Lakisääteinen kotihoidontuki ja yksityisen hoidon tuki sekä Espoon kuntalisä maksetaan samoin perustein kuin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. Myös syksyllä 2021 käyttöön otettu palveluseteli maksetaan samoin perustein kuin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	2 581	3 045	2 848	2 848	2 848
Toimintamenot	-21 815	-24 319	-24 175	-24 321	-24 854
Toimintakate	-19 234	-21 274	-21 327	-21 473	-22 006
Suunnitelmapoistot	-3	0	-70	-115	-175
Tilikauden tulos	-19 237	-21 274	-21 397	-21 588	-22 180
Menot euroa/asukas	74	82	80	79	80

Määräraha sisältää kunnallisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, varhaiskasvatuspalvelujen oston, palvelusetelillä tuotettavan yksityisen päiväkotitoiminnan sekä yksityisen hoidon ja kotihoidontuen kustannukset.

325 RUOTSINKIELINEN KULTTUURI JA NUORISO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut täydentää kaupungin kulttuuritarjontaa tarjoamalla ruotsinkielistä kulttuuria eri kohderyhmille, ensi sijassa lapsille, nuorille ja senioreille. Kulttuuritoiminta tuo näkyvyyttä kaupungin kaksikieliselle kulttuuriperinteelle ja se on avointa kaikille espoolaisille. Monet tulosyksikön kulttuurihankkeet ja -tilaisuudet voidaan toteuttaa toimivan yhteistyöverkoston ansiosta. Pitkällä tähtäimellä tiivistyvä yhteistyö kolmannen sektorin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on ratkaisevassa asemassa osallisuuden ja uusien toimintamuotojen luomisessa.

Musik institutet Kungsvägen -musiikkiopisto (MIK) tarjoaa taiteen perusopetusta ja ammattiin valmistavaa koulutusta ruotsiksi. Yhteistyötä kehitetään siten, että useammat lapset ja nuoret voivat tutustua musiikkiopiston toimintaan.

Ruotsinkielistä nuorisotoimintaa järjestetään suunnitelmallisesti eri puolilla Espoota. Tavoitteena on tarjota mahdollisuuksia mielekkääseen ruotsinkieliseen vapaa-aikaan, jota suunnitellaan, kehitetään ja toteutetaan nuorten ehdoilla ja heidän mielenkiinnon kohteidensa mukaisesti. Toimintaa kehitetään tiiviissä yhteistyössä kaupungin suomenkielisten nuorisopalveluiden ja tulosyksikön muiden tehtäväalueiden kanssa.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	4	8	8	8	8
Toimintamenot	-455	-563	-543	-595	-598
Toimintakate	-451	-555	-535	-587	-590
Tilikauden tulos	-451	-555	-535	-587	-590
Menot euroa/asukas	2	2	2	2	2

326 RUOTSINKIELINEN TYÖVÄENOPISTO

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Espoon ruotsinkielisen työväenopiston tehtävä suhteessa nyky-yhteiskuntaan on jatkuvan analyysin keskiössä. Analyysi, arviointitulokset ja jatkuva keskustelu eri tahojen kanssa luovat pohjan toiminnan suunnittelulle. Kurssien ja osallistujien määrä on vähintään vuoden 2019 tasolla. Toiminta Espoon keskuksen alueella lisääntyy.

Espoon ruotsinkielinen työväenopisto tekee yhteistyötä tulosyksikön eri tehtäväalueiden kanssa. Onnistuneista tapahtumista sekä tulevista kursseista ja tilaisuuksista löytyy tietoa muun muassa sosiaalisen median palveluista.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	122	130	130	140	140
Toimintamenot	-987	-1 020	-1 002	-1 007	-1 012
Toimintakate	-865	-890	-872	-867	-872
Tilikauden tulos	-865	-890	-872	-867	-872
Menot euroa/asukas	3	3	3	3	3

39 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta tukee ja edistää toimialan strategista johtamista, kehittämistä, viestintää ja hyvää hallintoa sekä tuottaa toimialalle asiantuntijapalveluja kuten henkilöstö-, talous- ja tilasuunnittelupalveluita. Esikunta tuottaa myös suoria asiakaspalveluja kuntalaisille.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	3 184	3 127	3 150	3 210	3 271
Valmistus omaan käyttöön	73	0			
Toimintamenot	-31 525	-31 472	-29 139	-29 491	-29 953
Toimintakate	-28 268	-28 345	-25 989	-26 281	-26 682
Suunnitelmapoistot	-95	0			
Tilikauden tulos	-28 363	-28 345	-25 989	-26 281	-26 682
Menot euroa/asukas	108	106	96	96	96

Kasvun ja oppimisen toimialan yhteisiin sisältyvät toimialajohto, toimialan esikunta ja toimialan yhteiset menot.

Taloussarvio sisältää sopimuksen mukaiset määrärahat toimialan Gramex-korvauksiin sekä avustusmäärärahat Helsingin seudun kesäyliopistolle ja Västra Nylands Folkhögskolanille.

Perusopetuksen kotikuntakorvaukset (Espoossa muiden kuntien oppilaista saatavat tulot sekä vastaavasti muille kunnille, valtiolle ja kuntayhtymille maksettavat menot) sisältyvät yhteisiin määrärahoihin.

	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
39 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET							
Henkilöstömäärä	92	95	84	83	-1,2 %	82	81
Htv	87	71	84	83	-1,2 %	82	81

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

PERUSKAUPUNKI

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

SUURPELLON TASEYKSIKKÖ

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ

URHEILUPUISTON TASEYKSIKKÖ

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

- Viittä aluekeskusta kehitetään tasapuolisesti muut Espoon alueet huomioiden
- Hiilineutraalisuuden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä
- Espoon maankäyttöön liittyvien tavoitteiden ja MAL-sopimuksen toteuttaminen
- Monipuolisen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytysten luominen
- Investointiohjelman toteutuminen suunnitellusti:
  - Metron ja Raide-Jokerin rakentaminen
  - Toimitilahankkeet
  - PPP-hankkeet
  - Infra-hankkeet
- Voimakkaan väestönkasvun tarvitsemien palveluinvestointien toteuttaminen
- Toimitilojen hyödyntäminen asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti
- Palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti.
- Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Toimiala on sitoutunut Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaan ja siinä esitettyihin tavoitteisiin niin kaupunkitason, kuin toimialan ja sen omien tulosityksiköiden osalta. Kaupunkitasoisesti toimialalle näistä merkittävimpiä ovat digitalisaatioon ja henkilöstöön liittyvät tavoitteet. Toimialan oman toiminnan kannalta investointeihin liittyvät tavoitteet ovat haastavat ja vaikuttavat myös kaupunkitasoisesti.

Tuottavuutta parannetaan omaa toimintaa kehittämällä. Resursseja oikein kohdistamalla ja toimintatapoja muuttamalla pystymme tarjoamaan entistä enemmän parempaa palvelua asiakkaillemme.

Tavoitteena on MAL sopimukseen liittyvien Espoon maankäyttöön ja liikenneinvestointeihin liittyvien tavoitteiden toteutuminen sekä asuntotuotannon edellyttämien kaavallisten ja kunnallisteknisten valmiuksien toteutuminen. Arvioidaan, että Espoon asukasmäärä kasvaa vuosittain 4 600 uudella asukkaalla. Väestönkasvu ja uusien asuntojen määrän kasvu edistävät kaupungin kehittymistä ja kasvua. Maailmanlaajuisen pandemian jatkuminen voi vaikuttaa toimialan myyntituloihin sekä myös investointihankkeiden kustannuksiin ja toimialan toimintaan.

Toimiala edistää monipuolisten ja kohtuuhintaisten asuntojen rakentamista ja tarjontaa tukien mm. eri väestöryhmien asumista. Aluekeskuksia ja asuntoalueita kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa.

Kaupungin toimitiloja kehitetään ja hyödynnetään monipuolisesti ja tehokkaasti. Kuntalaisille palveluita tuottavaa toimitilaverkkoa kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden ja asukkaiden kanssa. Espoon toimitilojen käyttöä tehostetaan parantamalla niiden tilatehokkuutta asiakaslähtöisesti ja kohdistamalla toimenpiteitä toiminnan kannalta tarpeettomiin toimitiloihin. Kaupungille tarpeettomien ja turhia kuluja aiheuttavien kiinteistöjen luovutuksesta järjestetään hintakilpailuja, joihin yritykset ja kuntalaiset voivat osallistua. Tavoitteena on turvalliset ja terveelliset toimitilat sekä koulujen ja päiväkotien kuntoon saaminen.

Investointi- ja vuokratukustannukset ohjaavat toimitilahankkeiden toteuttamista. Hankkeiden toteuttamisessa hyödynnetään eri omistusmuotoja sekä erimuotoisia elinkaarimalleja ja

kumppanuushankkeita. Kiinteistöjen hankekustannusten seurantaan panostetaan hankkeiden koko elinkaaren ajan.

Tuottavuuden parantamiseksi toimialan palvelujen hinnoittelua ja taksoja tarkastellaan taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman mukaisesti. Maan luovutuksessa tontit luovutetaan käypään hintaan ja hintatason varmistamiseksi järjestetään hintakilpailuja. Finnoon alueen asuntorakentamisen myötä Espoolle tulee maanmyyntituloista merkittäviä tuloja seuraavina vuosina. Espoo on merkittävä maanomistaja alueella. Toimialan kokonaistuottavuutta ja palvelujen saatavuutta kehitetään eri keinoin, mm. toimintatapoja ja uusia digitaalisia työskentelytapoja kehittäen. Toimiala kehittää myös sopimustekniikkaa ja erilaisia hankintatapojaan tuottavuuden edistämiseksi. Palveluiden järjestämisessä keskeistä on oman tuotannon, omajohtoisen tuotannon ja ostopalveluiden suhteen optimointi.

Hyvällä johtamiskulttuurilla varmistamme tehokkaan toiminnan. Muutokset toimintaympäristössä ja entistä parempien palvelujen tuottaminen monipuolistavat ja kehittävät henkilöstön työtehtäviä. Hallitsemme tuottavuutta hyvällä toiminnan suunnittelulla ja sujuvilla työjärjestelyillä. Henkilöstön osaamisen korkeaa tasoa pidetään yllä koulutuksin ja seuraamalla aktiivisesti rakennus- ja kiinteistöalan kehitystä. Jatkamme johtamis- ja esimiestyön kehittämistä sekä tavoittelemme sairauspoissaolojen oikeansuuntaista vähenemistä.

Talous

4 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI (ilman liikelaitoksia)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	213 901	184 878	193 550	228 693	230 716
Valmistus omaan käyttöön	11 087	12 790	12 890	12 790	12 790
Toimintamenot	-276 091	-272 633	-287 688	-340 057	-341 454
Toimintakate	-51 103	-74 965	-81 249	-98 574	-97 948
Suunnitelmapoistot	-75 105	-80 790	-85 897	-88 565	-91 198
Tilikauden tulos	-126 207	-155 755	-167 146	-187 139	-189 146
Menot euroa/asukas	943	916	951	1 107	1 094

Tekninen ja ympäristötoimi (ilman nettositovia tulosyksiköitä)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	190 307	169 878	178 550	213 693	215 716
Valmistus omaan käyttöön	2 817	2 790	2 890	2 790	2 790
Toimintamenot	-245 161	-247 633	-262 688	-315 057	-316 454
Toimintakate	-52 037	-74 965	-81 249	-98 574	-97 948
Suunnitelmapoistot	-75 105	-80 790	-85 897	-88 565	-91 198
Tilikauden tulos	-127 142	-155 755	-167 146	-187 139	-189 146
Menot euroa/asukas	837	832	868	1 025	1 014

Toimintamenot lautakunnittain/tulosityksittäin

	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Kaupunkiympäristön toimiala (pl. nettoyksil	-245 161	-247 633		-262 688	-315 057	-316 454
Tekninen lautakunta (pl. nettoyksiköt)	-58 427	-60 118		-61 852	-64 015	-66 243
Kaupunkisuunnittelulautakunta	-10 752	-10 782		-10 791	-10 838	-10 890
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	-9 022	-9 696		-10 159	-10 265	-10 373
Joukkoliikenne	-143 718	-146 026		-158 525	-209 237	-208 858
Muut tekniset ja ympäristöpalvelut	-23 243	-21 011		-21 361	-20 701	-20 090

Tekninen ja ympäristötoimi (nettoyksiköt)

	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Ulkopuoliset työt	-19 915	-15 000		-15 000	-15 000	-15 000
Rakentamisen sisäiset palvelut	-11 014	-10 000		-10 000	-10 000	-10 000

Investoinnit

954 Koneet ja kalusto

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Tulot	0	0		0	0	0
Menot	-803	-650		-650	-650	-650
Netto	-803	-650		-650	-650	-650

964 Osakkeet ja osuudet

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Tulot	0	0		0	0	0
Menot	-22 810	-32 500		-40 600	-47 800	-59 200
Netto	-22 810	-32 500		-40 600	-47 800	-59 200

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kaupunkitekniikan keskuksen tulosityksikön muodostavat neljä palvelualueetta: hallinto, infrapalvelut, kaupunkimittaus- ja geotekniikka sekä investoinnit.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kaupunkitekniikan keskus turvaa kaupunkielämän perusedellytykset huolehtimalla kaupungin katujen, teiden ja muiden liikenneväylien, kunnallistekniikan ja viherympäristön toteuttamisen ohjelmoinnista, suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä hoitaa kadunpidon, pysäköinninvalvonnan ja maanmittausalan viranomais- ja palvelutehtävät. Palveluita järjestetään omana työnä, omajohtoisena työnä ja ostopalveluina. Kaupunkitekniikan keskus tekee laajaa yhteistyötä valtion, HSY:n, HSL:n sekä seudun kuntien kanssa erilaisissa liikenneverkon kehittämishankkeissa sekä yhdyskuntateknisissä ja ympäristöasioissa.

Vuosikymmenen loppuun asetettu Espoon hiilineutraaliustavoite näkyy keskuksen kaikessa toiminnassa ja tulee vuosikymmenen edetessä edelleen korostumaan. Toimenpiteinä on jo käynnistetty uusiutuvan dieselin käyttö kalustossamme, oman kaluston sähköistäminen ja latausinfra sekä MAAS-palvelujen mahdollistaminen. Sähköbussien latausinfraa on järjestetty palveluna käyttöön otetun kaluston edellyttämässä aikataulussa yhdessä Tilapalvelut-liikelaitoksen ja HSL:n kanssa. Toimitilaverkostoa on tiivistetty ja toimistotilojen pinta-ala on pienentynyt, henkilöstön yhteiskäytössä on sähköavusteisia polkupyöriä ja sähköautoja. Sähköisten palvelujen mahdollistaminen on vähentänyt asiakkaidemme liikkumistarpeita, ja korona-aika on lisännyt sähköisten palveluiden tunnettavuutta ja käyttöä. Toimistotehtävissä vuoden 2020 aikana koronapandemian vuoksi tehty digiharppaus on mahdollistanut etätöiden sujuvan tekemisen ja toimintasuunnitelman toteutumisen etäjärjestelyistä huolimatta. Etätöiden käytänteitä pyritään vakiinnuttamaan, ja sitä kautta voidaan vähentää työmatkojen tarvetta ja päästöjä.

Investoinneissa painottuvat kestävät liikkumismuodot. Raide-Jokerin rakentaminen on hyvässä vauhdissa ja rakennustyöt Espoon alueella saadaan valmiiksi vuoden 2022 kesään mennessä. Koeajot käynnistyvät syksyn 2022 aikana. Varsinainen liikennöinti käynnistyy tammikuussa 2024. Metron liikennöinti Matinkylästä Kivenlahteen alkaa vuoden 2022 lopussa. Toimintavuoden aikana painopiste on erityisesti Kivenlahden metrokeskuksen alueen infran uudelleenrakentamisessa ja muiden asemanseutujen kaavoituksen mahdollistamassa rakentamisessa. Kaupunkiradan Leppävaara – Kauklahti rakennussuunnittelu on käynnissä ja rakentaminen alkanee vuoden 2022 lopulla. Bussiliikenteen sujuvuutta parannetaan lukuisilla pienillä parannustoimilla verkostoon. Maankäytön kehittyminen ja infrainvestoinnit painottuvat hyvin joukkoliikenteellä saavutettavissa oleville alueille.

Kevyen liikenteen järjestelyjä parannetaan kaiken rakentamisen yhteydessä ja erityisesti raide-liikenneasemien läheisyydessä. Kaupunkiradan jatkeen yhteydessä päästään rakentamaan Rantaradanbaanaa. Kaiken liikenteen sujuvuutta parantamalla vähennämme liikenteen päästöjä. Ulkoilureittiverkostoa ja muita virkistysaluel palveluja kehitetään ja mahdollistetaan luontoliikuminen mahdollisimman lähellä jokaisen espoolaisen kotiovea.

Infrainvestointien seurauksena ylläpidettävä pinta-ala kasvaa 3 - 5 prosenttia vuodessa. Infra-palveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään ylläpidon määrärahoja vastaavaksi ja uudisrakentamisessa tavoitellaan elinkaarikustannustehokkuutta sekä vähäpäästöisyyttä.

Vastuullamme olevat kaupunkimittaukseen, kadunpitoon ja pysäköinninvalvontaan liittyvät vi-ranomaistoiminnot, asiantuntija- ja asiakaspalvelut toteutamme laadukkaasti, sujuvasti ja asiakaslähtöisesti.

Koronapandemia ei ole merkittävästi vaikeuttanut kaupunkitekniikan keskuksen toimintaa. Investoinnit on pystytty toteuttamaan suunnitellulla tavalla. Puhtaanapito on ollut koronan aikana aiempaa haastavampaa, kun lähiliikunta on ollut suosittua ja liikekeskusten ympärillä maskiroos-kaa on riittänyt. Toimistotöissä etätöihin siirtyminen on ollut sujuvaa. Etätyöskentelyä hyödynnetään myös jatkossa, mutta työyhteisön yhteisöllisyyttä vahvistetaan eri keinoin.

Kaupunkitekniikan keskus toteuttaa osaltaan Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelmaa valtuus-ton hyväksymällä tavalla. Merkittävämpänä toimenpiteenä keskuksen henkilökuntaa vähennetään 25 hengellä ja lisäksi keskuksen tuloja lisätään tehtyjen taksakorotusten mukaisesti.

Kaikki toimintamme tukee toimialan visiota: viihtyisä, toimiva, ja turvallinen Espoo.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	73 303	57 773	52 523	52 523	52 523
Valmistus omaan käyttöön	10 875	12 700	12 700	12 700	12 700
Toimintamenot	-89 356	-85 118	-86 852	-89 015	-91 243
Toimintakate	-5 178	-14 645	-21 629	-23 792	-26 020
Suunnitelmapoistot	-74 785	-80 660	-85 857	-88 525	-91 158
Tilikauden tulos	-79 963	-95 306	-107 486	-112 317	-117 178
Menot euroa/asukas	305	286	287	290	292

Teknisen lautakunnan määrärahat ovat sitovia sekä tulojen että menojen osalta, pois lukien 415 Ulkopuoliset työt ja 418 Rakentamisen sisäiset palvelut, joiden toimintakate on sitova.

41 Tekninen lautakunta (ilman nettositovia tulosyksiköitä)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	49 709	42 773	37 523	37 523	37 523
Valmistus omaan käyttöön	2 605	2 700	2 700	2 700	2 700
Toimintamenot	-58 427	-60 118	-61 852	-64 015	-66 243
Toimintakate	-6 113	-14 645	-21 629	-23 792	-26 020
Suunnitelmapoistot	-74 785	-80 660	-85 857	-88 525	-91 158
Tilikauden tulos	-80 898	-95 306	-107 486	-112 317	-117 178
Menot euroa/asukas	199	202	204	208	212

Vuoden 2022 sitovat toimintatulot teknisen lautakunnan osalta ovat 37,5 milj. euroa ja toimintamenot 61,9 milj. euroa.

Investoinnit

9541 Koneet ja kalusto

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-803	-650	-650	-650	-650
Netto	-803	-650	-650	-650	-650

Kaupunkimittaus- ja geotekniikkapalvelut sekä investoinnit hankkivat määrärahalta mm. mittauslaitteita sekä maaperätutkimuslaitteita. Infrapalvelut hankkii työkoneita.

411 HALLINTO

Hallinnon palvelualueeseen kuuluu kaksi palveluyksikköä: hallinto ja asiakaspalvelut sekä vi-ranomaistehtävät.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Palvelualue tuottaa tehtäväalueeseen liittyviä hallinnollisia palveluja ja huolehtii kaupunkiympäristön toimialan keskitetyistä asiakaspalveluista. Asiointipalveluja kehitetään yhteistyössä kaupungin asiointiverkoston kanssa edistään uuden teknologian hyödyntämistä palveluissa ja asiakaspalautteen analysoinnissa. Kaupungin asiointiportaalin uudistamista hyödynnetään asiointipalvelujen kehittämisessä.

Palvelualue huolehtii kaupungin pysäköinninvalvonnasta ja ajoneuvojen siirtolain mukaisista tehtävistä ja edesauttaa käytännön valvonnalla kaupungin pysäköintipolitiikan ja yleisten alueiden pysäköinnin toimenpideohjelman 2020–2022 toteutumista. Espoon pysäköinninvalvonta valvoo Kauniaisten kaupungin katualueita sekä yksityisiä alueita sopimusten mukaisesti.

Ilmastotoimia jatketaan mm. käyttämällä täyssähköautoja ja sähköpolkupyöriä pysäköinninvalvonnassa sekä hyödyntämällä etätyöskentelyä tehtävissä, joissa se on mahdollista.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Ohjelman linjauksia toteutetaan toiminnassa määrätietoisesti. Keskeisiä yksittäisiä alueita ovat kaupungin asiointiportaalin kehittäminen ja pysäköintiin liittyvien tulotavoitteiden saavuttaminen. Henkilöstömäärä vähenee yhdellä vakanssilla.

Koronasta toipuminen

Koronapandemia ei ole merkittävästi vaikeuttanut toimintaa. Etätyöskentelyä hyödynnetään myös jatkossa, mutta työyhteisön yhteisöllisyyttä vahvistetaan eri keinoin.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuoteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritämäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatu tasoa pidetään vakiona. Suoritämäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
41 TEKINEN LAUTAKUNTA							
411 HALLINTO							
Henkilöstömäärä	41	43	43	43	0,0 %	43	43
Htv	39	41	41	41	-0,9 %	41	41
Asukkaiden teknisen ja ympäristötoimen palveluihin liittyvät asiointi- ja neuvontapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	800 246	609 770	609 770	752 398	23,4 %		
- suorite: saapuneet kirjalliset palautteet,	44 390	40 000	49 000	45 000	-8,2 %	45 000	45 000
- yksikkökustannus e/kpl.	18,03	15,24	12,44	16,72	34,4 %		
Pysäköinnin ja liikenteen sujuvuuden varmistaminen pysäköinnin valvonnalla							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 350 673	1 438 972	1 438 972	1 477 895	2,7 %		
- suorite: valvontasuoritteet (maksukehoit	45 885	45 000	43 680	45 000	3,0 %	45 000	45 000
- yksikkökustannus e/kpl.	29,44	31,98	32,94	32,84	-0,3 %		
Asiantuntija- ja hallintopalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 208 348	1 425 231	1 425 231	1 343 707	-5,7 %		
- suorite: käytetty työaika	12 592	12 642	14 029	14 029	0,0 %	13 898	13 898
- yksikkökustannus e/h	95,96	112,74	101,59	95,78	-5,7 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	2 659	2 442	2 442	2 442	2 442
Toimintamenot	-3 359	-3 474	-3 574	-3 699	-3 828
Toimintakate	-701	-1 032	-1 132	-1 257	-1 386
Suunnitelmapoistot	-7	-1	0	0	0
Tilikauden tulos	-708	-1 033	-1 132	-1 257	-1 386
Menot euroa/asukas	11	12	12	12	12

413 INFRAPALVELUT

Infrapalveluiden tehtävänä on turvallisen ja viihtyisän kaupungin luominen espoolaisille hyvin hoidettujen yleisten alueiden kautta. Palvelualue huolehtii katu- ja viheralueiden kunnossapidon järjestämisestä, joukkoliikenteen omistajaohjauksesta, kaupunkipyöräjärjestelmästä, liikenteen-ohjaus- ja valaistusjärjestelyistä sekä katualueella työskentelyn hallinnoinnista ja johtotietojen jakelusta.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toiminta on jaettu neljään palveluyksikköön: katukunnossapito, viherkunnossapito, alueiden käytön hallinta sekä kaupunkiliikenne. Infrapalvelut järjestää yleisten alueiden kunnossapidon omana työnä, omajohtoisena työnä ja ostopalveluna. Kunnossapidon osalta tavoitteena on hyödyntää aina parasta ajantasaista tietoutta toiminnan järjestämisessä.

Infrapalveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään kunnossapidon määrärahoja vastaavaksi yhteistyössä investoinnit -palvelualueen kanssa. Kehittäminen perustuu palvelukohtaisiin ohjelmiin, joissa palveluverkot ja resurssit on tarkasteltu kaupunkitasoisesti. Edistämme asukkaiden hyvinvointia kehittämällä viljelypalstoja sekä puisto- ja metsäalueita palvelemaan virkistys- ja ulkoilukäyttöä. Toimenpiteitä suunnitellaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Kannustamme asukkaita osallistumaan myös yleisillä alueilla järjestettävään talkoo- ja vapaaehtoistoimintaan.

Palvelualueen toiminnalla varmistetaan, että liikkuminen on aina helppoa, turvallista ja matkajat ovat hyvin ennakoitavissa. Tilapäisten liikennejärjestelyjen haitat pyritään minimoimaan ja turvallisuus varmistamaan. Liikkumisympäristöä kehitetään siten, että kestävät liikkumistavat ovat houkuttelevia ja helppokäyttöisiä. Pyöräliikenteen olosuhteita kehitetään mm. parantamalla opastusta, madaltamalla reunakiviä sekä parantamalla talvipyöräilyn olosuhteita. Pyöräteiden harjasuolauksesta on saatu kokemuksia talvikunnossapidossa ja menetelmän käyttöä laajennetaan pääpyörätieverkon kehittyessä.

Tavoitteemme on parantaa asiakastytyvyyttä. Kehitämme sähköisten palveluiden tasoa ja sähköisiä työkaluja jatkuvasti. Hyödynnämme toimintaympäristön teknistä kehitystä kohdentaaksemme toimenpiteitä mahdollisimman tehokkaasti ja läpinäkyvästi, resursseja ja ympäristöä säästäten. Varaudumme sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen ja tulvien lisääntymiseen. Jatkamme tilannekuvan rakentamista mm. tulvaherkkien uomien vedenpinnan korkeuden tarkkailun ja talvikaudella katujen jäätyneen ennakoimisen osalta.

Parannamme infraomaisuuden elinkaaren hallintaa ja tilannekuvaa uusimalla ja kehittämällä omaisuudenhallinnan ja työnohjauksen järjestelmiä. Tällöin voimme allokoida resurssit ja kunnossapidon toimenpiteet parhaan vaikuttavuuden tuottaviin kohteisiin. Oikea-aikaisin toimenpitein voidaan pidentää infran käyttöikä ja pienentää elinkaarikustannuksia.

Ilmastotoimet ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen

Sekä omassa tuotannossa että ostopalveluissa huomioimme ympäristönäkökulmia ja pyrimme vähentämään toiminnan aiheuttamia hiili- ja pienhiukkaspäästöjä. Keinoja ovat mm. kaluston päästövaatimukset, uusiutuva polttoaine sekä sähkötoimisen kaluston ja työkalujen suosiminen. Katuvalaistuksessa uusimme valaisimia energiaa säästäviin malleihin määrätietoisesti. Kehitämme joukkoliikenneinfraa ja vähäpäästöisiä kulkutapamuotoja ja niiden olosuhteita vastaamaan tulevaisuuden liikkumistarpeita.

Edistämme luonnon monimuotoisuutta ja hiilensidontaa metsien- ja niittyjenhoidolla sekä mahdollisuuksien mukaan myös rakennetuilla viheralueilla. Kehitämme viheralueiden kunnossapitoa kestäväen kehityksen toimintaperiaatteiden mukaisesti mm. käyttämällä ensisijaisesti torjunta-aineettomia rikkakasvien torjuntamenetelmiä sekä hyödyntämällä entistä enemmän luonnon omia prosesseja ravinnekierrossa. Teemme töitä haitallisten vieraslajien torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Ehkäisemme toiminnassamme jätteen syntymistä ja edistämme kiertotaloutta mm. tuottamalla kompostimultaa, kierrättämällä purkukohteiden kasveja, rakenteita ja varusteita tai niiden osia, silloin kun se on tarkoituksenmukaista.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Taloudellinen kestävyys otetaan huomioon läpäisyperiaatteella kaikessa toiminnassa. Palvelut järjestetään ja tuotetaan kokonaistaloudellisesti parhaalla mahdollisella tavalla palvelun laatu, kaupungin resurssit ja markkinoiden kilpailutilanne huomioiden. Oman tuotannon ja ostopalvelun kustannuksia seurataan ja vertaillaan säännöllisesti. Prosesseja sekä toiminnan- ja työnohjausta kehittämällä tehostetaan oman palvelutuotannon toimintaa ja palvelukykyä.

Koronasta toipuminen

Koronapandemia ei ole merkittävästi vaikeuttanut toimintaa ja uusia toimintatapoja on löydetty. Kävijämäärät ovat kasvaneet merkittävästi erityisesti viheralueilla ja niiden hoito ja puhtaanapito on kuormittunut. Puhtaanapidon tehostamismahdollisuuksia selvitetään resurssit huomioiden. Etätyöskentelyä hyödynnetään myös jatkossa, mutta myös työyhteisön yhteisöllisyyttä vahvistetaan.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritämäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritämäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
41 TEKINEN LAUTAKUNTA							
413 INFRAPALVELUT							
Henkilöstömäärä	242	255	250	248	-0,8 %	255	255
Htv	229	241	241	241	0,0 %	241	241
Yleisten alueiden hoito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 955 861	16 571 003	16 571 003	15 150 632	-8,6 %		
- suorite: m ²	22 547 226	23 273 897	23 524 454	23 523 897	0,0 %	23 773 897	24 023 897
- yksikkökustannus €/m ²	0,57	0,71	0,70	0,64	-8,6 %		
Yleisten alueiden korjaus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 429 006	3 688 776	3 688 776	3 511 573	-4,8 %		
- suorite: m ²	22 547 226	23 273 897	23 524 454	23 523 897	0,0 %	23 773 897	24 023 897
- yksikkökustannus €/m ²	0,15	0,16	0,16	0,15	-4,8 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 690 756	15 278 823	15 278 823	17 901 795	17,2 %		

Muut palvelutuotteet sisältävät pienempien toimintojen menoja, jotka on niputettu yhdeksi ryhmäksi.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	3 422	2 750	2 750	2 750	2 750
Toimintamenot	-34 076	-35 539	-36 564	-37 843	-39 160
Toimintakate	-30 653	-32 789	-33 814	-35 093	-36 410
Suunnitelmapoistot	-405	-473	-453	-411	-379
Tilikauden tulos	-31 059	-33 262	-34 267	-35 504	-36 789
Menot euroa/asukas	116	119	121	123	126

Talouden seuranta on merkittävässä asemassa, kun seurataan oman tuotannon kilpailukyvyyn kehittymistä. Palvelualueen tavoitteena on tuottaa sille toimintaohjeessa asetettuja tavoitteita mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää aktiivista toimintaympäristön ja -kentän analysointia.

Toimintojen taloudellisuutta ja vaikuttavuutta edistävät pitkällä tähtäimellä kaupungin ydintehtävää palveleviin alan valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin osallistuminen omien kehityshankkeiden ohella.

Kaupungin kasvaessa ja kehittyessä hoidettavat pinta-alat kasvavat.

415 ULKOPUOLISET TYÖT

Ulkopuolisille tehtäviä töitä ovat kaduilla ja muilla yleisillä alueilla, pääasiassa HSY:lle, toteutettavia vesi- ja viemäriverkostojen rakentamispalveluja ja muille osapuolille telekaapeleiden putki-
tuksia.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Toimintatulot	20 886	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintamenot	-19 915	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Toimintakate	971	0	0	0	0
Tilikauden tulos	971	0	0	0	0
Menot euroa/asukas	68	50	50	49	48

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova.

417 KAUPUNKIMITTAUS- JA GEOTEKNIKKAPALVELUT

Kaupunkimittaus- ja geotekniikkapalvelut huolehtii maasto- ja maaperätietojen keruusta, paikkatiedon tuottamisesta, pohjarakentamiseen liittyvistä asiantuntijatehtävistä sekä kaupunkimittaukseen liittyvistä lakisääteisistä viranomaistehtävistä, rekisterien ylläpidosta ja maanalaisten johtojen sijaintitiedon hallinnasta.

Palvelualue on jakaantunut toiminnallisesti neljään yksikköön, joista kiinteistönmuodostus, paikkatieto sekä maastomittaukset tuottavat kaupunkimittauspalveluja ja geotekniikkayksikkö geotekniikkapalveluja.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Palvelualue vastaa asemakaava-alueiden kiinteistönmuodostuksesta, rekisteritietojen ylläpidosta, kiinteistöverotuksen lähtötietojen hallinnasta maapohjatietojen osalta ja muista maanmittausalan palvelutehtävistä, kuten maanalaisten johtojen näyttötoiminnasta. Lisäksi palvelualue vastaa kaavoituksen ja muun suunnittelun pohja-, opas- ja virastokartan ylläpidosta ja tuottamisesta, kaupungin pohja- ja kalliorakentamiseen liittyvistä tutkimus-, suunnittelu- ja neuvontatehtävistä sekä kokoaa ja ylläpitää maa- ja kalliooperätietoihin perustuvia tietokantoja ja jakaa niissä olevia tietoja.

Digitaalinen perusaineisto mahdollistaa monipuolisen tietojen hyödyntämisen sekä tehokkaan tiedonsiirron erilaisten rajapintojen ja tiedonvälityskanavien välityksellä. Ajantasaisella aineistolla ja rekisteritiedolla suunniteltaessa saadaan välillisiä hyötyjä Espoon tavoitteeseen olla hiilineutraali vuonna 2030. Hyötyjä saadaan esim. suunniteltaessa täydennysrakentamista, joka puolestaan mahdollistaa olemassa olevan kaupunkirakenteen hyödyntämisen, lyhentää kulkumatkoja ja tehostaa julkisen liikenteen käyttöä. Hyötyjä saadaan myös suunniteltaessa pyöräilyreitistöä ja kaupunkipyörien sijoittelua.

Pääpaino paikkatiedon ja rekisteritiedon tuottamisessa on perusaineiston täydentämisessä ja jatkuvassa ylläpidossa. Paikkatietojen keruussa ja ylläpidossa tuotetaan 3D-aineistoa mallipohjaista suunnittelua ja toteutusta varten. Hankitut laserkeilaus- ja pysty- sekä viistoilmakuva-aineistot palvelevat monipuolisesti kaupungin tarpeita ja omalta osaltaan tehostavat suunnittelua ja vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa. Kantakartan ylläpito on osa 3D-kaupunkimallin ylläpitoa. Palvelualue on mukana yleiskaavayksikön kanssa kehittämässä lähtötietojen keräämisen automaatiota, jonka avulla kestävä kehityksen näkökulmat voidaan ottaa huomioon läpi kaavoitusprosessin.

Asiakaspalvelun laatua kehitetään pitämällä rekisteri- ja paikkatietoaineistot sekä tiedot maa- ja

kallioperästä ja pohjavedestä mahdollisimman kattavina, ajantasaisina, luotettavina sekä helposti käytettävänä. Maanomistajien tarpeita palvelevat viranomaistehtävät hoidamme mahdollisuuksien mukaan maanomistajien toiveiden mukaisesti mahdollistaen rakennustoiminnan ja asemakaavojen toteutumisen.

Tarjoamalla ajantasaisen tietosisällöltään riittävän kattavan ja visuaalisesti havainnollisen pohja-aineiston palvelualue mahdollistaa kaupungin kaikille toimijoille laadukkaiden digitaalisten palveluiden kehittämisen ja tehokkaan vuorovaikutuksen kuntalaisten ja virkamiesten välillä. Tehokas vuorovaikutus pienentää osaltaan hiilidioksidipäästöjä liikkumistarpeen pienentymisen kautta. Edistämme tietoaineistojen yhteiskäyttöä ja tietojärjestelmien välisiä integraatioita, jotka mahdollistavat ja tehostavat digipalvelujen kehitystä.

Tulostavoitteisiin pyritään hyödyntämällä automaatiota ja uutta tekniikkaa. Edistetään sähköisen arkiston ja sähköisen allekirjoituksen käyttöönottoa sekä laajennetaan ja kehitetään maastotoiminnan paperittomia toimintaprosesseja. Kuntalaisille ja yrityksille tarjottavia sähköisiä palveluja kehitetään edelleen ja käyttöä tehostetaan tiedottamalla.

Asiakkaille tarjotaan maksullisia maaperä- ja kartta-aineistoja, kairaustietoja maa- ja kallioperästä ja tietoja pohjaveden pinnan tasoista. Lisäksi tarjotaan maksuttomia aineistopalveluja rapintapalvelujen kautta.

Ilmastotoimet

Toiminnassa otetaan huomioon Espoon tavoite olla hiilineutraali vuonna 2030. Edellä esitettyjen välillisten vaikutusten lisäksi toiminnassa on mahdollista vaikuttaa tavoitteeseen myös suorilla valinnoilla.

Merkittävä hiilidioksidipäästöihin vaikuttava toimenpide on ollut siirtyminen uusiutuvan dieselin käyttöön. Uusiutuvan dieselin käyttöaste palvelualueen ajoneuvo- ja muussa kalustossa on 100 prosenttia. Myös tulevaisuudessa käytetään ainoastaan uusiutuvaa dieseliä.

Tonttijakoja ja kiinteistötoimituksia voi hakea sähköisen asiointipalvelun kautta. Tonttijakoneuvotteluihin ja kiinteistötoimituksiin voi osallistua etäyhteydellä. Lisäksi toiminnassa hyödynnetään etätyöskentelymahdollisuuksia. Asiakkailta on monessa asiassa mahdollisuus saada palvelua tulematta paikalle.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosyksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
417 KAUPUNKIMITTAUS JA GEOTEKN.							
Henkilöstömäärä	107	105	103	102	-1,0 %	102	102
Htv	101	99	103	96	-6,4 %	96	96
Paikkatietoaineistojen ylläpito ja asiantuntijatehtävät							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 277 332	1 374 987	1 374 987	1 514 132	10,1 %		
- suorite: tallennetut kohteet sekä julkaisu	636 784	357 000	905 000	703 500	-22,3 %	703 500	703 500
- yksikkökustannus e/kpl	2,0	3,9	1,5	2,2	41,7 %		
Kiinteistönuodostus sekä asiantuntijapalvelut rakennusvalvonnalle							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 106 567	1 181 420	1 181 420	1 199 069	1,5 %		
- suorite: tonttijaot ja toimitukset sekä asemapiirrosten tarkistus ja	2 441	1 600	2 325	2 125	-8,6 %	2 125	2 125
- yksikkökustannus e/kpl	453	738	508	564	11,0 %		
Maastomittaukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 018 307	2 935 161	2 935 161	2 311 634	-21,2 %		
- suorite: pyykitykset, rakennusvalvontamittaukset ja	4 199	3 490	3 400	3 400	0,0 %	3 400	3 400
- yksikkökustannus e/kpl	481	841	863	680	-21,2 %		
Geotekniset palvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 085 863	1 500 753	1 500 753	2 169 166	44,5 %		
- suorite: maastomallimittaukset, kairaukset	440	210	430	400	-7,0 %	400	400
- yksikkökustannus e/kohde	4 741	7 146	3 490	5 423	55,4 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	3 160	2 750	2 750	2 750	2 750
Valmistus omaan käyttöön	799	860	860	860	860
Toimintamenot	-6 488	-6 992	-7 194	-7 445	-7 704
Toimintakate	-2 529	-3 382	-3 584	-3 835	-4 094
Suunnitelmapoistot	-223	-193	-121	-89	-99
Tilikauden tulos	-2 752	-3 576	-3 705	-3 924	-4 193
Menot euroa/asukas	22	23	24	24	25

418 RAKENTAMISEN SISÄISET PALVELUT

Rakentamisen sisäisten palveluiden menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka Kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön kirjauksen kautta.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	2 708	0			
Valmistus omaan käyttöön	8 270	10 000	10 000	10 000	10 000
Toimintamenot	-11 014	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Toimintakate	-36	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-36	0	0	0	0
Menot euroa/asukas	38	34	33	33	32

Rakentamisen sisäiset palvelut on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on nolla.

419 INVESTOINNIT

Investointien palvelualue rakennuttaa ja rakentaa Euroopan kestäväntä kaupunkia luomalla turvallista, toimivaa ja viihtyisää kaupunkiympäristöä. Tavoitteeseen päästään kehittämällä katu- ja viheralueita asukkaiden, elinkeinoelämän sekä muiden käyttäjien palvelutarpeiden mukaisesti.

Espoo on osaltaan hyväksynyt PK-seudun kasvua ohjaavan MAL-sopimuksen ja sitoutunut noudattamaan MAL-suunnitelman tavoitteita. MAL2019 suunnitelman mukaan asukasmäärän kasvu osoitetaan nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikenteen kannalta kilpailukykyisille alueille. Espoon tavoite on 3300 uutta asuntoa vuodessa, joka edellyttää myös uutta infraa.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Raideliikenteen kasvava rooli Espoossa ohjaa merkittävästi rakennuttamis- ja rakentamistoimintaa. Toteutettavat kohteet keskittyvät palvelemaan parhaita joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeitä (SAVU I-II) eli metron, Kaupunkiradan sekä Raide-Jokerin ympärillä tiivistyvää kaupunkia. Raidehankkeisiin liittyvää infraa sekä toimivia yhteyksiä asemanseuduille ja ratojen varrella suunnitellaan ja toteutetaan. Pyöräilyinfraa parannetaan muiden rakentamishankkeiden yhteydessä, minkä lisäksi pyöräilyn pääreittien toteuttamishojelman mukaisia parannuksia toteutetaan Espoon laatu- ja seutureittien osalta. Infrainvestoinneilla on tärkeä rooli sähköisen liikenteen mahdollistajana. Tämä otetaan huomioon kaikissa uudisrakennus- ja peruskunnostushankkeissa.

Infraa suunnitellaan arvostavassa vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Suunnittelu- ja rakentamishankkeiden viestintä on aktiivista, avointa ja ymmärrettävää. Asukkaiden erilaiset toiveet otetaan tasapuolisesti huomioon tavoitteisiin ja yleiseen etuun pyrkien. Kaupunkiympäristöstä kehitetään turvallista, siistiä, esteetöntä ja toimivaa. Kaikkien kulkumuotojen liikenne on sujuvaa sekä valmiissa infrassa että työmaavaiheessa.

Espoon vetovoimaisuuden ja asukkaiden viihtyvyyden lisäämiseksi Espoon virkistyskäyttämömahdollisuuksia parannetaan kehittämällä Rantaraittia ja muuta ulkoilureittiverkoston. Asukaspuistojen ja historiallisten puistojen kunnostamista jatketaan.

Investoinnit-palvelualueen palvelut järjestetään parhaalla mahdollisella tavalla yhdistämällä omaa työtä, puitesopimuspalveluita ja kilpailutusta. Ohjelmointi toteutetaan pääosin omana työnä ja suunnittelu pääasiassa ostopalveluna. Rakentamisessa haetaan paras vaihtoehto oman työn, omajohtoisena työn ja ostopalvelun valikoimasta.

Infrapalveluverkkoa ja -valikoimaa kehitetään ylläpidon määrärahoja vastaavaksi ja uudisrakentamisessa tavoitellaan elinkaarikustannustehokkuutta. Parhaita suunnitteluratkaisuja haetaan yhdessä kunnossapitäjien ja käyttäjien kanssa. Kehittäminen ja uudisrakentaminen perustuvat palvelukohtaisiin ohjelmiin, joissa palvelut, palveluverkot ja resurssit on tarkasteltu asiakassegmenteittäin kaupunkitasoisesti.

Tulevaisuudessa yhä suurempi osa yleisten alueiden suunnittelusta tehdään tietomallipohjaisesti ja rakentaminen koneohjausjärjestelmiä hyödyntäen. Omaisuudenhallinnan perusrekisteriä ja suunnittelumenetelmiä kehitetään siten, että suunnitelmätieto ja rakentamisen näin rakennettu -tieto on hyödynnettävissä suoraan perusrekisterin kautta koko infran elinkaaren ajan. Näin pysytään tietomallien käytön suhteen edelläkävijöiden joukossa.

Ilmastotoimet

Hiilineutraali Espoo 2030 -tavoitetta tuemme parhaiten tehostamalla rakennushankkeiden välistä maa- ja kiviainesten kierrätystä ja vähentämällä näin rakennusmateriaalien kuljetusmatkoja. Kestävissä hankinnoissa painotetaan uusiutuvien polttoaineiden ja kaikkien kierrätyskelpoisten materiaalien hyödyntämistä mahdollisuuksien mukaan. Toimintavuonna 2020 pilotoitiin hiilineutraali urakka -toimintamallia osana 6Aika –hanketta, jossa Lukutorin rakentamishankkeessa pyrittiin löytämään keinot hiilineutraaliuteen yhteistyössä urakoitsijan, muiden kaupunkien ja alan toimijoiden kanssa. Tämän hankkeen tuloksien perusteella on määritelty uudet tavoitteet, joita on otettu käyttöön urakoiden hankinnassa ja omassa rakentamisessa.

Ilmastonmuutokseen varaudutaan toteuttamalla tulvasuojelua ja hulevesien viivyttämistä parantavia hankkeita ja osallistumalla PKS-yhteisen hulevesitietokannan (HUTI) kehittämiseen.

Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toteuttaminen

Ohjelman linjauksia toteutetaan toiminnassa määrätietoisesti. Keskeisiä yksittäisiä alueita ovat ylijäämämaan vastaanoton taksojen korotus ja oman rakentamisen järjestely sekä varautuminen tulevien vuosien pienempään investointitasoon.

Koronasta toipuminen

Koronapandemia ei ole merkittävästi vaikeuttanut toimintaa. Etätyöskentelyä hyödynnetään myös jatkossa.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritämäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatu pidetään vakiona. Suoritämäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
41 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
419 INVESTOINNIT							
Henkilöstömäärä	170	173	168	167	-0,6 %	167	167
Htv	161	164	161	158	-2,0 %	158	158
Ohjelmoinnin ja tiedonhallinnan asiantuntijapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 384 890	1 315 119	1 315 119	2 303 818	75,2 %		
- suorite: HTV	14	16	14	17	21,4 %	16	16
- yksikkökustannus e/HTV	117 824	117 824	93 937	135 519	44,3 %		
Suunnittelun asiantuntijapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 320 870	3 099 257	3 099 257	3 160 753	2,0 %		
- suorite: HTV	43	44	39	44	12,8 %	43	43
- yksikkökustannus e/HTV	77 230	70 438	79 468	71 835	-9,6 %		
Rakennuttamisen asiantuntijatehtävät							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 119 989	2 181 671	2 181 671	2 189 577	0,4 %		
- suorite: HTV	24	24	24	24	0,0 %	24	24
- yksikkökustannus e/HTV	88 333	90 903	90 903	91 232	0,4 %		
Rakentamisen valvonta ja rakentaminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 316 107	4 045 214	4 045 214	4 132 763	2,2 %		
- suorite: HTV	69	72	68	69	1,5 %	67	65
- yksikkökustannus e/HTV	62 552	56 184	59 488	59 895	0,7 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 362 056	3 472 338	3 472 338	2 733 089	-21,3 %		

Muut palvelutuotteet sisältävät pienempien toimintojen menoja, jotka on niputettu yhdeksi ryhmäksi.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	40 468	34 831	29 581	29 581	29 581
Valmistus omaan käyttöön	1 806	1 840	1 840	1 840	1 840
Toimintamenot	-14 504	-14 114	-14 520	-15 028	-15 551
Toimintakate	27 770	22 557	16 901	16 393	15 870
Suunnitelmapoistot	-74 149	-79 993	-85 283	-88 025	-90 680
Tilikauden tulos	-46 379	-57 436	-68 382	-71 632	-74 810
Menot euroa/asukas	50	47	48	49	50

43 KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisen kaupunkisuunnittelukeskuksen tehtävänä on huolehtia alueiden käytön suunnittelusta ja luoda kaavoituksen kautta edellytykset viihtyisälle, toimivalle ja turvalliselle asuin- ja elinympäristölle.

Tavoitteena on tuottaa kaupungin kehityksen turvaavia yleiskaavoja ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä kehittämis- ja liikennesuunnitelmia, jotka ovat laadullisesti korkeatasoisia, taloudellisesti edullisia ja vastaavat espoolaiselle kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia ja ovat valmiita toteutettaviksi.

Lisäksi kaupunkisuunnittelukeskus vastaa seudullisesta maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelutyöstä (MAL-sopimus) kaavoitukseen ja Espoon maankäyttöön liittyvien strategisten tavoitteiden toteutumisesta.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kaupunkisuunnittelulautakunnan toiminta painottuu kaavoitusohjelman mukaisten kaavoitustehävien lisäksi ennakoimattomiin kiireellisiin asemakaavan muutoksiin, lausuntoihin ja selvityksiin, lupakäsittelyyn, yleiskaavatyön edellyttämiin tutkimuksiin ja seudulliseen yhteistyöhön maankäytön ja liikenteen suunnittelussa. Erityisesti tullaan panostamaan metron ja metroasemien lähialueiden ja metron kehyskäytävän suunnitteluun sekä turvaamaan kaupungin sitoutumisen edellyttämä asuntotuotanto.

Kaavoituksen suoritemäärät ja maankäytöllisten tavoitteiden toteutuminen edellyttävät ammattitaitoista henkilöstöä ja johtamiselta sujuvia prosesseja. Henkilöstövoimavaran riittävyys varmistetaan muutostilanteessa joustavuudella ja moniosaamisen tukemisella. Ilmastoasiantuntijan työhön vahvistetaan riittävät resurssit sisäisillä tehtäväjärjestelyillä.

Helsingin seudun kunnat ja valtio sopivat kesäkuussa uusista maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksista vuosille 2020-2031 (kh 31.8.2020). Sopimuksilla edistetään kestäviä liikennehankkeita ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa erityisesti joukkoliikenteellä hyvin saavutettavilla alueilla. Jatkuvalle neljälle vuotisella sopimuskaudella Espoon tavoite on kaavoittaa yhteensä 1 200 370 k-m² asuntorakentamiseen.

Tuottavuustavoitteen toteuttaminen laskee yksikön määrärahakehystä vuosille 2022-2024. Sopimuskorotuksista aiheutuva palkkamenojen kasvu nostaa palvelutuotteiden yksikköhintoja vuonna 2022. Sisäiset palveluveloitukset laskevat vuodesta 2021.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuoteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatuso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
43 KAUPUNKISUUNNITTELUAUTAKUNTA							
Henkilöstömäärä	125	125	125	124	-0,8 %	125	125
Htv	118	118	118	117	-0,8 %	118	118
Asemakaava							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 533 337	5 309 957	5 309 957	5 310 000	0,00 %		
- suoritemäärä (kaavoitettu kerrosala)	386 847	312 500	312 500	319 000	2,10 %	319 000	319 000
- yksikkökustannus, e/suorite (kem2)	14	17	17	17	-2,00 %		
Yleissuunnittelu ja asiantuntijapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 219 233	4 339 006	4 339 006	4 341 000	0,00 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika)	91 000	92 000	92 000	85 500	-7,10 %	85 500	85 500
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	46	47	47	51	7,70 %		
KSK-luvat							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	999 654	1 132 458	1 132 458	1 140 000	0,70 %		
- suoritemäärä (lupien määrä)	148	128	148	131	-11,50 %	131	131
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	6 754	8 847	7 652	8 702	13,70 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	675	550	550	550	550
Toimintamenot	-10 752	-10 782	-10 791	-10 838	-10 890
Toimintakate	-10 078	-10 232	-10 241	-10 288	-10 340
Suunnitelmapoistot	-95	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-10 173	-10 232	-10 241	-10 288	-10 340
Menot euroa/asukas	37	36	36	35	35

Tuloarvio on vuoden 2021 talousarvion tasolla. Tulot kertyvät pääosin ulkoisista maksutuloista, joiden osuus tuloista on 0,54 milj. euroa.

Toimintamenoihin on varattu 10,79 milj. euroa. Suurin osa menoista on henkilöstömenoja. Henkilöstömenoja nostaa sopimuskorotuksista aiheutuva palkkamenojen kasvu. Palkkamäärärahat on varattu nykyisille vakansseille.

44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen tehtävänä on huolehtia ympäristön- ja luonnonsuojelusta, rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta sekä ympäristöterveydenhuollosta.

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskukseen sisältyy kolme palvelualueita: ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto ja rakennusvalvonta. Lisäksi keskukseen sisältyy palvelualueiden yhteinen tukipalvelut -palveluyksikkö.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus on organisaatiouudistuksessa 2021 muodostettu uusi tulosityksikkö, johon on keskitetty tehtäviä kolmesta aiemmin toimineesta eri tulosityksiköstä. Toiminnan käynnistämiseksi keskitytään erityisesti uuden tulosityksikön työyhteisön lähentämiseen ja työhyvinvoinnin ylläpitämiseen. Ensimmäisinä toimintavuosina painottuvat uuden tukipalvelut palveluyksikön toiminnan käynnistäminen, yhteisen asiakasrajapinnan ja asiakastyön kehittäminen sekä eri palvelualueiden työnteon liittymäpintojen määrittely ja yhdessä tekemisen periaatteiden luonti.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	9 290	6 433	6 637	6 373	6 373
Toimintamenot	-9 022	-9 696	-10 159	-10 265	-10 373
Toimintakate	268	-3 264	-3 522	-3 892	-4 000
Suunnitelmapoistot	-135	-40	-40	-40	-40
Tilikauden tulos	132	-3 304	-3 563	-3 933	-4 041
Menot euroa/asukas	31	33	34	33	33

440 TUKIPALVELUT PALVELUYKSIKÖ

Tukipalvelut -palveluyksikkö vastaa ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen keskitetystä asiakaspalvelusta sekä hallinnollisista ja oikeudellisista palveluista. Tukipalvelut palveluyksikkö tukee ja on osa keskuksen eri palvelualueiden prosesseja.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tukipalvelut palveluyksikön tehtäviin kuuluvat mm. asiakaspalvelu ja erilaiset hallinnolliset palvelut sekä oikeudelliset palvelut. Tehtäviin kuuluvat myös lupa- ja valvontaprosesseihin sisältyvät assistentti-, tiedonhallinta-, rekisteri- ja arkistopalvelut sekä rakennusrasitteiden ja kiinteistöjen yhteisjärjestelypäätösten tekeminen. Lisäksi tehtäviin kuuluvat mm. Maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittaman luvattoman rakentamisen ja rakennetun ympäristön hoidon valvonta, hallinnollisten pakkokeinojen käyttäminen ja lupapäätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittely.

Tukipalvelut palveluyksikkö on organisaatiouudistuksessa 2021 muodostettu uusi eri palvelualueiden työntekijöistä koostuva palveluyksikkö. Toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämisessä keskitytään työtehtävien yhteensovittamiseen synergiaedut huomioiden. Asiakastyötä kehitetään koko keskuksen asiantuntijoiden työnteon sujuvuus huomioiden. Oikeudellisissa palveluissa perehdytään uutena tehtävänä myös ympäristöterveydenhuollon oikeudelliseen palveluun.

Muut mittarit 2020-2024							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
440 TUKIPALVELUT-PALVELUYKSIKÖ							
Henkilöstömäärä	0	0	22	21	-4,5 %	21	21
Htv	0	0	21	20	-4,5 %	20	20

Tukipalvelut palveluyksikön palvelut ja niistä aiheutuvat kustannukset sisältyvät ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen kolmen palvelualueen palvelutuotteisiin.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintamenot		0	-1 770	-1 974	-2 192
Toimintakate		0	-1 770	-1 974	-2 192
Tilikauden tulos		0	-1 770	-1 974	-2 192
Menot euroa/asukas	0	0	6	6	7

442 YMPÄRISTÖNSUOJELUN PALVELUALUE

Ympäristönsuojelun palvelualue toimii asiantuntijana ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista, luonnon monimuotoisuutta ja vesiluontoa koskeissa asioissa ja tarjoaa luotettavaa ympäristötietoa kaupunkiorganisaatiolle, päättäjille ja asukkaille. Ympäristönsuojelu ehkäisee ympäristön pilaantumista sekä ohjeistaa yrityksiä ja muita espoolaisia toimijoita

ympäristövalvonnassa. Palvelualue tarjoaa Villa Elfvikin ympäristökasvatustaloussuunnitelma 2022–2024 palveluja. Ympäristönsuojelu vaikuttaa keskeisissä verkostoissa ja edistää ympäristöasioita yhdessä kumppanien kanssa.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristönsuojelu edistää, seuraa ja raportoi kestävän energian ja ilmaston SECAP-toimintasuunnitelman ilmastonmuutoksen hillintätoimenpiteiden toteutumista, tuottaa hiilineutraaliustavoitteeseen liittyviä selvityksiä sekä koordinoi ilmastonmuutoksen vaikutuksia ehkäisevää ja lieventävää sopeutumistyötä.

Luonnon monimuotoisuutta ja vesiluontoa ympäristönsuojelu ylläpitää ja lisää siten, että se tuottaa monipuolisesti tietoa luonnosta ja ympäristöstä, toimii asiantuntijana kaupungin suunnitteluprosesseissa kuten kaavoituksessa, rakentamisessa, virkistysreittien suunnittelussa ja metsien hoidossa. Ympäristönsuojelu ylläpitää ja kehittää ympäristöpaikkatietoja. Ympäristönsuojelun suunnitelmallinen ohjelmatyö ja yhteistyöhankkeet tukevat luonnon- ja vesiensuojelua.

Ympäristönsuojelu ennaltaehkäisee ympäristöhaittoja luvituksen, päätösten ja tiedottamisen keinoin. Ympäristönsuojelu tarjoaa asiantuntemusta ja ohjeistaa mm. melu-, vesi-, ja ilmanlaatuasioissa sekä ympäristövahinkotilanteissa.

Villa Elfvikin luontotalo tekee ympäristökasvatusta, edistää kestävä elämäntapaa mm. luontokoulun, luontoretkien, luontopolkujen, perus- ja vaihtuvien näyttelyiden ja tapahtumien keinoin.

Espoon kaupunki osallistuu vuosina 2018–2025 Metsähallituksen vetämään hankkeeseen, joka saa EU:n komission LIFE-rahoitusta liito-oravien suojeluun Suomessa ja Virossa. Hankkeessa on mukana 18 kumppania. Espoo on mukana osuudessa, jossa edistetään liito-oravien suojelua kaupunkiympäristössä. Espoon kaupungin osuus EU:lta saatavista tuista on kaikkiaan noin 1,0 milj. euroa. Hankkeen pääasiallinen vetovastuu on ympäristönsuojelulla.

Ympäristönsuojelu kehittää toimintaansa strategian palvelutoiminnan taloudellisuutta, tuottavuutta ja laatua koskevien tavoitteiden perusteella. Valvontasuunnitelma täydentää tulokorttia.

Ympäristönsuojelun henkilöstö on moniammatillinen ja ikärakenteeltaan monipuolinen. Toimintaympäristön muutos ympäristöasioiden kiinnostaessa ja koskiessa yhä useampia toimijoita, ympäristöasiantuntemuksen lisääntyneeseen kysyntään, mm. tiiviissä kaupunkiympäristössä monimuotoisuuden valvontatapausten ja runsastuneiden asiakasyhteydenottojen muodossa, ja jatkuvasti muuttuva ympäristölainsäädäntö edellyttävät työnkuvien kehittämistä joustaviksi ja monipuolisiksi sekä jatkuvaa asiantuntijaosaamisen ja sitä tukevan osaamisen kehittämistä.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuoteistetut ja noin 70 prosenttia tulosyksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
442 YMPÄRISTÖNSUOJELU							
Henkilöstömäärä	31	31	29	29	0,0 %	29	29
Htv	29	29	27	27	0,0 %	27	27
Ympäristötarkastus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	656 975	748 998	684 000	763 000	11,50 %		
- suoritemäärä (tehdyt tarkastukset)	831	800	860	756	-12,10 %	756	756
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	791	936	795	1 009	26,90 %		
Ympäristökonsultointi							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 484 425	1 706 276	1 771 000	1 730 000	-2,30 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika)	1 986	1 986	2 220	2 030	-8,60 %	2 030	2 030
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	747	859	798	852	6,80 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	791 165	1 027 405	835 327	870 000	4,20 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	498	335	100	15	15
Toimintamenot	-2 933	-3 527	-2 909	-2 850	-2 776
Toimintakate	-2 435	-3 191	-2 809	-2 835	-2 761
Suunnitelmapoistot	-95	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-2 530	-3 191	-2 809	-2 835	-2 761
Menot euroa/asukas	10	12	10	9	9

443 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON PALVELUALUE

Ympäristöterveys huolehtii Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä tupakka- ja lääkelain mukaisista, kunnalle säädetyistä valvontatehtävistä. Lisäksi ympäristöterveys huolehtii kunnalle kuuluvista eläinlääkintähuoltolain mukaisista tehtävistä.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristöterveys toteuttaa valvontaa vuosittaisen suunnitelmansa perusteella, jonka lisäksi resursseja kohdennetaan ennalta suunnittelemaan valvontatyöhön, kuten elintarvike- ja talousvesiperäisten terveysvaarojen ja -haittaepäilyjen sekä asumisterveyden sisäilmaongelmien selvittelyyn. Valvontayksikön työn tavoitteena on ehkäistä elintarvikkeiden sekä ympäristön aiheuttamia terveyshaittoja, järjestää ympärivuorokautinen kiireellisten eläinlääkintäpalveluiden saanti, sekä huolehtia seutuyksikön alueen eläinsuojelu- ja eläintautitehtävistä sekä löytöeläinten hoidon järjestämisestä.

Ympäristöterveydenhuollon valvonnassa painotetaan valtakunnallisesti yhä enemmän ohjaus- ja koulutustyötä. Valvontaa kohdennetaan yhä enemmän vaativiin riskikohteisiin. Uuden elintarvikelain myötä elintarvikealan toimijoilta tullaan perimään tarkastusmaksujen lisäksi toimijakohdainen vuosivalvontamaksu 1.1.2022 alkaen. Tämä tulee lisäämään valvontayksiköiden tuloja, ja muutoksella onkin hallituksen esityksen mukaan tarkoitus vahvistaa valvontayksiköiden

rahoituspohjaa ja tukea resurssien riittävyttä. Vastaava uudistus on meneillään terveydensuojelulain osalta. Elintarvikelain osalta muutos tarkoittaa noin 255 000 € lisäystä valvonnan vuosittaisiin maksutuottoihin. Tällä tulonlisäyksellä on tarkoitus kattaa kolme uutta terveystarkastajan vakanssia (nettokustannus noin 150 000 €), jotta voidaan huolehtia uusista tehtävistä sekä täyttää vähintään 80 prosentin tasolla tarkastussuunnitelmassa asetetut valvontatavoitteet. Yhden uuden vakanssin kustannus on noin 57 000 € ja vastaavasti yhden vakanssin tuomat tulot tarkastusmaksutuottoina noin 7 000–10 000 €.

Muut mittarit 2020-2024							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
443 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO							
Henkilöstömäärä	0	0	34	37	8,8 %	37	37
Htv	0	0	32	35	8,8 %	35	35

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	885	897	1 100	1 100	1 100
Toimintamenot	-2 135	-2 293	-2 558	-2 525	-2 496
Toimintakate	-1 250	-1 395	-1 458	-1 425	-1 396
Tilikauden tulos	-1 250	-1 395	-1 458	-1 425	-1 396
Menot euroa/asukas	7	8	8	8	8

444 RAKENNUVALVONNAN PALVELUALUE

Ympäristö- ja rakennuslautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuna rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonnan palvelualue huolehtii laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädettyistä viranomaistehtävistä.

Rakennusvalvonnan palvelualue valvoo rakennustoimintaa yleisen edun kannalta ja huolehtii osaltaan siitä, että rakentamisessa noudatetaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa ja sen nojalla säädetään tai määrätään. Rakennusvalvonta vastaa mm. rakentamista koskevien lupahakemusten käsittelystä ja lupapäätöksistä, rakennustyön viranomaisvalvonnasta, rakennetun ympäristön kaupunkikuvan ohjauksesta ja valvonnasta sekä rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Ilmastonmuutos otetaan huomioon rakentamisen ohjauksessa huomioiden varjostavien puiden tarve ja pyrkimällä olemassa olevan puuston säilyttämiseen.

Rakennusvalvonta antaa muille toimialan keskuksille asiantuntija-apua osallistumalla asema-kaavoituksen ja muiden kaupungin kannalta tärkeiden hankkeiden valmisteluun niiden kitkattoman etenemisen varmistamiseksi.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toiminnassa varaudutaan kaupunkirakenteen tiivistymisestä ja entistä tehokkaammasta rakentamisesta johtuvien vaativien lupahankkeiden määrän lisääntymiseen sekä korjausrakentamisen kasvuun. Rakennusvalvontakeskuksen on varauduttava tulevaan MRL:n muutoksen mukaisena täyden palvelun rakennusvalvontana toimimiseen.

Rakennusvalvonnassa varaudutaan rakennuksen vähähiilisyyteen liittyvän lainsäädännön uudistamiseen ja vähähiilisen rakentamisen ohjaukseen. Rakennusvalvonnassa seurataan mm. rakennusten energiatehokkuuden kehittymistä sekä pyritään asiakaspalvelun, neuvonnan ja ulkoisen tiedottamisen parantamiseen.

Sähköistä lupa-asiointia kehitetään edelleen ja osallistutaan uudistuvan rakennusvalvonnan sähköisen asiointijärjestelmän kehitystyöhön toimittajan kanssa. Tietomallipohjainen lupakäsittely tulee uutena toimintamallina MRL:n uudistamisen myötä. Se edellyttää rakennusvalvonnan prosessien ja osaamisen kehittämistä sekä koko rakennusvalvonnan henkilöstön kouluttautumista.

Palvelujen saatavuuden parantamista jatketaan alueellisella toimintamallilla. Osaamisen kehittämistä ja ylläpitämistä tuetaan lisäämällä henkilöstön verkostoitumista ja koulutuksiin osallistumista sekä jakamalla osaamista keskuksen sisällä.

Rakentamisen ohjauksessa keskitytään rakentamisen kestävyteen pitkällä aikavälillä. Keskeinen tavoite on rakenteiden rakennusfysikaalisen toimivuuden tarkastelu sekä korjausrakentamisessa että uudisrakennushankkeissa. Hulevesien hallintaan sekä kosteus- ja homevaurioiden estämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Rakentamisaikaisen kosteudenhallintasuunnitelman esittämistä samoin kuin kosteudenhallintakoordinaattorin nimeämistä edellytetään.

Pääkaupunkiseudun ja muiden suurimpien kuntien rakennusvalvontojen yhteistyötä jatketaan ohjeiden ja toimintatapojen yhtenäistämiseksi ja yhteisten koulutustilaisuuksien järjestämiseksi. Osallistutaan aktiivisesti yhteisten tulkinta- ja ohjekorttien laadintaan ja tehdään tiivistä yhteistyötä Topten-kaupunkien ja PKS-alueen-rakennusvalvontojen, ympäristöministeriön ja muiden keskeisten rakennusalan toimijoiden kanssa.

Palautetta rakennusvalvonnan toiminnasta ja sen kehittämisestä kerätään jatkuvalla palautekyselyllä, joka lähetetään viikoittain lupapäätöksen saaneille ja valmistuneiden hankkeiden osallisille.

Strategian mukaan tavoitteena on joustava ja vuorovaikutteinen työkuulttuuri, jossa arvostetaan yhteistyötaitoja, osaamista ja uudistumiskykyä. Rekrytoinnilla pyritään turvaamaan tulevaisuuden palvelujen, rakentamisen uusien määräysten ja erityiskohteiden vaatima henkilöstö.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosyksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritamäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritamäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
444 RAKENNUSVALVONTA							
Henkilöstömäärä	55	55	37	37	0,0 %	37	37
Htv	52	52	35	35	0,0 %	35	35
Valvonta- ja lupapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 056 067	2 996 408	3 200 000	3 250 000	1,60 %		
- suoritelmäärä (saapuneet hakemukset)	1 953	1 800	1 950	1 800	-7,70 %	1 800	1 800
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	1 565	1 665	1 641	1 806	10,00 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	898 471	880 932	880 932	665 000	-24,50 %		

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	7 907	5 200	5 437	5 258	5 258
Toimintamenot	-3 955	-3 877	-2 923	-2 917	-2 910
Toimintakate	3 952	1 323	2 514	2 341	2 348
Suunnitelmapoistot	-40	-40	-40	-40	-40
Tilikauden tulos	3 912	1 283	2 474	2 301	2 308
Menot euroa/asukas	14	13	10	9	9

46 JOUKKOLIIKENNE

Tulot ovat korvausta HSL-kuntayhtymältä Espoon kaupungin joukkoliikenneinfrastruktuurin investoinneista kuten metrosta, raitiotiestä ja bussiterminalaaleista.

Menomäärärahaalla rahoitetaan Espoon asukkaille tarjottavan HSL-joukkoliikenteen järjestämisestä ja operoinnista Espoon kaupungille koituvat menot sekä Espoossa sijaitsevan metron hallinto-, hoito- ja pääomavastikkeet. Budjettiin sisältyvät myös Leppävaaran, Tapiolan ja Matinkylän liityntäpysäköintilaitoksista sekä kaupunkipyöristä Espoon kaupungille aiheutuvat palvelutuotannon kulut.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Määrärahoilla varaudutaan ylläpitämään ja kehittämään pitkällä tähtäimellä runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä, ottaen huomioon käyttäjien liikkumistarpeet. Liikennettä ja sen vaatimaa infrastruktuuria kehitetään vastaamaan asukasmäärien kasvun ja vyöhykemallin aiheuttamien matkustajamäärien kasvua erityisesti poikittaisessa ja säteittäisessä liikenteessä.

Tapiolaan, Matinkylään ja Leppävaaraan päättyvät bussien liityntälinjat palvelevat metron ja kaupunkiradan liityntälinjojen lisäksi myös Espoon sisäistä sekä Etelä- ja Keski-Espoon välistä poikittaista matkustamista. Poikittaiset runkolinjat 520 ja 530 perustetaan suunnitelmasta poiketen vasta elokuussa 2023. Runkolinjan 520 palvelua korvataan linjoilla 555 ja 556. Runkolinjan 530 palvelua korvataan Espoon keskuksen ja Myyrmäen välillä linjalla 565 ja 565B.

Bussiliikenteen osalta merkittävät kustannusvaikutukset kohdistuvat varautumiseen hankkeista ja työmaista johtuviin poikkeusjärjestelyihin. Raide-Jokerin rakennustöiden suurimmat vaikutukset kohdistuvat linjaan 550, mutta paikallisten rakennustöiden vaikutukset voivat säteillä laajasti muuhun linjastoon. Länsimetron jatkeen ja uusien asemaseutujen rakentaminen aiheuttavat poikkeusjärjestelyjä bussien ajoreitteihin ja viivytyksiä joukkoliikenteen matka-aikoihin sekä samalla kasvattavat joukkoliikenteen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Rakentaminen Leppävaarassa ja Leppävaaran terminaalin alueella aiheuttavat poikkeusjärjestelyjä ja lisäkustannuksia bussiliikenteelle.

Digitaalisia palveluita, kuten digitaalisia myyntikanavia ja yrityspalvelujen digitalisointia kehitetään. Lippujen ostamista ja maksamista kehitetään esimerkiksi lähimaksun käyttöönoton valmistelemisen ja avoimen OpenMaaS-rajapinnan kehittämisen muodossa.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman 4 milj. euron tuottavuustavoite joukkoliikenteen osalta vuoteen 2025 asti, huomioidaan jatkovuosilla HSL:n talousarvion lausuntojen yhteydessä.

HSL:n toimintaan kohdistuu merkittäviä taloudellisia haasteita. Kestävän talouden varmistaminen sekä matkustamisen vähentymisestä johtuvan talouskriisin hallitseminen ovat nyt keskeisessä roolissa kaikessa HSL:n toiminnassa ja yksi tärkeimmistä tavoitteista. Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman toteuttaminen huomioidaan HSL:n talousarvion lausunnon yhteydessä.

Toimiva ja kohtuuhintainen joukkoliikenne työ- ja asiointimatkoilla tukee myös tulevana vuosina ihmisten hyvinvointia, elinkeinoelämän toipumista ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Toimivan ja kohtuuhintaisen joukkoliikenteen järjestäminen taloudellisesti kestäväällä tavalla edellyttää, että joukkoliikenteen matkustajamäärät saadaan palautettua nopeasti ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kehitys saadaan aikaisemmalle tasolle. Palveluverkon toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan aktiivisesti ja muutetaan tarpeita tai taloudellisia realiteetteja vastaavaksi.

Joukkoliikennejärjestelmän kustannusten kasvua hillitään liikennejärjestelmä-, palvelutaso- ja linjastosuunnittelun keinoin. Kestävän talouden varmistaminen edellyttää jatkossa entistä nopeampaa ja joustavampaa reagoitua mahdollisiin muutoksiin liikkumistottumuksissa sekä uusien ratkaisujen löytämistä.

Koronasta toipuminen

Määrärahoilla varaudutaan turvaamaan joukkoliikenteen riittävä tarjonta, houkuttelevuus ja toimintaedellytykset covid-19 pandemian aiheuttamasta lipputulosten laskusta huolimatta. Matkustajamäärät ja lipputulot ovat alentuneet ja kuntaosuus on noussut koronapandemian vaikutuksesta matkustajakäyttäytymiseen.

Metrolienteessä jatketaan vuonna 2022 edelleen koronakriisin taloudellisten vaikutusten takia vuosina 2020 ja 2021 käyttöönotettuja toimia palvelutarjontaan. Myös HSL:n tilaamassa lähijoukkoliikenteessä jatketaan vuonna 2022 edelleen koronakriisin taloudellisten vaikutusten takia aiemmin käyttöönotettuja toimia palvelutarjontaan. Tarjonnan supistukset kohdistuvat pääsääntöisesti ruuhka-ajan ulkopuolelle, jotta työmatkaliikenne turvataan.

Talous

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Toimintatulot	57 883	50 456		57 000	97 398	99 421
Toimintamenot	-143 718	-146 026		-158 525	-209 237	-208 858
Toimintakate	-85 835	-95 570		-101 525	-111 839	-109 437
Tilikauden tulos	-85 835	-95 570		-101 525	-111 839	-109 437
Menot euroa/asukas	491	491		524	681	669

Investoinnit

9641 Arvopaperit

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Tulot	0	0		0	0	0
Menot	-22 810	-32 500		-40 600	-47 800	-59 200
Netto	-22 810	-32 500		-40 600	-47 800	-59 200

461 HSL

Espoo tilaa joukkoliikenteen järjestämisen ja suunnittelun ostopalveluna Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä (HSL), jonka toimialue kattaa Espoon, Kauniaisten, Helsingin, Vantaan, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja Siuntion alueella liikennöitävän seudullisen ja kuntien sisäisen joukkoliikenteen.

Muut mittarit 2020-2024							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2021-2022		2023	2024
				2022	muutos-%		
Sisäisten linjojen linjakilometrit (milj.km/vu)	18,430	18,630	18,371	18,378	0,0 %	18,378	18,378
Seutulinjoiden linjakilometrit (milj.km/vuosi)	6,816	6,790	6,835	6,619	-3,2 %	6,619	6,619
Metron linjakilometrit yhteensä (milj.km/vu)	5,955	5,791	5,773	5,611	-2,8 %	6,371	6,396
Metron linjakilometrit Espoossa (milj. km/vu)	1,471	1,430	1,426	1,386	-2,8 %	1,983	1,991
Pika-raitio yhteensä (milj. km/vuosi)						0,787	2,289

Talous

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
		2021				
Toimintatulot	57 673	50 206		56 750	97 148	99 171
Toimintamenot	-116 487	-112 249		-124 389	-156 648	-154 969
Toimintakate	-58 814	-62 043		-67 639	-59 500	-55 798
Tilikauden tulos	-58 814	-62 043		-67 639	-59 500	-55 798
Menot euroa/asukas	398	377		411	510	497

Määrärahaan sisältyvät menoina HSL-kuntaosuudet siltä osin, mitä lipputulot eivät kata. Menojen talousarvio on valmisteltu oletuksella, että matkustusmäärät ja lipputulokertymät ovat 25 prosenttia alemmat vuonna 2022 kuin vuonna 2019. Käytännössä tärkein menoerä on Espoole kohdistuva maksuosuus HSL:n joukkoliikenteen operointi-, yleis- ja infrakustannuksista.

Tuloina on huomioitu HSL infrasopimuksen mukaan perittävät käyttökorvaukset kaupungin omistamasta joukkoliikenneinfra, jonka Espoon kaupunki laskuttaa HSL:ltä.

Kuntaosuuksien lisäksi määrärahalla rahoitetaan Espoon kaupungille joukkoliikenteen koordinoinnista, viranomaistehtävistä ja matkustajia palvelevien toimintojen, mm. Kampin, Matinkylän ja Tapiolan bussiterminaalien sekä Espoon aseman ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

462 LÄNSIMETRO

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintamenot	-23 835	-30 493	-31 261	-49 714	-51 014
Toimintakate	-23 835	-30 493	-31 261	-49 714	-51 014
Tilikauden tulos	-23 835	-30 493	-31 261	-49 714	-51 014
Menot euroa/asukas	81	102	103	162	164

Länsimetro Oy on Espoon kaupungin tytäryhtiö. Määräraha kattaa yhtiön hallintovastikkeen, hoitovastikkeen ylläpitomenoja sekä rahoitusvastikkeen korkomenoja.

Rahoitusvastikkeeseen sisältyvä osuus Espoon vastuulla olevista Länsimetro Oy:n pitkäaikaisien lainojen lyhennyksistä on budjetoitu osakkeiden ja osuuksien määrärahaan. Lainanlyhen- nys nousee portaittain vuoteen 2026 saakka. Vuodesta 2023 lähtien kaikkia 1. vaiheen lai- noja lyhennetään.

463 MUUT PALVELUT

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	210	250	250	250	250
Toimintamenot	-3 396	-3 284	-2 875	-2 875	-2 875
Toimintakate	-3 186	-3 034	-2 625	-2 625	-2 625
Tilikauden tulos	-3 186	-3 034	-2 625	-2 625	-2 625
Menot euroa/asukas	12	11	10	9	9

Määrärahoista maksetaan Tapiolan ja Matinkylän metroasemilla sijaitsevat liityntäpysäköintilai- tokset. Tämän lisäksi Espoon kaupunki pitää yllä Leppävaarassa bussiterminaalin alle sijoitu- vaa liityntäpysäköintilaitosta. Määrärahalla rahoitetaan Matinkylän liityntäpysäköinnin rahoitus- ja ylläpitomenoja, Tapiolan liityntäpysäköinnin ylläpitomenoja ja Leppävaaran liityntäpysäköin- nin sisäistä toimitilavuokraa. Liityntäpysäköinnistä aiheutuvat menot eivät kuulu HSL infrasopi- mukseen perustuvan käyttökorvauslaskutuksen piiriin.

Määrärahalla rahoitetaan myös Espoolle kaupunkipyöristä aiheutuvat käyttökustannukset. Tulot ovat kaupunkipyörien maksutuloja.

49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Toimialan esikunta koordinoi ja kehittää koko toimialaa koskevia yhteisiä asioita ja hankkeita. Se tuottaa hallinto-, kehittämis-, henkilöstö-, asiakirjahallinto- ja talouspalveluita tulosityksiköille ja Tilapalvelut-liikelaitokselle. Lisäksi esikunnan tehtäviin kuuluvat kaupungin maaomaisuuden hallinta, maankäytön suunnittelun ja rakentamisen ohjaus, asuntotuotannon seuranta ja ohjaus, joukkoliikenteen koordinointi sekä toimialan viestinnän ja markkinoinnin linjaukset, kehittäminen, suunnittelu ja toteutus.

Toimialan esikunta ohjaa yhteistyössä konserniesikunnan kanssa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymää (HSY), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymää (HSL) sekä muita konserni- ja osakkuusyhtiöitä.

Asuntoyksikkö huolehtii kunnan vastuulle kuuluvien asuntorakentamisen ohjaamisen ja rahoituksen tehtävistä. Tavoitteena on varmistaa asuntotuotannon edellyttämät kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet sekä kysyntää vastaavan ja eri elämäntilanteisiin sopivan asuntotuotannon toteutuminen. Yksikkö edistää monipuolista ja kohtuuhintaista asuntotarjontaa, tukee erilaisten väestöryhmien asumista ja osallistuu aluekeskusten ja olemassa olevien asuntoalueiden kehittämiseen. Lisäksi asuntoyksikkö myötävaikuttaa eri kaupunginosien elinvoimaisuuden ja sosiaalisen eheyden toteutumiseen sekä edistää asumisen ekologista kestävyyttä.

Tonttiyksikkö huolehtii maan saatavuudesta yhdyskuntarakentamiseen, hankkii ja luovuttaa maata sekä vastaa maankäyttösopimuksista. Tavoitteena on ensisijaisesti hankkia asumiseen ja työpaikkarakentamiseen soveltuvaa raakamaata etenkin hyvien liikenneyhteyksien varrelta ja keskusten tuntumasta. Maanhankintaan on varattu 7 milj. euroa.

Asunto- ja työpaikkarakentamiseen luovutetaan rakentamiskelpoisia kerrostalo- ja pientalotontteja sekä yritystontteja. Asuntotontteja varataan valtion tukemaan asuntotuotantoon asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Asuntotontteja luovutetaan pääsääntöisesti julkisiin hakumenettelyihin tai hintakilpailuihin perustuen. Yritystontteja luovutetaan hakemusten perusteella ja julkisella hakumenettelyllä sekä hintakilpailulla. Tonttiyksikön tuloarvio sisältää maanmyyntivoittoja yhteensä 32 miljoonaa euroa.

Kaupungin maaomaisuuden kehittämistoimia jatketaan, jotta luovutettavia tontteja olisi vuosittain luovutettavissa edellä mainittuihin käyttötarkoituksiin. Esikunta osallistuu kaavoituksen ohjaukseen pyrkien varmistamaan toteuttamiskelpoiset ja taloudelliset kaavat.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosityksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT							
Henkilöstömäärä	66	66	64	63	-1,6 %	63	63
Htv	62	62	60	60	-1,6 %	60	60
Asiantuntija- ja hallintopalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 599 753	3 421 752	2 624 266	2 567 710	-2,2 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika, htv)	27	23	23	25	5,4 %	23	23
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	98 104	147 172	112 872	104 804	-7,1 %		
Alueiden kehittäminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	689 744	1 182 599	841 782	1 049 790	24,7 %		
- suoritemäärä (käytetty työaika, htv)	6	6	6	6	0,0 %	6	6
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	114 957	197 100	140 297	174 965	24,7 %		
Välivuokraus							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 003 105	8 227 746	8 480 019	8 735 486	3,0 %		
- suoritemäärä (vuokrasopimusten määr.	1 100	1 100	1 087	1 066	-1,9 %	1 040	1 020
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	7 276	7 480	7 801	8 195	5,0 %		
Maanhankinta, maanluovutus sekä maankäyttö sopimukset							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 870 161	1 738 969	3 386 982	3 951 413	16,7 %		
- suoritemäärä (yhteenlaskettu kappalem	211	200	260	200	-23,1 %	200	200
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	32 560	8 695	13 027	19 757	51,7 %		
Asumisoikeusasunnot sekä ara-vuokra-asunnot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	326 673	462 601	397 989	389 936	-2,0 %		
- suoritemäärä (viranomaispäätösten ja v	8 125	7 500	8 200	8 200	0,0 %	8 000	6 800
- yksikkökustannus e/suorite (kpl)	40	62	49	48	-2,0 %		
Muut palvelutuotteet							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 753 325	5 977 225	5 279 853	4 666 665	-11,6 %		

Muiden palvelutuotteiden kokonaiskustannuksiin sisältyy toimialan yhteisiä kustannuksia sekä esikunnan tuottamien palvelujen menoja, joita ei voida kohdentaa palvelutuotteille.

Talous

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Toimintatulot	72 751	69 667	76 840	71 849	71 849
Valmistus omaan käyttöön	212	90	190	90	90
Toimintamenot	-23 243	-21 011	-21 361	-20 701	-20 090
Toimintakate	49 721	48 746	55 669	51 238	51 849
Suunnitelmapoistot	-89	-89	0	0	0
Tilikauden tulos	49 632	48 657	55 669	51 238	51 849
Menot euroa/asukas	79	71	71	67	64

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA

2022–2024

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tilapalvelut-liikelaitoksen tehtävänä on hankkia ja ylläpitää kaupungin toimitiloja kustannustehokkaasti ja pitää huolta niiden turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Tilapalvelut-liikelaitos tarjoaa lisäksi erilaisia tilapalveluja tilojen käyttäjille.

Liikelaitoksessa on toimitilajohtamisesta, suunnittelupalveluista, rakennuttamisesta, palvelutuotannosta ja toiminnan tuki- ja kehittämispalveluista vastaavat palvelualueet.

Tilapalvelut-liikelaitos tuottaa palvelunsa joko omalla organisaatiolla tai ostopalveluna peruskaupungin muilta yksiköiltä ja liikelaitoksilta tai ulkopuolisilta yrityksiltä. Ostopalvelujen osuus vaihtelee palveluittain.

Toimitilajohtamisen palvelualue vastaa kiinteistöjohtamisesta, laatii toimitilaverkon suunnitelmia ja kehittää tilaratkaisuja, valmistelee myyntikohteet, hoitaa tilojen hankintaa, vuokraa tiloja käyttäjille ja hoitaa isännöintitehtäviä. Kiinteistönhallintayksikkö vastaa kiinteistöjen energiahallinnasta, elinkaarikohteiden ja yhtiöiden hallinnasta. Vuokrausyksikkö hoitaa lisäksi vuokralaskennan ja -laskutuksen. Kiinteistötietojen hallintoyksikkö vastaa liikelaitoksen kiinteistötietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Tilasuunnittelun keskittämisen osa siirtyi organisaatiomuutoksessa 2021 toimitilajohtamiseen.

Suunnittelupalvelut palvelualue valmistelee ja suunnitteluttaa kaupungin toimitilahankkeet siten, että laatu-, aikataulu- ja kustannustavoitteet toteutuvat. Palvelualueen tehtävät kattavat myös pienempien korjaus- ja muutostöiden suunnitteluttamisen, kohteisiin tehtävät kunto- ja sisäilmä- tutkimukset sekä tarvittavat kiinteistöjen purut. Lisäksi palvelualue toteuttaa kaupungin yhtiöiden tilaamat valmistelu- ja suunnitteluttamistehtävät osana rakennuttamisen kokonaisuutta. Tilasuunnittelun keskittäminen liikelaitokseen liittyi organisaatio 2021 muutokseen. Muutoksen toimenpanon aloitetaan yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Rakennuttamisen palvelualue toteuttaa kaupungin toimitilojen rakennuttamistehtävät, kustannuslaskentapalvelut sekä investointi- ja kunnossapito-ohjelman valmistelun. Palvelualue rakennuttaa kaupungin toimitilahankkeet siten, että laatu-, aikataulu- ja kustannustavoitteet toteutuvat. Lisäksi palvelualue toteuttaa kaupungin omistamien yhtiöiden tilaamat rakennuttamistehtävät.

Palvelutuotannon palvelualue tuottaa aula- ja turvallisuus, kiinteistönhoito-, kunnossapito- ja siivouspalveluja omana työnä tai ostopalveluna sekä vastaa näiden palvelujen laadusta. Lisäksi kaikki palvelualueet tuottavat kaupungin yksiköille käyttäjäpalveluja.

Toiminnan tuki ja kehittäminen -palvelualue vastaa liikelaitoksen tukitoiminnoista, joita ovat talous-, laki-, viestintä-, kehittämis- ja henkilöstöasiat, koulutussuunnittelu sekä toiminnan ja hankkeiden talouden seuranta. Yksikön vastuulla on myös liikelaitoksen asiakassuhteiden hoito ja niiden hallinnasta vastaaminen.

Tilapalvelut-liikelaitos kehittää toimintaansa asiakaspalvelulähtöisesti ja viestii toiminnastaan ja palveluistaan asiakkaille Espoo-tarinan sekä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman, Espoon kaupungin toiminnan talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelman projektien ja toimenpiteiden pohjalta.

Toiminta ja tuotanto on järjestetty mahdollisimman tehokkaasti kehitetyt prosessit huomioiden ja tuottavuutta parannetaan osana toimintojen kehittämistä. Palvelutuotannossa lisätään hallitusti ostettujen palvelujen käyttöä ja seurataan oman ja ostotoiminnan laatua ja kustannuksia sekä kehitetään toimintaa koulutusta lisäämällä. Siivouksen hankintaa ja palveluntuottajien valvontaa kehitetään yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa niin, että toiminnassa tavoitteemme on nollatoleranssi työsuhteisiin liittyviin väärinkäytöksiin, harmaaseen talouteen ja ihmiskauppaan. Palvelutoiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta parannetaan kehittämällä asiakasyhteistyötä, kumppanuuksia, palveluprosesseja ja tietojärjestelmiä sekä hankintoja. Liikelaitoksen kaikissa hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys ja hiilineutraaliustavoitteet.

Yhteistyötä Tilapalvelujen ja asiakkaiden välillä lisätään aktiivisesti ja erityisesti viestintää kehitetään. Asiakaspäälliköt tapaavat säännöllisesti tilojen käyttäjiä ja käytössä on kerran vuodessa toteutettava asiakastyytyväisyyskysely sekä vuosittaiset kehityskokoukset ja yhteistyöhaastattelut toimialojen johdon kanssa. Myös toiminnasta saadut palautteet ja reklamaatiot hyödynnetään toimintaa kehitettäessä.

Tiloissa ilmenevät sisäilmaongelmat ovat hallinnassa sekä vastuut ja roolit selkeät Tilapalvelujen ja käyttäjien kesken. Toiminta on menettelytapaohjeen mukaista. Tilapalvelujen edustaja toimii puheenjohtajana kaupungin moniammatillisessa sisäilmaryhmässä. Tiivistä yhteistyötä tehdään ennakoivasti työterveyspalvelujen, kouluterveydenhoidon ja ympäristöterveyden ja kanssa. Ongelmatilanteista ja korjaavista toimenpiteistä viestitään avoimesti ja kattavasti päivitettyä viestintäsuunnitelmaa noudattaen. Useissa kohteissa on jatkuva sisäilmaolosuhteiden seurantamittaus, jota hyödynnetään kohteiden ennakoivan ylläpidon edistämiseen.

Kahdeksan kaupungin sisäilmaverkosto jatkaa toimintaansa yhteisten toimintamallien ja ohjeistuksen tekemiseksi. Vuoden 2022 ohjelma jatkuu olosuhdeongelmien vähentämiseksi sekä toiminnan kehittämiseksi ja yhtenäistämiseksi. Verkostossa on mukana myös Sisäilmayhdistys Ry ja kehitysyhteistyötä tehdään mm. VTT:n, Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa.

Toimitiloja hyödynnetään monipuolisesti ja tehokkaasti tilojen yhteiskäyttöä edistämällä. Etätyön vaikutus toimitilojen käyttöön on selvitetty ja tarpeettomista tiloista luovutaan. Toimitilojen energiataloutta ja energian säästöä tehostetaan mm. KETS-toimintasuunnitelman (Kuntien energiatehokkuussopimus) avulla, uusiutuvan kaukolämmön optimointipalvelulla ja ilmastoinnin säädöillä energiamanagerin tavoitteita ohjaamalla. Vuonna 2021 käyttöön otettu keskitetty kiinteistövalvomopalvelu tehostaa kunnossapitoa ja helpottaa ylläpidon ohjausta.

Tilapalvelujen roolia kiinteistöjen omistajan edustajana ja kiinteistöistä vastaavana painotetaan. Toimitilajohtamisen pääkehittämisalueet ovat toimitilaverkon laadinta toimialojen palvelujen järjestämisen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä toimialojen kanssa, kiinteistöjen salkutuksen kehittäminen ja kohteiden PTS-suunnitelmien laadinta. Muita merkittäviä kehittämisalueita on graafisen tilahallintajärjestelmän kaupunkitasoinen hyödyntämisen laajentaminen ja toimitilastrategian valmistelu. Tarkastelujaksoa leimaavat soteuudistuksen mittaviin toimitilajärjestelyihin liittyvät valmistelut sekä TakE:n mukaisten kiinteistöjen myyntiohjelmien nopeuttaminen. Tilojen yhteiskäytön pääperiaatteiden ja organisoinnin jälkeen toteutetaan organisointi ja operatiivisen toiminnan aloittaminen mahdollisine tietojärjestelmähankintoineen. Näihin kolmeen asiaan on suunniteltu lisäresursointia.

Toiminnan lähivuosien tärkeimmät tavoitteet ovat rakentamisen investoinnit ja mittava korjausrakentaminen, Koulut kuntoon -tavoite, tilojen käytön tehostaminen ja toiminnan tuottavuuden parantaminen. Rakennuttamisen ja suunnittelun päätoimitilaprosessien kehittäminen jatkuu. Hankkeiden kustannusohjaukseen, toteuttamisen valvontaan sekä seurantaan panostetaan noudattamalla hankkeiden suunnittelua ohjaavia ominaistavoitteita. Hankkeissa suunnitelluuhjauksella tavoitellaan hankkeiden kustannusten alentamista ja investointiohjelman

toteutuksessa huomioidaan Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteet huomioiden hankkeiden toiminnalliset vaatimukset.

Koulut kuntoon -ohjelmalla varmistetaan, että kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden ja hätävaihtojen lukumäärä on nolla vuonna 2028. Tilaohjelmassa varmistetaan toimivat väistötilat käyttäjien tarpeisiin yhteistyössä toimialojen kanssa. Sisäilmaratkaisuja haetaan kansallisesti yhdessä muiden suurien kaupunkien kanssa. Kohteiden kuntoon saattaminen toteutetaan useilla eri ohjelman toimenpiteillä. Korjausvelkaa pienennetään kunnossapitomäärärahojen tehokkaalla kohdentamisella. Ikääntyvien kohteiden käyttökunto varmistetaan kohteiden kuntoarvioinneilla ja elinkaarta jatkavilla investoinneilla. Esteettömyys otetaan huomioon hankkeiden ja korjausten suunnittelussa.

Investointi- ja vuokratukustannukset ohjaavat toimitilahankkeiden toteuttamista. Toteuttamisessa hyödynnetään eri omistusmuotoja sekä erimuotoisia toteutusmalleja kuten vuokratiloja, elinkaarimalleja ja kumppanuushankkeita. Uusia toiminta- ja toteutustapoja kehitetään hankkeiden laadun ja kustannustehokkuuden parantamiseksi sekä aikataulujen nopeuttamiseksi hankkeiden koko elinkaaren kokonaistaloudellisuus huomioiden. Moduuliratkaisujen valmistelu aloitetaan ja tilasuunnittelussa hyödynnetään jo valmiissa kohteissa saatujen kokemusten avulla.

Uudis- ja peruskorjaushankkeissa on käytössä Kuivaketju 10 -toimintamallit. Hankkeissa huomioidaan digitaalisuuden tuomat mahdollisuudet kuten esimerkiksi tietomallinnus suunnittelussa, monitavoiteoptimoidut energiatehokkuusvaatimukset ja ympäristökriteerit. Kaikkiin uudishankkeisiin liitetään aktiivinen energiaohjaus ja todentamisen raportointia parannetaan. Jälkilaskentatiedot ja saatu palaute käytetään hyödyksi hankkeiden kehittämisessä.

Palvelutuotannossa jatketaan laadunseuranta- sekä olosuhdeongelmaprosessien kehittämistä. Tavoitteena on saada aikaan toimintamalli, jolla pystytään ennaltaehkäisemään ongelmien syntymistä ja varmistamaan, että prosessi toimii ongelmatilanteessa moitteettomasti. Kiinteistönhoidossa tavoitellaan myös toiminnan tehostamista, jossa tärkeimpänä tukena tullaan käyttämään henkilöstön kouluttamista. Tähän liittyvänä toimenpiteenä yhteensä 19 kiinteistöhoitajaa aloittaa lisäkoulutuksen, kun käynnissä olevat poikkeusasetukset lieventyvät ja lähiopiskelu on mahdollista.

Kunnossapidossa tavoitellaan edelleen toiminnan painopisteen siirtämistä vikakorjauksista ennakoiiviin vuosikorjauksiin. Tavoitteeksi on asetettu, että lähimmän viiden vuoden aikana korjauksista 70 prosenttia voidaan hoitaa suunniteltuina vuosikorjauksina ja vikakorjauksien määrä saadaan laskemaan 30 prosentin tasolle.

Palvelutuotteet

Tulosyksikön merkittävimmät Patu-projektissa tuotteistetut ja noin 70 prosenttia tulosyksikön budjetista kattavat palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2020-2022. Palvelutuotteiden sisältö ja laatutaso pidetään vakiona. Suoritemäärien kehityksestä esitetään arvot vuosille 2023-2024.

Palvelutuotteet 2020-2024 (€)							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS							
Henkilöstömäärä	530	533	520	515	-1,0 %	523	518
Htv	501	504	492	487	-1,0 %	494	490
Tilajohtaminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	96 889 014	105 251 287	103 232 682	102 651 632	-0,6 %		
- suorite: m2	1 172 085	1 170 456	1 144 492	1 170 456	2,3 %	1 188 754	1 188 754
- yksikkökustannus e/m2	82,7	89,9	90,2	87,7	-2,8 %		
Toimittilojen käyttömenot							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 599 665	19 401 000	20 200 000	20 781 050	2,9 %		
- suorite: m2	743 081	730 600	710 446	730 600	2,8 %	748 898	748 898
- yksikkökustannus e/m2	22,3	26,6	28,4	28,4	0,0 %		
Projektipalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 831 566	2 731 895	2 586 365	1 597 821	-38,2 %		
- suorite: m2	1 172 085	1 170 456	1 144 492	1 170 456	2,3 %	1 188 754	1 188 754
- yksikkökustannus e/kpl	2,4	2,3	2,3	1,4	-39,6 %		
Suunnittelupalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 521 275	6 464 635	7 766 500	6 448 587	-17,0 %		
- suorite: m2	1 172 085	1 170 456	1 144 492	1 170 456	2,3 %	1 188 754	1 188 754
- yksikkökustannus e/kpl	7,3	5,5	6,8	5,5	-18,8 %		
Siivous							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 100 000	17 100 000	17 049 584	17 259 069	1,2 %		
- suorite: m2	816 817	823 335	861 173	861 173	0,0 %	861 173	861 173
- yksikkökustannus e/m2	20,9	20,8	19,8	20,0	1,2 %		
Kiinteistönhoito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 500 000	9 500 000	8 986 806	7 979 168	-11,2 %		
- suorite: m2	1 006 003	999 862	971 698	971 698	0,0 %	971 698	971 698
- yksikkökustannus e/m2	9,4	9,5	9,2	8,2	-11,2 %		
Aulapalvelut							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 443 688	3 443 688	4 768 610	5 842 193	22,5 %		
- suorite: h	147 050	197 003	195 205	195 205	0,0 %	195 205	195 205
- yksikkökustannus e/h	23,4	17,5	24,4	29,9	22,5 %		
Kunnossapito							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 962 707	21 217 990	14 951 044	19 359 370	29,5 %		
- suorite: m2	1 172 085	1 170 456	1 144 492	1 170 456	2,3 %	1 188 754	1 188 754
- yksikkökustannus e/h	13,6	18,1	13,1	16,5	26,6 %		
Toiminnan tuki ja kehittäminen							
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 789 785	5 326 090	4 892 603	7 645 802	56,3 %		
- suorite: m2	1 172 085	1 170 456	1 144 492	1 170 456	2,3 %	1 188 754	1 188 754
- yksikkökustannus e/h	4,1	4,6	4,3	6,5	52,8 %		

Muut mittarit 2020-2024							
	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	2021-2022 muutos-%	2023	2024
Toimitilat m²							
- oma rakennuskanta	743 081	730 600	710 446	730 600	2,8 %	748 898	748 898
- osaketilat	208 108	213 237	206 745	213 237	3,1 %	213 237	213 237
- vuokratilat	220 896	226 619	227 301	226 619	-0,3 %	226 619	226 619
Yhteensä	1 172 085	1 170 456	1 144 492	1 170 456	2,3 %	1 188 754	1 188 754

Talous

Vuonna 2022 liikevaihdon arvioidaan olevan 302,3 milj. euroa. Sisäisten toimitilavuokratulojen osuus on 260 milj. euroa, ulkoisten vuokratuottojen 10,9 milj. euroa, sisäisten siivouspalveluiden 19,3 milj. euroa sekä sisäisten aula- ja turvallisuuspalveluiden 6,4 milj. euroa. Muut myyntituotot ovat 5,4 milj. euroa, joka sisältää erikseen laskutettavia käyttäjä-, suunnittelupalveluja sekä kiinteistöjen käyttömenoja. Muut tuotot 1 milj. euroa.

Sitovat tulostavoitteet vuodelle 2022

1. Liikelaitoksen vuoden 2022 tulostavoite on 28 milj. euroa ylijäämäinen tulos ennen varauksia.
2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointien hankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaan.

Toimintamenoihin on budjetoitu 193,2 milj. euroa. Materiaali- ja palvelujen ostot ovat 69,3 milj. euroa, josta 20,6 milj. euroa kohdistuu lämpö-, sähkö-, vesi- ja jätevesimaksuihin. Henkilöstökuluihin on budjetoitu 25,4 milj. euroa. Sisäiset palvelujen ostot ovat 5,5 milj. euroa ja sisältävät taloushallinnon, henkilöstöpalveluiden, tietotekniikan ja muiden asiantuntijapalveluiden ostot. Vuosikorjauksiin on varattu 19,4 milj. euroa.

Vastike- ja vuokramenojen osuus on 97,8 milj. euroa, joka sisältää sisäistä maanvuokraa 15,97milj. euroa sekä sisäisiä autojen- ja koneiden leasingvuokria 0,8 milj. euroa.

Tilapalvelut-liikelaitoksen vuoden 2022 tulostavoitteessa on huomioitu kiinteistöosakeyhtiöiden rahastoitavien rahoitusvastikeosuuksien 27,5 milj. euroa sekä TakE-ohjelman mukaisen säästötavoitteen 1,6 milj. euroa lisäksi hyvityksenä Metropolia AMK:n vuokratuki 0,7 milj. euroa ja Tilapalvelut-liikelaitokselle organisaatiomuutoksen 2021 yhteydessä siirtyvien henkilöiden palkkakustannukset 0,3 milj. euroa.

Liikelaitoksen tulos muodostuu ylijäämäiseksi, koska sisäisessä toimitilavuokrassa saadaan tulo Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Kiinteistö Oy Opinmäen Kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon sairaalan, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinnin, Kiinteistö Oy Keskuskeittiön, Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallin ja Kiinteistö Oy Matinkylän Lukion rahoitusvastikeosuudet rahoitusvastikkeiden maksua varten. Rahoitusvastikeosuudet lainojen osalta ovat 27,5 milj. euroa, jotka kuuluvat investointimenoihin.

Investointiohjelman toteuttaminen

Vuonna 2022 on valmisteilla tai rakenteilla 6 koulua ja 12 päiväkotia sekä 8 muuta hanketta. Vuosille 2022–2024 liikevaihtoon on sisällytetty toimitilakannan muutoksesta johtuva arvioitu toimitilavuokran kasvu. Vuoden 2022 aikana tavoitteena on ottaa käyttöön Kungsgårdsskola och daghem, Jousenkaaren koulu, Mankkaan päiväkotia, Metsolan päiväkoita, Vermon päiväkotia ja Keinumäen koulu.

Vuosi 2022 on lisäksi seuraavien hankkeiden käynnistämivuosi, Laurinlahden koulu, Keinumäen koulu sekä Perkkään kentän huoltorakennus.

Rahoitus

Peruskaupunki rahoittaa liikelaitoksen investointeja tarvittaessa korollisen kaupungin sisäisen välitystilin kautta. Suunnitelmavuosille 2022–2024 liikelaitoksen tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen ja peruskaupunki rahoittaa loppuosan välitystilin kautta. Rahoitustarve on 68 milj. euroa vuonna 2022, 40,4 milj. euroa vuonna 2023 ja 21,3 milj. euroa vuonna 2024.

Liikelaitos velkaantuu suhteessa kaupunkiin talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina. Velka kaupungille kasvaa vuoden 2022 213,2 milj. eurosta 275,9milj. euroon vuoteen 2024 mennessä. Rahoitustarpeeseen vaikuttavat investointiohjelman toteutuminen sekä kaupungin tilinpäätösjärjestelyt.

Henkilöstö

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan henkilöstöä osallistaen. Esimiesosaamista ja johtamista kehitetään Espoon tarinan mukaisesti huomioiden verkostojohtamisen ja etätyön johtamisen tarpeet. Suoritusta johdetaan sovittujen mittareiden ja tavoitteiden mukaan. Liikelaitoksessa toiminta on avointa, yhdenmukaista, tavoitteellista ja tiedon kulku toimii läpi koko organisaation.

Merkittäviä toiminnan muutoksia kaudella 2022-2024 ovat LU-hyvinvointialueen perustamiseen liittyvä toimitilojen vuokrauksen valmistelu sekä kaupungin organisaatiomuutokseen 2021 liittynyt tilasuunnittelun ja tilojen yhteiskäytön osan keskittäminen Tilapalveluihin ja sen aiheuttamat muutokset toiminnassa.

Tilapalveluissa työskenteli 8/2021 tilanteen mukaan 503 vakinaista ja 6 määräaikaista henkilöä. Henkilöstömäärään vaikuttaa kulloinkin menossa olevat rekrytoinnit. Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät ovat laitoshuoltajat, kiinteistöhoitajat, vahtimestarit, palveluesimiehet ja hankepääälliköt. TakE-tavoitteiden mukaan liikelaitoksen vakanssien vähennystavoite on 5 vakanssia/vuosi viiden vuoden aikana.

Vakituisesta henkilöstöstä on naisia 50,2 prosenttia ja miehiä 49,8 prosenttia. Tilapalveluiden vakituisen henkilöstön keski-ikä on 51,47 vuotta.

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan ja toteutetaan henkilöstösuunnitelman mukaan.

Investoinnit

Toimitilainvestointien suunnittelun lähtökohtana ovat käyttäjien tarpeet ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteet. Käyttäjiä edustavat luottamuselimet osallistuvat investointien valmisteluun. Liikelaitoksen investointiohjelmasta päätetään valtuustossa kaupungin talousarvion osana. Kaupungin koko rakentamisen omaisuuslaji on Tilapalveluilla. Maaomaisuus on kaupungin taseessa.

TILAPALVELUIDEN INVESTOINNIT	2022	2023	2024	2025	2026
UUDISRAKENTAMINEN					
Yleishallinto	20 289	24 394	10 909	0	0
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala	0	0	500	2 500	2 000
Kasvun ja oppimisen toimiala	69 582	50 194	44 060	20 294	5 814
Kaupunkiympäristön toimiala	2 000	1 500	1 500	0	0
Muu talonrakentaminen	13 900	11 000	9 950	9 950	9 700
UUDISRAKENTAMINEN YHTEENSÄ	105 771	87 088	66 919	32 744	17 514
PERUSPARANTAMINEN					
Koneet ja kalusto	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet	27 617	28 814	30 263	30 375	28 226
Investointimonto (Brutto)	142 388	124 902	106 182	72 119	54 740
Investointitulot	0	0	0	0	0
Investoinnit (Netto)	142 388	124 902	106 182	72 119	54 740

Vuonna 2022 Tilapalvelut-liikelaitoksen investointiohjelmaan sisältyvät investointimenot ovat yhteensä 142,4 milj. euroa. Toimitilainvestointien osuus on 105,8 milj. euroa, sisältäen elinkaarta jatkaviin investointeihin 8 milj. euroa. Perusparannukset ovat 9 milj. euroa ja osakkeet ja osuudet 27,6 milj. euroa. Lisäksi yhtiöhankkeet ovat 42,8 milj. euroa. Rakennusinvestoinnit kohdistuvat sekä uudisrakentamiseen että kiinteistökannan peruskorjaamiseen ja laajennukseen.

7192 UUDISRAKENTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	225	0	0	0	0
Menot	-86 879	-99 640	-105 771	-87 088	-66 919
Netto	-86 654	-99 640	-105 771	-87 088	-66 919

Kaikista toimitilahankkeista, myös vuokrahankkeista, päätetään valtuustossa talousarvion ja

-suunnitelman hyväksymisen yhteydessä, eikä niiden valmistelussa tehdä ennen taloussuunnitelman käsittelyä kaupunkia sitovia ratkaisuja.

Toimitilojen rakentaminen painottuu sekä peruskorjaamiseen, korvaaviin uusiin tiloihin sekä uudistuantoon. Lisäksi osassa peruskorjaushankkeita laajennetaan toimitiloja.

Kaupungin taseeseen toteutettavien rakennushankkeiden lisäksi Tilapalvelut-liikelaitos vastaa Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotikiinteistöt, Kiinteistö Oy Espoon sotekiinteistöt, Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli, WeeGee Oy, Kiinteistö Oy Opinmäen kampus ja Matinkylän lukio Oy hankkeiden suunnitteluun ja rakennuttamiseen liittyvistä tehtävistä.

7192A YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-357	-5 570	-20 289	-24 394	-10 909
Netto	-357	-5 570	-20 289	-24 394	-10 909

Yleishallintoon kuuluvan Elinvoiman tulosalueen talonrakennusohjelmassa on Tapiolan uimahallin peruskorjaus, Espoonlahden uimahallin peruskorjaus, Espoonlahden urheilupuiston tekojäärädän huoltorakennus, Oittaaan uimarannan pukutila ja Leppävaaran stadion rakennuksen sisätilojen peruskorjaus. Lisäksi ohjelmassa ovat Perkkaan kentän sekä Kivenlahden kentän huoltorakennukset. Matinkylän uimahallin toteuttaa Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli.

Espoolaisten talon tarveselvitys on valmis ja hankkeen suunnittelua jatketaan. Suunnittelulle on varattu 0,5 milj. euroa vuodelle 2022.

Espoon kulttuurikeskuksen perusparannus- ja laajennushankkeen (teatteritilat) selvitystä jatketaan. Alueen asemakaavoitus ja hankesuunnitelman laatiminen käynnistetään mahdollisimman pian. Päätös hankkeen lopullisesta toteutusmuodosta tehdään hankesuunnitelman laadinnan yhteydessä.

7192B HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-4 720	0	0	0	-500
Netto	-4 720	0	0	0	-500

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan osalta Espoonlahden terveysaseman peruskorjaus toteutetaan yhtiöhankkeena suunnitelmakaudella. Matinkadun terveysaseman peruskorjaus aloitetaan suunnittelukauden loppupuolella.

7192C KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Tulot	225	0	0	0	0
Menot	-65 540	-70 080	-69 582	-50 194	-44 060
Netto	-65 315	-70 080	-69 582	-50 194	-44 060

Kasvun ja oppimisen toimialan talonrakennusohjelma painottuu päiväkotien ja koulujen peruskorjaamiseen, laajentamiseen ja uudisrakentamiseen. Elinkaarimallilla toteutettavat kouluhankkeet on siirretty Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotikiinteistöt yhtiön toteutettavaksi.

Tilapalveluiden vuosien 2022-2026 rakentamisohjelmassa on 8 koulun peruskorjaus- ja laajennushanketta sekä uudisrakentamishanketta. Lisäksi lunastettavia kouluja on viisi. Koulujen uudisrakentamiseen ja peruskorjaukseen sisältyy aina myös koulun pihan ja liikuntakentän toteutus. Lisäksi toteutetaan Luukin leirikeskuksen peruskorjaus.

Investointiohjelman uudet päiväkotihankkeet on ajoitettu väestönkasvuennusteiden ja päivähoidon lasten määrän kasvun mukaan. Rakentamisohjelmassa on viisitoista päiväkodin peruskorjausta ja uudishanketta. Lisäksi neljän päiväkodin lunastus.

Suunnitelmakauden alkuvuosina valmistuu mm. Viherkallion, Metsolan, Vermon ja Pitkänokan päiväkodin tilat. Lisäksi valmistuu mm. Tapiolan ja Mankkaan päiväkodin peruskorjaus. Suunnitelmakauden loppuvuosina toteutetaan mm. Aamunkoiton, Niipperin ja Espoonlahden päiväkodin peruskorjaus, Hösmärinpuiston koulun muutos päiväkodiksi sekä Olarin kaksi päiväkotia Komeetan koulun tilalle.

7192D KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 416	-540	-2 000	-1 500	-1 500
Netto	-1 416	-540	-2 000	-1 500	-1 500

Suunnitelmakaudella toteutetaan Kaupunginpuutarhan huoltohalli ja varastotilat.

7192E MUU TALONRAKENTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-14 845	-23 450	-13 900	-11 000	-9 950
Netto	-14 845	-23 450	-13 900	-11 000	-9 950

Elinkaarta jatkaville investoinneille on varattu 8 milj. euroa vuodelle 2022 ja 7 milj. euroa vuosittain vuosille 2023-2026.

Palveluverkkoselvityksen pohjalta tehtäviin palvelutilojen muutostöihin on varattu 1,8 milj. euroa vuodelle 2022 ja 1,4 milj. euroa vuosittain vuosille 2023-2026.

Hallinnon tilatehokkuuden parantamiseen on varattu 1 milj. euroa vuodelle 2022.

Siirtokelpoisten tilojen perustuksiin ja pihatöihin on varattu 1 milj. euroa vuodelle 2022 sekä 0,5 milj. euroa vuosittain vuosille 2023-2026.

Uudisrakentamisen hankkeiden takuuajan korjauksiin ja siirtyviin maksueriin on varattu 1,0 milj. euroa vuosittain vuosille 2022-2025 ja 0,75 milj. euroa vuodelle 2026.

7193 PERUSPARANTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-12 248	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
Netto	-12 248	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000

Suunnitelmallisella kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla varmistetaan toimitilojen käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden hyvä taso, terveellinen työskentely-ympäristö sekä toimitilakiinteistöjen arvo.

Suunnitelmakaudella vuosina 2022-2026 on käytettävissä vuosittain 9 milj. euroa perusparannuksiin. Perusparannuksia tehdään rakennusten ikääntymisen ja palvelutoiminnan kasvun sekä toiminnan kehittymisen aiheuttamien toiminnallisten muutosten vuoksi.

7196 OSAKKEET JA OSUDET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	294	0	0	0	0
Menot	-23 443	-22 793	-27 617	-28 814	-30 263
Netto	-23 149	-22 793	-27 617	-28 814	-30 263

Toimitilahankkeiden määrärahaan sisältyvät osakeomistuksena hankittavien toimitilojen rahoitus osakkeiden ostoon tai pääomansijoitukseen sekä Tilapalvelut liikelaitoksen konserniyhtiöille maksamat, yhtiöiden rahastoimat rahoitusvastikkeet lainanlyhennyksiä varten. Yhtiöiden arvioidaan rahastoivan rahoitusvastikkeita yhteensä 27,6 milj. euroa vuonna 2022.

Yhtiöt, jotka rahastoivat rahoitusvastikkeita, ovat Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päiväkotitilat, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöt, Kiinteistö Oy Opinmäen Kampus, Kiinteistö Oy Espoon sairaala, Espoon Elä ja Asu Oy, Kiinteistö Oy Suviniityn Pysäköinti, Kiinteistö Oy Keskuskeittö, Kiinteistö Oy Matinkylän lukio sekä vuodesta 2022 alkaen ja Kiinteistö Oy Matinkylän Uimahalli.

Vuosille 2022-2024 on varauduttu rahoitusvastikkeiden nousuun, kun peruskorjattuja ja tai elinkaarimallilla toteutettavia kouluja sekä Matinkylän uimahalli ja sen pysäköintitilat valmistuvat. Summat tarkentuvat ao. yhtiöiden rahoitusjärjestelyjen pohjalta.

Vuokravastuut

Kaupunki on hankkinut toimitiloja vuokra- ja elinkaarimenettelyllä. Pitkäaikaiset toimitilojen vuokravastuut muodostavat lainanottoon verrattavia vastuita jäljellä olevan vuokran osalta. Oheiseen taulukkoon on sisällytetty kaupungin kaikki vuokravastuut vuoden 2021 lopun tilanteesta.

Vuokravastuut 31.12.2021 (1000 €)	Alv 0 %	Alv 24 %
Vuonna 2022 maksettavat	38 203	47 289
Myöhemmin maksettavat	285 810	354 360
Yhteensä	324 013	401 649
Public Private Partnership -mallin palvelumaksuvastuut	Alv 0 %	Alv 24 %
Vuonna 2022 maksettavat	4 927	6 110
Myöhemmin maksettavat	288 959	358 309
Yhteensä	293 887	364 419

SUURPELLON TASEYKSIKKÖ
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2022–2024

SUURPELLON TASEYKSIKKÖ

Toiminta

Taseyksiköllä on elinaikainen tavoite: toteuttaa asumista, työpaikkoja ja palveluita uudella tavalla yhdistävä innovatiivinen asuin-, koulutus- ja työympäristö Suurpellon alueelle rahoittamalla alueen kunnallistekniikka sekä keskeiset palvelutilat alueelta perittävin maankäyttömaksuin sekä kaupungin tonttien myynneillä.

Taseyksikkö muodostaa kaupungin sisällä erillisen raportointiyksikön, mikä mahdollistaa alueen rakentamiskustannusten ja alueelta saatavien tulojen pitkän aikavälin seurannan.

Toiminnan kehittäminen ja tavoitteet

Suurpellon asuntorakentaminen jatkuu ensimmäisten kaava-alueiden lisäksi kaava-alueella 3 (Henttaanlaakso). Ennen suunnitelmakauden alkua alueella asui noin 5 000 ihmistä. Asuntorakentamisen määrä on kasvanut aloitusvuosista ja on nyt yli 25 000 kem² vuodessa.

Pohjoisempien kaava-alueiden IV-V osalta kaavoitusta jatketaan pienempinä alueina. Suunnitelmakauden alkuvuosina rakennetaan alueen pääkadut eli Kyläsepäntien kaavan kadut.

Nygrannaksen kaava-alueen osalta on tavoitteena saada ensimmäinen kaava vahvistettua vuonna 2021.

Taseyksikön tärkeimmät kehittämiskohteet ovat:

- Aloituskaava-alueiden I ja II kunnallisteknisten rakennusurakoiden valmistuminen pinta-rakenteiden osalta muun rakentumisen tahdissa.
- Kaava-alueen III (Henttaanlaakso) asuntorakentamisen jatkaminen.
- Joukkoliikenneyhteyden avaaminen Kuurinniittyyn.
- Katurakennustöiden jatkaminen pohjoisten alueiden pääkatujen osalta.
- Nygrannaksen keskialueen asemakaavan vahvistaminen.
- Yhteistoiminnan kehittäminen edelleen alueen asukkaiden, rakennuttajien, rakentajien, yrittäjien, palvelutuottajien sekä muiden sidosryhmien välillä.
- Asukas- ja toimijaverkoston ja yhteistoiminnan aktivoiminen.
- Palvelukorttelialueen asemakaavamuutosten edistäminen ja käyttöönoton jatkaminen alueellisten palveluiden näkökulmasta.

Suunnitelmakauden tavoitteet

- Kaava-alueiden I ja II osalta keskustan palvelukorttelialueen asemakaavamuutosten vahvistaminen
- Kaava-alueiden IV ja V pääkatujen käyttöönotto.
- Kaava-alueen III (Henttaanlaakso) asuntorakentamisen nopeuttaminen
- Asuntorakentamisen käynnistäminen ja jatkaminen pohjoisilla kaava-alueilla (IV ja V).

Henkilöstö

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

Talous ja investoinnit

Taseyksikön tuotot kertyvät maanmyyntivoitoista, pitkäaikaisisten maanvuokrasopimusten tuotoista ja maankäyttösopimusmaksuista, joita tuloutetaan toteutuneiden investointien tahdissa taseyksikön liikevaihtoon. Kulut liittyvät operatiiviseen johtamiseen sekä kaupungin yksiköiltä ostettaviin palveluihin, kuten kaavoituksen, kunnallistekniikan suunnittelun ja taloushallintopalvelujen kustannuksiin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investoinnit rahoitetaan saadulla tulorahoituksella. Sitovuustaso on omaisuuslaji. Kaupunkitekniikan keskus toteuttaa alueen kunnallistekniikan rakentamisen ja Tilapalvelut-liikelaitos rakennukset.

Suunnitelmakauden kunnallistekniikkainvestoinnit ovat kaava-alueiden I, II ja III kunnallistekniset urakat pintarakenteiden osalta, kaava-alueiden IV ja V kunnallistekninen suunnittelu ja ko. pääkadun ja joukkoliikennekadun urakat. Suunnitelmakauden loppupuolella on tarkasteltava uudelleen tarvittavien kiinteistöinvestointien ajoittuminen.

Kaupungin ja taseyksikön välisen yhdystilin saldo on koko suunnitelmakauden positiivinen Suurpellon hyväksi.

Investoinnit

SUURPELTO													
TALOUSSUUNNITELMA 2022-2031 1 000 €	Hankkeen kok.kust.	Ennen 2021	Ennuste 2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
RAKENNUKSET													
RAKENNUKSET YHTEENSÄ	10 370	10 370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET													
Kaavan I ja II infrastruktuuri	52 377	48 877	1 000	500	500	500	500	500	0	0	0	0	0
Kaavan III infrastruktuuri	6 906	5 406	300	300	300	300	300	0	0	0	0	0	0
Kaavojen IV ja V infrastruktuuri	26 435	4 435	5 500	4 500	2 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kaavan VI ja VII (Nygrannas) infrastruktuuri	26	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	120 293	93 293	6 800	5 300	2 800	2 800	2 800	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
OSAKKEET JA OSUUDET													
OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ	17 090	17 090	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	147 753	120 753	6 800	5 300	2 800	2 800	2 800	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2022–2024

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ

Toiminta

Tavoitteena on turvata Tapiola - Otaniemi - Keilaniemi -alueen Espoo-strategiassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteutumisedellytykset alueelta kerättävin tuloin.

Toiminnan kehittäminen ja tavoitteet

Tapiola - Otaniemi - Keilaniemi -aluetta kehitetään tieteen, taiteen, talouden ja liikunnan monipuolisena keskittymänä sekä puutarhamaisena asuinalueena.

Länsimetron ja Raide-Jokerin toteuttaminen luovat alueen kehittämiseksi erinomaiset lähtökohdat. Aalto-yliopiston toiminnan kehittyminen on alueen merkittävä voimatekijä.

Taseyksikön tärkeimmät kehittämiskohteet ovat:

- Tapiolan keskuksen perusteellinen uudistaminen metroaseman tuntumassa.
- Tapiolan arvokkaan kulttuurisen keskuksen uudistaminen ja elävöittäminen.
- Kehä I:n uudistaminen välillä Kalevalantie - Länsiväylä ja siihen liittyvä maankäytön kehittäminen.
- Otaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi opetukseen ja tutkimukseen pohjautuvaksi kaupunginosaksi metroon ja Raide-Jokeriin tukeutuen.
- Keilaniemen kehittäminen monipuoliseksi ja eläväksi kaupunginosaksi metroon ja Raide-Jokeriin tukeutuen.
- Uusien asuntojen rakentaminen alueelle.
- Jousenpuiston asuntoalueen kehittäminen.

Suunnitelmakauden tavoitteet

- Tapiolan keskuksen uudistaminen ja kehittäminen etenevät sekä metroaseman että Kulttuuriaukion ympäristössä.
- Keilaniemen kehittäminen entistä voimakkaammaksi ja monipuolisemmaksi toimitila-alueeksi etenee.
- Otaniemen keskustan, Kivimiehen alueen sekä Maarin alueen uudistaminen etenevät.
- Kehä I:n uudistaminen Hagalundinkalliolla ja Maarinsolmussa etenevät.
- Uusien asuntojen rakentaminen jatkuu Tapiolassa ja Jousenpuistossa ja käynnistyy Keilaniemessä ja Otaniemessä.
- Kaupunkirakenteen vahvistamiseen keskitytään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Henkilöstö

Tapiolan kehittämisprojektin projektinjohtajat toimivat teknisen ja ympäristötoimen esikunnan alaisuudessa.

Talous ja investoinnit

Tulot ovat kaupungin luovuttamien kiinteistöjen myyntivoittoja, pitkäaikaisten vuokrasopimusten vuokratuloja tai maankäyttösopimustuloja. Tulojen aikataulu riippuu siitä, milloin asemakaavat tulevat voimaan. Investointien sitovuustaso on omaisuuslaji.

Kunnallistekniikka

Alueen kehittämistoiminta on metron toteuttamisen ja Raide-Jokerin toteuttamispäätöksen myötä jatkuvasti voimistunut. Maankäyttöä tehostetaan Raide-Jokerin pysäkkien ympäristössä.

Kaupungin ja LähiTapiolan välisestä Merituulentien ja sen ympäristön toteuttamista koskevasta sopimuksesta (allekirjoitettu 17.6.2014) ja lisäsopimuksesta (allekirjoitettu 10.5.2017) on toteuttamatta enää kaksi asuinrakennusta. Ne valmistuvat vuonna 2023.

Keskuksen kehittäminen jatkuu usean muun kiinteistön alueella. Kauppakeskus Länsituuli ja sen yläpuoliset asunnot (ent. KOy Raitinkartano) valmistuivat keväällä ja kesällä 2021. Entisen Vesiputoustalon tontille on rakenteilla Feenix-asuinkortteli. Keskuksen länsiosaan on rakenteilla asuntoja perustuen 20.4.2021 allekirjoitettuun kaupungin ja YIT Suomi Oy:n väliseen kokonaissopimukseen. Satakielenrinteen alueen asemakaava hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2021, mutta päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen.

Espoon kulttuurikeskukseen liittyen kaupunginhallitus päätti 2017, että teatterin tarvitsemat tilat sijoitetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen samassa vaiheessa, kun Kulttuurikeskus peruskorjataan. Arkkitehtuurikilpailu ja hankesuunnittelu eivät kuitenkaan johtaneet toteuttamiskelpoiseen ratkaisuun. Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021 uusista lähtökohdista kulttuurikeskuksen kehittämiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan kulttuurikeskuksen yhteyteen uusi esityssali ja peruskorjausta selvitetään pitemmällä tähtäimellä. Laajennuksen edellyttämän kaavamuutoksen ja hankesuunnitelman laadinta käynnistetään ja hankesuunnitelma laaditaan kevään 2022 aikana. Samassa yhteydessä laaditaan asemakaavanmuutos myös kaupungin omistamille Tapiolan Urheilutalon ja Kaupinkallion pysäköintitalon tonteille.

Kaupungin omistaman Kiinteistö Oy Kulttuuriaukion kehittämistä jatketaan annetun suunnitteluvarauksen pohjalta tavoitteena monipuolinen ja elävä toimisto- ja liikekiinteistö osana Tapiolan kulttuurista keskusta.

Tapiolan keskuksen tuntumassa jatkuu asuintalojen rakentaminen Tuuliniityn alueelle. Ahertajankulmassa vuonna 2016 käynnistynyt asuntorakentaminen jatkuu. Weegee-talon ympäristöä kehitetään elävämmäksi ja viihtyisämmäksi. Pohjois-Tapiolassa yritystontteja on muuttumassa asuinkäyttöön.

Keilaniemessä jatkuu Keilaniemenranta-hankkeen toteuttaminen keväällä tehdyn kaupungin ja Regenero Oy:n välisen kokonaissopimuksen pohjalta. Keilaniemen metroaseman edustalle on valmistunut uusi Keilaniementori monipuolisine palveluineen. Keilaniemessä on vireillä useita muitakin hankkeita, mm. asuintornit tunnelin vieressä. Lisäksi Keilaniemessä on vireillä maksimilaajuudessaan 3 000 autopaikan kalliopysäköintilaitos, jolla luodaan edellytykset

Keilaniemen kehittämiseksi entistä voimakkaammaksi toimitila-alueeksi, jossa on myös asu-
mista ja palveluja. Tavoitteena on kalliopysäköintilaitoksen ensimmäisen vaiheen (1 500 auto-
paikkaa) rakentamisen käynnistäminen alkuvuodesta 2022.

Maarinsolmun eritasoliittymän toteuttamiselle luodaan edellytyksiä.

Otaniemen kehittäminen jatkuu voimakkaana. Keskukseen suunnitellaan uusia tiloja yliopis-
tolle. Kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaosto hyväksyi 10.8.2020 tavoitteet Otanie-
men keskuksen jatkokehittämiselle. Senaatti-kiinteistöt ja Aalto-yliopisto järjestävät alueen
suunnittelusta arkkitehtuurikilpailun, joka ratkaistaan keväällä 2022. Vuorimiehintien varren
kortteliin on tulossa opiskelijoiden talo, tutkimustiloja ja asuntoja. Muita kehittämiskohteita
ovat Otakaaren asuinkortteli, Kivimies-kortteli, Kivimiehenranta sekä Maarin kortteli. Kaupungin
omistamalle entisen Poliisiopiston tontin läntiseen osaan suunnitellaan paloasemaa ja opiske-
lija-asuntoja. Technopolis Oyj:n uuden Innopoli 4:n ensimmäinen vaihe on valmis ja toinen
vaihe on rakenteilla, päävuokralaiseksi tulee VTT. Tämän seurauksena Otaniemessä vapautuu
paljon nyt VTT:n käytössä olevia tiloja ja alueita kehittämistä varten.

Jousenpuiston alueella on valmiina seitsemän asuinrakennusta, kolme on rakenteilla, yhden
rakentaminen käynnistyy 2022. Vielä vapaana oleville kahdelle asuintontille ollaan hakemassa
toteuttajia tarjouskilpailulla. Kaikki alueen asuntojen pysäköintipaikat on jo toteutettu metroase-
man päälle rakennettuun pysäköintilaitokseen.

Osakkeet ja osuudet

Taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvat Tapiolan Keskus-
pysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeisiin, joilla rahoitetaan Espoon kaupungin osuus yhtiön inves-
tointien lainanlyhennyksistä sekä sijoituksiin Kiinteistö Oy Jousenpuiston vapaan oman pää-
oman rahastoon.

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy on rakennuttanut Tapiolankadun pysäköintilaitoksen ja maanalai-
sen keskuspysäköinnin ja niiden yhteydessä liiketiloja palvelevat huolto- ja varastotilat sekä yh-
teisväestönsuojan. Pysäköintipaikat ovat asemakaavojen ja rakennuslupien vaatimia velvoite-
paikkoja, joiden osakkeista Espoon kaupunki omistaa suoraan noin 26,5 prosenttia. Laitos otet-
tiin käyttöön keväällä 2016.

Kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Jousenpuiston pysäköinnin eli kaikki 770 osaketta. Yhtiö on ra-
hoittanut pysäköintilaitoksen rakentamisen kaupungin takaamalla lainalla. Laitos otettiin käyt-
töön vuoden 2017 alussa. Laitoksessa on 789 pysäköintipaikkaa.

Peruskaupunki rahoittaa taseyksikön investointeja tarvittaessa korollisen välitystilin kautta. Ta-
seyksikön välitystili painui negatiiviseksi vuonna 2015. Välitystilin saldo pysyy negatiivisena
suunnitelmavuosien ajan.

Investoinnit

TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ												
10 vuoden investointisuunnitelma 2022-2031 1 000 €	Hankkeen kok.kust.	Ennen 2021	Ennuste									
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET												
Tapiolan keskusta	234 675	212 545	2 780	2 900	7 000	6 750	2 100	600	0	0	0	0
Tapiolaukio	2 868	1 768	100	400	600							
Itätuulenkujat	7 027	327	200	100	1 900	3 000	1 000	500				
Länsituuli	2 872	872	1 000		1 000							
Länsireuna - Tuultenristi	1 500		400	850	250							
Merituulentie välillä Pohjantie-Koivumankaan tie	1 817	127	590	1 100								
Kulttuuriauukio ja ympäristö	1 850	0			850	1 000						
Tapiolan keskustan julkiset alueet	11 556	10 206	400	250	250	250	100	100				
Ahertajankulma	407	307		100								
Silkkiniitty	875	825		50								
Tuuliniitty	3 477	1 977			500	1 000						
Satakienrinne	3 000	0	100	1 500	1 400							
Vesiputoustalo	1 350	60	490	500	300							
Jousenpuisto ja urheilupuisto	15 241	14 991	150	0	100	0	0	0	0	0	0	0
Otaniemi ja Keilaniemi	186 095	147 605	4 520	4 750	3 520	6 700	12 000	6 500	0	0	0	500
Keilaniemi	117 915	116 615		100	100	100	500					500
Maarinsolmun eritasoliittymä	21 508	1 408		100	1 000	5 000	9 000	5 000				
Keilaniemen liikennejärjestelyt	13 116	10 706	410	1 000	1 000							
Keilaniemen rampit Länsiväylälle	1 540	240	1 200	100								
Keilaniemen metroaseman kunnallistekniikka	8 954	8 754	200									
Keilaniemenranta	5 314	14	500	1 000	300	1 500	1 500	500				
Raide-Jokeriin liittyvät hankkeet	9 547	5 977	2 000	1 450	120							
Otaniemen liikennejärjestelyt	8 201	3 891	210	1 000	1 000	100	1 000	1 000				
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	437 807	376 937	7 450	7 650	10 620	13 450	14 100	7 100	0	0	0	500
ANEETTOMAT HYÖDYKKEET	4 285	4 285	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAKENNUKSET	7 591	7 591	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OSAKKEET JA OSUUDET												
Tapiolan keskuspysäköinti Oy	48 757	17 328	4 268	4 580	4 880	4 200	4 200	3 300	1 800	1 200	1 000	1 000
Koy Jousenpuiston pysäköinti	39 134	16 172	3 922	3 920	3 920	3 400	3 000	3 000	1 800			
OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ	92 313	37 923	8 190	8 500	8 800	7 600	7 200	6 300	3 600	1 200	1 000	1 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	541 996	426 736	15 640	16 150	19 420	21 050	21 300	13 400	3 600	1 200	1 000	1 500

URHEILUPIUSTON TASEYKSIKÖ
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2022–2024

URHEILUPIUISTON TASEYKSIKKÖ

Toiminta

Taseyksikön tehtävänä on Tapiolan urheilupuiston pohjoisosan ja erityisesti jalkapallostadion -hankkeen kehittäminen kaupunginhallituksen 17.6.2019 tekemän päätöksen pohjalta. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava hyväksyttiin vuonna 2021. Kaavasta valitettiin. Kaavan vahvistuessa taseyksikölle laaditaan investointisuunnitelma vuoden 2023 taloussuunnitteluprosessissa.

Stadionin ja sen alapuolisen pysäköintilaitoksen toteuttamiseksi on perustettu yhtiöt KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti.

Taseyksikön tulot muodostuvat maanmyyntituloista ja maanvuokratuloista. Alue on kokonaisuudessaan kaupungin omistuksessa. Menot liittyvät alueen infran toteuttamiseen. Vuodelle 2022 on budjetoitu vain maanvuokratuloja. Maanmyyntitulojen kertymisen edellytyksenä on infrarantamisen toteutuminen.

Kunnallistekniikka

Kaavan vahvistuessa taseyksikölle laaditaan investointisuunnitelma vuoden 2023 taloussuunnitteluprosessissa.

Osakkeet ja osuudet

Taloussuunnitelmakauden investoinnit osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvat KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnin rahoitusvastikkeisiin, joilla rahoitetaan yhtiön investointien lainanlyhennykset. Yhtiöt on perustettu, mutta niiden investoinnit eivät ole vielä alkaneet.

Tuloslaskelma

Urheilupuiston taseyksikkö

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021				
Liikevaihto		65	65	65	65	65
Materiaalit ja palvelut		-65	-65	-265	-65	-65
Palvelujen ostot		-65	-65	-265	-65	-65
Liikeylijäämä (-alijäämä)		0	0	-200	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		0	0	-200	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		0	0	-200	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		0	0	-200	0	0

TULOSLASKELMAOSA

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosassa on peruskaupungin toimintatulot ja -menot, joihin sisältyvät myös sisäiset erät. Liikelaitosten ja muiden erillisten taseyksiköiden toimintatulot ja -menot eivät sisälly talousarvion tuloslaskelmaosaan.

Taloussuunnitelman perusteluosan lopussa olevat tuloslaskelmat sisältävät peruskaupungin lisäksi liikelaitokset ja erilliset taseyksiköt ja ovat siten taloussuunnitelman arvio tilinpäätöksen mukaisesta tuloslaskelmasta.

Tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Koska liikelaitokset ja taseyksiköt vaikuttavat oleellisesti peruskaupungin lukuihin, on taloussuunnitelman tunnusluvut laskettu yleisperusteluissa olevasta koko kaupungin tuloslaskelmasta.

Verorahoitus on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien yhteismäärä. Verorahoitus yhteensä kasvaa vuonna 2022 2,7 prosenttia vuoden 2021 ennusteeseen nähden, vuonna 2023 muutos on sote- ja pelastustoimen uudistuksen käynnistymisestä johtuen -41 prosenttia ja vuonna 2024 noin -4,7 prosenttia. Vuosien 2023-2024 verorahoitusarviot sisältävät paljon epävarmuutta.

Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2022 arvioidaan 1 438 milj. euroa, joka on 5,6 prosenttia enemmän kuin ennuste 2021. Kunnallisveron Veroprosentti on 18,0.

Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus päättyi 2021. Vuoden 2022 kuntaosuudet lasketaan verovuosien 2020 ja 2019 lopullisten verotietojen pohjalta keskiarvona ja kuntakohtainen jako-osuus selviää verovuoden 2020 yritysverotuksen valmistuessa vuoden 2021 lopussa. Kaupungin arvioidaan saavan yhteisöveroja vuonna 2022 130 milj. euroa, joka on -27 prosenttia ja 48 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 ennuste. Ennuste perustuu valtiovarainministeriön arvioon yhteisöveron kasvusta.

Kiinteistöveroarviot perustuvat valtuuston 25.10.2021 päätökseen veroprosenteista. Kiinteistöverotuloksi vuonna 2022 arvioidaan 134,5 milj. euroa, kasvua 1,9 prosenttia vuoden 2021 ennusteeseen nähden.

Käyttötalouden valtionosuudet vuodelle 2022 perustuvat peruspalvelujen valtionosuuden osalta valtiovarainministeriön 18.10.2021 julkaisemaan painelaskelmaan sekä arvioon opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudesta. Valtionosuutta on avattu tarkemmin kohdassa verorahoitus sivulla 60. Valtionosuustuloiksi eli peruspalvelujen ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksiksi yhteensä vuonna 2022 arvioidaan 63 milj. euroa ja uudelle erilliselle momentille erotetun veroperustemuutosten kompensatioiden määräksi 93,4 milj. euroa. Valtionosuusrahoitus yhteensä on 156,4 milj. euroa ja kasvua 13,6 prosenttia vuoteen 2021. Valtionosuusrahoitus kasvaa huomattavasti sote- ja pelastustoimen uudistuksen käynnistyttyä. Valtionosuusjärjestelmän perusteet muuttuvat ja järjestelmään tulee kiinteäksi osaksi muutosrajoihin ja siirtymäkauden ajaksi siirtymätasaus, joilla tasataan kuntien siirtyvien menojen ja tulojen epätasapainoa.

Vuosikate osoittaa peruskaupungin pitkäaikaisten menojen kattamiseen käytettävissä olevan osuuden peruskaupungin toiminnan tuloksesta. Espoon kaupungin rakenne on sellainen, että investointien rahoitukseen kertyvä vuosikate näkyy pääosin liikelaitosten, taseyksiköiden ja rahastojen tuloslaskelmissa. Peruskaupungin vuosikatteen muodostuu 55,9 milj. euroa vuonna 2022, ja sote- ja pelastustoimen uuden rahoitusmallin myötä 56,5 milj. euroa vuonna 2024.

Peruskaupungin tilikauden tulos vuonna 2022 on -48 milj. euroa alijäämäinen ja alijäämäksi sote- ja pelastustoimen uuden rahoitusmallin myötä muodostuu -53 milj. euroa vuonna 2024.

Peruskaupungin vuosikatteen sekä tuloksen tulkinta on vaikeaa johtuen kaupungin ja konsernin organisaatio- ja laskentarakenteesta. Rakenteellisten asioiden lisäksi peruskaupungin tunnuslukujen kehitykseen vaikuttavat kaupungin omistamat osakeyhtiöt, joiden taseissa on yhä kasvava osa kaupungin käytössä olevista toimitiloista. Tilojen vuokratustannukset näkyvät toimialojen menoissa. Talousohjauksen keskeisenä välineenä toimii peruskaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden muodostama kokonaisuus sekä yhä suurempaan merkitykseen nouseva Espoo-konserni.

PERUSKAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma (1000 €)		TP 2020	ENN 2021*	TA 2022	2023	2024
Varsinainen toiminta						
Toimintatulot	+	435 544	497 302	424 619	359 858	363 727
Valmistus omaan käyttöön		11 746	13 648	13 212	12 790	12 790
Toimintamenot	-	-2 115 857	-2 277 862	-2 274 298	-1 368 179	-1 385 960
Toimintakate	=	-1 668 567	-1 766 912	-1 836 467	-995 531	-1 009 443
Verotulot	+	1 605 340	1 672 000	1 702 500	774 500	714 100
Valtionosuudet	+	119 202	57 480	62 997	202 139	214 850
Veroperustemuutosten kompensatio	+	85 885	80 169	93 386	30 258	31 361
Muutosrajoitin	+			0	69 002	69 002
Siirtymätasaus	+			0	13 000	8 000
Käyttökate	=	141 860	42 737	22 416	93 368	27 870
Rahoitustulot ja -menot		36 274	34 168	33 523	29 899	28 586
Korkotulot muilta	+	14 832	15 585	15 567	15 674	15 538
Korkotulot liikelaitoksilta	+	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	+	2 416	2 665	2 360	0	0
Peruspääoman korko liikelaitoksilta	+	28 418	28 418	28 418	28 418	28 418
Korkomenot muille	-	-9 340	-10 500	-11 822	-13 193	-14 370
Muut rahoitusmenot	-	-52	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000
Vuosikate	=	178 134	76 905	55 939	123 268	56 456
Suunnitelmapoistot	-	-90 238	-95 839	-104 105	-107 521	-109 742
Tilikauden tulos	=	87 896	-18 934	-48 166	15 747	-53 286
Poistoeron muutos		-8 753	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahastojen/varausten vähennys	+	15 019	15 000	15 000	15 000	15 000
Tilikauden yli/alijäämä	=	94 162	-18 934	-48 166	15 747	-53 286

* ENN = ennuste vuoden lopun tilanteesta

81 VEROT JA VALTIONOSUUEDET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	1 810 427	1 725 321	1 858 883	1 088 899	1 037 313
Menot	0	0	0	0	0
Netto	1 810 427	1 725 321	1 858 883	1 088 899	1 037 313

811 VEROTULOT

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	1 605 340	1 600 000	1 702 500	774 500	714 100
Menot	0	0	0	0	0
Netto	1 605 340	1 600 000	1 702 500	774 500	714 100

	TP 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Verotulot (milj. €)					
Ansiotulon vero	1 356,8	1 362,0	1 438,0	540,0	480,6
Yhteisövero	136,2	178,0	130,0	97,5	94,0
Kiinteistövero	112,3	132,0	134,5	137,0	139,5
Yhteensä	1 605,3	1 672,0	1 702,5	774,5	714,1

	TP 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Verotulon muutos-%					
Ansiotulon vero	6,6 %	0,4 %	5,6 %	-62,4 %	-11,0 %
Yhteisövero	5,5 %	30,7 %	-27,0 %	-25,0 %	-3,6 %
Kiinteistövero	-6,6 %	17,5 %	1,9 %	1,9 %	1,8 %
Muutos-% yhteensä	5,5 %	4,2 %	1,8 %	-54,5 %	-7,8 %

	TP 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Veroprosentit					
Tulovero	18	18	18	18	18
Kiinteistövero					
- yleinen	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00
- vakituiset asuinrakennukset	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
- muut asuinrakennukset	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00
- voimalaitosrakennukset	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00
- yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0
- rakentamaton rakennuspaikka	3,93	4,43	4,43	4,43	4,43

813 VALTIONOSUUDET

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Tulot	205 087	125 321	156 383	314 399	323 213
Menot	0	0	0	0	0
Netto	205 087	125 321	156 383	314 399	323 213

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA		2023	2024
		ENN 2021	TA 2022		
Valtionosuudet	119 202	57 481	62 997	202 139	214 850
Veroperustemuutosten kompensatio	85 885	80 169	93 386	30 258	31 361
Muutosrajoitin				69 002	69 002
Siirtymätasaus				13 000	8 000
Yhteensä	205 087	137 650	156 383	314 399	323 213

82 RAHOITUSTULOT JA -MENOT

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Tulot	45 666	46 163	46 345	44 092	43 956
Menot	-9 392	-14 652	-12 822	-14 193	-15 370
Netto	36 274	31 511	33 523	29 899	28 586

821 ja 823 KORKOTULOT JA -MENOT

Korkotulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle annetun lainan koroista sekä liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista.

Korkomenot koostuvat pääosin talousarviolainoista maksettavista koroista. Korkomenojen nousu johtuu kasvavasta lainamäärästä.

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Tulot	14 840	15 585	15 567	15 674	15 538
Menot	-9 343	-12 652	-11 822	-13 193	-14 370
Netto	5 496	2 933	3 745	2 481	1 168

824 ja 825 MUUT RAHOITUSTULOT JA -MENOT

Rahoitustulot koostuvat rahastojen ja kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuloista, verontilityskoroista, osinkotuloista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien maksamista sijoitetun pääoman tuotoista. Rahoitusmenot koostuvat verontilityskoroista, kurssitappioista sekä muista lainanhoidomenoista.

1000 EUR	Muutettu TA		TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021			
Tulot	30 826	30 578	30 778	28 418	28 418
Menot	-49	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000
Netto	30 777	28 578	29 778	27 418	27 418

RAHASTOJEN KÄYTTÖSUUNNITELMA

Rahastot -osa käsittää kaupungin rahastot. Investointirahasto on erityiskatteinen rahasto. Espoon kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto, Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto, Espoon kaupungin vahinkorahasto sekä Espoon kaupungin sosiaalisen luototuksen rahasto ovat kirjanpidossa eriytetty erillisiksi taseyksiköiksi.

Rahastojen osalta suurin osa sijoituksista on sijoitusrahastoissa eri omaisuuslajeissa. Tämän vuoksi sijoitusten tuotot eivät vuosittain kokonaisuudessaan realisoidu kirjanpitoon, eikä kirjanpito anna oikeaa kuvaa rahastojen sijoitusten kehittymisestä. Kirjanpidollisen tuloksen lisäksi rahastoja seurataan kuukausittain markkina-arvostettuina. Sijoitusten kunkin raportointiajankohdan markkina-arvon perusteella lasketaan ja analysoidaan sijoitusten kehitystä.

Investointirahasto (erityiskatteinen)

	TOT 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Rahastopääoma 1.1.	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779
Rahastopääoman lisäykset	0	0	0	0	0
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	0	0	0	0	0
Oma pääoma yhteensä 31.12	80 779	80 779	80 779	80 779	80 779

Investointirahaston tarkoituksena on turvata kaupungin kehittämisen edellyttämä maanhankinta, kaupunkirakenteen kehittämisestä aiheutuvien kynnysinvestointien toteuttaminen ja taloudellisten vaikutusten tasaaminen sekä valtuuston hyväksymän investointiohjelman ja investointien käyttöönoton toteuttaminen kaupungin talouden tasapainoa vaarantamatta.

Erillisinä taseyksikköinä olevat rahastot

Espeen kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto

	TOT 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Rahastopääoma 1.1.	450 028	450 928	459 945	467 290	475 219
Rahastopääoman lisäykset	900	9 017	7 345	7 929	8 063
Rahaston purku	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahaston yli-/alijäämä	12 269	56 175	15 175	15 175	15 175
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	119 999	123 251	157 081	149 328	141 439
Rahastopääoma 31.12.	450 928	459 945	467 290	475 219	483 282
Oma pääoma yhteensä 31.12	583 196	639 371	639 546	639 721	639 896

Espeen kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahastoon on rahastoitu vuonna 2006 energiayhtiön myynnistä saadut tulot. Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalvelujen ja maanhankinnan investointien rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Rahastolla on kaupunginhallituksen hyväksymät sijoitusperiaatteet ja sille on kilpailutettu kolme täyden valtakirjan varainhoitajaa ja tämän lisäksi rahoituksen vastuualue hoitaa pääsääntöisesti vaihtoehtoisia sijoituksia. Rahasto toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa ja konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikön rahoituksen vastuualue hallinnoi rahastoa ja koordinoi varainhoitajien toimintaa. Rahaston oma pääoma oli vuoden 2020 lopussa 583,2 milj. euroa ja markkina-arvo 30.9.2021 oli n. 722,1 milj. euroa. Vuoden 2021 alusta syyskuun loppuun rahaston tuotto oli 7,8 prosenttia.

Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena. Rahaston säännön mukaan rahastoa kartutetaan – kaupungin tilinpäätöksen sen salliessa – sen tuotolla vuosittain valtuuston päätöksen mukaisesti. Rahaston tuottoa voidaan käyttää säännön mukaisesti peruspalvelu- ja maanhankintainvestointeihin.

Talousarviossa rahaston tulos sisältää varovaisuuden periaatteen mukaisesti arvioitavissa olevat korko- ja muut rahoitustulot sekä varainhoitopalkkioiden palautukset. Sijoitustoiminnan ensisijainen lähtökohta on pääoman reaaliarvon säilyttäminen pitkällä aikavälillä inflaatio huomioon ottaen. Vuotuinen tuoton vaihtelu voi kuitenkin markkinoiden kehityksestä riippuen olla suurta.

Taloussuunnitelmaan on merkitty rahaston tuoton käyttöä 15,0 milj. euroa vuosille 2021 - 2024. Rahaston pääomaa ei vähennetä ja mikäli verorahoitus jatkossa riittää investointien rahoitukseen, rahastoa ei pureta. Rahastopääomaa on suunniteltu kartutettavan inflaatio verran vuosittain, jotta rahaston reaalinen ostovoima saadaan säilytettyä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA 2021	Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
Materiaalit ja palvelut	-56	-50	-50	-50	-50	-50
Palvelujen ostot	-56	-50	-50	-50	-50	-50
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-56	-50	-50	-50	-50	-50
Rahoitustuotot ja -kulut	12 325	15 225	56 225	15 225	15 225	15 225
Korkotuotot	308	225	225	225	225	225
Muut rahoitustuotot	21 376	19 000	60 000	19 000	19 000	19 000
Muut rahoituskulut	-9 358	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	12 269	15 175	56 175	15 175	15 175	15 175
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	12 269	15 175	56 175	15 175	15 175	15 175
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 269	15 175	56 175	15 175	15 175	15 175

Rahoituslaskelma

1000 EUR	TP 2020	Muutettu TA 2021	Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-56	-50	-50	-50	-50	-50
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	12 325	15 225	56 225	15 225	15 225	15 225
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
	12 269	15 175	56 175	15 175	15 175	15 175
Toiminnan ja investointien rahavirta	12 269	15 175	56 175	15 175	15 175	15 175
Rahoituksen rahavirta						
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoma	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahoituksen rahavirta	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rahavarojen muutos	-2 731	175	41 175	175	175	175

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto

	TOT 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Rahastopääoma 1.1.	51 768	52 435	53 150	53 865	54 580
Rahastopääoman lisäykset	1 221	667	715	715	715
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	667	715	715	715	715
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	0	0	0	0	0
Oma pääoma yhteensä 31.12	53 656	54 371	55 086	55 801	56 516

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona.

Hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston käytöstä. Hankkeiden tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin.

Rahaston tuoton muodostavat sijoitustuotot ja lainanannosta saatavat korkotuotot. Rahaston oma pääoma vuoden 2020 lopussa oli yhteensä 53,7 milj. euroa. Rahaston pääomasta oli sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin ja 12,7 milj. euroa oli lainattu Koy Otaniemen Tiedeasunnoille. Rahastosijoituksissa pääomaa oli 25,3 milj. euroa. Rahastosijoitusten markkina-arvo 30.9.2021 oli 27,9 milj. euroa.

Rahasto omistaa entisen Poliisiopiston kiinteistön, joka on vuokrattu HOAS Oy:lle, AYY:lle ja Neste Oyj:lle. Nesteen vuokraamalle tontille on kaavoitettu paloasema ja asuntorakentamista.

Vuonna 2008 päätettiin rakentaa Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot, jonka rakentamiseen on myönnetty kehittämisrahastosta lainaa. Lainan määrä oli vuoden 2020 lopussa 12,7 milj. euroa ja omaa pääomaa yhtiössä oli 31.12.2020 yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apportina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Rahasto omistaa Koy Olarinluoma 15:ta. Koy Olarinluoma 15 omistuksessa oleva tontti on myyty 2020 hankekehittäjälle kaavaan mukaisen ratkaisun toteuttamiseksi, ja yhtiö tullaan purkamaan vuoden 2021 aikana.

Tuloslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA			Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021	2021				
Liikevaihto	196	300	200	200	200	200	200
Materiaalit ja palvelut	-2	0					
Palvelujen ostot	-2	0					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	194	300	200	200	200	200	200
Rahoitustuotot ja -kulut	473	515	515	515	515	515	515
Korkotuotot	562	485	485	485	485	485	485
Muut rahoitustuotot	17	30	30	30	30	30	30
Muut rahoituskulut	-107	0					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	667	815	715	715	715	715	715
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	667	815	715	715	715	715	715
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	667	815	715	715	715	715	715

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA			Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021					
Toiminnan rahavirta							
Liikelyljäämä (-alijäämä)	194	300		200	200	200	200
Rahoitustuotot ja -kulut	473	515		515	515	515	515
	667	815		715	715	715	715
Toiminnan ja investointien rahavirta	667	815		715	715	715	715
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten vähennys muilta	650	100		100	100	100	100
	650	100		100	100	100	100
Rahoituksen rahavirta	650	100		100	100	100	100
Rahavarojen muutos	1 317	915		815	815	815	815

Espoon kaupungin vahinkorahasto

	TOT 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Rahastopääoma 1.1.	5 131	5 131	5 131	5 131	5 131
Rahastopääoman lisäykset	0	0	0	0	0
Rahaston purku	0	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	12	1 052	715	885	865
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 436	3 448	4 500	5 215	6 100
Oma pääoma yhteensä 31.12	8 579	9 631	10 346	11 231	12 096

Kaupungin vahinkorahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin omaisuutta tai kaupungin vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa, siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun.

Rahaston tuloja ovat takausprovisioista saatu tuotto, rahaston varoille saatu korko tai muu tuotto, suoritetuista vahingoista takaisinperityt korvaukset sekä omaisuuden ja toiminnan vakuutusmaksuperusteista johdetut sisäiset maksut, joiden perusteet vahvistetaan talousarvion laatimista koskevien ohjeiden antamisen yhteydessä.

Vahinkokertymä vaihtelee eri vuosina. Tätä ei ole mahdollista ennakoita vuositasolla etukäteen. Vahinkorahaston talousarvioon on kuitenkin huomioitu arvion tekohetkellä tiedossa olleiden sattuneiden vahinkojen kuluja (jotka maksetaan rahastosta vasta, kun vahingon selvittely on kokonaan valmis, usein vahinkotapahtumaa seuraavana tai sitä seuraavana vuonna) sekä varauduttu siihen, että korvattavia vahinkoja sattuu keskimäärin yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina.

Vahinkorahaston tuottamat korvaustilastot tukevat kaupungin riskienhallintatyötä. Vahinkorahasto toimii tehokkaana vahinkoriskien kustannusten tasaajana niin, että kaupungin ja toimialojen vuosibudjettia ja -suunnitelmia ei vaaranneta odottamattomien vahinkotapahtumien vuoksi. Yhdessä vahinkoriskien hallinnan ja oikein mitoitettujen vakuutusratkaisujen kanssa pyritään löytämään kaupungin vahinkoriskien kustannusoptimi.

Vahinkorahaston 4 §:n määrittelemien rahastotulojen ja menojen tulee olla tasapainossa.

Rahaston varat on sijoitettu kaupunginjohtajan antamien ohjeiden mukaisesti tuottavasti ja turvallisesti sekä siten, että varat ovat tarvittaessa tarkoitukseensa käytettävissä.

Tuloslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021				
Liiketoiminnan muut tuotot	201	410	210	228	228	228
Materiaalit ja palvelut	-1	0				
Palvelujen ostot	-1	0				
Liiketoiminnan muut kulut	-281	-500	-400	-720	-500	-500
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-80	-90	-190	-492	-272	-272
Rahoitustuotot ja -kulut	92	992	1 242	1 207	1 157	1 137
Korkotuotot	90	90	90	90	90	90
Muut rahoitustuotot	2	902	1 152	1 117	1 067	1 047
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	12	902	1 052	715	885	865
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	12	902	1 052	715	885	865
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12	902	1 052	715	885	865

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021				
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-80	-90	-190	-492	-272	-272
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	92	992	1 242	1 207	1 157	1 137
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
	12	902	1 052	715	885	865
Toiminnan ja investointien rahavirta	12	902	1 052	715	885	865
Rahavarojen muutos	12	902	1 052	715	885	865

Espeen kaupungin sosiaalisen luototuksen rahasto

	TOT 2020	ENN 2021	TA 2022	2023	2024
Rahastopääoma 1.1.	2 184	2 165	2 134	2 124	2 114
Rahastopääoman lisäykset	0	0	0	0	0
Rahaston purku	-19	0	0	0	0
Rahaston yli-/alijäämä	0	-31	-10	-10	-10
Oma pääoma yhteensä 31.12	2 165	2 134	2 124	2 114	2 104

Rahastoa käytetään sosiaalisesta luototuksesta annetun lain (20.12.2002/1133) tarkoittamaan luotonantoon. Luotonannon tavoitteena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista.

Rahaston tavoitteena on, että palautuvat luotot kattavat rahaston toiminnan. Luottojen korkotulot kirjataan rahaston tuotoiksi ja lyhennykset palautuvat rahastoon.

Tulevalla hyvinvointialueella voi olla vaikutusta sosiaalisen luototuksen järjestämiseen jatkossa.

Tuloslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021				
Liiketoiminnan muut tuotot	41	15	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-60	0				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-19	15	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-53	-31	-10	-10	-10
Korkotuotot	0	0				
Muut rahoitustuotot		0	40	40	40	40
Muut rahoituskulut		-53	-71	-50	-50	-50
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-19	-38	-31	-10	-10	-10
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-19	-38	-31	-10	-10	-10
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-19	-38	-31	-10	-10	-10

Rahoituslaskelma

1000 EUR	Muutettu TA		Ennuste 9/2021	TA 2022	2023	2024
	TP 2020	2021				
Toiminnan rahavirta						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-19	15	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-53	-31	-10	-10	-10
	-19	-38	-31	-10	-10	-10
Toiminnan ja investointien rahavirta	-19	-38	-31	-10	-10	-10
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys muilta		-300	-230	-250	-250	-250
Antolainasaamisten vähennys muilta		250	241	250	250	250
	0	-50	11	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	0	-50	11	0	0	0
Rahavarojen muutos	-19	-88	-20	-10	-10	-10

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää Espoon peruskaupungin investoinnit omaisuuslajeittain. Liikelaitosten ja taseyksiköiden investoinnit käsitellään kunkin yksikön suunnitelmien yhteydessä.

Kaupunkikonsernin investointien kokonaisuutta on tarkasteltu talousarviokirjan konsernia käsittelevässä osassa. Investointiliitteellä on esitetty kaupungin 10 vuoden investointiohjelma. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan investoinnit on poistettu ohjelmasta vuodesta 2023 alkaen.

Peruskaupungin investoinnit

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	82 591	44 100	4 940	5 340	3 340
Menot	-276 339	-224 966	-152 200	-161 871	-165 386
Netto	-193 748	-180 866	-147 260	-156 531	-162 046

Vuonna 2022 peruskaupungin investointiosan bruttomenot ovat yhteensä 152 milj. euroa.

Valtionosuudet sekä muut rahoitusosuudet huomioiden peruskaupungin nettoinvestointimenot vuonna 2022 ovat 147 milj. euroa ja vuosina 2022–2024 keskimäärin 155 milj. euroa.

Investointitaso laskee edellisvuodesta suurten hankkeiden kuten Raide-Jokerin rakennustöiden valmistuessa. Jatkovuosina investointitasoa nostaa kaupunkiradan rakentamisen alkaminen sekä Länsimetro Oy:lle maksettavien rahoitusvastikkeiden kasvu.

Omaisuuslajeittain

1 000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Aineettomat hyödykkeet	-77 366	-46 459	-10 600	-7 600	-9 500
Maa- ja vesialueet	-15 934	-8 000	-7 000	-7 000	-7 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-150 851	-125 716	-77 297	-85 166	-81 416
Koneet ja kalusto	-9 371	-12 091	-16 503	-14 105	-8 070
Osakkeet ja osuudet	-22 817	-32 700	-40 800	-48 000	-59 400
Investointimenot	-276 339	-224 966	-152 200	-161 871	-165 386
Rahoitusosuudet	81 887	42 800	3 640	3 840	1 840
Käyttöomaisuuden myynti	704	1 300	1 300	1 500	1 500
Investointitulot	82 591	44 100	4 940	5 340	3 340
Nettoinvestoinnit	-193 748	-180 866	-147 260	-156 531	-162 046

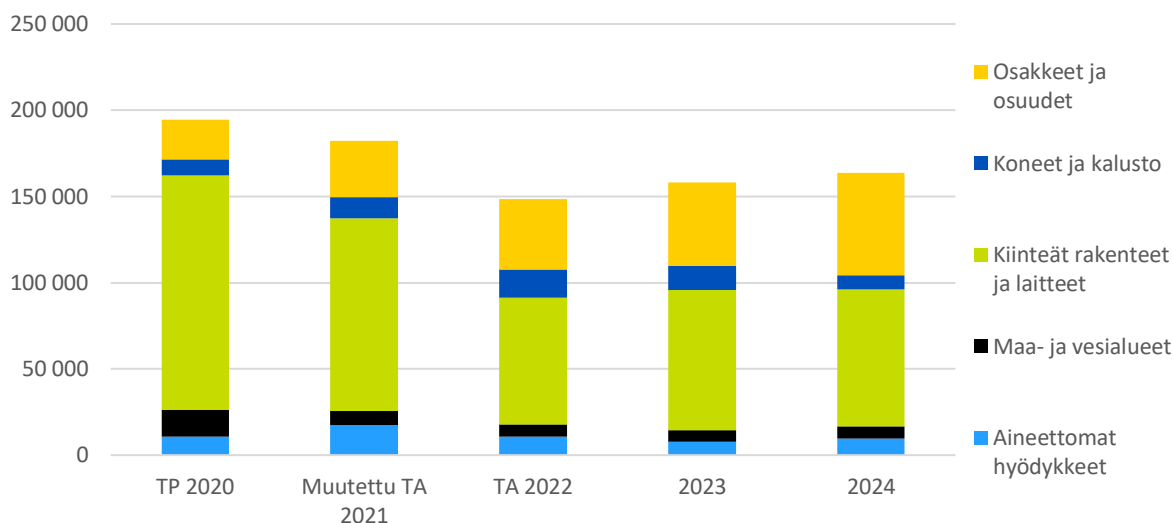
Investoinnit kaupunkirakenteen kehitykseen jatkuvat metron II-vaiheen asemaseuduilla ja joukkoliikenteen parantamiseen kaupunkiradan rakentamisen alkaessa.

Kaupunkirakenteen kehitys mahdollistaa maanjalostuksesta saatavia sopimus- ja myyntituloja, joilla peruskaupungin investointeja rahoitetaan vuosina 2022–2024 keskimäärin 53 milj. eurolla vuodessa.

Osakkeiden ja osuuksien osuus investointiohjelmassa kasvaa edelleen tulevina vuosina. Vuodesta 2016 alkaen osakkeista on maksettu Länsimetro Oy:n rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen osuus Espoon vastuulla olevista lainoista. Lainanlyhennykset kasvavat portaittain kun laina-ajan alun lyhennysvapaat päättyvät. Maksettavien lainanlyhennysten määrä nousee 59 milj. euroon vuonna 2024.

Peruskaupungin nettoinvestoinnit vuosina 2022-2024

91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	68 214	32 500	1 140	840	840
Menot	-77 366	-46 459	-10 600	-7 600	-9 500
Netto	-9 152	-13 959	-9 460	-6 760	-8 660

Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy pitkävaikutteisten tietojärjestelmien määrittely-, hankinta- ja käyttöönottokustannukset sekä laajat tietojärjestelmien muutos- ja kehittämistyöt. Vuoteen 2021 asti tulo- ja menoarvioihin sisältyi myös Länsimetron valtionavustukset, jotka kanavoitetaan metroyhtiölle kaupungin talousarvion investointiosan kautta.

911 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	68 214	32 500	1 140	840	840
Menot	-77 366	-46 459	-10 600	-7 600	-9 500
Netto	-9 152	-13 959	-9 460	-6 760	-8 660

Tietohallinto vastaa keskitetysti toimialojen IT-järjestelmien kehityksestä ja hankinnasta kaupungin toimintamallin mukaisesti. IT-järjestelmien kehittämisellä tähdätään toiminnan tehostamiseen sekä sähköisen asiointin ja digitalisaation edistämiseen. Toimialojen IT-kehitystarpeisiin on varattu vuodelle 2022 aineettomiin investointeihin 10,6 milj. euroa. Investoinnit koostuvat pääosin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa linjattujen digikärkihankkeiden investointipanostuksista, joista suurin on uusi johtamisen ja talousohjauksen järjestelmä 5 milj. euroa.

92 MAA- JA VESIALUEET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	436	1 300	1 300	1 500	1 500
Menot	-15 934	-8 000	-7 000	-7 000	-7 000
Netto	-15 498	-6 700	-5 700	-5 500	-5 500

Maanhankinnan tavoitteena on hankkia asunto- ja työpaikkarakentamista palvelevaa raakamaata sekä asemakaavan toteuttamiseksi tarvittavia yleisiä alueita. Maanhankintaan varataan 7 milj. euroa vuosittain. Maanhankinnan lisäksi määrärahoja käytetään tonttien myyntikuntoon saattamisen edellyttämiin investointeihin. Maankäyttö sopimusten hyvityksenä vastaanotetut maa-alueet kirjataan samaan tapaan maanostoksi kuin rahalla maksettavat kaupat.

Merkittävät ja strategisesti tärkeät maanhankinnat ja niiden rahoitus käsitellään tapauskohtaisesti erikseen.

Peruskaupungin maanmyyntituloksi arvioidaan 33,3 milj. euroa vuonna 2022. Tästä hankintahinnan osuus 1,3 milj. euroa sisältyy investointituloihin ja myyntivoiton osuus 32 milj. euroa tonttipalvelujen toimintatuloihin. Yleinen talouskehitys ja suhdanteet vaikuttavat voimakkaasti tonttikauppoihin ja maanmyyntituloihin.

94 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

(94 Tekninen lautakunta, pl. 949)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	13 673	10 300	2 500	3 000	1 000
Menot	-148 651	-124 300	-75 881	-83 750	-80 000
Netto	-134 977	-114 000	-73 381	-80 750	-79 000

Peruskaupungin nettoinvestoinnit kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin ovat 10 vuoden investointiohjelmassa vuosina 2022–2031 keskimäärin 57,7 milj. euroa vuodessa. Tästä kunnallistekniikan sopimus- ja projektirakentamiseen, jossa saadaan tontinmyynti- ja vuokratuloilla sekä maankäyttömaksuilla investointeja vastaavat tai suuremmat tulot, investoidaan suunnitelmakaudella keskimäärin 23,3 milj. euroa vuodessa.

Tapiolan ja Suurpellon taseyksiköt investoivat lisäksi omiin taseisiinsa keskimäärin 7,4 milj. euroa vuodessa. Suunnitelmakaudella rakentamisen painopisteinä ovat mm. Länsimetron toisen vaiheen asemien ympäristön maankäytön kehittymiseen liittyvä kunnallistekniikka, Kaupunkiradan jatke ja siihen liittyvä kunnallistekniikka sekä muiden uusien alueiden ja täydentävän kunnallistekniikan rakentaminen.

Investointituloihin on budjetoitu Raide-Jokerin valtion rahoitusosuus sekä muita kunnallistekniikan rakentamiseen saatavia avustuksia.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden määrärahat vuosina 2021–2025

1000 EUR	2022	2023	2024	2025	2026
Liikenneväylät	-22 400	-32 400	-34 000	-28 700	-16 500
Alueellinen kunnallistekniikka	-14 100	-14 800	-14 600	-13 700	-14 100
Liikuntarakenteet	-1 931	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kunnallistekninen huolto	-200	-1 000	-300	-200	-200
Sopimus ja projektirakentaminen	-35 750	-33 050	-28 600	-26 200	-22 500
Suunnittelu	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Rakentaminen yhteensä	-75 881	-83 750	-80 000	-71 300	-55 800

941 LIIKENNEVÄYLÄT

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	12 746	9 300	500	0	0
Menot	-73 711	-55 200	-22 400	-32 400	-34 000
Netto	-60 965	-45 900	-21 900	-32 400	-34 000

Tehtäväalue pitää sisällään Väyläviraston ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä toteutettavat maantiet (AA), kaupunkirakenteen kannalta merkittävimmät pääkadut (AB) sekä joukkoliikenteen hankkeet (AC), jolla parannetaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä vanhoilla väylillä tai rakennetaan uusia joukkoliikenneväyliä.

Kävelyn ja pyöräilyn erillisellä määrärahalta (AD) rakennetaan uusia kevyen liikenteen yhteyksiä ja parannetaan vanhoja, mm. laatureittimenetelmällä. Liikenneväylien perusparantamisen määrärahat (AE) sijoitetaan väylästä uudelleenpäälystämiseen ja rakenteelliseen perusparantamiseen.

Hankkeiden tarkempi ajoitus on esitetty talousarvion lopussa olevalla liitteellä.

Maantiet (AA)

Väyläviraston ja ELY-keskuksen kanssa yhteistyönä rakennettavat kohteet on ajoitettu mm. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ) mukaisesti.

Turuntiellä parannetaan Lähderannantien-Karaniityntien risteystä.

Kauklahdenväylän muuttamista yleisestä tiestä kaduksi valmistellaan yhteistyössä kaupunkisuunnittelukeskuksen ja ELY-keskuksen kanssa. Parantamistoimenpiteitä toteutetaan maankäytön kehittymisen edellyttämässä järjestyksessä. Suunnitelmakaudella parannetaan Lambro-Lasihytti -osuus.

Vihdintie on Valtion maantie, joka on samalla Kalajärven aluekeskuksen tärkein joukkoliikenne- ja ajoneuvoyhteys Helsingin suuntaan. Valtio rakentaa suunnitelmakaudella kevyen liikenteen alikulun Kortesmäkeen osana KUHA-projektia. Espoo ja Valtio tutkivat yhdessä mahdollisuuksia parantaa Niipperintien ja Vihdintien risteystä, joka mahdollistaisi myös Kortesmäen alueen kaavavarannon hyödyntämisen.

Nupurintie on Valtion maantie, joka toimii alueellisena kokoojaväylänä ja rinnakkaisreitteinä Turunväylälle välillä Kehä III - Kirkkonummen raja. Nupurintielle rakennetaan Karhuniityn koulukeskusta palveleva kiertoliittymä Karhuniityntien / Gumbörentien liittymään ja kevyen

liikenteen alikulku sekä Valtion kanssa yhteishankkeina kevyen liikenteen väylä Nupurintien varteen välille Brobackantie - Kirkkonummen raja.

Pääkadut (AB)

Espoonväylä on Espoon tavoitetieverkon mukainen pääkatu. Espoonväylän Suomenoja-Puolarintien välinen osuus valmistuu 2021.

Espoonväylälle rakennetaan uusi linjaus välille Puolarintie - Hösmärintie, joka poistaa läpiajoliikenteen nykyiseltä Finnoontieltä, joka on lukuisine tonttiliittymineen kokoojakatunomainen ja ruuhkautuva sekä liikenneturvallisuudeltaan vaarallinen. Rakentamisen mahdollistava asemakaavan laatiminen ja asemakaavamuutos ovat vireillä.

Puolarintie välillä Friisinkalliontie-Ylismäentie on eteläisen Espoon viimeisimpiä rakentamattomia pääkatuyhteyksiä. Yhteyden rakentaminen yhdistää Espoonväylän ja Kehä II:n, mahdollistaa Holmanpuiston asemakaavan toteuttamisen sekä merkittävästi vähentää Kuitinmäen läpiajoliikennettä Kuunkadulla. Rakentamisen mahdollistava asemakaavan laatiminen ja asemakaavamuutos ovat vireillä.

Joukkoliikenteen hankkeet (AC)

Raide-Jokeri tuo uuden raideyhteyden Espooseen ja kytkee toisiinsa Länsimetron sekä ranta- ja kehäradat mahdollistaen sujuvan raideyhteyden muun muassa lentoasemalle. Raide-Jokeri korvaa nykyisen runkobussilinjan 550, jonka siirtäminen raiteille mahdollistaa kasvavien matkustajamäärien kuljettamisen tulevaisuudessa. Valtuusto on päätöksessään 29.4. 2019 hyväksynyt Raide-Jokerin tarkennetun hankesuunnitelman ja Espoon osallistumisen varikon infran kustannuksiin. Tarkennetun hankesuunnitelman mukainen kustannusarvio on yhteensä 386 milj. euroa, josta Espoon kaupungin osuus on 118 milj. euroa (MAKU 11/2018). Valtionapu tuo hankkeelle 27 milj. euroa tuloja.

Kaupunkiradan jatkamisen hankkeeseen kuuluvat lisäraiteet Leppävaaran ja Kaukalahden välillä, asemat, liityntäpysäköinti, Espoon keskukseen sijoittuva matkakeskus, kevyen liikenteen järjestelyt sekä melusuojaukset. Kevyen liikenteen liityntäpysäköinnin olosuhteita parannetaan läpi koko suunnitelmakauden.

Joukkoliikenteen hankkeisiin sisältyvät lisäksi informaatiojärjestelmän ja liikennevaloetuisuuksien kehittäminen sekä joukkoliikenteen erilliskohteiden rakentaminen erillisen, HSL:n kanssa yhteistyössä laadittavan toteutusohjelman mukaan.

Erilliset kevyen liikenteen väylät (AD)

Kevyen liikenteen väylien rakentamisella parannetaan kevyen liikenteen turvallisuutta ja edistetään pyöräilyolosuhteita kevyen liikenteen laatureittisuunnitelman mukaisesti. Määrärahalta rakennetaan uusia kevyen liikenteen yhteyksiä ja parannetaan vanhoja, mm. laatureittimenetelmällä. Suunnitelmakauden merkittävin hanke on Rantaradanbaana

Liikenneväylien perusparantaminen (AE)

Katu- ja muun verkoston rakentamiseen on sijoitetaan vuosittain 90-40 milj. euroa. Tämän sijoituksen eli infraomaisuuden arvon säilyttäminen edellyttää myös huomattavaa panostusta perusparantamiseen.

2017 tehtyjen korjausvelkaselvitysten perusteella korjausvelan nousun katkaiseminen edellyttäisi noin 5 milj. euron vuosittaista perusparantamisen määrärahaa, josta on jouduttu tilapäisesti tinkimään taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman myötä.

Espeen kaupungilla on noin 1 600 km kunnossapidettäviä liikenneväyliä, joita hoidetaan suunnitelmakaudella kulutuskerroksia uusimalla ja katujen sekä siltojen rakenteita parantamalla. Lisäksi rakennetaan ja uusitaan liikenteen ohjauslaitteita ja täydennetään katuvalaistusta sekä parannetaan liikenneturvallisuutta.

942 ALUEELLINEN KUNNALLISTEKNIikka

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	342	1 000	2 000	3 000	1 000
Menot	-16 508	-13 700	-14 100	-14 800	-14 600
Netto	-16 167	-12 700	-12 100	-11 800	-13 600

Alueellisen kunnallistekniikan hankeryhmän sisäinen jako esitetään talousarviossa ohjeellisesti noudatettavaksi. Alueellisen kunnallistekniikan rakentamisen painopisteet perustuvat mm. uusien pientaloalueiden kunnallistekniikan ohjelmointiin, asunto-ohjelmaan, Espoon Asuntojen tuotantosuunnitelmaan, toimitilahankkeiden ajoitusuunnitelmaan, KTP-ohjelmaan sekä muihin selvityksiin. Tekninen lautakunta käsittelee alueellisen kunnallistekniikan rakentamiskohteet vuodelle 2022 kokouksessaan 15.12.2021.

Alueellisen kunnallistekniikan kustannuspaikkoja vuonna 2022 ovat:

Urheilupuistojen kunnallistekniikka (BG), jolla toteutetaan urheilupuistoissa urheilun suorituspaikkoihin liittymätöntä kunnallistekniikka, kuten pysäköintialueita, viherrakentamista ja käytäviä

VAV (Vanhojen alueiden vesihuolto; BI), jolla rakennetaan vesihuoltoa asemakaavan ulkopuolisille alueille silloin kun rakentamista ei kustanna HSY

KTP (Kaavoitetut, Tiivistyvät Pientaloalueet; BJ), joilla rakennetaan vanhojen alueiden katuverkkoa asemakaavoituksen edellyttämään kuntoon

Peruskunnallistekniikka (BK), joka sisältää asemakaavan mukaisten katujen, aukioiden ym. rakentamisen

Kotiseudun ulkoilupolut (BN), jolla rakennetaan ulkoilureittien yleissuunnitelman mukaista ulkoilureittiverkostoa

Puistojen ja raittien rakentaminen (BO), jota käytetään puistojen ja raittien uusinvestointeihin

Puistojen ja raittien perusparantaminen (BP), jota käytetään mm. leikkivälineiden uusimiseen ja kasvillisuuden perusparannuksiin

Ympäristön erityiskohteet (BR), jota käytetään kaupungin luonnonympäristön parantamiseen, ympäristökeskuksen esittämiin kohteisiin; esimerkiksi luontopolkuihin sekä virtavesikohteiden ennallistamiseen

Tulvasuojelun (BS) määräraha käytetään hulevesi- ja merivesitulvia vähentäviin, erillisiin toimenpiteisiin, kuten viivästysaltaisen rakentamiseen ja uomien perusparantamiseen

943 LIIKUNTARAKENTEET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	196	0	0	0	0
Menot	-1 295	-1 000	-1 931	-1 000	-1 000
Netto	-1 099	-1 000	-1 931	-1 000	-1 000

Määräraha sisältää urheilupuistojen ja -keskusten, venesatamien sekä perusliikuntapaikkojen rakentamista ja parantamista. Kohteet toteutetaan mahdollisuuksien mukaan Liikunta- ja nuorisolautakunnan esityksen mukaan. Vuosien 2022-2023 varaus sisältää Leppävaaran yleisurheilukentän liikuntarakenteiden korjauksen.

944 KUNNALLISTEKNINEN HUOLTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-559	-300	-200	-1 000	-300
Netto	-559	-300	-200	-1 000	-300

Kunnallisteknisen huollon määrärahalla rahoitetaan kunnossapidon toimintaedellytysten ylläpitämiseksi ja parantamiseksi toteutettavia tukikohtien, siilojen, läjitysalueiden ja lumen vastaanottopaikkojen rakentamis- ja kunnostustöitä.

946 KUNNALLISTEKNIIKAN SUUNNITTELU

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 489	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Netto	-2 489	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500

Määrärahaan sisältyvät taloussuunnitelman kohteet, joille ei ole talousarviovuonna rakentamisrahoitusta. Määrärahaa käytetään investointeihin liittyvään yleissuunnitteluun, esiselvityksiin, maaperätutkimuksiin sekä pienehköjen kohteiden katu-, puisto- ja rakennussuunnitteluun.

948 KUNNALLISTEKNIIKAN SOPIMUSRAKENTAMINEN

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	390	0	0	0	0
Menot	-54 088	-52 600	-35 750	-33 050	-28 600
Netto	-53 698	-52 600	-35 750	-33 050	-28 600

Tehtäväalueen hankkeet ovat sellaisia, joiden rahoittajana on yksityinen kumppani maankäyttö- tai kunnallistekniikkasopimuksen kautta tai hankkeesta saadaan kaupungille merkittäviä maanmyynti- tai vuokratuloja. Tehtäväalueen hankkeiden arvioitu nettovaikutus kaupungin tulokseen on nolla tai positiivinen.

Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen (HA)

Kunnallistekniikan sopimusrakentamisessa "tilaajana" toimii sopimuskumppani ja kaupunkitekniikan keskus toteuttaa sopimuksen mukaiset velvoitteet sopimuksessa mainitun korvauksen puitteissa. Kunkin maankäytösopimuksen tultua voimaan sopimuskorvaus laskutetaan maksuehtojen mukaisesti tasetilille. Kun sopimuskorvauksen kohteena oleva kohde voidaan rakentaa, tuloutetaan tasetililtä vastaava summa rakentamiskohteen rahoitukseen.

Suunnitelmakautena kunnallistekniikan sopimusrakentamisen kohteet sisältävät alueita mm. Kerasta, Leppävaarasta, Saunalahdesta, Espoonlahdesta ja Niittykummusta. Usein sopimustuloilla voidaan kattaa vain osa sopimuskohteen edellyttämästä kunnallistekniikasta, jolloin rakentamiseen joudutaan osoittamaan rahoitusta myös peruskunnallistekniikan määrärahoista.

Kunnallistekniikan projektirakentaminen (HC)

Espoon keskuksen projektikohteet, jotka rahoitetaan maanmyynti- ja vuokratuloilla. Suunnitelmakauden kohteita ovat mm. Kylänraitti, Virastokeskuksen parantaminen, Suvelan lähiöohjelma sekä Kulmakorven kehittäminen.

Pohjois-Espoon pientaloalueet, joita toteutetaan asemakaavoituksen etenemisen mukaan. Vahvistettuja asemakaavoja on jo mm. Gobbackan-Perusmäen alueella sekä Kortesmässä.

Kilo - Turvesuon projektikohteet (HE)

Turvesuon esirakentaminen, jolla mahdollistetaan Turvesuon alueen myöhempi asuntorakentaminen.

METROASEMIEN YMPÄRISTÖN MAANKÄYTÖN KEHITTÄMINEN (HG)

Matinkylän ja Niittykummun metroasemien vaatima kunnallistekniikka sisältää asemien ympäristöön kohdistuvat katu-, puisto ja vesihuoltotyöt. Niittykummun metrokeskuksen ympäristön kaavoitus on edennyt hyvin ja kunnallistekniikan rakentaminen on lähtenyt hyvin käyntiin.

Kaitaan, Soukan, Espoonlahden ja Kivenlahden metrokeskuksille on varattu kullekin kehikseen oma määrärahasa vuosille 2022-27. Metrokeskuksille varatuilla määrärahoilla on tarkoitus rakentaa ja parantaa asemaseutujen infraa, liityntäpyöräpysäköintimahdollisuuksia sekä liityntäliikenneyhteyksiä.

FINNOO-PROJEKTI (HI)

Vuonna 2011 perustettu projektialue, jolla asukasmäärätavoite on noin 20 000 uutta asukasta ja lisäksi 4000–6000 työpaikkaa. Espoon kaupunki on alueen suurin maanomistaja. Laaja alue tulee rakentumaan vaiheittain. Alueen eteläosa eli puhdistamon alue, pienvenesatama ja merikorttelit edellyttävät monia esirakennusvaiheita. Rakentaminen on alkanut tulevan Finnoon metroaseman ympäristöstä 2016. Alueen osayleiskaavoitus, asemakaavoitus sekä kunnallistekniikan suunnittelu ovat käynnissä.

LEPPÄVAARA- PROJEKTI (HK)

Leppävaaraprojekti kehittää Leppävaaran aluetta yhtenä Espoon vetovoimaisimmista kaupunkikeskuksista.

Suunnittelukaudella mahdollistetaan täydennysrakentamista mm. Puustellinkallioon ja Säterinkallioon sekä parannetaan ja kehitetään Leppävaaran keskustan toimivuutta, kaupunkikuvallista ilmettä ja liikennejärjestelyjä.

SAUNALAHTI-KURTTILAN PROJEKTIKOHTEET (HM)

Saunalahti-Kurttilan alue on osin aikaisemmin rakennettua aluetta, jonne on kaavoitettu runsaasti täydennysrakentamista, joka edellyttää olemassa olevan infran massiivista perusparantamista ja uudelleenrakentamista. Saunalahden alueella infraa viimeistellään asuntorakentamisen mahdollistamassa tahdissa. Kurttilassa rakennetaan uutta infraa olemassa olevan asutuksen lomaan asuntorakentamisen tarpeiden mukaan kaavoituksen ja rahoitustason mahdollistamassa tahdissa.

949 LIIKUNTAPAikkojen perusparantaminen (Liikuntalautakunta)

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 200	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
Netto	-2 200	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416

Tehtäväalueen määrärahaa käyttää liikuntalautakunta ulkoiluliikuntapaikkoihin, venesatamiin, saariin ym. pieniin kunnostuksiin ja korjauksiin.

95 KONEET JA KALUSTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-9 371	-12 091	-16 503	-14 105	-8 070
Netto	-9 371	-12 091	-16 503	-14 105	-8 070

Koneiden ja kaluston hankintaan varatut rahat esitetään käyttötaloulosassa toimialojen ja asianomaisen lautakunnan kohdalla sekä investointiliitteellä. Määrärahoilla tehdään yli 10 000 euron hankintahintaisia poistonalaisia hankintoja. Toimitilojen ensikertainen kalustaminen luetaan myös poistonalaiseksi hankinnaksi, silloin kun sen hankintahinta on yli 10 000 euroa.

Määrärahat sisältävät toimitilahankkeiden ensikertaisen varustelun ja kalustamisen (sisältäen opetus- ja oppimisteknologian) lisäksi yksittäisiä poistonalaisia hankintoja, kuten esimerkiksi tieto- ja viestintäteknikan hankinnat, lähi- ja kuituverkot, logistiikan kaluston sekä liikunta- ja kulttuuripalvelujen laite- ja kalustohankinnat.

Toimitilahankkeista vuonna 2022 varaudutaan kalustamaan ja varustamaan mm. useita koulu- ja päiväkotitiloja, Matinkylän uimahalli, Espoonlahden aluekirjasto sekä perhekeskuksen tilat. Lisäksi investoidaan mm. kuituverkkoon, tv-laitteisiin, mittaus-, tutkimus- ja erikoistyökoneisiin sekä toimialojen muihin kalustohankintoihin.

96 OSAKKEET JA OSUUDET

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	268	0	0	0	0
Menot	-22 817	-32 700	-40 800	-48 000	-59 400
Netto	-22 549	-32 700	-40 800	-48 000	-59 400

Osakkeet ja osuudet sisältää varaukset osakkeiden merkintään sekä vuodesta 2016 alkaen Länsimetro Oy:lle maksettavaan rahoitusvastikkeeseen sisältyvän lainanlyhennyksen osuuden.

961 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	268	0	0	0	0
Menot	-7	-200	-200	-200	-200
Netto	261	-200	-200	-200	-200

Yleishallinnon osakkeissa ja osuuksissa on varauduttu osakkeiden merkintään olemassa oleville tai perustettaville yhtiöille.

964 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-22 810	-32 500	-40 600	-47 800	-59 200
Netto	-22 810	-32 500	-40 600	-47 800	-59 200

Määräraha kattaa Länsimetro Oy:n lainojen lyhentämiseksi Espoolta perittävät rahoitusvastikkeet sekä Espoon sijoitukset Turun Tunnin Juna Oy:hyn.

Länsimetro Oy:n lainanlyhennys kasvaa suunnitelmakaudella portaittain sen mukaan, kun nostettujen lainojen lyhennysvapaaat päättyvät. Vuodelle 2022 on varattu 38,1 milj. euroa.

Espoo on varatunut Turun Tunnin Juna Oy:n osakkeiden merkintään ja pääomittamiseen enintään 10,25 milj. euron rahoitussitoumuksella siten, että kustannukset tulevat jaksottumaan vuosille 2020-2024. Talousarviovuodelle on varattu 2,5 milj. euroa.

RAHOITUSOSA

RAHOITUSOSA

Peruskaupungin rahoitusosa kuvaa tulorahoituksen riittävyyden pääoma- ja investointimenoihin sekä rahoitusjäämän ja sen käytön tai rahoitustarpeen ja sen kattamisen.

Varsinaisen toiminnan ja investointien tulorahoitus muodostuu vuosikatteesta, satunnaisista eristä sekä tulorahoituksen korjauseristä. Tulorahoituksen korjauserät vastaavat käyttöomaisuuden myynnistä, lähinnä maaomaisuuden myynnistä, saatua myyntivoiton osuutta, joka sisältyy käyttötalouden toimintatuloihin.

Investointimenot ja -tulot sisältävät vain peruskaupungin investoinnit. Rahoitusosuudet koostuu lähinnä valtion rahoitusosuuksista suuriin joukkoliikenteen hankkeisiin. Pysyvien vastaavien luovutustuloissa on myös toimintatuloihin sisältyvät käyttöomaisuuden myyntivoitot, jotka vastaavat tulorahoituksen korjauseriä. Rahoituslaskelma osoittaa näin, kuinka paljon käyttöomaisuuden myynnistä on kaikkiaan saatu tuloja.

Talousarvion ja taloussuunnitelman perusteluosan lopussa on esitetty laskelmat, johon sisältyvät myös liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden rahavirtoihin vaikuttavat erät.

PERUSKAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

Rahoituslaskelma (1000 €)		TP 2020	ENN 2021*	TA 2022	2023	2024
Tulorahoitus						
Vuosikate	+	178 134	76 905	55 939	123 268	56 456
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	-30 795	-31 200	-32 000	-27 000	-27 000
Yhteensä	=	147 339	45 705	23 939	96 268	29 456
Investoinnit						
Investointimenot	-	-276 339	-215 623	-152 200	-161 871	-165 386
Rahoitusosuudet investointeihin	+	81 887	25 523	3 640	3 840	1 840
Pysyvien vastaavien luovutustulot	+	31 001	31 200	33 300	28 500	28 500
Rahastojen käyttö investointeihin	+	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit netto		-1 112	-98 195	-76 321	-18 263	-90 590
Rahoitustoiminta						
Antolainasaamisten lisäys	-	-27 000	-53 000	-38 912	-26 893	-1 500
Antolainasaamisten vähennys	+	4 252	5 319	6 872	9 607	15 874
Antolainojen muutokset	=	-22 748	-47 681	-32 040	-17 286	14 374
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	285 000	0	218 000	125 000	161 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-68 170	-75 000	-71 287	-81 124	-79 010
Lainakannan muutokset	=	216 830	-75 000	146 713	43 876	82 490
Muut maksuvalmiuden muutokset	=	48 367	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	241 337	-220 876	38 352	8 327	6 274

Vuonna 2022 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on 76 milj. euroa negatiivinen. Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioitua lisätuottoa käytetään investointien rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Lisäksi investointien rahoitukseen nostetaan uutta pitkäaikaista lainaa 218 milj. euroa vuonna 2022. Tällä katetaan myös liikelaitosten ja taseyksiköiden rahoitustarpeet, jotka on esitetty yhdistetyssä

rahoituslaskelmassa yleisperustelujen lopussa olevassa taulukossa. Lyhennykset huomioiden kaupungin pitkäaikainen lainakanta kasvaa yhteensä 147 milj. euroa vuonna 2022.

87 ANTOLAINAT

Espoon kaupungin antolainoilla rahoitetaan suunnitelmakaudella Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen elinkaarimallilla toteutettavia kouluhankkeita sekä Matinkylän lukion rakentamista. Lainojen lyhennykset ovat aiempina vuosina kaupungin tytäryhtiöille myönnettyjen lainojen lyhennyksiä.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	4 252	5 319	6 872	9 607	15 874
Menot	-27 000	-53 000	-38 912	-26 893	-1 500
Netto	-22 748	-47 681	-32 040	-17 286	14 374

88 TALOUSARVIOLAINAT

Suunnitelmakauden lainanotto on yhteensä 505 milj. euroa ja lyhennykset 231 milj. euroa.

1000 EUR	Muutettu TA				
	TP 2020	2021	TA 2022	2023	2024
Tulot	285 000	315 000	218 000	125 000	161 500
Menot	-68 170	-80 491	-71 287	-81 124	-79 010
Netto	216 830	234 509	146 713	43 876	82 490

LIITTEET

**TALOUSARVION SITOVUUS JA SEURANTA SEKÄ
NOUDATTAMISTA KOSKEVAT OHJEET**

INVESTOINNIT HANKKEITTAIN VUOSINA 2022 - 2031

TALOUSARVION SITOVUUS JA SEURANTA SEKÄ NOUDATTAMISTA KOSKEVAT OHJEET

1 TALOUSARVION SITOVUUS

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Valtuusto hyväksyy talousarvion yhteydessä Espoo-tarinaa (=Espoon strategia) perustuvat kuntalain edellyttämät toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet, määrärahat ja tuloarviot sekä nettobudjetoitujen tulosyksiköiden toimintakatteet. Liikelaitosten tavoitteet ovat liikelaitosten suunnitelmateksteissä. Näistä voidaan poiketa vain valtuuston päätöksin tai valtuuston jäljempänä sitovien määrärahojen yhteydessä päättämin valtuutuksin. Sitovia erityisperusteluita käytetään tarkentamaan toimintaa sekä menoja ja tuloja. Talousarvion toteuttamiseen tarvittavasta viranhaltijoiden päätösvallasta on säännökset hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Tässä asiakirjassa annettavat ohjeet perustuvat em. säädöksiin.

Lautakuntien ja johtokuntien sekä toimialojen, tulosyksiköiden ja liikelaitosten johtajien on huolehdittava, että tulostavoitteet toteutetaan määrärahojen puitteissa eikä muutoksia talousarvioon tarvita. Tämän toteuttamiseksi käyttösuunnitelmia on tarvittaessa tarkistettava.

Mahdollisista valtuustoon nähden sitovien määrärahojen, tuloarvioiden tai tavoitteiden tarkistus- tarpeista on ilmoitettava konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikölle heti kun poikkeamia. Kaupunginjohtaja esittelee sitovuuteen liittyvät talousarviomuutokset.

Johtamisen ja talousohjauksen (JoTo) tietojärjestelmäkokonaisuus otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana. JoTon käyttöönoton yhteydessä yhtenäistetään talouden- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien organisaatorakenteet sekä sisäisen laskennan rakenteita. Uudistusten vaikutukset talousarvion sitovuussääntöihin- ja tasoihin hyväksytetään valtuustolla vuoden 2022 aikana.

1.1 SITOVAT MÄÄRÄRAHAT

Käyttötalousoosan sitovuustaso

1	Yleishallinto, pl. 112 ja 124 (toimintakate sitova)
112	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus
124	Elinvoiman tulosalue (pl. C23, C24)
C23	Kulttuurilautakunta, kulttuuri brutto (pl. C233)
C233	Kulttuuri, netto (toimintakate sitova)
C24	Liikuntalautakunta
24	Vanhusten palvelut
25	Terveyspalvelut
27	Perhe- ja sosiaalipalvelut
29	Hyvinvoinnin ja terveyden esikunta
31	Kasvun ja oppimisen lautakunta

32	Svenska rum -lautakunta
39	Kasvun ja oppimisen toimialan yhteiset
41	Tekninen lautakunta (pl. 415 ja 418)
415	Ulkopuoliset työt (toimintakate sitova)
418	Rakentamisen sisäiset palvelut (toimintakate sitova)
43	Kaupunkisuunnittelulautakunta
44	Ympäristö- ja rakennuslautakunta
46	Joukkoliikenne
49	Muut tekniset ja ympäristöpalvelut

Talousarviokirjan taulukoissa valtuustoon nähden sitovat erät on esitetty tummennettuna.

Talousarviokirjassa esitetään raha- ja tunnuslukutietoja sitovaa tasoa alemmilla tasoilla. Nämä tiedot eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Talousarviokirjassa esitetyt palvelutuotteiden suoritemäärät ja yksikkökustannukset eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosan sitovuustaso

81	Verot ja valtionosuudet
82	Rahoitustulot ja -menot

Investointiosan sitovuustaso

Peruskaupungin investointiosan pääsitovuustaso on kaksinumeroinen omaisuuslaji. Poikkeamat pääsitovuustasosta on ilmaistu ao. määrärahan kohdalla erikseen. Omaisuuslajien 91 Aineettomat hyödykkeet ja 95 Koneet ja kalusto sitovat määrärahat on ilmoitettu käyttötalousosassa asianomaisen lautakunnan yhteydessä sekä investointiosan liitteellä.

Aineettomat hyödykkeet

911	Yleishallinto

Aineelliset hyödykkeet

92	Maa- ja vesialueet
94	Kiinteät rakenteet ja laitteet (pl. 949)
949	Liikuntapaikkojen perusparantaminen

Koneet ja kalusto

951	Yleishallinto (pl.9515)
95150	Kulttuurilautakunta
95151	Liikuntalautakunta
952	Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala (lautakunta)
9531	Kasvun ja oppimisen lautakunta
9532	Svenska rum -lautakunta
9541	Tekninen lautakunta

Osakkeet ja osuudet

961	Yleishallinto
962	Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
963	Kasvun ja oppimisen toimiala
964	Kaupunkiympäristön toimiala

Liikelaitokset

Valtuusto päättää liikelaitosten investoinneista ja niiden rahoituksesta. Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen (7192) nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain. Muiden liikelaitosten investointien osalta valtuusto päättää investointeihin käytettävien varojen kokonaismäärän.

Taseyksiköt

Valtuusto päättää taseyksiköiden investoinneista ja niiden rahoituksesta. Sitovuustaso on omaisuuslaji.

Rahoitusosan sitovuustaso

87	Antolainat
88	Talousarviolainat

1.2 SITOVAT MÄÄRÄYKSET

Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä sellaisia siirtoja käyttötalous- ja investointiosan välillä, jotka liittyvät mm. kiinteän omaisuuden myyntitulojen, vuosi- ja peruskorjausmäärärahojen välisen jakosuhteen, koneiden ja kaluston, ICT -järjestelmien, suunnittelukustannusten tms. poistonaisten hankintojen sekä pilaantuneiden maa-alueiden puhdistuksien kirjanpitolain edellyttämään oikeellisuuteen.

Silloin kun toimintaan saadaan merkittävää ulkopuolista rahoitusta, joka ei sisälly talousarvion tuloihin, voidaan kaupunginhallituksen päätöksellä korottaa menoja ulkopuolisia tuloja vastaavalla määrällä. Menettely edellyttää talousarvion tulojen vastaavaa korottamista. Toimintaan liittyvien menojen ja tulojen seuranta on järjestettävä kaupungin kirjanpidossa.

Toimialajohtajalla on oikeus tehdä toimialansa sitovien määrärahojen välillä vähäisiä siirtoja, joilla varmistetaan Espoo-tarinan tulostavoitteiden toteutuminen ja jotka eivät aiheuta lisämäärärahan tarvetta. Toimialajohtaja voi vastaavin edellytyksin tehdä toimialansa sisällä toiminnan uudelleen järjestämisestä aiheutuvia määrärahojen siirtoja. Kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä vastaavia siirtoja yleishallinnon määrärahoista (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus) ja yleishallintoon keskitetyistä budjetoiduista määrärahoista siirtoja toimialoille.

Kaikki talousarvioon esitettävät muutokset valmistellaan yhteistyössä konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikön kanssa.

Käyttötalousosa

1. Valtuuston hyväksymä talousarvio ja taloussuunnitelma sitoo kaupungin toimialoja, toimieliimiä ja tulosityksiköitä.

Valtuustoon nähden sitovia ovat Espoo-tarinan tavoitteisiin perustuvat vuoden 2021 tulostavoitteet, liikelaitosten sitovat tavoitteet sekä talousarviokirjaan sisältyvät edellä todetut määrärahat, tuloarviot, nettositovien yksiköiden toimintakatteet

ja erityisperustelut. Valtuustolle ja kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarvion toteutumisesta seurantaan koskevien ohjeiden mukaisesti.

2. Lautakunnat voivat hyväksyä tulosityksiköilleen myös muita omaan toimintaansa liittyviä tavoitteita, joita lautakunnat seuraavat.

Lautakuntien on huolehdittava, että kaupungille kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja annettujen ohjeiden mukaisesti.

3. Avustuksen myöntämisen ehdoksi tulee asettaa toimialan tavoitteisiin ja avustuksen saajan toimintaan ja edellytyksiin liittyvät toiminnalliset velvoitteet. Kaupungille tulee varata mahdollisuus tarkastaa avustusta saavien yhteisöjen toimintaa ja taloutta.

Avustuksen myöntäjän tulee selvittää etukäteen avustettavan yhteisön taloudellinen tilanne ja seurata avustuksen myöntämisen jälkeen avustuksen käyttöä. Kaupungilla tulee olla mahdollisuus avustusta saavan yhteisön hallinnon ja tilien tarkastamiseen.

Avustettavien yhteisöjen omarahoitusosuuden ja myönnettävän avustuksen suhteeseen on kiinnitettävä huomiota. Avustusta ei myönnetä, jos yhteisön taloudellinen tila on niin heikko, ettei toiminnan jatkamiselle tai avustuskohteen toteuttamiselle ole edellytyksiä.

Suuret avustukset on maksettava useassa erässä tilikauden aikana.

4. Konserniyhteisöjen seuranta- ja ohjausvastuussa olevien tulee ilmoittaa välittömästi talousarvion hyväksymisen jälkeen oman hallinnonalansa kuntayhtymille ja muille yhteisöille sekä kaupunkia mainituissa yhtymissä ja yhteisöissä edustaville talousarviossa varatun määrärahan suuruus ja kaupungin em. yhteisöille asettamat toiminnalliset tavoitteet sekä valvoa, että talousarviopäätöksiä noudatetaan. Mahdollisista poikkeamista on ilmoitettava konsernihallinnon rahoitus ja talousyksikölle ja toimialan johtajalle niin aikaisin, että kaupunginhallituksen on mahdollista tarvittaessa ottaa kantaa asiaan ennen poikkeamien toteutumista.

5. Kaupunkia eri yhteisöissä edustavien tulee valvoa kaupungin toiminnallisia ja taloudellisia etuja sekä ottaa huomioon kaupungin asettamat tavoitteet ja mahdollisesti erikseen antamat toimintaohjeet.

6. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa siten, että niitä saa kulloinkin olla käytössä enintään 300 milj. euroa.

Investointiosa

1. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.
2. Mikäli omaisuuslajin 94 Kiinteät rakenteet ja laitteet tehtäväalueen *941 Liikenneväylät* rakentamiskohteet on nimetty investointiosan liitteellä hankkeittain, voidaan uusiksi rakentamiskohteiksi ottaa vain ne nimetyt hankkeet, joille talousarviossa on osoitettu rahoitus. Valtuusto päättää muiden kohteiden ottamisesta työkohteiksi

tai hankkeen rakentamatta jättämisestä. Jos määrärahaa ei ole yksilöity hankkeittain, päättää lautakunta toteutettavista työkohteista.

Mikäli nimettyjen hankkeiden määrärahan käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus. Mikäli hankkeen kustannusarvio ylittää taloussuunnitelmassa olevan määrärahan hankkeen kustannusarvion nousun takia, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta hankkeilta, joiden rakentamiskustannuksissa syntyy vastaavasti kokonaissäästöä verrattuna voimassa olevaan investointiohjelmaan.

Mikäli hankkeen lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muista hankkeista säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.

3. Kaupunginhallitus voi lisätä tehtäväalueen 948 HA Kunnallistekniikan sopimusrakentaminen määrärahaa, mikäli tuloarviota korotetaan vastaavasti.
4. Alueellisen kunnallistekniikan (942) määrärahan hankeryhmittäisen jaon muuttamisesta päättää tekninen lautakunta.

Tilapalvelut -liikelaitos

1. Espoon Tilapalvelut -liikelaitoksen uudisrakentamisen (7192) investointiliitteellä nimetyistä hankkeista päätetään hankekohtaisesti. Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot vuosittain päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Kesken vuoden tulevista uusista hankkeista valtuusto päättää erikseen. Jos määrärahaa ei ole yksilöity hankkeittain, päättää liikelaitoksen johtokunta toteutettavista työkohteista. Hankkeiden säästyviä määrärahoja voidaan käyttää liitteessä nimettyjen hankkeiden mahdollisiin kustannusarvion ylityksiin talousarviovuoden aikana. Mikäli nimettyjen hankkeiden määrärahan käyttö alittuu, säästyvän määrärahan käytöstä päättää kaupunginhallitus. Mikäli hankkeen kustannusarvio ylittää taloussuunnitelmassa olevan määrärahan hankkeen kustannusarvion nousun takia, voi kaupunginhallitus siirtää kohteelle määrärahaa sellaisilta hankkeilta, joiden rakentamiskustannuksissa syntyy vastaavasti kokonaissäästöä verrattuna voimassa olevaan investointiohjelmaan. Mikäli hankkeen lisämäärärahan tarvetta ei voida kattaa muista hankkeista säästyvillä rahoilla, vaan se aiheuttaa sitovan kokonaismäärärahan lisätarvetta talousarviovuoden tai suunnitelmakauden kuluessa, on kyseessä lisämääräraha, josta päättää valtuusto.

Teknisen toimen toimialajohtajalla on oikeus siirtää/kohdentaa Tilapalvelut liikelaitoksen uudisrakentamisen hankkeilta tai perusparannuksista talousarviovuonna mahdollisesti käyttämättä jäävää määrärahaa äkillisten kosteus- ja sisäilmakorjausten aiheuttamiin hankkeisiin. Tehdyistä muutoksista raportoidaan osana talousarvion seurantaa.

Tilapalvelujen muista investoinneista päätetään omaisuuslajeittain. Kaupunginhallituksella on oikeus tehdä investointien omaisuuslajien välisiä muutoksia.

2. Hanke- tai rakennussuunnitelmia voidaan tehdä vain niiden hankkeiden osalta, jotka sisältyvät investointiosan liitteelle. Teknisen ja ympäristötoimen johtajan päätöksellä voidaan määrärahojen puitteissa perustellusta syystä suunnitella myös muita hankkeita.

Hankesuunnitelma on laadittava kaikista uudisrakennushankkeista sekä sellaisista perus-korjaushankkeista, joiden käyttötarkoitus muuttuu korjauksen yhteydessä. Hankesuunnitelmaa ei tarvitse laatia peruskorjaushankkeista, joiden kustannusarvio ei ylitä 1 milj. euroa ja jotka rahoitetaan tehtäväalueen 7193 Peruspantaminen määrärahalta.

3. Osto-, leasing- ja vuokramenettelyllä tai kiinteistöyhtiönä hankittaviksi suunniteltujen toimitilojen ottamisesta investointiohjelmaan päättää kaupunginhallitus ja valtuusto. Kaikista toimitilojen rahoitussopimusten suunnittelusta ja kilpailutuksesta vastaa konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikkö.

Selvityskohteina olevat rakentamishankkeet siirretään toteuttamisvaiheessa Espoo Tilapalvelut -liikelaitoksen hankkeiksi sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta. Myös selvityskohteissa olevien vuokra-leasing ym. kaupungin taseen ulkopuolisten hankkeiden hankintapäätöksiä voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt niiden toteuttamisesta ja rahoituksesta.

Valtuusto hyväksyy uudet tilahankkeet ja päivittää taloussuunnitelmassa olevien hankkeiden kustannusarviot päättäessään talousarviosta ja -suunnitelmasta. Tilapalvelut -liikelaitoksen johtokunnalla on oikeus tehdä sopimuksia tilojen hankinnasta silloin, kun tilan huoneistoala ei ylitä 300 m²:ä eikä hankinta aiheuta lisää määrärahan tarvetta talousarvioon ja -suunnitelmaan.

2 TALOUSARVION SEURANTA

Tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sekä toiminnan seurannan tavoitteena on antaa päättäjille sekä toiminnan johtamisesta eri tasoilla vastaaville riittävä ja ajantasainen tieto asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta, määrärahojen riittävyydestä ja tulojen toteutumisesta. Seurannan tulee antaa riittävät pohjatiedot korjaavien toimenpiteiden tekemiseen.

Talousarvion toteuttamista seuraavat viranhaltijat, toimialat, lautakunnat, johtokunnat, kaupunginhallitus sekä valtuusto. Tarkastuslautakunta seuraa ja arvioi kuntalain edellyttämien toiminnallisten ja taloudellisten tulostavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta.

Kuntalaki edellyttää, että poikkeamat talousarvion sitovissa määrärahoissa, tuloarvioissa ja toiminnallisissa ja taloudellisissa tavoitteissa viedään valtuuston käsiteltäviksi tilikauden aikana. Jos talousarvion määrärahat ja tavoitteet ovat yhteen sopimattomat, asianomaisen toimielimen ja toimialan on valmisteltava määrärahan tai tavoitteen muutosehdotus. Tiedossa olevat muutokset tulee valmistella siten, että valtuusto ehtii käsitellä ne etukäteen ja ennen tilikauden päätymistä. Kaupunginjohtaja esittelee nämä asiat kaupunginhallitukselle.

Toiminnan ja talouden osavuosisikatsausten sisältöä kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on raportoinnin nopeuttaminen, analysoinnin laadun parantaminen, toiminnan ja määrärahojen

kytkennän parantaminen, visuaalisuuden kehittäminen ja poikkeamien raportointi siten, että se tukee paremmin ylintä johtoa päätöksenteossa.

Kuukausiraportit

Kaupungin johtoryhmä käsittelee kuukausittain toiminnan ja talouden keskeisimmät tiedot. Kuukausiraportti käsitellään kaupunginhallituksessa kuukausittain (pl. osavuokatsausten raportointikuukaudet)

Kuukausiraportti sisältää keskeiset tiedot toimintaympäristön kehityksestä, ennusteen ja analyysin talousarvion käyttötalouden ja investointien toteutumisesta, poikkeamista, poikkeamien syistä sekä mahdollisista korjaustoimenpiteistä.

Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöksen ennakkotieto

Kaupunginhallitukselle ja valtuustolle laaditaan huhti-, heinä- ja lokakuun lopun tilanteesta kuukausiraporttia laajempi osavuosikatsaus. Osavuosikatsaus sisältää laajemman analyysin tulostavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta. Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman etenemisestä raportoidaan valtuustolle puolivuositilanteita. Lokakuun osavuosikatsauksen perusteella viedään tulostavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat sekä määrärahojen muutosesitykset valtuuston käsiteltäviksi. Osavuosikatsausten liitteenä on konserniraportti. Palvelutuotteiden suoritelmien ja yksikkökustannusten kehityksestä raportoidaan heinäkuun osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Tilikauden lopun tilanteesta laaditaan kaupunginhallitukselle ja valtuustolle ennakkotietoa tilinpäätöksestä. Ennakkotiedon tavoitteena on antaa keskeinen informaatio kaupungin tilikauden toteutumisesta. Varsinainen tilinpäätös valmistellaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi maaliskuussa.

Lautakuntien ja johtokuntien raportointi

Lautakunnille ja johtokunnille laaditaan oman tehtäväalueensa raportit huhti-, heinä- ja lokakuun lopun tilanteesta. Näiden raporttien lisäksi lautakuntien ja johtokuntien tulee säännöllisesti käsitellä määrärahojen ja tuloarvioiden, tulostavoitteiden ja niihin olennaisesti vaikuttavien toimintojen kehittymistä ja toteutumista. Käsitelyyn tulee tapahtua heinäkuun ja lokakuun tilanteiden lisäksi vähintään kerran keväällä. Raporteissa käsitellään myös tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Raportit tuodaan lautakuntien ja johtokuntien käsittelyyn omana lista-asianaan.

Espoo-tarinan toteutumisen seuranta

Espoo-tarinassa on määritelty kaupungin visio, toiminta-ajatus, päämäärät ja valtuustokauden tavoitteet. Espoo-tarinan perusteella valtuusto hyväksyy taloussuunnitelman yhteydessä kuntalain tarkoittamat toiminnalliset ja taloudelliset talousarviovuotta koskevat tulostavoitteet.

Espoo-tarina on hyväksytty valtuustokaudeksi. Vuosittain taloussuunnitteluprosessin käynnistämisen yhteydessä arvioidaan sen toteutumista. Tarvittaessa valtuusto tarkistaa valtuustokauden tavoitteita kehyspäättöksen yhteydessä. Vuosittaisten tulostavoitteiden ja tavoitteiden seuranta tapahtuu osana toiminnan ja talouden seuranta.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman toteutumisesta ja vaikutuksista raportoidaan heinäkuun osavuosikatsausten ja tilinpäätösten yhteydessä.

Ohjelman vaikutusta tarkastellaan vuosittain kehysvalmistelun yhteydessä, myös tulopuolta. Mikäli talouden sopeutusohjelma ei ole kääntänyt Espoo konsernin tulojen ja menojen epätasapainoa syksyyn 2022 mennessä kestäväälle uralle, tarkastellaan silloin sopeutuksen lisäämistä ja verojen korotusta. Ohjelmakauden aikana tarkastellaan myös rahastojen käyttöä.

Investointien seuranta

Investointiosassa määrärahojen ja tuloarvioiden seurantataso on sama kuin talousarvion sitovuustaso. Määrärahojen lisäksi seurataan valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman toteutumista kokonaisuutena. Seurantaraporttien yhteydessä raportoidaan hankekohtaisesti investointisuunnitelman olennaisista poikkeamista, joita ennakoidaan tapahtuvan vuoden aikana. Päättyessään erikseen nimetyistä hankkeista valtuusto päättää myös niiden kokonaiskustannusarvioista. Näissä tapahtuneista muutoksista on raportoitava seurannan yhteydessä.

3 TALOUSARVION NOUDATTAMISTA KOSKEVAT OHJEET

3.1 KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAADINTA JA TARKISTAMINEN

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toiminta-ohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetty määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä.

Käyttösuunnitelmat laaditaan valtuuston 3.12.2020 hyväksymän vuoden 2021 talousarvion mukaisiksi siten, että tulostavoitteiden toteutuminen varmistetaan. Samalla tarkistetaan määrärahojen ja tuloarvioiden jako tulosyksiköille. Käyttösuunnitelma tehdään sekä käyttötalouden toiminnasta että investoinneista. Käyttösuunnitelmien päätösaikataulu tarkennetaan JoTo-järjestelmän käyttöönottoaikataulun mukaisesti. Lautakuntapäätöksistä tulee lähettää tiedot konsernihallinnon rahoitus ja talous -yksikköön.

Talousarviovuoden aikana tarvittavat määrärahojen siirrot tehtäväalueelta toiselle (kolminumerotaso) on vietävä lautakuntien päätettäväksi.

Määrärahojen jaossa kirjanpidon tileille on noudatettava laskentatunnistekartan tiliohjeistusta sekä talouspalveluiden asiasta antamaa erillistä ohjeistusta.

3.2 HENKILÖSTÖ, PALKAT JA TYÖLLISTÄMINEN

Palkat ja vakanssimuutokset

Kaikki henkilöstömenoihin tarkoitetut rahat sisältyvät käyttötalouden määrärahoihin. Toiminta ja talous tulee järjestää niin, että em. kustannukset voidaan hoitaa yksiköille talousarviossa ja/tai käyttösuunnitelmassa osoitetuilla määrärahoilla. Kaupunginhallitus käsittelee vuoden 2022 aikana perustettavien vakanssien perustamiset ja lakkauttamiset sekä päätäntävaltaansa kuuluvat vakanssimuutokset valtuuston talousarviopäätöksen jälkeen joulukuussa tai tarvittaessa vuoden 2022 aikana.

Työllistäminen

Työllisyyden kuntakokeilun myötä kaupungin työllisyyspalvelujen kohderyhmänä ovat kaikki espoolaiset alle 30-vuotiaat työttömät työnhakijat, kaikki vieraskieliset ja maahanmuuttajat sekä kaikki työttömät työnhakijat, joilla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmänä ovat yritykset, joille työllisyyspalvelut tarjoavat rekrytointipalvelujaan.

Kaupungin elinvoiman tulosalueen elinkeino- ja työllisyyspalvelut vastaa työllisyysasioiden linjausten valmistelusta ja toimeenpanon ohjauksesta. Elinkeino- ja työllisyyspalvelut kaupungin työllisyyden kuntakokeilua ja työllisyysasioita koordinoi työllisyyspalvelut.

Työllisyyden hoitoon kohdennettuja määrärahoja sisältyy elinvoimatulosalueen talousarvioon yhteensä noin 41,5 milj. euroa, josta 24,7 milj. euroa on kohdennettu kunnan osarahoittamaan työmarkkinatukeen. Tämän lisäksi määrärahat sisältävät kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelut, monialaisen työllisyyspalvelun eli TYP-toiminnan kaupungin osuuden, työllisyyden kuntakokeilun asiakasohjauksen, palkkatuetun- ja veloitetyöllistämisen kaupungin toimialoille, välityömarkkinoiden ja yritysten taloudellisen tuen työttömien työllistämiseen, yrityspalvelujen rekrytointipalvelut, työllistämishankkeiden rahoitusosuudet, erilaisten työllistämistä edistävien palvelujen hankinnat sekä työllisyyspalvelujen yhteiset kustannukset.

Kaupungin palkkatukityöpaikkoja järjestetään kaupungin toimialoilla sekä liikelaitoksissa ja ne on kohdennettu työllisyyden kuntakokeilun asiakkaille. Työllisyyspalvelut antaa ohjeet näiden tukien käytöstä sekä seuraa määrärahojen käyttöä ja työllistämistulojen kertymistä.

Palkkatuetun- ja veloitetyöllistämiseen varattujen menojen käyttö edellyttää, että työllistäminen perustuu hyväksytyihin työllisyyden kuntakokeilun laatimiin työllistymissuunnitelmiin ja työvoimaviranomaisten palkkatukipäätöksiin.

3.3 OHJEITA ERÄIDEN TOIMINTAMENOJEN KÄYTÖSTÄ

Kaupunginhallituksen määräraha

Kaupunginjohtaja päättää tehtäväalueen 121 Kaupunginhallitus määrärahan käytöstä. Kaupungin johdon käyttö- ja edustusvarat jaetaan käyttösuunnitelmien laadinnan yhteydessä. Kaupunginjohtaja päättää valtuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajien järjestämistä edustustilaisuuksista.

Virkamatkat

Valtuuston, kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen jaostojen sekä kaupunginhallituksen asettamien toimikuntien ja niiden jäsenten virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus. Kiireellisissä tapauksissa em. virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

Lautakuntien, jaostojen ja niiden jäsenten ulkomaille suuntautuvista virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginhallitus lukuun ottamatta Ruotsiin, Viroon ja Pietariin suuntautuvia matkoja, joista päättää ao. lautakunta tai johtokunta. Kiireellisissä tapauksissa em. virka- ja koulutusmatkoista päättää kaupunginjohtaja.

INVESTOINNIT HANKKEITTAIN

Kaupungin investointiohjelma vuoteen 2031

Toimitilainvestoinnit hankkeittain

Espoon lähivuosien asuntohankkeita

KAUPUNGIN INVESTOINTIOHJELMA VUOTEEN 2031

1 000 EUR

Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2021-31	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
ESPOON KAUPUNKI		Me	2 671 837	371 749	318 138	308 993	295 418	256 274	213 080	184 664	184 216	179 908	178 816	180 581
peruskaupunki, liikelaitokset ja taseyksiköt		Tu	78 998	40 814	5 004	5 340	3 340	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
		Ne	2 592 839	330 935	313 134	303 653	292 078	252 774	209 580	181 164	180 716	176 408	175 316	177 081
I INVESTOINTIOSA (peruskaupungin investoinnit)		Me	1 645 274	215 466	152 200	161 871	165 386	160 055	143 466	133 366	135 416	127 616	123 616	126 816
		Tu	78 720	40 600	4 940	5 340	3 340	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		Me	107 759	41 959	10 600	7 600	9 500	8 100	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
		Tu	31 820	29 000	1 140	840	840							
911 YLEISHALLINTO		Me	107 759	41 959	10 600	7 600	9 500	8 100	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
		Tu	31 820	29 000	1 140	840	840							
9111 Konsernihallinto		Me	107 759	41 959	10 600	7 600	9 500	8 100	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
		Tu	31 820	29 000	1 140	840	840							
90007 Espoo Tietotekniikka		Me	78 759	12 959	10 600	7 600	9 500	8 100	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
		Tu	2 820		1 140	840	840							
92 MAA- JA VESIALUEET		Me	64 000	8 000	7 000	7 000	7 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
		Tu	16 100	1 300	1 300	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
94 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		Me	712 807	120 716	77 297	85 166	81 416	72 716	57 216	46 616	49 966	42 166	38 166	41 366
		Tu	30 800	10 300	2 500	3 000	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
941 LIIKENNEVÄYLÄT		Me	230 600	55 200	22 400	32 400	34 000	28 700	16 500	6 900	11 750	9 250	5 250	8 250
		Tu	9 800	9 300	500									
AA YLEISET TIET		Me	20 050	4 300	500	4 050	4 100	5 000	100	500	1 500	0	0	0
		Tu	0											
97316 Kehä I		Me	1 200	1 000	200									
		Tu	0											
97319 Turunväylä		Me	300	200	50	50								
		Tu	0											
97320 Turuntie		Me	10 000	700	100	200	4 000	5 000						
		Tu	0											

Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2021-31	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
97321 Kauklahdenväylä	Me	2 500	400					100	500	1 500			
	Tu	0											
97323 Vihdintie	Me	300		100	100	100							
	Tu	0											
97324 Maanteiden meluesteet	Me	3 700	0	0	3 700								
	Tu	0											
97328 Nupurintie	Me	2 050	2 000	50									
	Tu	0											
AB PÄÄKADUT	Me	22 300	5 600	500	0	2 500	2 500	0	0	4 000	4 000	0	3 200
	Tu	0											
97331 Espoonväylä	Me	14 300	5 600	500		2 500	2 500						3 200
	Tu	0											
97339 Puolarintie	Me	8 000								4 000	4 000		
	Tu	0											
AC JOUKKOLIIKENTEEN HANKKEET	Me	123 550	40 900	14 400	21 350	20 400	15 300	10 300	300	150	150	150	150
	Tu	8 800	8 800										
97345 Joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantaminen	Me	2 900	400	400	300	300	300	300	300	150	150	150	150
	Tu	0											
97347 Kaupunkirata	Me	65 000	2 000	5 000	13 000	20 000	15 000	10 000					
	Tu	0											
97348 Jokeri 1	Me	55 650	38 500	9 000	8 050	100							
	Tu	8 800	8 800										
AD KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄT	Me	10 100	100	2 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	0	0	0
	Tu	1 000	500	500									
AE LIIKENNEVÄYLIEN PERUSPARANTAMINEN	Me	54 600	4 300	5 000	5 000	5 000	4 900	5 100	5 100	5 100	5 100	5 100	4 900
	Tu	0											
97355 Kulutuskerroksien uusiminen	Me	26 800	1 800	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
	Tu	0											
97356 Rakenteiden parantaminen	Me	5 500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
	Tu	0											

Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2021-31	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
97357 Liikenteen ohjaus	Me	3 000	700	300	300	300	200	200	200	200	200	200	200
	Tu	0											
97358 Siltojen perusparantaminen	Me	12 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 000
	Tu	0											
97359 Erillinen katuvalaistus	Me	5 300	300	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
	Tu	0											
97360 Muut liikenneturvallisuusjärjestelyt	Me	2 000	0	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
	Tu	0											
942 ALUEELLINEN KUNNALLISTEKNIikka	Me	154 800	13 700	14 100	14 800	14 600	13 700	14 100	14 100	14 100	13 800	13 800	14 000
	Tu	21 000	1 000	2 000	3 000	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
BG URHEILUPIUSTOJEN KUNNALLISTEKNIikka	Me	3 300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
	Tu	0											
BJ KTP - ALUEET	Me	35 600	3 000	3 400	3 500	3 500	3 300	3 300	3 300	3 300	3 000	3 000	3 000
	Tu	0											
BK MUU ALUEELLINEN KUNNALLISTEKNIikka	Me	77 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
	Tu	21 000	1 000	2 000	3 000	1 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
BN KOTISEUDUN ULKOILUPOLUT	Me	4 500	300	300	300	300	300	500	500	500	500	500	500
	Tu	0											
BO PUUSTOJEN JA RAITTIEN RAKENTAMINEN	Me	10 000	800	800	800	800	800	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
	Tu	0											
BP PUUSTOJEN JA RAITTIEN PERUSPARANTAMINEN	Me	19 400	1 700	1 700	1 700	1 700	1 600	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	2 000
	Tu	0											
BR YMPÄRISTÖN ERITYISKOhteet	Me	1 000	200	200	200	200	200						
	Tu	0											
BS TULVASUOJELU	Me	4 000	400	400	1 000	800	200	200	200	200	200	200	200
	Tu	0											
943 LIIKUNTARAKENTEET	Me	11 931	1 000	1 931	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
	Tu	0											
944 KUNNALLISTEKNIINEN HUOLTO	Me	3 200	300	200	1 000	300	200	200	200	200	200	200	200
	Tu	0											

Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2021-31	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
946 KUNNALLISTEKNIIKAN SUUNNITTELU	Me	16 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
	Tu	0											
948 KUNNALLISTEKNIIKAN SOPIMUSRAKENTAMINEN	Me	280 200	47 600	35 750	33 050	28 600	26 200	22 500	21 500	20 000	15 000	15 000	15 000
	Tu	0	0	0	0	0							
HA KT - SOPIMUSRAKENTAMINEN	Me	220 000	25 000	25 000	25 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	15 000	15 000	15 000
	Tu	0											
HC KUNNALLISTEKNIIKAN PROJEKTIRAKENTAMINEN	Me	20 050	2 500	3 200	3 300	5 350	4 700	1 000					
	Tu	0											
97388 Kunnallistekniikan projektirakentaminen	Me	13 550	2 500	3 200	1 800	3 350	2 700						
	Tu	0											
97389 Pohjois-Espoon pientaloalueet	Me	6 500			1 500	2 000	2 000	1 000					
	Tu	0											
HE KILO-TURVESUON PROJEKTIKOhteet	Me	200	100	100									
	Tu	0											
HG METROASEMIEN VAATIMAT PROJEKTIKOhteet	Me	27 200	15 800	5 900	2 750	1 250	500	500	500				
	Tu	0											
97877 Kaitaan metrokeskus	Me	200	100	100									
	Tu	0											
97878 Soukan metrokeskus	Me	5 000	1 700	1 800	750	750							
	Tu	0											
97880 Kivenlahden metrokeskus	Me	22 000	14 000	4 000	2 000	500	500	500	500				
	Tu	0											
HI FINNOO-ESPOONLAHTI -PROJEKTI	Me	500	100	400									
	Tu	0	0	0									
HK LEPPÄVAARA-PROJEKTI	Me	250	100	150									
	Tu	0											
HM SAUNALAHTI-KURTTILAN PROJEKTIKOhteet	Me	12 000	4 000	1 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000				
	Tu	0											
97419 Kurttilan projektikohteet	Me	11 000	3 000	1 000	2 000	2 000	1 000	1 000	1 000				
	Tu	0											

Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2021-31	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
949 LIIKUNTAPAIKKOJEN PERUSPARANTAMINEN	Me	15 576	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416	1 416
	Tu	0											
95 KONEET JA KALUSTO	Me	101 308	12 091	16 503	14 105	8 070	9 239	8 050	7 850	6 350	6 350	6 350	6 350
	Tu	0											
951 YLEISHALLINTO	Me	49 809	5 876	7 843	5 880	5 130	5 270	4 810	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
	Tu	0					0						
9514 Konsernihallinto	Me	36 144	3 501	4 643	3 500	3 500	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
	Tu	0											
95143 Tietotekniikka	Me	22 386	1 743	2 643	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
	Tu	0											
95144 Logistiikka	Me	13 758	1 758	2 000	1 500	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
	Tu	0											
9515 Elinvoima	Me	16 665	2 375	3 200	2 380	1 630	2 270	1 810	1 000	500	500	500	500
	Tu	0					0						
95150 Kulttuurilautakunta	Me	4 370	843	2 097	700	380	350						
	Tu	0					0						
95151 Liikuntalautakunta	Me	7 485	1 532	1 103	1 680	1 250	1 920						
	Tu	0					0						
952 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA	Me	3 090	1 480	1 610									
	Tu	0											
953 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA	Me	38 259	4 085	6 400	7 575	2 290	3 319	2 590	3 200	2 200	2 200	2 200	2 200
	Tu	0					0						
9531 Kasvun ja oppimisen lautakunta	Me	23 886	3 640	5 456	7 450	2 090	2 770	2 480					
	Tu	0					0						
9532 Svenska rum -lautakunta	Me	2 373	445	944	125	200	549	110					
	Tu	0											
954 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA	Me	7 150	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
	Tu	0											
9541 Tekninen ltk	Me	7 150	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650	650
	Tu	0											

Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2021-31	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
96 OSAKKEET JA OSUUDET	Me	659 400	32 700	40 800	48 000	59 400	65 000	68 200	68 900	69 100	69 100	69 100	69 100
	Tu	0											
961 YLEISHALLINTO	Me	2 200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
	Tu	0											
964 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA	Me	657 600	32 500	40 600	47 800	59 200	64 800	68 200	68 900	68 900	68 900	68 900	68 900
	Tu	0											
L LIIKELAITOKSET	Me	884 494	133 533	144 488	124 902	106 182	72 119	54 714	46 698	46 600	50 292	53 200	51 765
	Tu	278	214	64	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47 LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS	Me	4 200	2 100	2 100									
	Tu	278	214	64									
71 TILAPALVELUT -LIIKELAITOS	Me	880 294	131 433	142 388	124 902	106 182	72 119	54 714	46 698	46 600	50 292	53 200	51 765
	Tu	0											
7192 UUDISRAKENTAMINEN	Me	479 731	99 640	105 771	87 088	66 919	32 744	17 514	10 498	10 700	14 392	17 700	16 765
	Tu	0											
7193 PERUSPARANTAMINEN	Me	99 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
	Tu	0											
71985 Perusparannukset	Me	33 960	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660	5 660					
	Tu	0											
71986 Sisäilmaperusparannukset	Me	12 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000					
	Tu	0											
71987 Pihojen perusparannukset	Me	5 640	940	940	940	940	940	940					
	Tu	0											
71988 Cateringin laitteiden perusparannukset	Me	2 400	400	400	400	400	400	400					
	Tu	0											
7196 OSAKKEET JA OSUUDET	Me	301 563	22 793	27 617	28 814	30 263	30 375	28 200	27 200	26 900	26 900	26 500	26 000
	Tu	0											

Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Yhteensä 2021-31	TA 2021	TA 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
T TASEYKSIKÖT		Me	142 070	22 750	21 450	22 220	23 850	24 100	14 900	4 600	2 200	2 000	2 000
		Tu	0										
021 SUURPELTO		Me	27 000	6 800	5 300	2 800	2 800	2 800	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000
		Tu	0										
022 TAPIOLA		Me	115 070	15 950	16 150	19 420	21 050	21 300	13 400	3 600	1 200	1 000	1 000
		Tu	0										
022BB Kiinteät rakenteet ja laitteet		Me	60 370	7 450	7 650	10 620	13 450	14 100	7 100				
		Tu	0										
022BE Osakkeet ja osuudet		Me	54 700	8 500	8 500	8 800	7 600	7 200	6 300	3 600	1 200	1 000	1 000
		Tu	0										

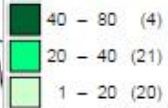

ESPOON LÄHIVUOSIEN ASUNTOHANKKEITA KOKOLUOKITTAIN ASUNTOINA (Asuntoyksikön hankerekisteri 12.10.2021)

Alkavat pientaloasunnot 2022-2024

(suluissa kohteiden lukumäärä)

Alkavat kerrostaloasunnot 2022-2024

(suluissa kohteiden lukumäärä)

